

**Ministerul Fondurilor Europene
Direcția Generală Programare și Coordonare Sistem
Serviciul Evaluare Programe și Politici de Coeziune Socială
Biroul Evaluare Programe**

Primul Raport Anual de Evaluare

**Contract de prestări servicii 26425/27.03.2020 Implementarea
Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat**

**Lotul 2: Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din
cadrul de performanță – Tema E**

Raportul îndeplinește
criteriile de calitate și
conformitate potrivit
prevederilor caietului
de sarcini și a ofertei
tehnice

Aprob,

**Ionuț Stelian Micu
Director General
DGPCS**

**Alexandra Voiculescu,
Expert Principal
Biroul Evaluare
Programe**

**Versiunea 2
25 august 2020**

Proiect finanțat din FEDR prin POAT 2014-2020

Contract nr. 26425/27.03.2020, având ca obiect „Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat - Lotul 2: Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță – Tema E”

Prestator **QURES Quality Research and Support SRL**

Dem. Valea Danului 42/8, Sector 6, București

Tel/fax: (+40) 374 09 44 66

e-mail: contact@qures.ro

Cambridge Econometrics

Covent Garden, CB1 2HT, Cambridge

Tel/fax: +44 (0) 1223 533100

e-mail: info@camecon.com

Livrabil Raport de Evaluare

Versiunea II

Data 25.08.2020

Echipa de evaluare:

- 👤 **Laura Trofin** – *Expert cheie 1 – Team leader*
- 👤 **Graham Hay** – *Expert cheie 2*
- 👤 **Irina Lonean** – *Expert cheie 3*
- 👤 **Vasile Alecsandru Strat** – *Expert non-cheie pe Econometrie/modelare matematică*
- 👤 **Adelina Alexe** – *Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe*
- 👤 **Dan Duțu** – *Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe*
- 👤 **Jack William Spencer** – *Expert non-cheie pe Econometrie/modelare matematică*
- 👤 **Robert Petraru** – *Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe*
- 👤 **Jakub Zagdanski** – *Expert non-cheie pe Econometrie/modelare matematică*
- 👤 **Michael Lee** – *Expert non-cheie pe Econometrie/modelare matematică*

Cuprins

Acronime	4
1. Sumar executiv	6
Limba română	6
Executive Summary (Limba engleză)	12
Vezetői összefoglaló (Limba maghiară).....	18
Ekzekutivo Xramosarimos (Limba romani).....	24
2. Introducere	30
3. Descrierea metodologiei utilizate	32
4. Analizele efectuate	39
4.1 Programul Operațional Regional	39
4.2 Interreg V-A România-Bulgaria.....	86
4.3 Interreg V-A Romania-Ungaria.....	109
4.4 Programul Operațional Infrastructură Mare.....	132
4.5 Programul Operațional Competitivitate.....	175
4.6 Programul Operațional Pescuit și Afaceri Maritime	193
4.7 Programul Operațional Capacitate Administrativă.....	215
4.8 Programul Operațional Capital Uman	240
5. Concluzii, lecții învățate și recomandări	295
6. Anexe.....	303
Anexa 1. Tabelul de corelare între constatări, concluzii și recomandări	303
Anexa 2. Metodologia utilizată, inclusiv instrumentele de previzionare – anexate separat datorită dimensiunii acestora	321
Anexa 3. Lista documentelor și a literaturii parcurse	348
Anexa 4. Lista de topicuri utilizată în cadrul focus grupurilor și numărul de participanți.....	351
Anexa 5. Lista membrilor Comitetului de Coordonare a Evaluării	352
Anexa 6. Minutele focus grupurilor	353
Anexa 7. Tabelul cu comentarii	379

Acronime

ACIS	Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar
AM	Autoritate de management
AP	Axă prioritară
BEIS	Departamentul pentru Business, Energie și Strategie Industrială
BEP	Biroul Evaluare Programe
CCE	Comitetul de Coordonare a Evaluării
CDR	Regulamentul privind Dispozițiile Comune nr. 1303/2013 ¹
CdP	Cadrul de Performanță
CE	Comisia Europeană
DMI	Domeniu Major de Intervenție
eMS	Electronic Monitoring System (Sistem Electronic de Monitorizare)
FC	Fondul de Coeziune
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEPAM	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime
FESI	Fondurile Europene Structurale și de Investiții
FSE+	Fondul Social European +
IMM	Întreprindere mică și mijlocie
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
NEET	Tineri șomeri, care nu lucrează și nu participă la programe de formare (16-29 de ani)
OI	Organism intermediar
OS	Obiectiv specific
OT	Obiectiv tematic
PE	Parlamentul European
PO	Program Operațional
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică

---

¹ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

POC	Programul Operațional Competitivitate
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Programul Operațional Regional
POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime
PU	Prioritatea Uniunii
SMIS	Sistemul Unic de Management al Informației pentru Instrumentele Structurale
TIC	Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor
UE	Uniunea Europeană

1. Sumar executiv

Limba română

1. Proiectul „Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat. Lotul 2: Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță – Tema E” este implementat de QURES Quality Research and Support SRL, în parteneriat Cambridge Econometrics Ltd.

Scopul, aria de acoperire și cadrul de timp vizate de raport

2. Acest prim *Raport Anual de Evaluare (RAE)*, elaborat în cadrul proiectului mai sus menționat, are ca obiectiv aprecierea eficienței și eficacității utilizării resurselor financiare alocate României prin Acordul de Parteneriat din perspectiva cadrului de performanță. Scopul principal al acestui raport, dar și a următoarelor rapoarte trimestriale și anuale așteptate în cadrul proiectului până în anul 2023, se leagă în mod intrinsec de nevoia de a evita situații de risc și eventualele decizii ale Comisiei Europene privind suspendarea plăților sau corecții financiare.
3. Cadrul de performanță a fost creat pentru a stimula statele membre să exceleze/performeze dar și pentru a întări abordarea axată pe rezultate. Astfel, monitorizarea măsurii în care programele progesează în ritmul necesar pentru a performa conform cu parametrii acestui cadru și existența unor prognoze asupra evoluțiilor viitoare sunt și mai necesare.
4. În acest context, *obiectivul evaluării* de față este de a produce o serie de estimări privind valorile indicatorilor din Cadrul de Performanță în perioada 2020-2023, pentru 8 Programe Operaționale:
  1. POCU (Programul Operațional Capital Uman);
  2. POCA (Programul Operațional Capacitate Administrativă);
  3. POR (Programul Operațional Regional);
  4. POC (Programul Operațional Competitivitate);
  5. POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare);
  6. POPAM (Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime);
  7. Interreg V-A România-Bulgaria;
  8. Interreg V-A România-Ungaria.
5. În total au fost analizați și estimați, calitativ și cantitativ, 210 indicatori, inclusiv indicatori financiari, de realizare și etape cheie de implementare.
6. Termenul limită la care se raportează analiza este 27 iunie a.c., dată la care au fost extrase bazele de date din SMIS și eMS.

Metodologia de evaluare

7. Procesul de realizare a estimărilor statistice s-a bazat pe instrumentul de prognoză realizat în perioada inițială și aprobat în Raportul Inițial. În conformitate cu metodologia agreată, estimările statistice au parcurs următorii pași:

PASUL 1: Procesarea și verificarea datelor de monitorizare SMIS și eMS

PASUL 2: Calcularea contribuției proiectelor finalizate

PASUL 3: Estimarea contribuției preconizate a proiectelor în implementare

PASUL 4: Generarea distribuției cumulative a proiectelor

PASUL 5: Estimarea caracteristicilor medii ale proiectelor

PASUL 6: Estimarea curbelor de rambursare

PASUL 7: Estimarea contribuției proiectelor viitoare

PASUL 8: Estimarea totalurilor în interfața instrumentului (front-end-ul)

PASUL 9: Calibrarea instrumentului, formularea de scenarii

8. După rularea finală a instrumentului de prognoză și calibrarea acestuia, au fost elaborate 3 scenarii privind estimările valorilor indicatorilor: general, optimist și pesimist. În scenariul optimist, realizările finale ale proiectelor în implementare și realizările estimate ale proiectelor viitoare sunt mărite cu 10% față de scenariul general. În scenariul pesimist, realizările finale ale proiectelor în implementare și realizările estimate ale proiectelor viitoare sunt scăzute cu 10% față de scenariul general.
9. Calibrarea și explicitarea situațiilor în care a fost identificat un risc de neîndeplinire a fost realizată pe baza unei ample cercetări documentare și pe date calitative suplimentare colectate pe parcursul a focus grupurilor cu reprezentanții Autorităților de Management. Conform metodologiei aprobate în Raportul Inițial, au fost organizate 8 focus grupuri, câte un focus grup cu reprezentanții fiecărei Autoritate de Management.

Limitări principale

10. Așa cum a fost anticipat în Documentul Tehnic, evaluatorii nu au putut utiliza instrumentul de prognoză pentru estimarea statistică a unor indicatori. Motivul principal a fost lipsa datelor, datorate necontractării sau neraportării de către proiecte a realizărilor pentru anumiți indicatori. Pentru a răspunde la această provocare, evaluatorii au utilizat focus grupurile și analiza documentară cu ajutorul cărora au fost estimate calitativ ratele de realizare ale acestor indicatori.
11. Au fost identificate o serie de valori incorect introduse în SMIS/eMS, care distorsionau rezultatele instrumentului. Acestea au fost corectate sau eliminate, după cum a fost posibil. Pentru a verifica rezultatele modelului, acestea au fost validate prin comparare cu țintele estimate ale proiectelor aflate în implementare.
12. O altă provocare întâmpinată de către evaluatori a fost disponibilitatea limitată din punct de vedere a timpului reprezentanților diferitelor departamente din cadrul Autorităților de Management. Pentru anumite focus grupuri, numărul participanților a fost scăzut și reprezentativitatea participanților limitată. Evaluatorii au stabilit discuții adiționale la telefon, pe ZOOM sau față în față, pentru a continua discuțiile pe anumite aspecte care nu au fost lămurite pe parcursul focus grupurilor. De asemenea, evaluatorii au transmis email-uri detaliate către Autoritățile de Management pentru obține informații adiționale pentru ajustarea instrumentului de prognoză.

Concluzii și recomandări principale

13. Au fost formulate concluzii și (acolo unde este cazul) recomandări principale la nivel de program dar și orizontale, care vizează toate sau majoritatea programelor analizate.

Programul Operațional Regional (POR)

14. În cadrul POR, estimările cantitative și calitative realizate împart axele prioritare în trei categorii: axe prioritare cu risc scăzut de neîndeplinire a țintelor (AP 2), axe cu risc ridicat de neîndeplinire a țintelor (AP 1, 9, 11 și 14) dar și axe în cazul cărora riscul este mediu (AP 3, 4, 5, 6, 7). Riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, prin rate de contractare încă reduse cauzate de aspecte particulare (cum ar fi AP 14, în cadrul căreia trebuia să se construiască trei spitale regionale, sau AP 9, care trebuie implementată în complementaritate cu intervențiile POCU) sau de condiții dificile de accesare a finanțărilor disponibile (AP 1, care vizează transferul tehnologic). Pentru axele cu risc mediu, care, în marea lor majoritate au o rată de contractare ridicată, o provocare principală derivă din contractarea relativ târzie dar în special din ritmul lent de implementare, datorat tipului de intervenție (contracte de lucrări). Aceste proiecte au nevoie de o perioadă mai lungă de implementare și există riscuri ca acestea să nu poată fi finalizate în perioada curentă de programare (situație ușor similară cu cea înregistrată în cazul POIM).
15. POR este singurul program pentru care au fost realizate evaluări intermediare, în cazul majorității axelor prioritare. Rapoartele de evaluare aferente evidențiază provocările întâmpinate în implementare și emit o serie de recomandări, care explică și riscurile de neîndeplinire identificate de acest studiu. **Recomandări specifice: (1)** Pe lângă lansarea de noi apeluri în cazul axelor unde țintele indicatorilor nu vor fi atinse, se recomandă acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la acești indicatori, pentru a sprijini beneficiarii în a găsi soluții la dificultățile de implementare întâmpinate și pentru a asigura implementarea lor conform calendarului agreed; **(2)** Recomandăm AM să monitorizeze cu atenție implementarea AP 2 și identificarea de timpuriu a măsurii în care este nevoie de fonduri suplimentare, care pot fi realocate, de

exemplu, dinspre AP 1, semnificativ subcontractată în acest moment; **(3)** Se recomandă AM POR să implementeze recomandările emise de evaluarea intermediară menționată mai sus.

Programul Interreg V-A Romania – Bulgaria

16. În cazul ROBG, nu se înregistrează un risc ridicat de neîndeplinire a țintelor indicatorilor fizici decât în scenariul pesimist, însă, în cazul Axelor Prioritare 2, 3, 4, și 5, indicatorul financiar este estimat să nu își atingă ținta pentru anul 2023.. Riscurile nu sunt ridicate, fiind vorba, în acest moment de rate de realizare de aproximativ 75%. Ca în toate cazurile similare, explicația principală derivă din trecerea programului din faza de contractare în cea de implementare a proiectelor. Într-o primă fază a implementării proiectelor sumele solicitate la rambursare nu sunt foarte ridicate având în vedere că, în majoritatea cazurilor, nu sunt desfășurate multe activități în afara pregătirii și derulării procedurilor de achiziție publică. **Recomandări specifice:** **(1)** acordarea unui nivel de atenție ridicat cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor; **(2)** stabilirea unei comunicări mai bune cu beneficiarii care au proiecte în implementare, utilizând instrucțiuni, activități sistematice de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun; **(3)** realocarea fondurilor necontractate de pe Axa Prioritară 4 pe Axa Prioritară 1.

Programul Interreg V-A România – Ungaria

17. În cazul Programului Interreg V-A Romania – Ungaria, doi indicatori de realizare au fost identificați de către instrument ca fiind în situație de risc, principala cauză fiind ritmul lent de implementare și rata scăzută de contractare, din cauza faptului că proiectul care asigură atingerea acestei ținte nu este finalizat. În cazul a patru dintre cele șase axe prioritare, indicatorul financiar este estimat să nu își atingă țintele pe 2023. Indicatorul de realizare identificat de instrument în situație de risc este C013a - *Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T*, din cadrul AP 2. Indicatorul se află în situația de risc deoarece proiectul care asigură atingerea acestei ținte nu este finalizat. Un risc privind nefinalizarea acestuia există, dacă luăm în considerare faptul că proiectul în cauză a fost demarat în 2019. Cu privire la cel de-al doilea indicator identificat în situația de risc, 11/b1 - *Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră*, rata de atingere scăzută a acestuia de poate explica prin numeroasele întârzieri în procesul de implementare a proiectelor, determinate de una dintre dificultățile principale aferente acestei axe, mai precis procesul de achiziții publice. **Recomandare specifică:** se recomandă Autorității de Management monitorizarea cu atenție a proiectelor care contribuie la realizare indicatorilor C013a și 11/b1, pentru evitarea întârzierilor sau a altor blocaje majore, care ar periclita eficacitatea acestei axe.

Programul Operațional Infrastructură Mare

18. După cum a fost validat și în cadrul focus grupului, neatingerea indicatorilor din cadrul de performanță al POIM este înregistrată în multiple cazuri. Evoluția la nivel de indicator nu este majoră comparativ cu finalul anului 2018, deși au fost făcute eforturi pentru a se avansa cu pregătirea, evaluarea și contractarea proiectelor. În zonă de risc, în special din perspectiva indicatorului financiar, rămân majoritatea axelor, dar (luându-se în considerare rate de contractare), în special, AP 3, 6, 7, 8.
19. Și în cazul axelor performante, de exemplu AP 1 (unde niciun indicator nu este în situație de risc) sau AP 2 (unde riscul a fost identificat pentru indicatorul financiar) deoarece este foarte probabil ca o mare parte a proiectelor contactate sau în evaluare în acest moment să fie fazate în viitoarea perioadă de programare, este posibil ca țintele indicatorilor, în special de realizare, să nu fie atinse (o parte din fonduri să fie cheltuite în perioada curentă dar indicatorul să fie raportat în viitoarea perioadă de programare). **Recomandări specifice:** **(1)** estimarea, în cel mai scurt timp cu putință, a proiectelor/componentelor ce pot fi implementate, în mod realist, până în anul 2023, **(2)** ajustarea țintelor indicatorilor, în concordanță cu rezultatele acestei estimări și, implicit, identificarea posibilităților de realocare către alte axe prioritare (de exemplu AP 5), **(3)** finalizarea contractării așa cum este precizat în recomandările orizontale (inclusiv pentru apelurile nou lansate sau planificate pentru AP 6 și AP 8), **(4)** identificarea posibilităților de alocare de fonduri către alte programe operaționale.

Programul Operațional Competitivitate

20. În ceea ce privește POC, există pentru AP 1 un risc de neatingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate, iar, în cazul AP2, riscul este pentru același indicator, ambele tipuri de regiuni. Acest risc nu este unul foarte ridicat (sub 75%) și măsurile deja luate de AM POC (de exemplu realocarea fondurilor între axele prioritare, recuperarea întârzierilor în evaluarea cererilor de finanțare și lansarea de noi apeluri) creează premisa absorbției la un nivel adecvat. În cazul acestui program se evidențiază posibilitatea ca țintele să fi fost inițial pesimist setate, ceea ce explică ratele de realizare ridicate pentru majoritatea indicatorilor de realizare. O altă posibilă explicație pentru această stare de fapt este raportarea incorectă, de către beneficiari, a indicatorilor. **Recomandare specifică:** **(1)** analiza și recalcularea țăntelor pentru toți indicatorii de performanță, utilizând, în acest sens, metodologia inițială de calculare a țăntelor, dar clarificată pe parcursul implementării programului; **(2)** recalcularea costurilor unitare/metodologiei pentru estimarea țăntelor în privința indicatorilor financiari pentru ambele regiuni, în cazul ambelor Axe Prioritare; **(3)** în cazul AP 1, elaborarea unui ghid al indicatorilor mai detaliat pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea unității de măsură, pentru a se evita situațiile de raportare incorectă de către beneficiari. **(4)** În cazul AP 2, este necesară o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă, în special prin organizarea de ședințe de lucru pe proiecte, care să permită beneficiarilor, OI și AM să identifice împreună probleme și blocaje, precum și soluții la acestea.

Programul Operațional Pescuit și Afaceri Maritime

21. Pentru POPAM a fost identificat un risc de neîndeplinire pentru indicatorul financiar în cazul tuturor priorităților, în special în cazul PU 3, al cărei beneficiar unic este Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA). Un risc există și pentru PU 1, în cazul căreia absorbția a mai mult de 50% din bugetul alocat depinde de contractarea unui proiect de dimensiuni mari, care este, totuși, incertă în acest moment.
22. Particularități prezintă și PU 4, implementată prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală pentru Pescuit. Ca și în cazul altor programe operaționale, principala cauză în neîndeplinire a indicatorilor este ritmul lent de contractare până în anul 2020. Deși situația contractării s-a îmbunătățit, un număr scăzut de FLAG-uri (3-4) înregistrează întârzieri mai mari. Autoritatea de Management are în vedere un mecanism de re-alocare a fondurilor disponibile între FLAG-uri, care să asigure absorbția.
23. **Recomandare specifică:** Se recomandă concentrarea AM pe susținerea FLAG-urilor în procesul de selecție și evaluare a proiectelor. O altă recomandare este de a acorda o atenție sporită posibilității de realocare a banilor între FLAG-uri și a efectua această realocare la timp, pentru a evita dezangajarea.
24. Pentru întregul studiu este important de evidențiat dinamica implementării în cadrul PU 5 a POPAM. În ciuda faptului că această axă se consideră "închisă" (ținta a fost deja atinsă, iar banii rămași disponibili au fost realocați către alte priorități), riscul de neîndeplinire identificat pentru indicatorul financiar este cauzat de faptul că s-au înregistrat economii înregistrate la nivel de proiect. Sume mici au fost solicitate la rambursare, atât în cadrul celor 7 proiecte finalizate, cât și în cazul proiectelor aflate în implementare.

Programul Operațional Capacitate Administrativă

25. În cazul Programul Operațional Capacitate Administrativă estimările cantitative și calitative au indicat un risc de neîndeplinire doar în cazul indicatorilor financiari, risc mai ridicat în cazul AP 2 unde și rata de contractare este, încă, redusă. Evoluția pozitivă a ratei de realizare în cazul indicatorilor de realizare pentru AP 1 5S77 și 5S78 este dată de procesul de implementare eficient al acestei axe prioritare, ceea ce a condus la atingerea țăntelor intermediare încă din anul 2018.
26. **Recomandare specifică:** **(1)** AM POCA ar trebui să lanseze, în cel mai scurt timp cu putință, apelurile în pregătire în acest moment; **(2)** finalizarea procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor depuse

în cadrul apelurilor deschise în acest moment; (3) pentru indicatorii 5S80 și 5S79 pentru regiunea mai dezvoltată, se recomandă o revizuire a țintelor și ajutorarea lor prin realizarea unor estimări mai realiste; (4) concentrarea eforturilor AM pe proiectele aflate în implementare, în contextul în care peste 150 de proiecte se află în implementare pe această axă prioritară.

Programul Operațional Capital Uman

27. În cadrul Programului Operațional Capital Uman, estimările cantitative și calitative realizate împart axele prioritare în două categorii: axe cu ridicat de neîndeplinire a țintelor (AP 1 și AP 2) și axe în cazul cărora riscul este mediu (AP 3, 4, 5, 6). Riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, prin rate de contractare încă foarte reduse, așa cum, de exemplu, a fost deja evidențiat de evaluări anterioare ale intervențiilor care vizează tinerii NEETs. Pentru axele cu risc mediu, o provocare principală derivă din contractarea relativ târzie a proiectelor.
28. **Recomandare specifică.** Pentru toți indicatorii cu risc de neîndeplinire a țintelor, dar în special pentru Axele Prioritare 1 și 2 se recomandă lansarea imediată de noi apeluri de proiecte, sau, după caz, relansarea apelurilor deschise anterior în vederea atingerii țintelor indicatorilor din cadrul de performanță. Această recomandare este și mai importantă pentru AP 1, care beneficiază de o finanțare dedicată în cadrul „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT), ce nu poate fi realocată altor axe prioritare.
29. Pe de altă parte, măsurile deja luate de AM POCU, în special faptul că nu mai sunt dezangajate automat economiile rezultate din achiziții și li se permite beneficiarilor să realoce sumele în cadrul propriilor proiecte pentru a contribui la implementarea mai bună a acestora, sunt un pas bun pentru creșterea ratei de absorbție.
30. **Recomandare orizontală.** MFE și Autoritățile de Management ar trebui să analizeze în ce măsură abordarea POCU referitoare la consumarea economiilor în cadrul proiectelor nu poate fi aplicată și pentru alte programe operaționale.
31. Întârzierile mari în implementarea AP 5 au fost generate de noutatea logicii de intervenție specifice mecanismului de DLRC și de faptul că pentru implementarea acestui mecanism este nevoie de cooperare instituțională (în special între AM POCU din cadrul MFE și AM POR în cadrul MLPDA). Pe de altă parte, nivelul relativ scăzut de interes pentru mecanismul DLRC din partea autorităților publice locale și a comunităților trebuie analizat în profunzime și explicat de evaluarea POCU în domeniul incluziunii sociale, pentru evitarea pe viitor a nerealizării planificărilor pentru Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității.
32. **Recomandare specifică.** Este necesar ca la nivelul AM POCU și AM POR să se creeze echipe specializate de monitorizare și sprijin pentru grupurile de acțiune locală, pentru a crește șansele acestora de a sprijini eficace un număr cât mai mare de oameni din comunitățile pentru care se implementează strategii DRRC. Activitatea acestor echipe comune ar trebui monitorizată de structurile de coordonare aferente FESI, avându-se în vedere că se depășește jurisdicția unei singure Autorități de Management.

Recomandări orizontale

33. Având în vedere că toate programele / o mare parte a axelor prioritare au trecut într-o a doua fază, de implementare (după faza de contractare și înainte de faza de închidere), atingerea țintei indicatorului financiar, estimată în acest moment în multe cazuri drept în risc, depinde, în cea mai mare parte, de măsura în care proiectele sunt implementate la timp și prin consumarea întregului buget.
34. **Recomandare orizontală.** Se recomandă ca Autoritățile de Management să ia măsuri prin care se asigură implementarea proiectelor conform planificării (ca timp și nivel de absorbție ce poate fi influențat de activități nerealizate, economii, cheltuieli certificate), precum:
  - Monitorizarea atentă a proiectelor și a calendarului de implementare a activităților proiectelor, pentru a sesiza din timp eventuale probleme și implementa soluții.
  - Asigurarea comunicării și susținerii beneficiarilor prin instrucțiuni, activități de help-desk sau seminarii online, asistență tehnică dedicată etc. pentru a finaliza procesele de achiziție publică și a încheia, la timp, contractele de lucrări publice (în special).
  - Implementarea unui mecanism de suport comprehensiv pentru beneficiarii care induc riscuri ridicate la nivel de program, precum (în cazul POIM) Transgaz, Transelectrica, Primăria Municipiului

București, (în cazul POPAM) Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA) sau Ministerul Afacerilor Interne, (în cazul POR) Agenția Națională de Cadastru și Promovare Imobiliară sau (în cazul POR/POCU) proiectelor complementare.

 Monitorizarea atentă, la nivel de proiect, prioritate, axă a evoluției cheltuielilor solicitate la rambursare dar și certificate pentru a identifica la timp posibile scenarii de re-alocare a fondurilor între axele prioritare cu menținerea, în măsura în care este posibil, a efectelor așteptate. Această monitorizare atentă facilitează și estimarea reală a necesității de supra-contractare.

35. Au fost identificate numeroase cazuri care indică o posibilă estimare conservatoare a țintelor (validată în cele mai multe cazuri de Autoritățile de Management), care au rezultat în rate de realizare estimate drept foarte ridicate, inclusiv după calibrarea modelului.
36. rată de (supra)realizare a acestora nu reprezintă performanța reală a programului, definită drept diferența dintre ce și-a propus programul și ce a realizat. Țintele indicatorilor la nivelul tuturor programelor au fost modificate, dar de cele mai multe ori pentru a reflecta realocările financiare, nu pentru a asigura realismul țintelor. O estimare incorectă poate indica și nivelul mai puțin specific al logicii de intervenție (a ce s-a dorit, concret, a fi implementat, cu ce obiectiv/rezultat așteptat).
37. Totodată, conform informațiilor colectate și analizei datelor furnizate, aceste rate de supra-realizare se pot datora și înțelegerii și raportării incorecte, de către beneficiari, a datelor aferente indicatorilor. Deși OI și AM verifică datele furnizate, erori există, așa cum au evidențiat, pentru unele programe, și rapoarte ale Curții Europene de Audit.
38. **Recomandare orizontală.** Se recomandă ca Autoritățile de Management să ia măsuri prin care se asigură realismul țintelor și deci a estimării corecte a eficacității programelor, precum:
  - Reanalizare a țintelor pe baze reale, dar prin raportare la metodologia inițială, nu prin alinierea automată la țintele asumate prin proiecte.
  - Reanalizarea corectitudinii bazelor de date în ceea ce privește valorile raportate indicatorilor.
  - Elaborarea unor ghiduri ale indicatorilor mai detaliate pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea unității de măsură, pentru a se evita situațiile de raportare incorectă de către beneficiari.
  - În cazul axelor prioritare unde țintele nu sunt supraestimate, unde țintele indicatorilor fizici au depășit o rată de realizate de 125%, și unde fondurile alocate nu sunt contractate, este necesară analiza posibilității de realocare a acestora pentru prioritățile de investiții unde există pericol de neatingere a țintelor indicatorilor de realizare.
39. După cum a fost detaliat și la nivel de program, o rată de realizare scăzută poate fi explicată și prin rata de contractare scăzută, după cum este cazul, de exemplu, la programul RO-HU pentru indicatorul financiar aferent AP 1 sau POIM, pentru toate axele prioritare etc.. În cadrul acestor axe se preconizează lansarea de noi apeluri, evaluarea, selectarea și contractarea de noi proiecte.
40. **Recomandare orizontală.** Se recomandă accelerarea procesului de lansare de apeluri, evaluare și contactare a proiectelor estimate/planificate în acest moment astfel încât întregul proces de contractare să se finalizeze cel mai târziu la finalul anului 2020 (pentru proiecte care implică proiecte de infrastructură) sau 2021 pentru proiecte de natură "soft". Astfel se creează posibilitatea ca pe parcursul anilor 2021-2022 să se analizeze eficiența și eficacitatea programelor și luarea de măsuri (noi apeluri, supracontractare, re-alocări financiare). O excepție în acest sens este constituită de o serie de proiecte POIM și POR, complexe și de lungă durată, care, luându-se în considerare evoluția trecută, nu pot, realist, să fie finalizate până în decembrie 2023.
41. Pentru aceste proiecte este necesară analiza detaliată a necesității fazării acestora pentru perioada 2021-2027, fără a periclita țintele indicatorilor pe această perioadă. Alternativ, sau în același timp, este necesară analiză oportunității prelungirii perioadei de implementare a programelor până în anul 2024.

Executive Summary (Limba engleză)

42. The project "Implementation of the Partnership Agreement Evaluation Plan. Lot 2: **The evaluation of progress in meeting the targets of the indicators within the performance framework – Theme E**" is implemented by QURES Quality Research and Support SRL, in partnership with Cambridge Econometrics Ltd.

Purpose, coverage and time frame covered by the report

43. This first *Annual Evaluation Report (AER)*, prepared in the framework of the above-mentioned project, aims to assess the efficiency and effectiveness of the use of the financial resources allocated to Romania through the Partnership Agreement in terms of the performance framework. The main purpose of this report, as well as the following quarterly and annual reports expected to be delivered within the project until 2023, is intrinsically linked to the need to avoid risk situations and possible decisions by the European Commission regarding suspension of payments or financial corrections.
44. The performance framework was created to stimulate the Member States to excel/perform but also to strengthen the result-oriented approach. Thus, monitoring the extent to which the programmes are progressing at the pace needed to perform according to the parameters of the framework and the existence of forecasts on future developments are even more necessary.
45. In this context, the *objective of this evaluation is* to produce a series of estimates of the indicators' values in the Performance Framework in the period 2020-2023, for 8 Operational Programmes:
1. HCOP (Human Capital Operational Programme);
  2. ACOP (Administrative Capacity Operational Programme);
  3. ROP (Regional Operational Programme);
  4. COP (Competitiveness Operational Programme);
  5. LIOP (Large Infrastructure Operational Programme);
  6. FMAOP (Fisheries and Maritime Affairs Operational Programme);
  7. Interreg V-A Romania-Bulgaria;
  8. Interreg V-A Romania-Hungary.
46. In total, 210 indicators, including financial indicators, output and key implementation steps were analysed and estimated, qualitative and quantitative.

Assessment methodology

47. The process of compiling statistical estimates was based on the forecasting tool carried out in the initial period and approved in the Initial Report. According to the agreed methodology, statistical estimates have taken the following steps:

STEP 1: Processing and verification of SMIS and eMS data

STEP 2: Calculation of the contribution of completed projects

STEP 3: Estimation of the expected contribution of the projects in implementation

STEP 4: Generating cumulative distribution curves for projects

STEP 5: Estimation of average project characteristics

STEP 6: Estimation of disbursement curves

STEP 7: Estimation of the contribution of future projects

STEP 8: Estimation of the total contribution in instrument interface (front-end)

STEP 9: Calibration of instrument, formulating the scenarios

48. After the final roll-out of the forecasting tool and its calibration, 3 scenarios were developed on the estimates of the indicators' values: general, optimistic and pessimistic. In the optimistic scenario, the final achievements of projects in implementation and expected achievements of future projects are increased by 10% compared to the overall scenario. In the pessimistic scenario, the final achievements of projects in implementation and the expected achievements of future projects are reduced by 10% compared to the overall scenario.
49. The calibration and clarification of the situations in which a risk of failure in achieving the target was identified was carried out on the basis of a comprehensive document analysis and additional qualitative data collected during the focus groups with representatives of the Managing Authorities. According to the methodology approved in the Initial Report, 8 focus groups were organised, one focus group with the representatives of each Managing Authority.

Main limitations

50. As anticipated in the Technical Document, the evaluators could not use the forecasting tool for statistical estimation of some indicators. The main reason was the lack of data due to the non-contracting of projects or non-reporting of outputs by projects for certain indicators. In order to respond to this challenge, the evaluators used focus groups and document analysis, in order to qualitatively estimate the output rates of these indicators.
51. A number of values were incorrectly inputted into SMIS/eMS, which distorted the results of the instrument. These have been corrected or removed. In order to verify the results of the model, they were validated by comparison with the estimated targets of projects under implementation.
52. Another challenge faced by the evaluators was the limited time availability of representatives of different departments within the Managing Authorities. For some focus groups, the number of participants was low and the representativeness of participants was limited to a few departments. The evaluators established additional phone, ZOOM or face-to-face discussions to continue discussions on certain issues that were not clarified during the focus groups. The evaluators also sent detailed emails to the Managing Authorities to obtain additional information to adjust the forecasting tool.

Key conclusions and recommendations

53. Conclusions were drawn and (where appropriate) the evaluators produced key recommendations at programme level but also at horizontal level, in which all or most of the programmes analysed are covered.

Regional Operational Programme (ROP)

54. Under the ROPs, the quantitative and qualitative estimates produced divide the Priority Axes (PA) into three categories: priority axes with low risk of failure in achieving their targets, PA 2, high risk of failure in achieving their targets, PAs 1, 9, 11 and 14, but also axes for which the risk of failure in achieving their targets is medium, PAs 3, 4, 5, 6, 7. The major risks of failure in meeting the 2023 targets are mainly explained through the reduced contracting rates due to particular aspects (such as PA 14, where three regional hospitals were to be built, or PA 9, which is implemented in complementarity with HCOP interventions) or difficult conditions for accessing available funding (PA 1, technology transfer). Concerning the Priority Axes that have a medium risk, the main challenges encountered by the vast majority of them, represents the relatively late contracting of projects and the slow pace of implementation of the projects due to the type of intervention (public works). These projects need a longer implementation period and there are risks that they may not be completed in the current programming period (a situation slightly similar to that of LIOP).
55. ROP is the only programme for which mid-term evaluations have been carried out in the case of most priority axes. The related evaluation reports highlight the challenges encountered in the implementation and issue a number of recommendations, which also explain the risks of failure identified by this study. **Specific recommendations: (1)** In addition to launching new calls for the Priority Axes where the targets of indicators will not be met, greater attention should be paid to projects contributing to these indicators, in order to support beneficiaries in finding solutions to the implementation difficulties encountered and to ensure their implementation according to the agreed timetable; **(2)** We recommend that the MA carefully monitor the implementation of the PA 2 and identify early the extent to which additional funds are needed,

which can be reallocated, for example, from the PA 1, significantly subcontracted at the time of the current evaluation; **(3)** It is recommended that the MA ROP implement the recommendations issued by the above-mentioned interim evaluation.

Interreg V-A Romania – Bulgaria

56. In the case of Interreg V-A Romania-Bulgaria, there is no high risk of failure in meeting the targets of the physical indicators except in the pessimistic scenario, but in the case of Priority Axes 2, 3, 4, and 5, the financial indicator is estimated to not reach its target for 2023. As in all similar cases, the main explanation derives from the transition of the program from the contracting phase to the implementation phase of the projects. In a first phase of project implementation, the amounts requested for reimbursement are not very high, given that, in most cases, not many activities are carried out outside the preparation and conduct of public procurement procedures.
57. **Specific recommendations: (1) paying close attention** to claims for reimbursement and the timetable for the implementation of projects' activities; **(2) better communication** with beneficiaries with projects in implementation using systematic help-desk activities or online seminars organised by the Joint Secretariat; **(3) reallocation of** non-contracted funds from Priority Axis 4 to Priority Axis 1.

Interreg V-A Romania Program – Hungary

58. In the case of Interreg V-A Romania – Hungary, two output indicators were identified by the instrument as being at risk, the main cause being the slow pace of implementation and the low contracting rate. One of the output indicators identified by the instrument at risk is CO13a – Roads: Total length of newly constructed roads, of which: TEN-T, under PA 2. The indicator is at risk because the project ensuring that this target is achieved is not finalized. With regard to the second indicator identified in the risk situation, 11/b1 – Number of institutions directly involved in cross-border cooperation initiatives, the low achievement rate can be explained by the many delays in the implementation of projects, due to the issues encountered in the procurement process. In four of the six Priority Axes, the financial indicator is estimated not to meet its 2023 targets. **The recommendation specifies: the Management Authority is** recommended to closely monitor projects that contribute to the achievement of CO13a and 11/b1 indicators in order to avoid delays or other major bottlenecks that would jeopardise the effectiveness of this axis.

Large Infrastructure Operational Programme

59. As validated in the focus group, LIOP failed in achieving the targets of the indicators from the performance framework in multiple cases. The evolution of the programme at indicator level is not major compared to the end of 2018, although efforts have been made to advance the preparation, evaluation and contracting of projects. Most of the Priority Axis are in the high/average risk area, especially from the perspective of the financial indicator, in particular, PA 3, 6, 7, 8.
60. Also in the case of performing axes from the programme, e.g. PA 1 (where no indicator is at risk) or AP 2 (where the risk has been identified for the financial indicator), as it is very likely that a large part of the projects contracted or in the evaluation at this time will be phased in the future programming period, the targets of the indicators may not be met (a part of the funds will be spent in the current period but the indicator will be reported in the next programming period). **Specific recommendations: (1)** estimate, as soon as possible, projects/components that can realistically be implemented by 2023; **(2)** adjusts the targets of indicators in line with the results of this estimate, implicitly identifying possibilities for reallocation to other priority axes (e.g. PA 5); **(3)** finalizing the contracting of projects as specified in the horizontal recommendations (including for newly launched or planned calls for PA 6 and PA 8); **(4)** identifying possibilities for allocating funds to other operational programmes.

Competitiveness Operational Programme

61. As regards to COP, there is a risk of failure to reach the target of the financial indicator for the less developed regions for PA 1, while in the case of PA 2, there is a risk of failure to reach the target of the financial indicator for both types of regions. This risk is not very high (below 75 %) and the measures already taken by MA COP (e.g. reallocation of funds between priority axes, closing the delays in the projects evaluation phase and launching new calls) create the premises of absorption at an appropriate level. This programme highlights the possibility that the targets were initially pessimistically set, which explains the high achievement rates for most of the output indicators. Another possible explanation for the high estimates of the performance indicators is the incorrect reporting by beneficiaries of the indicators. **Specific recommendations:** **(1)** analysis and recalculation of targets for all performance indicators, using the methodology for calculating the initial targets, but clarified during the implementation of the programme; **(2)** revising the unit costs/methodology for estimating the targets for the financial indicators for both regions, for both Priority Axes; **(3)** in the case of PA 1, the development of a more detailed indicator guide for beneficiaries by adding clear definitions of indicators and by clarifying the respective units of measurement, in order to avoid incorrect reporting by the beneficiaries. **(4)** In the case of PA 2, better communication with the beneficiaries with projects in implementation on PA 1 is necessary, in particular through the organisation of project working meetings, facilitating beneficiaries, Intermediate Bodies and MA to jointly identify problems and bottlenecks and find solutions.

Fisheries and Maritime Affairs Operational Programme

62. Concerning FMAOP, a risk of failure in reaching the targets of the performance indicators was identified for the financial indicator for all Union Priorities (UP), in particular in the case of UP 3, in which the sole beneficiary within the respective axis is the National Fisheries and Aquaculture Agency (ANPA). There is also a risk for the 1 UP, where the absorption of more than 50 % of the allocated budget depends on the contracting of a large project, which is, however, uncertain at the moment.
63. Particularities are also present in the case of UP 4, implemented through Fisheries Local Action Groups (FLAG). As with other operational programmes, the main cause of failure in reaching the targets of the performance indicators is the slow rate of contracting up to 2020. Although the contracting rate has improved, a small number of FLAGs (3-4) are still lagging behind. The Managing Authority is considering a mechanism for re-allocating available funds between FLAGs to ensure the absorption of funds.
64. For the entire study it is important to highlight the dynamics of POPAM implementation within UP 5. Despite the fact that this axis is considered "closed" (the target has already been reached and the money left available has been reallocated to other priorities), the risk of failure identified for the financial indicator is due to the fact that there have been savings made at project level. Small amounts were requested for reimbursement, both within the 7 completed projects and in the case of projects under implementation.
65. **Specific recommendation:** It is recommended to the MA to focus on supporting the FLAGs in the project selection and evaluation process. Another recommendation is to pay more attention to the possibility of reallocating funds between FLAGs and to carry out this reallocation in time to avoid decommitment.

Administrative Capacity Operational Programme

66. For the Administrative Capacity Operational Programme, quantitative and qualitative estimates have shown a risk of failure in reaching the targets of the performance indicators only for the financial indicators, the risk being higher in the case of the PA 2 where the contracting rate is still low. The positive progress of the achievement rate for the output indicators for AP 1, 5S77 and 5S78, is driven by the efficient implementation process of this priority axis, which has led to the achievement of interim targets since 2018.
67. **Specific recommendations:** **(1)** MA ACOP should launch, as soon as possible, calls in preparation at this time; **(2)** Completion of the evaluation, selection and contracting process of projects submitted in the framework of calls currently open; **(3)** For indicators 5S80 and 5S79 for the more developed region, it is advisable to review the targets by establishing more realistic estimates; **(4)** MA should focus its efforts on projects under implementation, in the context of more than 150 projects being implemented on this priority axis.

Human Capital Operational Program

68. Under the Human Capital Operational Programme, the quantitative and qualitative estimates produced divide the Priority Axes into two categories: in high risks of failure in reaching the targets of the performance indicators (PA 1 and PA 2) and medium risk of failure in reaching the targets of the performance indicators (PA 3, 4, 5, 6). The major risks of failure to meet the targets are mainly due to still very low contracting rates, as, for example, has already been highlighted by previous evaluations of interventions targeting NEETs. For axes with medium risk, a key challenge arises from the relatively late contracting of projects.
69. **Specific recommendations: (1)** for all indicators with risk of failure to meet their 2023 targets, in particular for Priority Axis 1 and 2, it is recommended to immediately launch new calls for proposals, or, where appropriate, to relaunch previous open calls; **(2)** specialized monitoring and support teams for local action groups should be set up at MA HCOP and MA ROP level in order to increase their chances of effectively supporting as many beneficiaries as possible in the communities in which the DRLC strategies are implemented.

Horizontal recommendations

70. Given that all the programmes/a large number of the Priority Axes are into a second phase of implementation (after the contracting phase and before the finalization phase), the achievement of the target of the financial indicator, estimated at this time in many cases as at risk, depends, for the most part, on the extent to which projects are implemented in time and if they spend their entire budget.
71. **Horizontal recommendation.** It is recommended that the Managing Authorities to take measures to ensure the implementation of projects as planned (as the time and level of absorption that can be influenced by unrealised activities, savings, certified expenditure), such as:
- Close monitoring of project implementation, in order to identify and solve possible problems as soon as possible;
  - Ensuring the communication and support of beneficiaries through instructions, help-desk activities or online seminars, dedicated technical assistance, etc. to complete the procurement processes and to conclude, on time, the public works contracts (in particular);
  - Implementation of a comprehensive support mechanism for the beneficiaries with projects that have a significant impact on the performance of the respective programme, such as Transgaz, Transelectrica, Bucharest City Hall (in the case of LIOP), National Fisheries and Aquaculture Agency or Ministry of Internal Affairs (in case of FMAOP), National Agency for Cadastre and Real Estate Promotion (in case of POR) or complementary projects (in the case of POR/POCU).
  - Close monitorization, at project, Priority Investment and Priority Axis level, of the evolution of expenditure requested at disbursement, but also that is certified, in order to identify in time possible scenarios for re-allocating funds between priority axes while maintaining, as far as possible, the expected effects. This close monitorization also facilitates the real estimation of the need for over-contracting.
72. Numerous indicators have been identified for which a possible conservative estimate of the targets was established (validated in most cases by the Managing Authorities), which resulted in estimations with very high achievement rates, including after the model calibration.
73. The rate of (over) achievement does not represent the actual performance of the programme, defined as the difference between what the programme has proposed and what it has achieved. The targets of indicators across all programmes have been modified, in most cases to reflect financial reallocations, not to ensure the realism of the targets.
74. At the same time, according to the information collected and the analysis of the data provided, these over-achieving rates may also be due to the incorrect reporting by beneficiaries of the data related to the indicators, due to wrong understanding of the unit of measurement. Although the Intermediate Body and MA

verify the data provided, errors exist, as pointed out, for some programmes, and reports from the European Court of Audit.

75. **Horizontal recommendation.** It is recommended that the Managing Authorities take measures to ensure the realism of the targets and therefore the correct estimation of the effectiveness of the programmes, such as:
- Reviewing targets on a real basis, however by referencing the original methodology, not by automatically aligning with project targets.
  - Reconsidering the correctness of databases in terms of values reported to indicators.
  - Developing a more detailed indicators guides for beneficiaries, adding a clear definition of indicators and clarifying the unit of measurement, in order to avoid incorrect reporting by beneficiaries.
  - In the case of Priority Axes where targets are not overestimated, where the physical indicators targets have exceeded a 125 % achieved rate, and where the allocated funds are not contracted, it is necessary to consider whether they can be reassigned to Priority Investments where there is a danger of not reaching the targets of the output indicators.
76. As mentioned above, a low achievement rate can also be explained by low contracting rate, as is the cases of the RO-HU programme for the financial indicator on PA 1 or LIOP, for all priority axes.
77. **Horizontal recommendation.** It is recommended to accelerated the process of launching calls, evaluation and contracting of projects estimated/planned, in order to complete the contracting process by the end of 2020 (for projects involving infrastructure projects) or 2021 (for “soft” projects). This creates the possibility of analysing the efficiency and effectiveness of programmes and measures (new calls, over-contracting, financial re-allocation) during the years 2021-2022. An exception in this respect is a series of complex and long-term LIOP and POR projects which, taking into account past developments, cannot realistically be completed by December 2023. These projects require a detailed analysis of the need for phasing in the 2021-2027 without jeopardising the targets of the indicators over this period. Alternatively, or at the same time, it is necessary to consider whether to extend the programme implementation period until 2024.

Horizontal recommendation. Ministry of European Funds and the Managing Authorities should consider to what extent the approach employed in the case of HCOP concerning the consumption of savings in projects can be applied to other operational programmes. The long delays in the implementation of the PA 5 of HCOP were generated by the novelty of the CLLD specific intervention logic and the need for institutional cooperation (in particular between the Ministry of European Funds and MA ROP within the Ministry of Regional Development and Public Administration) to implement this mechanism. On the other hand, the relatively low level of interest for the CLLD mechanism by local public authorities and communities should be thoroughly analysed and explained by the assessment of the HCOP in the field of social inclusion, in order to avoid future non-realisation of local development planning under the Community responsibility.

Vezetői összefoglaló (Limba maghiară)

78. A „Partnerségi megállapodás értékelési tervének megvalósítása”. 2. szakasz: Az előrehaladás értékelését a teljesítményi keret - „E” Téma, mutatóinak megvalósításában a QURES Quality Research and Support SRL végzi a Cambridge Economics Ltd. társasággal együtt.

A cél a jelentés lefedési területe és időszaka

79. A jelen, fent említett projekt keretén belül kiállított, első Éves értékelési jelentés (ÉÉJ) célja a Romániának a Partnerségi megállapodáson keresztül biztosított pénzügyi források használati hatékonyságának felmérése, az illető teljesítményi keretben. A mostani és a következő évharmados és éves jelentések legfőbb célja a projekt keretén belül 2023-ig lényegében a kockázatot jelentő helyzetek, valamint az Európai Bizottság, fizetések megtagadására vagy pénzügyi helyesbítésekre vonatkozó döntéshozatalának elkerülésének szükségességét tükrözi.
80. A teljesítményi keret célja a tagállamok teljesítményének serkentése és az eredményorientált megközelítés megerősítése. Így, a programok előrehaladásának felügyelete és a jelen keretben meghatározott paraméterek szerinti teljesítmény a magadott ritmusban, valamint a jövőbeni előrehaladások felmérését szolgáló előrejelzések megléte nagyobb fontossággal bír.
81. Ebben az értelemben, a jelen értékelés célja előrejelzések létrehozása a Teljesítményi keretet illetően 2020-2023-as időszakokra vonatkozóan, 8 Operatív Programban:
1. POCU (Humán Tőke Operatív Program);
  2. POCA (Közigazgatási Kapacitás Operatív Program);
  3. POR (Regionális Operatív Program);
  4. POC (Versenyképesség Operatív Program);
  5. POIM (Nagy Infrastruktúrák Operatív Programja);
  6. POPAM (Halászati és tengeri ügyek Operatív Program);
  7. Interreg V-A Románia-Bulgária;
  8. Interreg V-A Románia-Magyarország.
82. Összesen 210 minőségi és mennyiségi mutató került megvizsgálásra és becslésre, ideértve pénzügyi, megvalósítási és teljesítési kulcsszakaszokat is.
83. A vizsgált időszak ideje június 24, az SMIS és eMS adatbázisból nyert adatok kelte.

Az értékelés módszere

84. A statisztikai értékelések folyamata az eredeti időszakban létrehozott és az Eredeti Jelentésben helyben hagyott előrejelzési eszközre alapult. A jóváhagyott módszer szerint a statisztikai értékelések a következő lépéseket teljesítették:

1 LÉPÉS: Az SMIS és eMS felügyeleti adatok feldolgozása és ellenőrzése

2 LÉPÉS: A befejezett projektek hozzájárulásának kiszámítása

3 LÉPÉS: A futó projektek hozzávetőleges hozzájárulásának becslése

4 LÉPÉS: A projektek összevont elosztásának generálása

5 LÉPÉS: A projektek átlagos jellemzőinek becslése

6 LÉPÉS: A megtérítési görbék becslése

7 LÉPÉS: A jövő projektek hozzájárulásának becslése

8 LÉPÉS: A végösszegek becslése az eszköz interfészben (front-end)

9 LÉPÉS: Az eszköz kalibrálása, forgatókönyv szerkesztése

85. Az előrejelzési eszköz futtatását és kalibrálását követően 3 forgatókönyvet állítottunk ki a mutatók becslésére nézve: általános, optimista és pesszimista forgatókönyvet. Az optimista forgatókönyv szerint a futó programok végső megvalósításai és becsült teljesítései az általános forgatókönyvvel szemben 10% növekedéssel bírnak. A pesszimista forgatókönyv szerint a futó programok végső megvalósításai és becsült teljesítései az általános forgatókönyvvel szemben 10% csökkenést mutatnak.
86. A nem teljesítési kockázatot azonosító helyzetek kalibrálása és kimutatása terjedelmes anyaggyűjtésre és kutatásra, valamint a Menedzsmenti hatóság képviselőivel folytatott fókuszcsoportokból szerzett, további minőségi adatok gyűjtésére épült. Az Eredeti Jelentésben jóváhagyott módszer értelmében 8 fókuszcsoportot szerveztünk, minden egyes Menedzsmenti hatóság képviselőivel.

Főbb korlátozások

87. Ahogy a Műszaki dokumentumban jeleztük, a felmérők az előrejelzési eszközt a mutatók statisztikai felméréséhez nem használhatták. A legfőbb ok az adatok hiánya volt, a projektek nem szerződése vagy nem hiányos jelentései miatt bizonyos mutatókra nézve. Az illető kihívásra válaszolva a felmérők fókuszcsoportokat szerveztek és dokumentumvizsgálatokat hajtottak végre, amelyek segítségével kvalitatív becsléseket végeztek a mutatók megvalósítási rátáját illetően.
88. Az SMIS/eMS rendszerben helytelenül bevezetett adatokat azonosítottunk, amelyek az eszköz által mutatott eredményeket torzították. Ezeket lehetőség szerint javítottuk vagy töröltük. A modell eredményeinek ellenőrzése és az adatok érvényesítése érdekében, az adatokat a futó projektek becsült céljaihoz hasonlítottuk.
89. A felmérők által tapasztalt másik kihívás a Menedzsmenti hatóságok különböző osztályainak képviselőinek rendelkezésre állása volt. Egyes fókuszcsoportok esetén a résztvevők száma alacsony volt, a résztvevők képvisellete pedig korlátolt. Az értékelők további telefonbeszélgetéseket, ZOOM vagy személyes megbeszéléseket folytattak olyan szempontok megvizsgálásának érdekében, amelyeket a fókuszcsoportokban nem érintettek. Ugyanakkor, az értékelők részletes emaileket küldtek a Menedzsmenti hatóságnak további adatok megszerzése és az előrejelzési eszköz beállítása érdekében.

Főbb következtetések és javaslatok

90. Főbb következtetéseket vontunk le és javaslatokat tettünk (ha esedékes volt) program szinten és vízszintes szinten is, amelyek az összes, de legalább a legtöbb programra vonatkoznak.

Regionális Operatív Program (POR)

91. A POR keretén belül a megvalósított minőségi és mennyiségi becslések a prioritási tengelyeket három kategóriába osztályozza: célok nem teljesítésére vonatkozó, alacsony kockázati prioritási tengely (AP 2), célok nem teljesítésére vonatkozó, magas kockázati prioritási tengely (AP 1, 9, 11 és 14), valamint célok nem teljesítésére vonatkozó, közepes kockázati prioritási tengely (AP 3, 4, 5, 6, 7). A célok nem teljesítését illető magas kockázatok legfőképpen az alacsony szerződéses rátára vonatkoznak, egyedi okok miatt (mint például az AP 14, mely keretén belül három regionális kórház kellett volna épülnön, vagy az AP 9, amelyet a POCU-val együtt kellene megvalósítani) vagy a rendelkezésre álló finanszírozásokhoz való hozzáférés nehézségeire vonatkoznak (AP 1, amely technológiaátadással jár). A közepes kockázati tengelyeket illetően, legnagyobb részben magas szerződéses rátát mutatnak, egyik legfőbb kihívás a viszonylag késői szerződés, de a különösképpen a lassú teljesítési ritmus, amely a beavatkozás típusának tudható (munkálatok szerződése). Az illető projektek hosszabb teljesítési időszakot igényelnek és az a kockázat áll fenn, hogy a jelen programozási időben nem kerülnek teljesítésre (a POIM esetéhez hasonlóan).
92. A POR az egyedüli program, amely során köztes értékeléseket hajtottak végre, a legtöbb prioritási tengelyek esetében. A tartozó értékelési jelentések a talált kihívásokat emelték ki a teljesítés során és javaslatokat

állítottunk ki, amelyek a tanulmány során azonosított, nem teljesítési kockázatokat magyarázza el. **Specifikus javaslatok: (1)** Új felhívások kiállítása olyan tengelyek esetén, ahol a mutatók céljai nem elérhetőek, kiemelt figyelem fordítandó az olyan projektekre, amelyek az illető mutatók teljesítését segítik elő, a kedvezményezetteket segíti a teljesítési akadályok legyőzésében és a program teljesítésében a megszabott határidőn belül; **(2)** A Menedzsmenti hatóságnak javasoljuk az AP 2 figyelmes felülvizsgálatát és a további alapok átszervezési szükségességének korai azonosítását az AP 1-től, az illető program jelentős alul finanszírozása miatt; **(3)** A POR Mh-nak javasoljuk a fent említett köztes értékelés javaslatainak teljesítését.

Interreg V-A Románia – Bulgária program

93. Az ROBG esetén magasfokú nem teljesítési kockázatot nem azonosítottunk, csakis a pesszimista forgatókönyv alapján, a pénzügyi mutatót illetően, a hatból négy prioritási tengelyt illetően. A kockázati szint nem magas, jelen pillanatban a teljesítési arány körülbelül 75%-os. Mint minden hasonló esetben, a fő magyarázat a szerződéses szakaszból való áttérés a projektek megvalósítási szakaszába. A projektek elsődleges, megvalósítási szakaszában a visszaigényelt összegek nem túl nagyok, tekintve azt, hogy az esetek többségében a közbeszerzési eljárások előkészítésén és lebonyolításán kívül túl sok tevékenység nem valósul meg. **Specifikus javaslatok: (1)** kiemelt figyelem fordítása a visszatérítési igénylésekre és a projektek megvalósítási tevékenységeinek naptárára; **(2)** jobb kommunikáció létrehozása a zajló projektek kedvezményezettjeivel, útmutatások, help-desk típusú rendszerezett tevékenységek vagy online oktatás segítségével, a Közös titkárság szervezésében; **(3)** a prioritási tengelyben ki nem használt pénzügyi források átrendelése az 1. prioritási tengelyhez.

Interreg V-A Románia – Magyarország program

94. Az Interreg V-A Románia – Magyarország program esetén magasfokú nem teljesítési kockázatot nem azonosítottunk, csakis a pesszimista forgatókönyv alapján, a pénzügyi mutatót illetően, a hatból három prioritási tengelyt illetően. A kockázati szint nem magas, jelen pillanatban a teljesítési arány körülbelül 75%-os, kivéve a 3. Prioritási tengelyt - *Foglalkoztatás növelése és a határon átnyúló munkaerő mobilitás növelése* (teljesítési arány körülbelül 40%-os). Az illető mutató alacsony megvalósítási fokának legfőbb oka a teljesítés lassú menete és a szerződés alacsony aránya (78%, ám az illető tengely költségvetésének pótlását is követően). Az eszköz egyetlen, kockázati helyzetben levő teljesítési mutatót azonosított (az AP 2-ben, Co13a mutató - *Utak: Új építésű utak hossza, amelyből: TEN-T*), mivel a célt szolgáló projekt még nem ért véget. Létezik egy, a projekt elvégzését érintő kockázat, ha figyelembe vesszük azt, hogy az illető projekt 2019-ben kezdődött. **Specifikus javaslatok:** a Menedzsmenti hatóságnak javasoljuk az olyan projektek felügyeletét, amelyek a Co13a és 11/b1 mutatók teljesítéséhez vezetnek, a késések vagy nagyszabású leállások elkerülése érdekében, amelyek a tengely teljesítményét befolyásolnák.

Nagy Infrastruktúrák Operatív Programja

95. Ahogy a fókusz csoportokban is érvényesült, a POIM teljesítménymutatók el nem érése több esetben is fennáll. A mutatószintű haladás nem nevezhető nagymértékűnek a 2018-as év végi helyzethez hasonlítva, habár a projektek előkészítésében, értékelésében és szerződésében erőfeszítéseket tettek. A kockázati területen, kiváltképpen a pénzügyi mutatók esetén, a tengelyek nagyrésze megmarad, így különösképpen az AP 3, 6, 7, 8. (szerződéses arányt figyelembe véve)
96. A jól teljesítő tengelyek, mint például az AP 1 tengely esetén is (ahol egy mutató sincs kockázati helyzetben) vagy AP 2 (ahol a kockázatot a pénzügyi mutató esetén azonosítottuk), mivel nagyon valószínű, hogy a szerződött vagy értékelés alatt levő projektek a jövő programozási időszakban vannak, lehetséges, hogy a mutatók céljait, leginkább a megvalósítási mutatók, nem lehet elérni (az alapok egy része a jelen időszakban kerülnek elköltésre, de a mutató jelentése a következő programozási szakaszban történik. **Specifikus javaslatok: (1)** a 2023-ig valóban teljesíthető projektek/részek értékelése a legrövidebb időn belül, **(2)**, a mutatók céljainak átállítása az értékelések eredményeinek függvényében, ideértve az egyéb prioritási tengelyekhez való átrendelést is (például az AP 5), **(3)** a szerződés befejezése a vízszintes javaslatoknak

megfelelően (ideértve az AP 6 és AP 8 új vagy tervezett felhívásait is), **(4)** alapok kiosztási lehetőségének megvizsgálása más operatív programok felé.

Versenyképesség Operatív Program

97. Ami a POC-t illeti, az AP 1 esetén a pénzügyi mutatók teljesítményének el nem érésének kockázata áll fent a kevésbé fejlődött területeket illetően, és az AP 2 esetén pedig a kockázat megegyezik ugyanazon mutató esetén, mindkét területtípus esetén. A kockázat nem egy magasszintű kockázat (75% alatti) és az AM POC által már megtett intézkedések (például az alapok átrendelése a prioritási tengelyek között és új felhívások kiadása) a megfelelő szintű alapfelvétel előzményeit biztosítják. Az illető program esetén kitűnik az a lehetőség, hogy a célok eredetileg pesszimista forgatókönyv szerint kerültek kiszabásra, ami a magasfokú teljesítési arányt magyarázza a legtöbb teljesítési mutatóra vetítve. Egy másik lehetséges magyarázat a kedvezményezettek általi helytelen jelentés. **Specifikus javaslatok:** **(1)** a célok vizsgálata és újraszámítása minden teljesítményi mutató esetén, az eredeti, de a program megvalósítása során tisztázott célok kiszámítására használt módszer alkalmazva; **(2)** az egységes költségek/módszerek újraszámítása a pénzügyi mutatóra vonatkozó célok becslését illetően mindkét terület és mindkét prioritási tengely esetén; **(3)** az AP 1 esetén, részletesebb mutatók magyarázatának kiadása a kedvezményezettek számára, a mutatók és a mértékegység tisztázása által a kedvezményezettek által helytelenül jelentett mutatók elkerülése érdekében. **(4)** Az Ap 2 esetén, jobb kommunikáció a kedvezményezettekkel szükséges, így különösképpen projekt alapú munkagyalások szervezése, amelyekben kedvezményezettek, az OI és AM a problémákat és leállásokat azonosíthatják, valamint az illető helyzetek megoldásait.

Halászati és tengeri ügyek Operatív Program

98. A POPAM esetén a pénzügyi mutató nem teljesítésének kockázata áll fent az összes prioritásra nézve, így különösen a PU 3 eseté, amelynek egyetlen kedvezményezettje a Nemzeti halászati és akvakultúra ágazati ügynökség (ANPA). A PU 1 esetén létezik egy kockázat, a több mint 50%-os előírt költségvetés felvétele nagymértékű projekt szerződés megkötésétől függ, amely jelen pillanatban bizonytalan kilátású.
99. A PU 4 is sajátosságokat mutat, a programot a Helyi halászati akciócsoportok valósítják meg. Mint egyéb operatív programok esetén, a mutatók nem teljesítésének legfőbb oka a lassú szerződéses ritmus 2020-ig. Habár a szerződés helyzete javult, egy alacsony számú FLAG (3-4) nagyobb késedelmet mutat. A Menedzsmenti hatóság átrendelési mechanizmust kíván felhasználni a rendelkezésre álló alapok átrendelése érdekében a FLAG-ok között, amely az alapfelvételt biztosítaná.
100. **Specifikus javaslatok:** Az AM koncentrációja javasolt a FLAG-ek fenntartásához a projektek kiválasztási és értékelési folyamatában. Egy másik javaslat a kiemelt figyelem fordítása a pénzügyi átvitelében a FLAG-ek között és az átrendelés megvalósítása időben, a visszavonás elkerülése érdekében.
101. A teljes tanulmány viszonylatában fontos kiemelni a PU 5, POPAM teljesítés dinamikáját. Habár az illető tengely „lezártnak” tekintendő (a cél már elért, a rendelkezésre álló, fennmaradt pénz egyéb prioritásokhoz rendelték át), a pénzügyi mutató esetén azonosított nem teljesítési kockázat forrása projektszinten megvalósított spórolásnak tudható. Kisebb összegeket igényeltek visszafizetésre, mind a 7 teljesített projekt esetén, mind a megvalósítás alatt levő projektek esetén.

Közigazgatási Kapacitás Operatív Program

102. A Közigazgatási Kapacitás Operatív Program esetén a minőségi és mennyiségi becslések nem teljesítési kockázatot csak a pénzügyi mutatók esetén mutattak ki, magasabb kockázatot az AP 2 esetén, ahol a szerződéses arány még mindig alacsony. Az Ap 1 5S77 és 5S78 teljesítési mutatók pozitív aránya az illető prioritási tengely hatékony teljesítési folyamatának tudható, amely a köztes célok eléréséhez vezetett már 2018-tól kezdődően.
103. **Specifikus javaslatok:** **(1)** AM POCA a legrövidebb időn belül felhívásokat kellene indíttson; **(2)** az értékelési, kiválasztási és szerződéses folyamat befejezése a jelen pillanatban nyitott felhívások esetén; **(3)** az 5S80 és 5S79, fejlettebb területeket illető mutatók esetén a célok felülvizsgálata és beállítása ajánlott, valósabb

becslések megvalósítása segítségével; (4) az AM erőfeszítéseinek összpontosítása a folyamatban levő projektekre, mivel az illető prioritási tengelyen több mint 150 projekt van folyamatban.

Humán Tőke Operatív Program

104. A Humán tőke operatív program esetén a megvalósított minőségi és mennyiségi becslések az operatív tengelyeket két kategóriára osztja: a célok magasfokú nem teljesítési kockázatú tengelyekre (AP 1 és AP 2) és közepes nem teljesítési kockázatú tengelyekre (AP 3, 4, 5, 6). A célok nem teljesítésének nagyfokú kockázatát leginkább a szerződéses arányok még mindig alacsony fokával magyarázhatjuk, ahogy ezt már az NEET fiatalokat célzó beavatkozások esetén kimutattuk. A közepes kockázatú tengelyek esetén egy fő kihívás a projektek relatív késői szerződtetése.
105. **Specifikus javaslatok: (1)** a célok nem teljesítési kockázatával járó összes mutató, de kiváltképpen az 1 és 2 prioritási tengely esetén, azonnali projektfelhívások kiadása ajánlott, vagy, esetenként, az előzőleg kiadott, nyílt felhívások újrakiadása, a teljesítményi keret mutatóinak elérése érdekében; az AM POCU és AM POR szintjén szakosodott csoportok kialakítása szükséges a helyi akciócsoportok felügyelete és fenntartása érdekében, ahhoz, hogy az illető csoportok hatékony fenntartását biztosítsák minél nagyobb számban, olyan közösségek esetén, ahol DRLC stratégiák kerülnek megvalósításra.

Vízszintes javaslatok

106. Tekintettel arra, hogy az összes program/a prioritási tengelyek nagyrésze a második, megvalósítási szakaszba értek (a szerződéses szakasz után és a végső szakasz előtt), a pénzügyi mutató, jelen pillanatban felbecsült céljának elérése sok esetben, nagyrésztben a projekt időbeni megvalósításától függ, a teljes költségtervezet felhasználásával.
107. **Vízszintes javaslat.** Javasolt, hogy a Menedzsmenti hatóság olyan intézkedéseket hozzon, amelyek a projekt terv szerinti teljesítését segítsék elő (időbeni és alapfelvétel értelmében, amelyeket a nem teljesített tevékenységek, spórolások, tanúsított költségek befolyásolhatnak), mint például:
  - A projektek és a projekt tevékenységeink teljesítési naptárának figyelemmel kísérése az esetleges gondok feltárása és megoldások megvalósítása érdekében.
  - A kedvezményezettekkel való kommunikáció biztosítása és ezek támogatása útmutatók, help-desk vagy online oktatások, dedikált műszaki támogatás stb. segítségével, a közbeszerzési folyamat befejezése és a közmunkálatokra vonatkozó szerződések időbeni befejezésének érdekében (különösképpen).
  - Átfogó támogató mechanizmus bevezetése a magasfokú kockázatokat rejtő kedvezményezettek számára programszinten, mint például (POIM esetén) Transgaz, Transelectrica, Bukaresti Polgármesteri Hivatal (POPAM esetén) Nemzeti halászati és akvakultúra ágazati ügynökség (ANPA), Belügyminisztérium, (POR esetén) a Nemzeti földhivatal vagy (OR/POCU esetén) a kiegészítő projektekre vonatkozóan.
  - Projekt-, prioritás, visszatérítésre igényelt és tanúsított összegek szintű figyelmes felülvizsgálata az alapok időbeni átrendelésének érdekében a prioritási tengelyek között, a várt hatások szemmel tartásával együtt, ha lehetséges. Ez a figyelmes felülvizsgálat a felülszerződés szükségességének valós becslését is elősegíti.
108. Több, olyan esetet azonosítottunk, amely a célok lehetséges konzervatív becslését mutatja (és amelyeket a legtöbb esetben a Menedzsmenti hatóságok jóváhagytak), amelyek nagyon magas értékelt teljesítési aránnyal jelennek meg, a modell kalibrálása után is.
109. ezek (túl)teljesítési aránya nem a program valós teljesítményét tükrözik, mint a program kívánt és megvalósított tényei közötti különbséget. A mutatók céljai programszinten módosításra kerültek, de a legtöbb esetben a pénzügyi átrendezések tükrözése érdekében, nem pedig a célok valós tényének biztosítása érdekében. Egy helytelen értékelés a beavatkozási logika kevésbé specifikus szintjét is mutathatja (a kívánt, konkrétan megvalósítandó eredményt, a várt céllal/eredménnyel).
110. Ugyanakkor, a megszerzett adatok és a rendelkezésre bocsátott adatok vizsgálata alapján, ezek a túlteljesítési arányok a kedvezményezettek általi helytelen megértésnek és jelentésnek is tulajdoníthatók. Habár az OI és

AM a rendelkezésre bocsátott adatokat ellenőrzi, léteznek hibák, ahogy azt az Európai Számvevőszék jelentései is kimutatták.

111. **Vízszintes javaslat.** Javasoljuk, hogy a Menedzsmenti hatóság olyan intézkedéseket hozzon, amelyeken keresztül a célok valós mivoltát biztosítsa, ezáltal pedig a programok hatékonyságának helyes becslését is, mint például:
  - A célok újravizsgálása, valós alapokra támaszkodva, de az eredeti módszerhez viszonyítva, nem az automatikus összehangolást véve tekintetbe, ami a projektbeli célokat illeti.
  - Az adatbázisok helyességének újravizsgálása, ami a mutatók jelentett értékeit illeti.
  - Mutatókra vonatkozó, részletesebb útmutató kiadása a kedvezményezettek számára, amely a mutatók és a mértékegységek tiszta meghatározását tartalmazza, a helytelen jelentési helyzetek elkerülése érdekében.
  - Az olyan prioritási tengelyek esetén, ahol a célok nincsenek túlbecsülve, és ahol a fizikai mutatók a 125%-os teljesítési arányt túlhaladták, ahol a kiszabott alapokat nem szerződtették, az illető alapok átrendelésének lehetőségét szükséges elemezni olyan beruházási prioritásokhoz, ahol a teljesítési mutatók el nem érésének veszélye áll fenn.
112. Ahogy programszinten is részleteztük, egy alacsony teljesítési arány az alacsony szerződéses szinttel is magyarázható, mint például a RO-HU program AP 1 vagy POIM esetén, az összes prioritási tengely vonatkozásában stb. Az illető tengelyek esetén új felhívások várhatóak, új projektek értékelése, kiválasztása és szerződése.
113. **Vízszintes javaslat.** Javasolt a felhívások kibocsátási folyamatának, a projektek értékelési/tervezési folyamatainak gyorsítása úgy, hogy a teljes szerződéses folyamat legkésőbb a 2020. év végéig teljesüljön (az infrastruktúra projektek esetén) vagy 2021 év végéig a „soft” projektek esetén. Ezáltal, létrehozható az a lehetőség, hogy a 2021-2022 évek folyamán a programok hatékonyságát vizsgálják és intézkedéseket hozhatók (új felhívások, túlszerződések, pénzügyi átrendelések). Kivételt képeznek a teljeskörű és hosszú lejáratú POIM és POR projektek, amelyek, tapasztalatból beszélve nem teljesíthetők 2023 decemberéig.
114. Az ilyen projektek esetén a szakaszokra osztás szükségessége vizsgálandó 2021-2027 időszakra vonatkozóan, a jelen időszak mutatóinak veszélyeztetése nélkül. Alternatívaként, vagy ugyanakkor, a programok teljesítésének meghosszabbításának szükségessége vizsgálandó 2024-ig.
115. **Vízszintes javaslat.** Az MFE és a Menedzsmenti hatóság megvizsgálhatja, milyen mértékben a POCU egközelítése a megtakarítások elköltésében egyéb operatív programokban is alkalmazható.
116. Az AP 5 nagyméretű késedelmeit a DLRC mechanizmus specifikus beavatkozási logikájának újdonságára tehető és arra, hogy az illető mechanizmusok megvalósítása érdekében intézmények közötti közreműködés szükséges (kiváltképpen az MFE-ben AM POCU és a MLPDA-ban az AM POR között). Másrészt, a helyi hatóságok és közösségek által kifejezett, DLRC mechanizmusra vonatkozó alacsony szintű érdekeltséget részletesen kell vizsgálni és a POCU értékelésben megmagyarázni szociális integráció téren a Közösségi felelősség alatti helyi fejlődés program terveinek meg nem valósítása elkerülése érdekében.

Ekzekutivo Xramosarimos (Limba romani)

117. O projekto „I Implementacija ăl Planosqi vaş o Ginavimos Partenerjatosqo. O kotor 2: O ginavimos pa sar reshisardeăpe ăl indikatorja ăl kadrostar miştoprastaimasqo – I tēma E ” si šeordo and-i buthj kotar duj partenerja QURES Quality Research and Support SRL, thaj Cambridge Econometrics Ltd.

O mangimos, uşarajmos thanengo thaj o vaxthjarimos phende and-o raporto

118. Kadaua jekhto *Berşesqo Raporto Ginavimasqo (BRG)*, xramosardo and-o projekto kaj phendjām maj opre, si les o objektivo te dikhel so de harano thaj mišto buthi ăl lovenca dine Rumunjaqe trujal o Akordo Partenerjatosqo katar dikhimos ăl kadrosqo uĉardo prastajmosko. Kadaua raporto thaj vi neve raporturja şhonenge thaj berşesqe kaj kerename and-o projekto 3i and-o berş 2023, phanden pen vorta ăl mangimastar te na nakhelpe andar riskurja thaj te na aresel pes and-i situazja te phandel pes i pokin vaj i komisja te mangel te paruvdel pes thaj te laşear el pes i finanĉhjar o struktura.
119. O kadro miştoprastaimasqo sas şuto ka te kerel ăl themen somdasne te prasten mišto thaj te roden ăl rezultatja. Kodolatar kana dikhela pes sar ăl programja si buxlārde thaj kana 3eal pes pala ăl parametrja ăl kadroske vi ăl prognozjenge durăde si maj mišto te aven kerde sa kadala rodimata anglal.
120. Andă kadaoa konteksto, o *objektivo kadala evaluacjao* si te dikhel save avena ăl gina indikatorenge and-o Kadro Miştoprastaimasqo and-o vaxthjaripe 2020-2023, vaş 8 Programja Operacionalne:
1. POCU (O Programo Operacionalno Manuşengo);
  2. POCA (O Programo Operacionalno Zora Administrativo);
  3. POR (O Programo Operacionalno Rezjonalno);
  4. POC (O Programo Operacionalno Miştoprastaimos);
  5. POIM (Programo Operacionalno Bari Infrastruktura);
  6. POPAM (O Programo Operacionalno Maĉarnipe thaj Maritimo);
  7. Interreg V-A Rumunja -Bulgarja;
  8. Interreg V-A Rumunj-Ungarja.

121. Pa sa sas ginavde kalitativo thaj kantitativo, 210 indikatorja, andre vi indikatorja lovenge, reşimasqe thaj etapja implementacjape.
122. O termino 3i kana bişear elpe o raporto si 24 iunje a.b., o dives kana ĉirdeape ăl datumurja andar o SMIS thaj o eMS.

I Metodolojja Ginavismasqi

123. O proĉeso savo kerel statistika pala so avela andre and-i buthi beşel p-o instrumento prognozaqo kerdo angleder thaj lino opre and-o Angluno Raporto. Pala i metodolojja, ăl anglal dikhinde evolucje gheletar jekh pala aver kadă:

O UŞTEAVIMOS 1: O şutimos thaj ginavdimos sa datumurengo monitorizacjape SMIS thaj eMS

O UŞTEAVIMOS 2: O ginavimos vaş a i kontribucja ăl projektongi agorisarde

O UŞTEAVIMOS 3: Estimacija vaş i kontribucja so si te delpe anda+l projektja implementare

O UŞTEAVIMOS 4: I andimos distribuacjao kidini pa projektja

O UŠTEAVIMOS 5: Anglal zeanglimos pa karakteristika mashkarutni and-e projektja

O UŠTEAVIMOS 6: Anglal zeanglimo kana si te den pen palpale al love

O UŠTEAVIMOS 7: Anglal zeanglimos vash äl kontribucje save si te aven dine

O UŠTEAVIMOS 8: Anglal zeanglimos vash o seajpe lovengo and-i interfacia instrumentengi (front-end-ul)

O UŠTEAVIMOS 9: O lašearcipe instrumentosko, hramosarimata so shaj te avela o projekto

124. Pala o zeamos pala o instrumento prognozaqo thaj o lašearcipe lesko, kerdeape 3 scenarje dikhindoj vaš o kucipe äl indikatorengo: jekh buxlärdo, jekh lašeo thaj jekh nasul. And-o scenarjo o lašeo, äl agorisarde rešimata äl projektonge kaj si and-i implementatzja thaj äl rešimata kaj azukeren pen andä-l neve projektja, si barearde 10% komparativno äl scenaroja buxleardo. And-o nasul sčhenarjo, äl rešimata agoreske äl projektongo kaj si and-i implementacija thaj äl azukerde rešimata andä-l neve projektja kaj avena kerde si ciknjarde 10% komparativno äl scenarosa o buxlärdo.
125. O lašearcipe thaj i eksplikacija e situacijengi kaj arakhlea pes o risiko kã šaj te na kerel pes sar si phendo, sas kerdo andar jekh baro rodimos dokumentzjaqo pe datumurja kalitativo kidine kana kerdeape fokus grupurja äl šerutnenca kotar o Autoriteto äl Manažmentosqo. Pala i metodolozja savi leape opre and-o Angluno Raporto, kerdeape 8 fokus grupurja, sakojekh Autoriteto Manažmentosqo sas lesko fokus grupo.

Vajne limiturja

126. Kadã sar dikhläea pen and-o Lil Tekhniko, äl evaluatorja n-aštisardine te keren buthi äl instrumentosa prognozaqo ka te phenen i estimacija pa varesave indikatorja. Pharo sas kaj nas datumurja sostar ke na kontraktja vaj na kerdeape raportja upral äl projektja pa rešimata pala varesave indikatorja. Ka te arakhen o lasheo drom te nakhen kadaua pharimos, äl evaluatorja kerde fokus grupurja thaj drabarde dokumenturja thaj lenča dikhlä pea, kalitativo, i rata kherimasqi äl indikatorengi.
127. Arakhlã pes jekh serja ginengi save na sas mišto šute and-o SMIS/eMS, save bangiarenas äl rezultatja äl instrumentosqe. Kadala sas lašärde vaj khosle, pala sar muklãs o šajpe. Ka te dikhen kana äl rezultatja äl modelosqe si laše kerdea pes komparacija äl buthjanca save si phende te keren pes andä-l projektja save arakhen pen and-i implementacija.
128. Aver pharimos araklo äl evaluatoreNDAR sas o disponibiliteto limitirime äl manušengo anda äl verver departamentja kotar äl Autoriteta äl Manažmentosqe. Sas fokus grupurja save sas len xancj manuša thaj o reprezentativiteto sas ciknorro. Äl evaluatorja vakearde lenča telefonoste, p-o ZOOM vaj jekh jekheste, ka te xathjaren varesave aspekturja save nas mišto xathjarde andä-l fokus grupurja. Sakadã, äl evaluatorja bišarde email-urja karing äl Autoriteta Manažmentosqe ka te len informacije ka te lašearen o instrumento prognozaqo

Konkluzje thaj e maj zorale rekomandacije

129. Sas hramosarde äl konkluzje thaj (othe kaj sas o kazo) e vazne rekomandacije p-o levelo äl programosqo thaj vi p-o tinzosardo levelo, save dikhen pe sa äl programja ginavde.

O Programo Operacionalno Regionalno (POR)

130. And-o POR, äl kantitativja thaj kalitativja datumurja vaš so avelape phagen äl bare aksja and-e trin riga: aksja anglune kaj si len thjkno risiko te rešisarel pea äl cintja (AP 2), akskja kaj si len baro risiko te na keren äl cintja (AP 1, 9, 11 thaj 14) thaj vi aksja kaj o risiko te na keren äl cintja si dopašdopaš (BA 3, 4, 5, 6, 7). Äl bare riskurja te na kerpen äl cintja aven kotar i rata cikni äl kontraktongi, ni kerdepe äl kontrkja (sar si AA 14, kathe trebal te keren pen trin Sastjarimasqe Strukturja rezjonalnja, vaj BA 9, savi trebal kerdi paše komplementaritetosa intervencjenghe kotar o POCU, vaj äl pharimata dine kotar o akchesibiliteto äl lovende (BA 1, savi kerel buthi p-o nakhavipen tekhnolozjate). Anda-l aksja save si len o risiko dopašdopaš, saven si len i rata bari kontrataktongi, o pharimos avel kodolatar kaj kerde maj palal äl kontraktja, maj agaja kotar o pharo ritmo zeamasqo and-i implementacija, pala o fealo la intervencjako (kontraktja vazdimasqe

kerenghe...). adala projektja trebal len maj but vaxtjar implementacjaqo thaj si o risiko te na vazden pen and-o vaxtjar programime (kathe lokores mealpe la situacjasa andar o POIM).

131. O POR si o korkoro programo kaj kerdã pen mařkarutni evaluacija, and-o baro buteripe aksongo. Al rapoartja rodimaste liparen al pharimata and-i implementazja thaj dine avri rekomandacija, save sikaven al riskurja thaj vi sostar na avela te thabdel miřto i buthi. **Rekomandacija spechifichne: (1)** Paša o dimos drom te keren pen neve akharimata projektonge pe kodola aksja kaj na astaren e cintja, phenelpe te dikhelpe zorales kodole projektjende save lařaren kadala indikatorja, ka te den vast al benefichjaren ka te arakhen reřimos andã-l pharimata implementacjaqe thaj te del lende i implementacja sar xramosarel pes and-o phendo kadro; **(2)** Das rekomandacija karing AM te keren zorales implementacjaqi monitorizacija and-o BA 2 thaj te dzanel pes, anglal, kana trebal vaj na barãrdo o fondo lovengo, kaj řaj te avel munkime, sar primeri, kotar i BA 1, savi si but tala o levelo kontraktongi ři akana; **(3)** I rekomandacija si kaj o AM POR te implementiril al rekomandacije inkleste kotar i evaluacija mařkarutni phendi maj opre.

O Programo Interreg V-A Rumunja – Bulgaria

132. And-o ROBG ni arakhleas pes te avel les risiko ka te reřisarel al cintja, feri and-o schenarjo o nasul, othe p-o indikatoro lovengo, p-al řtar and-l sea bare řov aksja. Al riskurja na-i bare, akana i rata reřisarimaki si tele-opre 75%. Sar andã aver kazurja, i eksplikacija avel kotar o nakhimos al programesqo kotar o levelo kontraktongo karing o levelo implementacjaqo projektonge. And-i angluni faza implementacjaqi projektengi, al fondurja kaj sas mangle rambursarimaste na-i bare, dikerindoj gořj kaj and-e o buteder al kazurengo na-i buthi bute aktivitetona, si numa i prochedura pa-i akizicija pùbliqo. **Rekomandacije specifice: (1)** te dikhelpe miřto al rambusarimasqe mangimata thaj o kalendaro implementacijako al aktivitetongo al projektonge; **(2)** rekomandacija kerdi: te dikerel pes maj laři komunikacija al beneficiaronça saven si len projektja and-i implementacja, kerindoj lença, aktiviteta sitematično help-desk vaj seminarja online kerde al Sekretarjatostar Kethano; **(3)** te dikhel pes pa fondurja save na sas kontraktirime and-i Barj Aksa 4 thaj te denpen and-i Bari Aksa 1.

O Programo Interreg V-A Rumunja – Ungarja

133. And-o Programo Interreg V-A Rumunja – Ungarja ni arakhleas pes te avel les risiko te reřisarel al cintja, feri and-o schenarjo o nasul, othe p-o indikatoro lovengo, and-o kazo trinengo anda-l sa řov bare aksja. Al riskurja na-i bare, akana i rata reřisarimasqi si tele-opre 75%, ekchepcja kerel i Bari Aksa 3 - O Lařardi pe okupacionalno al *manuřengo and-i buthj thaj o buthjaqo mobiliteto transfrontaljero* (i rata reřisarimaski si karing 40%). O nasulimos kerel les i cikni rata, dikhindoj p-o indikatoro si o ritmo cikno implementacjaqo thaj i rata cikni kontrakturengi (78% numa kana barãrelape o buřeto dino pe kadaja aksa). O intrumento arakhlãs and-o risiko jekh korkoro indikatoro (and-o kadro BA 2, o indikatoro CO13a – *Droma: O sa inzardimos al dromengo neve kerde, savendar: TEN-T*), sostar kã o projekto savo dikerel o reřisarimos cintaqo na-i agorisardo. Kathe si o risiko te na agorisarel pes o projekto, kana dikhas p-o termino kana astardeape o projekto, 2019. **Rekomandacija spechifichno:** rekomandacija kerdini karong Autoriteto Manazmentosqo si te zorarel i monitorizacija al proiektongi save dikeren lendar, te reřisarelpe al indikatorja CO13a thaj 11/b1, thaj kadã te na ařen palal vaj te na aven bare blokařa, save dařtin te rimosaren o pozitivo efekto ařjukerdo kotar kadaja aksa.

O Operacionalno Programo Infrastruktura Bari

134. Sar dikhlã pes o chačimos kana kãrdea pes al fokus grupurja, o bireřisardimos al indikatorengo and-o kadro prastajmasqo andar o POIM arakhlãs pes and-ã but kazurja. O zeamos p-o levelo al indikatoresqo na-i baro kerindoj komparacija al agordimasa al berřesqo 2018, vi kana kerdile prastajmata te sighjaren i preparacija, i evaluacija thaj al kontraktja al projektonge. And-o risiko, spechjalo po indikatoro finančhjar, ašel o buteder al aksjengo, (feri kana ginavel pes pa-i rata kontraktongi), spechjalno, BA 3, 6, 7, 8.
135. Vi and-o kazo al aksjengo miřte prastaisarde, sar si BA 1 (kaj na-i indikatorja and-o risiko) vaj BA 2 (o risiko kathe arakhljãs pes and-o indikatoro finančhjar) sostar si řajpe te aven but projekturja save akana si tala i

evaluacija te avel len agorisarimos fazaqo and-i nevi faza programaräki, thaj kadä äľ cintä indikatorenge, spečhjalno kodola rešimatenge, te na aresel pes zj lende (jekh kotor kotar äľ fondurja te avel pokindo akana thaj o indikato te avel raportirime and-i nevi programarja). **Rekomandacija spečhifichne: (1)** te zänel pes sigo äľ projektä/lenge aktivitetja save čhäčhes šaj te aven kerde zj and-o berš 2023, **(2)** te čirden pen äľ cintja äľ indikatorenge pala äľ zeanimata, thaj vi te arakhel pes o šajmos te bišearen pen fondurja karing aver bare aksja (sar si BA5), **(3)** te agorisardel pes sa äľ kontraktja kadä sar phendäpe andä-l orizontalne rekomandacije (vi anda-l neve akharimata tala i BA 6 thaj BAm8), **(4)** te arakhen pen kodola thana kaj te aven bišarde äľ fondurja karing aver programja operacionalnja.

O Programul Operacionalno Mištoprastajmos

136. And-o POC, tala i BA1, si jekh risiko te na keren o indikato financhjaro and-äľ čhorrore thanimata, thaj tala i BA 2, o risiko si jekhvar pa kadaua indikato si pe sa over thanimata. Na-i jekh baro risiko (tala o 75%) thaj o AM POC (sar si o dimos e fondurengo kotar jekh aksa karing aver aksa, te na maj ašel pes palal la bukjasä kana kerel pes evaluacija äľ mangimasqi lovengo thaj kana den pe drom neve akharimata lovenge) keren than te avel jekh laši buthi p-äľ fondurja. And-o kadaua programo lipardea pes sar äľ cintja anglunes sas šutine pe rig i pesimisto, thaj kathar avel o baro levelo la rataqo upral sa äľ indikato rešimasqe. Jekh aver šaipe si o bango raporto, äľ benefichjarengo, upral äľ indikato. **Spečhifichne rekomandacije: (1)** te rodelpa thaj te ginavelpe äľ cintja vaš sa äľ prastajmasqe indikato šutindo tala i angluni metodolozia savi ginavdeas äľ cintja, numa te avel hathjardi mišto and-i implementacija äľ programosqi; **(2)** te ginaven pen äľ pokinimata unitarno/i metodolozia zeanimasqi äľ cintegi indikatorengi financhjaro vaš sa le duj thanimata, and-o kazo äľ barengo aksjengo ; **(3)** and-o kazo BA1, si te lerel pes jekh gido indikatorengo zi p-äľ hurdimata thaj te avel dino karing äľ benefichjarja , ka te kerel pea jekh lašeo hathjardimos vaš so si kodoua o indikato thaj savo si o ginavismasko sistemo, ka te na maj aven raporturja kerde äľ benefichjarendar. **(4)** Tala i BA 2, te zoraren i komunikacija äľ benefichjarenca saven si len projektja and-i implementacija tala kadaja aksa, vorta zorales kana keren pen äľ kidimata projektenge, savi te mukel äľ benefichjaren, o OI thaj o A, te arakhen kethanes äľ pharimata save dikeren po than i buthi thaj te den solucja.

O Programo Operacionalno Mačharnipe thaj Maritimo

137. Vaš o POPAM arakhlea pes jekh baro risiko ke na avena astarde äľ indikato financhjaro and-l sa prjoretetja, mai agaja and-o PU 3, kaskoro korkoro benefichjaro si i Ažencja Thamesqi Mačhearimasqi thaj Acvakultura (ATMA). O PU 1 si les risiko soske ka te lel love maj but de sar 50% kotar o bužeto, trebal te avel kerdo jekh but baro projekto thaj zj akana inke na dikhelpe o šajpe kadale projektosqo.
138. Si varesave spečhifichne buthja vi and-i PU 4, savi si kerdini äľ Grupjenca Akzjaqe Thanesqe vaš o Mačhjaripe. Sar vi and-äľ aver programja, äľ indikato naj kerde, soske o ritmo buthjaqo vaš äľ kontraktja si but činorro zj and-o berš 2020. Vi kana äľ kontraktja lašardile, jekh gin činorro FLAG-urengo (3-4) ašileas but palpale la buthjasä. O Autoriteto Manažmentosqo kamel te kerel jekh mekanizmo te del äľ love save arakhen pen maškar äľ FLAG-urja, ka te buthjaren äľ fondurenča .
139. **Spečhifichno Rekomandacija:** O AM si te kerel fokuso upral äľ FLAG-urja and-o pročheso alosarimsqo thaj ginavimasko äľ projektongo. Aver rekomandacija si te dikhel sar te šeorden pen äľ love maškar äľ FLAG-urja thaj te kerel, kana maghelses, ka te na hasaren o angazamento.
140. Vaš sa o rodipe si vazno te phenelpe vaš i dinamika implementacijaki tala o PU 5 kotar o POPAM. Vi kana i aksa si „phandadi” (i cinta sas kerdi, thaj äľ love save ašile sa sas munkime pe aver prjoreteta), o risiko vaš o indikato financhjaro andeas les äľ love save ašile inke and-o projekto. Činone love sas mangle kana kerdea pes o dimos palpale äľ lovengo pokinde anglal, vi and-o kadro äľ 7 projektongo agorisarde, thaj vi and-äľ projektja arakhline and-i implementacija.

O Programo Operacionalno Zor Administrativo

141. And-o Programo Operacionalno Zor Administrativo äľ arakhimata kantitivja thaj kalitativja phenen ke si risiko upral äľ indikato financhjarno, vazdo risiko si and-o BA 2 kaj vi i rata lašardimasqi äľ kontraktengi si

inke cikni. O barimos pozitivo vaş i rata laşardimasqi ăl indikatorengi tala i BA1 5S77 thaj 5S78 avel kotar o laşeo proĉheso implementaĉjaqo, thaj kadaja ingerdeas 3j ăl maşkarutne cintende, kotar o berş 2018.

142. **Speĉhifiĉne Rekomandacje:** **(1)** O AM POCA si te del drom sigo ăl akharimata lovenge; **(2)** te agordisarel o proĉheso evaluaĉjaqo, alosaripnasqo thaj kontrakongo ăl projektende bişarde tala o akharimos so si akana puterdo; **(3)** ăl indikatorja 5S80 ŝi 5S79 vaş ăl thanimata barvale, mangel pea jekh nevo dikhimos upral ăl cintja thaj te kerel pea ĉaĉhutni prognoza; **(4)** O AM trebal te kidel sa i zor pe projektja save si akana and-i implementaĉja, and-o konteksto kana implementisaren pen, akana, 150 projektja tala kadaja bari aksa.

Programo Operacionalno Manuşalo Kapitalo

143. And-o Programo Operacionalno Manuşalo Kapitalo, vi pe kantitativo thaj vi kalitativo rig phagen ăl bare aksja andă donde: aksja save silen risiko baro te na keren ăl cintja (BA 1 thaj BA 2) thaj aksja save si len risiko dopaş-dopaş (BA 3, 4, 5, 6). Ăl bare riskurja aven maj but kotar i cikni rata kontraktongi, kadă sar phendeape and-ăl purane evaluaĉje upral ăl terne NEETs. O risiko kathe kerel les ăl kontraktja p-ăl projektja save kerdile but lokores.
144. **Speĉhifiĉne Rekomandacje:** **(1)** pe sa kodola indikatorja kaj si risiko te na keren pen ăl cintja, speĉhjalno tala ăl Bare Aksja 1thaj 2, mangel pea te del pes drom sigjarimasa neve akharimata vaş projektja vaj inke jekhvar te del pea drom ăl puterde akharimata ka te arăsel pea p-ăl prastajmasqe obiekktivurja; **(2)** manghelpe te keren pes p-o levelo AM POCU thaj AM POR grupja manuşenĉa monitorizaĉjaqe ka te den vast karing ăl grupja akĉjake thaneste, ka te barearel lengo ŝaipe butjarimasqo p-o miştipe ăl manuşengo and-o komuniteto kaste implementisarel pes ăl strategje DRLC.

Telal Rekomandacje

145. Dikerindoj and-i gozj ke sa ăl programja/jekh baro kotor aksjengo nakhline and-i dujto faza, implementaĉjaqi (pala i faza kontraktongi thaj angleder i faza agorimasqi), o arăslipe cintaqo and-o indikatofo finanĉhjaro, savo akana arakhelpe tala o risiko, si vorta dikerdo pala sar implementisarena pes ăl projektja po vahtjar dikerdo, thaj pala sar nangharela pes sa o buzeto.
146. **Telal Rekomandacje** Ăl Autoritetja Managementosqe te len mezurja ka te garantuil pes i implementaĉja ăl projektingi pala i planifikaĉja (sar vahtjar thaj levelo lijmasqo lovengo savo ŝaj te avel dino dab ăl aktivitetendar bikerde, ekonomja, pokinimata), kadă sar:
- Zorali monitorizaĉja projektongi thaj ăl kalendarosqi implementirimasqo, ka te dikhen anglal ăl pharimata ka te anen solucje.
  - Te dikherel pes i komunikacija ăl benefiĉhjaronĉa kerindoj lenĉa instruktažo, buthi help-desk vaj seminarja online, tekhnikani asistenĉa k.a. . Ka te zeanen sar te agorisaren ăl akĉja thaj te phanden pen vahtjareste ăl kontraktja vaş ăl publiqo buthja (fëri kadala).
  - Te implementisarel pes jekh mekanizmo žutimaskqo buxleardo kodolenĉa save tzirden riskurja pala peste po levelo progresko, sar si (o POIM) Transgaz, Transelektrika, i Primărja ăl Bukureştoski, (and-o kazo POPAM-esqo) Themeski Aznecja Maşengi thaj Acvakultura (TAMA) vaj o Ministerio Andralutne buthjango (and-o kazo POR-esqo) Themesqi Aznecja vahs o Kadastro thaj o Barearimos Imobiljaro vaj (and-o kazo POR/POCU) ăl projektja komplementarno.
  - Te zorali implementaĉja p-o levelo projektosqo, prjoritetosko, aksjaqo, te dikhen pen ăl love save trebal pokinde ka te arakhel pes sigo sar te mişkimpes ăl fondurja maşkar ăl bare aksja dikerindoj ăl azukerede efekturja. I monitorizaĉja sikavel vi kana manghel pes vaj na supra-kontraktja.
147. Arakhlea pes vi but kazurja save sikaven jekh dikhimos konservatoro upral ăl cintja (lini opre and-o buterder kazurengo kotar o Autoriteto Manazmentosqo), save ingerde kal reşimata saven si len jekh bari rata arăslimasqi pe lende, vi pala o laşardipe ăl modelosqo.
148. I rata ke sa si te avel kerdo mişto na-i vi i ĉaĉĉi rata ăl programosqi, savi phenel pes ke si o ververipe maşkar so phendeape ke kam kerel o programo thaj so kerdeape. Ăl cintja p-o levelo sa programengo sas paruvde butjoar ka te sikaven ăl neve thana kaj dine ăl love thaj na ka te dikherel pes o ĉeaĉĉimos ăl

- cintengo. Jekh bango azukeripe šaj te sikavel vi o levelo hanci harano and-i lozika intervencjaqi (kodo so kamlea pes konkreto te avel implemetirime, savo sas o obiektivo/azukerdo rešimos).
149. Sa kada, pala al informacije kidine thaj i analiza datumurengi, kadala pukhearde datumurja šaj te aven vi katar hathjaripe banghardo thaj vi al rapoartja bičhačhimasqe andre, bišarde al benefiçharendar. Vi kana o OI thaj o AM ginavel al datumurja, arakhadile doša, kada sar lipardeas pe varesave programja , vi al rapoartja kotar i Auditorosqi Europutni Kriss.
150. **Telal Rekomandacije.** Al Autoritetja Manazmentosee si te len mezurja ka te garantuin čheače cintja thaj kada vi jekh dikhimos čheačo vaš o efekto al programesqo kada sar:
151. O panda ginavimos al cintengo čheačhimasa dikhindoj savi sas i metodolozja angluni, thaj na te hutjen andakh data al cintende phende and-al projektja.
- Phanda ginavimos al datumurengo dikhindoj al gina al indikatorenge raportirime.
  - Te xramosaren pen gidurja indikatorenge thaj te aven dine karing beneficjarja thaj kathe te del pes harnes i defincja indikatorengi thaj savo si o mezuraqo sistemo ka te na maj muken kazurja kana al benefiçhjarja te buxlearen banghe raporturja.
  - Othe kaj al cintja naj phukearde, kai al cintja indikatorenghe kaj šaj te ginaven pen xutile i rata rešisarimasqi 125%, thaj kaj al dine fondurja naj inke tala al kontraktja, manghel pes te rodelpo o šaimos te den al love othe kaj si prjoriteta investicjenge thaj kaj si o risiko te na keren pes al indikatorja .
152. Sar sikavdea pes, pe hurdimaste vi and-o programo, jekh cikni rata rešisarimasqi šaj te del la vi jekh rata tzikini kontraktongi, pala sar si o kazo, al programoste RO-HU vaš o indikatoro finançhjaro savo deal pe BA 1 vaj o POIM, vaš sa al bare aksja etc.. Tala kadala aksja azukerl pes neve akharimata projektonghe, evaluacija, alosardimos thaj kontraktja pe neve projektja.
153. **Telal Rekomandacije.** Si te sighjarel pes o proçheso neve projektongo, evaluacija projektongi azukerde/planifikirime zj akana, ka te phandavel pes sa o proçheso kontraktongo zj p-o agor al beršesqo 2020 (pe kodola projektja save keren vi infrastruktura) vaj 2021 vaš al maj "kovle"projektja. Kada šaj te arasel pes maškar al berša 2021-2022 te dikhel pes kana al projektia si harnes kerde, al efekturja al programenge thaj kathar maj dur al mezurja save trebal (neve projektja, supra-kontraktja, fondurja dine pe averende kategorje andral o projekto). I eksçhepcja kerel la i serja projektongi POIM thaj POR, bare thaj lungone vahtjarimaste, save, dikhindoj i purani evolucja, ni daštin, čheačhes, te aresen po agor zj and-o dekembro 2023.
154. Andā kadala projektia trebal te kerelpo xurdeardo rodipe vaš lenge fazja p-o vahtjaripe beršengo 2021-2027, bi te rimon pes al cintja indikatorenge pa kadua vahtjarimos. Sa kada, pe aver rig vaj jekh drom rigate, si te dikhelpe sar šaj te lunghjarel pes o vahtjaripe implementacijaqo al programengo zj al beršeste 2024.
155. **Telal Rekomandacije.** O MFE thaj al Autoritetja Manazmentosqe si te roden kana si o šaibe te lel pes o dikhimos kotar o POCU pala sar butjardea pes al ekonomjença projektonge thaj te kerel pes sa kada vi andā aver programja operacionalnja.
156. I implementacija geleas phares thaj ašili palal and-i BA 5 sostar kathe andea pes jekh nevi lozika intervencjaqi speçhifično and-o mekanizmo DLRC thaj vi kotar o nevo mekanizmo savo mangel jekh buthi kethanes kerdi maškar al institucja (maškar o AM POCU kotar o MFE thaj o AM POR kotar MLPDA). Pe aver rig, al thanenge autoritetja thaj al komunitetja na den baro dikhimos karing kadoa DLRC mekanizmo thaj kodolatar trebal kerdo rodipe ginavdo and-i evaluacija upral o POCU vaš soçhjalno inkluzja ka te na peren panda and-o birešipe planifikacijengo vaš o Zoreardmos Thanengo tala o Godorvalimos Komunitetongo.

2. Introducere

157. Acest document reprezintă primul Raport Anual de Evaluare (RAE) elaborat în cadrul proiectului „Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat. Lotul 2: Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță – Tema E” implementat în parteneriat de QURES Quality Research and Support SRL și Cambridge Econometrics Ltd.
158. Scopul raportului conform Caietului de sarcini este să prezinte rezultatele analizei cu privire la stadiul aplicării/implementării cadrului de performanță. Fiecare raport anual ar trebui să prezinte rezultatele aferente anului în cauză, dar pentru că acesta este primul raport realizat în cadrul contractului, estimările realizate acoperă toată perioada de programare.
159. Acest raport de evaluare este primul dintr-o serie de evaluări anuale și trimestriale, ale căror obiectiv este de a aprecia eficiența și eficacitatea utilizării resurselor financiare alocate prin Acordul de Parteneriat din perspectiva cadrului de performanță. Scopul principal al acestor rapoarte se leagă în mod intrinsec de nevoia de a evita situații de risc și eventualele decizii ale CE privind suspendarea plăților sau corecții financiare.

Contextul evaluării

160. Comparativ cu ciclurile bugetare anterioare, în perioada de programare curentă (2014-2020) Politica de Coeziune a fost ajustată pentru ca investițiile din fondurile UE să înregistreze un impact maxim. Printre elementele cheie ale politici de coeziune curente evidențiem:
  - (1) concentrarea investițiilor în principalele sectoare de creștere reflectate de cele 11 obiective tematice, avându-se în vedere că o concentrare a resurselor poate să conducă la un impact ridicat;
  - (2) focusarea pe obținerea de rezultate, deci pe atingerea obiectivelor specifice stabilite, în opoziție cu abordarea axată pe resursele utilizate (input-uri) sau realizările imediate înregistrate (output-uri);
  - (3) asumarea răspunderii (accountability) pentru eficacitatea/impactul obținute, sau nu.
161. Astfel, a fost solicitat statelor membre ca pentru programele operaționale să fie stabilite obiective, indicatori și ținte clare, transparente și măsurabile. Acestea ar trebui să arate clar cum vor fi măsurate progresele înregistrate în vederea atingerii obiectivelor respective, și ar trebui să permită o monitorizare regulată și discuții pe marginea modului în care sunt utilizate resursele financiare. Cadrul de performanță a fost creat pentru a stimula statele membre să exceleze/performeze dar și de a întări abordarea axată pe rezultate. Monitorizarea măsurii în care programele progresează în ritmul necesar pentru a performa conform cu parametrii acestui cadru și existența unor prognoze asupra evoluțiilor viitoare sunt și mai necesare.

Obiectivul evaluării

162. În acest context, *obiectivul evaluării* de față a fost de a produce o serie de estimări privind valorile indicatorilor din Cadrul de Performanță în perioada 2020-2023, pentru 8 Programe Operaționale precizate mai jos. Pe lângă estimările privind rata de realizare a indicatorilor de performanță, evaluarea a produs serie de concluzii și lecții învățate, însoțite de recomandările aferente, care să poată fi transferate în termeni operaționali către Ministerul Fondurilor Europene astfel încât să servească scopurilor sale de luare a deciziilor și gestionare a Acordului de Parteneriat, atât pentru perioada de programare 2014-2020 cât și pentru perioada de programare post 2020.

Domeniu de aplicare – programul și indicatorii avuți în vedere

163. Programele operaționale care fac obiectul raportului de evaluare sunt următoarele:
- 9. POCU (Programul Operațional Capital Uman);
  - 10. POCA (Programul Operațional Capacitate Administrativă);
  - 11. POR (Programul Operațional Regional);
  - 12. POC (Programul Operațional Competitivitate);
  - 13. POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare);
  - 14. POPAM (Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime);
  - 15. Interreg V-A România-Bulgaria;
  - 16. Interreg V-A România-Ungaria.
164. Tabelul următor conține, pentru fiecare program operațional, numărul și tipurile de indicatori din cadrul de performanță:

Tabelul 1. Distribuția indicatorilor din CdP pe Programe Operaționale

Tipul de indicatori	POCU	POCA	POC	POR	POIM	POPAM	Interreg RO-BG	Interreg RO-HU
Indicatori - total	41	12	16	56	37	15	12	21
Indicatori financiari - total	11	4	4	18	9	6	5	6
Indicatori fizici - total	30	8	12	38	28	9	7	15
Indicatori fizici - total fără duplicare (regiune dezvoltată/măi puțin dezvoltată)	23	4	6	30	27	9	7	15

Sursa: Documentele de program

165. Termenul limită la care se raportează analiza este 24 iunie a.c., dată la care au fost extrase bazele de date din SMIS și eMS.

Structura raportului de evaluare

166. Raportul de evaluare prezintă mai întâi metodologia care a fost utilizată pentru elaborarea acestuia, prin care se detaliază procesul de rulare al instrumentului de prognoză, metodele calitative utilizate și limitările și dificultățile întâmpinate.
167. Următoarea secțiune a raportului prezintă analizele efectuate pentru fiecare program în parte. Fiecare analiză include o scurtă descriere a programului respectiv, factorii pozitivi și negativi care au afectat performanța programului și modificările metodologice specifice doar programului în cauză.
168. După prezentarea acestor aspecte contextuale, analiza prezintă estimările privind valorile indicatorilor pentru fiecare Axă Prioritară în parte, cauzele riscurilor de neîndeplinire și concluziile și recomandările aferente axei respective. Acest proces este reluat pentru fiecare program în parte.
169. În secțiunea finală, raportul prezintă concluziile/lecții învățate și recomandări specifice programelor operaționale, dar și orizontale, pe baza analizelor prezentate în secțiunea precedentă.

3. Descrierea metodologiei utilizate

170. Pentru elaborarea raportului anual, echipa de evaluare a utilizat metode cantitative și calitative, în conformitate cu metodologia aprobată în Raportul Inițial. Principala metodă cantitativă utilizată este prognozarea statistică pe baza datelor SMIS și eMS. Pentru a aplica această metodă, evaluatorii au creat un instrument prin care prognoza statistică se aplică într-un mod standardizat pentru toți indicatorii din Cadrul de Performanță pentru cele opt Programe Operaționale vizate. Instrumentul a fost prezentat și aprobat prin Raportul Inițial.
171. Metodele calitative au constat în organizarea a opt focus grupuri cu fiecare Autoritate de Management, pentru fiecare program, și analiza documentelor relevante. Rolul principal al metodelor calitative, în această fază, a fost ajustarea/calibrarea instrumentului de previzionare și obținerea de informații cu privire la indicatorii care sunt în riscul de a nu fi îndepliniți.

Procesul de realizare al estimărilor statistice

172. Înainte de a prezenta pașii întreprinși de către evaluatori în realizarea estimărilor statistice, este important de clarificat ipotezele care stau la baza metodologiei instrumentului de prognoză: ipoteza liniarității și ipoteza caracteristicilor medii.
173. Ipoteza liniarității este utilizată pentru a prognoza numărul de proiecte noi începând cu a doua parte a anului 2020, până în anul 2023. Prognoza statistică inițială presupune că numărul de proiecte noi în acești ani va urma o tendință liniară, adică același număr de proiecte noi vor începe în fiecare an în viitor, ca și în ultimul an pentru care sunt disponibile date anuale complete.
174. Odată ce prognoza statistică este realizată, rezultatele sunt apoi validate de Autoritatea de Management relevantă. În cazul în care Autoritățile de Management consideră că tendința liniară (așa cum s-a demonstrat în rezultate) nu este adecvată, proiecțiile instrumentului sunt ajustate pentru a obține o traiectorie cât mai realistă, ținând cont de informațiile colectate din focus-grupuri și analiza documentară.
175. De exemplu, pentru exercițiul de prognoză din iunie 2020, ultimul an pentru care sunt disponibile date complete (pentru toate lunile) este 2019. Pe baza acestor date, am estimat că 100 de proiecte au început în anul 2019 într-o Axă Prioritară. De asemenea, pe baza datelor incomplete pentru anul 2020, pentru aceeași Axă Prioritară, am estimat că 40 de proiecte au început până în iunie 2020.
176. Pe baza acestor informații, previziunile noastre sunt următoarele:
  - se estimează că alte 60 proiecte vor începe între iunie 2020 și ianuarie 2021, aducând totalul proiectelor demarate în 2020 la 100, la fel ca în 2019.
  - se estimează că 100 proiecte vor începe în 2021, la fel ca în 2019.
  - se estimează că 100 proiecte vor începe în 2022, la fel ca în 2019.
  - se estimează că 100 proiecte vor începe în 2023, la fel ca în 2019.
177. În procesul de analiză a datelor, echipa de evaluare a elaborat statistici privind numărul de proiecte inițiate în timp util pentru fiecare Axă Prioritară și, în unele cazuri, pentru prioritățile de investiții. Evaluatorii au trasat numerele proiectelor începute în timp și au apreciat vizual dacă datele sugerează o anumită tendință în ceea

ce privește modul în care proiectele au fost contractate în trecut. Constatările evaluatorilor pot fi rezumate prin următoarele:

- Pentru multe Programe Operaționale și Axe Prioritare, numărul proiectelor demarate au tendința de a crește în mod liniar. În anii anteriori, numărul proiectelor demarate a crescut continuu, aproximativ cu un număr similar de proiecte în fiecare an. Prin urmare, în aceste cazuri, dovezile empirice susțin alegerea ipotezei liniare.
- În alte Axe Prioritare, numărul proiectelor începute a evoluat fără o tendință generală. Din evaluarea vizuală nu a fost posibil să se determine cu încredere ce distribuție statistică comună ar putea fi utilizată pentru a aproxima tendința:

o O tendință frecvent observată este aceea de creștere relativ liniară a numărului de proiecte din anii anteriori și de o oprire bruscă în contractarea de noi proiecte. Acest lucru s-ar putea datora, de exemplu, alocării integrale a fondurilor și închiderii unei anumite Axe Prioritare sau din cauza efectelor pandemiei COVID-19;

o În alte cazuri, numărul proiectelor inițiate pare să crească în loturi de proiecte contractate la intervale neregulate. Pe baza discuțiilor cu Autoritățile de Management, aceste loturi corespund cererilor de proiecte programate în mod neregulamentar.

o În unele Axe Prioritare și priorități de investiții în prezent nu există proiecte. Nu există date concrete care să motiveze aprecierea modului în care numărul de proiecte noi va evolua în viitor.

178. Pe baza acestor constatări, echipa de evaluare a apreciat că asumarea altor distribuții (logaritmică, exponențială, normală) pentru a prognoza numărul de proiecte noi nu ar îmbunătăți fiabilitatea previziunilor. Neregulile și particularitățile fiecărui program și ale fiecărui PA au însemnat că numai o abordare care încorporează dovezi calitative orientate spre viitor ar putea îmbunătăți previziunile.

179. Prin urmare, echipa de evaluare a organizat focus-grupuri cu Autoritățile de Management pentru a obține informații prospective cu privire la numărul de proiecte noi care urmează să fie contractate. În focus-grupurile organizate, evaluatorii au prezentat estimările privind evoluția numărului de proiecte noi pentru fiecare Axă Prioritară și prioritate de investiții, și s-a supus validării dacă tendințele recente sunt susceptibile schimbărilor cauzate de realocarea de fonduri, întâzieri, calendarul apelurilor viitoare și alți factori. Comentariile primite au fost apoi folosite pentru a calibra previziunile liniare:

- În cazul a mai multor Axe Prioritare, autoritățile au confirmat că tendința liniară este probabilă să continue.
- În unele cazuri, autoritățile au confirmat închiderea anumitor Axe Prioritare. În aceste cazuri am stabilit numărul de proiecte noi la zero.
- În alte cazuri, autoritățile au indicat că rata de contractare va fi mai lentă în viitor – pentru a reflecta faptul că am plafonat previziunile privind numărul de proiecte noi care încep în viitor.
- Dovezile din focus-grupuri nu au indicat faptul că distribuțiile proiectelor urmează sistematic o curbă diferită.

180. Evaluatorii au implementat aceste informații în proiecțiile instrumentului și, prin urmare, proiecțiile se bazează pe o combinație de ipoteze liniare, precum și pe ipoteze personalizate, bazate pe distribuții derivate din informațiile furnizate de Autoritățile de Management. Instrumentul este un instrument generalizat/standardizat capabil să genereze previziuni pentru toți indicatorii și programele. Având în vedere constrângerile bugetare/timp, nu a fost posibil să se conceapă un model care să poată fi personalizat pentru anumite Axe Prioritare/indicatori, în afară de calibrarea utilizatorului discutată anterior.

181. Ipoteza privind caracteristicile medii ale proiectelor a fost testată deja cu actorii cheie prin organizarea unui focus grup în faza inițială a proiectului, prin care am îmbunătățit metoda de previzionare prin considerarea caracteristicilor medii ale proiectelor la nivelul priorităților de investiții, în loc de axe prioritare, acolo unde este relevant și aplicabil. Mai mult, avem în vedere că această testare și validare a utilizării caracteristicilor

medii va implica validarea ipotezelor prognozate ale viitoarelor proiecte cu actorii cheie. Criteriile și procesul de utilizare sugerat pentru realizarea calibrării sunt enumerate mai târziu în această secțiune.

182. Pentru raportul de față, echipa de evaluare a calibrat pe baza criteriilor și bunelor practici menționate în Documentul Tehnic (Anexa 1):
- Identificarea și documentarea ipotezelor false – Evaluatorii au identificat ipotezele false pe baza feedback-ului primit de la actorii cheie (în principal, Autoritățile de Management), cu privire la ipotezele cele mai importante care stau la baza previziunilor. Actorilor cheie li s-a solicitat să furnizeze opinii asupra (1) reprezentativității previziunilor pentru proiectele în implementare și (2) reprezentativitatea previziunilor pentru proiectele viitoare. În cazurile în care actorii cheie nu au fost de acord cu reprezentativitatea proiecțiilor statistice, echipa de evaluare a analizat împreună cu actorii cheie informațiile specifice care stau la baza acestei aprecieri și de asemenea au identificat care ipoteze ar trebui să fie modificate de către utilizator.
183. Identificarea și documentarea surselor – În cazurile în care feedback-ul calitativ primit din partea actorilor cheie a indicat faptul că o ipoteză/parametru specific al previziunilor statistice este falsă (de exemplu, ipoteze privind caracteristicile medii și performanța proiectelor în curs și viitoare), evaluatorii au identificat, descris și documentat sursele utilizate pentru a ajunge la această concluzie. De exemplu, dacă proiectele anterioare durează în medie 1000 de zile și există motive să credem că proiectele viitoare vor fi mai scurte, atunci acest lucru ar trebui specificat și documentat.

PASUL 1: Procesarea și verificarea datelor de monitorizare SMIS și eMS

184. Primul pas în rularea instrumentul de prognoză a fost obținerea datelor SMIS și eMS necesare. Datele SMIS au fost furnizate de Biroul Evaluare Program din cadrul MFE, în timp ce datele eMS au fost extrase de către evaluatori. Cele 8 baze de date au fost organizate și verificate de către evaluator, folosind operațiuni automate realizate prin Python. Aceste operațiuni au constatat în:
- Identificarea și împărțirea datelor în funcție de programul operațional, axa prioritară și prioritatea de investiții.
  - Potrivirea datelor în diferite baze de date (de exemplu, între raportul care conține date privind monitorizarea – 18 și 28 și raportul care conține informații despre proiect - 1). Acest lucru a fost realizat pe baza codului de identificare SMIS al fiecărui proiect.
  - Clasificarea proiectelor în proiecte „finalizate” și proiecte „în implementare”. Aceste două tipuri de proiecte au avut tratamente diferite (după cum se specifică mai jos).
  - Verificarea de lacune în bazele de date.

PASUL 2: Calcularea contribuției proiectelor finalizate

185. În pasul următor, evaluatorii au însumat contribuția proiectelor finalizate pentru indicatorii fizici și financiari la nivelul axei prioritare sau la nivelul priorităților de investiții, pentru axele unde un număr suficient de proiecte a permis această detaliere. Calculul indicatorilor financiari este bazat pe datele referitoare la rambursări², iar datele pentru indicatorii fizici sunt preluate din baza de date de monitorizare.

PASUL 3: Estimarea contribuției preconizate a proiectelor în implementare

186. După obținerea contribuției proiectelor finalizate, echipa de evaluare a estimat contribuția preconizată a proiectelor în implementare. Această estimare a fost realizată conform unui proces similar cu proiectele finalizate și s-a bazat pe aceleași baze de date. Spre deosebire de proiectele finalizate, contribuția proiectelor în implementare au fost prognozate pentru restul perioadei respective (de desfășurare a proiectului).
187. Pentru indicatorii financiari, realizarea estimării s-a bazat pe bugetul proiectului, plecând de la o ipoteză de lucru privind rambursare bazată pe datele istorice privind rata de rambursare a proiectelor finalizate.

---

²Baza de date utilizată: 23. Autorizări cereri de rambursare.

188. Pentru indicatorii fizici, evaluatorii au utilizat datele de monitorizare pentru a extrapola pe baza ratelor de realizare din proiectele finalizate. Astfel, se presupune că finalizarea proiectului este liniară pe durata de viață a proiectului (dacă a trecut 50% din perioada proiectului, se presupune că 50% din proiect a fost finalizat). Această analiză se face de la proiect la proiect (prin urmare pot fi diferențiate axele prioritare și prioritatea de investiții).
189. Această abordare generală presupune că contribuția finală preconizată a unui proiect la indicatorul în cauză este realizată la data prevăzută pentru încheierea proiectului.

PASUL 4: Generarea distribuției cumulative a proiectelor

190. Pentru a construi o bază solidă în ceea ce privește volumul proiectelor anterioare și traiectoria proiectelor noi preconizate, evaluatorii au cuantificat numărul cumulat de proiecte, posibil a fi implementate până la finalul anului 2023. Acest lucru s-a realizat prin crearea unei „funcții de distribuție cumulative”, care mapează numărul de proiecte contractate (începute) actuale pentru fiecare prioritate de investiții. Această curbă a fost extrapolată pentru a prognoza traiectoria proiectelor viitoare pentru fiecare prioritate de investiții. Curba a fost extrapolată linear în felul următor - rata estimată de contractare a proiectelor noi este estimată (din observații) și aceasta se aplică ca o rată fixă în anii viitori.
191. Pe lângă funcția de liniaritate, evaluatorii au ajustat instrumentul manual, utilizând datele calitative colectate din focus grupuri și din documentele relevante pentru evaluare. Pe parcursul focus grupurilor, evaluatorii au prezentat funcțiile de distribuție cumulative pentru fiecare Axă Prioritară/Prioritate de Investiții pentru a vedea dacă prognoza instrumentului este precisă. În cazurile în care estimările privind numărul viitor de proiecte nu au fost validate, evaluatorii au impus o limită, conform observațiilor participanților de la focus grup.

PASUL 5: Estimarea caracteristicilor medii ale proiectelor

192. În pasul următor, evaluatorii au obținut estimări privind caracteristicile medii ale proiectelor (bugetul, durata, realizarea pe proiect pentru fiecare indicator fizic), pentru a înțelege contribuțiile tipice ale proiectelor pentru indicatorii financiari și fizici. Caracteristicile medii ale proiectelor se realizează pe baza mediei indicatorilor de realizare aferenți proiectelor finalizate, la nivel de Axă Prioritară sau Prioritate de Investiții. Pe lângă valorile medii ale realizărilor proiectelor pe indicatori, caracteristicile medii ale proiectelor includ media bugetului și durata medie a acestora. În cazurile în care există puține sau nici o observație ale proiectelor finalizate, eșantionul a fost extins pentru a include proiectele în implementare, fiind utilizate realizările preconizate ale acestora.

PASUL 6: Estimarea curbelor de rambursare

193. După estimarea caracteristicilor medii ale proiectelor, urmează estimarea curbelor de rambursare, care a fost realizată în două etape. Mai întâi, toate proiectele contractate (finalizate și în implementare) au fost reunite în fiecare program operațional pentru a construi o relație generală între procentul de finalizare a proiectului (în timp) și procentul de fonduri plătite. În continuare, curba proporțională este adaptată fiecărei Axe Prioritare sau Priorități de Investiții folosind durata medie a proiectului.

PASUL 7: Estimarea contribuției proiectelor viitoare

194. În pasul 7, evaluatorii au realizat prognoza valorilor indicatorilor pentru perioada 2020-2023, pe baza informațiilor obținute din pașii anteriori. Mai întâi, evaluatorii au estimat contribuția totală a proiectelor viitoare începând cu anul actual. Acest lucru s-a realizat prin înmulțirea numărului de proiecte nou începute în fiecare an (în ianuarie) cu caracteristicile medii ale proiectelor. În continuare, evaluatorii au distribuit contribuția proiectelor la indicatorii fizici și financiari pe parcursul anilor care urmează. Contribuțiile proiectelor la indicatorii financiari au fost calculate pe baza curbei de rambursare. Contribuția estimată la indicatorii fizici este aferentă datei de finalizare a proiectului.
195. Această estimare corespunde „scenariului business as usual”, sau scenariul „general”, conturat de estimările modelului fără inputarea de scenarii pesimiste / optimiste (a se vedea pasul 9) dar calibrate pe baza rezultatelor focus grupului.

PASUL 8: Estimarea totalurilor în interfața instrumentului (front-end-ul)

196. În ultimul pas de elaborare a prognozelor, evaluatorii au prezentat prognozele statistice pentru proiectele în implementare și viitoare în interfața instrumentului. În interfața instrumentului, evaluatorii au posibilitatea de a înlocui sau ajusta estimările pe baza informațiilor calitative colectate în focus grupuri sau prin analiza documentelor.
197. Ratele de realizare estimate ale indicatorilor de performanță sunt prezentate în tabele în cadrul secțiunii Analize efectuate,
198. Pentru indicatorii fizici:

Peste 150%	150%-75%	Sub 75%
-------------------	-----------------	----------------

199. Pentru indicatorii financiari:

Peste 150%	150%-95%	Sub 95%
-------------------	-----------------	----------------

PASUL 9: Formularea de scenarii

200. După rularea instrumentului de prognoză, evaluatorii au elaborat 3 scenarii privind estimările valorilor indicatorilor: general, optimist și pesimist. Scenariul general prezintă estimările valorile conform pașilor prezentați mai sus. În scenariul optimist, realizările finale ale proiectelor în implementare și realizările estimate ale proiectelor viitoare sunt crescute cu 10%. În scenariul pesimist, realizările finale ale proiectelor în implementare și realizările estimate ale proiectelor viitoare sunt scăzute cu 10%
201. Pentru fiecare scenariu au fost prezentate rezultatele statistice, calibrate pe baza datelor calitative colectate, în interfața instrumentului. În anexa 2 inserăm cele trei interfețe aferente fiecărui program operațional. Rezultatele rulării instrumentului înainte de calibrare, prezentate în cadrul focus grupurilor, sunt prezentate în cadrul raportului, pentru completitudine, evidențierea diferențelor și compararea cu rezultatele rulărilor ulterioare ale modelului.
202. În ceea ce privește indicatorul financiar, metoda de estimare a acestuia a fost validată cu fiecare Autoritate de Management și cu Autoritatea de Certificare și Plată (ACP). Totuși, este necesară continuarea discuțiilor pe marginea acestei metodologii, în special cu ACP, lucru solicitat, de altfel, de această instituție. Dacă întâlnirea CCE nu permite discuții extinse pe acest subiect, evaluatorii sunt disponibili pentru o întâlnire dedicată pe acest subiect.
203. Testele empirice vor fi efectuate între primul și al doilea raport anual. Prin actualizarea previziunilor pentru cel de-al doilea raport anual, echipa de evaluare va avea oportunitatea de a:
- evalua gradul în care previziunile pentru primul raport anual („prima prognoză”) sunt în concordanță cu cele mai recente date din SMIS și eMS în pregătirea celui de-al doilea raport anual;
  - evalua gradul în care ipotezele care stau la baza primei previziuni diferă substanțial de caracteristicile calculate pentru cel de-al doilea raport anual utilizând datele actualizate;
  - evalua modul în care metodologia sau ipotezele ar putea fi actualizate, fără a sacrifica, în același timp, comparabilitatea previziunilor între indicatori și programele operaționale.
204. Procesul este comparabil din punct de vedere conceptual cu tehnicile de prognoză statistică „prin sub-eșantionare, prin evaluarea exactității primei prognoze cu rezultatele datelor.
205. În același timp, beneficiile testării ulterioare a ipotezei de bază ar trebui avute în vedere în contextul potențialelor dezavantaje ale numeroaselor modificări aduse indicatorilor individuali. Calibrarea este necesară pentru a surprinde caracteristicile specifice ale indicatorilor individuali sau ale programelor operaționale, însă unul dintre avantajele metodologiei aplicate și propuse în propunerea tehnică constă în faptul că previziunile sunt coerente și comparabile între indicatori; Abordarea uniformă și relativ simplă este, de asemenea, trasabilă, asigurând transparența și punerea în aplicare a unui număr mai mare de indicatori prognozați. O prognoză cu prea multe ajustări riscă să fie părtinitoare față de convingerile existente ale utilizatorilor.

Analiza Documentară

206. Evaluatorii analizat documente și rapoarte relevante evaluării, precum: Rapoarte anuale de implementare, minute ale Comitetelor de Monitorizare, Rapoarte de Evaluare, etc (a se vedea anexa 3 pentru o listă completă). Analiza documentară a avut ca scop obținerea unei imagini la nivel micro cu privire la implementarea programelor și pentru a afla care sunt motivele pentru indicatorii care se află în risc de neîndeplinire. Analiza documentară a fost realizat pentru fiecare program, la nivel de Axă Prioritară. Evaluatorii au consultat aceste documente pentru a obține informații privind numărul de apeluri de proiecte lansate, rata de contractare, procesul de evaluare și selecție al proiectelor, dificultăți întâmpinate la nivel de program/Axă Prioritară, factori pozitivi și negativi și planurile Autorităților de Management privind lansare de noi apeluri de proiecte.

Focus grup

207. Conform metodologiei aprobate în Raportul Inițial, au fost organizate 8 focus grupuri, câte un focus grup cu reprezentanții fiecărei Autoritate de Management (a se vizualiza anexa 4 pentru lista de topicuri utilizată în cadrul focus grupurilor și numărul de participanți).
208. Rolul principal al focus grupurilor a fost de a valida estimările instrumentului de prognoză privind valorile indicatorilor și ipotezelor instrumentului: număr de proiecte estimat, rată de rambursare estimată și durata medie a proiectelor. În cazurile unde estimările instrumentului nu au fost validate, evaluatorii au ajustat estimările, conform informațiilor obținute de la Autoritățile de Management. Astfel, instrumentul de prognoză a fost rulat de două ori: înainte de focus grup, folosind ipoteze bazate doar pe date cantitative, și după focus grup, folosind ipoteze bazate pe date cantitative și calitative (obținute de la focus grupuri).
209. Un alt rol important al focus grupurilor a fost crearea unei înțelegeri metodologice comune în rândul Autorităților de Management asupra cerințelor de funcționare a instrumentului de previzionare, a instrumentului în sine, așa cum este acesta prezentat în documentul tehnic, precum și în legătură cu progresul înregistrat în atingerea țintelor indicatorilor din CdP și a măsurilor necesare. De asemenea, prin focus grupuri s-a urmărit obținerea informațiilor necesare pentru prognoza calitativă a indicatorilor pentru care nu se poate aplica instrumentul de previzionare.

Limitări orizontale

210. În realizarea raportului de evaluare, echipa de evaluare au întâmpinat o serie de dificultăți. În primul rând, evaluatorii au avut la dispoziție un timp limitat pentru a elabora raportul de față. Raportul Inițial a fost predat pe data de 5 iunie, în timp ce varianta revizuită a acestuia a fost predată pe data de 2 iulie. Astfel, evaluatorii au avut la dispoziție 7 săptămâni pentru a elaborarea acestui prim raport anual. Pentru a adresa această provocare, evaluatorii au realizat un plan de acțiune încă din prima săptămâna, care a fost respectat cu strictețe. Planul de acțiune a inclus date precise pentru fiecare etapă cheie a realizării raportului de evaluare, precum termenul limită de solicitare a datelor SMIS, perioadele pentru cele două rulări ale instrumentului, perioada necesară pentru realizarea celor 8 focus grupuri și termenul limită pentru finalizarea cercetării de birou și termenul limită pentru redactarea raportului de evaluare.
211. Așa cum a fost anticipat în Documentul Tehnic, evaluatorii nu au putut utiliza instrumentul de prognoză pentru estimarea statistică a unor indicatori. Motivul principal a fost lipsa datelor, datorate necontractării sau neraportării de către proiecte a realizărilor pentru anumiți indicatori (detalii specifice sunt inserate și explicitate mai jos, în prezentarea analizelor realizate pentru fiecare program operațional). Pentru a răspunde la această provocare, evaluatorii au utilizat focus grupurile și analiza documentară cu ajutorul cărora au fost estimate calitativ ratele de realizare ale acestor indicatori. Deși nu a fost posibilă obținerea unor valori pentru fiecare an din perioada 2020-2023, evaluatorii au putut concluda dacă un indicator are o probabilitate mare sau mică de a-și atinge ținta.

212. Au fost identificate o serie de valori incorect inutate în SMIS/eMS, care distorsionau rezultatele instrumentului (după cum este prezentat mai jos, la nivel de proiect). Acestea au fost corectate sau eliminate, după cum a fost posibil. Pentru a verifica rezultatele modelului acestea au fost validate prin comparare cu țintele estimate ale proiectelor aflate în implementare.
213. altă provocare întâmpinată de către evaluatori a fost disponibilitatea limitată din punct de vedere a timpului reprezentanților diferitelor departamente din cadrul Autorităților de Management. Pentru anumite focus grupuri, numărul participanților a fost scăzut și reprezentativitatea participanților limitată. Astfel, nu au fost obținute puncte de vedere din partea unui număr ridicat de reprezentanți ai AM. Însă, după încheierea focus grupurilor, evaluatorii au utilizat o serie de măsuri pentru a obține mai multe informații de la Autoritățile de Management. În primul rând, evaluatorii au stabilit discuții adiționale la telefon, pe Zoom sau față în față, pentru a continua discuțiile pe anumite aspecte care nu au fost lămurite pe parcursul focus grupurilor. De asemenea, evaluatorii au transmis email-uri detaliate către Autoritățile de Management, pentru obține informații adiționale pentru ajustarea instrumentului de prognoză. Avându-se în vedere faptul că aceasta a fost prima rulare a instrumentului, a fost necesar un timp substanțial în cadrul focus grupurilor pentru a explica metodologia aplicată, ceea ce a redus din timpul discutării rezultatelor obținute. Această nevoie va mai fi resimțită la nivel de Autoritate de Management și în cazul rulărilor viitoare (de exemplu pentru raportul trimestrial din septembrie 2020) și astfel echipa va continua eforturile de comunicare cu acestea.
214. Un factor extern important care a afectat raportul de evaluare reprezintă amânarea publicării unor documente relevante pentru evaluatori, din cauza pandemiei COVID-19. Aprobarea și publicarea Rapoartelor Anuale de Implementare au fost amânate, în timp ce reuniunile Comitetelor de Monitorizare nu au mai fost organizate (cu mici excepții, de exemplu POR unde unele decizii au fost luate prin procedură scrisă și în iulie 2020). Aceste documente ar fi fost foarte utile pentru evaluatori în aflarea unor anumite aspecte recente cu privire la implementarea la zi a programului. Informațiile colectate în cadrul focus grupurilor și ulterior au compensat într-o mare măsură lipsa informațiilor documentare.
215. De asemenea, încă din etapa inițială, o serie de modificări ale programelor operaționale au afectat activitatea evaluatorilor. Analiza logicii de intervenție realizată în etapa inițială a trebuit modificată în cazul a mai multor programe, în timp ce modificările țintelor indicatorilor au afectat estimările țintelor indicatorilor. Evaluatorii au aflat de aceste modificări din timp datorită comunicării constante cu Autoritățile de Management, și cu Biroul Evaluări Programe. Astfel, evaluatorii au reușit să actualizeze la timp țintele indicatorilor în instrument, pentru a obține ratele de realizare conform noilor ținte. Totuși, astfel de modificări vor mai fi realizate în viitor, posibil la fel de frecvent, ceea ce implică faptul că această comunicare continuă cu AM trebuie să se păstreze.

4. Analizele efectuate

4.1 Programul Operațional Regional

Descriere program

216. POR 2014-2020 își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale, prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, infrastructurii și serviciilor, pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor, astfel încât acestea să își poată gestiona în mod eficient resursele și să își valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic. POR 2014-2020 își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în RO, completând și dezvoltând direcțiile și prioritățile de dezvoltare regională conținute în PND.

Tabelul 2. Situația generală actuală a Programului Operațional Regional - 8 Mai 2020

Axă prioritară	Nr. Proiecte	Nr. proiecte încheiate	Contribuția UE la nivel de AP	Valoarea eligibilă a proiectelor (euro)	% din fondurile UE contractate din valoarea eligibilă
Axa prioritară 1: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor	6	0	133,262,475	5,099,889	3.83%
Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii	3037	2088	343.965,863	877,966,751	74.23%
Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	830	82	1,342,167,348.00	1,380,665,847	102.87%
Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile	326	2	1,108,100,000	1,562,650,165	141.02%
Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	278	13	391,564,709	511,231,725	130.56%
Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională	129	6	827,148,075	1,770,468,796	214.04%
Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	43	1	92,675,213.00	115,827,997	124.98%

Axa prioritară	Nr. Proiecte	Nr. proiecte încheiate	Contribuția UE la nivel de AP	Valoarea eligibilă a proiectelor (euro)	% din fondurile UE contractate din valoarea eligibilă
Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale	313	24	401,914,542	475,837,436	118.39%
Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban	0	0	78,720,000	0	0%
Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	339	1	267,774,417	475,942,020	177.74%
Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară	1	0	238,225,032	252,603,325	106.04%
Axa prioritară 13: Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii	75	0	243,980,640	202,733,769	83.09%
Axa prioritară 14: Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență	3	0	141,000,000	0	0%

Sursa: Anexa Stadiul Programului Operațional Regional, 8 mai 2020

Aspecte metodologice

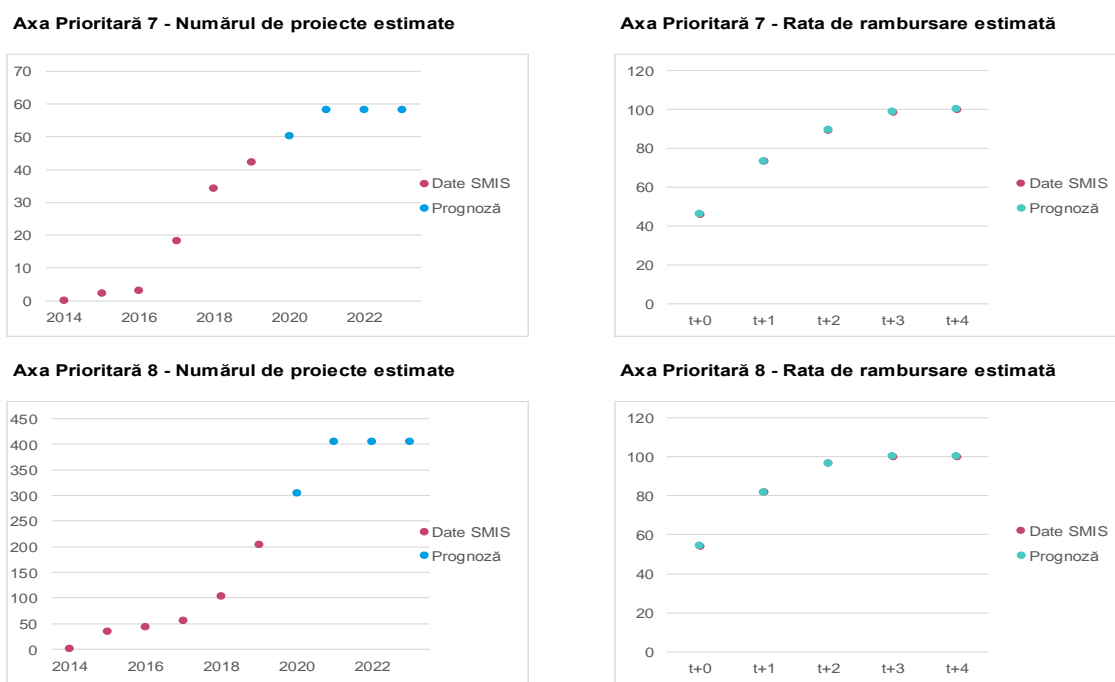
217. În urma focus-grupului organizat pentru Programul Operațional Regional, evaluatorii au ajustat unele ipoteze pentru acest program pe baza opiniilor exprimate de către participanți. În primul, ipoteza privind numărul proiectelor viitoare a fost ajustată, acesta limitându-se la valoarea din 2021 a Axei Prioritare sau a Priorității de Investiții³.
218. În al doilea rând, s-a renunțat la ipoteza privind rambursarea în proporție de 100% a fondurilor alocate pentru proiecte. O nouă ipoteză, realistă, a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare a proiectelor finalizate. Ipotezele privind durata de implementare medie și bugetul mediu ale proiectelor au fost validate în cadrul focus grupului.
219. Pentru raportul de față, instrumentul de prognoză nu a putut fi aplicat pentru indicatorii următori din cauza lipsei unui număr suficient de proiecte:
- 1S70 (Axa Prioritară 1) – Suma Cooperări implementate urmare a "Inițiativei Regiuni mai puțin dezvoltate";
  - CO39 – Mai dezvoltate (Axa Prioritară 9) – Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane;
  - CO39 – Mai puțin dezvoltate (Axa Prioritară 9) – Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane;
  - 1F – Mai dezvoltate (Axa Prioritară 9) – Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate;
  - 1F – Mai dezvoltate (Axa Prioritară 9) – Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de Certificare, certificată de această autoritate;
  - 1S57 (Axa Prioritară 11) – Suprafață de teren înregistrată în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară;

³ Focus grup cu reprezentanții AM Program Operațional Regional pentru validarea estimărilor instrumentului de prognoză

- 1S39 - Spitale regionale construite (Axa Prioritară 14);
- 1F (Axa Prioritară 14) – Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de Certificare, certificată de această autoritate.
220. După cum a fost agreat în Raportul Inițial, aceste ținte au fost estimate/explicate calitativ, în măsura în care au fost disponibile informațiile necesare (a se vedea secțiunea "Limitări" din capitolul I. Introducere).
221. De asemenea, următoarele etape cheie de implementare au fost excluse din procesul de rulare a instrumentului, deoarece au ținut 0 stabilită pentru anul 2023:
- 1K2 – Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat
  - 1K3 – Lungime totală a liniilor noi sau îmbunătățite de tramvai/și metrou conform contractelor semnate
  - 1K4 – Obiective de patrimoniu cultural restaurate conform contractelor de finanțare
  - 1K5 – Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane conform contractelor încheiate;
  - 1K6 – Suprafață de teren pentru înregistrare în SICCF conform contractelor de achiziție încheiate.
222. În figura de mai jos este ilustrată extrapolarea statistică realizată de instrument pentru numărul de proiecte și rata de rambursare, pe baza noilor ipoteze, pentru Axa Prioritară 7 și 8.

Figura 1. Ipotezele privind numărul proiectelor și rata de rambursare pentru Axele Prioritare 7 și 8

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

Axa prioritară 1: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

Logica de intervenție a Axei Prioritare

223. Axa Prioritară 1 are următoarele obiective specifice:

- 1.1 Creșterea inovării în întreprinderi prin sprijinirea entităților de inovare și transfer tehnologic în domeniul de specializare inteligentă;
- 1.2 Creșterea inovării în companii prin sprijinirea abordărilor multisectoriale rezultate în urma implementării „Inițiativei Regiuni mai puțin dezvoltate” în România
224. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele acțiuni eligibile⁴:
- Principalele activități pentru realizarea obiectivului specific 1.1 sunt activitățile specifice de realizare a investițiilor pentru dezvoltarea Entităților de Inovare și Transfer Tehnologic (EITT), precum și a centrelor de competență, în conformitate cu Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI) și documentele regionale de specializare inteligentă, respectiv: crearea și dezvoltarea EITT, inclusiv Parcurile Științifice și Tehnologice (PST reprezintă cea mai complexă infrastructură de Inovare și Transfer Tehnologic (ITT) care încorporează: cercetare, servicii specifice TT (Transfer tehnologic) și conectarea la mediul de afaceri), respectiv construcția, modernizarea, extinderea și dotarea cu echipamente și software necesare; achiziționarea de servicii specifice TT; investiții pentru IMM-uri în vederea punerii în aplicare a unui IC rezultă în parteneriat/colaborare cu un ITT.
  - Principalele activități pentru realizarea obiectivului specific 1.2 sunt: Activități de dezvoltare experimentală (ex. construcție prototip și testare) Activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor/serviciilor/proceselor etc.) Activități de introducere a producției (de exemplu, activități de introducere, pregătire/comisionare/aplicare a producției, activități de fabricație/funcție/operațiune/aplicare, inclusiv pregătirea documentației tehnico-economice necesare etc.) Activități de marketing (inclusiv studii de piață, marketing, marketing, stimularea cererii, inclusiv certificarea produselor/serviciilor/proceselor etc.) și internaționalizare Activități de investiții în infrastructură, echipamente, management de proiect, comunicare și vizibilitate Activitățile specifice OS11 sunt prezentate mai jos.
225. **Beneficiarii** potențiali pot fi în acest caz infrastructuri cu rol de ITT, PST, entități private, inclusiv parteneriatele între acestea, parteneriate între componentele quadruple helix (autorități/ instituții publice, mediul de afaceri, mediul academic și de cercetare, ONG-uri) din mediul urban și rural.

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

226. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale ale instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 3. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	759.983.412 LEI	24.794.426 LEI	27.921.025 LEI	29.059.939 LEI	29.059.939 LEI	4%
Entități de transfer tehnologic sprijinite	1S2	MPD	17	0	2	5	5	29%

⁴ Documentul Programului Operațional Regional

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Entități de transfer tehnologic sprijinite conform contractelor de finanțare	1K8	MPD	17	0	2	5	5	29%
Investiție productivă: Număr de societăți care primesc granturi	CO02	MPD	270	1	2	5	5	2%
Număr de întreprinderi care beneficiază de grant conform contractelor de finanțare	1K9	MPD	144	1	2	5	5	2%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

227. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 1 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea din anul 2021, anume 14 proiecte, pentru restul perioadei de implementare, și în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR. Pentru rapoartele de evaluare viitoare, evaluatorii vor modifica calitativ ipotezele privind caracteristicile medii ale proiectelor, deoarece conform informațiile colectate din focus grupul dedicat pentru POR, proiectelor care se vor contracta în perioada următoare vor fi foarte diferite față de proiectele deja contractate.

Tabelul 4. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	759.983.412 LEI	25.517.825 LEI	41.021.569 LEI	53.499.855 LEI	65.728.205 LEI	9%
Entități de transfer tehnologic sprijinite	1S2	MPD	17	-	2	5	5	29%
Investiție productivă: Număr de societăți care primesc granturi	CO02	MPD	270	1	2	5	5	2%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

228. Instrumentul de prognoză estimează valori foarte scăzute pentru indicatorii de performanță din cadrul Axei Prioritare 1. Indicatorul 1S2 - Entități de transfer tehnologic sprijinite este estimat să atingă o valoare de 5 entități, reprezentând 29% din ținta pe 2023. Indicatorul CO02 - Investiție productivă: Număr de societăți care primesc granturi și 1K9, este estimat să atingă o valoare de 5 societăți, reprezentând 2% din ținta pe 2023.

Tabelul 5. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare. certificată de această autoritate	1F	Toate	759.983.412 LEI	28.083.289 LEI	46.462.122 LEI	61.417.887 LEI	76.214.190 LEI	10%
Entități de transfer tehnologic sprijinite	1S2	MPD	17	-	2	6	6	32%
Investiție productivă: Număr de societăți care primesc granturi	CO02	MPD	270	1	2	6	6	2%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

229. Situația indicatorilor de performanță nu este îmbunătățită nici în cazul scenariului optimist, 1S2 atingând o valoare de 6 entități, reprezentând 32% din ținta pe 2023, în timp ce CO02 atinge o valoare de 6 societăți, reprezentând 2% din ținta pe 2023. Nici situația pe indicatorul financiar nu este îmbunătățită, acesta având o rată de realizare de doar 10%.

Tabelul 6. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare. certificată de această autoritate	1F	Toate	759.983.412 LEI	22,966,042 LEI	36.919.412 LEI	48.149.869 LEI	59.155.384 LEI	8%
Entități de transfer tehnologic sprijinite	1S2	MPD	-	2	5	5	-	26%
Investiție productivă: Număr de societăți care primesc granturi	CO02	MPD	1	2	5	5	1	2%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

230. În scenariul pesimist, 1S2 atinge o valoare de 6 entități, reprezentând o rată de realizare de 32%, în timp ce CO02 atinge o valoare de 6 societăți, o rată de realizare de 2%. Modelul statistic estimează pentru indicatorul financiar o rată de realizare de doar 8%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

231. Principala cauză a riscului de neîndeplinire a indicatorilor de performanță reprezintă rata foarte scăzută de contractare pe această Axă Prioritară. Deși la momentul anului 2019, au fost depuse 126 de cereri de finanțare în cadrul a 3 apeluri de proiecte⁵, doar 7 proiecte au fost contractate până în momentul de față, reprezentând o rată de contractare de 7%. Potrivit unui Raport de Evaluare intermediar, Axă Prioritară 1 a întâmpinat o serie de dificultăți. Schimbările organizatorice în cazul a unui număr solicitanți inițiali în perioada de timp de la exprimarea interesului și elaborarea cererii de finanțare au avut un impact ridicat asupra eligibilității entității, deoarece caracteristicile entității nu au mai corespuns cu cele descrise în scrisoarea de intenție depusă inițial⁶. Natura criteriilor de eligibilitate, și interpretarea strictă, au împiedicat potențialii beneficiari noi să depună o cerere de finanțare. Potrivit Raportului de Evaluare Intermediar, potențialii beneficiari noi au întâmpinat următoarele situații⁷:
- doar parteneriatele între/cu EITT deja acreditate au fost considerate eligibile, deși în regiuni existau doar puncte de lucru, iar conform regulilor Ministerului Cercetării și Inovării nu se acreditează 2 entități în cadrul aceluiași institut;
  - Imposibilitatea de a depune aplicații pentru domenii noi din cauza cerinței cu privire la experiența anterioară dovedită a ITT în sectoarele pentru care se depunea aplicația;
  - În unele situații, din cauza intervalului mare de timp care s-a scurs de la depunerea scrisorii de intenție (martie 2017) și până la deschiderea primului apel în iulie 2018 cu depunere din august 2018 a dus la expirarea perioadei de doi ani de valabilitate a acreditării având în vedere
  - Un număr mare de cereri de finanțare nu au îndeplinit condițiile promovării spre valorificare economică în piață a unui rezultat al transferului tehnologic⁸.
232. AM POR, cu susținerea Comisiei Europene, a reanalizat și pregătit de o manieră aprofundată procesul de implementare a AP 1, inclusiv prin dezvoltarea de noi mecanisme⁹. De asemenea, conform reprezentanților AM POR, au relansate apelurile pentru intervențiile 1.1.A (entități de transfer tehnologic - ITT), 1.1.B (parcuri științifice și tehnologice - PST), iar în prezent se pregătește relansarea apelului 1.1.C (ITT în colaborare cu IMM-uri), cât și lansarea unor noi apeluri sub obiectivul specific 1.2, respectiv Proof of Concept Programme și Research Valorization Programme. Mai mult, există planuri pentru lansarea unui apel pentru finanțarea proiectelor rezultate din implementarea inițiativei „Regiuni rămase în urmă”, dedicat regiunii Sud-Est.

Concluzii și recomandări

---

233. Modelul statistic estimează contractarea a încă a 8 proiecte similare cu cele contractate deja. Însă, din discuțiile cu reprezentanții AM POR a reieșit că un nou apel va fi lansat pe această axă, prin care se va acorda granturi mai mici decât cele acordate celor 7 proiecte (decizie luată în urma reanalizării procesului de implementare). Având în vedere diferențele în dimensiune între proiectele contractate și proiectele care urmează să fie contractate în urma noului apel, modelul nu a putut estima care va fi contribuția acestor noi proiecte asupra indicatorilor. Se recomandă ca Autoritatea de Management să țină cont de concluziile și recomandările emise în Raportul de Evaluare Intermediară pentru Axă Prioritară 1 în utilizarea noii abordări de implementare.
234. AM POR va utiliza o nouă abordare pentru a implementa cu succes Axă Prioritară 1. În următoarea rulare a instrumentului de prognoză, evaluatorii vor include calibrări care să țină cont de aceste proiecte.

---

⁵ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axă Prioritară 1 – Promovarea transferului tehnologic, Raport de Evaluare (August 2018), 15

⁶ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, 37

⁷ Idem.

⁸ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, 15

⁹ Idem.

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității în întreprinderi mici și mijlocii

Logica de intervenție a Axei Prioritare

235. Axa Prioritară 2 are următoarele obiective specifice:
- 14.1 Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile concurențiale identificate în SNC și PDR;
  - 14.2 Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri în sectoarele competitive identificate în SNC
236. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele acțiuni eligibile¹⁰:
237. Pentru obiectivul specific 2.1:
- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii microintreprinderilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale;
  - crearea/ modernizare/ extinderea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dezvoltarea serviciilor aferente
  - achiziționarea de echipamente IT tehnică de calcul;
  - achiziționarea de echipamente tehnologice mașini, utilaje și instalații de lucru-inclusiv software-ul aferent, aparate și instalații de măsurare,
  - control și reglare necesare desfășurării activităților pentru care a solicitat finanțare,
  - dotarea cu echipamente de birotică necesare desfășurării normale a activității.
  - realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor promovate, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
  - achiziționarea de instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie, precum și sisteme care utilizează surse regenerabile/alternative de energie pentru eficientizarea activităților pentru care a solicitat finanțare, etc
238. Pentru obiectivul specific 2.2:
- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii IMM, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale
  - activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice.
  - promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor promovate, inclusiv
  - instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
  - activități specifice procesului de internaționalizare (participarea la târguri și expoziții internaționale, investiții în adaptarea proceselor tehnologice de producție la sistemele de certificare și standardizare specifice piețelor de export, etc).
239. Beneficiarii sunt autoritățile publice locale din localitățile urbane, parteneriate/colaborări între acestea, IMM-urile și asociațiile mediului de afaceri.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

240. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale ale instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 7. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

¹⁰ Documentul Programului Operațional Regional.

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Mai puțin dezvoltate	6.739.621.927 LEI	4.104.066.239 LEI	4.275.932.265 LEI	4.369.539.485 LEI	4.442.451.910 LEI	66%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	Mai puțin dezvoltate	4574	1.335.629,22	1.335.889,43	1.335.981,93	1.336.110,20	29.210%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. În urma discuției cu AM POR, s-au constatat greșeli în datele de intrare pentru anumite proiecte, deoarece valorile estimate pentru perioada 2020-2023 pentru indicatorul CO01 sunt foarte mari. Aceste proiecte (de exemplu, proiectele cu codurile SMIS 117195, 117195 sau 109672) au fost eliminate din instrumentul de prognoză. De asemenea, calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 2 au constatat și în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea din anul 2021, anume 3.139 proiecte pentru Prioritatea de Investiții 3(a), 1.895 pentru Prioritatea de Investiții 3(c). După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate.

Tabulul 8. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	6.739.621.927 LEI	4.852.614.261 LEI	7.122.237.757 LEI	8.876.844.533 LEI	10.609.953.641 LEI	157%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	Toate	4574	2.478	7.772	7.820	7.859	172%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

241. Spre deosebire de Axa Prioritară 1, indicatorii de performanță din cadrul Axei Prioritare 2 își depășesc țintele pe 2023. Indicatorul CO01 - Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite este estimat să atingă o valoare de 7859 societăți sprijinite, reprezentând 172% din ținta pe 2023, în timp ce rata de realizare pentru indicatorul financiar este de 157%. Aceste estimări au fost validate de Autoritatea de Management.

Tabelul 9. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.739.621.927 LEI	4.852.614.261 LEI	7.122.237.757 LEI	8.876.844.533 LEI	10.609.953.641 LEI	157%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MPD	4.574	2.501	7.795	7.843	7.882	172%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

242. Spre deosebire de Axa Prioritară 1, indicatorii de performanță din cadrul Axei Prioritare 2 își depășesc țintele pe 2023. Indicatorul CO01 - Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite este estimat să atingă o valoare de 7.882 societăți sprijinite, reprezentând 172% din ținta pe 2023, în timp ce rata de realizare pentru indicatorul financiar este de 157%.

Tabelul 10. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.739.621.927 LEI	5,000,811,661 LEI	7,458,575,532 LEI	9,362,848,401 LEI	11,244,617,879 LEI	167%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MPD	4.574	2.542	8.366	8.419	8.462	185%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

243. În scenariul optimist, indicatorul CO01 - *Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite* este estimat să atingă o valoare de 8462 societăți sprijinite, reprezentând 185% din ținta pe 2023, în timp ce rata de realizare pentru indicatorul financiar este de 167%.

Tabelul 11. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.739.621.927 LEI	4,604,313,025 LEI	6,647,160,483 LEI	8,226,309,314 LEI	9,786,107,511 LEI	145%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MPD	4.574	2,460	7.728	7.771	7.807	171%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

244. Chiar și în scenariul pesimist, indicatorii de performanță își depășesc țintele pe 2023. Indicatorul CO01 - *Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite* este estimat să atingă o valoare de 7.807 societăți sprijinite, reprezentând 171% din ținta pe 2023, în timp ce rata de realizare pentru indicatorul financiar este de 145%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

Având în vedere că ambii indicatori de performanță își depășesc țintele pe 2023, nu există riscuri de neîndeplinire ale indicatorilor. Rata de realizare foarte ridicată estimată de model indică o posibilă subestimare a țintelor. Pe lângă cele 3037 de proiecte contractate (dintre care 2088 de proiecte sunt finalizate) urmează ca un număr semnificativ de proiecte să fie contractate în urma unor noi apeluri de proiecte care vor fi lansate în perioada următoare. Astfel, indicatorul CO01 își va depăși ținta de 4.574 cu ușurință. Potrivit Raportului de Evaluare Intermediară, AM POR a avut o serie de realizări în implementarea Axei Prioritare 2. Birourile de informare și sprijin de tip help-desk au avut un nivel de eficacitate ridicat în acordarea de sprijin solicitanților. Axa a beneficiat de un interes ridicat din partea sectorului IMM din cauza nevoii de finanțare de pe piața, dar și datorită acțiunilor de informare, promovare, instruire și de sprijin acordate solicitanților și pieței de consultanță în accesarea fondurilor europene, desfășurate înainte și după deschiderea celor 8 apeluri pentru depunerea proiectelor¹¹. De asemenea, sistemul instituțional de coordonare, gestionare și control a POR 2014-2020 a utilizat o abordare centrată pe nevoile și capacitățile de răspuns ale grupului țintă de beneficiari, astfel, procesele de depunere, evaluare, contractare, monitorizare și control au fost mai standardizate și mai simplificate.¹²

¹¹ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axa Prioritară 2 – Competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii, Raport de Evaluare (Aprilie 2019), 27

¹² Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, 7

Concluzii și recomandări

---

245. În concluzie, indicatorii de performanță își vor depăși țintele pe 2023, însă există riscul ca aceste valori să nu reprezinte performanța reală a programului, din cauza țintei subestimate a indicatorului fizic. Totodată, este posibil ca fondurile alocate să fie insuficiente pentru implementarea tuturor proiectelor care se vor contracta, ceea ce implică necesitatea re-alocării de fonduri de la alte axe prioritare (confirmat și în cadrul focus grupului).
246. Recomandăm AM să monitorizeze cu atenție implementarea acestei axe și identificarea de timpuriu a măsurii în care este nevoie de fonduri suplimentare, care pot fi realocate, de exemplu dinspre AP 1, semnificativ subcontractată în acest moment.

Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției pentru o economie cu emisii scăzute de carbon

---

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

247. Axa Prioritară 3 are următoarele **obiective specifice**:
- 3.1 Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale, a clădirilor publice și a sistemelor publice de iluminat, în special a celor cu consum ridicat de energie;
  - 3.2 Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane pe baza planurilor de mobilitate urbană durabilă.
248. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**¹³:
249. Pentru obiectivul specific 3.1:
- îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii, (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu superior, planșeu peste subsol), șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirii;
  - reabilitarea și modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și
  - climatizare, inclusiv sisteme de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz;
  - utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum;
  - implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie
250. Pentru obiectivul specific 3.2:
- Investiții destinate îmbunătățirii transportului public urban;
  - Investiții destinate transportului electric și nemotorizat;
  - Alte investiții destinate reducerii emisiilor de CO₂ în zona urbană
251. **Beneficiarii** tipurilor de investiții sub obiectivul specific 3.1 sunt autoritățile și instituțiile publice centrale, autoritățile și instituțiile publice locale, precum și parteneriate între acestea. De asemenea, aceștia pot realiza parteneriate/ colaborări cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului. Pentru obiectivul specific 3.2, **beneficiarii** eligibili sunt autoritățile publice locale din localitățile urbane, parteneriate/ colaborări dintre acestea inclusiv, după caz, cu localitățile din zona funcțională (precum și, posibil în parteneriat cu unitatea administrativ teritorială județ și în colaborare cu operatorul de transport public), cu excepția municipiilor reședință de județ eligibile în cadrul axei prioritare 4 a POR, precum și autoritățile și instituțiile publice centrale în cazul unor achiziții în parteneriat. De asemenea, APL pot realiza

---

¹³ Documentul Programului Operațional Regional

parteneriate/colaborări cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

252. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 12. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.258.261.243 LEI	7.054.556.078 LEI	7.824.717.112 LEI	8.163.385.144 LEI	8.401.543.697 LEI	134%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	1.476.078.574 LEI	860.798.416,4 LEI	966.921.694,5 LEI	1.074.711.742 LEI	1.194.584.073 LEI	81%
Operațiuni contractate destinate transportului public si nemotorizat	1S11	MPD	7	1	14	25	29	418%
Operațiuni contractate destinate transportului public si nemotorizat	1S11	MD	7	1	4	7	7	100%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MPD	33.385	2.804,5	3.528,5	3.792	3.792	11%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MD	17.621	26.807	27.380,54	27.380,54	27.380,54	155%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

253. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Conform informațiilor colectate de la AM POR pe parcursul focus grupului, calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 3 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la

valoarea din anul 2021, anume 988 proiecte pentru Prioritate de Investiții 4(c), și 66 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 4(e). După cum s-a menționat anterior, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate.

Tabelul 13. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.258.261.243 LEI	3.173.380.327 LEI	3.909.132.352 LEI	4.406.688.440 LEI	4.886.641.984 LEI	78%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	1.476.078.574 LEI	642.326.736 LEI	1.102.836.775 LEI	1.515.504.050 LEI	1.954.492.293 LEI	132%
Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	MPD	7	3	20	35	40	572%
Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	MD	7	0	3	5	5	78%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MPD	33.385	10.429	17.413	19.046	19.046	57%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MD	17.621	26.807	27.381	27.381	27.381	155%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

254. Cu privire la Axa Prioritară 3, indicatorul 1S11 - *Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat* este estimat să atingă o valoare de 40 de operațiuni, reprezentând 572% din ținta pe 2023 pentru regiunile mai puțin dezvoltate și o valoare de 5 operațiuni, reprezentând 78% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul CO31 - *Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie*, instrumentul prognozează atingerea unei valori de 19.046 gospodării, reprezentând 57% din ținta pe 2023 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și o valoare de 27.391 gospodării pentru regiunea mai dezvoltată, reprezentând o rată de atingere de 155%. Cu privire la indicatorul financiar, acesta este îndeplinit în proporție de 57% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și în proporție de 78% pentru regiunile mai dezvoltate.

Tabelul 14. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.258.261.243 LEI	3,477,640,639 LEI	4,286,967,867 LEI	4,834,279,563 LEI	5,362,228,462 LEI	86%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	1.476.078.574 LEI	681,688,479 LEI	1,188,249,522 LEI	1,642,183,525 LEI	2,125,070,592 LEI	144%
Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	MPD	7	4	22	38	44	629%
Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	MD	7	0	3	5	5	78%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MPD	33.385	11.225	18.906	20.703	20.703	62%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MD	17.621	26.807	27.381	27.381	27.381	155%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

255. În scenariul optimist, indicatorul 1S11 este estimat să atingă o valoare de 44 de operațiuni pentru regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 629% din ținta pe 2023 și o valoare de 5 operațiuni pentru regiunile mai dezvoltate, reprezentând 78% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul CO31, instrumentul prognozează atingerea unei valori de 20.703 gospodării pentru regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 62% din ținta pe 2023, și o valoare de 27.381 gospodării pentru regiunea mai dezvoltată, reprezentând o rată de atingere de 155%. Cu privire la indicatorul financiar, acesta este îndeplinit în proporție de 86% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și în proporție de 144% pentru regiunile mai dezvoltate.

Tabelul 15. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.258.261.243 LEI	2.868.874.570 LEI	3.531.051.394 LEI	3.978.851.872 LEI	4.410.810.062 LEI	70%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	1.476.078.574 LEI	602.964.993 LEI	1.017.424.028 LEI	1.388.824.576 LEI	1.783.913.994 LEI	121%
Operațiuni contractate destinate transportului public si nemotorizat	1S11	MPD	7	3	18	31	36	515%
Operațiuni contractate destinate transportului public si nemotorizat	1S11	MD	7	0	3	5	5	78%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MPD	33.385	9.634	15.919	17.389	17.389	52%
Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie	CO31	MD	17.621	26.807	27.381	27.381	27.381	155%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

256. În scenariul pesimist, indicatorul 1S11 este estimat să atingă o valoare de 36 de operațiuni pentru regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 515% din ținta pe 2023 și o valoare de 5 operațiuni pentru regiunile mai dezvoltate, reprezentând 78% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul C031, instrumentul prognozează atingerea unei valori de 17.389 gospodării pentru regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 52% din ținta pe 2023, și o valoare de 27.381 gospodării pentru regiunea mai dezvoltată, reprezentând o rată de atingere de 155%. Cu privire la indicatorul financiar, acesta este îndeplinit în proporție de 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și în proporție de 121% pentru regiunile mai dezvoltate.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

---

257. Etapa cheie de implementare aferentă indicatorului C031 a fost îndeplinită pentru regiunea mai dezvoltată, atingând o valoare de 19.596 de gospodării (ținta pe 2018 fiind de 1000 de gospodării). Acest lucru s-a datorat unui număr ridicat de contracte încheiate și implementate în Sectorul 3 din București.
258. Însă, etapa cheie de implementare pentru regiunile mai puțin dezvoltate nu a fost îndeplinită, valoarea atinsă fiind 0. Astfel se observă probleme de implementare pentru proiectele care contribuie la indicatorul C031 în regiunile mai puțin dezvoltate încă din 2018. După cum identifica evaluarea intermediară finalizată în 2019¹⁴, au fost înregistrate întârzieri în începerea lucrărilor în cadrul celor 408 proiecte contractate. În aceeași evaluare intermediară, s-a constatat faptul că sistemul SMIS nu permite monitorizarea și furnizarea de informații corespunzătoare a aspectelor cheie ale ciclului de viață al proiectelor contractate, fiind concentrat doar pe îndeplinirea cerințelor de raportare pentru UE¹⁵. De asemenea, raportul a constatat că pregătirea documentelor tehnice de către solicitanți reprezintă cea mai dificilă activitate în perioada de pregătire a aplicației, din cauza următorilor factori¹⁶:
- lipsa de claritate și stabilitate a ghidurilor
  - cantitate foarte ridicată de documente solicitate
  - rată lentă de răspuns în furnizarea de clarificări de către funcționarii publici-cheie
  - calitatea slabă a resurselor umane interne (inclusive a consultanților)
  - solicitanții au întâmpinat dificultăți în identificarea și calcularea indicatorilor tehnici solicitați
  - lipsa unei abordări unitare a evaluatorilor
  - perioadă foarte îndelungată pentru evaluarea proiectelor
  - lipsa de documente cadastrale clare
259. Deși estimările pentru indicatorului 1S11 indică că acest indicator își va atinge ținta, AM POR ar mai avea nevoie de încă 2 operațiuni contractate pentru a-și atinge ținta, pe lângă cele 5 estimate în anul 2023.

Concluzii și recomandări

---

260. Deși Axa Prioritară 3 are o rată de contractare de 143%, indicatorii fizici 1S11 *Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat* pentru regiunea mai dezvoltată și C031 *Eficiența energetică: Numărul de gospodării cu clasificare mai bună a consumului de energie* pentru regiunile mai dezvoltate, și indicatorul financiar pentru regiunile mai puțin dezvoltate nu își ating țintele stabilite pentru anul 2023.

---

¹⁴ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axa Prioritară 3 – Sprijinirea tranziției pentru o economie cu emisii scăzute de carbon, Raport de Evaluare (Mai 2019), 7.

¹⁵ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axa Prioritară 3 – Sprijinirea tranziției pentru o economie cu emisii scăzute de carbon, 8.

¹⁶ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axa Prioritară 3 – Sprijinirea tranziției pentru o economie cu emisii scăzute de carbon, 40.

261. Astfel, pentru a asigura atingerea țintelor pentru indicatorii 1S11 pentru regiunile mai dezvoltate, CO31 pentru regiunile mai dezvoltate și indicatorul financiar pentru regiunile mai puțin dezvoltate, se recomandă lansarea de apeluri pe ambele priorități de investiții, pentru regiunea mai dezvoltată pentru prioritatea 4e *Promovarea unor strategii cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritorii, în special pentru zonele urbane, inclusiv promovarea mobilității urbane multimodale durabile și a măsurilor de adaptare relevante pentru atenuare și pentru regiuni mai puțin dezvoltate pentru prioritatea 4c Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor.*
262. În plus, AM și ADR ar trebui să dezvolte și să implementeze un mecanism de susținere a beneficiarilor în a avansa în implementarea proiectelor conform planificării, pentru a asigura atingerea țintelor indicatorului financiar până în 2023.

Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Logica de intervenție a Axei Prioritare

263. Axa Prioritară 4 are următoarele **obiective specifice**:
- 4.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă (face parte din cadrul de performanță);
  - 4.2 Reconvertirea și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din municipiile reședință de județ;
  - 4.3 Îmbunătățirea regenerării fizice, economice și sociale a comunităților marginalizate în municipiile reședință de județ din România;
  - 4.4 Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă;
  - 4.5 Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă
264. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**¹⁷:
265. Pentru obiectivul specific 4.1:
- reducerea poluării aerului și a poluării fonice, precum și a consumului de energie;
  - asigurarea accesibilității la sistemul de transport public pentru toți cetățenii;
  - dezvoltarea infrastructurii destinate mijloacelor de transport non-motorizate;
  - creșterea atractivității și îmbunătățirea calității mediului și a amenajării spațiilor urbane;
266. **Beneficiarii** în cadrul acestui obiectivului specific 4.1 vor fi autoritățile publice locale (posibil în colaborare cu operatorul de transport public) din municipiile reședință de județ (inclusiv în parteneriat cu localitățile din zona funcțională urbană, după caz), unitatea administrativ-teritorială județul inclusiv cu posibilitatea parteneriatului cu unitatea administrativ teritorială municipiul reședință de județ, cu excepția municipiului Tulcea (care va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat în cadrul ITI Delta Dunării), precum și autoritățile și instituțiile publice centrale în cazul unor achiziții în parteneriat. De asemenea, autoritățile publice locale pot realiza parteneriate/ colaborări cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului.

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

¹⁷ Documentul Programului Operațional Regional

267. În tabelul de mai jos se regăesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 16. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	6.313.823.446 LEI	8.533.109.289 LEI	11.463.851.214 LEI	13.744.345.579 LEI	15.803.050.440 LEI	250%
Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	Toate	50	8	44	93	123	247%
Transport urban: Lungimea totală a liniilor de tramvai și de metrou noi sau îmbunătățite	CO15	Toate	50	2	18	6034	6054	12.108%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

268. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. În urma discuției cu AM POR, au fost constatate greșeli în datele de intrare pentru anumite proiecte. Astfel, proiectele 129159, 123696 au fost eliminate din instrumentul de prognoză. De asemenea, calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 4 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea din anul 2021, anume 116 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 10(a), 230 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 4(e), 59 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 6(e), 52 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 9(b). După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 17. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.313.823.446 LEI	5,778,426,077 LEI	8,074,398,803 LEI	10,106,336,949 LEI	12,613,457,636 LEI	200%
Operațiuni implementate destinate transportului	1S11	MPD	50	6	34	70	91	183%

public și nemotorizat								
Transport urban: Lungimea totală a liniilor de tramvai și de metrou noi sau îmbunătățite	C015	MPD	50	2	14	25	39	78%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

269. Indicatorul 1S11 – *Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat* este estimat să atingă o valoare de 91 de operațiuni, reprezentând o rată de realizare de 183% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul C031, instrumentul prognozează atingerea unei valori de 39 km de tramvai/metrou îmbunătățiți, reprezentând 78% din ținta pe 2023. Cu privire la indicatorul financiar, acesta este estimat să aibă o rată de realizare de 200%.

Tabelul 18. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.313.823.446 LEI	6.344.125.153 LEI	8.869.653.780 LEI	11.104.767.932 LEI	13.862.600.688 LEI	220%
Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	MPD	50	7	37	76	100	201%
Transport urban: Lungimea totală a liniilor de tramvai și de metrou noi sau îmbunătățite	C015	MPD	50	2	15	27	43	86%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

270. În cazul scenariului optimist, instrumentul prognozează pentru indicatorul C031 o rată de realizare îmbunătățită, de 86%, reprezentând o valoare atinsă de 43 km tramvai/metrou îmbunătățiți. Indicatorul 1S11 este estimat să atingă o valoare de 100 de operațiuni, reprezentând o rată de realizare de 515% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul C031, instrumentul prognozează atingerea unei valori de 39 km de tramvai/metrou îmbunătățiți pentru regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 78% din ținta pe 2023. Cu privire la indicatorul financiar, acesta este estimat să aibă o rată de realizare de 220%.

Tabelul 19. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	6.313.823.446 LEI	5,212,515,150 LEI	7,212,817,791 LEI	8,939,764,556 LEI	11,022,378,636 LEI	175%
Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat	1S11	MPD	50	6	31	63	82	165%
Transport urban: Lungimea totală a liniilor de tramvai și de metrou noi sau îmbunătățite	CO15	MPD	50	2	13	22	35	71%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

271. Chiar și în scenariul pesimist, indicatorul financiar este estimat să aibă o rată de realizare de 175%. Indicatorul 1S11 este estimat să atingă o valoare de 82 de operațiuni, reprezentând o rată de realizare de 165% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul CO31, instrumentul prognozează atingerea unei valori de 35 km de tramvai/metrou îmbunătățiți, reprezentând 71% din ținta pe 2023.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

272. Indicatorul CO15 *Transport urban: Lungimea totală a liniilor de tramvai și de metrou noi sau îmbunătățite* este estimat să nu își atingă ținta stabilită pentru anul 2023. Principala problemă întâmpinată de proiectele care contribuie la acest indicator este durata foarte mare de realizare. Proiectele din cadrul Priorității de Investiții 4(e) promovarea unor strategii cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritorii, în special pentru zonele urbane, inclusiv promovarea mobilității urbane multimodale durabile și a măsurilor de adaptare relevante pentru atenuare au o durată medie de aproximativ 4 ani. Indicatorul financiar și indicatorul 1S11 își depășesc țintele stabilite pentru anul 2023, nefiind în riscul de a nu fi îndepliniți.

Concluzii și recomandări

273. Singurul indicator identificat pentru această axă cu risc de a fi neîndeplinit este indicatorul CO15 *Transport urban: Lungimea totală a liniilor de tramvai și de metrou noi sau îmbunătățite*, însă doar în scenariul pesimist.
274. În concluzie se recomandă pe lângă lansarea de apeluri pe această prioritate de investiții, și acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la indicatorul CO15, pentru a sprijinii beneficiarii în găsii soluții la dificultățile implementare întâmpinate.

Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

Logica de intervenție a Axei Prioritare

275. Axa Prioritară 5 are următoarele **obiective specifice**:
- 5.1 Impulsionarea dezvoltării locale prin conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale (parte a Cadrului de Performanță);
  - 5.2 Reconvertirea și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din orașele mici, mijlocii și municipiul București

276. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**¹⁸:
277. Pentru obiectivul specific 5.1:
- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice;
  - Restaurarea, protecția, conservarea și realizarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare;
  - Restaurarea și remodelarea plasticii fațadelor;
  - Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție);
  - Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;
  - Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitizarea acestuia, în cadrul proiectului.
278. **Beneficiarii** pot fi autorități și instituții ale administrației publice locale și centrale, unitățile de cult, ONG-uri și parteneriate între aceste entități. De asemenea, beneficiarii pot realiza parteneriate/colaborări cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

279. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 20. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.045.241.694 LEI	2.580.798.034 LEI	2.912.921.174 LEI	3.195.269.933 LEI	3.498.244.748 LEI	171%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	197.463.453 LEI	164.440.197 LEI	193.837.079 LEI	220.775.119 LEI	247.857.929 LEI	125%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MPD	157	6,68	10,76	12,81	13,49	9%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MD	7	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

280. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 5 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul

¹⁸ Documentul Programului Operațional Regional

perioadei de implementare la valoarea din anul 2021, anume 295 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 6(c) și 94 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 6(e). După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 21. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.045.241.694 LEI	1.914.000.231 LEI	2.268.629.923 LEI	2.540.398.978 LEI	2.823.160.459 LEI	138%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	197.463.453 LEI	120.730.898 LEI	152.930.442 LEI	179.689.098 LEI	206.829.381 LEI	105%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MPD	157	23	52	65	75	48%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MD	7	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

281. Deși indicatorul financiar este estimat să-și atingă țintele pentru ambele categorii de regiuni, având o rată de realizare de 138% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 105% pentru regiunile mai dezvoltate, pentru indicatorul 1S23 – *Obiective de patrimoniu cultural restaurate* este estimată o valoare de 75 de obiective restaurate până în anul 2023, reprezentând 48% din țintă, și nici un obiectiv restaurat pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 22. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.045.241.694 LEI	2,095,941,159 LEI	2,486,033,819 LEI	2,784,979,780 LEI	3,096,017,410 LEI	151%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	197.463.453 LEI	132,803,987 LEI	168,223,486 LEI	197,658,007 LEI	227,512,319 LEI	115%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MPD	157	25	57	70	82	52%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MD	7	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

282. Situația indicatorului 1S23 nu se îmbunătățește în mod semnificativ nici în scenariul optimist, acesta având o valoare estimată de 82 de obiective restaurate până în anul 2023, reprezentând 52% din țintă, și nici un obiectiv restaurat pentru regiunea mai dezvoltată.
283. Indicatorul financiar este estimat să-și atingă țintele pentru ambele categorii de regiuni, având o rată de realizare de 151% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 115% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 23. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.045.241.694 LEI	1,731,062,163 LEI	2,050,228,885 LEI	2,294,821,035 LEI	2,549,306,368 LEI	125%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	197.463.453 LEI	108,657,808 LEI	137,637,398 LEI	161,720,188 LEI	186,146,443 LEI	94%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MPD	157	21	47	59	68	43%
Obiective de patrimoniu cultural restaurate	1S23	MD	7	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

284. În scenariul pesimist, indicatorul financiar este estimat să-și atingă ținta pentru regiunile mai puțin dezvoltate, însă nu și pentru regiunea mai dezvoltată. Pentru indicatorul 1S23, instrumentul estimează o valoare de 68 de obiective restaurate până în anul 2023, reprezentând o rată de realizare de 43% din țintă, și nici un obiectiv restaurat pentru regiunea mai dezvoltată.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

---

285. Etapa cheie de implementare aferentă indicatorului 1S23 pentru regiunile mai dezvoltate nu a fost îndeplinită în anul 2018. Una dintre problemele principale întâmpinate de proiectele care contribuie la indicatorul 1S23 Obiective de patrimoniu cultural restaurate este durata foarte mare de realizare. Proiectele de pe Prioritatea de Investiții 6c - Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultura au o durată medie de aproximativ 3 ani și 6 luni.

Concluzii și recomandări

---

286. Indicatorul 1S23 Obiective de patrimoniu cultural restaurate este estimat să nu își atingă ținta stabilită pentru anul 2023, pentru nici o categorie de regiune. Situația indicatorului pentru regiunile mai dezvoltate este mai critică, deoarece modelul estimează că în anul 2023 *nu se va finaliza nici un proiect*.
287. În concluzie se recomandă pe lângă lansarea de apeluri pe această prioritate de investiții, și acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la indicatorul 1S23, pentru a sprijinii beneficiarii în găsii soluții la dificultățile implementare întâmpinate. Ar trebui investigate și posibilitățile de a faza acest tip pe proiect pe perioada viitoare de programare sau a extinderii perioadei de implementare cu un an (până în 2024).
288. Dacă durata medie a proiectelor va rămâne 3 ani și 6 luni, atunci contractarea de proiecte prin lansarea de noi apeluri de cereri de finanțare nu va reprezenta o măsură suficientă prin care să se asigure atingerea țăintelor indicatorilor.

Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

289. Axa Prioritară 6 are următoarele **obiective specifice**:
- 6.1 Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea drumurilor județene (parte a Cadrului de Performanță);
  - 6.2 Creșterea gradului de accesibilitate a zonei Deltei Dunării prin modernizarea transportului de călători pe apă.
290. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**¹⁹:
291. Pentru obiectivul specific 6.1:
- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice;
  - modernizarea și reabilitarea (pentru îmbunătățirea parametrilor relevanți- creșterea vitezei, siguranței rutiere, portanței etc.) rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea, directă (drumuri județene sau trasee compuse din mai multe drumuri județene legate direct) sau indirectă (drumuri județene/trasee legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat) cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres.
  - construcția / modernizarea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean ce vor face parte din drumul județean respectiv, construirea/realizarea de sensuri giratorii și alte elemente pentru creșterea siguranței circulației;

---

¹⁹ Documentul Programului Operațional Regional

- 📍 construirea/ modernizarea/ reabilitarea de pasaje/noduri rutiere (construirea doar pentru asigurarea conectivității directe la autostrăzi TEN T a drumurilor județene) și construirea pasarelelor pietonale;
- 📍 construirea lucrărilor noi de artă ca parte a drumurilor județene, urmare a soluțiilor tehnice;
- 📍 construirea/modernizarea de stații pentru transport public pe traseul drumului județean;
- 📍 realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști (trasee pietonale și piste pentru bicicliști unde situația din teren o permite), inclusiv semnalistica verticală pentru treceri de pietoni cu alimentare fotovoltaică;
- 📍 realizarea de perdele forestiere și parapeti pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme (provocate de schimbări climatice sau alte cauze excepționale) – inundații, viscol etc.

292. Principalii **beneficiarii** în cadrul acestui obiectiv specific vor fi unitățile administrativ teritoriale, în calitate de administrator al infrastructurii de transport rutier de interes județean.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

293. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 24. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	4.656.013.604	9.455.473.519	11.660.688.275	13.832.499.671	16.261.229.319	349%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	60.540.000	56.723.992,31	75.307.069,92	89.098.517,01	105.590.243,7	174%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MPD	1.932	96,77	258,79	430,32	602,5	31%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MD	23	-	-	-	-	-

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

294. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările

efectuate la nivelul Axei Prioritare 6 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea din anul 2021, anume 163 de proiecte, pentru restul perioadei de implementare, și în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 25. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	4.656.013.604 LEI	7.121.527.671 LEI	7.717.311.369 LEI	8.018.335.103 LEI	8.227.966.088 LEI	177%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	60.540.000 LEI	41.814.660 LEI	47.672.752 LEI	47.672.752 LEI	47.672.752 LEI	79%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MPD	1.932	454	1.400	2.110	2.476	128%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MD	23	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

295. Indicatorul financiar își depășește ținta pentru regiunile mai puțin dezvoltate, având o rată de realizare de 177%, însă pentru regiunile mai dezvoltate, indicatorul financiar este estimate să aibă o rată de realizare de doar 79%. Aceiași situație se regăsește și în cazul indicatorului CO14, care își depășește ținta pentru regiunile mai puțin dezvoltate, având o rată de realizare de 128%, însă modelul estimează că nici un km de drum va fi reconstruit sau modernizat în regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 26. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	4.656.013.604 LEI	7.819.759.491 LEI	8.460.217.893 LEI	8.776.758.617 LEI	8.990.823.234 LEI	193%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de	1F	MD	60.540.000 LEI	45.996.126 LEI	52.440.028 LEI	52.440.028 LEI	52.440.028 LEI	87%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
certificare, certificată de această autoritate								
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MPD	1.932	496	1.536	2.317	2.720	141%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MD	23	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

296. În scenariul optimist, indicatorul financiar își depășește ținta pentru regiunile mai puțin dezvoltate, având o rată de realizare de 193%, iar în cazul regiunii mai dezvoltate, indicatorul financiar are o rată de realizare îmbunătățită, de 86%. Pentru indicatorul CO14 modelul estimează pentru regiunile mai puțin dezvoltate atingerea unei valori de 2.720, având o rată de realizare de 141%, în timp ce modelul estimează că nici un km de drum va fi reconstruit sau modernizat în regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 27. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	4.656.013.604 LEI	6.416.820.064 LEI	6.940.835.603 LEI	7.199.823.468 LEI	7.374.967.245 LEI	158%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	60.540.000 LEI	37.633.194 LEI	42.905.477 LEI	42.905.477 LEI	42.905.477 LEI	71%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MPD	1.932	412	1.264	1.903	2.233	116%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	MD	23	-	-	-	-	0%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

297. În scenariul pesimist, indicatorul financiar își depășește ținta pentru regiunile mai puțin dezvoltate, având o rată de realizare de 158%, însă pentru regiunile mai dezvoltate, indicatorul financiar este estimate să aibă o rată de realizare de doar 71%. Aceiași situație se regăsește și în cazul indicatorului CO14, care își depășește ținta pentru regiunile mai puțin dezvoltate, având o rată de realizare de 116%, însă modelul estimează că nici un km de drum va fi reconstruit sau modernizat în regiunea mai dezvoltată.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

298. Pentru regiunea mai dezvoltată, indicatorul financiar și indicatorul CO14 sunt estimați să nu își atingă țintele stabilite pentru anul 2023. Principala problemă întâmpinată de proiectele care contribuie la acest indicator este durata foarte mare de realizare.
299. Problema principală din cadrul regiunii mai dezvoltate este contractarea. Nici un proiect nu fusese contractat în regiunea mai dezvoltată²⁰ până la data de 30 iunie 2020, când un singur proiect a fost contractat (cod SMIS 122530), având o țintă de 23 km. Astfel, ținta la nivel de program pentru regiunea mai dezvoltată va fi atinsă dacă proiectul respectiv se va finaliza la timp. Însă, potrivit instrumentului de prognoză, proiectele de pe Prioritatea de Investiții 7(b) *Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodal* au o durată medie de aproximativ 5 ani. Cauzele acestei durate îndelungate de implementare a proiectelor sunt complicațiile care apar pe parcursul procedurilor de achiziție pentru lucrări și capacitatea scăzută a companiilor de construcții (din punct de vedere financiar și al forței de muncă)²¹.
300. Pentru regiunile mai puțin dezvoltate, indicatorul financiar și indicatorul CO14 își depășesc țintele stabilite pentru anul 2023, nefiind în riscul de a nu fi îndepliniți. Potrivit raportului intermediar de evaluare, transmiterea de cereri de finanțare pentru apelurile lansate a fost influențată de dificultatea încadrării în termenele limită de predare, din cauza cerințelor stricte referitoare la dovedirea statutului proprietății și de modificările succesive ale ghidurilor solicitantului. De asemenea, complexitatea tehnică ridicată și numărul mare de formulare/documente solicitate au afectat în mod negativ rata de transmitere de cereri de finanțare a potențialilor beneficiari în cadrul apelurilor lansate.

Concluzii și recomandări

301. În concluzie se recomandă acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la indicatorul CO15, pentru a sprijinii beneficiarii în a găsi soluții la dificultățile întâmpinate în implementare și pentru a reduce timpul de implementare a proiectelor.
302. Ca și în cazul AP 5, ar trebui investigate și posibilitățile de a faza acest tip pe proiect pe perioada viitoare de programare sau a extinderii perioadei de implementare cu un an (până în 2024).

Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

Logica de intervenție a Axei Prioritare

303. Axa Prioritară 7 are următorul **obiectiv specific**:
- 7.1 Creșterea numărului mediu de salariați în stațiunile turistice.
304. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**²²:
- Dezvoltarea infrastructurii pentru turismul balnear (infrastructură rutieră, rețele de captare și transport, parcuri balneare, modernizare și creare baze de tratament)
  - Crearea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente

²⁰ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Raport de Evaluare: Axa Prioritară 6 – Promovarea transferului tehnologic (Aprilie 2019), 8

²¹ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Raport de Evaluare: Axa Prioritară 6 – Promovarea transferului tehnologic (Aprilie 2019), 9

²² Documentul Programului Operațional Regional

- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/ infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale (pentru zona ITI Delta Dunării);
  - Dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice
  - Activități de marketing și promovare turistică ale obiectivului finanțat.
305. **Beneficiarii eligibili sunt** autoritățile și instituțiile administrației publice centrale și locale, parteneriate între acestea, precum și parteneriate cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului. În vederea asigurării concentrării teritoriale, implementarea se va realiza numai în stațiunile turistice definite conform legii HG 852 din 2008, pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, precum și pe teritoriul Deltei Dunării.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

306. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 28. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	528.052.463 LEI	643.421.702 LEI	77.832.6041 LEI	905.241.875 LEI	1.046.516.273 LEI	198%
Suprafață spații deschise/ clădiri create/ reabilite în stațiuni turistice/ Delta Dunării	1S27	MPD	1.421.324	106.877	827.370	955.672	1.005.991	71%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 7 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea din anul 2021, anume 58 de proiecte, pentru restul perioadei de implementare, și în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 29. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	528.052.463 LEI	579.929.188 LEI	632.802.196 LEI	660.772.477 LEI	687.197.214 LEI	130%
Suprafață spații deschise/ clădiri create/ reabilitate în stațiuni turistice/ Delta Dunării	1S27	MPD	1.421.324	77.607	600.776	693.940	730.478	51%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

307. Indicatorul 1S27 este estimat să atingă o valoare de 730.478 metri pătrați în anul 2023, reprezentând 51% din țintă. Pentru indicatorul financiar, modelul statistic estimează o rată de realizare de 130%.

Tabelul 30. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	528.052.463 LEI	629.306.031 LEI	684.555.422 LEI	712.914.551 LEI	739.386.400 LEI	140%
Suprafață spații deschise/ clădiri create/ reabilitate în stațiuni turistice/ Delta Dunării	1S27	MPD	1.421.324	85.367	660.854	763.334	803.525	57%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

308. Nici în cazul scenariului optimist, indicatorul 1S27 nu este estimat să își atingă ținta în anul 2023, acesta fiind realizat în proporție de 57%. În privința indicatorului financiar, scenariul optimist nu aduce schimbări semnificative, modelul statistic estimând o rată de realizare de 140%.

Tabelul 31. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	528.052.463 LEI	521.442.494 LEI	566.962.051 LEI	590.216.602 LEI	611.881.643 LEI	116%
Suprafață spații deschise/ clădiri create/ reabilitate în stațiuni turistice/ Delta Dunării	1S27	MPD	1.421.324	69.846	540.699	624.546	657.430	46%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

309. Chiar în estimările scenariului pesimist, indicatorul financiar își depășește ținta stabilită pentru anul 2023, având o rată de realizare de 116%, în timp indicatorul 1S27 este estimat să aibă o rată de realizare de 46%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

310. Și în cadrul acestei Axe Prioritare, principalele riscuri de neîndeplinire sunt nivelul scăzut de implementare și durata medie de finalizare a unui proiect care este foarte mare, de aproximativ 4 ani. Durata îndelungată de finalizare a proiectelor se poate explica prin progresul relativ scurt în implementare. Conform Raportului de Evaluare Intermediară, în mai 2019, plățile realizate către beneficiari au reprezentat 3,14% din contribuția UE. Beneficiarii au întâmpinat situații de blocaj al investițiilor, din cauza întârzierilor în aprobarea documentațiilor de atribuire sau problemelor întâmpinate pe parcursul procedurilor de achiziții publice, precum anulări sau contestații²³.
311. Deși se estimează contractarea de noi proiecte, dintre care o parte semnificativă va contribui la indicatorul 1S27, aceste probleme vor avea un impact negativ asupra realizărilor acestor proiecte. Astfel, contractarea de mai multe proiecte nu poate reprezenta singura soluție care trebuie adoptată.
312. Pentru indicatorul financiar modelul estimează o rată de realizare care depășește ținta datorită supracontractării foarte ridicate la nivelul Axei Prioritare 7.

Concluzii și recomandări

313. Principala recomandare este sprijinirea beneficiarilor în găsirea de soluții la problemele de implementare întâmpinate și în reducerea duratei de implementare a proiectelor contractate. Fără rezolvarea acestor dificultăți, contractarea de noi proiecte nu va fi suficientă pentru a mări gradul de implementare din cadrul acestei axe. Sprijinul oferit beneficiarilor trebuie să fie sistematic și structurat, pentru a putea fi accesat de către toți beneficiarii, precum înființarea de help-desk-uri la nivelul ADR-urilor, elaborarea de ghiduri care să abordeze cele mai frecvente probleme întâmpinate de beneficiari, și organizarea de seminare online, în care aceste probleme pot fi dezbătute.

²³ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Raport de Evaluare: Axă Prioritară 7 – Dezvoltarea durabilă a turismului prin sprijinirea forței de muncă, sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale, Raport de Evaluare Intermediară (Mai 2019), 10

Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale

Logica de intervenție a Axei Prioritare

314. Axa Prioritară 8 are următoarele **obiective specifice**:
- 8.1 Creșterea accesibilității serviciilor de sănătate, comunitare și a celor de nivel secundar, în special pentru zonele sărace și izolate (parte a Cadrului de Performanță)
  - 8.2 Îmbunătățirea calității și a eficienței îngrijirii medicale de urgență (parte a Cadrului de Performanță)
  - 8.3 Creșterea gradului de acoperire cu servicii sociale
315. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**²⁴:
316. Pentru obiectivul specific 8.1:
- construcție/reabilitarea/modernizarea/extinderea dotarea centrelor comunitare integrate
  - reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea (inclusiv cu echipamente și dispozitive medicale – care deserveșc ambulatoriile) a infrastructurii
  - ambulatoriilor, inclusiv a celor provenite din reorganizarea/raționalizarea spitalelor mici, ineficiente;
  - reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii de unități de primiri urgențe și compartimentelor de primiri urgente (inclusiv cu
  - echipamente și dispozitive medicale care deserveșc Unități de primire a urgențelor (UPU)/ Compartimente de primire a urgențelor (CPU)
  - achiziția de ambulanțe (inclusiv ambulanțe specializate pentru pacientul cu risc biologic, pentru transport nou-născuți în stare critică și pentru victime multiple), posturi medicale avansate, autospeciale de transport pacienți în zona montană, unitati de suport pentru accidente colective, etc;
  - reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea spitalului județean pentru Investițiile Teritoriale Integrate pentru Delta Dunării (ITI DD)
317. Pentru obiectivul specific 8.2:
- construcție/reabilitarea/modernizarea/extinderea dotarea centrelor comunitare integrate
  - reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea (inclusiv cu echipamente și dispozitive medicale – care deserveșc ambulatoriile) a infrastructurii ambulatoriilor, inclusiv a celor provenite din reorganizarea/raționalizarea spitalelor mici, ineficiente;
  - reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii de unități de primiri urgențe și compartimentelor de primiri urgente (inclusiv cu echipamente și dispozitive medicale care deserveșc UPU/ CPU)
  - achiziția de ambulanțe (inclusiv ambulanțe specializate pentru pacientul cu risc biologic, pentru transport nou-născuți în stare critică și pentru victime multiple), posturi medicale avansate, autospeciale de transport pacienți în zona montană, unitati de suport pentru accidente colective, etc;
  - reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea spitalului județean pentru ITI DD.
318. Beneficiarii acestor tipuri de investiții sunt autoritățile și instituțiile administrației publice locale și centrale, precum și parteneriatele între acestea. De asemenea, acestea pot realiza parteneriate/colaborări cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

319. În tabelul de mai jos se regășesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

²⁴ Documentul Programului Operațional Regional

Tabelul 32. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.780.789.303 LEI	2.821.179.709 LEI	3.050.343.014 LEI	3.143.256.899 LEI	3.208.013.457 LEI	115%
Beneficiari de infrastructură medicală construită/ reabilitată/ modernizată/ extinsă/ dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	1S35	MPD	5.188.914	361.891	536.011	673.664	726.605	14%
Ambulante achiziționate	1S71	MPD	1140	14	387	637	688	60%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

320. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 8 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea din anul 2021, anume 405 de proiecte, pentru restul perioadei de implementare, și în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 33. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.780.789.303 LEI	2.682.994.556 LEI	3.928.789.326 LEI	4.934.932.861 LEI	5.946.972.256 LEI	214%
Beneficiari de infrastructură medicală construită/ reabilitată/ modernizată/ extinsă/ dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	1S35	MPD	5.188.914	361.891	536.011	673.664	726.605	14%

Ambulanțe achiziționate	1S71	MPD	1140	10	281	463	500	44%
-------------------------	------	-----	------	----	-----	-----	-----	-----

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

321. Cu privire la Axa Prioritară 8, instrumentul de previzionare prognozează că indicatorii fizici din cadrul acestei axe nu vor fi îndepliniți. Indicatorul 1S35 – *Beneficiari de infrastructură medicală construită/reabilitată/modernizată/extinsă/dotată* este estimat să atingă o valoare de 726.605 beneficiari în anul 2023, reprezentând 14% din țintă, în timp ce modelul estimează o valoare atinsă de 500 ambulanțe de către indicatorul 1S71 – Ambulanțe achiziționate în anul 2023, reprezentând 44% din țintă. Indicatorul financiar este estimat să își depășească ținta pe 2023, având o rată de realizare de 214%.

Tabelul 34. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.780.789.303 LEI	2.875.439.514 LEI	4.136.330.311 LEI	5.145.832.854 LEI	6.158.348.303 LEI	221%
Beneficiari de infrastructură medicală construită/ reabilitată/ modernizată/ extinsă/ dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	1S35	MPD	5.188.914	372.134	563.666	715.084	773.319	15%
Ambulanțe achiziționate	1S71	MPD	1140	11	309	509	550	48%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

322. În scenariul optimist, valorile estimate ale indicatorii fizici din cadrul acestei axe nu sunt îmbunătățite în mod semnificativ. Indicatorul 1S35 este estimat să atingă o valoare de 773.319 beneficiari în anul 2023, reprezentând 15% din țintă, în timp ce modelul estimează o valoare atinsă de 550 ambulanțe de către indicatorul 1S71 în anul 2023, reprezentând 48% din țintă. Indicatorul financiar este estimat să își depășească ținta pe 2023, având o rată de realizare de 221%.

Tabelul 35. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	2.780.789.303 LEI	2.455.205.691 LEI	3.487.067.155 LEI	4.313.023.781 LEI	5.141.445.512 LEI	185%
Beneficiari de infrastructură medicală construită/ reabilitată/ modernizată/ extinsă/ dotată (pentru servicii medicale comunitare și ambulatorii)	1S35	MPD	5.188.914	351.649	508.357	632.244	679.891	13%
Ambulanțe achiziționate	1S71	MPD	1140	9	253	416	450	39%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

323. În scenariul pesimist, indicatorul 1S35 este estimat să atingă o valoare de 679.891 beneficiari în anul 2023, reprezentând 13% din țintă, în timp ce indicatorul 1S71 – Ambulanțe este estimat să atingă o valoare de 450 de ambulanțe în anul 2023, reprezentând 39% din țintă. Indicatorul financiar este estimat să își depășească ținta pe 2023, având o rată de realizare de 185%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

324. Contribuția totală a proiectelor contractate la indicatorul 1S35 este de 6.164.925 beneficiari, un număr suficient de mare pentru a depăși ținta indicatorului 1S35. Însă, modelul statistic estimează o realizare de doar 726.605 beneficiari, reprezentând 14% din țintă. Pentru indicatorul 1S71, contribuția totală asumată de proiectele contractate este 1349. Precum pentru indicatorul 1S35, modelul estimează achiziționarea a doar 500 de ambulanțe, reprezentând 48% din ținta pe 2023.
325. Astfel, principalul risc de neîndeplinire reprezintă problemele de implementare la nivelul proiectelor, având în vedere că durata medie de implementare a proiectelor este de aproximativ 3 ani și 4 luni.

Concluzii și recomandări

326. Principala recomandare este sprijinirea beneficiarilor în găsirea de soluții la problemele de implementare menționate mai sus și în reducerea duratei de implementare a proiectelor contractate (sau asigurarea implementării în conformitate cu planificarea). Fără rezolvarea acestor dificultăți, contractarea de noi proiecte nu va fi suficientă pentru a mări gradul de implementare din cadrul acestei axe. Sprijinul care trebuie oferit către beneficiari să fie sistematic și structurat, pentru a putea fi accesat de către toți beneficiarii, precum înființarea de help-desk-uri la nivelul ADR-urilor, elaborarea de ghiduri care să abordeze cele mai frecvente probleme întâmpinate de beneficiari, și organizarea de seminare online, în care aceste probleme pot fi dezbătute.

Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

Logica de intervenție a Axei Prioritare

327. Axa Prioritară 9 are următorul **obiectiv specific**:
 9.1 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin măsuri integrate (parte a Cadrului de Performanță)
328. În cadrul obiectivului specific 9.1, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**²⁵:
- investițiile în infrastructura de locuire - construirea/reabilitare/modernizare locuințelor sociale
  - investiții în infrastructura de sănătate, servicii sociale - construcția/ reabilitarea/modernizarea/ dotarea centrelor comunitare integrate medicosocială;
  - investiții în infrastructura de educație - construire /reabilitare/modernizare/ dotare de unități de învățământ preuniversitar (creșe, grădinițe, școli primare, școli gimnaziale etc.);
  - investiții în amenajări ale spațiului urban degradat al comunității defavorizate
  - construirea/ dotarea cu echipamente a infrastructurii întreprinderilor de economie socială de inserție.
329. **Beneficiarii eligibili** sunt grupurile de acțiune locală, prin membrii lor (autorității publice locale, instituții, mediul de afaceri, societatea civilă, etc), alte entități relevante pentru implementarea SDL. De asemenea, beneficiarii pot realiza parteneriate/colaborări cu orice alte persoane juridice care pot contribui la buna implementare a proiectului.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

Tabelul 36. Estimarea a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 9

Indicatorc	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Mai puțin dezvoltate	359.926.234 LEI	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Mai dezvoltate	43.696.430	-	-	-	-	-
Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane	CO39	Mai puțin dezvoltate	42.356	-	-	-	-	-

²⁵ Documentul Programului Operațional Regional

Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane	C039	Mai dezvoltate	4.869	-	-	-	-	-
--	------	----------------	-------	---	---	---	---	---

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

330. Datorită necontractării a nici unui proiect pe această axă prioritară, modelul statistic nu a fost aplicat. Axa Prioritară 9 prezintă un grad ridicat de neatingere a țintelor indicatorilor de performanță. În momentul de față, este foarte probabil ca aceste ținte să nu fie atinse, din cauza lipsei de proiecte contractate și perioadei rămase de implementare a proiectelor. Astfel, se recomandă AM POR efectuarea unei analize la nivelul acestei Axe Prioritare pentru a identifica soluții de asigurare a implementării în corelare cu AP 5 a POCU. Pe baza constatărilor analizei, se recomandă lansarea de noi apeluri atractive pentru beneficiari în perioada următoare, dar și implementarea recomandărilor Raportului de evaluare aferent acestei axe, finalizat în august 2019.

Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Logica de intervenție a Axei Prioritare

331. Axa Prioritară 10 are următoarele **obiective specifice**:
- 📍 Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu, în special pentru copiii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului (parte a Cadrului de Performanță)
  - 📍 Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și învățare pe tot parcursul vieții (parte a Cadrului de Performanță)
  - 📍 Creșterea relevanței învățământului terțiar universitar în relație cu piața forței de muncă și sectoarele economice competitive (parte a Cadrului de Performanță)
332. În cadrul obiectivelor specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**²⁶:
- 📍 construcția/reabilitarea/modernizarea/extinderea/echiparea infrastructurii pentru educația timpurie
  - 📍 construcția/reabilitarea/modernizarea/extinderea/echiparea infrastructurii educaționale
  - 📍 construcția/reabilitarea/modernizarea/extinderea/echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul profesional și tehnic și învățarea pe tot parcursul vieții (licee tehnologice și școli profesionale)
  - 📍 reabilitarea/modernizarea/extinderea/echiparea infrastructurii educaționale universitare
333. Principalele tipuri de **beneficiari eligibili** avuți în vedere sunt unități administrativ-teritoriale - autorități și instituții ale administrației publice locale, autorități și instituții ale administrației publice centrale, parteneriate între acestea, precum și instituții de învățământ superior de stat. De asemenea, aceștia pot realiza parteneriate/colaborări cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului. Municipiile reședință de județ sprijinite prin intermediul axei prioritare dedicate dezvoltării urbane vor fi eligibile pentru acțiuni care sprijină infrastructura pentru învățământul primar și gimnazial, precum și pentru învățământul superior.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

²⁶ Documentul Programului Operațional Regional

334. În tabelul de mai jos se regăesc estimările inițiale ale instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 37. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 10

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	1.297.831.839 LEI	2.157.226.430 LEI	2.481.584.995 LEI	2.622.959.746 LEI	2.709.315.122 LEI	209%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	242.159.995 LEI	279.741.761 LEI	292.310.225 LEI	300.464.283 LEI	308.243.556 LEI	127%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MPD	42912	2151	7841	9964	12319	29%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MD	7648	0	2710	2846	4052	53%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MPD	32077	477	2146	24019	24580	77%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MD	5238	2837	2837	2837	2837	54%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

335. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 10 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea din anul 2021, anume 457 de proiecte, pentru restul perioadei de implementare, și în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 38. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 10

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	1.297.831.839 LEI	926.328.766 LEI	1.551.293.479 LEI	2.055.230.051 LEI	2.563.179.732 LEI	197%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	242.159.995 LEI	109.060.690 LEI	134.476.957 LEI	155.704.715 LEI	177.672.399 LEI	73%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MPD	42.912	12.767	19.959	27.673	30.736	72%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MD	7.648	233	2.201	2.300	3.175	42%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MPD	32.077	1.490	20.637	27.888	29.115	91%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MD	5.238	2.985	3.502	3.502	3.502	67%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

336. Cu excepția indicatorului financiar pentru regiunile mai puțin dezvoltate, Indicatorii de performanță din cadrul Axei Prioritare 10 nu își vor atinge țintele stabilite pentru anul 2023. Indicatorul financiar este estimat să aibă o rată de realizare de 197% pentru regiunile mai dezvoltate și 73% pentru regiunile mai dezvoltate. Indicatorul fizic 1S55 (pentru universități) este estimat să aibă o rată de realizare de 72% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 42% pentru regiunea mai dezvoltată, în timp ce indicatorul 1S66 (pentru școli) este estimat să aibă o rată de realizare de 91% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 67% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 39. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 10

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	1.297.831.839 LEI	1.002.804.749 LEI	1.638.367.742 LEI	2.146.020.961 LEI	2.655.471.096 LEI	205%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	242.159.995 LEI	119.265.786 LEI	144.944.653 LEI	166.245.442 LEI	188.245.204 LEI	78%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MPD	42.912	13.828	21.740	30.225	33.595	78%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MD	7.648	233	2.201	2.300	3.175	42%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MPD	32.077	1.639	22.700	30.677	32.027	100%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MD	5.238	2.985	3.502	3.502	3.502	67%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

337. Față de scenariul general, în estimările pentru scenariul optimist, indicatorul 1S66 are o rată de realizare de 100% din ținta pentru anul 2023. În rest, schimbările de la restul indicatorilor nu sunt semnificative, indicatorul financiar pentru regiunile mai puțin dezvoltate încă își depășește ținta, în timp ce restul de indicatorilor tot nu își ating țintele pe anul 2023.

Tabelul 40. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 10

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MPD	1.297.831.839 LEI	826.755.552 LEI	1.346.761.637 LEI	1.762.114.271 LEI	2.178.937.109 LEI	168%
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	MD	242.159.995 LEI	97.841.316 LEI	118.851.298 LEI	136.279.216 LEI	154.279.021 LEI	64%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MPD	42.912	11.705	18.178	25.121	27.878	65%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - universitar	1S55	MD	7.648	233	2.201	2.300	3.175	42%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MPD	32.077	1.341	18.573	25.099	26.204	82%
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin - școlar	1S66	MD	5.238	2.985	3.502	3.502	3.502	67%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

338. De asemenea, nici în scenariul pesimist indicatorii nu au schimbări semnificative în ratele de realizare semnificative. Indicatorul financiar pentru regiunile mai dezvoltate își depășește ținta pentru 2023 și în aceste scenariu.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

339. Ținta totală a proiectelor contractate care contribuie la indicatorul 1S66 este de aproximativ 67.000 de beneficiari, în timp ce proiectele care contribuie la indicatorul 1S55 au o țintă totală de aproximativ 66.000 de beneficiari (pentru ambele categorii de regiuni). Atingerea acestor ținte ar depăși cu mult țintele stabilite pentru anul 2023. Însă, estimările modelului statistic indică că acesta nu va fi cazul. Durata medie de

implementare a proiectelor în cadrul Axei Prioritare 10 este de aproximativ 4 ani și valorile acestor indicatori se raportează doar la finalul lor.

340. Potrivit raportului de evaluare pentru Axa Prioritară 10, există o număr semnificativ de obstacole în implementare. Obstacolul cel mai frecvent îl reprezintă respectarea bugetelor aprobate și a termenelor stabilite din cererea de finanțare. De asemenea, proiectele întâmpină și dificultăți de natură externă, precum instabilitatea legislativă și diferențe de interpretare a legislației în vigoare, la nivelul localităților, județelor și regiunilor. Un exemplu din raportul de evaluare, sunt procedurile care țin de securitatea la incendiu, sănătatea publică, disciplina în construcții. Mai mult, evoluțiile demografice generale au influențat negativ sustenabilitatea intervențiilor prin această axă, mai ales a proiectelor începute cu mult timp în urmă²⁷. Aceste probleme de implementare reflectă și în atingerea țintelor pentru indicatorul financiar.

Concluzii și recomandări

---

341. În cadrul acestei axe există risc de neîndeplinire a indicatorilor de realizare, în special în regiunile mai puțin dezvoltate.
342. Principala recomandare este sprijinirea beneficiarilor în găsirea de soluții la problemele de implementare menționate mai sus și în reducerea duratei de implementare a proiectelor contractate. Fără rezolvarea acestor dificultăți, contractarea de noi proiecte nu va fi suficientă pentru a mări gradul de implementare din cadrul acestei axe. Sprijinul care trebuie oferit către beneficiari să fie sistematic și structurat, pentru a putea fi accesat de către toți beneficiarii, precum înființarea de help-desk-uri la nivelul ADR-urilor, elaborarea de ghiduri care să abordeze cele mai frecvente probleme întâmpinate de beneficiari, și organizarea de seminare online, în care aceste probleme pot fi dezbătute.

Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

343. Axa Prioritară 11 are următorul **obiectiv specific**:
- 11.1 Creșterea gradului de acoperire geografică și de înregistrare a proprietăților din zonele rurale în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară (parte a Cadrului de Performanță)
344. În cadrul obiectivelor specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**²⁸:
- înregistrarea sistematică a proprietăților imobiliare în zonele rurale prin: (i) efectuarea de servicii de înregistrare sistematică; și (ii) conversia în format digital a documentelor analogice existente;
  - îmbunătățirea serviciilor de înregistrare a proprietăților prin: (i) consolidarea capacităților Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) și a instituțiilor subordonate: Oficiile de Cadastru și Publicitate Imobiliară (OCPI), Centrul Național de Cartografie
  - pregătirea Strategiei de management a programului și a studiilor aferente pentru: (i) gestionarea lucrărilor de înregistrare sistematică; (ii) monitorizare și evaluare; (iii) finalizarea studiilor;
  - organizarea de sesiuni de instruire pentru personalul implicat în proiect: contractori, municipalități, OCPI
345. Beneficiarul acestei axe prioritare este Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI), instituție publică aflată în subordinea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Pentru implementarea acestei axe prioritare ANCPI poate realiza parteneriate/ colaborări cu Oficiile Județene de

---

²⁷ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axa Prioritară 10 – xa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale (August 2019), 9

²⁸ Documentul Programului Operațional Regional

Cadastru, Centrul Național de Cartografie precum și cu orice alte autorități/ instituții/ organisme publice care pot contribui la buna implementare a proiectului.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

346. În cazul acestei axe prioritare implementarea se face doar printr-un singur proiect contractat cu Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI). Din această perspectivă rularea instrumentului nu are valoare adăugată. Pe baza ritmului de certificare a cheltuielilor cuprinse în cererile de rambursare ținta indicatorului financiar va fi atinsă, sumele contractate vor fi cheltuite.
347. O problemă întâmpinată de către proiectul major al ANCPI reprezintă centralizarea procedurilor de achiziții publice. Deși prin centralizare se asigură standardizarea serviciilor achiziționate, acestea nu răspund la necesitățile locale la nivel de UAT. Astfel, UAT-urile sunt parte pasivă în proces, ceea ce generează deseori un nivel scăzut de interes și colaborare cu Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliara (OCPI) și cu furnizorul de prestare servicii.²⁹;
348. Potrivit Raportului de Evaluare, progresul implementării Axei Prioritare 11 era relativ scăzut pe parcursul anului 2019, iar indicatorii de performanță pentru anul 2018 nu au fost atinși. De asemenea, raportul de evaluare, proiectul major necesită un impuls puternic pentru accelerarea implementării³⁰.
349. În ceea ce privește estimarea instrumentului de prognoză a indicatorul fizic (1S57 Suprafață de teren înregistrată în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară), datele de monitorizare furnizate prin SMIS indică o rată de realizare scăzută comparativ cu ținta de 5.756.387 m² (de doar 1%), care coincide cu ținta proiectului.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

350. După cum menționa și evaluarea intermediară a acestei axe prioritare, finalizată în aprilie 2019, progresul AP11 era relativ scăzut și la acel moment și țintele indicatorilor de performanță pentru anul 2018 nu au fost atinși și proiectul major necesita un impuls puternic pentru accelerarea implementării.

Concluzii și recomandări

351. În cazul acestei axe prioritare recomandarea principală este ca AM POR să implementeze recomandările emise de evaluarea intermediară menționată mai sus.

Axa prioritară 13: Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii

Logica de intervenție a Axei Prioritare

352. Axa Prioritară 13 are următorul **obiectiv specific**:
  - 13.1 Îmbunătățirea calității vieții a populației în orașele mici și mijlocii din România (parte a Cadrului de Performanță)
353. În cadrul obiectivului specific, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**³¹:

²⁹ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Axa Prioritară 11 – Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară, Raport de Evaluare (Aprilie 2019), 7.

³⁰ Idem.

³¹ Documentul Programului Operațional Regional

- Investiții (construcție/reabilitare/modernizare/extindere) în clădiri destinate utilizării publice pentru servicii sociale de zi, educative, culturale și recreative, locuințe sociale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază, inclusiv dotarea acestora cu echipamente specifice;
- Investiții (creare/modernizare/reabilitare) în spații destinate utilizării publice, cum ar fi: parcuri, spații verzi, spații publice, scuaruri, locuri de joacă pentru copii, alei pietonale, străzi, trotuare, piste pentru bicicliști, inclusiv utilități, precum și facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), Wi-Fi în spațiile publice, mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.);

354. **Beneficiarii** în cadrul acestei priorități de investiție vor fi:

- unitățile administrativ-teritoriale (municipii și orașe, inclusiv satele aparținătoare) sub 100.000 de locuitori, cu excepția municipiilor reședință de județ;
- parteneriate între entitățile menționate anterior și instituțiile publice locale din subordinea acestora, unitățile administrativ-teritoriale – județ,
- instituțiile publice locale din subordinea UAT județ, precum și cu orice alte autorități/ instituții publice care pot contribui la buna implementare a proiectului;
- parteneriate între entitățile menționate anterior și ONG-uri (în cazul proiectelor social-educative, în vederea asigurării prestării serviciilor).

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

355. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 41. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 13

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	1.390.172.988 LEI	1.141.406.867 LEI	1.401.796.547 LEI	1.525.249.905 LEI	1.581.943.182 LEI	114%
Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane	CO39	Toate	84.654	1.733	22.738	68.571	116.221	137%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

356. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 13 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea din anul 2021, anume 164 de proiecte, pentru restul perioadei de implementare, și în stabilirea unei noi ipoteze

privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POR.

Tabelul 42. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 13

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	1.390.172.988 LEI	1.201.014.256 LEI	2.134.533.430 LEI	2.883.292.206 LEI	3.624.756.526 LEI	261%
Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane	CO39	Toate	84.654	1.259	16.511	49.791	84.392	100%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

357. În modelul statistic, indicatorul financiar își depășește ținta pe anul 2023, având o rată de realizare de 261% în timp ce indicatorul CO39 – Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane este estimat să atingă o valoare de 84.392 de mii de clădiri, reprezentând aproape 100% din ținta pe 2023.

Tabelul 43. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 13

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	1.390.172.988 LEI	1.289.631.913 LEI	2.242.270.443 LEI	2.998.793.378 LEI	3.741.963.444 LEI	269%
Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane	CO39	Toate	84.654	1.385	18.162	54.771	92.831	110%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

358. În estimările scenariului optimist, indicatorul financiar își depășește ținta pe anul 2023, având o rată de realizare de 269% în timp ce indicatorul CO39 este estimat să atingă o valoare de 92.831 de mii de clădiri, reprezentând aproape 110% din ținta pe 2023.

Tabelul 44. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 13

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	1F	Toate	1.390.172.988 LEI	1.066.919.109 LEI	1.848.889.102 LEI	2.468.893.256 LEI	3.077.167.963 LEI	221%
Dezvoltare urbană: Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane	CO39	Toate	84.654	1.133	14.860	44.812	75.953	90%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

359. În estimările scenariului pesimist, schimbarea semnificativă are loc la nivelul indicatorului CO39, care este estimat să atingă o valoare de 75.953 de mii de clădiri, reprezentând 90% din ținta pe 2023. Indicatorul financiar își depășește ținta pe anul 2023 și în scenariul pesimist, având o rată de realizare de 221%

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

360. Modelul statistic estimează că ambii indicatori își vor atinge țintele pe anul 2023. Principalul risc de neîndeplinire reprezintă eventuale probleme în implementarea proiectelor, având în vedere durata lungă de implementare a proiectelor. Scenariul pesimist estimează pentru indicatorul CO39 o rată de realizare de 90%.

Concluzii și recomandări

361. Ambii indicatori din cadrul Axei Prioritare 10 sunt preconizați că își vor atinge țintele pe 2023. Se recomandă, însă, sporirea atenției de către ADR-uri asupra implementării proiectelor, pentru a sesiza din timp obstacolele care pot afecta buna implementare a acestora.

Axa prioritară 14: Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență

Logica de intervenție a Axei Prioritare

362. Axa Prioritară 13 are următorul **obiectiv specific**:
14.1 Îmbunătățirea calității și a eficienței îngrijirii spitalicești de urgență (parte a Cadrului de Performanță)

363. În cadrul obiectivului specific, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**³²:
- construcția spitalelor de urgență regionale.
  - dotarea spitalelor de urgență regionale.
364. Aceste tipuri de investiții vor avea ca **beneficiar** Ministerul Sănătății, precum și parteneriate între acesta și autoritățile și instituțiile publice locale

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

---

365. În cazul axei prioritare 13 au avut loc o serie importantă de modificări. Întârzierile în demararea pregătirii celor trei proiecte prin care urmau să se construiască cele trei spitale regionale, au dus la schimbarea logicii de intervenție. Astfel, în cadrul acestei axe vor fi realizate doar studiile de fezabilitate pentru cele trei spitale. Construcția acestora este planificată pentru perioada viitoare de programare. Ministerul Sănătății primește ajutor extins de la Comisia Europeană (prin Serviciul de sprijin al reformei structurale (SRSS)³³) și de la Banca Europeană de Investiții³⁴ în elaborarea documentelor de achiziție publică și în elaborarea studiilor de fezabilitate. În acest moment se estimează că întreaga sumă alocată AP 13 va fi consumată pentru pregătirea celor trei studii de fezabilitate. Până la finalul lunii iunie 2020, în cadrul acestui proiect/axe nu a fost solicitată la rambursare nicio sumă.
366. Având în vedere specificul acestei axe prioritare, nu a putut fi aplicat instrumentul statistic de prognoză.

4.2 Interreg V-A România-Bulgaria

Descriere program

367. Programul Interreg VA Romania-Bulgaria este un program transfrontalier finanțat de UE prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care vizează dezvoltarea socio-economică a zonei de graniță a României cu Bulgaria, și anume județele Mehedinți, Olt, Dolj, Giurgiu, Călărași și Teleorman și districtele Vidin, Vratsa, Montana, Pleven, Veliko-Tarnovo, Ruse și Silistra³⁵.
368. Scopul programului este de dezvoltarea zonei de graniță dintre România și Bulgaria, prin finanțarea de proiecte comune a beneficiarilor români și bulgari. Programul este bazat pe șase axe prioritare:
1. O regiune bine conectată (96,450,936 EUR)
  2. O regiune verde (63,454,564 EUR)
  3. O regiune sigură (48,225,468 EUR)
  4. O regiune calificată și inclusivă (17,767,279 EUR)
  5. O regiune eficientă (12,690,913 EUR)
  6. Asistență tehnică (19,914,966 EUR)³⁶
369. Programul transfrontalier România-Bulgaria 2014-2020 își propune să extindă orizonturile județelor și districtelor, prin crearea de comunități competitive și durabile în zona de graniță, într-un mod eficient din

---

³² Documentul Programului Operațional Regional

³³Sursă:

https://ec.europa.eu/romania/news/20190913_comisia_europeana_sprijina_romania_infiintare_spitale_urgenta_regionale_ro, descărcat duminică, 26.07.2020, ora 10.40

³⁴ Sursă: <http://www.ms.ro/2018/07/13/primul-din-cele-8-spitale-regionale-a-fost-prezentat-la-iasi/>, descărcat duminică, 26.07.2020, ora 10.40

³⁵ Documentul de program al programului Interreg V-A România-Bulgaria

³⁶ Evaluarea se concentrează doar pe primele cinci axe prioritare avându-se în vedere faptul ca axele de asistență tehnică nu au cadrul de performanță.

punct de vedere al utilizării resurselor, punând în valoare inițiativele beneficiarilor și capitalizând oportunitățile unice de creștere din această regiune³⁷.

370. Situația generală actuală a programului este prezentată în tabelul următor:

Tabelul 45. Situația generală actuală a programului Interreg V-A România-Bulgaria

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axa Prioritară 1: O regiune bine conectată	21	2	96,450,936.00	134,539,607.49	139.49%
Axa Prioritară 2: O regiune verde	70	39	63,454,564.00	59,540,899.96	93.83%
Axa Prioritară 3: O regiune sigură	26	11	48,225,468.00	44,288,766.75	91.84%
Axa Prioritară 4: O regiune calificată și inclusivă	34	31	17,767,279.00	16,274,881.26	91.60%
Axa Prioritară 5: O regiune eficientă	18	14	12,690,913.00	14,347,860.35	113.06%

Sursa: prelucrarea datelor eMS

371. Până în momentul de față, au fost lansate trei apeluri în total, iar rata de contractare, în ansamblu, este foarte ridicată. În cazul AP1 și AP5 există în acest moment o rată de supra-contractare. Principala problemă care a afectat performanța programului a fost întârzierea luării unei decizii în 2016 în privința modului de selectare a proiectelor în cadrul primului apel, pentru categoria de proiecte "hard" (care implică proiecte de infrastructură). Problema a constat în faptul că, dacă toate cererile de finanțare depuse în cadrul Axelor Prioritare 1, 2 și 3 ar fi fost selectate, țintele indicatorilor de program nu ar fi fost atinse la sfârșitul implementării proiectelor/programului în condițiile cheltuirii întregii sume alocate. În cele din urmă, structurile de gestionare a programului au luat decizia de a selecta un număr mai mic de proiecte din cele depuse, pe baza unui punctaj minim de 65 puncte în loc de 60 puncte. Bugetul astfel disponibilizat a fost utilizat pentru de a lansa un nou apel de proiecte³⁸.

372. Conform Raportului anual de implementare 2018, întârzierea selectării de proiecte a afectat atingerea țintelor pentru anul 2018, atât pentru indicatorii de realizare, cât și pentru indicatorii financiari. Axa prioritară 1 a fost direct afectată de întârzierea din 2016, astfel, din 21 de proiecte contractate, doar două proiecte sunt finalizate (ambele din categoria de proiecte "soft"), în timp ce restul de proiecte în implementare sunt din categoria "hard"³⁹.

³⁷ Documentul de program al programului Interreg V-A România-Bulgaria

³⁸ Rapoartele Anuale de Implementare 2015, 2016, 2017, 2018

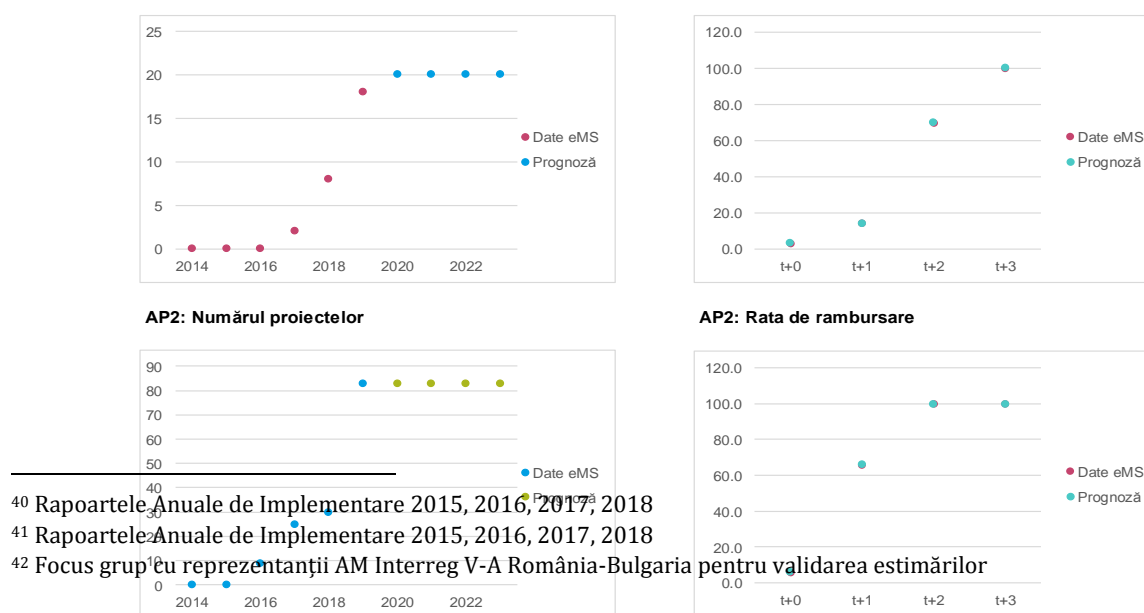
³⁹ Rapoartele Anuale de Implementare 2015, 2016, 2017, 2018

373. Pentru a evita situația în care indicatorii de performanță nu își ating țintele stabilite pentru anul 2018, Autoritatea de Management a luat o serie de măsuri, printre care lansarea unui nou apel de proiecte în 2017 și accelerarea proceselor de selecție și contractare. Aceste măsuri au dat roade, deoarece au reușit să asigure realizarea obiectivelor de etapă pentru indicatorii financiari și de realizare, cu o singură excepție, și anume indicatorul 5b.2 – *Numărulul indicativ de parteneriate comune în domeniul alertei timpurii comune și al răspunsului în caz de urgență*, care a fost atins în proporție de 60% din ținta pentru 2018⁴⁰.
374. altă măsură adoptată de Comitetul de Monitorizare (Decizia CM 88 din 12 octombrie 2018) pentru a crește performanța programului este de a supracontracta la o rată de 15,61% peste alocarea financiară la nivelul programului. Motivul din spatele acestei decizii este de a asigura contractarea de proiecte în cadrul Axelor Prioritare 1 și 5 pentru a asigura atingerea țintelor indicatorilor care sunt în zona de risc și pentru a elimina riscurile generate de un posibil eșec al proiectelor deja contractate. O modificare de program a fost realizată, prin care fondurile necontractate de pe Axa Prioritară 2 au fost realocate către Axa Prioritară 1⁴¹.

Aspecte metodologice

375. Față de alte programe operaționale vizate de evaluarea de față, instrumentul de previzionare utilizează date eMS în realizarea prognozelor pentru cele două programe transfrontaliere. În urma focus-grupului organizat pentru programul Interreg V-A România-Bulgaria, la care au participat reprezentanți din departamente diverse ale AM, evaluatorii au ajustat unele ipoteze pentru acest program pe baza opiniilor exprimate de către participanți.
376. În primul, ipoteza privind numărul proiectelor viitoare a fost ajustată, deoarece nu se vor mai lansa alte apeluri⁴². Conform Autorității de Management, doar două proiecte urmează să fie contractate, un proiect în cadrul Axei Prioritare 3 și alt proiect în cadrul Axei Prioritare 5. Astfel s-a renunțat la extrapolarea statistică, fiind utilizate datele calitative colectate pe parcursul focus grupului pentru a obține rezultate corecte. În al doilea rând, s-a renunțat la ipoteza privind rambursarea în proporție de 100% a fondurilor alocate pentru proiecte. O nouă ipoteză, realistă, a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare a proiectelor finalizate. Ipotezele privind durata de implementare medie și bugetul mediu ale proiectelor au fost validate în cadrul focus grupului. Indicatorul 1k1 - Numărul de km de drumuri care urmează să fie modernizați sau reconstruiți pentru care au fost lansate licitații a fost exclus deoarece reprezintă o etapă cheie de implementare cu țintă stabilită doar pentru anul 2018. În figura de mai jos se poate observa extrapolarea statistică realizată de instrument pentru numărul de proiecte și rata de rambursare, pe baza noilor ipoteze.

Figura 2. Ipotezele privind numărul proiectelor și rata de rambursare pentru Axele Prioritare 1 și 2

⁴⁰ Rapoartele Anuale de Implementare 2015, 2016, 2017, 2018

⁴¹ Rapoartele Anuale de Implementare 2015, 2016, 2017, 2018

⁴² Focus grup cu reprezentanții AM Interreg V-A România-Bulgaria pentru validarea estimărilor

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Axa Prioritară 1: O regiune bine conectată

Logica de intervenție a Axei Prioritare

377. Axa Prioritară 1 are următoarele **obiective specifice**:
- 1.1 *Îmbunătățirea planificării, dezvoltării și coordonării sistemelor de transport transfrontaliere pentru o mai bună conectare la rețeaua de transport TEN-T*, sub prioritatea de investiții (introdus în cadrul de performanță).
  - 1.2 Creșterea siguranței transportului pe căile navigabile și rutele de transport maritim
378. Activitățile **eligibile** din cadrul acestui program sunt împărțite în trei categorii: „soft”, „hard” și integrate.
379. Activități **eligibile pentru proiectele din categoria „soft”**:
- Elaborarea de soluții transfrontaliere bazate pe acțiuni, planuri de gestionare, strategii, studii de fezabilitate, evaluări ale impactului asupra mediului, în vederea realizării de lucrări în infrastructură publică (căi navigabile, drumuri etc.), cu scopul de a conecta nodurile secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, de a reduce timpul de transport și optimiza logistica;
  - Dezvoltarea de concepte, standarde și instrumente coordonate la nivel transfrontalier pentru îmbunătățirea serviciilor de mobilitate de interes public (de exemplu, pentru grupurile dezavantajate, pentru regiunile cu scăderi în populație);
  - Facilitarea cooperării active între furnizorii de informații privind traficul și creșterea serviciilor cu valoare adăugată în vederea îmbunătățirii transportului local public în zona transfrontalieră și conexiunea între orașe (de exemplu, armonizarea orarelor, furnizarea de informații bilingve privind calendarele transfrontaliere, operaționalizarea serviciilor publice transfrontaliere de transport);
  - Schimburi de experiență și cunoștințe, inclusiv sensibilizarea (formații, seminarii și ateliere) în domeniul măsurilor de siguranță rutieră în zona transfrontalieră (de exemplu, configurații îmbunătățite ale rețelei de trafic, introducerea unor măsuri de relaxare a traficului, utilizarea senzorilor giratorii, a camerelor de supraveghere, a barierelor de siguranță și a denivelărilor de viteză, îmbunătățirea suprafețelor necorespunzătoare ale drumurilor pentru a evita, de exemplu, accidentele pe timpul fenomenelor meteorologice nefavorabile, marcarea cu materiale retroreflectorizante).
380. Activități **eligibile pentru proiectele din categoria „hard”**:
- Îmbunătățirea conexiunilor transfrontaliere cu nodurile secundare și terțiare la infrastructura TEN-T (de exemplu, îmbunătățirea/construirea pistelor pentru biciclete; construcția și modernizarea infrastructurii rutiere).
381. Activități **eligibile integrate**:
- Instituirea unei gestionări comune a traficului pentru mobilitatea inteligentă în zona transfrontalieră (de exemplu, orientarea rutelor, detectarea incidentelor/urgențelor, efectuare de studii privind fluxurile de trafic, măsuri de siguranță a traficului, hărți ale punctelor negre).
382. **Beneficiarii** acestei axe prioritare sunt organizațiile capabile să ofere o contribuție eficientă la planificarea, dezvoltarea și coordonarea sistemelor de transport transfrontaliere care vor fi mai bine conectate cu coridoarele de transport europene (TEN-T): Autoritățile publice județene/de district sau naționale, administratorii și furnizorii de infrastructură publică, asociațiile naționale/județene/districtuale de transport, organizațiile de cercetare și inovare, universitățile, grupări europene de cooperări transfrontaliere.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

383. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale ale instrumentului de previzionare, fără calibrările realizate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 46. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	-	120	30	8,483	8,519	8,572	7,143%
Indicator financiar	1F1	-	96.450.936	72,110,945	108,405,063	105,383,156	116,995,019	121%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

384. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 1 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 20 de proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Bulgaria.

Tabelul 47. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	-	120	30	86	121	193	161%
Indicator financiar	1F1	-	96.450.936	72,525,136	100,514,025	108,850,445	109,081,186	121%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

385. Indicatorii de performanță de pe Axa Prioritară 1 nu sunt într-o zonă de risc conform prognozei instrumentului. Indicatorul CO14 - Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate va avea o valoare de 193 de km reconstruiți sau modernizați, fiind realizat în proporție de 161% din ținta pe

2023. Proiectele contractate până în momentul de față care contribuie la indicatorul CO14 au țintă totală de 240 de km.

386. În privința indicatorului financiar, instrumentul de previzionare prognozează că 109,081,186 EUR vor fi cheltuiți în cadrul acestei axe prioritare, reprezentând o realizare de 121% din ținta pe 2023. Depășirea țintei cu 21% se poate explica prin supracontractarea pe această axă, pentru a se asigura atingerea țintelor indicatorilor.

Tabelul 48. Scenariul optimist de progres a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	-	120	33	94	133	212	177%
Indicator financiar	1F1	-	96.450.936	79,625,914	110,413,692	119,583,755	119,837,569	124%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

387. În scenariul optimist, valoarea indicatorului CO14 este de 212 km modernizați sau reconstruiți, reprezentând o rată de atingere de 177%, în timp ce indicatorul financiar este realizat în proporție de 124%, mai mare cu 3 procente decât estimarea scenariului business-as-usual.

Tabelul 49. Scenariul pesimist de progres a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate	CO14	-	120	27	77	109	157	159%
Indicator financiar	1F1	-	96.450.936	65,426,485	90,635,552	98,222,724	98,476,538	102%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

388. Chiar și în scenariul pesimist, indicator CO14 are o valoare de 157 de km reconstruiți sau modernizați, cu o rată de realizare de 159%, iar indicatorul financiar este realizat în proporție de 102%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

389. Având în vedere că indicatorii de performanță de pe Axa Prioritară 1 sunt realizați în proporție de peste 100% în toate scenariile, nu se poate identifica un risc specificat care amenință neîndeplinirea acestora.
390. Un posibil risc de neîndeplinire al indicatorilor pe viitor sunt posibile probleme de implementare ale proiectelor. Trebuie să se țină cont de faptul că doar două proiecte sunt finalizate pe această axă, ambele din categoria „soft”, în timp ce restul de proiecte în implementare sunt din categoria hard, astfel realizarea indicatorului se bazează mult pe proiectele în implementare. Însă acest risc rămâne, în acest moment, unul minim, deoarece există supracontractare pe această axă, o listă de rezervă cu proiecte și până în momentul de față nu au fost întâmpinate probleme majore de implementare a proiectelor în cadrul acestui program.

Concluzii și recomandări

---

391. Deoarece nici un indicator nu este în situația de neîndeplinire, nu se vor face recomandări. Măsurile adoptate de către AM, precum supracontractarea, lansarea unui nou apel de proiecte în 2017 și accelerarea proceselor de selecție și contractare, au creat condițiile necesare pentru atingerea țintelor indicatorilor pe această axă, în toate cele trei scenarii prezentate.
392. Însă, o problemă constată reprezintă ținta indicatorului CO14, care a fost subestimată. Conform contractelor semnate, numărul de km modernizați sau reconstruiți este de 240 km, în timp ce modelul statistic utilizat pentru această evaluare estimează atingerea unei valori de 193 km, în timp ce ținta acestuia este de doar 120 km.

Axa Prioritară 2: O regiune verde

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

393. Axa Prioritară 2 are următoarele **obiective specifice**:
- 1.1 Îmbunătățirea utilizării durabile a patrimoniului natural și a resurselor și patrimoniului cultural
  - 1.2 Îmbunătățirea gestionării durabile a ecosistemelor din zona transfrontalieră
394. Activitățile **eligibile** din cadrul acestui program sunt împărțite în trei categorii: „soft”, „hard” și integrate.
395. *Activități eligibile pentru proiectele din categoria „soft”:*
- Pregătirea studiilor comune, strategiilor, planurilor de management etc. în domeniul conservării, dezvoltării și utilizării comune a patrimoniului cultural / natural
  - Creșterea gradului de conștientizare cu privire la protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural
  - Conservarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural intangibil, în principal prin evenimente culturale cu dimensiune transfrontalieră
396. *Activități eligibile pentru proiectele din categoria „hard”:*
- Sprijinirea promovării și valorificării potențialului de patrimoniu cultural / natural prin investiții în infrastructuri turistice comune și durabile
  - Modernizarea / construirea de drumuri către puncte de interes pentru patrimoniul natural și cultural care vor face parte dintr-un produs turistic transfrontalier
  - Reconstruirea infrastructurii culturale: recuperarea și promovarea monumentelor culturale pe baza strategiilor / conceptelor transfrontaliere relevante
397. *Activități eligibile integrate:*
- Dezvoltarea de produse și servicii turistice comune bazate pe patrimoniul natural și cultural și promovarea comună
  - Dezvoltarea managementului coordonat al parcurilor naturale, rezervațiilor naturale și a altor arii protejate
398. **Beneficiarii** acestei axe prioritare sunt organizațiile capabile să ofere o contribuție eficientă la planificarea, dezvoltarea și coordonarea sistemelor de transport transfrontaliere care vor fi mai bine conectate cu coridoarele de transport europene (TEN-T): Autoritățile publice județene/de district sau naționale,

administratorii și furnizorii de infrastructură publică, asociațiile naționale/județene/districtuale de transport, organizațiile de cercetare și inovare, universitățile, grupări europene de cooperări transfrontaliere.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

399. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările realizate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 50. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul durabil: Creșterea numărului de vizite preconizate la siturile finanțate și la obiectivele de patrimoniu cultural și natural	C009	-	10.000	37,501	138,201	260,407	265,626	2,656%
Numărul de produse /servicii turistice integrate create	6c.1	-	100	86	138	167	185	185%
Indicator financiar	2F1	-	63.454.564	46,208,319	49,234,270	53,138,225	57,155,765	90%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

400. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 2 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 83 de proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Bulgaria.

Tabelul 51. Scenariul general de progres a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul durabil: Creșterea numărului de vizite preconizate la siturile finanțate și la obiectivele de patrimoniu cultural și natural	C009	-	10.000	37.501	138.201	255.623	255.623	2.556%
Numărul de produse/servicii turistice integrate create	6c.1	-	100	86	138	151	151	151%
Indicator financiar	2F1	-	63.454.564	37.626.223	38.023.621	38.023.621	38.023.621	60%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

401. Indicatorii de realizare de pe Axa Prioritară 2 nu se află într-o zonă de risc conform prognozei instrumentului de previzionare. Indicatorul C009 - *Turismul durabil: Creșterea numărului de vizite preconizate la siturile finanțate și la obiectivele de patrimoniu cultural și natural* este estimat să atingă o valoare de 255.623 de vizite preconizate, fiind realizat în proporție de 2.556% din ținta pe 2023. Indicatorul 6c.1 - *Numărul de produse/servicii turistice integrate create* va avea o valoare de 151 de produse/servicii integrate, reprezentând 151% din ținta pe 2023.

Tabelul 52. Scenariul optimist de progres a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul durabil: Creșterea numărului de vizite preconizate la siturile finanțate și la obiectivele de patrimoniu cultural și natural	C009	-	10.000	39.276	150.045	279.210	279.210	2.792%
Numărul de produse/servicii turistice integrate create	6c.1	-	100	88	146	160	160	160%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar	2F1	-	63.454.564	39.867.920	40.305.057	40.305.057	40.305.057	64%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

402. În scenariul optimist, indicatorul C009 este atins în proporție de 2.792%, indicatorul 6c.1 în proporție de 160% în timp pe indicatorul financiar doar în proporție de 64%. Astfel, chiar și în scenariul optimist de previzionare, indicator financiar continuă să se afle în zona de risc.

Tabelul 53. Scenariul general de progres a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul durabil: Creșterea numărului de vizite preconizate la siturile finanțate și la obiectivele de patrimoniu cultural și natural	C009	-	10.000	35.727	126.356	232.037	232.037	2,320%
Numărul de produse/servicii turistice integrate create	6c.1	-	100	84	131	143	143	143%
Indicator financiar	2F1	-	63.454.564	35.384.526	35.742.184	35.742.184	35.742.184	56%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

403. În scenariul pesimist, indicatorul C009 este atins în proporție de 2.320%, indicatorul 6c.1 în proporție de 143% în timp pe indicatorul financiar doar în proporție de 56%. Astfel, chiar și în scenariul pesimist, indicatorii C009 și 6c.1 înregistrează supraproperformanță.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

404. Având în vedere că pentru indicatorii de realizare de pe Axa Prioritară 2 se estimează o realizare în proporție de peste 100% în toate scenariile, nu se poate identifica un risc specificat care amenință neîndeplinirea acestora.
405. Rata foarte ridicată de realizarea a indicatorului C009 se poate explica prin subestimarea țintei acestuia. Pe parcursul focus grupului, reprezentanții AM au afirmat că datorită contextului creat de criza financiară din 2007, așteptările erau foarte mici în privința realizărilor proiectelor care contribuie la acest indicator, astfel s-

a stabilit o țintă mică. Însă, cum interesul beneficiarilor în proiectele care vizează turismul s-a dovedit a fi mare, realizările care vizează indicatorul CO09 vor fi mult mai mari decât ținta preconizată⁴³. Astfel, rata foarte ridicată de realizare nu poate fi reprezentativă pentru performanța programului, datorită țintei care a fost stabilită incorect.

406. Deși ratele de realizare ale indicatorilor fizici sunt foarte ridicate, instrumentul de prognoză estimează atingerea unei valori care reprezintă 60% din țintă, în timp ce rata de contractare pe această axă este de 93.83%.

Concluzii și recomandări

407. Pe Axa Prioritară 2 este foarte posibil ca indicatorii de realizare să-și depășească ținte într-o măsură foarte mare, însă rata de realizare a indicatorilor CO09 și 6c.1 nu reprezintă performanța reală a programului, datorită țăintelor incorecte. Astfel, pentru a avea o imagine mai bună asupra performanței programului, se recomandă recalcularea țăintelor utilizând metodologia inițială de calculare a țăintelor. Principala problemă pe această Axă Prioritară este reprezentată de valoarea indicatorului financiar, care conform estimărilor instrumentului va fi atins în proporție de 60% din țintă, astfel fiind plasat în zona de risc. Rata de realizare scăzută a indicatorului financiar reprezintă un paradox, având în vedere valoarea ridicată a indicatorului de realizare și faptul că rata de contractare pe această axă este de 93.83%.
408. Astfel, pentru a asigura o rată de atingere satisfăcătoare pentru indicatorului financiar (de minim 95%), se recomandă ca Autoritatea de Management să sporească nivelul de atenție acordat asupra cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor, pentru a sesiza din timp eventuale probleme. De asemenea, se recomandă AM să întreprindă o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă, utilizând instrucțiuni, activități de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun, pentru a sprijini beneficiarii în a-și mări eficacitatea în rambursarea cheltuielilor și în implementarea la timp a proiectelor. Trebuie să se țină cont și de realocarea de fonduri necontractate de pe Axa Prioritară 2 pe Axa Prioritară 1, din care va rezulta o reducere a țintei indicatorului.

Axa Prioritară 3: O regiune sigură

409. Axa Prioritară 3 are un singur **obiectiv specific**, anume OS 3.1 Îmbunătățirea gestionării riscului comun în zona transfrontalieră.
410. **Activitățile eligibile** din cadrul acestui program sunt împărțite în trei categorii: „soft”, „hard” și integrate.
411. Activități *eligibile pentru proiectele din categoria „soft”*:
- Creșterea coordonării și reacțiilor eficiente ale autorităților în situațiile de urgență cauzate de dezastre naturale (inundații, incendii, valuri de căldură, cutremure, furtuni), precum și stabilirea regulilor / legislației comune privind defrișarea și construcția în zonele afectate de pericolele naturale și antropice;
  - Stabilirea și integrarea standardelor și sistemelor armonizate pentru o mai bună previziune și gestionare a pericolelor naturale și antropice în zona transfrontalieră (inundații, cutremure, incendii, furtuni), inclusiv pregătirea/actualizarea hărților de pericol și soluții bazate pe ecosisteme (pentru luncile, conservarea zonelor umede, management forestier);
  - Crearea de instrumente integrate armonizate pentru prevenirea și atenuarea riscurilor (inclusiv detectarea, sistemele de alertă și alertă timpurie, cartografierea și evaluarea riscurilor) - crearea de structuri comune pentru situații urgente, neașteptate (inclusiv unități de răspuns extrem de specializate / module de protecție civilă) și dezvoltarea unei infrastructuri transfrontaliere la scară mică la nivel regional în domeniul pregătirii pentru situații de urgență (de exemplu, accidente de transport, dezastre etc.), inclusiv în cazuri de riscuri legate de vreme (cum ar fi furtuni, evenimente de temperatură extremă, incendii forestiere, secetă, inundații) și riscuri geofizice (cum ar fi alunecări de teren, cutremure);

^{43 43} Focus grup cu reprezentanții AM Interreg V-A România-Bulgaria pentru validarea estimărilor

- Elaborarea de hărți și baze de date comune detaliate care indică riscurile naturale și tehnologice și utilizarea terenurilor pentru autoritățile de planificare regională, agenții de mediu și servicii de urgență;
    - Schimburi de experiență și cunoștințe, inclusiv creșterea gradului de conștientizare în domeniul prevenirii și gestionării eficiente a riscurilor în zona transfrontalieră (inclusiv programe de formare și învățare, inițiative de formare comunitară, hărți bilingve, fișe informative, broșuri despre pericolele naturale și antropice), vizând grupuri țintă specifice (copii/tineri, planificatori de dezvoltare, manageri de urgență, oficiali ai administrației locale etc.).
- 412. **Activități eligibile pentru proiectele din categoria „hard”:**
  - Îmbunătățirea terenurilor pentru regiunile cu un risc ridicat și mediu, de preferință prin soluții ecosistemice (inclusiv: igienizare și reîmpădurire a malurilor râurilor, construirea infrastructurii verzi, apărarea inundațiilor și a coastei (diguri, rezervoare), împădurirea/ reîmpădurirea terenurilor vulnerabile nepermanente, reducerea tendințelor de deșertificare și riscuri mari de secetă, replantarea pădurilor inundate);
  - Sprijinirea și promovarea investițiilor transfrontaliere în infrastructura ecologică care ajută la reducerea riscurilor și la atenuarea dezastrelor (cum ar fi sistemele de recoltare a apei pluviale, reîmpădurire).
- 413. **Activități eligibile integrate:**
  - Măsurarea/monitorizarea parametrilor de mediu care sunt importanți pentru avertizarea timpurie și măsurile eficiente de atenuare (de exemplu, nivelurile de emisie, puritatea apei, analiza probelor de sol și apă etc.), prin achiziționarea de echipamente comune și evaluarea în comun a rezultatelor;
- 414. **Beneficiarii** acțiunilor susținute sunt în primul rând instituțiile naționale și/sau locale/ districtuale/județene responsabile, potrivit legii, de gestionarea situațiilor de urgență. Orice altă organizație publică sau non-profit care poate contribui activ și eficient la reducerea riscului de dezastru și care poate ajuta la procesul de atenuare a efectelor de dezastru sunt, de asemenea, potențiali beneficiari importanți: administrații publice locale, ONG-uri care pot implica și instrui comunitățile locale, universitățile și organizații de cercetare și dezvoltare implicate în cercetarea diferitor factori de risc (poluare industrială, efectele locale ale schimbărilor climatice etc.), grupări europene de cooperări transfrontaliere.

Care este nivelul potențial de atingere a țăintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

- 415. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 54. Estimarea inițială a indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de parteneriate comune în domeniul avertizării anticipate și intervenției comune în situații de urgență	5b.2	-	50	19	44	50	61	122%
Indicator financiar	3F1	-	48,225,468	35.058.027	38.343.537	41.033.406	54.278.563	114%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

416. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 3 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea de 26 de proiecte pentru restul perioadei de implementare, având în vedere că se va mai contracta un singur proiect în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Bulgaria.

Tabelul 55. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de parteneriate comune în domeniul avertizării anticipate și intervenției comune în situații de urgență	5b.2	-	50	19	44	44	49	98%
Indicator financiar	3F1	-	48.225.468	34.519.034	35.741.554	36.670.944	36.670.944	76%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

417. Indicatorii de performanță de pe Axa Prioritară 3 nu se află într-o zonă de risc conform prognozei instrumentului de previzionare. Indicatorul 5b.2 - *Numărul de parteneriate comune în domeniul avertizării anticipate și intervenției comune în situații de urgență* va avea o valoare de 49 de parteneriate comune, fiind realizat în proporție de 98% din ținta pe 2023. Indicatorul financiar fi atins în proporție 76% din ținta pe 2023, fiind aproape de zona de risc. Având în vedere că indicatorul 5b.2 este singurul indicator care nu și-a atins ținta pe 2018, se remarcă progrese considerabile în realizarea țintei pe 2023.

Tabelul 56. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de parteneriate comune în domeniul avertizării anticipate și intervenției comune în situații de urgență	5b.2	-	50	20	47	48	53	106%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar	3F1	-	48.225.468	36.604.294	37.949.066	38.971.395	38.971.395	80%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

418. În scenariul optimist, indicatorul 5b.2 înregistrează supraproperformanță, având o valoare de 53 de parteneriate comune în 2023, reprezentând o rată de atingere de 106%. La fel, indicatorul financiar înregistrează progrese mai bune, având o rată de atingere de 80%, fiind la o distanță mai mare de zona de risc, dar, totuși, departe de rata ideală de 100%.

Tabelul 57. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de parteneriate comune în domeniul avertizării anticipate și intervenției comune în situații de urgență	5b.2	-	50	18	40	41	46	91%
Indicator financiar	3F1	-	48.225.468	32.439.573	33.621.493	34.643.822	34.643.822	72%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

419. În scenariul pesimist, indicatorul 5b.2 încă înregistrează o rată de atingere a țintei satisfăcătoare de 91%, reprezentând 46 de parteneriate comune încheiate. În schimb, indicatorul financiar intră în zona de risc, având o rată de atingere de 72%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

420. Indicatorul de realizare 5b.2 de pe Axa Prioritară 3 este prognozat să atingă o rată de realizare satisfăcătoare, de 98%. Însă, precum în cazul Axei Prioritare 2, indicatorul financiar are o valoare estimată sub cea a indicatorului de realizare, în timp ce rata de contractare la nivelul Axei Prioritare 3 este de 91,84%. Astfel, instrumentul de previzionare indică probleme de estimare a țintei, posibil stabilită de o manieră conservatoare, fără calcularea unor costuri unitare clare aferente unui output. O estimare incorectă poate indica și nivelul mai puțin specific al logicii de intervenție (ce s-a dorit a fi implementat, cu ce obiectiv/rezultat așteptat).

Concluzii și recomandări

421. În momentul față, conform estimărilor instrumentului, indicatorul de realizare 5b.2 își va atinge ținta stabilită pentru anul 2023.
422. Însă, rata de realizare a indicatorului financiar rămâne scăzută. Astfel, pentru a asigura o rată de atingere satisfăcătoare pentru indicatorului financiar (de minim 95%), se recomandă ca Autoritatea de Management să sporească nivelul de atenție acordat cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor, pentru a sesiza din timp eventuale probleme. De asemenea, se recomandă AM să întreprindă o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă, utilizând instrucțiuni, activități de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun, pentru a sprijini beneficiarii în a-și mări eficacitatea în rambursarea cheltuielilor și în implementarea la timp a proiectelor.

Axa Prioritară 4: O regiune calificată și inclusivă

Logica de intervenție a Axei Prioritare

423. Axă Prioritară 4 are un singur **obiectiv specific**, anume 4.1 Încurajarea integrării zonei transfrontaliere în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și a mobilității forței de muncă.
424. **Activitățile eligibile** din cadrul acestui program sunt împărțite în trei categorii: „soft”, „hard” și integrate.
425. *Activități eligibile pentru proiectele din categoria „soft”:*
- anticiparea oportunităților de angajare pe termen lung create pe ambele părți ale frontierei prin schimbări structurale pe piața muncii și dezvoltarea serviciilor în domeniile orientării și ale învățării pe tot parcursul vieții pentru a încuraja tranzițiile în carieră;
  - elaborarea de strategii, planuri și studii comune referitoare la mobilitatea transfrontalieră și identificarea ramurilor cheie care pot activa mobilitatea forței de muncă;
  - colaborarea în oferirea de servicii angajatorilor și stabilirea de parteneriate cu institutele de învățământ și alte servicii de angajare pentru organizarea serviciilor flexibile, preventive și eficiente;
  - furnizarea de informații complete și oficiale cu privire la securitatea socială, legislația privind ocuparea forței de muncă și problemele fiscale atât în regiunile de frontieră românești cât și în cele din Bulgaria, prin sesiuni periodice de instruire și cursuri în reglementările legale relevante pentru a reduce îndoielile unităților administrative și ale angajatorilor corespunzătorii privind modul de interpretare și aplicare a reglementărilor specifice
  - dezvoltarea și furnizarea de programe speciale comune de formare profesională în sectoarele care nu au abilități specifice sau pe probleme transversale ca dezvoltare durabilă;
  - instruire și sprijin comun, schimburi de bune practici pentru o mai bună integrare pe piața muncii;
  - sensibilizarea cu privire la oportunitățile de angajare în toată zona CBC;
  - furnizarea de cursuri speciale de limbă pentru angajații mobili și persoanele care caută un loc de muncă, ceea ce le-ar crește potențial șansele de a găsi un loc de muncă în zona eligibilă.
426. *Activități eligibile pentru proiectele din categoria „hard”:*
- crearea/dezvoltarea infrastructurii direct legate de creșterea mobilității forței de muncă
427. *Activități eligibile integrate:*
- dezvoltarea strategiilor și măsurilor comune pentru o mai bună includere pe piața muncii a categoriilor defavorizate din populație;
  - dezvoltarea de informații și consiliere pentru navetiștii transfrontalieri și potențialii angajatori prin crearea și dezvoltarea bazelor de date comune în serviciul mobilității forței de muncă;
  - furnizarea de sprijin integrat, adaptat nevoilor solicitanților de locuri de muncă de pe ambele părți ale frontierei, și extinderea furnizării serviciilor către persoanele care sunt în căutarea unui nou loc de muncă și sprijinirea celor inactivi înapoi la muncă;
  - crearea și dezvoltarea incubatoarelor de afaceri transfrontaliere și incubatoare virtuale pentru promovarea ocupării personalului din ambele părți ale frontierei (companii bazate pe active locale și

necesități de servicii locale, cum ar fi turismul inovator de patrimoniu, turismul nautic și ecoturismul din regiune, precum și crearea de produse turistice durabile).

428. **Beneficiarii** acțiunilor indicative ante menționate sunt autoritățile publice locale (politici publice, prerogative economice și sociale, furnizorii de servicii publice), organizațiile educaționale, furnizorii de instruire (pentru furnizarea de competențe relevante zonei transfrontaliere) și ONG-uri, în special asociațiile de afaceri din ambele țări (pentru sprijinirea IMM-urilor și a activității independente în zona transfrontalieră) și a Camerelor de comerț, grupări europene de cooperări transfrontaliere.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

429. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 58. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de inițiative (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră	8e.1	-	50	314	408	511	613	1226%
Indicator financiar	3F1	-	17.767.279	12.171.952	15.760.210	19.602.497	23.444.783	132%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

430. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 4 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 33 de proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Bulgaria.

Tabelul 59. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de inițiative (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră	8e.1	-	50	314	314	314	314	629%
Indicator financiar	3F1	-	17.767.279	11.783.908	11.783.908	11.783.908	11.783.908	66%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

431. Având în vedere numărul ridicat de proiecte finalizate pe Axa Prioritară 4, 31 din 34, indicatorul 8e.1 – Numărul de **inițiative** care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră a fost deja depășit la momentul elaborării evaluării de față. Se estimează ca până la sfârșitul anului, realizările indicatorilor vor avea o valoare de 314 de inițiative, valoare care va rămâne constantă până în 2023. Astfel, rata de atingere pe acest indicator va fi de 629%. În interviul cu reprezentantul AM în care au fost validată logica de intervenție, a reieșit faptul că ținta pentru indicatorul 8e.1 a fost subestimată⁴⁴. Probleme sunt întâmpinate pe această axă la indicatorul financiar, care are o rată de atingere de doar 66%.

Tabelul 60. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de inițiative (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea	8e.1	-	50	317	317	317	317	634%

⁴⁴ Interviul cu AM Interreg V-A România-Bulgaria pentru validarea logicii de intervenție

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
forței de muncă în zona transfrontalieră								
Indicator financiar	3F1	-	17.767.279	11.879.473	11.879.473	11.879.473	11.879.473	67%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

432. În scenariul optimist, valoarea estimată a indicatorului 8e.1 este mai mare cu doar 3 inițiative, iar rata de atingere este de 634%. Indicatorul financiar rămâne încă rămâne în zona de risc, având o rată de atingere de 67%.

Tabelul 61. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de inițiative (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră	8e.1	-	50	312	312	312	312	623%
Indicator financiar	3F1	-	17.767.279	11.688.344	11.688.344	11.688.344	11.688.344	66%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

433. Estimările din scenariul pesimist nu sunt foarte diferite față de estimările scenariilor precedente, valoarea estimată a indicatorului 8e.1 fiind mai mică cu doar 2 inițiative, iar rata de atingere fiind de 623%. Indicatorul financiar rămâne încă rămâne în zona de risc, având o rata de atingere de 66%, aceeași valoare ca în cazul scenariului „business-as-usual”.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

434. Precum în cazul indicatorului de realizare de pe Axa Prioritară 2, ținta indicatorului 8e.1 a fost subestimată. Acest lucru a reieșit din interviul de validare a logicii de intervenție cu reprezentatul AM și din datele de monitorizare⁴⁵. Deși tinta pe 2023 pentru acest indicator este de 50, valoarea obținută în momentul de față este de 314 inițiative de cooperare. De asemenea, s-au întâmpinat unele probleme în raportarea indicatorilor de către beneficiari, din cauza lipsei unei înțelegeri comune a indicatorilor. Realizările proiectelor care contribuie la acest indicator pot fi diferite. De exemplu, unii beneficiari s-au concentrat în totalitate pe realizarea de inițiative care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră. Alți beneficiari, au inclus în activitățile proiectelor respective și implementarea de alte operațiuni în cadrul proiectelor.
435. Așa cum a fost menționat mai sus, principala problemă întâmpinată pe această Axă Prioritară este rata de atingere scăzută a indicatorului financiar. Situația este una paradoxală, având în vedere progresul foarte bun al indicatorului 8e.1 (623%) și rata de contractare la nivel de axă prioritară de 91,6% și indică provocări în implementarea proiectelor.

Concluzii și recomandări

---

436. În momentul față, conform estimărilor instrumentului, indicatorul de realizare 8e.1 își va depăși cu mult ținta stabilită, care a fost subestimată. Pentru a avea o imagine mai bună asupra performanței reale a programului, se recomandă recalcularea țintei utilizând metodologia inițială de calculare a țintelor.
437. În privința indicatorului financiar, având în vedere că doar patru proiecte mai sunt în implementare (și toate patru se vor finaliza anul acesta), marja de acțiune este una restrânsă.
438. Principala recomandare este ca fondurile necontractate de pe Axa Prioritară 4 să fie realocate Axei Prioritare 1, unde supracontractarea este de 39,44%, iar rata de atingere a indicatorului financiar este de 121%. De asemenea, pe Axa Prioritară 1 numărul de proiecte finalizate este unul foarte scăzut (2 proiecte din 21), astfel riscurile de neîndeplinire a țintelor indicatorilor este mai mare pe Axa Prioritară 1, în timp ce pe Axa Prioritară 4, indicatorul de realizare 8e.1 deja și-a depășit ținta.
439. De asemenea, se recomandă din sporirea nivelului de atenție acordat asupra cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor de către AM, pentru a sesiza din timp eventuale probleme. La fel ca în cazul Axelor Prioritare 2 și 3, se recomandă AM să întreprindă o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă, utilizând instrucțiuni, activități de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun, pentru a sprijini beneficiarii în a-și mări eficacitatea în rambursarea cheltuielilor și în implementarea la timp a proiectelor.

Axa Prioritară 5: O regiune eficientă

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

440. Axa Prioritară 5 are un singur **obiectiv specific**, anume 5.1 Mărirea capacității de cooperare și eficiența instituțiilor publice într-un context CBC.
441. **Activitățile eligibile** din cadrul acestui program sunt împărțite în trei categorii: „soft”, „hard” și integrate.
442. **Activități eligibile pentru proiectele din categoria „soft”:**
- Analiza și armonizarea cadrelor de reglementare
  - Consolidarea rețelelor transfrontaliere locale/regionale
  - Proiectarea strategiilor de implementare, dezvoltarea și transferul de modele și soluții de bune practici (inclusiv cele mai bune practici pentru furnizarea de servicii publice prin instrumente și metode de e-guvernare sau pentru gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice), dezvoltarea de modele organizaționale, instrumente de luare a deciziilor și promovarea acțiunilor

---

⁴⁵ ⁴⁵ Interviul cu AM Interreg V-A România-Bulgaria pentru validarea logicii de intervenție

pilot pentru o mai bună participare a tuturor grupurilor societății civile la procesul transfrontalier și local de luare a deciziilor și a politicilor;

- Coordonarea politicilor și investițiilor în zona programului - dezvoltarea unor abordări comune ale problemelor comune, în domenii precum politici sociale, educație, sănătate, ocuparea forței de muncă, transport, mediu, eficiență energetică, adaptarea la și atenuarea schimbărilor climatice;
- Dezvoltarea de modele de cooperare instituțională și organizare spațială pentru și între diferite tipuri teritoriale;
- Instruirea personalului autorităților publice în vederea creșterii capacității (de exemplu, având în vedere accesul în implementarea proiectelor UE, a legislației și gestionarea investițiilor publice într-un context transfrontalier, în ceea ce privește eficiența energetică, transportul durabil și gestionarea îmbunătățită a traficului transfrontalier, energia regenerabilă, adaptarea la schimbările climatice).
- Dezvoltarea de modele transfrontaliere pentru proiectarea, testarea, scalarea, compararea și evaluarea inovațiilor (instrumente, procese, actori, organizații și interfețe) în domeniile serviciilor de interes general, serviciilor sociale și administrației publice;
- Calificarea în domeniul dezvoltării și implementării politicilor CBC;
- Creșterea gradului de conștientizare cu privire la oportunitățile transfrontaliere (angajare, îngrijire medicală, educație etc.).

443. Activități *eligibile integrate*:

- Sprijinirea modernizării serviciilor publice în domenii precum politicile sociale, educația, sănătatea și ocuparea forței de muncă (inclusiv achiziționarea de dezvoltarea echipamentelor și infrastructurii);
- Dezvoltarea de structuri, sisteme și instrumente comune care să asigure continuitatea și care să permită intensificarea treptată a maturității cooperării transfrontaliere în zona programului;
- Promovarea acțiunilor de reducere a sarcinii administrative pentru cetățeni într-un context transfrontalier.

444. Grupurile **țintă și beneficiarii potențiali** includ toate următoarele subcategorii:

- Unități ale administrației publice locale (de exemplu, municipalități, consilii județene, administrații districtuale etc.);
- Instituții publice cu competențe sectoriale cheie în zona transfrontalieră și organismele locale ale acestora (de exemplu, administrațiile bazinului hidrografic, agențiile și inspectoratele de mediu, administrația forestieră publică, administrațiile /instituțiile de îmbunătățiri funciare, agențiile publice de vreme);
- ONG-uri cu activități relevante pentru zona transfrontalieră (de exemplu, ONG-uri care prestează servicii de interes public în zona transfrontalieră: asistență medicală, îngrijire la bătrânețe, servicii de îngrijire a copiilor, servicii de transport pentru persoane cu handicap, alte servicii pentru persoanele cu dificultăți socio-economice etc.);
- Organisme deconcentrate ale instituțiilor publice precum: vama, poliția de frontieră, agențiile pentru ocuparea forței de muncă, inspectoratele pentru educație, direcțiile de asistență medicală etc;
- Instituții publice care prestează servicii publice, cum ar fi: spitale, universități, licee, școli, unități locale de asistență medicală, instituții de servicii sociale etc;
- Grupuri europene de cooperări transfrontaliere.

Care este nivelul potențial de atingere a țăintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

---

445. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 62. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul de inițiative (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră	8e.1	-	50	92	123	135	149	149%
Indicator financiar	3F1	-	17.767.279	10.498.501	11.593.353	12.401.706	13.323.915	105%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

446. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 5 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 19 de proiecte, având în vedere că se vor mai contracta doar 2 proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Bulgaria. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Bulgaria.

Tabelul 63. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Număr de mecanisme transfrontaliere finanțate (acorduri, rețele, reglementări, studii, politici, strategii, instrumente pentru a facilita schimburi de informații) de sporire a capacității de cooperare	5b.2	-	100	92	123	129	129	129%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar	3F1	-	12.690.913	10.090.661	10.845.961	10.946.643	10.946.643	86%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

447. Instrumentul de previzionare estimează o rată de atingere de 129% pentru indicatorul 11b.2 – Număr de mecanisme transfrontaliere finanțate, având o valoare de 129 de mecanisme transfrontaliere în 2022 și 2023. Rata de atingere a indicatorului financiar este de asemenea foarte ridicată de 86%.

Tabelul 64. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Număr de mecanisme transfrontaliere finanțate (acorduri, rețele, reglementări, studii, politici, strategii, instrumente pentru a facilita schimburi de informații) de sporire a capacității de cooperare	11b.2	-	100	92	126	133	133	133%
Indicator financiar	3F1	-	12.690.913	10.572.082	11.402.912	11.513.662	11.513.662	91%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

448. În scenariul optimist, valoarea estimată a indicatorului 11e.1 este mai mare cu doar 4 mecanisme transfrontaliere, rata de atingere reprezentând 133%, în timp ce rata de atingere a indicatorul financiar este de 91%.

Tabelul 65. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Număr de mecanisme transfrontaliere finanțate (acorduri, rețele, reglementări, studii, politici, strategii, instrumente pentru a facilita schimburi de informații) de sporire a capacității de cooperare	11b.2	-	100	92	120	127	127	127%
Indicator financiar	3F1	-	12.690.913	9.611.660	10.344.251	10.455.001	10.455.001	81%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

449. Estimările din scenariul pesimist nu sunt foarte diferite față de estimările scenariilor precedente, valoarea estimată a indicatorului 11e.1 fiind mai mică cu doar 2 mecanisme transfrontaliere, iar rata de atingere fiind de 127%, în timp ce rata de atingere a indicatorul financiar este de 81%, departe de zona de risc. Acest lucru se datorează numărului mic de proiecte în implementare.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

450. Precum în cazul Axelor Prioritare 2 și 3, evoluția pozitivă a indicatorului financiar nu se este reflectată și în cazul indicatorului de realizare. Majoritatea proiectelor de pe această Axă Prioritară sunt finalizate (14 proiecte din 18) iar AM a afirmat în cadrul focus grupului că se va mai contracta un singur proiect pe această axă⁴⁶. Astfel, nu sunt așteptate schimbări majore de la direcția estimată de către instrument.
451. Deși se înregistrează supracontractare la nivelul Axei Prioritare 5 (113,06%), valoarea estimată a indicatorului financiar pentru anul 2023 reprezintă doar 86% din țintă.

Concluzii și recomandări

452. Astfel, pentru a asigura o rată de atingere satisfăcătoare a indicatorului financiar (de minim 95%), se recomandă ca Autoritatea de Management să sporească nivelul de atenție acordat asupra cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor, pentru a sesiza din timp eventuale probleme. De asemenea, se recomandă AM să întreprindă o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă, utilizând instrucțiuni, activități de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun, pentru a sprijini beneficiarii în a-și mări eficacitatea în rambursarea cheltuielilor și în implementarea la timp a proiectelor.

⁴⁶ Focus grup cu reprezentanții AM Interreg V-A România-Bulgaria pentru validarea estimărilor

4.3 Interreg V-A Romania-Ungaria

Descriere generală la nivel de program

453. Programul Interreg România-Ungaria este un program de cooperare transfrontalieră; acțiunile întreprinse prin intermediul programului vizează zona de graniță dintre România și Ungaria, reflectând interesul ambelor state. Intervenția are loc în 8 județe eligibile atât de pe teritoriul Ungariei, cât și al României, acoperind o suprafață de peste 50 de mii de km². Potrivit datelor din 2013 populația din zona eligibilă cuprinde 3.911.505 de persoane, reprezentând 13,1% din locuitorii celor două țări.⁴⁷
454. Programul este implementat prin intermediul a 7 axe prioritare, cărora fondurile europene le sunt alocate după cum urmează:
1. Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune (**43,067,515.00 EUR**)
  2. Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (17,268,247.00 EUR)
  3. Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității transfrontaliere a muncii (**30,673,795.00 EUR**)
  4. Îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală (**72,347,288.00 EUR**)
  5. Îmbunătățirea procedurilor de prevenire a riscurilor și gestionarea dezastrelor (11,022,135.00 EUR)
  6. Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (3,411,372.00 EUR)
  7. Asistență Tehnică (11,348,320.00 EUR)⁴⁸.
455. Situația generală actuală a programului este prezentată în tabelul următor:

Tabelul 66. Situație generală actuală a programului Interreg V-A România-Ungaria

Axa Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axa prioritară 1: Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune	18	4	43,067,515.00*	41.246.449,24	95,77%
Axa prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor	6	1	17,268,247.00	20.315.584,90	117,65%
Axa prioritară 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității transfrontaliere a muncii	19	1	30,673,795.00	38.911.080,05	127%
Axa prioritară 4: Îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală	17	5	72,347,288.00*	56.790.092,90	78%
Axa prioritară 5: Îmbunătățirea procedurilor de prevenire a riscurilor și gestionarea dezastrelor	10	2	11,022,135.00*	13.937.380,32	126,45%

⁴⁷ Documentul Programului Programul Interreg România – Ungaria, versiunea 3.1

⁴⁸ Evaluarea se concentrează doar pe primele cinci axe prioritare avându-se în vedere faptul ca axele de asistență tehnică nu au cadrul de performanță.

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axa prioritară 6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni	32	17	3,411,372.00	4.283.780,32	125,57%

Sursa: prelucrarea datelor eMS și din documentul Ro-Hu ACIS_ 30 iunie 2020

*buget crescut în 2019 prin realocare de fonduri de la alte axe prioritare

456. În cadrul acestui program au fost lansate 2 tipuri de apeluri, apeluri pentru proiecte normale și strategice. Proiectele strategice au o valoare mult mai mare, motiv pentru care numărul acestora este mai mic în comparație cu proiectele normale. În procesul de implementare a fost identificată o serie de dificultăți care au avut un impact din perspectiva eficienței și eficacității programului. În primul rând, lansarea apelurilor s-a realizat cu întârziere; primele apeluri au fost lansate în anul 2016, ceea ce a afectat avansul procesului de contractare. Lansarea târzie a apelurilor a fost cauzată de demersul lent în adoptarea documentului de program, deoarece instituirea cadrului legal și administrativ necesare pentru demararea intervenției s-a desfășurat pe o perioadă mai lungă de timp⁴⁹. În acest context trebuie menționat faptul că prima versiune de program a fost adoptată în decembrie 2015.⁵⁰ De asemenea, apelurile au fost lansate târziu deoarece a fost necesară soluționarea acordării ajutorului de stat; discuțiile între organele relevante, elaborarea schemelor de ajutor de stat și aprobarea de la Consiliul Concurenței s-au desfășurat într-un ritm lent. În al doilea rând, în procesul de contractare au fost prelungite perioadele de depunere a proiectelor, deoarece mai mulți potențiali beneficiari au solicitat acest lucru. În cazul tuturor axelor prioritare punerea în aplicare a fost întârziată în comparație cu reperul financiar stabilit pentru 2018⁵¹, astfel pentru anul 2018 niciun indicator nu și-a atins ținta de referință.
457. Autoritatea de Management a luat mai multe măsuri pentru îmbunătățirea procesului de implementare, printre care simplificarea procedurii de contractare. În anul 2018 s-a decis supracontractarea până la 110%; de asemenea, tot în anul 2018 principalele activități au fost axate pe informarea și asistența beneficiarilor, procesul de evaluare și selecție, contractare și monitorizarea proiectelor.⁵² În ceea ce privește măsurile din 2019, Autoritatea de Management a emis mai multe instrucțiuni pentru beneficiari cu scopul de a crește flexibilitatea procesului de implementare al proiectelor și al programului și pentru a accelera procesul de rambursare⁵³.
458. În ceea ce privește documentul programului, acesta a fost modificat de două ori în anul 2019; țintele stabilite pentru 2023, în cazul mai multor indicatori din cadrul de performanță au fost ajustate. La nivel general, în anul 2019 **alocarea pentru A1, AP5 și AP4** a fost majorată, situația acestora fiind următoarea:
- La nivel de AP 1 în urma primei modificări a programului alocarea a crescut la 43.067.515,00 € FEDR.
  - La nivel de AP 5 în urma primei modificări a programului alocarea a crescut la 11,022,135.00 € FEDR.
  - La nivel de AP 4 în urma celor două modificări ale programului alocarea a crescut la 72.347.288,00 € FEDR
459. La nivelul **AP3** în urma celor două modificări de program alocarea a fost redusă până la 30,673,795.00 EUR.
460. Din perspectiva modificării țintelor stabilite pentru 2023, situația diferă în funcție de fiecare axă prioritară. Astfel că, la nivelul AP 1, după prima modificare a programului, ținta indicatorului financiar și a indicatorului

⁴⁹ Raport anul de implementare 2018.

⁵⁰ Informații colectate în cadrul focus-grupului.

⁵¹ Raport anual de implementare 2018.

⁵² Raport anul de implementare 2018

⁵³ Raport anual de implementare 2019

CO09⁵⁴ a fost majorată, iar în cazul indicatorului 6/b 1⁵⁵, ținta a fost redusă de la 19 la 7 puncte de măsurare. În contextul primei modificări de program au fost ajustate și țintele pentru AP 2 și AP5, astfel pentru axa prioritară 2 atât ținta indicatorului financiar, cât și a indicatorilor fizici a fost diminuată, iar pentru AP5 s-a produs o majorare a acestora. Din perspectiva axelor prioritare 3 și 4, țintele tuturor indicatorilor din cadrul de performanță au fost ajustate de-a lungul ambelor modificări de program, diferența constă în faptul că în timp ce pentru AP3 țintele au fost diminuate, pentru AP4 acestea au fost majorate. Cadrul de performanță aferent AP 6 nu a suferit modificări.⁵⁶

Aspecte metodologice

461. Față de alte programe operaționale vizate de evaluarea de față, instrumentul de previzionare utilizează date eMS în realizarea prognozelor pentru cele două programe transfrontaliere. În urma focus-grupului organizat pentru programul Interreg V-A România-Ungaria, la care au participat reprezentanți din departamente diverse ale AM, evaluatorii au ajustat unele ipoteze pentru acest program pe baza opiniilor exprimate de către participanți. Instrumentul nu a fost aplicat indicatorilor din cadrul de performanță care făceau parte din categoria indicatorilor etapă cheie de implementare deoarece aceștia au țintă 0 pentru anul 2023. De asemenea, instrumentul a fost aplicat la nivel de axă prioritară și nu la nivel de prioritate de investiții.
462. În primul rând, ipoteza privind numărul de proiecte noi (viitoare) a fost ajustată avându-se în vedere faptul că nu se vor mai lansa apeluri de proiecte, deoarece există deja o listă cu proiecte de rezervă ce pot fi contractate pentru a se consuma bugetul disponibil. În ultima perioadă rata de contactare a crescut (a se vedea ratele de contractare din tabelul de mai sus), mai multe proiecte depășind faza de evaluare. În al doilea rând, s-a renunțat la ipoteza privind rambursarea în proporție de 100% a fondurilor alocate pentru proiecte. O nouă ipoteză, realistă, a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare a proiectelor finalizate. Ipoteza privind durata de implementare medie a fost validată în cadrul focus grupului pentru toate axele prioritare.

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Axa Prioritară 1: Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune

Logica de intervenție a Axei Prioritare

463. Axa prioritară 1 are două **obiective specifice**:
- SO6/c - *Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă*
  - SO6/b – *Îmbunătățirea calității gestionării râurilor transfrontaliere și a corpurilor de apă subterane*
464. Activități eligibile sunt:
- Elaborarea de studii, de strategii, planuri etc. în domeniul conservării, dezvoltarea și utilizarea culturii/patrimoniului natural
  - Formare profesională, schimburi de bune practici și campanii de sensibilizare privind protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și patrimoniul cultural
  - Crearea unor noi platforme transfrontaliere, grupările și rețelele axate pe protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural comun

⁵⁴ CO09-Turismul Sostenabil: Creșterea numărului de vizite preconizate pentru destinații de patrimoniu cultural și natural.

⁵⁵ 6/b1 - Numărul de puncte de măsurare afectate pozitiv de intervenții (după finalizarea proiectului)

⁵⁶ Documentele celor 3 versiuni adoptate ale programului

- Îmbunătățirea stării de conservare a monumentelor, clădirilor și teritoriilor care fac parte din patrimoniul istoric sau cultural, natural (de exemplu, biserici, castele, muzee, teatre, parcuri naturale, zone de protecție a naturii)
  - Protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural
  - Digitalizarea și aducerea patrimoniului cultural online, prin reutilizarea patrimoniului cultural digitalizat conținuturi educaționale, de documentare și aplicații de turism, jocuri etc. pentru a stimula industriile creative
  - Conservarea valorilor naturale
  - Dezvoltarea, reconstrucția și promovarea de infrastructuri culturale protejarea patrimoniului cultural al zonei eligibile
  - Conservarea și protejarea patrimoniului natural și în parcurile naționale, în rezervele naturale și în alte zone protejate,
  - Crearea unor itinerare tematice
  - Îmbunătățirea accesibilității la patrimoniului natural și cultural (construcție, modernizare/modernizarea de drumuri și asigurarea accesibilității prin bicicletă)
  - Promovarea și utilizarea potențialului patrimoniului natural și cultural/prin investiții în infrastructurile turistice sustenabile.
  - Protecția și utilizarea bazinelor de apă transfrontaliere
  - Dezvoltarea sistemelor de monitorizare, informare, previziune și gestionare a calității și cantității apei
  - Identificarea surselor poluante, măsurile necesare pentru reducerea poluării apei
  - Dezvoltarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă care se concentrează doar pe intervenții la scară mică care pot demonstra clar impactul
  - Atenuarea impactului negativ al poluărilor semnificative ale apei cauzate de inundații, colectarea și utilizarea excesului de apă, măsurători pentru atenuarea riscurilor de inundații,
  - Măsuri pregătitoare (inclusiv studii), organizarea de acțiuni de diseminare în domeniu, schimbul de bune practici, dezvoltarea rețele, sesiuni comune de formare, ateliere și seminarii comune și sensibilizarea populației locale.
465. Potențiali beneficiari ai aceste axe prioritare sunt: ministerele naționale, birourile regionale administrațiile parcurilor naționale / naturale, instituții de protecție a mediului, instituții de învățământ superior, instituții de cercetare, organizație neguvernamentală, micro-asociații regionale, agenții de dezvoltare regională și județene, muzeele, bibliotecile, teatrele, biserici, oficii de patrimoniu cultural, camerele de comerț. De asemenea, în ceea ce privește indicatorul **SO6/b**, alți potențiali beneficiari sunt instituțiile de gestionare a apei și Gruparea Europeană a Cooperării Teritoriale (GECT).

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

466. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 67. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul Sostenabil: Creșterea numărului de vizite preconizate pentru destinații de patrimoniu cultural și natural	C009	61.000	54.178	54.178	92.606	92.606	152%
Numărul de puncte de măsurare afectate pozitiv de intervenții (după finalizarea proiectului)	6/b 1	7	-	8	8	8	114%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA1	50.667.665	18.935.695	27.654.366	33.549.893	33.862.647	67%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

467. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 1 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 18 proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Ungaria.

Tabelul 68. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul Sostenabil: Creșterea numărului de vizite preconizate pentru destinații de patrimoniu cultural și natural	C009	61.000	54.178	54.178	92.606	92.606	152%
Numărul de puncte de măsurare afectate pozitiv de intervenții (după finalizarea proiectului)	6/b1	7	-	8	8	8	114%
Suma totală a cheltuielilor	F.PA1	50.667.665	10.770.014	14.860.003	17.453.780	17.453.780	34%

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
certIFICATE							

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

468. Indicatorii fizici din cadrul de performanță pentru axa prioritară 1 nu se află în situație de risc conform prognozei generale a instrumentului. Astfel, indicatorul C009 va avea în anul 2023 o valoare de 92.606, fiind realizat în proporție de 152%. În ceea ce privește indicatorul 6/b1 se estimează că va ajunge la o țintă de 8, fiind realizat în proporție de 114% (la acest indicator contribuie 2 proiecte, ambele având o țintă de 9 puncte de măsurare).
469. În ceea ce privește indicatorul financiar acesta se află în situație de risc, deoarece potrivit instrumentului, în anul 2023 indicatorul va ajunge la o valoare de 17.453.780, fiind realizat în proporție de 34%. Diferența dintre *scenariul general prezentat în cadrul focus grupului și scenariul general* ajustat în urma focus-grupului constă în rata de realizare a indicatorului financiar.

Tabelul 69. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul Sustenabil: Creșterea numărului de vizite preconizate pentru destinații de patrimoniu cultural și natural	C009	61.000	59.596	59.596	101.866	101.866	167%
Numărul de puncte de măsurare afectate pozitiv de intervenții (după finalizarea proiectului)	6/b1	7	-	9	9	9	125%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA1	50.667.665	11.732.263	16.231.251	19.084.405	19.084.405	38%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

470. În scenariul optimist, valoarea indicatorului C009 va fi de 101.866 de vizite, reprezentând o rată de atingere de 167%, iar pentru indicatorul 6/b1, valoarea va fi de 9 puncte de măsurare (ținta asumată de cele două proiecte care contribuie la acest indicator), rata de realizare ajungând la 125% în 2023.
471. În ceea ce privește indicatorul financiar, rata de realizare în 2023 va fi de 38% fiind cu 4 procente mai mare decât scenariul general.

Tabelul 70 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Turismul Sustenabil: Creșterea numărului de vizite preconizate pentru destinații de patrimoniu cultural și natural	C009	61.000	48.760	48.760	83.345	83.345	137%
Numărul de puncte de măsurare afectate pozitiv de intervenții (după finalizarea proiectului)	6/b1	7	-	7	7	7	102%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA1	50.667.665	9.807.765	13.488.755	15.823.154	15.823.154	31%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date EMS

472. Chiar și în scenariul pesimist valorile pentru indicatorii fizici rămân ridicate, peste 100%, iar în cazul indicatorului financiar rata de realizare va fi de 31%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

473. Având în vedere indicatorii C009 și 6/b1 au rate de realizare de peste 100%, în toate trei scenariile, nu poate fi identificat un risc care să afecteze îndeplinirea acestora. Există un singur risc care poate conduce la neîndeplinirea țintelor indicatorilor, dar acesta este unul redus și este dat de eventualele probleme care pot apărea în implementarea proiectelor. În acest moment doar 4 proiecte au fost finalizate și 14 sunt încă în implementare.
474. Situația de risc în care se află indicatorul financiar este dată de faptul că proiectele strategice au fost contractate târziu iar rata de rambursare /absorpție este, în general, scăzută. În momentul de față 2 proiecte strategice sunt în implementare, iar un al treilea urmează să se contracteze, astfel că, întreaga alocare pentru această axă ar urma să fie utilizată potrivit Autorității de Management.⁵⁷

Concluzii și recomandări

475. Dat fiind faptul că pentru indicatorii C009 și 6/b1 nu există riscuri de neîndeplinire, nu se vor face recomandări. Principalele recomandări se fac în cazul în cazul indicatorului financiar a cărei rată de realizare se păstrează scăzută în toate cele trei scenarii. În acest sens se recomandă accelerarea procesului de evaluare și contactare a celui de-al treilea proiect strategic. De asemenea, în contextul în care nu vor mai fi lansate apeluri, se recomandă monitorizarea atentă a proiectelor aflate în implementare, evitarea întârzierilor și luarea de măsuri imediate pentru contractarea eventualelor economii (date inclusiv de activități care nu se mai realizează). O posibilă soluție în acest context este contractarea mai multor proiecte aflate pe lista de rezervă, care să asigure absorbția fondurilor disponibile.

Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor

⁵⁷ Informații colectate în cadrul focus-grupului

Logica de intervenție a Axei Prioritare

476. Axa Prioritară 2 are următoarele **obiective specifice**:

S07/b Îmbunătățirea accesibilității transfrontaliere prin conectarea legăturilor rutiere secundare și terțiare la infrastructura TEN-T

S07/c Creșterea proporției pasagerilor care folosesc durabil — cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cu un nivel de zgomot redus — forme de transport transfrontalier

477. Activitățile eligibile sunt:

- Pregătirea investițiilor specifice: elaborarea de studii, analize, studii de fezabilitate, planuri tehnice, obținerea autorizațiilor necesare / certificate / permise / licențe.
- Construirea, modernizarea / modernizarea drumurilor cu impact transfrontalier, asigurarea sau îmbunătățirea accesului direct al nivelului secundar și terțiar noduri pentru rețeaua TEN-T sau rețeaua cuprinzătoare și infrastructura aferentă (luând în considerare, de asemenea, îmbunătățirea condițiilor și siguranței mersul cu bicicleta, acolo unde este posibil)
- Pregătirea investițiilor speciale: elaborarea de studii, analize, concepte, documentație tehnică / de proiectare, elaborarea de recomandări cu privire la blocajele administrative administrative care împiedică mobilitatea transfrontalieră.
- Dezvoltarea unui sistem de transport inteligent transfrontalier, sistem de informații pentru pasageri, program on-line, ticketing electronic, aplicații mobile, sisteme tarifare comune
- Dezvoltarea și integrarea serviciilor de transport public transfrontalier
- Investiții în infrastructura de transport public (de exemplu, vehicule cu emisii reduse, autobuz)
- Soluții inovatoare pentru îmbunătățirea transportului public transfrontalier și reducerea emisiilor legate de transport
- Schimbul de bune practici ca parte a proiectelor complexe care contribuie la obiectivul specific
- Construirea, modernizarea drumurilor, drumurilor pentru biciclete, căii sau benzii, de asemenea prin utilizarea elementelor de infrastructură existente, după caz (de exemplu, baraje, drumuri agricole etc.)

478. Potențialii beneficiari ai aceste axe prioritare sunt: guvernele / administrațiile locale și județene și instituțiile acestora, autoritățile de gestionare a drumurilor și căilor ferate, organizații naționale responsabile de dezvoltarea infrastructurii de transport, agenții de dezvoltare regională și județene, organizații de administrare a regiunilor euro, organizații naționale responsabile pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, companii de transport de stat, autoritățile de gestionare a apei, administrațiile parcurilor naționale / naturale, organizații neguvernamentale, micro-asociații regionale.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

479. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 71 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T	CO13a	12	-	-	-	-	-
Numărul serviciilor de transport public transfrontalier dezvoltat / îmbunătățit	7/c 1	5	-	14	14	14	283%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA2	20.315.586	4.474.764	9.781.029	14.871.281	14.932.656	74%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

480. Evoluția țintelor pentru indicatorii din cadrul de performanță a fost ajustat în funcție de concluziile focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 2 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 6 proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Ungaria.

Tabelul 72 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T	CO13a	12	-	-	-	-	-
Numărul serviciilor de transport public transfrontalier dezvoltat / îmbunătățit	7/c 1	5	-	14	14	14	283%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA2	20.315.586	10.126.737	14.982.328	19.618.605	19.618.605	97%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

481. În cazul AP2, potrivit scenariului general, indicatorul 7/c1 și indicatorul financiar nu se află în situație de risc. Pentru indicatorul 7/c1 se estimează o valoare de 14 servicii de transport public transfrontalier pentru anul 2023, iar rata de realizare va fi de 283% (la atingerea acestui indicator contribuie 2 proiecte a căror țintă este de 16 deci estimarea modelului este realistă). De asemenea, indicatorul financiar va avea o rată de realizare de 97%, iar valoarea atinsă în 2023 va fi de 19.618.605.

482. Potrivit discuțiilor rezultate în urma focus-grupului pentru atingerea acestui indicator contribuie un singur proiect strategic care are o țintă de 12,140 de km, ceea ce înseamnă o depășire a țintei cu 140 de metri. Conform aceluiași discuții, atingerea indicatorului CO13a se află într-o ușoară situație de risc, data de măsură în care proiectul în cauză se va finaliza conform planurilor.
483. Diferența dintre *scenariul general prezentat în cadrul focus grupului și scenariul general* ajustat în urma focus-grupului constă în rata de realizare a indicatorului financiar.

Tabelul 73 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T	CO13a	12	-	-	-	-	-
Numărul serviciilor de transport public transfrontalier dezvoltat / îmbunătățit	7/c 1	5	-	16	16	16	311%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA2	20.315.586	10.534.597	15.875.747	20.975.652	20.975.652	103%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date EMS

484. În scenariul optimist, valoarea indicatorului 7/c1 este de 16 (ținta celor două proiecte), reprezentând o rată de atingere de 311%, în timp ce indicatorul financiar va fi realizat în proporție de 103%, mai mare cu 6 procente decât estimarea scenariului general.

Tabelul 74 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T	CO13a	12	-	-	-	-	-
Numărul serviciilor de transport public transfrontalier dezvoltat / îmbunătățit	7/c 1	5	-	13	13	13	254%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA2	20.315.586	9.718.877	14.088.909	18.261.558	18.261.558	90%

485. Și în cazul scenariului pesimist, ratele de atingere pentru indicatorul 7/c1 și cel financiar, rămân ridicate dar nu se asigură absorbție 100%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

---

486. Având în vedere ratele de realizare estimate pentru anul 2023 în cazul indicatorului 7/c1 și indicatorului financiar, nu se pot identifica riscuri de neîndeplinire. Doar în scenariul pesimist rata de atingere a indicatorului financiar este mai scăzută (90%). Viitoarele rapoarte de evaluare vor ține seama de evoluția acestui indicator, pentru a vedea dacă există riscul ca estimările scenariului pesimist să devină realitate în cazul acestei axe prioritare.
487. În situația indicatorului CO13a s-a constatat faptul că un singur proiect contribuie la atingerea acestui indicator, iar principala cauză în neatingerea indicatorului poate fi dată de faptul că implementarea proiectului a început târziu, abia în anul 2019.

Concluzii și recomandări

---

488. Riscuri de neîndeplinire au fost identificate doar în cazul indicatorului CO13a, motiv pentru care se face recomandarea de accelerare a procesului de implementare a proiectului strategic care contribuie la acest indicator. În acest sens este necesar ca Autoritatea de Management, să susțină beneficiarul în procesul de implementare pentru ca proiectul să se finalizeze la timp și conform planificării. Totodată, AM trebuie să monitorizeze cu atenție dacă se realizează economii la nivel de proiect, astfel încât alocarea disponibilă (în cazul unei absorbții de 90%) să fie contractate și cheltuite la timp (în cadrul acestei axe sau prin re-alocare).

Axa Prioritară 3 : Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității transfrontaliere a muncii

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

489. Axa prioritară 3 are un singur **obiectiv specific**:

S08 / b - Creșterea ocupării forței de muncă în zona eligibilă

490. Acțiuni eligibile:

Una dintre acțiunile eligibile este elaborarea de strategii de dezvoltare integrate și planurile de acțiune din anumite teritorii (identificarea potențialului endogen și dezvoltarea infrastructurii trebuie să crească ocuparea forței de muncă) să introducă coerența între acțiunile planificate.

491. De asemenea, există o serie de acțiuni care pot fi puse în aplicare pe baza unor strategii:

 Punerea în aplicare a inițiativelor transfrontaliere de ocupare a forței de muncă, cooperare transfrontalieră între părțile interesate relevante de pe piața forței de muncă (de exemplu, centrele de ocupare a forței de muncă, a instituțiilor de formare, a partenerilor sociali, a întreprinderilor și a ONG-urilor)

- 🌱 Acțiuni specifice pentru a facilita realizarea unor produse/servicii locale și infrastructurile conexe pe baza potențialului local
- 🌱 Creșterea ocupării forței de muncă prin îmbunătățirea mediului de afaceri prin măsuri de dezvoltare integrate
- 🌱 Sprijinul pentru schimbările climatice și atenuării ale acestora, prin dezvoltarea competențelor verzi și a locurilor de muncă verzi în sectoarele bazate pe oportunități potențialul local
- 🌱 Instituirea de rețele comune, al schimbului de bune practici, având un efect demonstrabil asupra atingerii obiectivului stabilit în temeiul priorității de investiții aferente acestei axe
- 🌱 Îmbunătățirea accesibilității transfrontaliere a instalațiilor aferente încadrării în muncă pentru județele eligibile prin construirea de baraje, modernizarea de drumuri cu impact transfrontalier.

492. Beneficiarii acestei axe sunt guvernele/administrațiile locale și județene și instituțiile lor, organizațiile de întreprinderi și centre de logistică, instituții de învățământ superior, Camere de comerț, organizațiile neguvernamentale, asociațiile micro-regionale, agenții de dezvoltare regionale și județene, birourile/agențiile de muncă, organizații naționale responsabile pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, organizațiile de euroregiuni, instituții de protecție a mediului.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

493. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 75 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Piața muncii și instruire: număr de participanți la inițiative locale locale de angajare și formare comună	CO44	10.000	257	14.830	23.872	23.872	239%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA3	36.086.818	5.928.086	13.981.141	17.071.389	19.698.276	55%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

494. Evoluția realizărilor pentru indicatorii din cadrul de performanță a fost ajustată în funcție de concluziile focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 3 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 11 proiecte, având

în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Ungaria.

Tabelul 76 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Piața muncii și instruire: număr de participanți la inițiative locale locale de angajare și formare comună	C044	10.000	257	14.830	20.507	20.507	205%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA3	36.086.818	6.506.416	14.026.122	14.658.713	14.658.713	41%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

495. Potrivit scenariului general, cei doi indicatori pentru care a fost aplicat instrumentul au o evoluție diferită. În cazul indicatorului C044 valoarea va ajunge în 2023 la 20.507, rata de realizare fiind de 205%, pe când indicatorul financiar va avea o rată de realizare de 41%, valoarea sa fiind de 14.658.713 în 2023.
496. Rata ridicată de realizare în cazul indicatorului C044 poate fi dată de o subestimare a țintei, mai ales în contextul în care de-a lungul celor două modificări de program ținta indicatorului a fost ajustată de la 15.000 la 10.000 de participanți (în concordanță cu modificarea alocării financiare).⁵⁸
497. În cazul acestei axe prioritare problema este dată de rata de realizare estimată în cazul indicatorului financiar, de doar 41%.

Tabelul 77 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Piața muncii și instruire: număr de participanți la inițiative locale locale de angajare și formare comună	C044	10.000	282	16.313	22.558	22.558	226%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA3	36.086.818	7.136.455	15.408.131	16.103.982	16.103.982	45%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

⁵⁸ Versiunile documentului de program

498. În scenariul optimist, valoarea indicatorului CO44 va fi de 22.558 în 2023 reprezentând o rată de atingere de 226%, în timp ce indicatorul financiar va fi realizat în proporție de 45%, mai mare cu 4 procente decât estimarea scenariului general.

Tabelul 78 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Piața muncii și instruire: număr de participanți la inițiative locale locale de angajare și formare comună	CO44	10.000	231	13.347	18.456	18.456	185%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA3	36.086.818	5.876.378	12.644.113	13.213.445	13.213.445	37%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

499. Chiar și în scenariul pesimist rata de realizare pentru indicatorul CO44 rămâne ridicată, în timp ce pentru indicatorul financiar, aceasta scade la 37%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

500. Pentru indicatorul CO44 nu există riscul de neatingere a țintei, mai ales că potrivit scenariului pesimist se va ajunge la o rată de realizare de 185%.
501. În cazul indicatorului financiar, având în vedere rata de realizare scăzută, există un risc de neîndeplinire a indicatorului. O explicație privind rata de realizare redusă este faptul că majoritatea proiectelor normale cad sub incidența ajutorului de stat, iar procesul soluționării diferitelor aspecte legate de ajutoarele de stat este unul lent.⁵⁹ Acest lucru produce o evoluție lentă a procesului de implementare, și, automat, de absorbție a fondurilor alocate.

Concluzii și recomandări

502. Riscul de neîndeplinire a fost identificat în cazul indicatorului financiar a cărei rată de realizare se păstrează scăzută chiar și în scenariul optimist, 41%. Dat fiind faptul că nu se vor mai lansa apeluri și în implementare se află 18 proiecte, Autoritatea de Management trebuie să se acorde o atenție mărită asigurării implementării la timp a acestor proiecte. Potrivit datelor și discuțiilor din cadrul focus-grupului, în acest moment rata de (supra)contractare pentru această axă prioritară este de 127% dar, avându-se în vedere proiectele cu risc din perspectiva ajutorului de stat, este necesară monitorizarea și înlocuirea lor, în măsura în care acestea nu avansează.

⁵⁹ Informații colectate în cadrul focus-grupului

Axa Prioritară 4 : Îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală

Logica de intervenție a Axei Prioritare

503. Axa prioritară 4 are un singur obiectiv specific:

S09/a - Îmbunătățirea serviciilor medicale preventive și curative în întreaga suprafață eligibilă

504. Acțiunile eligibile:

- Investiții în infrastructura de sănătate și prevenire
- Achiziționarea și instalarea echipamentelor de îngrijire a sănătății, furnizarea de instruire a personalului privind utilizarea echipamentelor noi
- Acțiuni promoționale pentru depistarea bolilor și furnizarea de informații pentru prevenirea și diagnosticarea bolilor cu frecvență ridicată în zona eligibilă
- Acțiuni de îmbunătățire a accesului la infrastructura de sănătate de către grupurile defavorizate
- Schimb de cunoștințe și activități de consolidare a capacității (cursuri de formare, ateliere, conferințe, stagii)
- Dezvoltarea armonizată a serviciilor specializate
- Dezvoltarea infrastructurii tele-medicale și de e-sănătate pentru diagnostic și tratament, în vederea obținerii unui sistem de informare a pacienților mai bun și reducerea inegalităților în accesul la serviciile de sănătate
- Îmbunătățirea accesibilității transfrontaliere a serviciilor de îngrijire a sănătății prin construcție, modernizare / modernizare a drumurilor cu frontieră impact

505. Beneficiarii acestei axe prioritare sunt guvernele / administrațiile locale și județene și instituțiile acestora, instituții publice de asistență medicală - spitale și clinici, instituții sociale, instituții medicale de învățământ superior, institute de cercetare, organizații non-guvernamentale, non-profit, biserici, organizații naționale responsabile pentru dezvoltarea infrastructurii de transport.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

506. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 79 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul serviciilor de asistență medicală afectate de echipamentele modernizate	9/a 2	58	13	21	99	99	172%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA4	85.114.457	14.054.866	28.921.113	46.203.494	47.288.694	56%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

507. Evoluția ratelor de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță a fost ajustat în funcție de concluziile focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 4 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 16 proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Ungaria.

Tabelul 80 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul serviciilor de asistență medicală afectate de echipamentele modernizate	9/a 2	58	13	21	99	99	172%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA4	85.114.457	10.266.745	20.307.250	31.793.861	31.793.861	37%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

508. Indicatorul 9/a2 din cadrul de performanță va avea o valoare de 99 de departamente de servicii medicale modernizate, rata de realizare ajungând la 172% (validată și de participanții la focu grup).
509. Indicatorul financiar se află în situație de risc, deoarece în anul 2023 va avea o rată de realizare de 37%, iar valoarea estimată de 31.793.861.

Tabelul 81 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul serviciilor de asistență medicală afectate de echipamentele modernizate	9/a 2	58	15	23	109	109	189%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA4	85.114.457	11.225.329	22.269.884	34.905.156	34.905.156	41%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

510. În scenariul optimist, indicatorul 9/a2 este atins în proporție de 189%, iar indicatorul financiar, chiar și în scenariul optimist continuă să se afle în situație de risc.

Tabelul 82 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Numărul serviciilor de asistență medicală afectate de echipamentele modernizate	9/a 2	58	12	19	90	90	154%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA4	85.114.457	9.308.162	18.344.616	28.682.566	28.682.566	34%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

511. În scenariul pesimist indicatorul 9/a2 continuă să aibă o rată de realizare ridicată, 154%, în timp ce indicatorul are o rată de realizare cu 3 procente mai mică față de *scenariul general*.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

512. Având în vedere rata de realizare ridicată în toate cele trei scenarii pentru indicatorul 9/a2, nu se pot identifica situații de risc. S-a constatat totuși faptul că ținta a fost stabilită inițial de o manieră conservatoare, în acest moment valoarea estimată la nivelul proiectelor care contribuie la acest indicator fiind de 118 departamente.⁶⁰ Ținta nici nu a fost ulterior ajustată pentru a corespunde realității (prin re-așezarea metodologiei inițiale, nu prin alinierea la nivelul de proiect).
513. Indicatorul financiar se află în situație de risc de neîndeplinire, deoarece chiar și în scenariul optimist rata de realizare estimată pentru 2023 este de 41%. Principala cauză a ratei scăzute în privința acestui indicator este ritmul lent de implementare și rata scăzută de contractare (78% dar în condițiile suplimentării bugetului). În acest moment se desfășoară un proces intens de contractare, urmând să se contracteze două proiecte strategice deja selectate de Comitetul de Monitorizare. Un dintre problemele de la nivelul acestei axe a fost dată de procesul de achiziții publice, care a produs întârzieri repetate în implementarea proiectelor. Nu se vor mai lansa apeluri pentru această axă deoarece deja există o listă cu proiecte de rezervă.

Concluzii și recomandări

514. S-a constatat că în ultima perioadă intensificarea procesului de contractare a influențat evoluția implementării programului. În acest context, pentru asigurarea atingerii țintelor indicatorului financiar, Autoritatea de

⁶⁰ Date extrase din eMS. 25.06.2020.

Management trebuie să accelereze procesul de contractare al celor două proiecte strategice și să se concentreze pe asigurarea implementării la timp și eficace a proiectelor contractate. Mai mult, este necesară prioritizarea proiectelor aflate pe lista de rezervă dacă rata de realizare pentru indicatorul financiar nu se va îmbunătăți spre finalul anului 2020.

515. În ceea ce privește problema achizițiilor publice, acesta a fost identificată în cazul mai multor axe prioritare de aceea se recomandă luarea unor măsuri care să susțină beneficiarul în acest proces.

Axa Prioritară 5 : Îmbunătățirea procedurilor de prevenire a riscurilor și gestionarea dezastrelor

Logica de intervenție a Axei Prioritare

516. Axa prioritară 5 are un singur **obiectiv specific**:

S05/b - Îmbunătățirea gestionării dezastrelor transfrontaliere și a managementului riscurilor

517. Acțiuni eligibile:

- Dezvoltarea și implementarea standardelor și sistemelor armonizate pentru o mai bună prognoză și gestionare a riscurilor naturale / antropice în zona transfrontalieră
- Ameliorarea terenurilor pentru regiunile cu un risc ridicat și mediu de hazard natural
- Configurarea instrumentelor de armonizate și integrate pentru prevenirea și atenuarea riscurilor cu scopul de a oferi un răspuns comun la situații de urgență
- Dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere la nivel regional în domeniul pregătirii pentru situații de urgență
- Schimb de experiență cu privire la prevenirea și gestionarea eficientă a riscurilor în zona transfrontalieră
- Activități de sensibilizare vizate grupuri specifice
- Elaborarea hărților detaliate și a bazelor de date care indică riscurile naturale și tehnologice
- Achiziționarea de vehicule, echipamente și materiale speciale pentru serviciile publice de răspuns la situații de urgență
- Achiziționarea de echipamente pentru măsurarea / monitorizarea parametrilor de mediu
- Dezvoltarea strategiilor comune, a planurilor de acțiune privind prevenirea riscurilor și gestionarea riscurilor
- Stabilirea unor reguli / legislații și protocoale comune legate de prevenirea riscurilor și gestionarea dezastrelor

518. Printre potențialii beneficiarii ai acestei intervenții se numără: guvernele / administrațiile locale și județene și instituțiile acestora, organizații de gestionare în caz de catastrofe și de urgență, servicii de pompieri, servicii de ambulanță, poliție, organizații non-guvernamentale, non-profit, organizații de management ale euroregiunilor, agenții de protecție a mediului (în subordine, coordonare sau autoritate a Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor în România), oficii guvernamentale situate în județe, în Ungaria, autoritățile de gestionare a apelor.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

Scenariu general rezultat în urma primei rulări a instrumentului și prezentat în cadrul focus grupului

519. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 83 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Populația protejată de serviciile de intervenție de urgență îmbunătățite	5/b 1	970.000	2.082.871	2.797.852	2.818.758	2.841.565	293%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA5	12.967.218	10.310.571	11.910.606	12.175.308	12.469.460	96%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

520. Evoluția ratelor de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță a fost ajustat în funcție de concluziile focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 5 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 10 proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Ungaria.

Tabelul 84 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Populația protejată de serviciile de intervenție de urgență îmbunătățite	5/b 1	970.000	2.082.871	2.797.852	2.797.852	2.797.852	288%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA5	12.967.218	10.961.926	12.440.370	12.440.370	12.440.370	96%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

521. Indicatorii din cadrul de performanță al AP5 nu sunt în zonă de risc, astfel pentru indicatorul 5/b1 se estimează o valoare de 2.797.852, rata de realizare ajungând la 288%, în timp ce indicatorul financiar va ajunge la o rată de realizare de 96%, iar valoarea sa va fi de 12.440.370, în 2023.

Tabelul 85 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Populația protejată de serviciile de intervenție de urgență îmbunătățite	5/b 1	970.000	2.281.465	3.067.944	3.067.944	3.067.944	316%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA5	12.967.218	11.930.684	13.556.971	13.556.971	13.556.971	105%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

522. În scenariul optimist rata de realizare a indicatorului 5/b1 este de 316%, iar pentru indicatorul financiar rata ajunge la 105%.

Tabelul 86 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Populația protejată de serviciile de intervenție de urgență îmbunătățite	5/b 1	970.000	1.884.276	2.527.760	2.527.760	2.527.760	261%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA5	12.967.218	9.993.169	11.323.768	11.323.768	11.323.768	87%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

523. Chiar și în scenariul pesimist rata de realizare pentru indicatorul fizic rămâne ridicată, în timp ce rata indicatorului financiar este mai scăzută, ajungând la 87% (și astfel în categorie de risc).

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

524. Având în vedere ratele de realizare avantajoase estimate pentru cei doi indicatori din cadrul de performanță, pentru care se aplică instrumentul, nu se pot identifica situații de risc. Singurul risc poate fi dat de posibilele probleme care apar în implementarea proiectelor.
525. În ceea ce privește rata de atingere ridicată a indicatorului 5/b1 se poate afirma că aceasta a fost subestimată (sau estimată eronat) inițial, deși în urma primei modificări de program aceasta a fost majorată de la 700.000 la 970.000. Ținta asumată de proiectele care contribuie la acest indicator este de 3.170.776,00 persoane ceea ce poate indica atât o estimare inițială incorectă la nivel de program sau o raportare incorectă de la nivel de proiect, pe fundalul înțelegerii diferite a indicatorului.
526. Scenariul pesimist este cel care indică un posibil risc în cazul indicatorului financiar. Dacă evoluția axei se îndreaptă către acest scenariu, potrivit următoarelor rulări ale instrumentului, se vor face recomandările

necesare. În principiu această situație de risc se datorează progresului mai limitat în implementare (în ciuda supracontractării).

Concluzii și recomandări

527. Având în vedere faptul că nu există situații de risc singura recomandare care poate fi emisă este ca Autoritatea de Management să acorde o atenție mărită procesului de implementare, mai ales că numărul de proiecte este redus (8 proiecte normale) și rezilierea sau lipsa de performanță a acestora destabilizează întreaga axă.

Axa Prioritară 6 : Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni

Logica de intervenție a Axei Prioritare

528. Axă prioritară 6 are un singur **obiectiv specific**:

SO11 - Intensificarea durabilă a cooperării transfrontaliere dintre instituțiile și comunitățile

529. Acțiunile eligibile sunt:

1. Analiza cadrului normativ în diferite domenii, propunând soluții și acțiuni pentru armonizarea reglementărilor relevante
2. Inițiative care vizează reducerea sarcinilor administrative ale activităților transfrontaliere ale persoanelor, întreprinderilor și altor organizații
3. Evaluarea nevoilor, identificarea condițiilor legale, sociale și economice și obstacolele în furnizarea serviciilor
4. Elaborarea și introducerea modelelor de cooperare instituțională
5. Dezvoltarea capacității organismelor administrației publice regionale și locale pentru a facilita participarea mai activă la cooperarea transfrontalieră
6. Creșterea capacității instituționale și promovarea legislației UE prin cursuri de formare profesională, acțiuni de diseminare
7. Activități axate pe îmbunătățirea serviciilor transfrontaliere, dezvoltarea lucrărilor și echipamentelor de mici dimensiuni

530. Printre potențialii beneficiari ai aceste axe prioritare se numără: guvernele / administrațiile locale și județene, autoritățile și instituțiile lor, ministerele naționale și instituțiile lor de specialitate, birourile regionale, organizații de management ale euroregiunilor, agenții de dezvoltare regională și județene, camerele de comerț, instituții de învățământ și învățământ superior, oficii guvernamentale situate în județe.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

531. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 87 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv
-----------	-----	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---------------------------

							2023
Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră	11/b1	36	18	2.671	2671	2671	7.421%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA6	4.013.379	3.199.336	3.360.617	3.435.100	3.516.286	88%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

532. Evoluția ratelor de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță a fost ajustat în funcție de concluziile focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 6 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea actuală, 31 de proiecte, având în vedere că nu se vor mai contracta proiecte în cadrul acestei Axe Prioritare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat Interreg V-A România-Ungaria.
533. Rata de contractare în cazul indicatorului 11/b1 a fost ridicată, la momentul primei rulări a instrumentului. Aceasta a fost determinată de o eroare în baza de date extrasă din eMS, corectată ulterior (manual).

Tabelul 88 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră	11/b1	36	18	23	23	23	64%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA6	4.013.379	3.529.668	3.623.693	3.623.693	3.623.693	90%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

534. Indicatorul 11/b1 are o rată de realizare de 64%, atingând în 2023 valoarea de 23, în acest caz există un risc de neatingere a țintei indicatorului. De asemenea, indicatorul financiar are o rată de realizare estimată de 90%, valoarea s-a fiind de 3.623.693, astfel că și în cazul acestui indicator există un ușor risc de neîndeplinire.

Tabelul 89 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră	11/b1	36	19	25	25	25	69%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA6	4.013.379	3.718.334	3.821.761	3.821.761	3.821.761	95%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

535. În scenariul optimist indicatorul financiar nu se află în situație de risc, rata de realizare pentru 2023 fiind de 95%, iar valoarea s-a ajunge la 3.821.761. Cu toate acestea indicatorul fizic se află în situație de risc și în acest scenariu, deoarece rata de realizare este de 69%.

Tabelul 90 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră	11/b1	36	16	21	21	21	58%
Suma totală a cheltuielilor certificate	F.PA6	4.013.379	3.341.002	3.425.624	3.425.624	3.425.624	85%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date eMS

536. În scenariul pesimist indicatorul 11/b1 are o valoare estimată de 21, rata de realizare fiind de 58%, iar în cazul indicatorului financiar rata de realizare este de 85%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

537. Situația de risc în care se află indicatorul 11/b1 poate fi dată de numeroasele întârzieri în procesul de implementare a proiectelor, determinate de una dintre dificultățile principale aferente acestei axe, mai precis procesul de achiziții publice⁶¹. Pentru indicatorul fizic eMS conține date eronate referitoare la țintele estimate la nivel de proiect de beneficiar și astfel estimările instrumentului nu pot fi verificate în acest moment.

Concluzii și recomandări

538. Așadar, cei doi indicatori din cadrul de performanță, pentru care se aplică instrumentul, se află în situații de risc, mai puțin indicatorul financiar în perspectiva scenariului optimist.

⁶¹ Raport anual de implementare 2019

539. Având în vedere posibilă cauză identificată pentru neîndeplinirea indicatorilor se recomandă Autorității de Management să implementeze un mecanism de suport pentru beneficiari, în ceea ce privește sistemul achizițiilor publice.

4.4 Programul Operațional Infrastructură Mare

Descriere program

540. Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020 răspunde provocărilor de dezvoltare identificate la nivel național în ceea ce privește infrastructura și resursele energetice și de mediu. Având în vedere gradul ridicat de corelare și complementaritate a tipurilor de investiții în infrastructură, promovarea investițiilor care adresează nevoile în domeniul infrastructurii și resurselor au fost propuse spre finanțare în cadrul unui singur program operațional, având ca obiectiv global: dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale.
541. Programul este bazat pe nouă axe prioritare, dintre care ce-a de-a noua este adăugată foarte recent:
1. Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului (4.005.006.259 euro);
  2. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient (1.297.335.242 euro);
  3. Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor (2.991.110.336 euro);
  4. Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric (297.346.684 euro);
  5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor (574.468.085 euro);
  6. Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon (124.105.883 euro);
  7. Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate (268.956.322 euro);
  8. Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale (192.876.470 euro);
  9. Protejarea sănătății populației în contextul pandemiei cauzate de virusul SARS-CoV-2 (419.485.295 euro)⁶².
542. La nivelul POIM 2014-2020 au fost elaborate 25 de ghiduri ale solicitantului; în total au fost lansate 29 de apeluri de proiecte (inclusiv apelul relansat pe biodiversitate și 3 apeluri distincte aferente proiectelor fazate - aeroporturi, riscuri și situri poluate istoric).⁶³ Așa cum reiese din datele din **Error! Not a valid bookmark self-reference.** la 30 iunie 2020, în cadrul POIM existau 331 de proiecte contractate, dintre care 30 de proiecte finalizate, 1 contract încheiat cu acordul părților, 1 contract reziliat și 299 de proiecte în implementare.
543. Implementarea POIM s-a confruntat cu o serie de dificultăți, precum:
- Lansarea cu întârziere a apelurilor (după 2 ani de la începerea perioadei de implementare), apelurile lansate în 2016 reprezentând 82,90% din totalul sumei alocate;
  - Neatingerea, în 2018, a țintelor indicatorilor pe axele prioritare 4, 6, 7 (OS 7.2) și 8, aspect care se află în directă legătură cu faptul că apelurile de proiecte au fost lansate cu o întârziere de 2 ani;
  - Legislație care creează confuzie în rândul beneficiarilor în privința unor obiective specifice (OS 6.1 și OS 6.4).

---

⁶² Această axă prioritară, nou adăugată programului, va fi analizată în următoarele rapoarte, deoarece modificarea a fost produsă după construirea, rularea și calibrarea instrumentului. Această modificare nu este încă aprobată de Comisia Europeană și astfel s-a decis de comun acord cu AM POIM să fie luate în considerare doar țintele revizuite ale indicatorilor din cadrul de performanță.

⁶³ Raport anual de implementare POIM 2016.

544. De asemenea, numărul scăzut de proiecte finalizate duce la o insuficiență a datelor în SMIS (avându-se în vedere faptul că valorile indicatorilor în mare parte sunt inserate în SMIS la finalul proiectelor). După cum a fost confirmat în cadrul focus grupului, există, de asemenea, și un decalaj între datele existente pe alt suport (în rapoartele de progres sau în verificare de AM/OI) și cele din SMIS.
545. Noua versiune a POIM, care, în prezent, se află în aprobare la Comisia Europeană, introduce o nouă axă prioritară, AP9 - Protejarea sănătății populației în contextul pandemiei cauzate de virusul SARS-CoV-2, la care s-a stabilit un cadru de performanță format din 4 indicatori financiari (2 indicatori unici împărțiți pe regiuni mai dezvoltate și mai puțin dezvoltate). Această axă a fost introdusă ca urmare a necesității create de starea de urgență instituită de pandemia de COVID-19, și nu are o legătură cu gândirea inițială a POIM. Această axă are alocare financiară în valoare de 419.485.295 euro, din care 350.000.000 euro este contribuția UE.
546. Ultima modificare a programului operațional prevede realocări bugetare importante pe aproape toate axele prioritare (cu excepția AP1 și AP5), după cum urmează:
- AP2: de la 1.885.570.536 euro (din care 1.602.734.955 euro contribuție UE) la 1.297.335.242 euro (din care 1.102.734.955 euro contribuție UE);
  - AP3: de la 3.402.875.042 euro (din care 2.892.443.785 euro contribuție UE) la 2.991.110.336 euro (din care 2.542.443.785 euro contribuție UE);
  - AP4: de la 356.170.213 euro (din care 302.744.681 euro contribuție UE) la 297.346.684 euro (din care 252.744.681 euro contribuție UE);
  - AP6: de la 218.223.530 euro (din care 185.490.000 euro contribuție UE) la 124.105.883 euro (din care 105.490.000 euro contribuție UE);
  - AP7: de la 327.779.851 euro (din care 278.612.872 euro contribuție UE) la 268.956.322 euro (din care 228.612.872 euro contribuție UE);
  - AP8: de la 75.229.411 euro (din care 63.944.999 euro contribuție UE) la 192.876.470 euro (din care 163.944.999 euro contribuție UE).
547. De asemenea, ultima versiune a programului a modificat țintele unor indicatori, precum:
- Pe AP2: CO13a (de la 245 la 179);
  - Pe AP3: CO18 (de la 3.300.000 la 2.851.330), CO19 (de la 2.244.000 la 1.938.904);
  - Pe AP4: CO23 (de la 60.000 la 48.686), 2S38 (de la 70 la 57);
  - Pe AP6: CO30 (de la 60 la 26), 2S58 (de la 50 la 20);
  - Pe AP7: 2S62 (de la 200 la 133).
548. În tabelul de mai jos prezentăm situația generală a programului din perspectiva numărului de proiecte și ratei de contractare:

Tabelul 91. Situația generală a Programului Operațional Infrastructură Mare

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axa Prioritară 1: Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului	32	0	3.404.255.320,00	5.035.015.795,70	148%
Axa Prioritară 2: Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient	70	4	1.102.734.955,00	1.427.909.594,23	129%
Axa Prioritară 3: Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor	107	11	2.542.443.785,00	3.734.524.233,55	147%
Axa Prioritară 4: Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și	80	0	252.744.681,00	152.261.639,12	60%

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
decontaminare a siturilor poluate istoric					
Axa Prioritară 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	11	3	488.297.872,00	1.309.377.288,93	268%
Axa Prioritară 6: Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon	23	11	105.490.000,00	25.087.275,12	24%
Axa Prioritară 7: Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate	6	1	228.612.872,00	98.393.345,00	43%
Axa Prioritară 8: Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale	2	0	163.944.999,00	64.402.858,72	39%
Axa Prioritară 9: Protejarea sănătății populației în contextul pandemiei cauzate de virusul SARS-CoV-2	-	-	350.000.000,00	-	-

Sursa: Anexa 3 - Lista contracte POIM 30.06.2020 DC.

Aspecte metodologice

549. POIM este un program complex, cu axe prioritare care au trăsături diferite date de sectorul vizat (transport, mediu, energie). În special în ceea ce privește axele de transport și mediu, spre deosebire de alte programe, în cazul POIM este foarte probabil ca o mare parte a proiectelor contractate sau în evaluare în acest moment să fie făcute în viitoarea perioadă de programare. Această dinamică este luată în considerare de o manieră calitativă de analiza efectuată pe baza rezultatelor instrumentului.
550. Realizarea etapelor cheie de implementare au fost estimate calitativ, conform metodologiei aprobate în Raportul Inițial. Conform concluziilor focus-grupului, deși pentru etapele cheie de implementare este setată țintă pentru anul 2023, aceștia nu sunt raportați către Comisia Europeană și nu mai au (după 2018), valoare din perspectiva monitorizării.
551. În general, estimările modelului au fost confirmate în cadrul focus grupului, chiar înainte ca acesta să fi fost calibrat. Unul din motive este faptul ca nu a mai fost nevoie în multe cazuri să limităm numărul de proiecte estimate de instrument (printr-un ceiling manual) deoarece a fost cunoscut numărul de proiecte care se vor aduga la portofoliu pe viitor – proiectele aflate în evaluare, chiar dacă vor fi implementate post2020.
552. Estimările au luat în considerare ultima versiune a POIM (în proces de aprobare de către CE), dar timpul la dispoziție nu a permis refacerea instrumentului pentru a acomoda noua axă prioritară 9, aferentă proiectelor COVID-19.
553. Pentru un număr limitat de indicatori nu au fost disponibile date în SMIS (AP 5 și AP 6), explicația principală fiind că pentru AP/indicatorii în cauză nu există proiecte finalizate. În aceste cazuri măsura în care țintele vor

fi atinse a fost estimate calitativ, după cum este agreat în Raportul Inițial, în special pe baza proiectelor contractate sau aflate în pregătire/evaluare.

554. În cazul a cel puțin 3 din cele 8 axe numărul de proiecte este prea scăzut ca instrumentul să aibă valoare adăugată mare. Totuși, precum în cazul indicatorilor pentru care nu au existat date în SMIS, prin triangulare cu informații calitative, concluziile elaborate ar trebui să susțină un management informat al AM POIM.
555. Pentru calcularea ratelor de contractare în cadrul fiecărei axe și pentru calcularea țintelor indicatorilor financiari s-a folosit cursul valutar mediu pentru luna iunie 1 euro= 4,8393 lei.

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Axa Prioritară 1: Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului

Logica de intervenție a Axei Prioritare

556. Axa Prioritară 1 are următoarele **obiective specifice**:
- 1.1 Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T centrală;
  - 1.1 Creșterea mobilității pe rețeaua feroviară TEN-T centrală;
  - 1.3 Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor situate pe rețeaua TEN-T centrală;
557. Acțiunile specifice OS 1.1 sunt următoarele:
- Construcția / modernizarea rețelei rutiere TEN-T centrale (conform standardului definit prin MPGT: autostrăzi / drumuri expres / drumuri naționale), inclusiv construcția de variante de ocolire aferente rețelei (conform clasificăției tronsonului aferent); investițiile prevăzute în cadrul acestui obiectiv vizează, cu precădere, creșterea standardului tronsonului finanțat;
  - Sprijin pentru beneficiari în pregătirea portofoliului de proiecte pentru perioada 2014-2020 și post-2020.
558. Beneficiarii acestor acțiuni sunt administratorul infrastructurii de transport rutier de interes european și național, desemnat conform legislației în vigoare, cu atribuții în dezvoltarea proiectelor de investiții.
559. Acțiunile specifice OS 1.2 sunt următoarele:
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T centrală, inclusiv achiziția materialului rulant necesar operării pe rețelele construite, a componentei ERTMS aferente, și dezvoltarea de terminale intermodale cu impact major asupra valorificării transportului feroviar pe rețeaua TEN-T centrală;
  - Realizarea de studii pentru linia de cale ferată de mare viteză;
  - Sprijin pentru beneficiari în pregătirea portofoliului de proiecte, pentru perioada 2014-2020 și post-2020.
560. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt administratorul infrastructurii de transport feroviar, desemnat conform legislației în vigoare, cu atribuții în dezvoltarea proiectelor de investiții, parteneriate cu alți potențiali beneficiari; MT, ARF, alte structuri desemnate prin ghidul solicitantului.
561. Acțiunile specifice OS 1.3 sunt următoarele:
- Investiții în scopul îmbunătățirii condițiilor de navigație pe Dunăre și pe canalele navigabile ale Dunării, precum și în interiorul porturilor situate pe TEN-T centrală, inclusiv achiziția de echipamente și nave multifuncționale pentru asigurarea navigabilității pe Dunăre;
  - Modernizarea și dezvoltarea capacității porturilor situate pe rețeaua TEN-T centrală, inclusiv componente aferente transportului intermodal și suprastructură;
  - Sprijin pentru beneficiari în pregătirea portofoliului de proiecte, pentru perioada 2014-2020 și post-2020.
562. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt administratorii canalelor navigabile și administratorii porturilor maritime și fluviale, desemnați conform legislației în vigoare, cu atribuții în dezvoltarea proiectelor de investiții, operatori portuari, parteneriate cu alți potențiali beneficiari, MT.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

563. După cum este prezentat în tabelul de mai jos, prima rulare a instrumentului de previzionare (înainte de calibrarea acestuia) a arătat faptul că indicatorii de performanță ai axei prioritare 1 nu sunt într-o zonă de risc conform prognozei instrumentului. Indicatorul CO12a - *Căi ferate: Lungimea totală a liniilor de cale ferată renovate sau modernizate din care: TEN-T* va avea valoarea de 577 km, reprezentând 412% din ținta de 140 km asumată pentru 2023. Proiectele contractate până la data de 30 iunie care contribuie la indicatorul CO12a au țință totală de 103,075 km.⁶⁴

Tabelul 92. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere stimată 2023
Căi ferate: Lungimea totală a liniilor de cale ferată renovate sau modernizate din care: TEN-T	CO12a	MD	140	-	-	301	577	412%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T	CO13a	MD	200	-	467	492	492	246%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare	F	MD	19.381.426.789 LEI	26.653.543.107 LEI	26.523.665.850 LEI	26.537.423.519 LEI	27.787.484.906 LEI	143%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

564. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 1 au constat în ajustarea calitativă a estimării privind numărului viitor de proiecte care urmează să fie contractate (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2020 pentru restul perioadei de implementare. Astfel, noua estimare a instrumentului include 29 de proiecte în cazul Priorității de Investiții 7(i), 12 de proiecte în cazul Priorității de Investiții 7(ii). După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM. Așa cum se poate observa în tabelul de mai sus, instrumentul nu a făcut previziuni în ceea ce privește etapele cheie de implementare 2S9 și 2S10 pentru că țintele pentru 2023 a acestora au fost atinse în 2018.

⁶⁴ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

Tabelul 93. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Căi ferate: Lungimea totală a liniilor de cale ferată renovate sau modernizate din care: TEN-T	CO12a	MD	140	-	-	301	577	412%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T	CO13a	MD	200	-	467	492	492	246%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	19.381.426.789 LEI	14.953.878.982 LEI	14.926.615.386 LEI	14.964.920.367 LEI	5.705.131.561 LEI	81%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

565. Scenariul general arată faptul că valoarea indicatorului CO12a va fi de 577 km, reprezentând 412% din ținta de 140 km stabilită pentru 2023. De asemenea, valoarea indicatorului CO13a va fi de 492 km, reprezentând 246% din ținta de 200 km asumată pentru 2023.
566. Valorile etapelor cheie de implementare nu au fost estimate de instrument în lipsa valorii datelor, conform metodologiei aprobate în Raportul Inițial. Calitativ, Autoritatea de Management consideră că țintele acestora vor fi atinse. Acest fapt va depinde, totuși, de proporția din proiectele actuale care vor fi realizate.
567. În privința indicatorului financiar, instrumentul de previzionare a prognozează că valoarea acestuia va fi de 5.705.131.561 lei, reprezentând 81% din ținta stabilită pentru 2023.

Tabelul 94. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Căi ferate: Lungimea totală a liniilor de cale ferată renovate sau modernizate din care: TEN-T	CO12a	MD	140	-	-	331	635	454%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T	CO13a	MD	200	-	514	541	541	271%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	19.381.426.789 LEI	16.438.308.790 LEI	16.408.318.835 LEI	16.450.454.313 LEI	17.264.686.627 LEI	89%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

568. În scenariul optimist, valoarea indicatorului CO12a este de 635 km, reprezentând 454% din ținta de 140 km stabilită pentru 2023. De asemenea, valoarea indicatorului CO13a este de 541 km, reprezentând 271% din ținta de 200 km stabilită pentru 2023.
569. Totodată, scenariul optimist previzionează că valoarea indicatorului financiar va fi de 17.264.686.627 lei, acest lucru însemnând, de fapt, că indicatorul financiar se va afla într-o zonă de risc.

Tabelul 95. - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Căi ferate: Lungimea totală a liniilor de cale ferată renovate sau modernizate din care: TEN-T	CO12a	MD	140	-	-	271	520	371%
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care:	CO13a	MD	200	-	420	443	443	221%

TEN-T								
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	19.381.426.789 LEI	13.469.449.174 LEI	13.444.911.938 LEI	13.479.386.421 LEI	14.145.576.496 LEI	73%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

570. În scenariul pesimist, valoarea indicatorului CO12a va fi de 520 km, reprezentând 371% din ținta de 140 km stabilită pentru 2023. De asemenea, valoarea indicatorului CO13a va fi de 443 km, reprezentând 221% din ținta de 200 km stabilită pentru 2023.
571. Totodată, scenariul pesimist previzionează că valoarea indicatorului financiar va fi de 14.145.576.496 lei, acest lucru însemnând, de fapt, că indicatorul financiar se va afla într-o zonă de risc.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

572. Datorită faptului că indicatorii fizici au rate de realizare de peste 100% în toate scenariile, nu se poate vorbi despre un risc de neîndeplinire a țăntelor acestora în 2023 (astect confirmat și în cadrul focus grupului). De asemenea, în cadrul axei prioritare 1 nu vor mai fi lansate apeluri de proiecte; pipeline-ul de proiecte inclusiv pentru perioada post2020 va fi constituit din proiectele aflate acum în evaluare. Astfel, în cadrul AP1 există 32 de proiecte contractate și 8 proiecte în evaluare.⁶⁵
573. Așa cum a reieșit din focus grup, rata inițială de atingere a indicatorului financiar de 144% a fost supraestimată, iar rata de 81% prognozată în scenariul general poate crește odată cu contractarea (și implementarea) celor 8 proiecte care se află în evaluare. Totodată, este posibil ca rata de realizare a indicatorului financiar să nu atingă nivelul de 100% deoarece ritmul implementării este lent și este posibil ca o mare parte a proiectelor să fie fazate în perioada 2021-2027.

Concluzii și recomandări

574. Deoarece nici un indicator nu este în situația de neîndeplinire, nu se vor face recomandări. Măsura adoptată de către AM de a supracontracta pentru a se atinge țintele indicatorilor fizici a creat condițiile necesare pentru atingerea țăntelor indicatorilor pe această axă în toate cele patru scenarii prezentate.

Axa Prioritară 2: Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient

Logica de intervenție a Axei Prioritare

575. Axa Prioritară 2 are următoarele **obiective specifice**:
- 2.1 Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T;
  - 2.2 Creșterea accesibilității zonelor cu o conectivitate redusă la infrastructura rutieră a TEN-T
  - 2.3 Creșterea gradului de utilizare sustenabilă a aeroporturilor;

⁶⁵ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

- 2.4 Creșterea volumului de mărfuri tranzitate prin terminale intermodale și porturi;
  - 2.5 Creșterea gradului de siguranță și securitate pe toate modurile de transport și reducerea impactului transporturilor asupra mediului;
  - 2.6 Reducerea timpului de staționare la punctele de comunicare transnațională;
  - 2.7 Creșterea sustenabilității și calității transportului feroviar.
576. Acțiunile specifice OS 2.1 sunt următoarele:
- Construcția / modernizarea rețelei rutiere TEN-T (conform standardului definit prin MPGT: autostrăzi/drumuri expres/drumuri naționale/transregio/eurotrans, inclusiv construcția de variante de ocolire (conform standardului tehnic adecvat), în completarea investițiilor din Fond de Coeziune;
  - Sprijin pentru beneficiari în pregătirea portofoliului de proiecte eligibile din POIM.
577. Acțiunile specifice OS 2.2 sunt următoarele:
- Modernizarea / dezvoltarea rețelei rutiere, inclusiv construcția de variante de ocolire (conform standardului definit prin MPGT: autostrăzi/drumuri expres/drumuri naționale/trans-Regio și Euro Trans) care asigură o conexiune adecvată la rețeaua TEN-T sau creșterea accesibilității regionale;
  - Sprijin pentru beneficiari în pregătirea portofoliului de proiecte eligibile din POIM
578. **Beneficiarul** acestor acțiuni este administratorul infrastructurii de transport rutier de interes european și național, desemnat conform legislației în vigoare, cu atribuții în dezvoltarea proiectelor de investiții.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

579. Prima rulare a instrumentului (a se vedea tabelul de mai jos) a arătat faptul că indicatorul de realizare din cadrul axei prioritare 2 nu se află într-o zonă de risc conform prognozei instrumentului de previzionare. Astfel, indicatorul CO13a - *Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T* va avea o valoare de 1.015 km, reprezentând 567% din ținta de 179 km pentru 2023.
580. Rata foarte ridicată de realizarea a indicatorului CO13a se explică prin faptul că există multe proiecte fazate din perioada anterioară. De asemenea, reprezentanții AM POIM au afirmat în cadrul focus grupului că există supracontractare în cadrul axei prioritare 2 chiar acolo de unde rezultă valoarea lui CO13a, astfel explicându-se valoarea previzionată de 567%.
581. Proiectele contractate în cadrul acestei axe prioritare și-au asumat ținta totală de 228,292 km⁶⁶, conform versiunii anterioare a programului operațional, în care ținta indicatorului CO13a era de 245 km.
582. Conform estimărilor instrumentului, indicatorului financiar va fi atins în proporție de 110% din țintă, astfel că acesta nu se află în zona de risc.

Tabelul 96. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care:	CO13a	MPD	179	11	930	930	1.015	567%

⁶⁶ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
TEN-T								
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	6.278.194.437 LEI	6.163.291.541 LEI	6.748.423.344 LEI	6.854.679.645 LEI	6.904.013.556 LEI	110%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

583. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 2 au constatat în ajustarea calitativă a estimării privind numărul viitor de proiecte care urmează să fie contractate (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2020 pentru restul perioadei de implementare. Astfel, noua estimare a instrumentului include 38 de proiecte în cazul Priorității de Investiții 7(a), 29 de proiecte în cazul Priorității de Investiții 7(b), 39 de proiecte în cazul Priorității de Investiții 7(c), 8 proiecte în cazul Priorității de Investiții 7(d). După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM.

Tabelul 97. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T	CO13a	MPD	179	11	930	930	1.015	567%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	6.278.194.437 LEI	3.494.628.430 LEI	3.806.826.728 LEI	3.862.325.526 LEI	3.888.093.153 LEI	62%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

584. Calibrarea instrumentului conform informațiilor calitative obținute în cadrul focus grupului a previzionat aceeași valoare indicatorului CO13a pentru 2023 (a se vede tabelul următor). Totuși, rata de atingere a țintei indicatorului financiar s-a modificat, instrumentul previzionând că, de fapt, rata de atingere a acestuia va fi de 62%, astfel că indicatorul financiar este plasat în zona de risc.

Tabelul 98. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T	CO13a	MPD	179	11	1.023	1.023	1.116	624%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	6.278.194.437 LEI	3.826.092.182 LEI	4.169.510.310 LEI	4.230.558.988 LEI	4.258.903.378 LEI	68%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

585. În scenariul optimist, indicatorul CO13a este atins în proporție de 624%, în timp ce indicatorul financiar doar în proporție de 68%. Astfel, chiar și în scenariul optimist de previzionare, indicatorul financiar continuă să se afle în zona de risc.

Tabelul 99. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite din care: TEN-T	CO13a	MPD	179	10	838	838	914	511%
Suma totală a cheltuielii	F	MPD	6.278.194.437	3.163.164.678	3.444.143.146	3.494.092.064	3.517.282.929	56%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate			LEI	LEI	LEI	LEI	LEI	

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

586. În scenariul pesimist, indicatorul C013a este atins în proporție de 511%, în timp ce indicatorul financiar doar în proporție de 56%. Astfel, chiar și în scenariul pesimist, indicatorul C013a înregistrează supra-performanță.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

587. Având în vedere că pentru indicatorul de realizare din cadrul axei prioritare 2 se estimează o realizare în proporție de peste 100% în toate scenariile, nu se poate identifica un risc specific care amenință neîndeplinirea acestuia (după cum a fost confirmat și în cadrul focus grupului). Principale măsuri care trebuie întreprinse au legătură cu indicatorul financiar.
588. După cum a reieșit din focus grup, există supracontractare în cadrul axei chiar în zona care contribuie la valoarea indicatorului C013a. Alocarea bugetară în cadrul axei prioritare 2 s-a diminuat cu aproximativ 500 mil. lei, și, prin urmare, și ținta indicatorului financiar s-a modificat.
589. Trendul istoric susține previziunile instrumentului pentru indicatorul financiar, pentru că, în 2018, în cadrul axei prioritare 2, valoarea proiectelor aprobate era de aproximativ 40% din alocare și de 32% pentru proiectele contractate.⁶⁷ De asemenea, conform documentelor din 30 iunie 2020, există 36 de proiecte în evaluare, iar contractarea acestora ar putea duce la creșterea valorii indicatorului financiar. O altă explicație pentru rata scăzută de atingere a indicatorului financiar este și progresul lent în implementare, în special pentru proiectele nou contractate, progres care duce la o rată de rambursare mică (până în acest moment).

Concluzii și recomandări

590. Chiar și în urma realocărilor bugetare, valoarea previzionată pentru indicatorul financiar din cadrul axei prioritare 2 rămâne scăzută (62%), deși rata de atingere a țintei din 2023 a indicatorului fizic C013 este extrem de mare, prin comparație (567%). Având în vedere faptul că există 36 de proiecte în evaluare⁶⁸, acestea ar trebui să se concentreze pe alte acțiuni decât cele specifice OS 2.1 și OS 2.2 (obiective specifice care contribuie la valoarea indicatorului C013a), pentru a contribui la indicatorul financiar, dar nu și la indicatorul C013a.
591. În ceea ce privește indicatorul financiar, deși prin contractarea celor 36 de proiecte în evaluare se crează premisa atingerii țintei acestuia, Autoritatea de Management trebuie să monitorizeze foarte atent procesul de implementare pentru a se respecta calendarul rambursării. Fazarea proiectelor pentru perioada de programare viitoare ar trebui să fie realizată luându-se în considerare scenariul pesimist prezentat anterior.

⁶⁷ „Minuta celei de a VII-a reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru Programul Operațional Infrastructură Mare - POIM 2014-2020 BUCUREȘTI, 29 iunie 2018”.

⁶⁸ Conform documentelor furnizate de către AM POIM la 30 iunie 2020.

Axa Prioritară 3: Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor

Logica de intervenție a Axei Prioritare

592. Axa Prioritară 3 are următoarele **obiective specifice**:
- 3.1 Reducerea numărului de depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România;
  - 3.2 Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației.
593. Acțiunile specifice OS 3.1 sunt următoarele:
- Proiecte integrate de consolidare și extindere a sistemelor integrate de management al deșeurilor, cu respectarea ierarhiei deșeurilor (prevenire, pregătirea pentru reutilizare, reciclare, alte metode de valorificare, inclusiv tratare și eliminare): închiderea și reabilitarea de depozite neconforme și deschiderea/extinderea de noi depozite, implementarea sistemelor de colectare selectivă, construcția de instalații de transfer și valorificare/tratare, inclusiv platforme de compostare și unități de compostare individuală și stații de tratare mecano-biologică ș.a.
  - Măsuri investiționale în acord cu prevederile PNGD și care să fie complementare, după caz, investițiilor deja realizate, contribuind în acest fel la sustenabilitatea sistemelor de management integrat în vederea conformării cu prevederile directivelor aplicabile sectorului. (ce pot fi atât proiecte integrate, cât și proiecte individuale, de completare a investițiilor integrate);
  - Consolidarea capacității instituționale a beneficiarilor în domeniul sistemelor integrate de management al deșeurilor, ca parte integrantă a proiectelor individuale, a Ministerului Mediului pentru guvernarea în domeniul de management al deșeurilor precum și a instituțiilor publice cu responsabilități în domeniul managementului deșeurilor, în parteneriat cu Ministerul Mediului;
  - Implementarea unui sistem integrat de management al deșeurilor la nivelul municipiului București;
  - Proiecte de închidere a depozitelor neconforme de deșeuri industriale periculoase și nepericuloase;
  - Sprijin pentru pregătirea portofoliului de proiecte aferent perioadei 2014-2020 și post 2020 (după caz).
594. Pentru acțiunile care vizează deșeurile municipale, beneficiarul eligibil este constituit de Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Consiliile Județene/ Municipiul București. Pentru acțiunile de consolidare a capacității instituționale, beneficiarul eligibil este constituit de Ministerul Mediului, respectiv alte instituții publice cu responsabilități în domeniul gestionării deșeurilor, în parteneriat cu Ministerul Mediului. Pentru acțiunile care vizează deșeurile industriale, beneficiarul este Ministerul Mediului / Administrația Fondului de Mediu.
595. Acțiunile specifice OS 3.1 sunt următoarele:
- Proiecte integrate de apă și apă uzată (noi și fazate), cu următoarele tipuri de subacțiuni:
    - 1.1: Construirea/reabilitarea rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate (cu treaptă terțiară de epurare, acolo unde este cazul) care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e.;
    - 1.2: Implementarea și eficientizarea managementului nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate;
    - 1.3: Reabilitarea și construcția de stații de tratare a apei potabile, împreună cu măsuri de creștere a siguranței în alimentare și reducerea riscurilor de contaminare a apei potabile;
    - 1.4: Reabilitarea și extinderea sistemelor existente de transport și distribuție a apei;
    - 1.5: Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii sistemelor centralizate de alimentare cu apă în localitățile urbane și rurale.
  - Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape, acordându-se prioritate în special substanțelor periculoase, și a calității apei potabile.

596. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Operatorii Regionali (OR) de Apă.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

597. Prima rulare a instrumentului a concluzionat faptul că majoritatea indicatorii de performanță din cadrul axei prioritare 3 se află într-o zonă de risc conform prognozei instrumentului de previzionare. Aceste rezultate au fost validate în cadrul focus grupului.
598. Astfel, indicatorul CO17 - *Deșeuri solide: Capacitate suplimentară de reciclare a deșeurilor* va avea o valoare prognozată de 233.808 tone/an, fiind realizat în proporție de 18% din ținta de 1.300.000 tone/an pentru 2023, aflându-se, astfel, în zona de risc. Proiectele contractate care contribuie la acest indicator și-au asumat valoarea țintă de 14.286,17 tone/an.⁶⁹
599. Indicatorul CO18 - *Distribuția apei: Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă* va avea o valoare prognozată de 341.658 persoane, fiind realizat în proporție de 10% din totalul țintei de 3.300.000 persoane, aflându-se, astfel, în zona de risc. Proiectele contractate care contribuie la acest indicator și-au asumat valoarea țintă de 3.632.942 persoane.⁷⁰
600. Indicatorul CO19 - *Epurarea apelor uzate: Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună tratare a apelor uzate* are o valoare prognozată de 764.228 p.e., fiind realizat în proporție de 34% din totalul țintei de 2.244.000 p.e. Nu se poate spune că acest indicator se află în zona de risc, dar există posibilitatea de neîndeplinire a țintei asumate, deși proiectele contractate care contribuie la acest indicator și-au asumat valoarea țintă de 4.730.835 p.e. (prin fazare post2020).⁷¹
601. Indicatorii CO18 și CO19 nu și-au atins țintele pentru 2018 (a fost raportată valoarea 0 pentru ambii indicatori), doar indicatorul CO17 depășindu-și ținta pentru 2018⁷². Pentru etapele cheie de implementare 2S34 și 2S35 nu există date de monitorizare în SMIS dar pe baza concluziilor focus grupului țintele acestora vor fi atinse în măsura în care țintele indicatorilor de realizare vor fi atinse.
602. Indicatorul financiar fi atins în proporție 94% din ținta pe 2023, aflându-se, totuși, în zona de risc.

Tabelul 100. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Deșeuri solide: Capacitate suplimentară de reciclare a deșeurilor	CO17	MD	1.300.000	88.025	147.359	147.359	233.808	18%

⁶⁹ Deși unitatea de măsură a indicatorului este „tone/an”, unele proiecte (sau toate) raportează indicatorii în „kg/an”. Nu este clar care proiecte au țintele în tone/an și care în kg/an. Acest lucru poate duce la estimări greșite ale țintelor proiectelor contractate.

⁷⁰ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

⁷¹ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

⁷² „Minuta celei de-a IX-a reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru Programul Operațional Infrastructură Mare - POIM 2014-2020 19 iunie 2019”.

Distribuția apei; Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă	CO18	MD	3.300.000	217.565	267.240	267.240	341.658	10%
Epurarea apelor uzate: Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună tratare a apelor uzate	CO19	MD	2.244.000	411.100	665.506	665.506	764.228	34%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	14.474.880.249 LEI	9.176.744.565 LEI	10.127.784.768 LEI	11.779.906.338 LEI	13.549.545.155 LEI	94%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

603. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 3 au constat în ajustarea calitativă a estimării privind numărului viitor de proiecte care urmează să fie contractate (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2021, în cazul Priorității de Investiții 6(i), și în anul 2020, în cazul Priorității de Investiții 6(ii). Astfel, pe baza noilor informații analizate, în cazul Priorității de Investiții 6(i), instrumentul previzionează 18 proiecte contractate până la sfârșitul anului curent, și 28 de proiecte contractate până la sfârșitul anului 2021, după care nu se vor mai contracta alte proiecte. În cazul Priorității de Investiții 6(ii), instrumentul estimează un număr de 78 proiecte contractate până la sfârșitul anului 2020, după care nu se vor mai contracta alte proiecte. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM.

Tabелul 101. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Deșeuri solide: Capacitate suplimentară de reciclare a	CO17	MD	1.300.000	88.025	147.359	147.359	233.808	18%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
deșeurilor								
Distribuția apei; Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă	C018	MD	2.851.330	217.565	267.240	267.240	341.658	12%
Epurarea apelor uzate: Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună tratare a apelor uzate	C019	MD	1.938.904	411.100	665.506	665.506	764.228	39%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	14.474.880.249 LEI	6.257.922.680 LEI	6.847.639.431 LEI	7.853.487.166 LEI	8.915.422.155 LEI	62%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

604. După calibrarea instrumentului, valoarea previzionată pentru indicatorul C017 nu se modifică, iar valorile indicatorilor C018 și C019 înregistrează o ușoară creștere. Valoarea prognozată pentru indicatorul financiar scade la 62%, aflându-se, ca și indicatorii de realizare, în zona de risc.

Tabelul 102. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Deșeuri solide: Capacitate suplimentară	C017	MD	1.300.000	88.025	153.292	153.292	248.386	19%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
de reciclare a deșeurilor								
Distribuția apei; Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă	CO18	MD	2.851.330	217.565	272.208	272.208	354.067	12%
Epurarea apelor uzate: Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună tratare a apelor uzate	CO19	MD	1.938.904	411.100	690.946	690.946	799.540	41%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	14.474.880.249 LEI	6.768.915.527 LEI	7.417.603.952 LEI	8.524.036.461 LEI	9.692.164.949 LEI	67%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

605. În scenariul optimist, valorile indicatorilor fizici nu se modifică substanțial, iar valoarea indicatorului CO18 rămâne identică cu cea din scenariul general. Totodată, valoarea indicatorului fizic înregistrează o creștere de doar 5%, rămânând, ca și indicatorii de realizare, în zona de risc.

Tabelul 103. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Deșeuri solide: Capacitate suplimentar	CO17	MD	1.300.000	88.025	141.426	141.426	219.230	17%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
ă de reciclare a deșeurilor								
Distribuția apei; Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă	C018	MD	2.851.330	217.565	262.273	262.273	329.249	12%
Epurarea apelor uzate: Populație suplimentară care beneficiază de o mai bună tratare a apelor uzate	C019	MD	1.938.904	411.100	640.065	640.065	728.915	38%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	14.474.880.249 LEI	5.746.929.834 LEI	6.277.674.909 LEI	7.182.937.871 LEI	8.138.679.362 LEI	56%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

606. Nici în scenariul pesimist valoarea indicatorilor fizici nu se modifică substanțial, iar valoarea indicatorului fizic scade până la 56% din ținta asumată pentru 2023.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

607. Toți indicatorii fizici sunt în risc de neîndeplinire a țintelor. Reprezentanții AM POIM au afirmat că ratele mici de atingere a indicatorilor care au fost previzionate de instrument sunt corecte, astfel că există sume mari de bani care rămân neabsorbite.⁷³ Conform informațiilor furnizate în cadrul focus grup-ului, în cadrul OS 3.1 (sectorul de deșeuri) sunt 19 proiecte contractate și 3 proiecte în evaluare. În cadrul OS 3.2 (sectorul de apă) sunt 88 proiecte contractate și 10 proiecte sunt în pregătire (acestea vor intra în evaluare după ce se termină procesul de pregătire). Astfel, progresul financiar scăzut este reflectat de progresul fizic.
608. Reprezentanții AM POIM au afirmat că indicatorii CO18 și CO19 (sectorul de apă) presupun finalizarea tuturor segmentelor de conductă și a bransamentelor populației, doar în acest moment ajungându-se la îndeplinirea țintelor pentru 2023. Astfel, pentru ca acești indicatori să înregistreze progres, trebuie întâi finalizate lucrările de infrastructură. Totodată, există dificultăți în calcularea indicatorilor CO18 și CO19 (sectorul de apă), aceștia necesitând parcurgerea documentelor tuturor proiectelor contractate care contribuie la acești indicatori. De asemenea, reprezentanții AM POIM au precizat că indicatorii CO18 și CO19 nu vor putea fi estimați decât într-o mică măsură, iar progresul real se va calcula în 2023. Țintele indicatorilor CO18 și CO19 au fost modificate în ultima versiune a programului operațional, acestea fiind reduse cu 13,6% față de valorile inițiale.
609. În focus grup s-a precizat și că toate proiectele finalizate în cadrul AP3 au fost proiecte făcute din perioada anterioară de programare/ totuși, în continuare există multe proiecte făcute care sunt într-un stadiu fizic foarte scăzut și care nu vor putea fi finalizate în actuala perioadă de programare.

Concluzii și recomandări

---

610. În momentul de față, indicatorii CO18 și CO19 nu au înregistrat progrese pentru că lucrările de infrastructură asumate de proiectele făcute din perioada anterioară de programare nu au fost finalizate. De asemenea, cheltuielile în cadrul axei prioritare 3 sunt foarte mici, din cauza proiectelor făcute care au dificultăți în implementare. Pe de altă parte, proiectele nou contractate nu sunt suficient de avansate pentru a consuma fondurile alocate.
611. În acest context recomandare principală pentru AM POIM este estimarea, în cel mai scurt timp cu putință, a proiectelor/componentelor ce pot fi, realist, implementate până în anul 2023 și ajustarea țintelor indicatorilor. Acest lucru poate implica și realocări către alte axe prioritare, dar este necesară și asigurarea implementării proiectelor conform graficului.

Axa Prioritară 4: Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

612. Axă Prioritară 4 are următoarele **obiective specifice**:
- 4.1 Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate;
  - 4.2 Creșterea nivelului de evaluare și monitorizare a calității aerului la nivel național;
  - 4.3 Reducerea suprafețelor poluate istoric.
613. Acțiunile specifice OS 4.1 sunt următoarele:
- Continuarea elaborării planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare /planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate (inclusiv cele situate în mediul marin) și pentru speciile de interes comunitar neacoperite de proiectele anterioare;

---

⁷³ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

- Implementarea planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare/ planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate și pentru speciile de interes comunitar aprobate (inclusiv cele situate în mediul marin);
  - Menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate (împăduriri, coridoare ecologice etc.), situate în afara ariilor naturale protejate, în acord cu obiectivele europene în domeniu, inclusiv în mediul marin;
  - Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor (monitorizarea și evaluarea speciilor și habitatelor, cunoașterea factorilor de presiune exercitați asupra biodiversității, inclus a speciilor invazive etc.).
614. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt MMAP/ANPM/GNM/APM/ANAR/ANAP/Institute de cercetare/Universități/ONG-uri/Custozi/Administratori ai ariilor naturale protejate/ Autorități ale administrației publice centrale/locale/alte structuri în coordonarea/ subordonarea autorităților centrale/locale.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

---

615. În cadrul axei prioritare 4 sunt 80 de proiecte contractate (rata de contractare în urma realocărilor bugetare este de 60%), iar 26 de proiecte se află în evaluare. Doar OS 4.1 contribuie la valoarea indicatorilor, iar pe acest obiectiv specific sunt 76 de contracte și 27 de proiecte în evaluare. În cadrul acestei axe nu există nici un proiect finalizat.⁷⁴
616. Prima rulare a instrumentului a arătat faptul că indicatorul CO23 - *Natură și biodiversitate: Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun* va avea valoarea de 39.353 ha, reprezentând 66% din ținta de 60.000 ha stabilită pentru 2023. Totuși, proiectele contractate care contribuie la acest indicator au ținta totală de 10.283,144 ha.^{75,76}
617. Indicatorul 2S38 - *Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune aprobate* va avea valoarea de 11 planuri, reprezentând doar 16% din ținta de 70 planuri stabilită pentru 2023. Proiectele contractate care contribuie la acest indicator au ținta totală de 99 planuri.⁷⁷
618. Etapa cheie de implementare 2S46 – *Habitate de interes comunitar preconizate a fi sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun din proiectele contractate* și-a atins ținta pentru 2023 în 2018, iar pentru etapa cheie de implementare 2S45 - *Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune ce urmează a fi elaborate și aprobate din proiectele contractate* nu există date de monitorizare în SMIS. Estimarea calitativă indică faptul că ținta acestei etape cheie va fi atinsă în măsura în care este atins și indicatorul de realizare aferent.
619. Indicatorul financiar se află în zona de risc, previziunea inițială fiind că va atinge doar 41% din valoarea alocării pentru această axă prioritară.
- 620.

---

⁷⁴ Conform documentelor furnizate de către AM POIM la 30 iunie 2020.

⁷⁵ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

⁷⁶ Deși unitatea de măsură a indicatorului este „ha”, unele proiecte (sau toate) raportează indicatorii în „m²”. Nu este clar care proiecte au țintele în hectare și care în m². Acest lucru poate duce la estimări greșite ale țintelor proiectelor contractate.

⁷⁷ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

Tabelul 104. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Natură și biodiversitate : Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	CO23	MPD	60.000	1.349	4.188	4.188	39.353	66%
Seturi de măsuri/planuri de management /planuri de acțiune aprobate	2S38	MPD	70	4	8	9	11	16%
Seturi de măsuri/planuri de management /planuri de acțiune ce urmează a fi elaborate și aprobate din proiectele contractate	2S45	MPD	70	-	-	-	-	-
Habitat de interes comunitar preconizate a fi sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun din proiectele contractate	2S46	MPD	60.000	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	1.438.949.808 LEI	367.581.652 LEI	517.938.092 LEI	580.798.927 LEI	583.476.094 LEI	41%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

621. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 4 au constat în ajustarea calitativă a estimării privind numărului viitor de proiecte care urmează să fie contractate (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2020 pentru restul perioadei de implementare. Astfel, noua estimare a instrumentului prognozează 111 de proiecte în cazul Axei Prioritare 4. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM.
622. Calibrarea instrumentului a concluzionat că rata de îndeplinire a indicatorului CO23 va fi de 99%, în timp ce rata de îndeplinire a indicatorului 2S38 va ajunge la 24%, indicatorul aflându-se tot în zona de risc. De asemenea, indicatorul financiar va atinge doar 35% din ținta stabilită pentru 2023.

Tabelul 105. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Natură și biodiversitate: Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	CO23	MPD	48.686	1.349	4.188	4.188	48.429	99%
Seturi de măsuri/planuri de management /planuri de acțiune aprobate	2S38	MPD	57	4	8	9	13	24%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	1.438.949.808 LEI	332.093.071 LEI	456.264.839 LEI	508.178.418 LEI	510.389.355 LEI	35%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

623. Scenariul optimist previzionează că indicatorul CO23 va înregistra o supra-performanță, depășindu-și ținta pentru 2023, iar indicatorul 2S38 va fi tot în zona de risc, cu o rată de atingere a țintei din 2023 de doar 26%. Rata indicatorului financiar nu crește decât cu 3%, ajungând la doar 38% din totalul alocărilor bugetare din cadrul axei prioritare 4.

Tabelul 106. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Natură și biodiversitate: Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	CO23	MPD	48.686	1.484	4.607	4.607	53.272	109%
Seturi de măsuri/planuri de management /planuri de acțiune aprobate	2S38	MPD	57	4	9	10	15	26%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	1.438.949.808 LEI	357.336.423 LEI	493.925.368 LEI	551.030.305 LEI	553.462.335 LEI	38%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

624. Scenariul pesimist nu influențează cu în mod substanțial ratele de atingere a țintelor pentru indicatorul 2S38, care ajunge la 21%, și pentru indicatorul financiar, care ajunge la 32%. Astfel, ambii indicatori se află în zona de risc.

Tabelul 107. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Natură și biodiversitate: Suprafața habitatelor sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun	CO23	MPD	48.686	1.214	3.769	3.769	43.586	90%
Seturi de măsuri/planuri de management /planuri de acțiune aprobate	2S38	MPD	57	3	7	8	12	21%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	1.438.949.808 LEI	306.849.719 LEI	418.604.310 LEI	465.326.531 LEI	467.316.374 LEI	32%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

625. Reprezentanții AM POIM au afirmat că, pentru a se atinge ținta indicatorului financiar, trebuie să existe lucrări de infrastructură care să genereze cheltuieli. Datorită faptului că proiectele nu sunt suficient de avansate în implementare, și nu au ajuns la faza de implementare a contractelor de lucrări, în cererile de rambursare, predominante au fost cheltuielile de personal. Din acest motiv valoarea indicatorului financiar este foarte mică. Practic, toate lucrările/cheltuielile din cadrul axei prioritare 4 contribuie la indicatorii CO23 și 2S46.⁷⁸
626. De asemenea, chiar dacă valoarea etapei cheie de implementare 4S46 a fost atinsă în 2018, indicatorul financiar arată că, de fapt, nu există o evoluție semnificativă a lucrărilor de infrastructură.

Concluzii și recomandări

627. În toate cele 4 scenarii, ratele de atingere a țintei indicatorului financiar sunt mult sub 50%, iar acest lucru arată faptul că nu se înregistrează suficient progres în cadrul axei prioritare 4.
628. Măsurile luate de către AM POIM, precum lansarea unui nou apel de proiecte, au ca scop creșterea semnificativă a cheltuielilor în cadrul axei 4. De asemenea, reprezentanții AM POIM au afirmat că se dorește accelerarea implementării, și se are în vedere contractarea de noi proiecte. Totuși, proiectele deja aflate în evaluare sunt suficiente pentru cheltuirea banilor (valoarea proiectelor aflate în evaluare este de 539 mil. lei,

⁷⁸ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

în condițiile în care valoarea proiectelor contractate este de peste 757 mil. lei), dar ritmul de implementare a proiectelor reprezintă impedimentul principal.

629. În acest context recomandarea principală este ca AM POIM să identifice posibilități de susținere a beneficiarilor pentru a avansa mai rapid în implementare. Totodată, este posibil ca o parte a fondurilor alocate pentru această axă să nu poată fi absorbite, și astfel trebuie avută în vedere realocarea lor.

Axa Prioritară 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Logica de intervenție a Axei Prioritare

630. Axa Prioritară 5 are următoarele **obiective specifice**:

 5.1 Reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră;

 5.2 Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție.

631. Acțiunile specifice OS 5.1 sunt următoarele:

 Acțiuni pentru prevenirea inundațiilor:

- 1.1: Utilizarea infrastructurii verzi pentru prevenirea inundațiilor prin preluarea soluțiilor oferite de ecosisteme naturale pentru gestionarea riscurilor generate de creșterea incidenței evenimentelor extreme (zone umede, cu efect asupra prevenirii inundațiilor și deșertificării, stabilirea unor zone inundabile controlat și măsuri bazate pe ecosisteme, torenți și desecări ș.a);
- 1.2: Dezvoltarea de studii, metodologii, evaluări, rapoarte, manuale de bună practică pentru managementul barajelor;
- 1.3: Abordare intersectorială la nivel de bazin hidrografic (dezvoltare coordonată și management integrat al activităților privind apa, terenurile și resursele);
- 1.4: Modernizarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidrometeorologice severe în vederea asigurării protecției vieții și a bunurilor materiale;
- 1.5: Măsuri care asigură eficacitatea intervențiilor de prevenire a inundațiilor sub forma infrastructurii verzi, precum sisteme de prevenire anticipată și de management al bazinelor în timpul inundațiilor;
- 1.6: Realizarea de măsuri structurale de protecție împotriva riscului la inundații, acolo unde infrastructura verde nu este suficientă, prin construirea ori reabilitarea infrastructurii de reducere a impactului unor fenomene meteorologice extreme. Acestea vor include cu prioritate investiții pentru stocarea/devierea apelor provenite de la inundații, dar și regularizări de albie și consolidări de maluri.

 Acțiuni pentru prevenirea eroziunii costiere:

- 2.1: Acțiuni specifice de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere asupra plajelor, și activități de reabilitarea și protecția plajelor incluzând înnisipări artificiale, crearea de noi plaje, diguri și epiuri pentru retenția nisipului, diguri de stabilizare a plajelor; lucrări de consolidare, drenaje, ziduri de sprijin; ș.a.

 Măsuri de prevenire și protecție împotriva altor riscuri:

- 3.1: Măsuri de promovare a infrastructurii verzi specifice riscurilor identificate prin evaluarea națională și/sau prin planul de acțiune de adaptare la schimbări climatice.

632. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt Administrația Națională Apele Române, prin Administrațiile Bazinale de Apă/instituție desemnată să implementeze și să monitorizeze PMRI; alte organisme cu atribuții în prevenirea și managementul la nivel național a riscului de inundații (ex. Administrația Națională de Meteorologie) sau alte riscuri identificate pe baza evaluării naționale (după ce rezultatele acesteia vor fi disponibile); parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în prevenirea inundațiilor, precum și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic, care pot să asigure expertiza necesară pentru implementarea măsurilor de tip non-structural.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

Scenariul general inițial

633. Prima rulare a instrumentului de previzionare a estimat o rată de atingere de 303% pentru indicatorul financiar și o valoare de 9 km pentru indicatorul 2S48 - *Lungime de plajă și/sau faleză protejată*, reprezentând 44% din ținta de 20 km asumată pentru 2023. Un singur proiect contractat (din cele 11 contractate în total) contribuie la indicatorul 2S48, acesta având ținta de 30,54 km.⁷⁹ Totuși, nu există date de monitorizare în SMIS referitoare la acest indicator (proiectul nefiind finalizat), astfel că acesta a fost calibrat pe baza datelor calitative obținute în cadrul focus grupului.
634. Pentru indicatorul CO20 - *Prevenirea și gestionarea riscurilor: Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor* nu s-au identificat date de monitorizare în SMIS (proiectele nefiind finalizate), dar proiectele contractate care contribuie la acest indicator au ținta totală de 4.222.573 persoane (posibilă rată de realizate de 100%)⁸⁰. Rata acestui indicator va fi atinsă în măsura în care proiectele vor fi finalizate până în 2023 și deci indicatorul financiar își va atinge ținta.
635. Etapele cheie de implementare 2S51 - *Populația care va beneficia de măsuri de protecție împotriva inundațiilor din proiecte contractate* și 2S52 - *Lungimea de plajă și/sau faleză protejată inclusă în proiecte majore transmise COM* și-au atins ținta pentru 2023 în 2018.

Tabelul 108. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Prevenirea și gestionarea riscurilor: Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	CO20	MD	4.200.000	-	-	-	-	-
Lungime de plajă și/ sau faleză protejată	2S48	MD	20	-	-	-	9	44%
Populația care va beneficia de măsuri de protecție împotriva inundațiilor din proiecte contractate	2S51	MD	120.000	-	-	-	-	-

⁷⁹ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

⁸⁰ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

Lungimea de plajă și/sau faleză protejată inclusă în proiecte majore transmise COM	2S52	MD	20	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	2.780.023.404 LEI	4.171.241.510 LEI	4.565.711.064 LEI	5.037.485.409 LEI	8.427.777.019 LEI	303%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

636. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 5 au constat în ajustarea calitativă a estimării privind numărului viitor de proiecte (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2020 pentru restul perioadei de implementare. Astfel, noua estimare a instrumentului prognozează că nu se vor mai contracta proiecte în cazul Axei Prioritare 5. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM
637. Calibrarea instrumentului a concluzionat faptul că rata de atingere a indicatorului financiar va fi, de fapt, de 86%, acesta aflându-se în zona de risc.
638. Valorile indicatorului 2S48 (*Lungime de plajă și/ sau faleză protejată*) au fost recalulate pe baza datelor calitative obținute în cadrul focus grupului. Astfel, valoarea indicatorului pentru 2023 este de 39 km, reprezentând 197% din ținta de 20 km.

Tabelul 109. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Prevenirea și gestionarea riscurilor: Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	CO20	MD	4.200.000	-	-	-	-	-
Lungime de plajă și/ sau faleză	2S48	MD	20	31	31	31	39	197 %

protejată									
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	2.780.023.404 LEI	1.438.996.147 LEI	1.479.979.681 LEI	1.480.032.304 LEI	2.403.574.894 LEI	86%	

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

639. În scenariul optimist, rata de atingere a indicatorului financiar este de 95%, ieșind, astfel, din zona de risc. Valoarea indicatorului 2S48 ajunge la 40 km, reprezentând 201% din valoarea țintei pentru 2023.

Tabelul 110. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiun e	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Prevenirea și gestionarea riscurilor: Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	CO20	MD	4.200.000	-	-	-	-	-
Lungime de plajă și/ sau faleză protejată	2S48	MD	20	31	31	31	40	201%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	2.780.023.404 LEI	1.582.585.518 LEI	1.627.667.406 LEI	1.627.725.291 LEI	2.643.622.140 LEI	95%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

640. În scenariul pesimist, rata de atingere a indicatorului financiar este de 78%, aflându-se, astfel, în zona de risc. Valoarea indicatorului 2S48 ajunge la 39 km, reprezentând 193% din valoarea țintei pentru 2023.

Tabelul 111. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Prevenirea și gestionarea riscurilor: Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	CO20	MD	4.200.000	-	-	-	-	-
Lungime de plajă și/ sau faleză protejată	2S48	MD	20	31	31	31	39	193%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	2.780.023.404 LEI	1.295.406.776 LEI	1.332.291.957 LEI	1.332.339.317 LEI	2.163.527.648 LEI	78%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

641. Riscul de neîndeplinire a indicatorului financiar este în principal cauzat de progresul lent în implementarea proiectelor și, automat, a rambursării fondurilor contractate.
642. Reprezentanții AM POIM au precizat faptul că, în cadrul OS 5.2, există supracontractare (proiecte care implică achiziționarea de echipamente) și probabil va exista o realocare a fondurilor de la alte axe prioritare pentru a onora contractele semnate.⁸¹

Concluzii și recomandări

643. Evoluția indicatorilor de performanță din cadrul axei prioritare 5 semnaleză un progres. Deși indicatorul financiar nu va fi atins în proporție de 100%, rata de atingere a acestuia este foarte ridicată în toate scenariile

⁸¹ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

prezentate. Potrivit datelor actuale, în scenariul pesimist, indicatorul financiar va fi atins în proporție de 78%. Totuși, pentru că în cadrul axei prioritare 5 fondurile sunt, deja, supracontractate în proporție de 268%⁸² și pentru că există 1 proiect în evaluare, este posibil ca rata de atingere a indicatorului financiar să se apropie de ținta pentru 2023.

644. AM POIM ar trebui să identifice din timp necesitatea de fonduri suplimentare pentru a asigura implementarea contractelor semnate în cadrul acestei axe.

Axa Prioritară 6: Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

Logica de intervenție a Axei Prioritare

645. Axa Prioritară 6 are următoarele **obiective specifice**:
- 6.1 Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal);
  - 6.2 Reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali;
  - 6.3 Reducerea consumului de energie electrică la nivelul locuințelor;
  - 6.4 Creșterea economiilor în consumul de energie primară produsă prin cogenerare de înaltă eficiență.
646. Acțiunile specifice OS 6.1 sunt următoarele:
- Realizarea și/sau modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice din biomasă și biogaz;
  - Realizarea și modernizarea capacităților de producție a energiei termice și / sau electrice pe bază de energie geotermală;
  - Sprijinirea investițiilor în extinderea și modernizarea rețelelor de distribuție a energiei electrice, în scopul preluării energiei produse din resurse regenerabile în condiții de siguranță a funcționării SEN.
647. **Beneficiarii** acestor activități sunt unități administrativ teritoriale în raza cărora există potențial de utilizare a resurselor de energie regenerabile de tip geotermal sau biomasă/biogaz, societăți comerciale care au ca activitate producerea de energie în scopul comercializării, operatori de distribuție/transport a energiei electrice care preiau energie produsă din resurse regenerabile de energie.
648. Acțiunile specifice OS 6.4 sunt următoarele:
- Realizarea/modernizarea centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență (maximum 8 MWe) pe gaz natural și biomasă la nivelul întreprinderilor;
  - Realizarea/modernizarea centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență care utilizează gaze reziduale provenite din procese industriale la nivelul întreprinderilor.
649. **Beneficiarii** acestor activități sunt societăți comerciale din industrie/reprezentantul desemnat al unui parc industrial (administratorul parcului sau distribuitorul de energie al parcului), înregistrând consumuri de peste 200 tep/an, care pot dovedi condițiile cerute proiectelor de cogenerare și/sau care intenționează să valorifice potențialul termic al gazelor reziduale provenite din procese industriale și care pot dovedi un necesar util de energie termică pentru procesele industriale cu o durată de minim 4.000-5.000 h/an.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

650. Prima rulare a instrumentului de previzionare a arătat faptul că rata de atingere a țintei indicatorului financiar este de 14%, astfel că indicatorul se află în zona de risc.

⁸² Conform documentelor furnizate de către AM POIM la 30 iunie 2020.

651. Pentru indicatorii 2S58 - *Capacitate instalată în cogenerare de înaltă eficiență* și CO30 - *Energiile din surse regenerabile: Capacitate suplimentară de producere a energiei din surse regenerabile* nu s-au identificat date de monitorizare în SMIS. Cu toate acestea, proiectele contractate care contribuie la indicatorul 2S58 au ținta totală de 171,51 MW⁸³ (posibilă rată de realizare cu mult peste ținta estimată dacă toate proiectele se implementează conform planificării).⁸⁴
652. După cum a fost precizat în cazul focus grupului, în acest moment nu există niciun proiect contractat care să contribuie la valoarea indicatorului CO30. În general întreaga axă este în situație de risc, rata de contractare curentă fiind de 13%.

Tabelul 112. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Energiile din surse regenerabile: Capacitate suplimentară de producere a energiei din surse regenerabile	CO30	MPD	60	-	-	-	-	-
Capacitate instalată în cogenerare de înaltă eficiență	2S58	MPD	50	-	-	-	-	-
Capacitate instalată pentru producția de energie regenerabilă din proiecte contractate	2S59	MPD	60	-	-	-	-	100%*
Capacitate instalată pentru producția de energie în cogenerare de înaltă eficiență din proiecte contractate	2S60	MPD	50	-	-	-	-	100%*

⁸³ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

⁸⁴ Deși unitatea de măsură a indicatorului este „MW”, unele proiecte (sau toate) raportează indicatorii în „kW”. Nu este clar care proiecte au țintele în MW și care în kW. Acest lucru poate duce la estimări greșite ale țintelor proiectelor contractate.

Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	600.585.600 LEI	71.493.562 LEI	84.232.086 LEI	84.232.086 LEI	84.232.086 LEI	14%
--	---	-----	--------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-----

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

* dacă se ating țintele indicatorului de realizare aferent.

653. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 6 au constat în ajustarea calitativă a estimării privind numărului viitor de proiecte care urmează să fie contractate (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2020 pentru restul perioadei de implementare. Astfel, noua estimare a instrumentului prognozează contractarea a unui număr semnificativ până la sfârșitul anului, anume 131 de proiecte. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM.
654. Calibrarea instrumentului nu a modificat substanțial rata de atingere a țintei pentru indicatorul financiar, dar a previzionat că valoarea atinsă în 2023 va scădea la 79.031.196 lei, reprezentând 13% din țintă.

Tabelul 113. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Energii din surse regenerabile: Capacitate suplimentară de producere a energiei din surse regenerabile	CO30	MPD	60	-	-	-	-	-
Capacitate instalată în cogenerare de înaltă eficiență	2S58	MPD	50	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	600.585.600 LEI	67.347.663 LEI	79.031.196 LEI	79.031.196 LEI	79.031.196 LEI	13%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

655. Scenariul optimist arată că valoarea atinsă în 2023 de indicatorul financiar va fi de 86.128.891 lei, reprezentând 14% din țintă. Astfel, deși valoarea atinsă în 2023 este puțin mai mare decât în scenariul general, rata de atingere nu se modifică.

Tabelul 114. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Energii din surse regenerabile: Capacitate suplimentară de producere a energiei din surse regenerabile	CO30	MPD	60	-	-	-	-	-
Capacitate instalată în cogenerare de înaltă eficiență	2S58	MPD	50	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	600.585.600 LEI	73.277.005 LEI	86.128.891 LEI	86.128.891 LEI	86.128.891 LEI	14%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

656. În scenariul pesimist, valoarea cheltuielilor în cadrul axei prioritare 6 scade la valoarea de 71.933.501 lei, reprezentând 12% din totalul alocării bugetare a acestei axe.

Tabelul 115. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Energii din surse regenerabile: Capacitate suplimentară	CO30	MPD	60	-	-	-	-	-

de producere a energiei din surse regenerabile								
Capacitate instalată în cogenerare de înaltă eficiență	2S58	MPD	50	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	600.585.600 LEI	61.418.322 LEI	71.933.501 LEI	71.933.501 LEI	71.933.501 LEI	12%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

ÎEZ: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

657. Reprezentanții AM POIM au confirmat în cadrul focus grupului că în cadrul OS 6.1 s-au contractat proiecte doar pentru sectorul de distribuție, sector care nu contribuie la indicatorul CO30. De asemenea, există 32 de proiecte în evaluare în cadrul OS 6.1, dar nici un proiect contractat în cadrul OS 6.1 - producție.
658. Apelul în cadrul OS 6.1 - producție nu a fost lansat din cauza problemelor în privința acordării ajutoarelor de stat (se așteaptă o decizie din partea autorităților publice în această privință). Totodată, reprezentanții AM POIM au precizat că există posibilitatea ca apelul în cadrul OS 6.1 – producție să nu mai poată fi redeschis. În cadrul focus grupului s-a menționat faptul că fondurile din cadrul axei prioritare 6 trebuie realocate către altă axă pentru că proiectele aflate în evaluare nu vor putea fi toate contractate.⁸⁵
659. Conform minutei CM din 29 iunie 2018, erau dificulți de la acel moment în cadrul OS 6.1 (pentru producția de energie din surse regenerabile și pentru cogenerarea de înaltă eficiență), unde nu exista încă niciun contract de finanțare semnat, deși erau depuse proiecte.⁸⁶
660. De asemenea, conform minutei Sub-comitetului Sectorial Energie din 26 iunie 2018, OS 6.1 și OS 6.4 sunt dificil de înțeles de către beneficiari, iar legislația aferentă nu este suficient de bine realizată. Totodată, România nu a adoptat o definiție a cogenerării de înalta eficiență energetică.⁸⁷

Concluzii și recomandări

661. Având în vedere faptul că nu există date de monitorizare în SMIS pentru indicatorii fizici din cadrul axei prioritare 6, recomandăm o mai bună monitorizare și raportare a indicatorilor din cadrul de performanță. Totodată, pentru că axa prioritară 6 are cea mai mică rată de contractare din cadrul POIM (14%)⁸⁸,

⁸⁵ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

⁸⁶ „Minuta celei de a VII-a reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru Programul Operațional Infrastructură Mare - POIM 2014-2020 BUCUREȘTI, 29 iunie 2018”.

⁸⁷ „ Minuta reuniunii Sub-comitetului Sectorial Energie (SCS E) aferent celei de-a VII-a reuniune a Comitetului de Monitorizare pentru POIM 2014 – 2020 din data 26.06.2018”.

⁸⁸ Conform documentelor furnizate de către AM POIM la 30 iunie 2020.

recomandăm lansarea apelului de proiecte în cadrul OS 6.1 - producție și contractarea proiectelor aflate deja în evaluare.

662. Totodată, pentru viitoarele intervenții similare, este necesară o estimare mai precisă a țintelor, pe baza unei logici a intervenției aprofundată și a unei analize a fezabilității. Aceasta ar scoate în evidență riscurile și ar putea propune măsuri pentru înlăturarea lor pe parcursul implementării, ceea ce ar garanta atingerea țintelor propuse.

Axa Prioritară 7: Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

Logica de intervenție a Axei Prioritare

663. Axa Prioritară 7 are următoarele **obiective specifice**:
- 7.1 Creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și distribuție a energiei termice în orașele selectate;
  - 7.2 Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de furnizare a energiei termice în Municipiul București.
664. Acțiunile specifice OS 7.1 sunt următoarele:
- Modernizarea/extinderea rețelelor termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice; extinderea rețelei de transport și distribuția va fi finanțabilă doar în contextul în care rețeaua existentă a fost reabilitată, iar extinderea este justificată pentru a accentua sustenabilitatea sistemului;
  - Achiziționarea/modernizarea echipamentelor necesare bunei funcționări a sistemelor de pompare a agentului termic;
  - Implementarea de Sisteme de Management (măsurare, control și automatizare a SACET).
665. Acțiunile specifice OS 7.2 sunt următoarele:
- Optimizarea / reabilitarea / extinderea rețelelor de transport și distribuție a energiei termice prin redimensionarea acestora, corespunzător debitelor de agent termic vehiculate, în strânsă corelare cu programele de reabilitare termică a clădirilor și efectelor de reducere a consumului de energie termică;
  - Zonarea și reconfigurarea (trasee și lungimi) a rețelelor de transport și distribuție al agentului termic;
  - Implementarea soluției de realizare a rețelei cu conducte preizolate (sau similar), dotate cu sistem de detectare, semnalizare și localizare a pierderilor, în scopul reducerii acestora;
  - Reabilitarea/reconfigurarea platformelor de vane, a racordurilor și a elementelor constructive;
  - Finalizarea Sistemului Centralizat de Monitorizare (SCADA).
666. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt autoritățile publice locale din localitățile selectate (unitățile administrative teritoriale) și Municipiul București.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

667. Prima rulare a instrumentului a arătat faptul că toți indicatorii din cadrul axei prioritare 7 sunt în zona de risc (fapt confirmat și de concluziile focus grupului). Indicatorul 2S62 - *Lungimea rețelei termice reabilitate/extinse* (regiuni mai puțin dezvoltate) are valoarea estimată pentru 2023 de 49 km, reprezentând 23% din ținta de 210 km. Proiectele contractate care contribuie la indicatorul 2S62 (ambele regiuni) au ținta totală de 242,594 km⁸⁹ (cu mult peste ținta estimată).⁹⁰

⁸⁹ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

668. Indicatorul 2S62 (mai dezvoltate) are valoarea estimată pentru 2023 de 8 km, reprezentând 6% din ținta de 133 km. Această țintă se va atinge doar în măsura în care va fi contractat și implementat proiectul în regiunea București-Ilfov.
669. Indicatorul financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate are o rată de atingere a indicatorului de 36%, aflându-se, așa cum am precizat mai sus, în zona de risc. Nu există informații în SMIS referitoare la indicatorul financiar pentru regiuni mai dezvoltate, având în vedere că, în acest caz, proiectul în regiunea București-Ilfov nu este contractat. Rata de realizare a acestui indicator va fi 0 dacă proiectul nu va fi contractat.
670. Conform discuțiilor din cadrul focus grupului, rata de realizare a etapei cheie de implementare va fi 100% dacă se atinge și ținta indicatorului de realizare aferent.

Tabelul 116. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea rețelei termice reabilitate / extinse	2S62	MPD	210	41	41	41	49	23%
Lungimea rețelei termice reabilitate / extinse	2S62	MD	133	-	-	-	8	6%
Lungimea rețelei termice propuse spre reabilitare/e xtindere incluse în proiectul major transmis Comisiei Europene spre aprobare	2S64	MD	200	-	-	-	-	-

⁹⁰ Deși unitatea de măsură a indicatorului este „km”, unele proiecte (sau toate) raportează indicatorii în „metri”. Nu este clar care proiecte au țintele în metri și care în kilometri. Acest lucru poate duce la estimări greșite ale țintelor proiectelor contractate.

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	732.230.912 LEI	178.641.024 LEI	197.969.745 LEI	250.625.872 LEI	262.808.332 LEI	36%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	569.329.417 LEI	-	-	-	-	-

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

671. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 7 au constat în ajustarea calitativă a estimării privind numărului viitor de proiecte care urmează să fie contractate (pe baza analizei documentare și focus grupului), și limitarea acestei estimări la valoarea estimată pentru anul 2020 pentru restul perioadei de implementare. Astfel, noua estimare a instrumentului prognozează un număr de 9 proiecte contractate până la sfârșitul anului. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM.

672. Calibrarea instrumentului nu aduce modificări notabile în valorile estimate, singura modificare fiind în cazul indicatorului 2S62 (regiuni mai puțin dezvoltate), care ar valoarea estimată de 62 km, reprezentând 30% din ținta de 210 km.

Tabelul 117. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea rețelei termice reabilitate /	2S62	MPD	210	41	41	41	62	30%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
extinse								
Lungimea rețelei termice reabilitate / extinse	2S62	MD	133	-	-	-	8	6%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	732.230.912 LEI	178.641.024 LEI	197.969.745 LEI	250.625.872 LEI	262.808.332 LEI	36%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	569.329.417 LEI	-	-	-	-	-

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

673. În scenariul optimist, rata de atingere a indicatorului 2S62 (regiuni mai puțin dezvoltate) nu se schimbă, dar valoarea atinsă în 2023 crește la 64 km. De asemenea, rata de atingere a indicatorului financiar crește la 37% din alocarea bugetară din cadrul axei 7.

Tabelul 118. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea rețelei termice reabilitate / extinse	2S62	MPD	210	41	41	41	64	30%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea rețelei termice reabilitate / extinse	2S62	MD	133	-	-	-	8	6%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	732.230.912 LEI	178.984.571 LEI	200.246.164 LEI	258.167.904 LEI	271.568.610 LEI	37%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	569.329.417 LEI	-	-	-	-	-

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

674. În scenariul pesimist, indicatorul 2S62 (regiuni mai puțin dezvoltate) nu mai înregistrează progres în 2023, rămânând la valoarea din 2020, adică 41 km, reprezentând 29% din ținta de 210 km.
675. Indicatorul financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate înregistrează o scădere de 2%, reprezentând 35% din totalul alocării bugetare din cadrul axei prioritare 7.

Tabelul 119. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 7

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea rețelei termice reabilitate / extinse	2S62	MPD	210	41	41	41	41	29%
Lungimea rețelei termice reabilitate /	2S62	MD	133	-	-	-	8	6%

extinse									
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	732.230.912 LEI	178.297.477 LEI	195.693.326 LEI	243.083.840 LEI	254.048.054 LEI	35%	
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MD	569.329.417 LEI	-	-	-	-	-	

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

676. Riscurile identificate de instrument au fost confirmate în cadrul focus grupului.
677. În cadrul OS 7.2, doar proiectul de termoficare a Municipiului București contribuie la indicatorul 2S62 (regiuni dezvoltate), acesta urmând, în principiu, să fie contractat (deși trebuia contractat în decursul anului 2018 astfel încât să genereze și cheltuieli care să ducă la îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță). Există probleme în pregătirea proiectului, acesta înregistrând întârzieri majore.⁹¹ Mai mult decât atât, majorarea prețului pe km construit a făcut ca programul operațional să fie modificat, astfel încât ținta indicatorului 2S64 de 500 km a fost ajustată la 200 km (echivalentă cu ținta proiectului).
678. În cadrul OS 7.1 sunt contractate 6 proiecte și există 1 proiect în evaluare (aceste 7 proiecte au fost preidentificate în perioada 2007-2013 și ar trebui să ducă la atingerea țintelor indicatorilor în 2023). Cele 6 proiecte aflate în implementare în acest moment duc, aproape, la atingerea țintei indicatorului 2S62 (regiuni mai puțin dezvoltate). Totuși, ritmul de implementare este lent, ceea ce este principala cauză a ratei de realizare scăzută a indicatorului financiar.⁹²

Concluzii și recomandări

679. Având în vedere faptul că există un singur proiect major care contribuie la indicatorul 2S64, proiect care nu a fost, de fapt, contractat și care înregistrează întârzieri, axa prioritară 7 nu va înregistra un progres semnificativ dacă acest proiect nu va fi contractat în timp util pentru a se putea demara lucrările.
680. Reprezentanții AM POIM au precizat că perioada de execuție de 4 ani este suficientă pentru finalizarea proiectelor, dar, de fapt, din cauza procedurilor de licitație publică, se ajunge la execuție de 2 ani. Lucrările nu

⁹¹ „Minuta celei de-a VIII-a reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru Programul Operațional Infrastructură Mare - POIM 2014-2020 BUCUREȘTI, 30 ianuarie 2019”.

⁹² Conform informațiilor din cadrul focus grupului.

sunt foarte complexe, dar durează până proiectul intră în implementare. Dacă proiectul PMB se contractează și dacă licitațiile se desfășoară repede, atunci se va cheltui suma alocată.

681. Având în vedere riscurile întâmpinate de această AP, AM POIM ar trebui deja să ia în considerare posibilitatea fazării proiectelor, eventual implementarea totală a proiectului PMB în viitoarea perioadă de programare, și realocarea fondurilor către axe prioritare performante. Dacă realocarea nu este posibilă (datorită imposibilității de absorbție până în 2023), ar trebui analizată măsura în care se poate extinde, de către CE, perioada de implementare cu un an și luate măsuri de accelerare a procesului de implementare.

Axa Prioritară 8: Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

Logica de intervenție a Axei Prioritare

682. Axa Prioritară 8 are următoarele **obiective specifice**:
- 8.1 Creșterea capacității Sistemului Energetic Național pentru preluarea energiei produse din resurse regenerabile;
  - 8.2 Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine.
683. OS 8.1 are o singură acțiune specifică, și anume: realizarea și/sau modernizarea rețelelor electrice de transport (linii electrice aeriene și stații).
684. OS 8.2 are o singură acțiune specifică, și anume: creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine.
685. Beneficiarii acestor acțiuni sunt: pentru energie electrică - Transelectrica -, pentru gaze naturale - Transgaz.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

686. Prima rulare a instrumentului a prognozat că valoarea indicatorului 2S68 - *Lungimea conductei de transport de gaz operațională construită* nu va înregistra progres până în 2023, rămânând la valoarea din 2020, adică 48 km, reprezentând 30% din ținta de 160 km. Rata de realizare a etapei cheie de implementare este egală cu cea a indicatorului de realizare aferent.
687. Indicatorul financiar are o rată de atingere a țintei pentru 2023 de doar 23%.

Tabelul 120. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea conductei de transport de gaz operațională construită	2S68	MPD	160	-	48	48	48	30%
Lungimea conductei de transport de gaz	2S69	MPD	160	-	-	-	-	-

operațională construită din contracte de achiziție publică semnate								
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această Autoritate	F	MPD	933.387.101 LEI	60.071.482 LEI	214.496.027 LEI	214.496.027 LEI	214.496.027 LEI	23%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

688. Calibrarea efectuată la nivelul Axei Prioritare 8 a constat în doar în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Ipoteza privind evoluția numărului viitor de proiecte a fost validată. Aceste calibrări au fost realizate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului cu reprezentanții POIM și pe baza unui document primit de la AM POIM care prezintă situația implementării POIM.
689. Valoarea indicatorului 26S8 nu se schimbă, ci doar valoare cheltuielilor se modifică odată cu calibrarea instrumentului (a se vedea tabelul de mai jos), scăzând la 16% din alocarea financiară a axei prioritare 8. Estimările instrumentului au fost confirmate de concluziile focus-grupului.

Tabelul 121. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea conductei de transport de gaz operațională construită	2S68	MPD	160	-	48	48	48	30%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	F	MPD	933.387.101 LEI	40.998.115 LEI	146.391.141 LEI	146.391.141 LEI	146.391.141 LEI	16%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

690. În scenariul optimist, indicatorul 2S68 înregistrează progres și ajunge, în 2023, la valoarea de 53 km, reprezentând 33% din ținta de 160 km.
691. De asemenea, indicatorul financiar înregistrează o ușoară creștere, rata de atingere a țintei ajungând la 17%.

Tabelul 122. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea conductei de transport de gaz operațională construită	2S68	MPD	160	-	53	53	53	33%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această Autoritate	F	MPD	933.387.101 LEI	45.097.926 LEI	161.030.256 LEI	161.030.256 LEI	161.030.256 LEI	17%

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

692. În scenariul pesimist, indicatorul 2S68 se află în zona de risc și înregistrează valoarea de 43 km, reprezentând 27% din ținta de 160 km.
693. Valoarea indicatorului financiar înregistrează o scădere considerabilă, ajungând la 14% din bugetul alocat axei prioritare 8.

Tabelul 123. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 8

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Lungimea conductei de transport de gaz operațională construită	2S68	MPD	160	-	43	43	43	27%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această Autoritate	F	MPD	933.387.101 LEI	36.898.303 LEI	131.752.027 LEI	131.752.027 LEI	131.752.027 LEI	14%

Autoritate								
------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Sursa: Prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

694. În cadrul axei prioritare 2 există doar 2 proiecte majore, implementate de Transgaz și Transelectrica, care sunt contractate, (ambele sunt proiecte preidentificate în 2007-2013), iar indicatorii din cadrul de performanță sunt determinați doar de proiectul Transgaz. Dacă acest contract se va finaliza până în 2023, conform planificării, atunci țintele indicatorilor vor fi atinse.
695. Reprezentanții AM POIM au afirmat că, pentru a se atinge ținta indicatorului/etapei cheie de implementare 2S68, ar trebui ca toate contractele de achiziție publică să fie încheiate. Totuși, multe contracte sunt încă în desfășurare, de aceea ținta pentru 2018 încă nu este atinsă. Această dinamică reduce foarte mult timpul de execuție ceea ce periclitează atingerea țintelor ambilor indicatori printr-o implementare lentă/redușă. Aproximativ jumătate din contractele de achiziție publică sunt semnate, dar evoluția fizică a proiectelor înregistrează dificultăți. Totuși, reprezentanții AM POIM au precizat că este posibil ca indicatorul 2S68 să fie atins în 2023.⁹³
696. În cadrul focus grupului s-a menționat că estimarea instrumentului e corectă, evoluția acestei axe ținând de capacitatea beneficiarilor. Ambele proiecte din cadrul axei prioritare 8 au dificultăți în implementare.

Concluzii și recomandări

697. Noua versiune a programului operațional a suplimentat bugetul axei prioritare 8 cu aprox. 100 mil. euro deoarece urmează să fie lansat un apel de proiecte în cadrul sectorului de rețele de distribuție de gaz (OS 8.2). Astfel, este de așteptat ca noile proiecte contractate să contribuie atât la indicatorul financiar, cât și la indicatorul 2S68.

4.5 Programul Operațional Competitivitate

Descriere program

698. Programul Operațional Competitivitate (POC) răspunde nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice din România. Programul vizează două probleme ale economiei românești, și anume sprijinul insuficient pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) și infrastructura subdezvoltată în tehnologia informației și a comunicațiilor (TIC) și implicit servicii digitale slab dezvoltate. Astfel, potrivit documentului de program, „obiectivul general al POC este de a contribui la realizarea obiectivului global al Acordului de Parteneriat prin susținerea CDI și TIC pentru competitivitate și dezvoltare”. Prin intervențiile sale, Programul contribuie la creșterea competitivității și la dezvoltarea economică prin îmbunătățirea accesului, securității și utilizării TIC și prin consolidarea CDI. Totodată, POC contribuie, în mod indirect, la reformarea unor domenii precum educația, sănătatea și cultura, dar și la incluziune socială sau reducerea sărăciei, prin finanțarea unor proiecte de e-guvernare⁹⁴.
699. Pentru implementarea obiectivelor sale, Programul Operațional Competitivitate, este structurat pe două axe prioritare:

⁹³ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

⁹⁴ Documentul Programului Operațional Competitivitate

- Axa prioritară 1 (AP 1): Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor (830.421.147,00 EUR);
- Axa prioritară 2 (AP 2): Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă (499.366.087,00 EUR)⁹⁵.

700. Situația generală actuală a programului este prezentată în tabelul următor⁹⁶:

Tabelul 124. Situația generală actuală a Programului Operațional Competitivitate

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP	Valoare proiectelor contractate	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axă Prioritară 1: Cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare (CDI) in sprijinul competitivității economice si dezvoltării afacerilor	229	80	830.421.147	545.670.131,43	65,71%
Axă Prioritară 2: Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitala competitiva	197	72	499.366.087	533.320.048,28	106,8%

701. Conform rapoartelor anuale de implementare, apelurile de proiecte pentru AP 1 acopereau un procentaj de peste 90% din totalul alocării pe axa respectivă în anul 2018. Același lucru nu se poate spune despre AP 2, unde s-a înregistrat un nivel redus al lansărilor pe parcursul implementării programului. Astfel, au fost realizate realocări financiare de pe Axa Prioritară 2 pe Axa Prioritară 1, care a dus la un nivel mai ridicat de contractare a fondurilor alocate.
702. Rapoartele Anuale de Implementare explică că numărul mic de apeluri de proiecte lansate în perioada 2014-2018 se datorează caracterul strategic al proiectelor din cadrul AP2 și numărului de actori din administrația publică care sunt implicați în implementarea acestor proiecte (în unele cazuri, proiectele sunt implementate în colaborare cu toate instituțiile/autoritățile de la nivel local/teritorial care au competențe legale privind furnizarea/ gestionarea servicii publice vizate de proiecte, ceea ce crește nivelul de complexitate și timpul necesar elaborării proiectelor)⁹⁷. Potrivit Raportului anual de implementare 2017 și 2018, numărul instituțiilor/autorităților implicate la nivel local în implementarea proiectelor ajunge și la câteva mii, ceea ce a îngreunat în mod semnificativ procesul de pregătire a proiectelor. Datorită dificultăților întâmpinate de beneficiarii publici în pregătirea și elaborarea proiectelor, s-au înregistrat întâzieri semnificative în primii 3 ani de implementare POC 2014-2020 (în contextul în care toate aceste proiecte sunt necompetitive, iar apelurile au fost lansate după consultarea beneficiarilor referitor la nivelul de pregătire). Astfel, pentru a diminua riscurile apărute în implementarea AP 2, AM POC a lansat în anul 2018 un număr semnificativ mai mare de apeluri de proiecte (7) față de anii anteriori. Apelurile lansate în anul 2018 au acoperit acoperit 55,23% din alocarea totală financiară pe axă⁹⁸.

⁹⁵ Documentul Programului Operațional Competitivitate

⁹⁶ Anexa 3: Lista proiectelor contractate, situația la data de 31 Martie 2020

⁹⁷ Rapoartele anuale de implementare 2015, 2016, 2017 și 2018

⁹⁸ Rapoartele anuale de implementare pentru anii 2017 și 2018

703. Pe de altă parte, POC 2014-2020 a întâmpinat probleme în procesul de evaluare a proiectelor, în special a celor pe care le-a gestionat Organismul Intermediar pentru Cercetare (OIC). Procesul de evaluare a proiectelor a fost lent și reprezintă un factor care a afectat performanța programului până în acest an, generând întârzieri considerabile. În cadrul reuniunii Comitetului de Monitorizare de pe data de 22 ianuarie 2019 au fost identificate un număr de 367 de proiecte care nu au fost evaluate, *depuse la OIC încă din anul 2016*, deși potrivit acordului de delegare semnat între AM POC și OIC, procesul de evaluare și selectare a proiectelor pentru fiecare apel trebuie încheiat în 6 luni. În 2019, 296 de proiecte se aflau în evaluare pe AP 1, în timp ce 226 de cereri de finanțare se aflau în evaluare pe AP 2. Această situație a determinat retragerea funcției de evaluare și contractare a OIC prin modificarea organigramei Ministerului Fondurilor Europene. În acest sens structura AM POC a fost suplimentată cu un număr de 30 de experți evaluatori⁹⁹. Conform informațiilor de la focus grup, o parte din aceste proiecte au fost contractate.
704. Un element care a întârziat contractarea pe ambele axe îl reprezintă și dezvoltarea și implementarea cu întârziere a aplicațiilor informatice SMIS2014+ și MySMIS2014. Astfel, proiectele depuse în 2015 nu au putut fi evaluate decât în 2016, an din care toate lansările de apeluri au început să se realizeze prin sistemul informatic MySMIS2014. De asemenea, în anul 2016 au fost reconstituite în MySMIS apelurile din anul 2015, asigurându-se astfel disponibilitatea tuturor datelor. Însă, nivelul de contractare rămâne la un nivel scăzut¹⁰⁰.
705. Potrivit Raportului anual de implementare pentru anul 2017, procesul de desemnare a putut fi finalizat în august 2017, după finalizarea dezvoltării sistemului informatic pentru acreditarea sistemului de management și control. Desemnarea relativ târzie a AM și autorității de certificare pentru POC 2014-2020 și instabilitatea instituțională (reorganizarea în 2017 și în 2018 a Ministerului Fondurilor Europene) au afectat lansarea apelurilor și efectuarea plăților către beneficiari în 2017¹⁰¹.
706. Principalul factor pozitiv care a contribuit la performanța programului este interesul ridicat din partea beneficiarilor pentru apelurile lansate pe AP 1, fiind depuse în total 998 de cereri de finanțare¹⁰². AM POC a elaborat 19 ghiduri, pe acțiuni specifice pentru a sprijini beneficiarii în elaborarea cererilor de finanțare, iar numărul de instrucțiuni emise a fost unul ridicat (în total 20 de instrucțiuni).
707. Principalul factor negativ a fost unul instituțional, care a creat problemele prezentate mai sus: întârzieri în implementarea și lansarea modulelor SMIS și MySMIS, problemele în procesul de evaluare a cererilor finanțare, întârzierile în semnarea acordurilor de delegare și nivelul redus al lansărilor pe AP 2¹⁰³.
708. Datorită neatingerii țintelor etapelor cheie de implementare pe AP2, AM POC a considerat necesară modificarea Cadrului de Performanță al programului în anul 2018. Astfel, au fost stabilite etape cheie de implementare mai clare și mai realiste care să vizeze „contracte de finanțare” și nu „contracte de achiziții” (acestea din urmă fiind încheiate la 1-2 după contractarea proiectelor finanțate, ca activitate de implementare). De asemenea, a avut loc o realocare a fondurilor necontractate de pe AP 2 pe AP 1¹⁰⁴.

Aspecte metodologice

709. În urma focus-grupului organizat pentru Programul Operațional Competitivitate, la care au participat reprezentanți din departamente diverse ale AM, evaluatorii au ajustat unele ipoteze pentru acest program pe baza opiniilor exprimate de către participanți. În primul, ipoteza privind numărul proiectelor viitoare a fost ajustată, deoarece nu se vor mai lansa alte apeluri, cu excepția acțiunilor 2.2.1, 2.2.2 (acțiune nouă), 2.3.1 și 2.3.3, toate pe Axa Prioritară 2¹⁰⁵. Pe axa prioritară 1 nu se vor mai lansa apeluri, însă urmează să fie

⁹⁹ Comitetul de Monitorizare de pe data de 22 ianuarie 2019

¹⁰⁰ Raportul anual de implementare pentru anul 2016

¹⁰¹ Raportul anual de implementare pentru anul 2017

¹⁰² Reuniunea Comitetului de Monitorizare de pe data de 22 ianuarie 2019

¹⁰³ Rapoartele anuale de implementare pentru anii 2017 și 2018

¹⁰⁴ Raportul anual de implementare 2018

¹⁰⁵ Focus grup cu reprezentanții AM Program Operațional Competitivitate pentru validarea estimărilor instrumentului de prognoză

contractate proiecte care au trecut de etapa de selecție. Astfel ipotezele de lucru privind numărul de proiecte au fost ajustate pe ambele Axe Prioritare, conform informațiilor colectate din focus grup.

710. În al doilea rând, s-a renunțat la ipoteza privind rambursarea în proporție de 100% a fondurilor alocate pentru proiecte. O nouă ipoteză, realistă, a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare a proiectelor finalizate. Ipotezele privind durata de implementare medie și bugetul mediu ale proiectelor au fost validate în cadrul focus grupului.

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Axa prioritară 1: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

Logica de intervenție a Axei Prioritare

711. Axa Prioritară 1 are următoarele **obiective specifice**:
- 1.1 – Creșterea capacității de CDI în domeniile de specializare inteligentă și în sănătate;
  - 1.2 – Creșterea participării românești în cercetarea la nivelul UE.
712. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**¹⁰⁶:
- Acțiunea 1.1.1 Mari infrastructuri de CD (Investiții în departamentele de Cercetare-Dezvoltare (CD); Clustere de inovare; Instituții publice de CD/Universități; Instituții publice de CD/Universități; Infrastructuri de cercetare și inovare);
  - Acțiunea 1.1.2 Dezvoltarea unor rețele de centre CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil și asigurarea accesului cercetătorilor la publicații științifice și baze de date europene și internaționale (Dezvoltare rețele de centre CD; Dezvoltarea RoEduNet; Proiecte de tip CLOUD și de infrastructuri masive de date);
  - Acțiunea 1.1.3 Crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale programului-cadru ORIZONT 2020 al Uniunii Europene și alte programe CDI internaționale
  - Acțiunea 1.1.4 Atragerea de personal cu competențe avansate din străinătate pentru consolidarea capacității CD
  - Acțiunea 1.2.1 Stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare prin proiecte de CDI derulate de întreprinderi individual sau în parteneriat cu institutele de CD și universități, în scopul inovării de procese și de produse în sectoarele economice care prezintă potențial de creștere
  - Acțiunea 1.2.2 Instrumente de creditare și măsuri de capital de risc în favoarea IMM-urilor inovative și a organizațiilor de cercetare care răspund cererilor de piață
  - Acțiunea 1.2.3 Parteneriate pentru transfer de cunoștințe (Knowledge Transfer Partnerships)
713. **Beneficiari eligibili** în cadrul AP 1 a POC sunt structuri care desfășoară cercetare, publice sau private¹⁰⁷:
- Pentru Acțiunea 1.1.1 sunt beneficiari eligibili institute sau universități publice din CD; firmele cu activitate de CD menționată în statutul lor; entități care gestionează structuri inovatoare de cluster;
  - Pentru Acțiunea 1.1.2 sunt beneficiari eligibili organizații de cercetare de drept public și/sau privat (instituții de învățământ superior și de învățământ superior); Agenția de Management RoEduNet; ANELIS PLUS;
  - Pentru Acțiunea 1.1.3 sunt beneficiari eligibili organizații de cercetare de drept public și / sau privat și mari, mijlocii sau întreprinderi mici.
  - Pentru Acțiunea 1.1.4 sunt beneficiari eligibili organizațiile de cercetare guvernate de dreptul public și / sau de drept privat și întreprinderile mari, mijlocii sau mici cu activitate de RD menționate în statutul lor.
  - Pentru Acțiunea 1.2.1 sunt beneficiari eligibili următoarele categorii

¹⁰⁶ Documentul Programului Operațional Competitivitate

¹⁰⁷ Documentul Programului Operațional Competitivitate

- Întreprinderile mari, mijlocii sau mici pentru care activitatea de CD nu constituie obiectul principal de activitate. Activitatea de CD poate să nu existe în obiectul de activitate al întreprinderii
  - Spin-off-uri: întreprinderi care urmează să se înființeze pe baza unui rezultat obținut dintr-un proiect de cercetare al unei organizații de cercetare de drept public (instituție de CD sau de învățământ superior). Prin această acțiune se vor finanța proiectele de tip „spin-off” care asigură unui cercetător sau unui grup de cercetători posibilitatea să se desprindă din instituția publică, unde a dezvoltat un proiect de cercetare și a obținut un rezultat, în scopul continuării în cadrul firmei proprii a soluției cercetate până la finalizarea ei, în vederea producerii și comercializării rezultatelor pe piață
  - Start-up-uri inovatoare: întreprinderi care înregistrează o vechime de maximum 3 ani în anul depunerii proiectului și au un plan de afaceri bazat pe un rezultat CD sau un drept de proprietate industrial
  - Întreprinderi nou-înființate inovatoare (definite conform Reg. de exceptare in bloc de la notificare Nr.651/2014 art.22, alin.(2), combinat cu art. 2, alin.(80)).
- Pentru acțiunea 1.2.2, sunt eligibilitatea beneficiarilor se realizează conform evaluării ex-ante în conformitate cu art.37 din Regulamentul (UE) nr.1303/2013
- Pentru acțiunea 1.2.3 sunt beneficiari eligibili organizațiile de cercetare (instituții de CD și de învățământ superior) a căror activitate are potențial de comercializare.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

714. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 125. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MPD	326	94	277	309	366	112%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	CO24	MPD	249	303	359	361	457	183%
Suma totală a cheltuielii eligibile din	1	MPD	3.469.228.891 LEI	1.627.995.346 LEI	1.696.184.998 LEI	1.775.980.128 LEI	1.901.274.589 LEI	55%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate								
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	C001	MD	94	28	124	142	190	202%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	C024	MD	188	87	126	128	198	105%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	236.261.863 LEI	1.091.310.321 LEI	1.102.283.378 LEI	1.113.384.194 LEI	1.130.828.718 LEI	99%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

715. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările au inclus, așa cum este menționat anterior, luarea în considerare a faptului că nu vor mai fi lansate noi apeluri, dar și a faptului că proiectele nu cheltuiesc 100% din proiectul alocat (date fiind în special economiile generate de achiziții publice). Astfel, cu privire la numărul viitor de proiecte contractate pentru restul perioadei de implementare, evaluatorii au pus o limită asupra valorii din 2022, anume 141 de proiecte, conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POC.

Tabelul 126. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	C001	MPD	326	81	265	296	352	108%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	C024	MPD	249	257	314	316	407	140%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	3.469.228.891 LEI	1.372.932.398 LEI	1.441.413.493 LEI	1.528.089.270 LEI	1.629.576.376 LEI	47%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	C001	MD	94	41	138	155	205	216%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	C024	MD	188	143	183	185	259	133%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	236.261.863 LEI	1.145.900.682 LEI	1.159.566.931 LEI	1.169.313.124 LEI	1.179.554.044 LEI	103%

716. Instrumentul de previzionare prognozează pentru indicatorul CO01 – *Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite* o valoare de 352 de societăți sprijinite pentru regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 108% din ținta pe 2023, și o valoare de 205 de societăți sprijinite pentru regiunea mai mult dezvoltată, reprezentând 216% din țintă. Pentru indicatorul CO24 – *Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin*, instrumentul prognozează o valoare de 407 de noi cercetători în regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 140% din ținta pe 2023, și 259 de noi cercetători în regiunea mai dezvoltată reprezentând 133% din ținta pe 2023. Cu privire la indicatorul financiar, se poate prognoza că acesta va fi atins în proporție de 47% din ținta pentru 2023 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și în proporție de 103% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 127. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MPD	326	83	285	320	382	117%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	CO24	MPD	249	270	332	334	434	149%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	3.469.228.891 LEI	1.482.950.178 LEI	1.558.279.382 LEI	1.653.622.738 LEI	1.765.258.554 LEI	51%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MD	94	43	150	169	223	235%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	CO24	MD	188	150	194	196	278	142%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	236.261.863 LEI	1.255.013.155 LEI	1.270.046.029 LEI	1.280.766.841 LEI	1.292.031.853 LEI	113%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

717. În scenariul optimist, instrumentul de previzionare prognozează pentru indicatorul CO01 o valoare de 382 de societăți sprijinite pentru regiunile mai puțin dezvoltate reprezentând 117% din ținta pe 2023 și o valoare de 223 de societăți sprijinite pentru regiunea mai mult dezvoltată reprezentând 235% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul CO24, instrumentul a previzionat o valoare de 434 de noi cercetători în regiunile mai puțin dezvoltate reprezentând 149% din ținta pe 2023, și 278 de noi cercetători în regiunea mai dezvoltată reprezentând 142% din ținta pe 2023. Cu privire la indicatorul financiar, acesta a fost atins în proporție de 51% din ținta pentru 2023 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și în proporție de 113% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 128. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	CO01	MPD	326	79	244	272	323	99%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători	CO24	MPD	249	245	297	298	380	130%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
În entitățile care beneficiază de sprijin								
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	3.469.228.891 LEI	1.258.304.392 LEI	1.311.835.830 LEI	1.379.786.410 LEI	1.474.991.620 LEI	43%
Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite	C001	MD	94	39	127	142	187	197%
Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin	C024	MD	188	136	172	174	241	123%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	236.261.863 LEI	1.035.888.730 LEI	1.047.352.346 LEI	1.056.158.716 LEI	1.066.228.600 LEI	93%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

718. În scenariul pesimist, instrumentul de previzionare prognozează pentru indicatorul C001 o valoare de 323 de societăți sprijinite pentru regiunile mai puțin dezvoltate reprezentând 99% din ținta pe 2023 și o valoare de 187 de societăți sprijinite pentru regiunea mai mult dezvoltată reprezentând 197% din ținta pe 2023. Pentru indicatorul C024, instrumentul a previzionat o valoare de 380 de noi cercetători în regiunile mai puțin dezvoltate reprezentând 130% din ținta pe 2023, și 241 de noi cercetători în regiunea mai dezvoltată reprezentând 123% din ținta pe 2023. Cu privire la indicatorul financiar, acesta a fost atins în proporție de 51% din ținta pentru 2023 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și în proporție de 93% pentru regiunea mai dezvoltată.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

---

719. Cu excepția indicatorului financiar pentru regiunile mai puțin dezvoltate, toți indicatorii de performanță de pe Axa Prioritară 1 își ating țintele pentru anul 2023. În cazul indicatorilor de realizare, țintele sunt cu mult depășite (în toate scenariile), cu excepția indicatorului CO01 pentru regiuni mai puțin dezvoltate, care are o rată de atingere de 108% (în scenariul general). Având în vedere întârzierile acumulate la nivel de program (probleme în evaluarea de proiectelor depuse în cadrul apelurilor de cereri de finanțare, întârzieri în semnarea acordurilor de delegare și riscul de suspendare), există posibilitatea ca țintele să fi fost subestimate. Ratele de atingere foarte ridicate se pot explica și prin probleme de rapoarte a realizărilor indicatorilor. Conform logicii de intervenție a acțiunilor din AP 1, beneficiarii au încheiat contracte subsidiare pentru transfer de cunoștințe și au raportat pentru indicatorului CO01 (ca fiind întreprinderi sprijinite) și entitățile cu care au încheiat aceste contracte subsidiare în cadrul activităților proiectelor. Or, indicatorul CO01 ține cont doar de beneficiarul (întreprinderea) care gestionează proiectul. AM POC verifică și corectează valorile în SMIS pentru proiectele finalizate, în momentul vizitei pe teren¹⁰⁸.
720. Trebuie privită cu prudență și valoarea indicatorului CO24 (în ambele categorii de regiuni), atinsă până în prezent și prognozată pe baza experienței (datelor) de până acum înregistrate în MySMIS. Indicatorul a fost inițial calculat eronat, cu referire la numărul total de cercetători din entitățile beneficiare (headcount), fără a ține cont de norma de lucru a acestora. Pe parcursul implementării proiectelor a fost clarificat modul de calculare al indicatorului, cu includerea numărului de cercetători echivalent normă întregă (full-time equivalent). Au fost ajutate proiectele în desfășurare și în unele cazuri au fost ajustate și valorile pentru proiectele încheiate, dar premisele privind depășirea realizării indicatorului ar putea fi răsturnate de o verificare ulterioară a raportărilor inițiale.
721. AM POC verifică și corectează valorile din SMIS pentru proiectele finalizate la momentul vizitei pe teren, și în cazurile în care proiectele au utilizat unitatea de măsură greșită, se revizuieste obiectivul pentru indicatorul CO01, pe baza unei noi metodologii convenite cu Comisia Europeană. Documentul juridic pe care se bazează modificarea țintei este un act adițional¹⁰⁹.
722. Indicatorul financiar pentru regiunile mai puțin dezvoltate este singurul indicator de pe Axa Prioritară 1 pentru care există riscul de neîndeplinire. Acesta are o rată de atingere prognozată de doar 51%, deși modelul statistic arată că indicatorii CO01 și CO24 își vor depăși țintele. Pe de altă parte, indicatorul financiar pentru regiunea mai dezvoltată are o rată de atingere de 103%.

Concluzii și recomandări

---

723. În cazul indicatorilor CO01 și CO24 exista riscul ca țintele să fie subestimate, deoarece în ciuda problemelor întâmpinate la nivel program, ratele prognozate de atingere a acestor indicatori sunt foarte ridicate.
724. Ținând cont de această concluzie, este recomandată analiza și recalcularea țintelor pentru toți indicatorii de performanță, utilizând în acest sens metodologia de calculare a țintelor inițială, dar clarificată pe parcursul implementării programului. Un avantaj al recalculării țintelor indicatorilor de realizare este că se va obține o imagine mai clară asupra performanței reale a Axei Prioritare. De asemenea, se recomandă elaborarea unui ghid al indicatorilor mai detaliat pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea unității de măsură, pentru a se evita situațiile de raportare incorectă de către beneficiari.
725. În privința indicatorilor financiari, se recomandă o recalculare costurilor unitare/metodologiei utilizate pentru stabilirea țintelor în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate, deoarece deși rata de realizare a indicatorului financiar este de 51%, ambii indicatori de realizare din cadrul de performanță își depășesc țintele. Odată revizuită ținta, sumele pot fi realocate pentru prioritățile de investiții unde există pericol de neatingere a țintelor de realizare și unde alocări financiare suplimentare pot sprijini atingerea acestor ținte.

---

¹⁰⁸ Focus grup cu reprezentanții AM Program Operațional Competitivitate pentru validarea estimărilor instrumentului de prognoză

¹⁰⁹ Focus grup cu reprezentanții AM Program Operațional Competitivitate pentru validarea estimărilor instrumentului de prognoză

Axa prioritară 2: Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă

Logica de intervenție a Axei Prioritare

726. Axa Prioritară 2 are următoarele **obiective specifice**:
- 2.3 – Creșterea utilizării sistemelor de e-guvernare;
  - 2.4 – Creșterea gradului de utilizare a Internetului.
727. În cadrul acestor obiective specifice, sunt sprijinite următoarele **acțiuni eligibile**¹¹⁰:
- Acțiunea 2.1.1 Îmbunătățirea infrastructurii în bandă largă și a accesului la internet
  - Acțiunea 2.2.1 Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere
  - Acțiunea 2.2.2 Sprijinirea utilizării TIC pentru dezvoltarea afacerilor, în special a cadrului de derulare a comerțului electronic
  - Acțiunea 2.3.1 Consolidarea și asigurarea interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare tip 2.0 centrate pe evenimente din viața cetățenilor și întreprinderilor, dezvoltarea cloud computing guvernamental și a comunicării media sociale, a Open Data și Big Data
  - Acțiunea 2.3.2 Asigurarea securității cibernetice a sistemelor TIC și a rețelelor informatice
  - Acțiunea 2.3.3 Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură
728. **Beneficiari eligibili** pentru acțiunile din cadrul AP 2 sunt¹¹¹:
- Pentru acțiunea 2.3.1: Autoritățile administrației publice centrale de gestionare/coordonare a serviciilor publice care vizează cele 36 de evenimente predefinite de viață, inclusiv parteneriatele dintre aceste instituții publice;
  - „Pentru acțiunea 2.3.2: Entități CERT, autorități publice centrale cu responsabilități în domeniul securității cibernetice;
  - Pentru acțiunea 2.3.3: Autoritățile administrației publice cu responsabilități în educație, cultură, sănătate și TIC;
  - Pentru acțiunea 2.3.1: Autoritățile administrației publice centrale de gestionare/coordonare a serviciilor publice care vizează cele 36 de evenimente predefinite de viață, inclusiv parteneriatele dintre aceste instituții publice;
  - Pentru acțiunea 2.3.2: Entități CERT, autorități publice centrale cu responsabilități în domeniul securității cibernetice;
  - Pentru acțiunea 2.3.3: Autoritățile administrației publice cu responsabilități în educație, cultură, sănătate și TIC.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

729. În tabelul de mai jos se regăsesc estimările inițiale a instrumentului de previzionare, fără calibrările care au fost ajustate conform informațiilor colectate la focus grup:

Tabelul 129. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

¹¹⁰ Documentul Programului Operațional Competitivitate

¹¹¹ Documentul Programului Operațional Competitivitate

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	2.688.469.691 LEI	1.589.613.098 LEI	2.570.993.066 LEI	3.585.697.530 LEI	4.974.109.570 LEI	185%
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MPD	33,00	-	3	22	39	118%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MPD	1.736,00	-	3,307	5,311	8,921	514%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	363.713.727 LEI	188.861.841 LEI	330.511.89 LEI	484.959.832 LEI	699.705.685 LEI	192%
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MD	3,00	-	3	6	9	286%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S15	MD	264,00	-	503	802	1,294	490%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

730. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist.
731. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 2 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea din anul 2020, și anume 3 proiecte pentru Prioritatea de Investiții 2(a), 123 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 2(b) și 22 de proiecte pentru Prioritatea de Investiții 2(c). Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POC.
732. De asemenea, noua ipoteză privind rata de rambursare afirmă că proiectele nu cheltuiesc 100% din bugetul alocat.

Tabelul 130. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	2.688.469.691 LEI	1.345.158.802 LEI	1.878.975.722 LEI	1.987.573.526 LEI	1.987.573.526 LEI	74%
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MPD	28	-	5	7	27	98%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MPD	1.736	-	1.107	1.660	3.131	180%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această	1	MD	363.713.727 LEI	186.582.013 LEI	260.167.517 LEI	275.635.742 LEI	275.635.742 LEI	76%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
autoritate								
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MD	4	-	1	1	4	100%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MD	264	-	151	226	352	133%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

733. Indicatorii de realizare din cadrul Axei Prioritare 2 își ating țintele, și în unele cazuri își depășesc țintele stabilite pentru anul 2023. Indicatorul 3S15 – *Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online* este estimat să aibă pentru regiunile mai puțin dezvoltate o valoare de 27 de servicii publice, reprezentând 98% din ținta pentru 2023, în timp ce pentru regiunile mai dezvoltate, se estimează o valoare de 4 servicii publice, reprezentând 100% din ținta pentru 2023. Serviciile publice aferente evenimentelor de viață pentru care se dezvoltă sisteme de furnizare online cu finanțare în cadrul AP 2 a POC sunt servicii cu acoperire națională. Împărțirea pe regiuni este în acest caz artificială și are valoare doar de monitorizare și statistică. Realizarea aproape integrală a indicatorului în ambele regiuni, condiționată de atingerea țintelor proiectelor în implementare la nivelul mediu de succes al proiectelor din AP 2 POC.
734. Pentru indicatorul 3S17 – *Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație*, instrumentul de previzionare prognozează atingerea unei valori de 3.131 de școli în regiunile mai puțin dezvoltate, reprezentând 180% din ținta pentru 2023, și 352 de școli în regiunile mai dezvoltate reprezentând 133% din ținta pentru 2023. Valoarea a fost limitată în modelul de prognoză, ținând cont de numărul total de școli din regiune (414 școli regiunea București-Ilfov în anul 2019, conform INS). În cazul estimării acestui indicator instrumentul a fost calibrat pentru a nu evita numărarea multiplă a unităților școlare care vor beneficia de sistemele de digitalizare intruse prin proiectele implementate de Ministerul Educației și Cercetării, deoarece aceste proiecte contribuie împreună la atingerea indicatorului de rezultat.¹¹² Pe de altă parte, instrumentul a fost calibrat pentru a ține cont de întârzierile acumulate de Ministerul Educației și Cercetării în implementarea proiectului. Acest aspect nu afectează atingerea (chiar depășirea) țintelor până în 2023.
735. Dacă implementarea urmează același curs ca până în prezent, țintele pentru indicatorul financiar nu vor fi atinse. Instrumentul permite prognozarea îndeplinirii indicatorului financiar în proporție de 74% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 76% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 131. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

¹¹² Doar atunci când o școală beneficiază de realizări în cadrul tuturor celor trei proiecte aflate în implementare la Ministerul Educației și Cercetării acea școală poate fi luată în considerare la realizarea indicatorului. Aspect confirmat de focus grupul cu reprezentanții AM Program Operațional Competitivitate pentru validarea estimărilor instrumentului de prognoză

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	2.688.469.691 LEI	1.458.674.928 LEI	2.045.873.540 LEI	2.165.331.125 LEI	2.165.331.125 LEI	81%
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MPD	28	-	5	7	27	98%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MPD	1.736	-	1,217	1,826	3,377	195%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	363.713.727 LEI	202.240.249 LEI	283.184.304 LEI	300.199.351 LEI	300.199.351 LEI	83%
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MD	4	-	1	1	4	100%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MD	264	-	166	249	372	141%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

736. Dat fiind că scenariul general prognozează deja o atingere sau depășire a indicatorilor fizici, scenariul optimist nu aduce schimbări în ceea ce privește acești indicatori.
737. Pe de altă parte, nici în cazul scenariului optimist țintele pentru indicatorul financiar nu sunt atinse, acesta fiind îndeplinit în proporție de 81% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 83% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 132. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MPD	2.688.469.691 LEI	1.148.782.021 LEI	1.693.242.936 LEI	1.809.815.928 LEI	1.809.815.928 LEI	67%
Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online	3S15	MPD	28	-	4	17	25	88%
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MPD	1.736	-	996	1,494	2,873	126%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	1	MD	363.713.727 LEI	159.542.608 LEI	234.470.356 LEI	251.072.133 LEI	251.072.133 LEI	69%
Servicii publice aferente evenimentelor	3S15	MD	4	-	1	2	3	75%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online								
Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație	3S17	MD	264	-	136	204	332	165%

Sursa: prognoza instrumentului de previzionare utilizând date SMIS

738. Scenariul pesimist prognozează o atingere sau depășire pentru toți indicatorii fizici, cu excepția indicatorului 3S15 pentru regiunile mai dezvoltate, pentru care este estimată o valoare de 3 servicii publice, reprezentând 75% din ținta totală.
739. Țintele pentru indicatorul financiar nu sunt atinse, acesta fiind îndeplinit în proporție de 67% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 69% pentru regiunea mai dezvoltată.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

740. Indicatorii de realizare aferenți AP 2 își ating țintele pentru anul 2023. În cazul indicatorului 3S17, țintele sunt cu mult depășite. Precum în cazul AP 1, aceste estimări indică probleme în stabilirea țintelor pentru acest indicator, având vedere că această axă a întâmpinat multe probleme (mai multe decât AP 1). După cum s-a menționat mai sus, au fost întâmpinate probleme în lansarea apelurilor de proiecte pe AP 2, din cauza derulării dificile a procesului de pregătire a proiectelor, având în vedere caracterului lor strategic. Pe lângă problemele specifice la nivel de axă, problemele menționate anterior, întâmpinate la nivel de program, au avut de asemenea efecte negative asupra programului.
741. Indicatorul 3S17 trebuie analizat în contextul specificului proiectelor implementate de Ministerul Educației Naționale care sprijină digitalizarea procesului de învățare și evaluare, respectiv proiectele: „Wi-Fi Campus: Platforma națională de internet wireless în 4.500 de școli din România”, „Platformă digitală cu resurse educaționale deschise - Biblioteca școlară virtuală” și „Sistem informatic de management al școlarității - SIMS” (catalogul electronic). Odată ce școlile au acces la internet (iar prin implementarea integrală a proiectului *Wi-Fi Campus* ar trebui ca toate școlile din România să poată accesa internetul, celelalte două proiecte ar trebui să aibă ca rezultate platforme digitale naționale, cu acces pentru toate școlile, acoperind întreaga rețea de peste 6.300 de școli din țară (aproximativ 5900 în regiuni mai puțin dezvoltate și peste 400 în regiunea București-Ilfov). Pe de altă parte, conform AM POC, doar atunci când o școală beneficiază de realizări în cadrul tuturor celor trei proiecte aflate în implementare la Ministerul Educației și Cercetării acea școală poate fi luată în considerare la realizarea indicatorului. Astfel, estimarea inițială de 2000 de școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație nu corespunde logicii de intervenție a proiectelor finanțate.
742. Pe de altă parte, cele trei proiecte (în special „Sistem informatic de management al școlarității - SIMS”) se află în implementare cu întârzieri substanțiale și la nivelul AM POC și MEC este identificat riscul de nefinalizare a proiectelor. Monitorizarea proiectelor va permite o nouă estimare a țintelor pentru următorul raport de evaluare, caz în care vor fi reevaluate și întârzierile și revizuită prognoza dacă se va estimat că aceste întârzieri nu pot fi recuperate până în 2023.
743. Deși indicatorul 3S15 are o rată de realizare de 100%, și la nivelul acestui indicator au fost întâmpinate, anterior, probleme cu atingerea țintelor. În urma unei realocări financiare de la AP 2 la AP 1, au fost

modificate țintele indicatorilor de performanță. Astfel, țintele indicatorilor din cadrul AP 2 sunt mult mai mici decât erau inițial.

744. Indicatorul financiar este singurul indicator aferent AP 2 pentru care există riscul de neîndeplinire. Deși rata de realizare este de 74% pentru regiunile mai puțin dezvoltate, și 76% pentru regiunea mai dezvoltată, indicatorii de realizare sunt atinși. Putem constata astfel că subestimarea țintelor de realizare (o estimare foarte prudentă a realizărilor) a avut efectul logic invers de supraestimare a bugetelor necesare. Pe de altă parte, este posibil ca proiectele propuse de autoritățile publice să fi fost mai eficiente decât s-a estimat inițial.

Concluzii și recomandări

---

745. Se recomandă recalcularea țintelor pentru toți indicatorii de performanță utilizând metodologia de calculare a țintelor clarificată după întâlnirile și contribuțiile Comisiei Europene.
746. În cazul indicatorilor 3S15 și 3S17, există riscul ca țintele să fie subestimate, ratele de atingere a acestor indicatori sunt foarte ridicate, în ciuda problemelor întâmpinate la nivelul Axei Prioritare 2 și la nivel de program. Pe de altă parte, așa cum am arătat, ținta stabilită pentru indicatorilor 3S17 nu respectă logica de intervenție a programului, care are în vedere introducerea sistemelor digitale de învățare și evaluare în toate școlile. Un avantaj al recalculării țintelor indicatorilor de realizare este că se va obține o imagine mai clară asupra performanței reale a AP 2.
747. În privința indicatorilor financiari, se recomandă o recalculare a costurilor unitare / metodologiei pentru estimarea țintelor pentru ambele regiuni, deoarece deși rata de realizare a indicatorului financiar este de sub 95%, ambii indicatori de realizare din cadrul AP 2 își depășesc țintele. De asemenea, pentru indicatorul financiar se recomandă sporirea nivelului de atenție acordat proiectelor în implementare, pentru a interveni în cazurile în care apar întârzieri sau blocaje în implementarea proiectelor (așa cum s-a întâmplat cu mai multe proiecte finanțate în cadrul AP 2 în anii precedenți). O comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă este necesară, în special prin organizarea de ședințe de lucru pe proiecte, care să permită beneficiarilor, OI și AM să identifice împreună probleme și blocaje, precum și soluții la acestea. Având în vedere caracterul strategic al proiectelor din cadrul AP 2, cooperarea dintre AM, OI și beneficiari trebuie să fie de tip partenerial, toate părțile fiind interesate de implementarea cu succes a proiectelor ce reprezintă elemente cheie ale politicilor naționale în educație și alte servicii publice și, în unele cazuri, asigură îndeplinirea unor obligații europene (cum este operaționalizarea cărții electronice de identitate). Numărul proiectelor aflate în implementare este unul ridicat (doar 72 de proiecte sunt finalizate din 197) și urmează să fie lasate noi apeluri pentru acțiunile 2.2.1, 2.2.2 (acțiune nouă care urmează să fie stabilită), 2.3.1 (Big Data), 2.3.3 (E-Educație). Astfel, cooperarea eficientă poate asigura atingerea țintelor indicatorului financiar, dacă se realizează o implementare de succes a proiectelor în desfășurare.

4.6 Programul Operațional Pescuit și Afaceri Maritime

Descriere generală program

748. Obiectivele principale ale POPAM vizează îmbunătățirea competitivității sectorului acvaculturii și a sectorului de prelucrare, viabilitatea sectorului pescuitului maritim și dezvoltarea durabilă a zonelor tradiționale dependente de pescuit. Programul abordează, de asemenea, nevoia de protecție și reabilitare a mediului marin și a resurselor sale vii, controlul activităților de pescuit, colectarea datelor privind pescuitul și îmbunătățirea cunoștințelor privind starea mediului marin.
749. Programul este bazat pe 7 priorități ale Uniunii:¹¹³
1. Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere (4.752.434,00 EUR)

---

¹¹³ Evaluarea se concentrează doar pe primele cinci axe prioritare avându-se în vedere faptul ca axele de asistență tehnică nu au cadru de performanță.

2. Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere (89.489.843,00 EUR)
  3. Stimularea punerii în aplicare a PCP (Politica Comună în domeniul Pescuitului) (12.942.786,00 EUR)
  4. O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite (37.428.646,00 EUR)
  5. Stimularea comercializării și a prelucrării (7.820.754,00 EUR)
  6. Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate (2.500.000,00 EUR)
  7. Asistență tehnică (13.486.908,00 EUR).
750. Axele prioritare 2 și 4 consumă o mare parte a resurselor alocate POPAM.
751. Situația generală actuală a programului este prezentată în tabelul următor¹¹⁴:

Tabelul 133 - Situația generală actuală a Programului Operațional Pescuit și Afaceri Maritime

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP	Valoare proiectelor contractate	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axă Prioritară 1: Cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare (CDI) in sprijinul competitivitatii economice si dezvoltarii afacerilor	229	80	830.421.147	545.670.131,43	65,71%
Axă Prioritară 2: Tehnologia informatiei si comunicatiilor (TIC) pentru o economie digitala competitiva	197	72	499.366.087	533.320.048,28	106,8%

Prioritatea Uniunii	Număr de proiecte	Nr. Proiecte încheiate	Contribuția UE la nivel de AP €	Valoarea proiectelor contractate €	Rata de contractare (contribuția UE)
Prioritatea Uniunii 1 - Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere.	11	1	4.752.434,00	2.584.387,10	54%

¹¹⁴ Analiza a fost efectuată pe baza *Listei beneficiarilor POPAM la data de 10 iulie 2020*, disponibilă pe site-ul POPAM.

Prioritatea Uniunii	Număr de proiecte	Nr. Proiecte încheiate	Contribuția UE la nivel de AP €	Valoarea proiectelor contractate €	Rata de contractare (contribuția UE)
Prioritatea Uniunii 2 - Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere.	144	67	89.489.843,00	61.381.575,94	69%
Prioritatea Uniunii 3 - Stimularea punerii în aplicare a PCP (Politica Comună în domeniul Pescuitului).	4	1	12.942.786,00	4.493.437,28	35%
Prioritatea Uniunii 4 - Ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite.	251	54	37.428.646,00	27.265.499,13	73%
Prioritatea Uniunii 5 - Stimularea comercializării și a prelucrării.	21	7	7.820.754,00	8.380.822,39	107%
Prioritatea Uniunii 6 - Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate.	1	0	2.500.000,00	1.805.028,62	72%

Sursă: Lista beneficiarilor POPAM la data de 10 iulie 2020 și calculele efectuate de autori

752. În procesul de implementare a programului a fost întâmpinată o serie de dificultăți. În intervalul 2015-2019 au fost lansate mai multe apeluri de proiecte pentru fiecare axă prioritară, în funcție de măsurile care urmau să fie finanțate. Situația inițială a lansării apelurilor s-a confruntat cu o lipsă de cereri de finanțare sau cu o situație de neconformitate a documentelor. Lipsa cererilor de finanțare poate fi explicată prin lipsa de experiență a beneficiarilor cu sistemul informatic My SMIS, deoarece până în 2014, cererile din cadrul POPAM au fost depuse doar în format de hârtie. Pentru anumite axe, rata de cofinanțare de 50% este considerată împovărătoare pentru mare parte dintre beneficiarii programului, care au venituri reduse.
753. Un alt aspect care a afectat performanța programului a fost situația solicitanților privați care nu aveau contracte din care să reiasă dreptul de folosință al terenului/luciu de apă. De asemenea, beneficiarii privați din N-E țării nu aveau prelungite contractele cu Apele Române privind asigurarea volumului de apă și a serviciilor comune de gospodărire a apei, iar la acestea se adaugă procesul anevoios și lung în obținerea licenței pentru activitatea în acvacultură¹¹⁵.
754. Pentru îmbunătățirea procesului de implementare, Autoritatea de Management a luat o serie de măsuri. În primul rând, au fost organizate reuniuni regionale pentru prezentarea în detaliu a facilităților de plată din cadrul POPAM care constau în: plata la factură, avans de 50% din sprijinul financiar nerambursabil contractat; avans 100% din sprijinul nerambursabil pe tranșa de plată. Totodată, a fost emisă o ordonanță de urgență pentru garantarea până la maxim 80% a creditelor acordate de instituțiile finanțatoare pentru dezvoltarea și facilitarea accesului la finanțare al beneficiarilor POPAM.¹¹⁶ În ceea ce privește situația

¹¹⁵ Raport anual de implementare 2016

¹¹⁶ Raport anual de implementare 2016

proprietății asupra terenului/luciuului de apă, aceasta a fost rezolvată prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura.¹¹⁷

755. Programul a fost modificat de mai multe ori de la momentul aprobării primei versiuni. În anul 2018 au existat 2 modificări de program, deoarece au fost necesare realocări între rioritățile Uniunii, în funcție de gradul de interes pentru fiecare prioritate. În urma celei de-a doua modificări a fost exclus din cadrul de performanță indicatorul 1.9 - *Numărul de proiecte privind promovarea capitalului uman și a dialogului social, diversificare și noi forme de venit, întreprinderi nou înființate pentru pescari și sănătate/siguranță, aferent primei priorități a Uniunii.*¹¹⁸ În 2019, principala modificare de program a inclus transferul rezervei de performanță de la prioritatea 1 către prioritatea 2.¹¹⁹

Aspecte metodologice

756. În urma focus-grupului organizat pentru programul Pescuit și Afaceri Maritime, la care au participat reprezentanți din departamente diverse ale AM, evaluatorii au ajustat unele ipoteze pentru acest program pe baza opiniilor exprimate de către participanți. Instrumentul a fost aplicat pentru indicatorii aflați în cadrul de performanță, în cazul primelor 6 priorități ale Uniunii. Valorile estimate ale indicatorului financiar sunt exprimate în lei, de aceea ținta indicatorului financiar a fost convertită în lei folosind cursul aferent lunii iunie. (4,8432lei/1 EUR).

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Prioritatea Uniunii 1 - Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere.

Logica de intervenție a PU1:

757. Prima prioritate a Uniunii din cadrul programului are **4 obiective specifice**:
1. *Obiectiv specific 1* - Reducerea impactului pescuitului asupra mediului marin, inclusiv evitarea și reducerea, în măsura posibilului, a capturilor nedorite
  2. *Obiectiv specific 4* - Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din domeniul pescuitului, inclusiv a flotei costiere la scară mică, și îmbunătățirea condițiilor de siguranță sau de lucru
  3. *Obiectiv specific 5* - Sprijinirea consolidării dezvoltării tehnologice, a inovării, inclusiv a creșterii eficienței energetice, și a transferului de cunoștințe
758. Activitățile eligibile în cadrul acestei priorități sunt:
1. Modernizarea infrastructurii specifice activității de pescuit comercial – porturi și puncte de debarcare;
  2. Înființarea sau modernizarea adăposturilor pescărești – în ape interioare: 5 adăposturi sau locuri de debarcare; la Marea Neagră: 1 port, 2 locuri de debarcare sau adăposturi;
  3. Creșterea valorii adăugate a produselor pescărești prin procesare, comercializare sau vânzare directă de către pescari – ape interioare 2 proiecte, la Marea Neagră 1.

---

¹¹⁷ Decizia CM nr.18/2017 privind aprobarea Minutei celui de-al treilea Comitet de Monitorizare al Programului pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020

¹¹⁸ Raport anual de implementare 2018

¹¹⁹ DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI din 6.12.2019 de modificare a Deciziei de punere în aplicare C(2015) 8416 de aprobare a programului operațional „Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime pentru România” pentru sprijin din partea Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime în România.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

759. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 134 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		30.689.174 LEI	12.664.328 LEI	14.075.559 LEI	14.792.713 LEI	15.509.866 LEI	51%
1.3 Numărul de proiecte privind valoarea adăugată, calitatea, utilizarea capturilor nedorite și porturile de pescuit, locurile de debarcare, halele și adăposturile	1.3	8	6	11	15	22	269%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

760. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Priorității Uniunii 1 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte la valoarea pe anul 2020 pentru restul perioadei de implementare, 12 proiecte, având în vedere că se vor mai contracta 3 proiecte în cadrul acestei Priorități. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POPAM.

Tabelul 135 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		30.689.174 LEI	10.508.300 LEI	11.315.724 LEI	11.315.724 LEI	11.315.724 LEI	37%

1.3 Numărul de proiecte privind valoarea adăugată, calitatea, utilizarea capturilor nedorite și porturile de pescuit, locurile de debarcare, halele și adăposturile	1.3	8	4	9	11	11	131%
---	-----	---	---	---	----	----	-------------

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

761. Potrivit scenariului general, după calibrare, indicatorul 1.3 nu se află în situație de risc, având în vedere faptul că pentru 2023 se estimează o rata de realizare de 131%, pentru 11 proiecte contractate. Indicatorul financiar se află în situație de risc, deoarece rata de realizare estimată pentru 2023 este de 37%, iar valoarea este de 11.315.724.

Tabelul 136 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		30.689.174 LEI	11.504.490 LEI	12.392.656 LEI	12.392.656 LEI	12.392.656 LEI	40%
1.3 Numărul de proiecte privind valoarea adăugată, calitatea, utilizarea capturilor nedorite și porturile de pescuit, locurile de debarcare, halele și adăposturile	1.3	8	4	10	11	11	142%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

762. Nici în scenariul optimist rata de realizare a indicatorului financiar nu este foarte mare, aceasta ajungând la 40%. În ceea ce privește indicatorul fizic, valoarea continuă să fie ridicată, în 2023 ajungându-se (pentru 11 proiecte contractate) la o rată de atingere de 142%.

Tabelul 137 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 1

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		30.689.174 LEI	9.533.616 LEI	10.262.802 LEI	10.262.802 LEI	10.262.802 LEI	33%

1.3 Numărul de proiecte privind valoarea adăugată, calitatea, utilizarea capturilor nedorite și porturile de pescuit, locurile de debarcare, halele și adăposturile	1.3	8	4	8	10	10	121%
---	-----	---	---	---	----	----	-------------

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

763. Chiar și în scenariul pesimist indicatorul 1.3 are o evoluție bună și în acest caz rata de realizare depășește 100%, în 2023. Indicatorul financiar are o valoare estimată de 10.262.802, iar rata de realizare este cu 4 procente mai mică decât în scenariul general.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

764. În ceea ce privește această prioritate, există un risc în neîndeplinirea indicatorului financiar. O cauză a acestei situații poate fi evoluția lentă în implementarea priorității până în momentul de față. La nivel general s-a manifestat un interes scăzut pentru această intervenție care vizează modernizarea infrastructurii portuare de pescuit¹²⁰, după cum se poate vedea din rata de contractare redusă de la acest moment (54%).

Concluzii și recomandări

765. În cazul indicatorului 1.3 nu s-a identificat un risc de neîndeplinire a țintei, de aceea nu se vor face recomandări.
766. Pentru situația indicatorului financiar, în cadrul discuțiilor cu AM s-a menționat faptul că este planificată contractarea unui proiect mare (de infrastructură) care urmează să consume toată alocarea aferentă PU1 și să determine și o anumită rată de supra-contractare. Totuși, în prezent situația cu acest proiect este incertă, nu se știe dacă va fi finanțat în cadrul acestui exercițiu financiar sau în următorul. Se recomandă prioritizarea deciziei cu privire la această contractare, care ar putea determina o îmbunătățire a ratei de realizare pentru indicatorul financiar. În funcție de această decizie, evoluția indicatorului și rezultate următoarei rulări a instrumentului, se vor face alte recomandări necesare.

Prioritatea Uniunii 2- Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere.

Logica de intervenție a PU2

767. **PU2 are 4 obiective specifice:**
1. *Obiectiv specific 1* - Sprijinirea consolidării dezvoltării tehnologice, a inovării și a transferului de cunoștințe
  2. *Obiectiv specific 2* - Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru, în special ale IMM-urilor
  3. *Obiectiv specific 3* - Protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultură și promovarea unei acvaculturi eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor

¹²⁰ Raport anual de implementare 2016

4. *Obiectiv specific 4* - Promovarea acvaculturii cu un nivel ridicat de protecție a mediului, promovarea sănătății și bunăstării animalelor, precum și a sănătății și siguranței publice
768. Activitățile principale care sunt eligibile în cadrul acestei priorități sunt:
1. investiții productive în acvacultură, inclusiv modernizarea fermelor de acvacultură, inclusiv îmbunătățirea condițiilor de lucru și de siguranță a lucrătorilor din sectorul acvaculturii;
  2. diversificarea producției de acvacultură și a speciilor de cultură;
  3. diversificarea surselor de venituri și creșterea profitabilității fermelor prin dezvoltarea turismului și pescuitului recreativ /sportiv.
  4. sprijinirea fermierilor în vederea conformării cu restricțiile zonelor NATURA 2000 ce se va acorda pentru fermele incluse în situri NATURA 2000
  5. protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultură și promovarea unei acvaculturi eficiente;
  6. elaborarea unui ghid de bune practici atât general, cât și specific pentru anumite specii sau a unor coduri de conduit referitoare la biosecuritate sau la necesitățile în materie de sănătate și bunăstare a animalelor în acvacultură;
  7. conservarea și îmbunătățirea mediului și a biodiversității și gestionarii peisajelor și a caracteristicilor tradiționale ale zonelor de acvacultura.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

769. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă doar după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 138 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		577.889.612 LEI	254.247.819 LEI	321.873.489 LEI	373.357.351 LEI	424.841.213 LEI	74%
2.2 - Numărul de proiecte privind ajutoarele pentru investiții productive în acvacultură	2.2	105	52	87	106	125	119%
2.3 - Numărul de proiecte privind reducerea impactului acvaculturii asupra mediului (sistemele de management de mediu și de audit, serviciile de mediu aferente acvaculturii ecologice)	2.3	62	36	44	59	74	119%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

770. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Priorității Uniunii 2 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea estimată pe anul 2020, 217 de proiecte. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POPAM. Estimările pentru indicatorul 2.3 au fost afectate de lipsa datelor SMIS pentru anumite proiecte. Echipa de evaluare va adresa problema lipsei datelor în următorul exercițiu de prognoză, și va lua în considerare datele și documentele furnizate de către AM POPAM.

Tabelul 139 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		577.889.612 LEI	336.637.114 LEI	432.481.920 LEI	432.481.920 LEI	432.481.920 LEI	75%
2.2 - Numărul de proiecte privind ajutoarele pentru investiții productive în acvacultură	2.2	105	31	81	81	81	77%
2.3 - Numărul de proiecte privind reducerea impactului acvaculturii asupra mediului (sistemele de management de mediu și de audit, serviciile de mediu aferente acvaculturii ecologice)	2.3	62	45	68	68	68	110%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

771. Potrivit scenariului general, după calibrarea instrumentului, indicatorului financiar se află în aceeași situație de risc ușor, în care se afla la prima rulare. Astfel, rata de realizare estimată pentru 2023 este de 75%, iar valoarea va ajunge la 432.481.920. În situație de risc se află și indicatorul 2.2, care va ajunge la o rată de realizare de 77% și la o valoare de 81 de proiecte.

772. În ceea ce privește indicatorul 2.3 se constată că va avea o evoluție bună, rata de atingerea ajungând în 2023 la 110%, cu o valoare de 68 de proiecte.

Tabelul 140 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		577.889.612 LEI	353.634.519 LEI	459.060.772 LEI	459.060.772 LEI	459.060.772 LEI	79%
2.2 - Numărul de proiecte privind ajutoarele pentru investiții productive în acvacultură	2.2	105	32	87	87	87	83%
2.3 - Numărul de proiecte privind reducerea impactului acvaculturii asupra mediului (sistemele de management de mediu și de audit, serviciile de mediu aferente acvaculturii ecologice)	2.3	62	45	71	71	71	115%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

773. Chiar și în scenariul optimist indicatorul financiar și indicatorul fizic 2.2 se află într-o situație ușoară de risc. Indicatorul financiar va ajunge la o rată de realizare de 79% și la o valoare de 459.060.772, iar indicatorul 2.2 va avea o rată de realizare de 83% și o valoare de 87 de proiecte.
774. Indicatorul 2.3 are pentru 2023 o rată de realizare de 115% și o valoare de 71 de proiecte.

Tabelul 141 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 2

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		577.889.612 LEI	320.054.417 LEI	406.318.936 LEI	406.318.936 LEI	406.318.936 LEI	70%
2.2 - Numărul de proiecte privind ajutoarele pentru investiții productive în acvacultură	2.2	105	30	75	75	75	72%
2.3 - Numărul de proiecte privind reducerea impactului acvaculturii asupra mediului (sistemele de management de mediu și	2.3	62	45	65	65	65	104%

de audit, serviciile de mediu aferente acvaculturii ecologice)							
--	--	--	--	--	--	--	--

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

775. Chiar și în scenariul pesimist evoluția indicatorului 2.3 este bună, rata de realizare fiind de 104%. În ceea ce privește estimarea pentru 2023, indicatorul financiar are o rată de realizare de 70% și o valoare de 406.318.936, iar indicatorul 2.2 are o rată de realizare de 72% și o valoare de 75 de proiecte.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

776. Având în vedere evoluția bună a indicatorului 2.3 - *Numărul de proiecte privind reducerea impactului acvaculturii asupra mediului (sistemele de management de mediu și de audit, serviciile de mediu aferente acvaculturii ecologice)*, nu se pot identifica riscuri în neîndeplinirea indicatorului.
777. Indicatorul financiar și indicatorul 2.2 se află în situație ușoară de risc de neîndeplinire în toate cele trei scenarii. Riscul este cauzat de faptul că în primii ani solicitările de finanțare au fost limitate. Conform discuțiilor din cadrul focus grupului situația s-a îmbunătățit la finalul anului 2019, ca urmare a lansării apelului *Numărul 7 (Investiții în Acvacultura)* în cadrul căruia au fost depuse mai multe cereri de finanțare. În ultimele săptămâni (iunie-iulie a.c.) s-a început selecția proiectelor, iar AM se așteaptă ca întreaga alocare a axei să fie contractată. Până în acest moment au fost selectate aproximativ 60 de proiecte¹²¹ și nu vor mai fi lansate alte apeluri.

Concluzii și recomandări

778. În cazul indicatorului 2.3 nu sunt necesare recomandări, ținând cont de evoluția indicatorului.
779. În ceea ce privește indicatorul financiar și indicatorul 2.3, se recomandă AM POPAM finalizarea în cel mai scurt timp cu puțință a procesului de selecție și contractare a proiectelor depuse în cadrul apelului *Numărul 7*. Următoarele estimări făcute cu ajutorul instrumentului vor evidenția eventualele riscuri care se pot ivi din procesul de implementare a proiectelor.

Prioritatea Uniunii 3 - Stimularea punerii în aplicare a PCP (Politica Comună în domeniul Pescuitului)

Logica de intervenție a PU3

780. **PU 3** are 2 obiective specifice:
- Obiectiv specific 1 - Ameliorarea și furnizarea de cunoștințe științifice și colectarea și gestionarea datelor
  - Obiectiv specific 2 - Sprijinirea monitorizării, controlului și executării, consolidării capacității instituționale și administrației publice eficiente, fără a crea sarcini administrative suplimentare.
781. Activitățile principale care sunt eligibile în cadrul acestei priorități sunt:
- Principala activitate pentru îndeplinirea obiectivului specific 1 este îmbunătățirea coordonării dintre partenerii științifici și autoritățile responsabile de implementarea cadrului de colectare de date și îmbunătățirea bazelor de date computerizate, prin crearea unei baze de date centrală interoperabilă.

¹²¹ Informații colectate în cadrul focus-grupului

 Principala activitate pentru îndeplinirea obiectivului specific 2, aferent acestei priorități, este de a sprijini îndeplinirea cerințelor din regulamentele UE privind aplicarea sistemelor de control, inspecție și executare.

782. Singurul beneficiar eligibil al acestei priorități este Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA).

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

783. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 142 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Financiar Indicator		80.017.791 LEI	13.656.668 LEI	13.656.668 LEI	13.656.668 LEI	13.656.668 LEI	17%
3.1 - Numărul de proiecte privind punerea în aplicare a sistemului de control, inspecție și executare al Uniunii	3.1	7	3	3	3	3	43%
3.2 - Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor	3.2	2	1	1	1	1	50%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

784. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist.

Tabelul 143 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Financiar Indicator		80.017.791 LEI	15.521.295 LEI	18.035.108 LEI	18.035.108 LEI	18.035.108 LEI	23%

3.1 - Numărul de proiecte privind punerea în aplicare a sistemului de control, inspecție și executare al Uniunii	3.1	7	3	3	3	3	43%
3.2 - Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor	3.2	2	1	1	2	2	100%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

Potrivit scenariului general indicatorul financiar și indicatorul 3.1 se află în situație de risc ridicat de neîndeplinire. În anul 2023, indicatorul financiar va avea o rată de realizare de 23% și o valoare de 18.035.108, iar indicatorul 3.1- *Numărul de proiecte privind punerea în aplicare a sistemului de control, inspecție și executare al Uniunii* va ajunge la o rată de 43% și la o valoare de 3 proiecte. Indicatorul 3.2 are o evoluție bună, în anul 2023 va avea o rată de realizare de 100%. Calibrările efectuate la nivelul Priorității Uniunii 3 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea estimată pe anul 2020, 5 proiecte, având în vedere că se va mai contractata un singur proiect în cadrul acestei Priorități. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POPAM.

Tabelul 144 - Scenariul optimist de progrese al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		80.017.791 LEI	15.725.661 LEI	18.490.855 LEI	18.490.855 LEI	18.490.855 LEI	23%
3.1 - Numărul de proiecte privind punerea în aplicare a sistemului de control, inspecție și executare al Uniunii	3.1	7	3	3	3	3	44%
3.2 - Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor	3.2	2	1	1	2	2	100%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

785. Chiar și în scenariul optimist indicatorul financiar are o valoare redusă, 18.490.855, iar rata de realizare rămâne la 23%. De asemenea, indicatorul 3.1 continuă să aibă o rată scăzută de realizare de 44% și o valoare estimată este de 3.

786. Rata de realizare în cazul indicatorului 3.2 se menține la 100%.

Tabelul 145 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 3

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Financiar Indicator		80.017.791 LEI	15.316.929 LEI	17.579.361 LEI	17.579.361 LEI	17.579.361 LEI	22%
3.1 - Numărul de proiecte privind punerea în aplicare a sistemului de control, inspecție și executare al Uniunii	3.1	7	3	3	3	3	41%
3.2 - Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor	3.2	2	1	1	2	2	100%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

787. În scenariul pesimist indicatorul financiar are o rată de realizare estimată de 22% și o valoare de 17.579.361, iar indicatorul 3.1 are o rată de realizare de 41% și o valoare de 3 proiecte.
788. Indicatorul 3.2 chiar și în scenariul pesimist are o rată de realizare de 100%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

789. Având în vedere rata de realizare de 100% a indicatorului 3.2 - *Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor*, în toate scenariile, nu se pot identifica riscuri de neîndeplinire a indicatorilor. În cazul indicatorului 3.1, riscul neîndeplinirii indicatorului este legat mai degrabă de faptul că ținta are un caracter artificial. Singurul beneficiar, Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA), are posibilitatea de a comprima mai multe proiecte într-o singură cerere de finanțare, atât timp cât activitățile preconizate sunt realizate.¹²²
790. Riscul în neîndeplinirea indicatorului financiar este explicat prin evoluția lentă în implementarea acestei priorități. Evoluția lentă este cauzată de faptul că până în 2018 ANPA nu a fost beneficiar eligibil¹²³, instituția fiind înregistrată în Registrul debitorilor DGP-AM POPAM, cu un debit stabilit aferent unui contract finanțat prin POP 2007-2013, pe care l-a contestat în justiție.¹²⁴
791. Această axă este într-o zonă ridicată de risc deoarece fondurile alocate nu pot fi transferate, realocarea fiind interzisă potrivit Regulamentului (UE) NR. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17

¹²² Informații colectate în cadrul focus-grupului

¹²³ Decizia nr.20/2017 privind aprobarea Minutei celui de-al IV-lea Comitet de Monitorizare al Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020

¹²⁴ Raport anual de implementare 2016

decembrie 2013. În aceste condiții sunt importante măsuri care să asigure capacitatea necesară a ANPA, de elaborare și implementare de proiecte.

Concluzii și recomandări

792. În cazul indicatorului 3.2 - *Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor* nu sunt necesare recomandări.
793. Pentru a îmbunătăți evoluția indicatorului financiar Autoritatea de Management trebuie să facă eforturi pentru a-și întări cooperarea cu beneficiarul unic și a accelera progresul celor trei proiecte aflate în implementare. O altă recomandare este prioritizarea contractării celui de-al doilea proiect care contribuie la indicatorul 3.2, la momentul la care va fi depus. Conform reprezentanților AM, există obligația contractării celui de-al doilea proiect care contribuie la indicatorul 3.2 - *Numărul de proiecte privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor*. Mai mult, proiectul ar urma să fie finalizat deoarece prin acesta se colectează date care trebuie trimise către Comisia Europeană.

Prioritatea Uniunii 4 - O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite

Logica de intervenție a PU4

794. **PU4 are 1 singur obiectiv specific:**
 1. *Obiectiv specific 1* - Promovarea creșterii economice, a incluziunii sociale, a creării de locuri de muncă și sprijinirea inserției profesionale și a mobilității forței de muncă în cadrul comunităților costiere și interioare care depind de pescuit și de acvacultură, inclusiv diversificarea activităților din domeniul pescuitului și al altor sectoare ale economiei maritime.
795. Principalele acțiuni eligibile se referă a consolidarea capacității administrative la nivel local și promovarea cooperării la nivel național și internațional. Toate acestea pentru a asigura eficacitatea implementării strategiilor pentru rezolvarea nevoilor comunităților din zonele pescărești și integrarea activităților pescărești cu alte sectoare de activitate (economice, culturale, educative).

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

796. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 146 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		241.699.228 LEI	130.958.035 LEI	161.361.615 LEI	181.310.009 LEI	200.273.075 LEI	83%
4.1 - Numărul de strategii locale de dezvoltare selectate	4.1	22	3	3	5	9	40%

4.2 - Numărul de proiecte privind sprijinul pentru pregătire	4.2	28	3	3	5	10	35%
--	-----	----	---	---	---	----	-----

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

797. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Priorității Uniunii 4 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea pe anul 2020, 194 de proiecte. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POPAM.

Tabelul 147 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		241.699.228 LEI	108.602.063 LEI	117.701.524 LEI	119.611.249 LEI	120.629.318 LEI	50%
4.1 - Numărul de strategii locale de dezvoltare selectate	4.1	22	12	12	12	12	55%
4.2 - Numărul de proiecte privind sprijinul pentru pregătire	4.2	28	3	3	3	4	14%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

798. În scenariul general, indicatorul financiar se află în situație de risc, având o rată de realizare estimată la 50% și o valoare de 120.629.318. În cazul *indicatorului 4.2 Numărul de proiecte privind sprijinul pentru pregătire* există un risc major de neîndeplinire a indicatorului, deoarece rata de realizare estimată pentru 2023 este de 14%, iar valoarea estimată de 4.

799. Pentru indicatorul *4.1 Numărul de strategii locale de dezvoltare selectate*, concluziile focus grupului nuanțează datele furnizate prin SMIS. Conform reprezentanților AM POPAM, ținta acestui indicator a fost atinsă din 2018, prin contractarea până la data 31 decembrie 2017 (conform Regulamentului (UE) NR. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013) a tuturor proiectelor (22) aferente Grupurilor de Acțiune Locală pentru Pescuit (FLAG). Acestea nu pot lansa, la rândul lor, apeluri de proiecte, fără a avea o strategie locală de dezvoltare. Astfel, deși pe baza datelor SMIS, instrumentul a estimat o rată de realizare de 55%, datele calitative colectate indică faptul că nu este în risc de neîndeplinire.

Tabelul 148 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		241.699.228 LEI	117.316.800 LEI	127.325.676 LEI	129.426.330 LEI	130.545.948 LEI	54%
4.1 - Numărul de strategii locale de dezvoltare selectate	4.1	22	12	12	12	12	55%
4.2 - Numărul de proiecte privind sprijinul pentru pregătire	4.2	28	3	3	3	4	15%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

800. Nici în scenariul optimist ratele de realizare pentru indicatorul financiar și indicatorul 4.2 nu cresc foarte mult. Indicatorul financiar are o rată de realizare de 54% și o valoarea de 130.545.948, iar indicatorul 4.2 are o rată de realizare de 15% și o valoare de 4.

Tabelul 149 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 4

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		241.699.228 LEI	100.160.777 LEI	108.353.093 LEI	110.072.703 LEI	110.989.897 LEI	46%
4.1 - Numărul de strategii locale de dezvoltare selectate	4.1	22	12	12	12	12	55%
4.2 - Numărul de proiecte privind sprijinul pentru pregătire	4.2	28	3	3	3	4	14%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

801. În scenariul pesimist rata de realizare pentru indicatorul financiar scade la 46%, iar valoarea la 110.989.897, iar indicatorul 4.2 are o rată de realizare de 14% și o valoare de 4.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

802. Atât indicatorul financiar, cât și indicatorul 4.2 se află în situație de risc de neîndeplinire. Principala cauză în neîndeplinire a indicatorilor este dată de ritmul lent de contractare până în anul 2020. Potrivit reprezentanților AM, ritmul de contractare a crescut în ultima perioadă și se așteaptă utilizarea întregii alocări pentru această prioritate. În cadrul acestei axe capacitatea FLAG-urilor este foarte importantă. În marea lor majoritate acestea au reușit sau vor reuși în următoarea perioadă să contracteze toate fondurile alocate. Un număr scăzut de FLAG-uri (3-4) înregistrează întârzieri dar Autoritatea de Management are în vedere un mecanism de re-alocare între GLP-uri, care să asigure absorbția.

Concluzii și recomandări

803. Având în vedere creșterea ritmului de contractare din ultima perioadă, se recomandă concentrarea AM pe susținerea FLAG-urilor în procesul de selecție și evaluare a proiectelor. O altă recomandare este de a acorda o atenție sporită posibilității de realocare a banilor între FLAG-uri și a efectua această realocare la timp, pentru a evita dezangajarea.

Prioritatea Uniunii 5: Stimularea comercializării și prelucrării

Logica de intervenție a PU5

804. PU5 are 2 obiective specifice:

1. *Obiectiv specific 1* - Îmbunătățirea organizării piețelor produselor pescărești și de acvacultură

2. *Obiectiv specific 2* - Încurajarea investițiilor în sectorul prelucrării și al comercializării

805. Prin această măsură se promovează investițiile în creșterea și modernizarea capacității de producție și facilitarea accesului pe piață cu o ofertă care să poată răspunde cât mai bine cerințele consumatorilor.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

806. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrarea calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 150 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		49.105.805 LEI	36.774.835 LEI	45.404.236 LEI	49.634.120 LEI	53.558.500 LEI	109%
5.3 -Numărul de proiecte privind prelucrarea produselor	5.3	15	13	15	21	25	167%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

807. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Priorității Uniunii 5 au constatat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea pe anul 2020, 17 proiecte. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POPAM.

Tabelul 151 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		49.105.805 LEI	32.658.105 LEI	34.880.673 LEI	35.047.103 LEI	35.047.103 LEI	71%
5.3 -Numărul de proiecte privind prelucrarea produselor	5.3	15	10	12	16	16	107%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

808. Potrivit scenariului general rata de realizare a indicatorului financiar va fi de 71%, iar valoarea va fi de 35.047.103, astfel că indicatorul se află într-o situație ușoară de risc. Indicatorul 5.3 are o evoluție bună, rata de realizare pentru 2023 este estimată la 107%, iar valoarea va ajunge la 16.

Tabelul 152 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		49.105.805 LEI	34.026.208 LEI	36.463.770 LEI	36.646.005 LEI	36.646.005 LEI	75%
5.3 -Numărul de proiecte privind prelucrarea produselor	5.3	15	10	12	17	17	112%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

809. Chiar și în scenariul optimist rata de realizare pentru indicatorul financiar se păstrează redusă, 75%, iar valoarea ajunge la 36.646.005. Indicatorul 5.3 are o rată de realizare estimată de la 112%, iar valoarea ajunge la 17 proiecte.

Tabelul 153 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 5

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		49.105.805 LEI	31.537.987 LEI	33.562.239 LEI	33.712.884 LEI	33.712.884 LEI	69%
5.3 -Numărul de proiecte privind prelucrarea produselor	5.3	15	10	12	15	15	101%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

810. În scenariul pesimist, rata de realizare pentru indicatorul financiar este cu 2% mai mică față de scenariul general, iar în cazul indicatorului fizic, 5.3, evoluția este una bună, rata de realizare fiind estimată la 101%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

811. Având în vedere rata de realizare ridicată în toate cele trei scenarii, pentru indicatorul 5.3, nu se pot identifica riscuri de neîndeplinire. Potrivit AM această prioritate poate fi considerată închisă, deoarece ținta a fost deja atinsă, iar banii rămași disponibili au fost realocați către alte priorități.¹²⁵
812. Riscul de neîndeplinire pentru indicatorul financiar este cauzat de faptul că au existat mai multe dezangajări, potrivit reprezentanților AM, datorită economiilor înregistrare la nivel de proiect.¹²⁶ Sume mici au fost solicitate la rambursare, atât în cadrul celor 7 proiecte finalizate, cât și în cazul proiectelor aflate în implementare.

Concluzii și recomandări

27. Având în vedere situația bună a indicatorului 5.3, nu se vor face recomandări în acest caz.
28. Pentru îmbunătățirea indicatorului financiar se recomandă concentrarea AM pe proiectele aflate în implementare, și identificarea de posibilități de a asigura rata de absorbție la nivel de proiect. Totodată, dacă rata de rambursare la nivel de proiect se menține scăzută, AM ar trebui să aibă în vedere contractarea de alte proiecte sau realocarea fondurilor care nu se vor cheltui.

¹²⁵ Informații colectate în cadrul focus-grupului

¹²⁶ Informații colectate în cadrul focus-grupului

Prioritatea Uniunii 6: Încurajarea punerii în aplicare a PMI

Logica de intervenție a PU6

813. **PU6 are 1 singur obiectiv specific:**

1. *Obiectiv specific 1 - Dezvoltarea și implementarea politicii maritime integrate*

814. Prin intermediul acestei priorități, programul finanțează dezvoltarea și implementarea în România a CISE (Mediu Comun de Schimb de Informații), respectiv crearea și administrarea platformei electronice în vederea interconectării tuturor părților implicate în punerea în aplicare a DCSMM (Directiva cadru “Strategie pour le Milieu Marin”), SMI (Sistemul de management Integrat) și PCP (Politica Comună în domeniul Pescuitului).

815. Singurul beneficiar eligibil este Ministerul Afacerilor Interne.

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

816. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM.

Tabelul 154 - Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		16.144.003 LEI	11.647.248 LEI	11.647.248 LEI	11.647.248 LEI	11.647.248 LEI	72%
6.1 - Numărul de proiecte privind supravegherea maritimă integrată.	6.1	1	1	1	1	1	100%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

817. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalculat în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Priorității Uniunii 6 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea pe anul 2020, un singur proiect, având în vedere că se va mai contractata un singur proiect în cadrul acestei Priorități. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POPAM.

Tabelul 155 - Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		16.144.003 LEI	9.257.168 LEI	9.257.168 LEI	9.257.168 LEI	9.257.168 LEI	57%
6.1 - Numărul de proiecte privind supravegherea maritimă integrată.	6.1	1	1	1	1	1	100%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

818. Potrivit scenariului general, indicatorul financiar are o rată de realizare, estimată pentru 2023, de 57% și o valoarea de 9.257.168, aflându-se într-o situație de risc. Indicatorul 6.1 - Numărul de proiecte privind supravegherea maritimă integrată, are o rată de realizare de 100% și o valoare de 1. Proiectul este deja contractat.

Tabelul 156 - Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Indicator financiar		16.144.003 LEI	10.182.885 LEI	10.182.885 LEI	10.182.885 LEI	10.182.885 LEI	63%
6.1 - Numărul de proiecte privind supravegherea maritimă integrată.	6.1	1	1	1	1	1	110%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

819. Chiar și în scenariul optimist, rata de realizare pentru indicatorul financiar se păstrează redusă, fiind cu doar 6% mai mare față de scenariul general. Evoluția indicatorului fizic se menține bună.

Tabelul 157 - Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul PU 6

Indicator	Cod	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Indicator financiar		16.144.003 LEI	8.331.452 LEI	8.331.452 LEI	8.331.452 LEI	8.331.452 LEI	52%
6.1 - Numărul de proiecte privind supravegherea maritimă integrată.	6.1	1	1	1	1	1	90%

Sursă: SMIS și prelucrarea autorilor

820. Potrivit scenariului pesimist, indicatorul financiar are o rată de realizare de 52% și o valoarea de 8.331.452, iar indicatorul 6.1 are o evoluție bună în continuare.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

821. Având în vedere cele trei scenarii, precum și situația actuală a indicatorului 6.1, nu se pot identifica riscuri de neîndeplinire pentru indicatorul fizic.
822. În cazul indicatorului financiar, riscul de neîndeplinire este cauzat de ritmul mai lent în implementarea proiectului, care a dus la un nivel scăzut de sume autorizate la rambursare.

Concluzii și recomandări

823. Pentru îmbunătățirea evoluției indicatorului financiar se recomandă ca AM să se asigure că toate activitățile planificate sunt implementate la timp. Eventualele sume economisite trebuie re-locate în timp util către alte axe prioritare.

4.7 Programul Operațional Capacitate Administrativă

Descriere generală la nivel de program

824. Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 (POCA) finanțat de Fondul Social European (FSE) își propune să îmbunătățească eficiența, transparența și accesibilitatea administrației publice și a sistemului judiciar.
825. Programul este structurat în 3 axe prioritare:¹²⁷
1. Administrație publică și sistem judiciar eficiente
  2. Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
  3. Asistență tehnică
826. Axa prioritară asistență tehnică nu face obiectul prezentei evaluări, neavând stabiliți indicatori pentru cadrul de performanță. Prezentarea realizată în continuare se referă, așadar, exclusiv la axele prioritare 1 și 2 (AP 1 și AP2).
827. Situația generală actuală a programului este prezentată în tabelul următor:

¹²⁷ Evaluarea se concentrează doar pe primele cinci axe prioritare avându-se în vedere faptul ca axele de asistență tehnică nu au cadrul de performanță.

Tabelul 158. Situația generală Programului Operațional Capacitate Administrativă

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente	227	119	415.031.610,00	419.678.886,86	101%
Axa prioritară 2 - Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente	312	109	210.082.977,00	124.093.444,39	59%

Sursă: Date au fost realizate pe baza Listei-proiectelor-contractate-10-07-2020

828. Implementarea și performanța programului au fost afectate de o serie de dificultăți care au generat mai multe întârzieri în procesul de desemnare a Autorității de Management, perfectarea/actualizarea unor acorduri/protocoale între autoritățile care fac parte din sistemul de management și control al POCA, îndeplinirea condiționalității lor ex-ante și lansarea apelurilor dependente de acestea. Astfel, apelurile pentru obiectivele specifice 1.1, 1.2, 2.1 au fost întârziate. Pe lângă situația lansării apelurilor procesul de selecție și evaluare al proiectelor a fost afectat de calitatea slabă a evaluărilor realizate de evaluatorii independenți, puși la dispoziție de prestatorii de servicii contractate de MDRAP. Multe dintre cereri au fost reevaluate, existând mai multe contestații.¹²⁸
829. Alte întârzieri au fost generate de operaționalizarea sistemului informatic MySMIS (în unele cazuri s-a așteptat ca un modul să fie operațional pentru lansarea unor apeluri sau au fost prelungite termene pentru a permite beneficiarilor încărcarea în MySMIS), dar și de modificările frecvente în structura instituțională a beneficiarilor (în special din administrația publică centrală), ceea ce a afectat transmiterea diferitelor documente către AM. Mai mult, derularea procedurilor de achiziții publice a fost anevoioasă în mai multe cazuri, fiind necesare suspendări ale procedurilor sau schimbarea documentației. În acest context, au existat mai multe solicitări din partea beneficiarilor pentru extinderea termenelor de atingere a rezultatelor și de implementare a activităților.¹²⁹
830. Pentru a îmbunătăți procesul de realizare al programului, AM a luat o serie de măsuri. În primul rând în etapa de contractare beneficiarii trebuie să elaboreze o procedură internă de derulare a achizițiilor publice aferente proiectelor POCA. Pe lângă acest lucru, AM a organizat o serie de ateliere cu accent pe derularea procesului de achiziție publică, monitorizarea și implementarea activităților, dar și pe aspectele financiare. În al doilea rând, *Metodologia și criteriile de selecție a operațiunilor* au fost ajustate astfel încât procentul proiectelor respinse din cauza unor erori formale (reflectate în rațiuni de conformitate administrativă și eligibilitate în grilele de evaluare) să scadă semnificativ. Mai mult, procesul de evaluare a fost îmbunătățit prin mai multe reuniuni cu evaluatorii, în cadrul cărora au fost discutate aspectele care țin de cerințele ghidului solicitantului și anexele acestuia.¹³⁰
831. În ceea ce privește modificările programului, în anul 2019 s-a produs transferul rezervei de performanță de la AP 2 către AP1, dar și o realocare financiară a bugetului din Fondul Social European alocat pentru Programul Operațional Capital Uman (POCU) către AP1 a POCA.¹³¹

¹²⁸ Aceste întârzieri, dificultăți și provocări întâmpinate de program au fost menționate în Rapoartele anuale de implementare ale programului și au fost discutate în cadrul Comitetelor de Monitorizare.

¹²⁹ Ibid

¹³⁰ Măsurile luate pentru rezolvarea problemelor întâmpinate sunt menționate în Rapoartele anuale de implementare și au fost discutate în cadrul Comitetelor de Monitorizare.

¹³¹ Informații colectate în cadrul focus-grupului

Aspecte metodologice

832. Valorile indicatorilor financiari, inclusiv țintele estimate pentru 2023, sunt exprimate în lei, a fost utilizat cursul de schimb aferent lunii iunie 2020 (4,8432 lei/1 EURO), atunci când datele au fost extrase din SMIS. Această metodă a fost utilizată pentru o estimare cât mai corectă, deoarece valorile proiectelor sunt în lei în timp ce la nivelul programului țintele sunt exprimate în euro.
833. De asemenea, în urma discuțiilor din cadrul focus-grupului s-a recurs la ajustarea țintelor potrivit versiunii de program 3.1. Totodată, a fost modificată ipoteza conform căreia proiectele în desfășurare și proiectele prognozate pentru viitor vor cheltui integral bugetul alocat.
834. Pentru estimările realizate cu ajutorul instrumentului acolo unde a fost necesară divizarea realizărilor și bugetelor la nivel de proiect (pentru proiectele cu acoperire națională) a fost folosită o pro-rată de 80,64% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și 19,36% pentru regiunea mai dezvoltată.

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Axa Prioritară 1: Administrație publică și sistem judiciar eficiente

Logica de intervenție a Axei Prioritare

835. Axa prioritară 1 are **4 obiective specifice**:
- 1. O.S 1.1** - Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP
  - 2. O.S 1.2** - Dezvoltarea și implementarea de politici și instrumente unitare și moderne de management al resurselor umane
  - 3. O.S 1.3** - Dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemului judiciar
  - 4. O.S 1.4** - Creșterea transparenței și responsabilității sistemului de achiziții publice în vederea aplicării unitare a normelor și procedurilor de achiziții publice și reducerea neregulilor în acest domeniu

836. Următoarele tipuri de activități sunt eligibile în cadrul AP 1:

Pentru OS 1.1:

- Planificarea strategică și bugetarea pe programe în autoritățile și instituțiile publice centrale sunt elaborate, actualizarea procedurilor, metodologiilor privind planificarea strategică și bugetarea pe programe (elaborarea, actualizarea procedurilor, metodologiilor privind planificarea strategică și bugetarea pe programe; elaborarea documentelor strategice la nivelul ministerelor prioritare enumerate în AP 2014-2020 și a instituțiilor publice care au în responsabilitate condiționalități ex-ante; susținere implementării bugetării pe programe în special la nivelul ministerelor prioritare enumerate în AP 2014-2020; dezvoltarea și implementarea de mecanisme de coordonare în cadrul și între diferitele niveluri administrative, de cooperare și consultare între actorii relevanți; dezvoltarea de instrumente/mecanisme pentru eficientizarea cheltuielilor publice și a sistemului de colectare a veniturilor și taxelor; colaborarea cu instituții de învățământ superior acreditate și instituții de cercetare pentru identificarea și implementarea de concepte și metode inovative;
- Dezvoltarea de sisteme și instrumente de management (stabilirea și implementarea acțiunilor necesare consolidării cadrului legislativ pentru implementarea managementului calității la nivelul administrației publice, cu accent pe auto-evaluare și un sistem unitar, de ex. CAF, ISO, BSC; elaborarea unui plan de acțiune pentru prioritizarea și etapizarea implementării managementului calității, pe tipuri de instituții; implementarea managementului calității și performanței în cadrul

autorităților și instituțiilor publice centrale; realizarea și implementarea unui mecanism de monitorizare și evaluare a impactului utilizării sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică; realizarea de analize, studii în vederea identificării și dezvoltării de mecanisme și instrumente de îmbunătățire a proceselor decizionale; realizarea de ghiduri, manuale, organizarea de acțiuni de identificare, promovare și diseminare a bunelor practici (ex. benchmarking/benchlearning), a inovării și networking-ului în administrația publică);

• Îmbunătățirea politicilor publice și creșterea calității reglementărilor (realizarea de studii, analize de impact (inclusiv testul IMM, după caz) și evaluări sistematice ale cadrului de reglementare pe domenii specifice, pentru fundamentarea politicilor publice și creșterea calității reglementărilor; realizarea de studii, analize, instrumente pentru clarificarea mandatelor, rolurilor și competențelor, atât la nivelul aceluiași palier administrativ, cât și între palierele administrative; de mecanisme de coordonare, monitorizare și evaluare a exercitării competențelor autorităților și instituțiilor publice; dezvoltarea și implementarea de sisteme, proceduri și mecanisme pentru coordonare și consultare cu factorii interesați privind implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și strategiilor; sistematizarea și simplificarea fondului activ al legislației, conform SMBR; susținerea elaborării standardelor minime pentru fundamentarea procesului decizional de la nivel local; elaborarea/actualizarea standardelor de cost și de calitate pentru serviciile publice, cu precădere în domeniile gestionate de ministerele prioritare din AP 2014-2020);

• Simplificarea procedurilor administrative și reducerea birocrăției pentru cetățeni și mediul de afaceri

• simplificarea poverii administrative ce afectează mediul de afaceri (continuarea reducerii sarcinilor administrative prin simplificarea legislației aferente domeniilor: muncă (forță de muncă, legislația muncii, pensii și asigurări sociale, securitate și sănătate în muncă), sănătate (farma, autorizare, inspecție sanitară), educație, mediu (schimbări climatice, silvicultură), justiție (registru comerțului, profesii liberale), administrare fiscală, vamă, construcții; măsurarea costurilor administrative generate pentru mediul de afaceri de către autoritățile din subordinea/coordonarea SGG și a Parlamentului, care nu au fost incluse în măsurători anterioare; dezvoltarea și implementarea de noi instrumente de măsurare și reducere a birocrăției - depistarea poverilor administrative, măsurarea costurilor de conformare, ghilotina reglementărilor);

• simplificarea procedurilor administrative pentru cetățeni (realizarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului Integrat pentru Simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor (în concordanță cu SCAP); analize, studii pentru dezvoltarea procedurilor unitare, a cerințelor operaționale și identificarea soluțiilor TIC de abordare a evenimentelor de viață; realizarea de analize pentru a identifica serviciile publice care pot fi furnizate într-o manieră integrată (ex. one-stop-shop) la nivel de sector și/sau la nivel administrativ);

• Măsuri pentru susținerea ONG-urilor și a partenerilor sociali (dezvoltarea de instrumente independente de monitorizare și evaluare a politicilor publice; dezvoltarea de mecanisme/instrumente de consolidare a dialogului social și civic; dezvoltarea de acțiuni de formulare și promovare de propuneri alternative la politicile publice inițiate de Guvern, conform SCAP; dezvoltarea de proceduri, mecanisme pentru susținerea și promovarea inițiativelor de reformă a administrației publice și de interacțiune cu autoritățile și instituțiile administrației publice; dezvoltarea capacității partenerilor sociali și a ONG prin instruire, activități întreprinse în comun, participarea și dezvoltarea de rețele tematice locale/naționale/europene; dezvoltarea responsabilității civice, de implicare a comunităților locale în viața publică și de participare la procesele decizionale, de promovare a egalității de șanse și nediscriminării, precum și a dezvoltării durabile);

Pentru OS 1.2:

• Cadru legal și instituțional privind managementul resurselor umane (studii, analize pentru fundamentarea politicilor și strategiilor în domeniul managementului resurselor umane; studii,

analize pentru revizuirea cadrului legal, instituțional și funcțional aferent managementului personalului din administrația publică; susținerea clarificării rolurilor și responsabilităților asociate fiecărei categorii de personal și revizuirea în consecință a legislației; analiza situației curente a actualelor sisteme de recrutare, evaluare și dezvoltare a carierei în funcția publică; susținerea revizuirii reglementărilor privind managementul unitar al personalului din administrația publică, inclusiv recrutare și evaluare; sprijin pentru redefinirea sistemului de formare profesională; revizuirea politicilor motivaționale în domeniul resurselor umane în administrația publică, inclusiv a oportunităților de carieră; susținerea standardizării competențelor în domenii strategice de desfășurare a activităților în administrație);

 Instrumente moderne de management al resurselor umane pentru creșterea profesionalismului și a atractivității administrației publice (dezvoltarea de instrumente, mecanisme, ghiduri, proceduri pentru: implementarea reglementărilor de management al resurselor umane, inclusiv aplicarea legii salarizării unitare, implementarea unui sistem de evaluare a personalului bazat pe criterii care urmăresc performanța; elaborarea și implementarea strategiilor de resurse umane și adaptarea și dezvoltarea competențelor personalului din compartimentele de resurse umane; dezvoltarea, monitorizarea și coordonarea de mecanisme de punere în aplicare a politicilor și strategiilor de resurse umane; implementarea unor standarde ocupaționale/cadre de competențe comune în domenii strategice de desfășurare a activităților în administrație; dezvoltarea de competențe la nivelul personalului care are atribuții în ceea ce privește deciziile de resurse umane și gestionarea resurselor umane; promovarea bunelor practici în administrația publică și încurajarea schimbului de experiență, a networking-ului cu privire la managementul resurselor umane; susținerea dezvoltării Sistemului național unic de evidență a ocupării în administrația publică);

Pentru OS 1.3:

 Sistem de management strategic și operațional, integrat, prin care să fie asigurate deciziile cheie ce privesc administrarea justiției (elaborarea și aplicarea de metode de analiză/diagnostic, de management organizațional pe baza cărora să fie fundamentate deciziile și/sau orientările strategice; specializarea în management organizațional (management strategic și resurse umane, planificare bugetară etc.), elaborarea de manuale, proceduri și metodologii specifice; eficientizarea activității instanțelor și parchetelor, a volumului optim de muncă; utilizarea eficientă a resurselor, inclusiv prin analize de tip raport cost/calitate și îmbunătățirea sistemelor de management al acestora; evaluarea implementării noilor coduri; dezvoltarea integrată a sistemului de statistică judiciară la nivelul MJ-CSM- MP-ÎCCJ); implementarea unei soluții de tip Business Intelligence (interpretare, analiză a datelor și prognoză) care să contribuie la procesul decizional);

 Capacitate instituțională consolidată la nivelul sistemului judiciar pentru creșterea performanței instituționale, inclusiv pentru continuarea punerii în aplicare a noilor coduri (îmbunătățirea procesului de recrutare, evaluare și promovare a magistraților; îmbunătățirea procesului de formare la nivelul sistemului (stabilirea unor indicatori de calitate, evaluarea curriculumelor de formare în raport cu cerințele, îmbunătățirea procesului de identificare a nevoilor de formare etc.); dezvoltarea unei platforme de testare și asistență psihologică a personalului din sistemul judiciar; consolidarea capacității instituționale a CSM, INM și SNG; consolidarea capacității IJ prin creșterea vitezei de reacție, asigurarea celerității procedurilor de verificare și control cu privire la constatările privind conduita magistraților; dezvoltarea sistemului național de urmărire, administrare și recuperare a creanțelor provenite din infracțiuni, inclusiv prin dezvoltarea/actualizarea periodică a sistemului informatic integrat de evidență a creanțelor; realizarea unor evaluări independente periodice; formarea profesională a personalului din instituțiile implicate, bazată pe o abordare holistică și interdisciplinară; elaborarea de metodologii pentru implementarea sistemului de control managerial intern, de standarde și proceduri de lucru ;instrumente specifice de management dezvoltarea/modernizarea sistemelor IT suport și asigurarea interoperabilității/integrării cu alte sisteme IT; dezvoltarea de sisteme pentru evaluarea/monitorizarea proceselor operaționale de management și securitate; soluții IT pentru: extinderea/îmbunătățirea/dezvoltarea/ reconfigurarea sistemului IT de management al cauzelor - ECRIS);

Pentru OS 1.4:

- Măsuri care urmăresc să îmbunătățească cadrul legal și instituțional în domeniul achizițiilor publice (studii, analize pentru identificarea opțiunilor adecvate de reformă a carului legal, instituțional și funcțional de achiziții publice cu scopul de a elimina obstacolele existente în calea unei competiții eficiente (ex. obstacole legislative, rele practici); armonizarea actelor normative existente care conțin prevederi relevante referitoare la achiziții publice; identificarea opțiunilor de transpunere a noii directive europene în legislația națională și asigurarea coerenței cu legislația sectorială; dezvoltarea de documentații standardizate de achiziții publice; identificarea actualelor suprapuneri de competențe, posibile surse de conflicte inter-instituționale și clarificarea responsabilităților instituțiilor responsabile de achizițiile publice; analiză critică aprofundată, urmată de măsuri concrete de eficientizare a practicilor interne de lucru ale autorităților competente, eliminarea birocrăției, printre altele, prin încurajarea schimbului de bune practici cu alte State Membre; dezvoltarea de mecanisme și proceduri care urmăresc să îmbunătățească cooperarea intra și inter-instituțională; consolidarea statutului legal al oficialilor publici pentru a-i proteja de interferențe externe);
- Sprijin pentru măsuri care să vizeze îmbunătățirea pregătirii și managementului procedurilor de achiziții publice, și asigurarea executării corecte a contractelor (actualizarea/revizuirea ghidurilor de bune practici atât pentru autoritățile contractante, cât și pentru operatorii economici, indiferent de sursa de finanțare; identificarea de măsuri pentru dezvoltarea unei piețe de achiziții mai competitive; stabilirea de sisteme de monitorizare și gestionare a achizițiilor publice; accesibilizarea și apropierea de utilizatori a practicii judiciare, în special a deciziilor CNSC; dezvoltarea de măsuri pentru promovarea și sprijinirea achizițiilor verzi; susținerea de măsuri active de prevenire și detectare a conflictului de interese, inclusiv pentru contracte cu finanțare națională (ex. prin eficientizarea controalelor ex-ante, utilizând instrumente electronice pentru sprijinirea proceselor de achiziții, promovarea independenței și creșterea transparenței proceselor); măsuri specifice privind verificarea și controlul achizițiilor publice, precum și prevenirea conflictelor de interese; identificarea și promovarea bunelor practici; susținerea dezvoltării de documente strategice);
- Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din autoritățile și instituțiile publice (inclusiv decidenți politici) (training, (ex. privind prospectarea pieței, estimarea valorii contractului, probleme specifice de legislație UE – ex. modificări ale contractelor, pregătirea specificațiilor tehnice, definirea criteriilor adecvate de selecție și atribuire, evaluarea ofertelor); schimburi de experiență/networking cu autorități/instituții/organisme ale administrațiilor publice naționale și internaționale).

837. Potențialii beneficiari pentru AP 1 sunt: autoritățile și instituțiile publice centrale așa cum sunt ele adresate în Strategia de Consolidare a Administrației Publice (SCAP) și în Strategia privind mai buna reglementare (SMBR); autoritățile administrative autonome; ONG-uri, parteneri sociali; instituții de învățământ superior acreditate și de cercetare, Academia Română, instituții din sistemul judiciar¹³².

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

---

¹³² Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Public și direcțiile sale specializate (Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Ministerul Justiției și instituțiile din subordine și coordonare: Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, Administrația Națională a Penitenciarelor, Direcția Națională de Probațiune, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Institutul Național de Expertize Criminalistice, Autoritatea Națională pentru Cetățenie.

838. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului de prognoză a indicatorilor, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă realizată după focus grupul organizat cu reprezentanții AM. Trebuie menționat că singura modificare adusă acestui tabel este ajustarea țintelor pentru 2023, potrivit versiunii de program 3.1, ceea ce a avut un impact ușor asupra ratei de realizare.

Tabelul 159. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F1	Mai puțin dezvoltate	1.551.425.932 LEI	1.099.692.011 LEI	1.268.835.507 LEI	1.376.132.588 LEI	1.477.021.115 LEI	95%
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai puțin dezvoltate	70	94	114	185	223	319%
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai puțin dezvoltate	8	1	3	5	6	71%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și	5F1	Mai dezvoltate	458.655.162 LEI	292.323.193 LEI	337.285.388 LEI	365.807.397 LEI	392.625.866 LEI	86%

care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013									
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai dezvoltate	20	25	30	49	59	296%	
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai dezvoltate	2	0	1	1	2	75%	

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost elaborate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 1 au constat în limitarea numărului viitor de proiecte pentru restul perioadei de implementare la valoarea estimată pe anul 2020, 195 proiecte și în recalcularea contribuției medii a proiectelor viitoare la indicatorii de realizare. După cum s-a menționat mai sus, o nouă ipoteză privind rata de rambursare a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate. În ceea ce privește ajustarea indicatorului 5S78 - *Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar* calibrarea instrumentului a presupus recalcularea proporției de proiecte ce se preconizează că vor fi finanțate în cadrul AP 1 și care vor pot fi luate în considerare pentru acest indicator.¹³³ Aceste calibrări au fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POCA.

Tabloul 160. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

¹³³ Dat fiind numărul mic de proiecte la nivel de obiectiv specific nu au putut fi aplicate metode statistice doar pentru proiectele din cadrul Obiectivului Specific 1.3 în cadrul căruia se finanțează proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar. Prin urmare prognoza se bazează pe o estimare indirectă a numărului de proiecte finanțate pentru atingerea OS 1.3, prin calcularea ponderii proiectelor din OS 1.3 în cadrul AP 1.

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F1	Mai puțin dezvoltate	1.551.425.932 LEI	1.190.261.148 LEI	1.223.043.082 LEI	1.231.680.170 LEI	1.231.680.170 LEI	79%
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai puțin dezvoltate	70	110	137	176	178	255%
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai puțin dezvoltate	8	2	6	12	12	151%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu	5F1	Mai dezvoltate	458.655.162 LEI	285.757.141 LEI	293.627.407 LEI	295.700.993 LEI	295.700.993 LEI	64%

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013								
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai dezvoltate	20	27	33	42	43	214%
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai dezvoltate	2	1	1	3	3	145%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

839. Potrivit scenariului general indicatorii fizici nu se află în risc de neîndeplinire, dar indicatorul financiar se află în această situație, având în vedere ratele scăzute de atingere a țintelor estimate pentru 2023. Rata de atingere a țintei estimată pentru indicatorul financiar este de 79% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și 64% pentru regiunea mai dezvoltată.
840. Pe de altă parte rularea instrumentului, chiar și în scenariul standard, prognozează că toți indicatorii fizici, de realizare, își vor depăși substanțial țintele. Indicatorul 5S77 are o rată de realizare estimată de 255% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și o rată de 214% pentru regiunea mai dezvoltată. Indicatorul 5S78 are o rată de realizare estimată de 151% pentru zonele mai puțin dezvoltate și o rată de 145% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 161. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F1	Mai puțin dezvoltate	1.551.425.932 LEI	1.288.223.711 LEI	1.324.283.839 LEI	1.333.784.636 LEI	1.333.784.636 LEI	86%
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai puțin dezvoltate	70	112	142	184	187	267%
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai puțin dezvoltate	8	3	6	12	12	166%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE	5F1	Mai dezvoltate	458.655.162 LEI	309.275.931 LEI	317.933.223 LEI	320.214.169 LEI	320.214.169 LEI	70%

1303/2013								
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai dezvoltate	20	27	34	44	45	224%
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai dezvoltate	2	1	1	3	3	160%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

841. Chiar și în scenariul optimist ratele de atingere pentru indicatorul financiar se menține în situație de risc mediu de neîndeplinire. Astfel, pentru regiunile mai puțin dezvoltate rata de realizare estimată este de 86% și valoarea ajunge la 1.333.784.636, iar pentru zonele mai dezvoltate rata este de 70%, iar valoarea de 320.214.169.
842. În acest scenariu indicatorii fizici depășesc substanțial ținta (trecând de 105% rată de realizare). Pentru indicatorul 5S77, în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate rata de atingere este de 267%, iar pentru regiunea mai dezvoltată este de 224%. Pentru indicatorul 5S78, în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate rata de realizare este de 166%, iar pentru regiunea mai dezvoltată este de 160%.

Tabelul 162. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către	5F1	Mai puțin dezvoltate	1.551.425.932 LEI	1.092.298.584 LEI	1.121.802.325 LEI	1.129.575.704 LEI	1.129.575.704 LEI	73%

autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013								
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	5S77	Mai puțin dezvoltate	70	109	133	167	170	242%
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai puțin dezvoltate	8	2	5	11	11	136%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F1	Mai dezvoltate	458.655.162 LEI	262.238.350 LEI	269.321.590 LEI	271.187.818 LEI	271.187.818 LEI	59%
Proiecte care sprijină dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația	5S77	Mai dezvoltate	20	26	32	40	41	204%

publică pentru optimizarea proceselor decizionale								
Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	5S78	Mai dezvoltate	2	1	1	3	3	131%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

843. În scenariul pesimist indicatorul financiar are o rată de realizare estimată, de 73% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și de 59% pentru regiunea mai dezvoltată.
844. Chiar și în acest scenariu indicatorii fizici sunt prognozați cu rate mari de suprarealizare. Indicatorul 5S77 are o rată de realizare de 242% și o valoare de 170 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, iar pentru regiunea mai dezvoltată are o rată de realizare de 204% și o valoare de 41. Indicatorul 5S78 are o rată de realizare de 136% și o valoare de 11 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, iar pentru regiunea mai dezvoltată are o rată de realizare de 131% și o valoare de 3.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

845. Având în vedere evoluția bună a indicatorilor fizici în toate cele trei scenarii, nu se identifică riscuri de neîndeplinire a indicatorilor. Indicatorul financiar se află în situație de risc de neîndeplinire în toate cele trei scenariile.
846. Aceste rate scăzute pot fi cauzate de numeroasele modificări în graficele de rambursare¹³⁴, ceea ce a afectat (artificial) rata de absorbție. O altă cauză este recenta realocare de fonduri către această axă prioritară, prin transferuri de la AP 2 POCA și de la POCU. Astfel bugetul pentru AP 1 a crescut, iar măsura în care va fi gestionată absorbția alocării va influența evoluția indicatorului financiar.

Concluzii și recomandări

847. În ceea ce privește indicatorii fizici, ratele mari prognozate și depășirea substanțială a țintelor pentru acești indicatori, în toate scenariile, arată că ținta indicatorilor fizici a fost subevaluată, fiind fixate prudent la o valoare ușor de îndeplinit. Conform Raportului anual de implementare 2018, evoluția ratei de realizare în cazul indicatorilor 5S77 și 5S78 este dată de procesul de implementare eficient al acestei axe prioritare, ceea ce a condus la atingerea țintelor pentru anul 2018 ale cadrului de performanță.¹³⁵ După depășirea problemelor inițiale, la începutul implementării programului, proiectele selectate, în general, prin mecanism non-competitiv au fost elaborate de către beneficiarii potențiali cu sprijinul AM POCA, evaluate și contractate.
848. Având în vedere subevaluarea inițială a țintelor, dar și transferurile bugetare recente către AP 1 a POCA, se recomandă reevaluarea țintelor și ajustarea lor, ținând cont de fondurile care vor fi disponibile pentru noi proiecte. Stabilirea realistă a țintelor pentru 2023 va permite o evaluare corectă a progresului de ansamblu a AP 1 POCA în perioada următoare.
849. Din punct de vedere al planificării financiare, aplicarea instrumentului de prognoză pentru indicatori conturează un risc important de nerealizare a țintei. Pe de altă parte, la nivelul AP 1 a fost alocat buget

¹³⁴ Raport anual de implementare 2018.

¹³⁵ Raport anual de implementare 2018.

suplimentar, iar acest aspect crește riscul de nealocare bugetar pe proiecte și dezangajare. Având în vedere că pe pentru această axă prioritară este planificat doar un singur apel necompetitiv în 2020, pentru Agenția Națională a Funcționarilor Publici,¹³⁶ se recomandă concentrarea AM pe proiectele aflate în implementare, dat fiind faptul că în acest moment, pentru AP1, peste 100 de proiecte se află în implementare. Împreună cu beneficiarii, AM trebuie să asigure flexibilitate pentru realocarea sumelor necheltuite în cadrul unor activități sau la unele capitole bugetare, utilizarea acestor sume pentru a crește calitatea proiectelor și potențialul de impact și asigurarea unei absorbții financiare cât mai bune.

850. În mod curent, proiectele implementate de beneficiarii POCA (în majoritate autorități și instituții publice cu statut de autoritate contractantă) înregistrează economii din achiziții publice, contractarea de bunuri, servicii sau lucrări la un buget mai mic decât cel alocat fiind o caracteristică intrinsecă a procedurilor de achiziție publică¹³⁷. AM POCA trebuie să încurajeze activ beneficiarii să realoce economiile din achiziții publice, prin reutilizarea lor în cadrul aceluiași proiect, proces ce presupune o povară administrativă mai mică decât cea aferentă dezangajării sumelor într-un proiect și reutilizării lor pentru apelurile viitoare (după modelul recent oferit de POCU).
851. O altă recomandare se referă la finalizare procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor depuse în cadrul altor apeluri deschise.¹³⁸ De asemenea, lansarea de apeluri în anul 2021 trebuie să aibă în vedere necesitatea de a utiliza toate fondurile disponibile, ținând cont de nevoile administrației publice relevate mai ales în 2020 în urma pandemiei de COVID-19 și a crizei generate de aceasta.
852. În măsura în care proiectele finanțate în viitor vor avea bugete mai mari decât media proiectelor finanțate în trecut, modelul statistic va fi ajustat și se vor putea atinge țintele financiare.

Axa Prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Logica de intervenție a Axei Prioritare

853. AP 2 are **3 obiective specifice**:

1. **OS 2.1** - *Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP*
2. **OS 2.2** - *Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice*
3. **OS 2.3** - *Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia*

854. Activitățile eligibile în cadrul AP 2 sunt:

Pentru OS 2.1:

- Planificare strategică și financiară (introducerea/extinderea utilizării de mecanisme, instrumente, proceduri pentru fundamentarea deciziei - analize de impact, analize cost-beneficiu, evaluarea implicațiilor financiare ale deciziilor, în conformitate cu măsurile dezvoltate la nivel central; dezvoltarea și implementarea de mecanisme de colaborare și consultare între actorii relevanți pe domenii specifice de competență pentru susținerea dezvoltării la nivel local; măsuri de corelare a componentei bugetare cu componenta

¹³⁶ Calendar-lansări-POCA-2020

¹³⁷ Evaluarea de față nu include o analiză de profunzime care să arate care este valoarea economiilor generate de achizițiile publice în implementarea proiectelor, prin comparație cu sumele necheltuite din bugetele proiectelor din cauza altor factori. Rata de cheltuire a sumelor contractate este luată în considerare în programarea instrumentului, ca valoare medie la nivel de program. Afirmația se bazează în primul rând pe metode calitative (focus grupul cu AM, analiza literaturii, incluzând alte rapoarte de evaluare care menționează acest aspect).

¹³⁸ Potrivit informațiilor colectate în cadrul focus-grupului există mai multe proiecte depuse în cadrul unor apeluri deschise

strategică în cadrul procesului decizional la nivel local și implementarea sistemului de planificare financiară multianuală; elaborarea și implementarea de politici și strategii la nivel local)

 Sprijinirea introducerii de instrumente, procese de management la nivel local (introducerea/extinderea utilizării de instrumente de management al calității și performanței (utilizarea sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică locală pe baza Planului de acțiune etapizat pentru implementarea managementului calității elaborat la nivel național)

 Măsuri pentru susținerea organizațiilor non-guvernamentale și a partenerilor sociali (dezvoltarea de instrumente de monitorizare și evaluare independentă a politicilor și strategiilor la nivel local; dezvoltarea de proceduri, mecanisme pentru susținerea și promovarea dezvoltării la nivel local și de interacțiune cu autoritățile și instituțiile administrației publice; dezvoltarea/implementarea mecanismelor de consultare a autorităților și instituțiilor publice cu ONG-urile, partenerii sociali și instituțiile de învățământ superior acreditate în elaborarea politicilor și strategiilor la nivel local; dezvoltarea de mecanisme, proceduri, instrumente de consolidare a dialogului social și civic; dezvoltarea capacității partenerilor sociali și a ONG-urilor prin instruire, activități întreprinse în comun, participări și rețele tematice locale/regionale/naționale/europene); sprijinirea de inițiative de dezvoltare a responsabilității civice, de implicare a comunităților locale în viața publică și de participare la procesele decizionale, de promovare a egalității de șanse și nediscriminării, precum și a dezvoltării durabile;

 Dezvoltarea abilităților (Dezvoltarea abilităților personalului din autoritățile și instituțiile publice locale (inclusiv a factorilor de decizie la nivel politic) pe teme specifice de interes (ex. planificarea strategică; planificare bugetară; control managerial intern; politici publice locale; fundamentare, elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a deciziilor la nivelul administrației publice locale); schimburi de experiență/networking cu autorități/instituții/ organisme ale administrațiilor publice naționale și internaționale)

855. Pentru OS 2.2:

 Măsuri de creștere a transparenței în administrația publică (dezvoltarea și implementarea de măsuri, proceduri și instrumente pentru identificarea, managementul, publicarea și diseminarea unor seturi de date și informații gestionate de autoritățile și instituțiile publice (de exemplu, din perspectiva autorităților și instituțiilor publice, a serviciilor publice gestionate de acestea și a utilizării datelor cu caracter personal); dezvoltarea și implementarea de standarde relevante pentru prezentarea datelor și informațiilor de către autoritățile și instituțiile publice (de exemplu, disponibilitatea datelor, actualitatea lor și ușurința folosirii); dezvoltarea și implementarea unor cursuri de formare, materiale suport și materiale suplimentare (ghiduri, colecții de bune practici etc.) privind managementul datelor și informațiilor de interes public, adresate în special, personalului autorităților și instituțiilor publice; dezvoltarea de cartele ale serviciilor publice, ghiduri pentru beneficiarii de servicii publice, campanii de informare și de promovare;)

 Mecanisme administrative (actualizarea/dezvoltarea și implementarea instrumentelor, metodologiilor și procedurilor de îmbunătățire a activității de audit și de control, în special în instituțiile prioritare pentru AP 2014-2020; elaborarea de analize și evaluări ale sistemului de control managerial intern și simplificarea acestuia în vederea aplicării mai eficiente; cursuri de formare pentru personalul din structurile de audit și control intern/integritate/comisii de disciplină; introducerea unor măsuri/mecanisme suplimentare de control pentru sectoarele vulnerabile la corupție și pentru instituțiile care au înregistrat incidente recurente de integritate (de exemplu, reducerea plăților informale, folosind instrumentele standard de monitorizare și control, sistem de feedback pentru pacienți);

 Capacitatea administrativă de a preveni și a reduce corupția (actualizarea cadrului general pentru definirea și monitorizarea conformității cu normele de conduită; sprijinirea dezvoltării și implementării de mecanisme care să faciliteze punerea în aplicare a cadrului legal în domeniul eticii și integrității (ghiduri, manuale de bune practici, colecții de cazuri de

testare, standarde de etică și integritate etc.); măsuri de sprijin pentru implementarea măsurilor anticorupție reglementate de legislația națională și monitorizate de către SNA; creșterea capacității operaționale a Secretariatului tehnic al SNA de a acționa ca un centru autentic de resurse anticorupție; dezvoltarea capacității analitice de a efectua activități de evaluare a riscurilor pe planuri sectoriale de acțiune de combatere a corupției; efectuarea de sondaje privind percepția publică, studii, analize și cercetări științifice privind aspecte legate de corupție; elaborarea și implementarea unor mecanisme de cooperare cu întreprinderile și societatea civilă, precum și între autoritățile publice privind monitorizarea și evaluarea implementării măsurilor anticorupție; elaborarea de ghiduri de bune practici privind combaterea corupției, prevenirea conflictelor de interese; creșterea gradului de conștientizare publică și campanii de educație anticorupție);

 Educație anticorupție (creșterea nivelului de educație anticorupție pentru personalul din autoritățile și instituțiile publice, prin intermediul unor programe și curricula specifice de formare profesională; cursuri de formare privind etica și integritatea care se adresează în special personalului din autoritățile și instituțiile publice (de exemplu, consilierii de etică, persoanele alese prin vot, personal de conducere);

856. Pentru OS 2.3:

 Îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar realizată prin acțiuni precum: consolidarea planurilor de formare a personalului din sistemul judiciar raportat la noul cadru legislativ și evoluția practicii judiciare; elaborarea unor planuri suport pentru formare; organizarea de conferințe și stagii pentru formarea profesională etc.

 Îmbunătățirea accesului la justiție prin acțiuni precum: dezvoltarea și diversificarea paletelor de servicii de consiliere și asistență juridică adecvate nevoilor cetățeanului; dezvoltarea și aplicarea de politici îmbunătățite de acordare a asistenței juridice, de evaluare a calității și monitorizare a asistenței; promovarea și consolidarea metodelor alternative de soluționare a litigiilor etc.

 Sporirea transparenței, etici și integrității la nivelul sistemului judiciar și a altor profesii asociate actului de justiție prin acțiuni precum: dezvoltarea sistemelor informatice necesare asigurării unui grad sporit de transparență și accesibilitate a serviciilor furnizate de sistemul judiciar, elaborarea analizelor de risc etc.

 Realizarea de sondaje/analize privind percepția publică, a utilizatorilor și a principalilor actori cu privire la actul justiției

 Actualizarea și punerea în aplicare a strategiilor de comunicare pentru instituțiile din sistemul judiciar, ținând cont și de noile prevederi legale (noile coduri) și alte evoluții în materie (jurisprudența CEDO, s.a.).

857. Beneficiarii acestei axe prioritare sunt autorități și instituții publice locale de la nivelul județelor și municipiilor; ONG-uri, parteneri sociali; instituții de învățământ superior acreditate și de cercetare, Academia Română; instituțiile din sistemul judiciar (precum Consiliul Superior al Magistraturii, Inspectia Judiciară, Înalta Curte de Casație și Justiție; instanțele de judecată și parchetele; Ministerul Justiției și instituțiile aflate în subordinea/coordonarea sa); organisme și asociații profesionale cu activitate în domeniul justiției (precum Uniunea Națională a Barourilor din România, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România).

Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

---

858. În tabelul de mai jos prezentăm rezultatele primei rulări a instrumentului, bazate pe metodologia cantitativă, fără calibrare calitativă posibilă după focus grupul organizat cu reprezentanții AM. Trebuie menționat că singura modificare adusă acestui tabel este ajustarea țintelor pentru 2023, potrivit versiunii de program 3.1, ceea ce a avut un impact ușor asupra ratei de realizare.

Tabelul 163. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F2	Mai puțin dezvoltate	810.695.271 LEI	393.448.171 LEI	400.402.529 LEI	439.336.599 LEI	460.466.219 LEI	57%
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	5S79	Mai puțin dezvoltate	266	73	139	204	232	87%
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai puțin dezvoltate	8	5	15	19	20	254%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către	5F2	Mai dezvoltate	206.778.603 LEI	54.691.866 LEI	55.566.840 LEI	60.465.395 LEI	63.123.854 LEI	31%

autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013								
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	5S79	Mai dezvoltate	64	5	11	15	16	26%
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai dezvoltate	2	1	2	2	3	131%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

859. Ratele de realizare pentru indicatorii din cadrul de performanță au fost recalulate în urma calibrării instrumentului ca urmare a concluziilor focus-grupului. Astfel, cu ajutorul instrumentului au fost previzionate 3 scenarii posibile: un scenariu general, unul optimist și unul pesimist. Calibrările efectuate la nivelul Axei Prioritare 2 au constat în stabilirea unei noi ipoteze privind rata de rambursare pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare ale proiectelor finalizate și în recalcularea contribuției medii a proiectelor viitoare la indicatorii de realizare. Estimările pentru indicatorul 4.2 au fost afectate de lipsa datelor SMIS pentru anumite proiecte. Echipa de evaluare va adresa problema lipsei datelor în următorul exercițiu de prognoză, și va lua în considerare datele și documentele furnizate de către AM POPAM.
860. Aceste calibrări a fost efectuate pe baza informațiilor colectate pe parcursul focus grupului dedicat POCA. Ipoteza privind evoluția numărului de proiecte contractate pe perioada 2020-2023 a fost validate.

Tabelul 164. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al	5F2	Mai puțin dezvoltate	810.695.271 LEI	319.410.901 LEI	350.336.570 LEI	376.785.131 LEI	403.233.692 LEI	50%

Autoritățile de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013								
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	5S79	Mai puțin dezvoltate	266	77	166	240	270	102%
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai puțin dezvoltate	8	5	16	18	20	250%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F2	Mai dezvoltate	206.778.603 LEI	39.994.948 LEI	43.749.440 LEI	46.960.395 LEI	50.171.349 LEI	24%
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și	5S79	Mai dezvoltate	64	5	11	16	17	27%

instituțiilor publice locale								
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai dezvoltate	2	1	2	2	2	108%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

861. Potrivit scenariului general indicatorul financiar se află în situație de risc ridicat, având o rată de realizare de 50% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și o rată de 24% pentru regiunea mai dezvoltată.
862. În ceea ce privește indicatorul fizic 5S79, rata de realizare estimată pentru 2023 este de 102% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și de doar 27% pentru regiunea mai dezvoltată, ceea ce face ca indicatorul să fie în situație ridicată de risc pentru regiunea București-Ilfov.
863. Evoluția indicatorului 5S80 este bună, pentru regiunile mai puțin dezvoltate se estimează o supra-realizare de până la 250%, iar pentru regiunea mai dezvoltată rata de realizare ajunge la 108%.

Tabelul 165. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F2	Mai puțin dezvoltate	810.695.271 LEI	346.013.750 LEI	380.031.985 LEI	409.125.403 LEI	438.218.820 LEI	54%
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul	5S79	Mai puțin dezvoltate	266	79	176	257	291	109%

autorităților și instituțiilor publice locale								
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai puțin dezvoltate	8	5	18	20	22	271%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F2	Mai dezvoltate	206.778.603 LEI	43.346.360 LEI	47.476.302 LEI	51.008.351 LEI	54.540.401 LEI	26%
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	5S79	Mai dezvoltate	64	5	12	17	19	29%
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai dezvoltate	2	1	2	2	2	115%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

864. Chiar și în scenariul optimist rata de realizare a indicatorului financiar se păstrează scăzută, în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate fiind cu 4% mai mare față de scenariul general, iar pentru regiunea mai dezvoltată este cu 2% mai mare.

865. Nici situația indicatorului 5S79, pentru regiunea mai dezvoltată nu se îmbunătățește, fiind cu două procente mai mare decât în scenariul general. În cazul regiunilor mai puțin dezvoltate rata de realizare crește la 109%.
866. În ceea ce privește indicatorul 5S80, acesta are o rată de realizare de 271% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și o rată de atingere de 115% pentru regiunea mai dezvoltată.

Tabelul 166. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Ținta 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere obiectiv 2023
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013	5F2	Mai puțin dezvoltate	810.695.271 LEI	292.808.053 LEI	320.641.155 LEI	344.444.860 LEI	368.248.565 LEI	45%
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	5S79	Mai puțin dezvoltate	266	76	156	222	250	94%
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai puțin dezvoltate	8	5	15	17	18	229%
Valoarea totală a cheltuielilor eligibile care au fost înregistrate în sistemul	5F2	Mai dezvoltate	206.778.603 LEI	36.643.536 LEI	40.022.579 LEI	42.912.438 LEI	45.802.297 LEI	22%

contabil al Autorității de Certificare și care au fost certificate de către autoritatea respectivă în conformitate cu Art. 126 lit. c din Reg. UE 1303/2013								
Proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	5S79	Mai dezvoltate	64	5	10	14	16	25%
Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	5S80	Mai dezvoltate	2	1	1	2	2	100%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

867. În scenariul pesimist rata de realizare a indicatorului financiar este de 45% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și de 22% pentru regiunea mai dezvoltată.
868. Indicatorul 5S79 are în continuare o evoluție bună pentru regiunile mai puțin dezvoltate, rata de realizare fiind de 94%. În ceea ce privește regiunea mai dezvoltată, rata de realizare scade la 25%, cu două
869. Chiar și în scenariul pesimist rata de realizare a indicatorului 5S80 se păstrează ridicată pentru ambele regiuni. Pentru regiunile mai puțin dezvoltate rata de realizare este de 229%, iar pentru regiunea mai dezvoltată este de 100%.

Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

870. Având în vedere ratele ridicate de realizare în cazul indicatorului 5S80, pentru acesta nu s-au identificat riscuri de neîndeplinire a țintei. În ceea ce privește supra-realizarea de peste 200% în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate, aceasta se poate datora unei subestimări, foarte prudente, a țintei.
871. Indicatorul financiar se află în situație de risc ridicat de neîndeplinire, acest lucru poate fi cauzat de evoluția lentă în implementarea axei. Raportarea din anul 2018 a arătat că ținta pentru indicatorul 5S79 a fost atinsă în proporție de 59% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și 60% pentru regiunea mai dezvoltată, în timp ce

indicatorul financiar ce reflectă alocarea pentru realizarea fizică, respectiv indicatorul 5F2, avea grad de atingere de 17,84% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și 9,82% pentru regiunea mai dezvoltată.¹³⁹ Mai mult, procesul de realizare al intervenției pentru AP 2 a fost întârziat din cauza neîndeplinirii condiționalităților ex-ante și a lansării târzii a apelurilor.

872. Pe de altă parte, având în vedere că AP 2 a POCU se implementează, în mare parte, prin proiecte implementate la nivel local, descentralizat, este posibil ca proiectele contractate să aibă bugete mai mici decât s-a estimat la fixarea țintelor financiare. Această constatare se coroborează cu faptul că numărul de proiecte este destul de mare, contribuind la depășirea indicatorilor fizici. Este posibil ca proiectele să fie mai eficiente decât a fost inițial estimat sau beneficiarii sunt prudenți în ceea ce privește capacitatea lor financiară și elaborează proiecte de amploare mai redusă decât a fost planificat la nivelul AM POCA în perioada de programare. Aceste ipoteze urmează să fie verificate prin metode calitative la următoarea rulare a instrumentului, atât pe baza interviurilor cu beneficiari, cât și pe baza cercetării de birou a altor rapoarte de evaluare relevante privind evaluarea POCA și evaluarea capacității administrative a beneficiarilor (tema D3 din planul de evaluare a Acordului de Parteneriat)
873. În cazul indicatorului 5S79 există o aparentă situație de risc de neîndeplinire pentru regiunea mai dezvoltată. Acest risc poate fi cauzat de procesul lent de derulare a intervențiilor eferente acestei axe, dar cel mai probabil este determinat în principal de planificarea neadecvată a țintei. Regiunea București Ilfov include 48 de unități administrativ teritoriale, dar numai 8 sunt eligibile în POCA (Municipiul București, cele 6 sectoare ale Municipiului București și Județul Ilfov). Deși nu este imposibil ca o unitate administrativ teritorială să implementeze mai multe proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale, estimarea țintei la 64 de proiecte este evident supraevaluată. Prin comparație, la nivelul regiunilor mai puțin dezvoltate în România sunt 143 de unități administrativ teritoriale de nivel: județ și municipiu, eligibile în POCA, iar ținta pentru numărul de proiecte care sprijină optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale este fixată la 266.

Concluzii și recomandări

---

874. Pentru indicatorul 5S80 se recomandă o revizuire a țintelor și ajutarea lor prin realizarea unor estimări mai realiste (prin contrast cu estimările extrem de prudente realizate inițial). Mai ales în măsura în care în cadrul obiectivului specific 2.1 urmează să se mai contacteze proiecte, este necesar ca ținta să fie stabilită de o manieră realistă, pentru a permite o monitorizare utilă la nivel de program.
875. În ceea ce privește rata de realizare scăzută, estimată pentru indicatorul 5S79 în cazul regiunii mai dezvoltate, se recomandă ajustarea acesteia, ținând cont de caracteristicile regiunii mai dezvoltate (București-Ilfov).
876. În măsura în care va fi lansat apelul planificat pentru obiectivul 2.1, care vizează ONG-urile¹⁴⁰ se apreciază că situația indicatorului financiar se va îmbunătăți, așa cum anticipează și AM POCA¹⁴¹. Deși aceste proiecte nu contribuie la indicatorii fizici din cadrul de performanță, proiectele depuse în cadrul apelului contribuie la indicatorul financiar. În concluzie, se recomandă prioritizarea lansării apelului pentru acest obiectiv specific.
877. Pe de altă parte, o reexaminare și eventuală modificare a indicatorului 5S79 pentru regiunile mai dezvoltate ar trebui să conducă și la o realocare financiară spre regiunile mai puțin dezvoltate. Se recomandă ca această realocare să se realizeze după închiderea apelului pentru ONG-uri din cadrul AP 2, dat fiind că viața asociativă este mai dinamică în București-Ilfov, fiind comparativ cu alte regiuni mai mulți potențiali beneficiari în această regiune.
878. O altă recomandare este concentrarea AM pe proiectele aflate în implementare, în contextul în care peste 150 de proiecte se află în implementare pe această axă prioritară. AM POCA trebuie să încurajeze activ beneficiarii să realoche economiile din achiziții publice, prin reutilizarea lor în cadrul acelorași proiecte, proces ce

---

¹³⁹ Raport anual de implementare 2018

¹⁴⁰ Potrivit *Calendar lansări POCA 2020*, urmează lansarea în luna decembrie a unui apel aferent O.S 2.1

¹⁴¹ Conform focus grupului organizat pentru fundamentarea prezentului raport de evaluare.

presupune o povară administrativă mai mică decât cea aferentă dezangajării sumelor într-un proiect și reutilizării lor pentru apelurile viitoare (după modelul recent oferit de POCU).

4.8 Programul Operațional Capital Uman

Descriere program

879. Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014 – 2020 urmărește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând investițiile realizate în perioada de programare 2007-2013 și contribuind la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat: reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.
880. Programul este structurat pe șapte axe prioritare:
1. Inițiativa "Locuri de munca pentru tineri" (328.905.184 euro);
  2. Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs (374.186.829 euro);
  3. Locuri de muncă pentru toți (1.295.813.533 euro);
  4. Incluziunea socială și combaterea sărăciei (1.110.192.858 euro);
  5. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (211.978.218 euro);
  6. Educație și competențe (1.478.636.044 euro);
  7. Asistență Tehnică (304.866.984 euro)¹⁴².
881. Conform minutei CM din 26 noiembrie 2019, la acea dată, situația POCU era următoarea¹⁴³:
- Au fost lansate 118 apeluri de proiecte cu o valoare de 4,8 mld. Euro, reprezentând 94% din alocarea POCU;
  - Au fost depuse 3.599 proiecte în valoare de 4,74 mld. Euro;
  - Au fost semnate 1.281 contracte în valoare de 3,94 mld. Euro, reprezentând 77,25% din alocarea totală;
  - Valoarea totală a plăților a ajuns la 1,32 mld. Euro, din care 1,2 mld. FSE;
  - Pentru 2019, ținta de dezangajare a fost de 370.785.471 euro. AM POCU a declarat către ACP suma de 378 mil. euro, astfel că nu a existat risc de dezangajare în ceea ce privește POCU.
882. Implementarea POCU s-a confruntat cu o serie de dificultăți, precum¹⁴⁴:
- Întârzieri în desemnarea DG PECU ca Autoritate de Management pentru POCU;
  - Întârzieri în dezvoltarea sistemului informatic;
  - Probleme în deschiderea anumitor apeluri de cereri de proiecte în 2016;
  - Întârzieri în evaluarea cererilor depuse în cadrul apelurilor lansate;
  - Rata mare de respingere a proiectelor;
  - Fluctuație de personal relativ ridicată la nivel de AM POCU în ultimii 2 ani.
883. Conform informațiilor culese în cadrul focus grupului cu reprezentanții AM POCU, înainte de stările de urgență și alertă generate de pandemia de COVID-19, întârzierile proiectelor în cadrul POCU nu erau mari (în medie nu mai mult de 1 lună pentru apelurile competitive). În urma stărilor de urgență și alertă, s-au înregistrat întârzieri, astfel că beneficiarilor li s-a permis să-și prelungească perioada de implementare cu maxim 6 luni, chiar și în cazul proiectelor unde perioada de implementare era fixă.
884. De asemenea, reprezentanții AM POCU au precizat că, au fost luate recent măsuri pentru ca fondurile alocate proiectelor să nu se dezangajeze ca urmare a întârzierilor generate de procedurile de achiziție. Astfel că li se oferă beneficiarilor posibilitatea de a-și realoca economiile pentru a avea posibilitatea de a cheltui aceste fonduri în cadrul proiectelor, urmărind atingerea indicatorilor în mod eficient și eficace, ceea ce va duce la o rată de absorbție mai mare. La această dată, în conformitate cu legislația actuală, AM POCU nu va mai

¹⁴² Fără cadru de performanță; pe cae de consecință nu face parte din aria de acoperire a acestui proiect.

¹⁴³ „Minuta Reuniunii CM POCU 2014-2020, 26 noiembrie 2019”.

¹⁴⁴ Raport Anual de Implementare 2016.

dezangaja fonduri beneficiarilor în mod unilateral, permițând revizuirea bugetelor proiectelor și utilizarea fondurilor rezultate din economii la achiziții în cadrul aceluiași proiecte.¹⁴⁵

885. De asemenea, în urma analizelor realizate la nivelul AM POCU (împreună cu experții de la Banca Mondială), la nivelul programului nu se vor mai aplica corecții dacă țintele indicatorilor sunt atinse în proporție de peste 90%, fiind luate astfel în calcul unele variații și elemente neprevăzute ce pot apărea în implementarea proiectului și tolerată o marjă de nerealizare de maximum 10%. Această decizie de la nivel AM va avea un efect direct pozitiv asupra ratelor de absorbție pentru proiecte de succes relativ (care ating între 90% și 100% din țintele stabilite) și AM POCU anticipează că va contribui la creșterea nivelului de absorbție în program.
886. Pe baza documentelor disponibile la 30 aprilie 2020, situația generală a programului este următoarea:

Tabelul 167. Situația generală a Programului Operațional Capital Uman

Axă Prioritară	Număr de proiecte	Număr de proiecte finalizate	Contribuția UE la nivel de AP (€)	Valoare proiectelor contractate (€)	Rata de contractare (Contribuție UE)
AP 1: Inițiativa „Locuri de munca pentru tineri”	8	7	302.237.196,00	39.503.301,33	13,07%
AP 2: Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs	8	3	317.123.704	14.961.589	4,72%
AP 3: Locuri de muncă pentru toți	425	134	1.100.198.821	1.017.244.444,00	92,46%
AP 4: Incluziunea socială și combaterea sărăciei	352	1	940.505.484	1.505.182.160	160,04%
AP 5: Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	79	73	201100000	17.231.548,361	8,57%
AP 6: Educație și competențe	301	9	1252590433	385.344.385	30,76%

Aspecte metodologice

887. În urma focus-grupului organizat pentru Programul Operațional Capital Uman, la care au participat reprezentanți din departamente diverse ale AM, evaluatorii au ajustat unele ipoteze pentru acest program pe baza opiniilor exprimate de către participanți. În primul rând, s-a renunțat la ipoteza privind rambursarea în proporție de 100% a fondurilor alocate pentru proiecte. O nouă ipoteză, realistă, a fost stabilită pe baza datelor istorice privind ratele de rambursare a proiectelor finalizate. Ipotezele privind durata de implementare medie și bugetul mediul ale proiectelor au fost validate în cadrul focus grupului.
888. Pe de altă parte, nu au fost identificate în raportul 1 (*Date privind proiectele*), în rapoartele 18 și 28 (*Date de monitorizare pentru indicatorii prestabiliti de realizare pe proiecte pe an și trimestrial*) și în raportul 16 (*Indicatorii prestabiliti de realizare pe proiecte*) din SMIS, date pentru următorii indicatori:
- 4S153 – Proiecte derulate în parteneriat cu alte entități de pe piața muncii sau din domeniul social în vederea stabilirii unor mecanisme de colaborare pe plan local;
  - 4S27 – Angajați ai SPO care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici;
  - 4S59 – Persoane anterior instituționalizate care beneficiază de servicii comunitare, din care: copii/persoane cu dizabilități/vârstnici;

¹⁴⁵ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

- 4S168 – Persoane din comunitățile marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială care beneficiază de servicii integrate, din care: orașe cu peste /zona rurală și orașe sub 20.000 loc (regiuni mai puțin dezvoltate);
- 4S168 – Persoane din comunitățile marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială care beneficiază de servicii integrate, din care: orașe cu peste /zona rurală și orașe sub 20.000 loc (regiuni dezvoltate).
889. În cazul acestor indicatori în cele mai multe cazuri nu există proiecte în implementare și astfel se explică lipsa valorilor raportate în SMIS. Acești indicatori vor fi estimați în rapoartele viitoare, pe baza datelor calitative, dacă date cantitative nu sunt disponibile (a se vedea secțiunea "Limitări" din capitolul 1. Introducere).

Răspunsurile la întrebările de evaluare

Axa Prioritară 1: Inițiativa „Locuri de munca pentru tineri”

Logica de intervenție a Axei Prioritare

890. **Axa Prioritară 1 (AP 1)** are următoarele **obiective specifice (OS)**:
- 1.1 Creșterea ocupării tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare, cu rezidența în regiunile eligibile;
- 1.2 Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem non-formal și informal al tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare, cu rezidența în regiunile eligibile;
891. **Beneficiarii** eligibili în cadrul AP 1 sunt: entități relevante (furnizori de formare, furnizori de servicii de ocupare/evaluare și certificare a competențelor, organizații sindicale și organizații patronale, ONG-uri/ organizații de tineret, întreprinderi sociale de inserție etc.), angajatori, SPO (inclusiv unitățile cu personalitate juridică din subordinea sa), administratorul/ administratorii schemei/ schemelor în domeniul antreprenoriatului, entitatea/entitățile selectate/desemnate pentru implementarea schemelor de vouchere.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

892. Mai jos prezentăm rezultatele rulării inițiale a instrumentului, care au fost prezentate în cadrul focus grupului.

Tabelul 168. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.589.993.440 LEI	43.181.024 LEI	134.772.904 LEI	206.393.599 LEI	208.114.383 LEI	13%

Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	84.116	7.409	10.907	12.368	12.673	15%
---	-----	-----	--------	-------	--------	--------	--------	-----

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

893. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist. Calibrările au inclus luarea în considerare a faptului că nu vor mai fi lansate noi apeluri, dar și a faptului că proiectele nu cheltuiesc 100% din proiectul alocat (date fiind în special economiile generate de achiziții publice).

Tabelul 169. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.589.993.440 LEI	82.355.205 LEI	128.031.667 LEI	145.121.803 LEI	147.012.999 LEI	9%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	84.116,00	7.480	11.059	12.520	12.826	15%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

894. Calibrarea instrumentului conform informațiilor calitative obținute în cadrul focus grupului a concluzionat că rata de atingere a indicatorului 4S1 nu se va modifica, rămânând prognozată la 15%, dar valoarea indicatorului financiar va fi mai mică decât la prima rulare a instrumentului, astfel că rata de absorbție a alocării bugetare este prognozată la 9%, luându-se în considerare faptul că nici proiectele viitoare nu vor face absorbție 100%.

Tabelul 170. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.589.993.440 LEI	89.266.888 LEI	139.510.996 LEI	158.310.146 LEI	160.390.462 LEI	10%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	84.116	8.015	11.952	13.559	13.895	17%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

895. În scenariul optimist, în 2023, valoarea indicatorului 4S1 va ajunge la 13.895 persoane, reprezentând 17% din ținta de 84.116 persoane, iar valoarea indicatorul financiar va reprezenta 10% din totalul fondurilor alocate în cadrul axei prioritare 1.

Tabelul 171. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.589.993.440 LEI	75.443.522 LEI	116.552.337 LEI	131.933.460 LEI	133.635.536 LEI	8%

Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	84.116	6.946	10.167	11.482	11.757	14%
---	-----	-----	--------	-------	--------	--------	--------	-----

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

896. În scenariul pesimist, rata de atingere a indicatorului fizic va fi de 14%, în timp ce valoarea indicatorului financiar va scădea la 8% din bugetul alocat în cadrul axei prioritare 1.

ÎEZ: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

897. Prognoza prezentată se bazează pe datele privind performanța celor 6 proiecte din cadrul AP 1 care s-au finalizat. Mai este în implementare un singur proiect contractat în mai 2019. Totuși, acest proiect nu va schimba radical prognoza realizată.
898. Prognoza realizată prin aplicarea instrumentului pleacă de la premisa că abordarea privind gestiunea programului pentru AP 1 nu se va schimba semnificativ. Având în vedere această premisă, fără de care nu poate fi construit și utilizat instrumentul statistic, focus grupul cu reprezentanții AM POCU a confirmat că prognoza credibilă. În cadrul AP 1 au fost depuse și s-au contractat până în prezent foarte puține proiecte (8 proiecte contractate). Cauzele care au determinat performanța slabă a programului în ceea ce privește AP 1 care este finanțată prin Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri sunt detaliate în raportul de evaluare dedicat acestui fond, elaborat în 2019.¹⁴⁶
899. La nivelul AM POCU sunt planificate acțiuni pentru a se remedia această situație, astfel că țintele indicatorilor au fost reduse pentru a reflecta mai bine situația tinerilor NEETs din România, numărul și nevoile lor (așa cum au fost reflectate de raportul de evaluare citat) și urmează să fie relansate 2 apeluri de proiecte („Viitor pentru tineri NEETs” și „A doua șansă NEETs”).¹⁴⁷

Concluzii și recomandări

900. Rata de contractare la nivelul AP 1 este de 13,07%¹⁴⁸ și sunt doar 8 proiecte contractate în cadrul acestei axe. Astfel, recomandăm atât relansarea celor 2 apeluri de proiecte, cât și lansarea de noi apeluri care să contribuie atât la valoarea indicatorului 4S1, cât și la cea a indicatorului financiar. Pe de altă parte, trebuie avute în vedere o serie de lecții învățate din trecut, reflectate în recomandările evaluării din 2019 a „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT) în România¹⁴⁹, deoarece o lansare a apelurilor pe AP 1 în

¹⁴⁶ Evaluarea „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT) în România, implementata prin Axa Prioritară 1 a Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, disponibil la: <http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2019/07/a392cc489a72c549464bae33d2fcd56f.pdf>

¹⁴⁷ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

¹⁴⁸ Conform documentelor furnizate de către AM POCU la 30 aprilie 2020.

¹⁴⁹ Evaluarea „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT) în România, implementata prin Axa Prioritară 1 a Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, disponibil la: <http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2019/07/a392cc489a72c549464bae33d2fcd56f.pdf>, pp. 72-76.

aceleași condiții ca apelurile precedente nu va duce la o contractare mai bună și succes mai mare al proiectelor.

Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs

Logica de intervenție a Axei Prioritare

901. Axa Prioritară 2 are următoarele **obiective specifice**:
- 2.1 Creșterea ocupării tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare, cu rezidența în regiunile eligibile;
  - 2.2 Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem non-formal și informal al tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare, cu rezidența în regiunile eligibile;
  - 2.3 Creșterea numărului tinerilor NEETs inactivi înregistrați la Serviciul Public de Ocupare.
902. **Beneficiarii** eligibili în cadrul AP 2 sunt: entități relevante (furnizori de formare, furnizori de servicii de ocupare/ evaluare și certificare a competențelor, organizații sindicale și organizații patronale, ONG-uri/ organizații de tineret, întreprinderi sociale de inserție etc.), angajatori, SPO (inclusiv unitățile cu personalitate juridică din subordinea sa), administratorul/administratorii schemei/schemelor în domeniul antreprenoriatului, entitatea/entitățile selectate/desemnate pentru implementarea schemelor de vouchere.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

903. Mai jos prezentăm rezultatele rulării inițiale a instrumentului, care au fost prezentate în cadrul focus grupului.

Tabelul 172. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.718.551.815 LEI	246.876.319 LEI	573.881.103 LEI	672.790.579 LEI	673.991.565 LEI	39%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această	01	MD	90.409.146 LEI	24.740.889 LEI	51.257.592 LEI	52.120.236 LEI	52.982.879 LEI	59%

autoritate									
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	98.317	5.139	7.516	8.452	8.617	9%	
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MD	3.700	473	544	672	824	22%	

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

904. La fel ca în cazul axei prioritare 1, prima rulare a instrumentului a arătat faptul că toți indicatorii de performanță din cadrul axei prioritare 2 se află în zona de risc. Astfel, cei doi indicatori financiari, pentru regiuni dezvoltate și mai puțin dezvoltate, au rate de atingere a țintelor preconizate la 59% și, respectiv, 39% din totalul alocării financiare din cadrul AP 2. Pe de altă parte, instrumentul a fost recalibrat ulterior luând în considerare că proiectele nu vor cheltui tot bugetul alocat.
905. De asemenea, indicatorul 4S1 (regiuni mai puțin dezvoltate) are rata de atingere a țintei preconizată la 9%, în timp ce indicatorul 4S1 (regiunea mai dezvoltată) are rata de atingere a țintei preconizată 22%. Proiectele contractate care contribuie la indicatorul 4S1 și-au asumat țintele de 98.317 persoane (pentru regiunile mai puțin dezvoltate) și 3.700 persoane (pentru regiunea mai dezvoltată).¹⁵⁰ Între aceste proiecte se numără și proiectele implementate la nivel național sau într-un număr mare de regiuni de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), iar recalibrarea instrumentului a luat în calcul aceste proiecte, dar și experiența anterioară a proiectelor care nu și-au atins țintele.
906. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist.

Tabelul 173. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

¹⁵⁰ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.718.551.815 LEI	345.875.678 LEI	467.154.322 LEI	491.779.343 LEI	493.192.267 LEI	29%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	90.409.146 LEI	30.865.712 LEI	38.664.829 LEI	39.729.525 LEI	40.794.221 LEI	45%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	98.317	11.076	15.160	16.121	16.286	17%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MD	3.700	1.244	1.563	1.715	1.867	50%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

907. Calibrarea instrumentului a modificat valorile indicatorilor din cadrul de performanță. Cu toate acestea toți indicatorii rămân în zona de risc, dar în timp ce prognoza privind absorbția s-a înrăutățit, estimările privind șansele de realizare a indicatorului fizic s-au îmbunătățit. Astfel, ratele de atingere prognozate pentru indicatorii financiari scad la 29% (pentru regiuni mai puțin dezvoltate) și la 45% (pentru regiunea mai dezvoltată). Pe de altă parte, ratele de atingere prognozate ale indicatorilor fizici cresc față de prima rulare a instrumentului, astfel că valoarea indicatorului 4S1 (pentru regiuni mai puțin dezvoltate) este estimată că va ajunge la 16.286 persoane, reprezentând 17% din ținta asumată, iar valoarea indicatorului 4S1 (pentru regiunea mai dezvoltată) poate ajunge la 1.867 persoane, reprezentând 50% din ținta asumată.

Tabelul 174. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.718.551.815 LEI	380.039.368 LEI	513.445.877 LEI	540.533.400 LEI	542.087.616 LEI	32%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	90.409.146 LEI	30.870.187 LEI	38.751.440 LEI	39.922.605 LEI	41.093.771 LEI	45%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	98.317	12.134	16.627	17.684	17.865	18%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MD	3.700	1.248	1.577	1.744	1.911	52%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

908. În scenariul optimist, valoarea indicatorilor crește ușor, dar aceștia rămân în zona de risc. Astfel, rata de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate crește până la 32%, în timp ce rata de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiunea mai dezvoltată rămâne la 45%.

909. De asemenea, valorile indicatorilor 4S1 pentru cele 2 regiuni cresc cu 1% și, respectiv, 2 % față de scenariul general.

Tabelul 175. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 2

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	1.718.551.815 LEI	311.711.987 LEI	420.862.767 LEI	443.025.286 LEI	444.296.917 LEI	26%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	90.409.146 LEI	30.861.238 LEI	38.578.218 LEI	39.536.444 LEI	40.494.671 LEI	45%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MPD	98.317	10.017	13.694	14.559	14.707	15%
Tineri NEETs șomeri cu vârsta cuprinsă între 16 -24 ani care beneficiază de sprijin, din care: roma/din zona rurală	4S1	MD	3.700	1.241	1.549	1.686	1.822	49%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

910. În scenariul pesimist, rata prognozată de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiunea mai dezvoltată nu se modifică, reprezentând 45% din alocarea bugetară din cadrul axei prioritare 2, iar valoarea indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate este prognozat să ajungă la 444.296.917 lei, reprezentând 26% din alocarea bugetară.

911. De asemenea, valoarea indicatorului 4S1 (regiuni mai puțin dezvoltate) este prognozată la 14.707 persoane, reprezentând 15% din ținta pentru 2023, iar valoarea indicatorului 4S1 pentru regiuni mai dezvoltate este prognozată la 1.822 persoane, reprezentând 49% din valoarea asumată pentru 2023.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

---

912. Cu excepția acțiunilor finanțate în cadrul obiectivului specific 2.3, axele prioritare 1 și 2 ale POCU includ activități similare și se adresează aceluiași grup țintă: tinerii NEETs. Bugetul alocat pentru proiectele implementate de ANOFM în cadrul obiectivului specific 2.3 contribuie la o prognoză mai bună privind indicatorul financiar pentru AP 2, dar acest aspect nu poate compensa deficiențele în realizarea celorlalte acțiuni, atât indicatorul financiar, cât și fizic, pentru ambele categorii de regiuni, rămânând cu risc semnificativ de nerealizare.
913. Deficiențele apărute în implementarea AP 1 POCU s-au manifestat și în implementarea AP 2 POCU. Și în cadrul AP 2 există tot doar 8 proiecte contractate, rata de contractare fiind de 40,37%¹⁵¹ datorită valorilor mai mari ale proiectelor implementate de ANOFM.

Concluzii și recomandări

---

914. Având în vedere situația indicatorilor din cadrul de performanță și rata de contractare scăzută din cadrul axei prioritare 2, recomandăm lansarea unor noi apeluri de proiecte competitive.
915. De asemenea, dat fiind faptul că proiectele finanțate prin mecanisme competitive sunt similare în cadrul axelor 1 și 2, trebuie avute în vedere lecții învățate din trecut, reflectate în recomandările evaluării din 2019 a „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT) în România¹⁵², deoarece o lansare a apelurilor competitive pe AP 2 în aceleași condiții ca apelurile precedente nu va duce la o contractare mai bună și succes mai mare al proiectelor.

Axa Prioritară 3: Locuri de muncă pentru toți

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

916. Axa Prioritară 3 are următoarele **obiective specifice**:
- 3.1 Creșterea ocupării șomerilor și a persoanelor inactive, cu accent pe șomerii de lungă durată, lucrătorii vârstnici (55-64 ani), persoanelor cu dizabilități, persoanelor cu nivel redus de educație;
  - 3.2 Creșterea ocupării cetățenilor români aparținând minorității roma;
  - 3.3 Creșterea ocupării persoanelor din mediul rural, în special cele din agricultura de subzistență și semi-subzistență;
  - 3.4 Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem non-formal și informal al șomerilor și persoanelor inactive, cu accent pe șomerii de lungă durată, lucrătorii vârstnici (55-64 ani), persoanelor cu dizabilități, persoanelor cu nivel redus de educație;
  - 3.5 Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem non-formal și informal al cetățenilor români aparținând minorității roma;

---

¹⁵¹ Conform documentelor furnizate de către AM POCU la 30 aprilie 2020.

¹⁵² Evaluarea „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT) în România, implementată prin Axa Prioritară 1 a Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, disponibil la: <http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2019/07/a392cc489a72c549464bae33d2fcd56f.pdf>, pp. 72-76.

- 3.6 Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem non-formal și informal al persoanelor din mediul rural, în special cele din agricultura de subzistență și semi-subzistență;
  - 3.7 Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană;
  - 3.8 Creșterea numărului de angajați care beneficiază de instrumente, metode, practici etc standard de management al resurselor umane și de condiții de lucru îmbunătățite în vederea adaptării activității la dinamica sectoarelor economice cu potențial competitiv identificate conform SNC/ domeniilor de specializare inteligentă conform SNCDI;
  - 3.9 Creșterea șanselor de reintegrare pe piața muncii a lucrătorilor care urmează să fie disponibilizați/ concediați prin furnizarea de măsuri de outplacement;
  - 3.10 Adaptarea structurilor SPO de la nivel național și teritorial prin introducerea unor noi instrumente / sisteme / proceduri / servicii / mecanisme etc. privind nevoile și dinamica pieței muncii/ corelarea cererii cu oferta de forță de muncă, monitorizarea indicatorilor relevanți din perspectiva pieței muncii, monitorizarea și evaluarea serviciilor furnizate de SPO, dezvoltarea bazei de date SPO cu tinerii NEETs, șomeri de lungă durată, grupuri vulnerabile;
  - 3.11 Creșterea satisfacției clienților SPO, a diversității și gradului de cuprindere a serviciilor oferite angajatorilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
  - 3.12 Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe/ competențe/ aptitudini aferente sectoarelor economice/ domeniilor identificate conform SNC și SNCDI ale angajaților.
917. Acțiunile specifice OS 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ,3.5 ,3.6 și 3.12 sunt următoarele:
- Măsuri de ocupare
  - Îmbunătățirea nivelului de educație și competențe
  - Facilitarea participării pe piața muncii
  - Încurajarea mobilității forței de muncă
918. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt: entități relevante (furnizori de formare, furnizori de servicii de ocupare/evaluare și certificare a competențelor, organizații sindicale și organizații patronale, ONG-uri/organizații de tineret, întreprinderi sociale de inserție, furnizori de servicii sociale, alte entități relevante etc.), angajatori, MMPS/SPO (inclusiv unitățile cu personalitate juridică din subordinea sa), entitatea/entitățile selectate/ desemnate pentru implementarea schemelor naționale, schemelor de ajutor de stat și schemelor de vouchere.
919. Acțiunile specifice OS 3.7 sunt următoarele:
- Sprrijin acordat persoanelor fizice pentru deschiderea unei afaceri
  - Sprrijin acordat IMM-urilor deja înființate pentru a crea noi locuri de muncă
  - Furnizarea de servicii personalizate de consiliere/consultanță, formare profesională antreprenorială și alte forme de sprijin (de exemplu, mentorat), atât în faza de înființare a afacerii, cât și post înființare.
920. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt: administratorii schemei/schemelor de antreprenoriat, administratorii schemelor de tip grant global, entități publice relevante, persoane fizice care intenționează să înființeze o afacere, IMM-uri non-agricole din urban.
921. Acțiunile specifice OS 3.8 și OS 3.9 sunt următoarele:
- Coaching/ formare profesională pentru managerii și antreprenorii din întreprinderi pentru a-și îmbunătăți abilitățile antreprenoriale și manageriale;
  - Măsuri active de ocupare, inclusiv outplacement, în favoarea lucrătorilor care urmează să fie disponibilizați/concediați;
  - Sprrijin pentru îmbunătățirea activității de management al resurselor umane în companii;
  - Introducerea unor modele inovatoare de organizare a muncii, productive și „verzi” în întreprinderi;
  - Introducerea și sprijinirea unor forme flexibile de ocupare;
  - Planificare strategică pe termen lung în companii, care anticipează schimbările.
922. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt: angajatori/organizații sindicale și organizații patronale, asociații de întreprinderi, alte entități relevante care își desfășoară activitatea în sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI.
923. Acțiunile specifice OS 3.10 sunt următoarele:

- Sprijin pentru realizarea bazelor de date și a interoperabilității bazelor de date între școli și serviciul public de ocupare pentru monitorizarea tinerilor NEET's;
- Dezvoltarea/consolidarea/integrarea/operationalizarea unor baze de date cuprinzând diverse categorii de clienți actuali și potențiali;
- Dezvoltarea/consolidarea/integrarea de servicii pentru diverse categorii de beneficiari;
- Dezvoltarea serviciilor de susținere a mobilității forței de muncă.

924. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt: MMPS/instituții ale SPO/instituții ale SPO în parteneriat cu parteneri sociali/ furnizori de servicii sociale, alte entități relevante.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

925. Mai jos prezentăm rezultatele rulării inițiale a instrumentului, care au fost prezentate în cadrul focus grupului.

Tabelul 176. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.144.074.402 LEI	3.950.618.437 LEI	5.140.122.747 LEI	5.419.127.277 LEI	5.497.752.116 LEI	89%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4.S.8	MPD	187.280	549.440	683.611	686.627	690.009	368%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4.S.8	MD	4.293	787	905	1.050	1.198	28%

Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă	4S11	MPD	3.066	134.205	135.230	135.305	135.393	4.416%
Microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii care beneficiază de sprijin	4S12	MPD	920	3.811	5.098	5.150	5.150	560%
Proiecte derulate în parteneriat cu alte entități de pe piața muncii sau din domeniul social în vederea stabilirii unor mecanisme de colaborare pe plan local	4S153	MD	1	-	-	-	-	-
Angajați ai SPO care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici	4S27	MD	50	-	-	-	-	-
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	305.371.063 LEI	90.751.456 LEI	141.379.914 LEI	172.601.228 LEI	178.853.629 LEI	59%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

926. Prima rulare a instrumentului a arătat faptul că 3 indicatori fizici vor înregistra o depășire foarte mare a țintelor.
927. Totuși, indicatorii financiari au fost prognozați cu valori mici în comparație cu performanța indicatorilor fizici: rata de atingere a indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate a fost prognozată la 89%, în timp ce rata de atingere a indicatorului financiar pentru regiunea la 59%.
928. De asemenea, indicatorul 4S8 pentru regiunea mai dezvoltată este preconizat la valoarea de 1.198 persoane, reprezentând doar 28% din ținta de 4.293 persoane asumată pentru 2023. Proiectele contractate care contribuie la acest indicator au ținta de 10.210 persoane.¹⁵³
929. Nu există proiecte contractate care să contribuie la valoarea indicatorilor 4S27 și 4S153¹⁵⁴ deci valoarea lor viitoare nu poate fi estimată.
930. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist.

Tabelul 177. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.144.074.402 LEI	3.554.872.761 LEI	3.989.351.512 LEI	4.119.266.778 LEI	4.211.640.098 LEI	69%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4S8	MPD	187.280	550.587	685.561	688.807	692.188	370%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4S8	MD	4.293	795	928	1.083	1.231	29%

¹⁵³ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

¹⁵⁴ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

Persoane care beneficiază de sprijin, din care: someri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă	4S11	MPD	3.066	133.305	134.331	134.412	134.501	4.387%
Microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii care beneficiază de sprijin	4S12	MPD	920	3.811	5.098	5.150	5.150	560%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	305.371.063 LEI	101.242.934 LEI	121.212.415 LEI	133.565.895 LEI	140.957.310 LEI	46%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

931. Calibrarea instrumentului nu a modificat substanțial valorile indicatorilor, existând doar câteva schimbări notabile.
932. Astfel, indicatorul 4S8 - *Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma* (pentru regiuni mai puțin dezvoltate) este prognozată să ajungă la valoarea de 692.188 persoane, reprezentând 370% din ținta de 187.280 persoane. De asemenea, indicatorul 4S11 - *Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă* este prognozată să ajungă la o rată de atingere a țintei de 4.387%. Indicatorul 4S12 - *Microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii care beneficiază de sprijin* este prognozată să ajungă la o rată de atingere a țintei pentru 2023 de 560%. În schimb indicatorul 4S8 pentru regiunea mai dezvoltată rămâne în zona de risc conform prognozelor realizate de instrumentul statistic.
933. După schimbarea ipotezei pentru calcularea indicatorului financiar, rata de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate scade la 69%, în timp ce rata indicatorului financiar pentru regiunea mai dezvoltată scade la 46%.

Tabelul 178. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Rată de atingere estimată 2023
-----------	-----	---------	------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.144.074.402 LEI	3.878.449.254 LEI	4.356.375.880 LEI	4.499.282.672 LEI	4.600.893.324 LEI	75%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4.S.8	MPD	187.280	604.477	752.949	756.519	760.239	406%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4.S.8	MD	4.293	797	939	1.108	1.271	30%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă	4S11	MPD	3.066	146.605	147.734	147.823	147.920	4.825%
Microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii care beneficiază de sprijin	4S12	MPD	920	4.192	5.608	5.665	5.665	616%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de	01	MD	305.371.063 LEI	101.265.527 LEI	121.666.651 LEI	134.704.728 LEI	142.835.286 LEI	47%

această autoritate								
-----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

934. În scenariul optimist, rata de atingere a țintei prognozată pentru indicatorul 4S11 ajunge la 4.825%, iar rata de atingere a țintei prognozată pentru indicatorul 4S12 ajunge la 616%. De asemenea, rata de atingere a țintei prognozată pentru indicatorul 4S8 pentru regiuni mai puțin dezvoltate ajunge la 406% din ținta pentru 2023. Totodată, rata de atingere a țintei indicatorului 4S8 pentru regiunea crește doar cu 1%, devenind 30% din țintă.
935. Chiar și în acest scenariu, indicatorii financiarii nu ies din zona de risc, astfel că rata de atingere a indicatorului financiar (regiuni mai puțin dezvoltate) este prognozată la doar 75%, în timp ce rata de atingere a indicatorului financiar pentru regiunea mai dezvoltată este prognozată la 47%.

Tabelul 179. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 3

Indicator	Cod	Regiun e	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.144.074.402 LEI	3.231.296.268 LEI	3.622.327.144 LEI	3.739.250.883 LEI	3.822.386.872 LEI	62%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4.S.8	MPD	187.280	496.696	618.173	621.094	624.137	333%
Persoane care beneficiază de sprijin, din care: șomeri și inactivi/din zona rurală/roma	4.S.8	MD	4.293	792	917	1.059	1.192	28%
Persoane care beneficiază de sprijin, din	4S11	MPD	3.066	120.005	120.929	121.002	121.081	3.949%

care: someri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă								
Microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii care beneficiază de sprijin	4S12	MPD	920	3.430	4.589	4.635	4.635	504%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	305.371.063 LEI	101.220.341 LEI	120.758.179 LEI	132.427.061 LEI	139.079.335 LEI	46%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

936. În scenariul pesimist, rata de atingere a țintei prognozată pentru indicatorul 4S11 ajunge la 3.949%, iar rata de atingere a țintei prognozată pentru indicatorul 4S11 ajunge la 504%. De asemenea, rata de atingere a indicatorului 4S8 pentru regiuni mai puțin dezvoltate este prognozată la 333% din ținta pentru 2023. Totodată, rata de atingere a țintei prognozată pentru indicatorul 4S8 pentru regiunea mai dezvoltată scade la 28% din ținta pentru 2023.
937. Ratele de atingere a indicatorilor financiari sunt prognozate în acest scenariu la 62% pentru regiuni mai puțin dezvoltate și la 46% pentru regiuni mai dezvoltate.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

938. Axa prioritară 3 a fost singura axă care și-a atins cadrul de performanță în 2018 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, iar anumite ținte au fost depășite încă din 2018 față de ținta aferentă anului respectiv.¹⁵⁵
939. Rata de contractare în cadrul axei prioritare 3 este de 92,46%, existând 430 de proiecte contractate¹⁵⁶. Dat fiind că multe dintre aceste proiecte au fost contractate în 2020, ele nu au generat încă cheltuieli și nu au fost cuprinse ca atare în calculele realizate pentru prognoză, care s-au bazat pe datele privitoare la proiectele ce înregistraseră cheltuieli până în decembrie 2019. Conform Autorității de Management, probabilitatea privind lansarea de noi apeluri pe această axă este mică. La momentul la care instrumentul va fi rulat din nou se va putea realiza o prognoză mai realistă cu privire la absorbția pentru AP 3.
940. Prognoza slabă pentru indicatorul 4S8 pentru regiunea mai dezvoltată e generată de numărul mic de proiecte implementate până în prezent în regiunea București-Ilfov, în condițiile în care, așa cum am arătat,

¹⁵⁵ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului.

¹⁵⁶ Conform documentelor furnizate de către AM POCU la 30 aprilie 2020.

implementarea programului a debutat cu întârziere, iar în perioada 2017-2019 regiunea s-a confruntat mai degrabă cu un deficit de forță de muncă, decât cu problema șomajului.

941. Instrumentul de prognozare nu a putut genera valori pentru indicatorii 4S153 și 4S27, deoarece nu există proiecte finalizate în cadrul priorităților de investiții 8.7 și 10.3 (aferețe OS 3.10 – 3.11). Dacă nu sunt lansate apeluri și implementate proiecte în acest cadru acestor obiective specifice indicatorii sunt în risc major de nerealizare.

Concluzii și recomandări

942. Calibrarea instrumentului a presupus limitarea numărului de proiecte care se vor contracta în viitor și care contribuie la indicatorii 4S11, 4S12 și 4S8 pentru regiunile mai puțin dezvoltate, dar estimările privind depășirea substanțială a țintelor sunt generate de proiectele deja contractate.
943. În ceea ce privește atingerea țintei pentru indicatorul 4S8 pentru regiunea mai dezvoltată, este necesară lansarea de apeluri în cadrul obiectivelor specifice 3.1-3.6 dedicate pentru această regiune, mai ales în condițiile în care rata de ocupare în această regiune, ca și în celelalte regiuni, va fi afectată de pandemia COVID-19 și măsurile de combatere a acesteia ce au afectat economia.
944. Provocările generate de pandemia de COVID-19 și alocările financiare realizate pentru a răspunde acestor provocări ar putea genera valori încă și mai mari pentru indicatorul 4S8 pentru regiunile mai puțin dezvoltate. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că în primele luni afectate de pandemia de COVID-19 multe activități de formare și sprijin pentru șomeri și angajați au fost suspendate sau amânate. Implementarea cu succes a AP 3 a POCU, și realizarea la nivel ridicat a indicatorilor, așa cum prognozează instrumentul, este condiționată astfel de găsirea unor soluții (cel puțin pe termen scurt) pentru continuarea activităților afectate de regulile privind distanțarea fizică.
945. Ratele foarte mari de realizare prognozate pentru indicatorii 4S11 și 4S12 arată succesul programului în ceea ce privește susținerea antreprenoriatului prin obiectivul specific 3.7 *Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană*. Pe de altă parte, depășirea țintei de peste 40 de ori (rată de atingere a țintei prognozată la 4.387%) pentru indicatorul 4S11 poate fi explicată fie prin implementarea unor proiecte inovative, cu modalități mult mai eficiente decât cele planificate (alternative) de atingere a țintelor și/sau prin faptul că ținta a fost fixată de la început foarte prudent (sub-estimată). În ambele cazuri, pentru monitorizarea eficace a progresului programului și generarea prin monitorizare a unor informații utile pentru gestiunea POCU, este necesară reevaluarea și recalcularea țintelor.
946. Referitor la cei 2 indicatori pentru care nu există proiecte contractate, recomandăm lansarea de noi apeluri de proiecte care să contribuie la valorile acestor indicatori.
947. În mod paradoxal, supra-performanțele prognozate pentru indicatorii fizici nu sunt susținute de performanțe bugetare, astfel că indicatorii financiari au rate estimate de atingere a țintelor din 2023 de aproape 70% (pentru regiuni mai puțin dezvoltate) și 50% (pentru regiunea mai dezvoltată). O nouă rulare a instrumentului, pentru următorul raport aferent prezentei evaluări, va putea lua în calcul și cheltuielile proiectelor contractate în 2020 și ar putea oferi o mai bună prognoză. Pe de altă parte, este important:
- a) ca sprijinul financiar să fie alocat și regiunii București-Ilfov, ceea ce va contribui atât la realizarea indicatorului 4S8, cât și a indicatorului financiar pentru regiunea mai dezvoltată;
  - b) să fie contractate proiecte în cadrul priorităților de investiții 8.7 și 10.3 (aferețe OS 3.10 – 3.11), care pot avea acoperire națională și vor contribui atât la progres în atingerea indicatorului financiar/absorbție, cât și la progres în atingerea indicatorilor 4S153 și 4S27 (care nu pot fi prognozați în prezent din cauza lipsei datelor).
948. Măsurile deja luate de AM POCU, în special faptul că nu mai sunt dezangajate automat economiile rezultate din achiziții și li se permite beneficiarilor să realoce sumele în cadrul propriilor proiecte pentru a contribui la implementarea mai bună a acestora, sunt un pas bun pentru creșterea ratei de absorbție. Următoarea rulare a instrumentului va putea spune dacă și alte măsuri mai sunt necesare la nivelul AP 3.

Axa Prioritară 4: Incluziunea socială și combaterea sărăciei

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

949. Axa Prioritară 4 are următoarele **obiective specifice**:

- 4.1 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate în care există populație aparținând minorității roma (acele comunități în care populația aparținând minorității roma reprezintă minim 10% din totalul populației la nivelul comunității), prin implementarea de măsuri integrate;
- 4.2 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate (non-roma), prin implementarea de măsuri integrate;
- 4.3 Îmbunătățirea alfabetizării digitale a populației din comunitățile dezavantajate (e-incluziune);
- 4.4 Reducerea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile prin furnizarea unor servicii sociale/ medicale/ socio-profesionale/ de formare profesională adecvate nevoilor specifice;
- 4.5 Creșterea calității sistemului de asistență socială prin introducerea de instrumente/ proceduri/ mecanisme, etc. și prin îmbunătățirea nivelului de competențe al profesioniștilor din sistem;
- 4.6 Creșterea numărului de persoane care beneficiază de servicii de asistență socială la nivelul comunității;
- 4.7 Creșterea utilizării/aplicării de soluții TIC (e-asistență socială, serviciile electronice etc.) în furnizarea serviciilor sociale;
- 4.8 Îmbunătățirea nivelului de competențe al profesioniștilor din sectorul medical;
- 4.9 Creșterea numărului de persoane care beneficiază de programe de sănătate și de servicii orientate către prevenție, depistare precoce (screening), diagnostic și tratament precoce pentru principalele patologii;
- 4.10 Creșterea numărului de persoane care beneficiază de servicii de asistență medicală la nivelul comunității;
- 4.11 Creșterea utilizării/aplicării de soluții TIC (e-sănătate, telemedicină etc.) în furnizarea serviciilor medicale;
- 4.12 Reducerea numărului de copii și tineri plasați în instituții prin furnizarea de servicii la nivelul comunității;
- 4.13 Creșterea numărului tinerilor care părăsesc sistemul instituționalizat (cu vârsta de până la 18 ani) pregătiți pentru a avea o viață independentă;
- 4.14 Creșterea numărului de asistenți maternali și sociali la nivelul comunității;
- 4.15 Reducerea numărului persoanelor vârstnice și a celor cu dizabilități plasate în instituții rezidențiale, prin furnizarea de servicii sociale și medicale la nivelul comunității, inclusiv servicii pe termen lung;
- 4.16 Consolidarea capacității întreprinderilor de economie socială de a funcționa într-o manieră auto-sustenabilă.

950. **Beneficiarii** eligibili în cadrul AP4 sunt: autoritățile publice locale și centrale cu responsabilități în domeniu, singure sau în parteneriat cu actori cu expertiză relevantă pentru acțiunile selectate, ONG-uri în parteneriat cu actori cu expertiză relevantă pentru acțiunile selectate, ANP și instituții subordonate singure sau în parteneriat cu actori relevanți, furnizori de servicii sociale în condițiile legii/furnizori de ocupare a forței de muncă singuri sau în parteneriat cu actori relevanți, administratorii schemelor de tip grant global.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

---

951. Mai jos prezentăm rezultatele rulării inițiale a instrumentului, care au fost prezentate în cadrul focus grupului.

Tabelul 180. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	5.061.523.252 LEI	5.130.461.964 LEI	11.652.063.629 LEI	20.532.403.823 LEI	31.183.225.568 LEI	616%
Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (din care: din zona rurală) din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: roma	4S160	MPD	192.000	67.026	76.063	90.372	109.646	57%
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MPD	1.500.643	3.483	4.727	5.971	6.220	0,41%
Entități de economie socială (din care: din zona rurală) sprijinite	4S63	MPD	743	574	1.005	1.274	1.281	172%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de	01	MD	305.371.063 LEI	540.271.854 LEI	1.381.298.360 LEI	2.548.819.998 LEI	3.975.273.036 LEI	1.302%

certificare, certificată de această autoritate								
Servicii comunitare (din care: din zona rurală), care beneficiază de sprijin, din care: Servicii medicale / Servicii sociale / Servicii socio-medicale / Servicii educaționale	4S206	MD	467	136	194	194	194	42%
Persoane care beneficiază de formare/ schimb de bune practici etc., din care: sectorul medical/ sectorul asistenței sociale/ sectorul socio-medical/ sectorul educațional	4S205	MD	25.329	2.411	4.388	5.842	5.842	23%
Persoane anterior instituționale care beneficiază de servicii comunitare, din care: copii/persoane cu dizabilități/vârșnici	4S59	MD	1.678	24	61	97	102	6%
Asistenți maternali (din care: din zona rurală)care beneficiaza de sprijin	4S60	MD	141	1.154	1.705	2.255	2.749	1.950%

Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MD	181.878	475	645	814	848	0,47%
---	-------	----	---------	-----	-----	-----	-----	-------

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

952. Prima rulare a instrumentului a arătat că majoritatea indicatorilor se află în zona de risc. Cu toate acestea, se estimează depășirea substanțială a alocării bugetare, pe baza prognozelor ce au în vedere că rambursările realizate pentru proiectele din cadrul AP4 vor continua în același ritm. Astfel, indicatorul financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate avea o rată prognozată de atingere a țintei de 616%, în timp ce indicatorul financiar pentru regiuni mai dezvoltate avea o rată prognozată de atingere a țintei de 1.302%.
953. În cadrul axei prioritare 4 există și doi indicatori fizici pentru care s-a preconizat o depășire a țintelor, și anume: 4S63 - *Entități de economie socială sprijinite* (pentru regiuni mai puțin dezvoltate), pentru care s-a estimat o valoare de 1.281 entități, reprezentând 172% din ținta pentru 2023, și 4S60 - *Asistenți maternali care beneficiază de sprijin* (pentru regiunea mai dezvoltată), pentru care s-a estimat o valoare de 2,749 persoane, reprezentând 1.950% din ținta pentru 2023.
954. Pentru ceilalți indicatori fizici din cadrul de performanță s-au estimat rate mici de atingere a țintelor, precum 0,47% pentru indicatorul 4S208 - *Persoane care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile* (pentru regiunea mai dezvoltată), 0,41% pentru indicatorul 4S208 (pentru regiuni mai puțin dezvoltate) și 6% pentru 4S59 - *Persoane anterior instituționalizate care beneficiază de servicii comunitare*.
955. Indicatorul 4S205 - *Persoane care beneficiază de formare/ schimb de bune practici etc.* este estimat că va avea o rată de atingere a țintei de 23%, iar indicatorul 4S160 - *Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate* este estimat că va avea o rată de atingere a țintei de 57%.
956. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist.

Tabelul 181. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	5.061.523.252 LEI	2.820.429.337 LEI	5.091.937.794 LEI	12.532.714.224 LEI	22.103.718.492 LEI	437%

Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (din care: din zona rurală) din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: roma	4S160	MPD	192.000	67.625	77.858	93.364	112.239	58%
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MPD	1.500.643	3.483	4.727	5.971	6.220	0,41%
Entități de economie socială (din care: din zona rurală) sprijinite	4S63	MPD	743	453	794	1.006	1.012	136%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	305.371.063 LEI	295.141.806 LEI	591.164.549 LEI	1.580.525.071 LEI	2.856.352.670 LEI	935%
Servicii comunitare (din care: din zona rurală), care beneficiază de sprijin, din care: Servicii medicale / Servicii sociale / Servicii	4S206	MD	467	107	153	153	153	33%

socio-medice / Servicii educaționale								
Persoane care beneficiază de formare/ schimb de bune practici etc., din care: sectorul medical/ sectorul asistenței sociale/ sectorul socio-medical/ sectorul educațional	4S205	MD	25.329	1.904	3.464	4.613	4.613	18%
Persoane anterior instituționalizate care beneficiază de servicii comunitare, din care: copii/persoane cu dizabilități/vârșnici	4S59	MD	1.678	19	49	76	80	5%
Asistenți maternali (din care: din zona rurală) care beneficiază de sprijin	4S60	MD	141	1.154	1.704	2.254	2.748	1,949%
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MD	181.878	475	645	814	848	0,47%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

957. Calibrarea instrumentului nu a modificat substanțial valorile și ratele de atingere a țintelor, existând doar câteva diferențe față de prima rulare a instrumentului. Astfel, valoarea prognozată a indicatorului financiar

pentru regiuni mai puțin dezvoltate este de 437%, în timp ce valoarea prognozată a indicatorului financiar pentru regiuni mai dezvoltate este de 935%. De asemenea, rata de atingere a țintei indicatorului 4S63 este estimată la 136%, în timp ce ratele estimate de atingere a indicatorilor 4S205 și 4S206 scad la 18% și, respectiv, 33% față de prima rulare. Indicatorii 4S208 pentru cele 2 regiuni nu își modifică ratele de atingere a țintelor decât la nivel subunitar.

958. Ratele ridicate de realizare a indicatorilor financiari indică faptul că pentru această AP este nevoie de o calibrare suplimentară a numărului de proiecte estimate. Acesta poate să fie mai prea ridicat în condițiile în care toate estimările se realizează luându-se în considerare numărul proiectelor în implementare, deoarece doar 1 proiect din cele peste 300 contractate este finalizat.

Tabelul 182. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiun e	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	5.061.523.252 LEI	3.032.478.023 LEI	5.531.137.326 LEI	13.715.991.399 LEI	24.244.096.093 LEI	479%
Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (din care: din zona rurală) din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: roma	4S160	MPD	192.000	74.233	85.489	102.546	123.309	64%
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MPD	1.500.643	3.832	5.200	6.568	6.842	0,46%

Entități de economie socială (din care: din zona rurală) sprijinite	4S63	MPD	743	499	873	1.106	1.113	150%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	305.371.063 LEI	296.902.242 LEI	615.911.153 LEI	1.698.854.718 LEI	3.098.858.656 LEI	1.015%
Servicii comunitare (din care: din zona rurală), care beneficiază de sprijin, din care: Servicii medicale / Servicii sociale / Servicii socio-medicale / Servicii educaționale	4S206	MD	467	118	169	169	169	36%
Persoane care beneficiază de formare/ schimb de bune practici etc., din care: sectorul medical/ sectorul asistenței sociale/ sectorul socio-medical/ sectorul educațional	4S205	MD	25.329	2.094	3.811	5.074	5.074	20%
Persoane anterior instituționale care beneficiază de servicii comunitare, din care:	4S59	MD	1.678	21	53	84	88	5%

copii/persoane cu dizabilități/vârșnici								
Asistenți maternali (din care: din zona rurală) care beneficiază de sprijin	4S60	MD	141	1.269	1.875	2.480	3.023	2.144%
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MD	181.878	475	645	814	848	0,47%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

959. În scenariul optimist, ratele prognozate de atingere a țintelor indicatorilor financiari ajung la 479% pentru regiuni mai puțin dezvoltate și la 1.015% pentru regiuni mai dezvoltate. De asemenea, rata estimată de atingere a țintei indicatorului 4S63 ajunge la 150%, înregistrându-se o supra-performanță în cadrul acestui indicator, în timp ce rata estimată de atingere a țintei indicatorului 4S208 pentru regiuni mai puțin dezvoltate ajunge la 0,46%.

Tabelul 183. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 4

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	5.061.523.252 LEI	2.608.380.652 LEI	4.652.738.263 LEI	11.349.437.049 LEI	19.963.340.891 LEI	394%
Persoane aflate în risc de sărăcie sau excludere	4S160	MPD	192.000	61.053	70.262	84.218	101.206	53%

socială (din care: din zona rurală) din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, din care: roma								
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MPD	1.500.643	3.135	4.255	5.374	5.598	0,37%
Entități de economie socială (din care: din zona rurală) sprijinite	4S63	MPD	743	408	714	905	911	123%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	305.371.063 LEI	293.381.371 LEI	566.417.944 LEI	1.462.195.424 LEI	2.613.846.683 LEI	856%
Servicii comunitare (din care: din zona rurală), care beneficiază de sprijin, din care: Servicii medicale / Servicii sociale / Servicii socio-medice / Servicii educaționale	4S206	MD	467	97	138	138	138	30%

Persoane care beneficiază de formare/ schimb de bune practici etc., din care: sectorul medical/ sectorul asistenței sociale/ sectorul socio-medical/ sectorul educațional	4S205	MD	25.329	1.713	3.118	4.151	4.151	16%
Persoane anterior instituționale care beneficiază de servicii comunitare, din care: copii/persoane cu dizabilități/vârșnici	4S59	MD	1.678	17	44	69	72	4%
Asistenți maternali (din care: din zona rurală) care beneficiaza de sprijin	4S60	MD	141	1.038	1.534	2.029	2.474	1.754%
Persoane (din care: din zona rurală) care au beneficiat de servicii medicale de prevenție/ diagnosticare precoce etc., din care grupuri vulnerabile	4S208	MD	181.878	475	645	814	848	0,47%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

960. În scenariul pesimist, rata prognozată de atingere a indicatorilor financiari ajunge la 394% pentru regiuni mai puțin dezvoltate și la 856% pentru regiuni mai dezvoltate, în timp ce rata de atingere a indicatorului 4S63 este prognozată la 123%. De asemenea, rata de atingere a țintei indicatorului 4S60 este prognozată la 1.754%.

961. Rata estimată de atingere a indicatorului 4S208 pentru regiuni mai puțin dezvoltate scade la 0,37%, în timp ce ratele estimate de atingere ale celorlalți indicatori fizici scad și ele cu câteva procente.

ÎEZ: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

---

962. Datele din 30 iunie 2020 arată creșterea nivelului de contractare față de cele avute în vedere la rularea instrumentului. La 30 aprilie 2020, rata de contractare în cadrul axei prioritare 4 era de 160,04%¹⁵⁷ astfel: pentru regiunile mai puțin dezvoltate a fost contractată suma de 1,99 mld. lei, față de 1,04 mld. lei (cât era, de fapt, alocarea), iar pentru regiunea mai dezvoltată a fost contractată suma de 151 mil. lei (față de 63 mil. lei alocare).
963. Pentru indicatorii care au cele mai mici rate de atingere a țintelor trebuie avute în vedere și țintele asumate de proiectele în desfășurare care contribuie la acești indicatori. Astfel, proiectele contractate care contribuie la indicatorul 4S208 (regiuni mai puțin dezvoltate) și-au asumat ținta totală de 127.800 persoane, în timp ce pentru indicatorul 4S208 (regiuni mai dezvoltate), proiectele contractate au ținta de 1.937.920.158 Atingerea acestor rezultate asumate ar conduce la îndeplinirea țintei de program.
964. Trebuie adăugat și că în luna mai 2020 s-a propusă o modificare a programului operațional prin care s-au modificat țintele unor indicatori din cadrul de performanță (mai ales a indicatorilor financiari) și s-a realizat o realocare bugetară, astfel că axa prioritară 4 a primit fonduri suplimentare. Modificarea programului este încă în analiză la Comisia Europeană în perioada de elaborare a prezentului raport. Alocarea suplimentară de fonduri ia în calcul nevoia de finanțare generată de criza legată de pandemia de COVID-19, precum și nevoia suplimentară de fonduri în cadrul AP 4 pentru atingerea țintelor inițial planificate.
965. În cadrul focus grupului, reprezentanții AM POCU au furnizat informații suplimentare despre fiecare indicator fizic, și anume:¹⁵⁹
- Un singur proiect contribuie, de fapt, la indicatorul 4S206, care are o rată estimată de atingere a țintei de 33%, prin urmare dacă nu vor fi contractate alte proiecte de sprijin pentru servicii comunitare acest indicator va rămâne cu risc crescut de nerealizare;
  - Valoarea indicatorului 4S205 va crește odată cu contractarea proiectului planificat pentru a combate efectele pandemiei de COVID-19;
  - Există puține proiecte care contribuie la indicatorul 4S59, acest lucru explicând rata de atingere a țintei prognozată la doar 5%;
  - În cadrul indicatorului 4S60, sunt raportate valori mici în cadrul proiectului alternativ TEAM-UP, ceea ce afectează sau cel puțin întârzie atingerea indicatorului de program, dat fiind că acest proiect este așteptat să acopere integral ținta programului. Trebuie menționat că proiectul TEAM-UP implementat de Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopție și-a propus să pregătească și să recruteze 4000 de noi asistenți maternali în toată țara. Proiectul și-a propus însă peste 141 de asistenți maternali noi (atât cât este ținta indicatorului) în regiunea București-Ilfov. ;
  - Pentru indicatorul 4S208 există proiecte în pregătire, astfel că ratele mici de atingere a indicatorilor prognozate vor putea crește după contractarea acestor proiecte.

---

¹⁵⁷ Conform documentelor furnizate de către AM POCU la 30 aprilie 2020.

¹⁵⁸ Conform datelor extrase din SMIS la 24 iunie 2020.

¹⁵⁹ Conform informațiilor obținute în cadrul focus grupului..

Concluzii și recomandări

---

966. Axa prioritară 4 este axa cu cea mai mare contractare din cadrul POCU și nu există riscuri să nu fie atinsă ținta indicatorilor financiari pentru ambele categorii de regiuni. Pe de altă parte, date fiind nevoile de incluziune și asistență socială generate de pandemia de COVID-19, există premise pentru absorbția alocărilor suplimentare pentru această axă. Pentru a reduce din discrepanțele foarte mari care există la nivelul performanței axelor prioritare, AM POCU a modificat textul programului operațional, astfel că s-au realizat realocări bugetare dinspre axele mai puțin performante către axa prioritară 4. Această modificare va susține contractarea de viitoare proiecte care vor contribui la valorile indicatorilor fizici.
967. În acest moment sunt în implementare mai multe proiecte cu ținte (și bugete) substanțiale, unele dintre ele având potențialul de a duce la realizarea integrală a țintelor de program dacă sunt implementate integral și cu succes. Așa cum am arătat, aceste proiecte nu au putut fi avute în vedere în estimările statistice pentru evoluția viitoare, deoarece nu au înregistrat în SMIS suficiente date până la momentul de referință pentru prezenta evaluare. Focus grupul cu reprezentanții AM POCU a arătat că unele dintre aceste proiecte prezintă unele riscuri de nerealizare a țintelor sau de întârziere, fiind afectate și de actuala criză sanitară.
968. În acest context, se recomandă AM POCU organizarea unor echipe de monitorizare tehnică și financiară a acestor proiecte, care să ofere și sprijin beneficiarilor, pentru a crește șansele ca aceste proiecte să fie implementate și finalizate cu succes.
969. Pentru următoarele rapoarte anuale de evaluare rularea instrumentului va putea avea în vedere și realizările acestor proiecte, crescând astfel, și pentru această axă, nivelul de acuratețe/verosimilitate al prognozelor.

Axa Prioritară 5: Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

---

Logica de intervenție a Axei Prioritare

---

970. Axa Prioritară 5 are următoarele **obiective specifice**:
- 5.1 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate (roma și non-roma) din orașe cu peste 20.000 locuitori, cu accent pe cele cu populație aparținând minorității roma, prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC;
  - 5.2 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate din zona rurală și orașe cu o populație de până la 20.000 locuitori prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC.
971. Acțiunile specifice OS 5.1 și OS 5.2 sunt următoarele:
- Sprijin pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală (doar pentru intervențiile FSE- FEDR care vizează orașe cu peste 20.000 locuitori);
  - Activități de dezvoltare comunitară integrată;
  - Proiecte integrate finanțate prin POCU (proiectele de infrastructură vor fi finanțate prin PNDR pentru zona rurală și orașe cu o populație de până la 20.000 locuitori, respectiv POR pentru orașe cu peste 20.000 locuitori)
  - Sprijin pentru accesul și/sau menținerea pe piața muncii, precum și pentru participarea la programe de ucenicie și stagii a persoanelor din cadrul comunităților marginalizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere și alte tipuri de intervenții identificate ca fiind necesare;
  - Furnizarea de servicii integrate pentru copii, tineri, adulți/părinți, etc. prin intermediul centrelor multi-funcționale/ punctelor unice de acces la servicii/one-stop shop sau/si prin implicarea specialiștilor de la nivelul rețelei teritoriale a SPO sau a celor de la nivelul serviciilor publice de asistență socială;
  - Susținerea antreprenoriatului în cadrul comunității, inclusiv a ocupării pe cont propriu, în vederea creării de noi locuri de muncă, prin acordarea de micro-granturi, precum și a serviciilor de consiliere/ onșultanță formare profesională antreprenorială și alte forme de sprijin;

- Sprijinirea dezvoltării/furnizării de servicii sociale/furnizarea de servicii în cadrul centrelor comunitare integrate medico-sociale;
- Campanii de informare și conștientizare/acțiuni specifice în domeniul combaterii discriminării, precum și pentru implicarea activă/ voluntariatul membrilor comunității în soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea.

972. **Beneficiarii** acestor acțiuni sunt: autoritățile locale cu responsabilități în domeniu, în parteneriat cu actorii sociali relevanți/GAL, entități relevante pentru implementarea proiectelor aferente SDL selectate, administratorii schemelor de tip grant global, ONG/actori sociali relevanți în parteneriat cu autorități locale cu responsabilități în domeniu.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

973. Mai jos prezentăm rezultatele rulării inițiale a instrumentului, care au fost prezentate în cadrul focus grupului.

Tabelul 184. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	997.740.719 LEI	15.040.562 LEI	18.925.887 LEI	32.519.478 LEI	52.390.691 LEI	5%
Strategii/analize/ planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MPD	70	29	31	33	36	51%
Strategii/analize/ planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MD	2	2	2	2	2	100%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al	01	MD	27.004.383	1.945.476 LEI	2.442.757 LEI	4.177.453 LEI	6.712.188 LEI	25%

autorității de certificare, certificată de această autoritate								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

974. Prima rulare a instrumentului a prognozat faptul că aproape toți indicatorii din cadrul axei prioritare 5 se află în zona de risc (singura excepție este indicatorul 4S68 - *Strategii/analize/ planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD* pentru regiunea mai dezvoltată a avut o rată de atingere prognozată de 100%). Astfel, ratele prognozate de atingere a țintelor indicatorilor financiari au fost de 5% pentru regiuni mai puțin dezvoltate și de 25% pentru regiunea mai dezvoltată.
975. De asemenea, indicatorul 4S68 - *Strategii/analize/ planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD* pentru regiuni mai puțin dezvoltate are valoarea de 36 de strategii, reprezentând 51% din ținta pentru 2023.
976. Pentru indicatorul 4S168 referitor la persoane din comunitățile marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială care beneficiază de servicii integrate (pentru ambele regiuni) nu s-au identificat date în SMIS care să permită prognoza.
977. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist.

Tabelul 185. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	997.740.719 LEI	19.715.067 LEI	26.592.348 LEI	33.397.962 LEI	38.682.744 LEI	4%
Strategii/analize/ planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MPD	70	29	31	33	36	51%
Strategii/analize/ planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin	4S68	MD	2	2	2	2	2	100%

CLLD								
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	27.004.383 LEI	2.559.437 LEI	3.438.081 LEI	4.310.383 LEI	4.988.937 LEI	18%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

978. Calibrarea instrumentului nu a modificat substanțial prognoza pentru ratele de atingere a țintelor indicatorilor din cadrul axei prioritare 5, dar s-au diminuat valorile prognozate privind absorbția, dată fiind schimbarea ipotezei privind absorbția la nivel de proiecte. Astfel, rata de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate este prognozată la 4%, în timp ce rata de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai dezvoltate este prognozată la 18%.

Tabelul 186. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	997.740.719 LEI	21.239.693 LEI	28.804.703 LEI	36.290.878 LEI	42.104.138 LEI	4%
Strategii/analize/planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MPD	70	29	31	33	36	51%
Strategii/analize/planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MD	2	2	2	2	2	100%

Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	27.004.383 LEI	2.559.648 LEI	3.441.538 LEI	4.320.695 LEI	5.006.104 LEI	19%
--	----	----	-------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

979. În scenariul optimist, rata prognozată de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate rămâne de 4%, în timp ce rata prognozată de atingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai dezvoltate crește la 19%.

Tabelul 187. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 5

Indicator	Cod	Regiun e	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	997.740.719 LEI	18.190.440 LEI	24.379.994 LEI	30.505.046 LEI	35.261.350 LEI	4%
Strategii/analize/planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MPD	70	29	31	33	36	51%
Strategii/analize/planuri de acțiune/de dezvoltare a comunității vizate prin CLLD	4S68	MD	2	2	2	2	2	100%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare,	01	MD	27.004.383 LEI	2.559.226 LEI	3.434.624 LEI	4.300.070 LEI	4.971.769 LEI	18%

certificată de această autoritate									
-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

980. În scenariul pesimist, ratele prognozate de atingere a indicatorilor financiari sunt identice cu cele din scenariul general. Valorile absolute de absorbție prognozate sunt relativ mai mici în scenariul pesimist, decât în cel general, dar diferențele sunt mici și nu se reflectă decât la nivel subunitar în ratele prognozate de atingere a indicatorilor financiari.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

981. Riscurile de neîndeplinire a indicatorilor aferenți AP 5 sunt date de întârzierile mari în implementarea axei și de faptul că nu sunt, la momentul rulării instrumentului, date referitoare la implementarea strategiilor de dezvoltare locală care să contribuie atât la atingerea indicatorului fizic 4S168 referitor la persoane din comunitățile marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială care beneficiază de servicii integrate (pentru ambele regiuni), cât și la absorbția financiară în cadrul AP 5.
982. Nevoia de familiarizare cu mecanismul de Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității (DLRC / Community Lead Local Development - CLLD) la nivelul AM-urilor implicate, precum și schimbările instituționale destul de frecvente au generat întârzieri în aprobarea unor documente comune AM POCU și AM POR pentru implementarea AP5 a POCU. Aceste întârzieri la nivelul gestiunii programului au generat întârzieri în atingerea indicatorului 4S68. Strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității au fost elaborate doar în anul 2017 și aprobate la finalul anului 2018.
983. Ulterior a întârziat finanțarea și implementarea acțiunilor propuse de fiecare strategie în parte, ceea ce generează riscuri serioase pentru indicatorul 4S168 referitor la persoane din comunitățile marginalizate aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială care beneficiază de servicii integrate (pentru ambele regiuni), ce nu a putut fi prognozat deloc în luna iunie 2020.
984. Reprezentanții AM POCU au precizat că axa prioritară 5 este una dintre axele de unde s-au realocat bani către axa prioritară 4, astfel că ratele de atingere a indicatorilor financiari se vor schimba după ce modificarea programului operațional va fi aprobată. De asemenea, au fost lansate 2 apeluri în mai 2020 (apelurile 827 și 828), cu dată de închidere iulie 2020, așteptându-se să fie contractate viitoare proiecte pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală în mediul rural. Pe de altă parte sunt în curs de elaborare și evaluare proiectele pentru implementarea concretă a strategiilor deja aprobate, elaborate în 2017, aprobate în 2018.

Concluzii și recomandări

985. Întârzierile mari în implementarea AP 5 au fost generate de nouitatea logicii de intervenție specifice mecanismului de DLRC și de faptul că pentru implementarea acestui mecanism este nevoie de cooperare instituțională (în special între AM POCU din cadrul MFE și AM POR în cadrul MLPDA).
986. Pe de altă parte, nivelul relativ scăzut de interes pentru mecanismul DLRC din partea autorităților publice locale și a comunităților trebuie analizat în profunzime și explicat de evaluarea POCU în domeniul incluziunii sociale, pentru evitarea pe viitor a nerealizării planificărilor pentru Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității.
987. Având în vedere progresul slab al AP 5 și faptul că s-au elaborat și sunt în implementare doar puțin peste jumătate din strategiile de dezvoltare locală planificate, realocarea financiară planificată este necesară. Având în vedere faptul că s-au realocat fonduri din cadrul axei prioritare 5 către axa prioritară 4, ratele de atingere a țintelor indicatorilor financiari vor crește ca urmare a acestor modificări de program.
988. Pe de altă parte, atingerea indicatorului 4S168 depinde de succesul celor două apeluri deschise și de buna implementare a strategiilor. Dat fiind numărul relativ mic de strategii, este recomandabil ca la nivelul AM POCU și AM POR să se creeze echipe specializate de monitorizare și sprijin pentru grupurile de acțiune locală, pentru a crește șansele acestora a sprijini eficiente un număr cât mai mare de oameni din comunitățile pentru care se implementează strategii DLRC.

Axa Prioritară 6: Educație și competențe

Logica de intervenție a Axei Prioritare

989. Axa Prioritară 6 are următoarele **obiective specifice**:

- 6.2 Creșterea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural;
- 6.3 Reducerea părăsirii timpurii a școlii prin măsuri integrate de prevenire și de asigurare a oportunităților egale pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, cu accent pe elevii aparținând minorității roma și elevii din mediul rural/ comunitățile dezavantajate socio-economic;
- 6.4 Creșterea numărului de tineri care au abandonat școala și de adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie care se reîntorc în sistemul de educație și formare, inclusiv prin programe de tip a doua șansă și programe de formare profesională;
- 6.5 Creșterea numărului de oferte educaționale orientate pe formarea de competențe și pe utilizarea de soluții digitale/de tip TIC în procesul de predare;
- 6.6 Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive;
- 6.7 Creșterea participării la învățământul terțiar universitar și non-universitar organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate în special pentru cei care provin din grupuri vulnerabile;
- 6.8 Implementarea de măsuri sistemice în învățământul terțiar universitar și non-universitar organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate pentru a facilita adaptarea la cerințele pieței muncii;
- 6.9 Îmbunătățirea nivelului de competențe al personalului didactic din învățământul terțiar universitar și non-universitar organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate în ceea ce privește conținutul educațional inovator și resursele de învățare moderne și flexibile;
- 6.10 Diversificarea ofertelor educaționale în învățământul terțiar universitar și non-universitar tehnic organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate corelate cu nevoile pieței muncii din sectoarele economice/ domeniile identificate prin SNC și SNCDI;
- 6.11 Creșterea participării la programele de formare profesională inițială, în special pentru elevii/ucenicii care provin din comunități dezavantajate, cu accent pe mediul rural și cei aparținând minorității roma;
- 6.12 Creșterea participării la programele de formare profesională continuă, cu accent pe acei adulți, cu un nivel scăzut de calificare și persoanele cu vârsta de peste 40 ani, din zone rurale defavorizate, inclusiv prin recunoașterea și certificarea rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale;
- 6.13 Creșterea numărului absolvenților de învățământ terțiar universitar și non-universitar care își găsesc un loc de muncă urmare a accesului la activități de învățare la un potențial loc de muncă / cercetare/ inovare, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI;
- 6.14 Creșterea participării la programe de învățare la locul de muncă a elevilor și ucenicilor din învățământul secundar și terțiar non-universitar, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI;
- 6.15 Îmbunătățirea nivelului de competențe al personalului didactic, a formatorilor, a evaluatorilor de competențe profesionale și personalului din întreprinderi cu atribuții în învățarea la locul de muncă;
- 6.16 Creșterea numărului de oferte furnizate de sistemul de educație și formare profesională adaptate la nevoile și tendințele de dezvoltare ale pieței muncii;
- 6.17 Creșterea numărului de programe de formare profesională pentru sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform

SNCDI bazate pe un sistem de anticipare a nevoilor și tendințelor de dezvoltare ale pieței muncii prin investiții în capacitatea furnizorilor de formare și prin stimularea parteneriatelor cu mediul de afaceri.

990. **Beneficiarii** acțiunilor finanțate prin AP 6 sunt: MEC și agenții, structuri/alte organisme aflate în subordinea/coordonarea MEC și alte organisme publice cu atribuții în domeniul educației și formării profesionale, inclusiv asigurarea calității în învățământul preuniversitar, instituții de învățământ acreditate, publice și private, din rețeaua școlară națională, furnizori de servicii de orientare, consiliere, mediere școlară și servicii alternative, publici și privați, parteneri sociali din învățământul preuniversitar, Autoritatea Națională pentru Calificări, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și structurile teritoriale ale acesteia cu personalitate juridică, membri ai Comitetelor Sectoriale și Comitete Sectoriale cu personalitate juridică, organizații sindicale și patronale, asociații profesionale, centre publice sau private de validare/certificare a învățării anterioare, furnizori de FPC autorizați, publici și privați, furnizori de servicii de consiliere și orientare profesională/pentru carieră, camere de comerț, industrie și agricultură, instituții de cult și asociații religioase, instituții/agenții guvernamentale cu atribuții în domeniul incluziunii sociale, autorități publice locale cu atribuții în domeniul educației de nivel preuniversitar, organisme publice cu atribuții în domeniul învățământului superior și cercetării științifice, instituții de învățământ superior publice și private, acreditate, școli doctorale și graduale cu personalitate juridică, inclusiv parteneriate între acestea și sectorul privat/centre de CDI, institute/centre de cercetare acreditate, inclusiv institute de cercetare ale Academiei Române, Academia Română, ONG-uri, inclusiv asociațiile studențești.

ÎE1: Care este nivelul potențial de atingere a țintelor indicatorilor și a etapelor cheie de implementare stabilite în cadrele de performanță ale programelor operaționale?

991. Mai jos prezentăm rezultatele rulării inițiale a instrumentului, care au fost prezentate în cadrul focus grupului.

Tabelul 188. Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.737.095.645 LEI	993.642.662 LEI	1.604.285.102 LEI	1.743.941.204 LEI	1.867.549.448 LEI	28%
Persoane (elevi/ cursanți, studenți) (din care roma/ din mediul rural) care beneficiază de	4S100	MPD	36.465	14.521	18.883	18.918	18.918	52%

sprijin pentru participare la învățământul terțiar, din care învățământ terțiar universitar/ non-universitar organizat în instituțiile de învățământ superior								
Persoane (elevi/ ucenici), din care Roma/ din mediul rural, care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație/FP, din care: elevi/ucenici	4S113	MPD	27.046	-	-	-	-	-
Persoane (studenți doctorat/ cercetători post-doctorat) care beneficiază de sprijin prin programe doctorat/post-doctorat, din care: roma/din mediul rural/netradițional/SEN	4S130	MPD	3.481	2.295	2.880	3.047	3.047	88%
Persoane (copii), din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MPD	50.088	23.186	26.182	26.182	26.182	52%

Persoane (elevi), din care roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (învățământul primar și secundar), din care: Învățământ primar/gimnazial /secundar superior	4S91	MPD	49.247	136.355	171.368	221.724	284.391	577%
Tineri/ adulți, din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcerea la sistemul formal de educație și formare)	4S92	MPD	75.000,00	6.822	7.723	7.723	7.723	10%
Personal didactic/ personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici etc.	4S94	MPD	142.000,00	40.758	48.948	49.468	50.115	35%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	O1	MD	410.926.719 LEI	93.532.898 LEI	149.657.301 LEI	161.136.722 LEI	173.633.012 LEI	42%

Persoane (copii), din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MD	5.359,00	2.954	3.336	3.336	3.336	62%
Tineri/ adulți, din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcerea la sistemul formal de educație și formare	4S92	MD	8.025,00	866	980	980	980	12%
Personal didactic/ personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici etc.	4S94	MD	15.179,00	5.393	6.493	6.559	6.642	44%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

992. Prima rulare a instrumentului a arătat faptul că majoritatea indicatorilor din cadrul axei prioritare 6 se află în zona de risc, cu excepția indicatorului 4S91 - *Persoane (elevi), care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (învățământul primar și secundar)* care are valoarea prognozată de 284.391 persoane, reprezentând 577% din țintă și a indicatorului 4S130 - *Persoane (studenți doctorat/ cercetători post-doctorat) care beneficiază de sprijin prin programe doctorat/post-doctorat* care are valoarea prognozată de 3.047 persoane, reprezentând 88% din ținta.
993. Restul indicatorilor fizici au avut la prima rulare a instrumentului rate prognozate de atingere a țintelor pentru 2023 foarte mici, sub 62%. Pentru indicatorul 4S113 nu există date în SMIS care să permită realizarea prognozei.
994. Indicatorii financiari au avut următoarele rate prognozate de atingere a țintelor: 28% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și 42% pentru regiunile mai dezvoltate.
995. Tabelele următoare prezintă estimările calibrate conform informațiilor colectate pe parcursul focus grupului pentru indicatorii din cadrul de performanță, pentru trei scenarii: general, optimist și pesimist.

Tabelul 189. Scenariul general de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.737.095.645 LEI	784.574.233 LEI	953.358.754 LEI	1.087.035.002 LEI	1.217.210.044 LEI	18%
Persoane (elevi/ cursanți, studenți) (din care roma/ din mediul rural) care beneficiază de sprijin pentru participare la învățământul terțiar, din care învățământ terțiar universitar/n on-universitar organizat în instituțiile de învățământ superior	4S100	MPD	36.465	13.923	18.065	18.092	18.092	50%
Persoane (studenți doctorat/ cercetători post-doctorat) care beneficiază de sprijin prin programe doctorat/post-doctorat, din care: roma/din mediul rural/netradi	4S130	MPD	3.481	2.275	2.853	3.018	3.018	87%

țional/SEN								
Persoane (copii), din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MPD	50.088	23.587	26.631	26.631	26.631	53%
Persoane (elevi), din care roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (învățământul primar și secundar), din care: Învățământ primar (6-10 ani)/gimnaziul (11-14 ani)/secundar superior (14-16 ani)	4S91	Mai puțin dezvoltată	49.247	129.750	139.369	139.369	139.369	283%
Tineri/ adulți, din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcere a la sistemul formal de educație și formare	4S92	MPD	75.000	7.314	8.283	8.283	8.283	11%

Personal didactic/ personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici	4S94	MPD	142.000	43.835	52.620	53.262	53.909	38%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	410.926.719 LEI	72.695.995 LEI	87.542.366 LEI	100.104.068 LEI	112.791.429 LEI	27%
Persoane (copii), din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MD	5.359	3.005	3.393	3.393	3.393	63%
Tineri/ adulti, din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcere a la sistemul formal de educație și formare	4S92	MD	8.025	931	1.055	1.055	1.055	13%
Personal didactic/ personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/	4S94	MD	15.179	5.275	6.335	6.416	6.499	43%

schimb de bune practici etc								
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

996. Calibrarea instrumentului nu a modificat substanțial ratele prognozate de atingere a țintelor indicatorilor, decât în 3 cazuri: rata indicatorului 4S91 a scăzut la 283%, rata indicatorului financiar pentru regiuni mai dezvoltate a scăzut la 27%, iar rata indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate a scăzut la 18%.

Tabelul 190. Scenariul optimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2021	Valoare estimată 2022	Valoare estimată 2023	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.737.095.645 LEI	851.608.132 LEI	1.037.271.106 LEI	1.184.314.978 LEI	1.327.507.524 LEI	20%
Persoane (elevi/ cursanți, studenți) (din care roma/ din mediul rural) care beneficiază de sprijin pentru participare la învățământul terțiar, din care învățământ terțiar universitar/n on-universitar organizat în instituțiile de învățământ	4S100	MPD	36.465	15.315	19.871	19.901	19.901	55%

superior								
Persoane (studenți doctorat/cercetători post-doctorat) care beneficiază de sprijin prin programe doctorat/post-doctorat, din care: roma/din mediul rural/netradițional/SEN	4S130	MPD	3.481	2.502	3.139	3.319	3.319	95%
Persoane (copii), din care Roma/din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MPD	50.088	25.945	29.294	29.294	29.294	58%
Persoane (elevi), din care roma/din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (învățământul primar și secundar), din care: Învățământ primar (6-10 ani)/gimnaziul (11-14 ani)/secundar superior	4S91	MPD	49.247	137.226	147.806	147.806	147.806	300%

(14-16 ani)								
Tineri/ adulți, din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcere a la sistemul formal de educație și formare	4S92	MPD	75.000	8.045	9.112	9.112	9.112	12%
Personal didactic/ personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici etc	4S94	MPD	142.000	48.162	57.826	58.532	59.243	42%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	410.926.719 LEI	72.734.274 LEI	88.146.203 LEI	101.961.700 LEI	115.917.796 LEI	28%
Persoane (copii), din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MD	5.359	3.005	3.393	3.393	3.393	63%

Tineri/ adulți, din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcere a la sistemul formal de educație și formare	4S92	MD	8.025	931	1.055	1.055	1.055	13%
Personal didactic/ personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici	4S94	MD	15.179	5.277	6.341	6.431	6.522	43%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

997. În scenariul optimist, situația indicatorilor nu se schimbă, astfel că doar indicatorii fizici 4S91 și 4S130 ies din zona de risc. Rata prognozată de atingere a țintelor indicatorilor 4S94 (regiuni mai dezvoltate), 4S92 (regiuni mai dezvoltate) și 4S87 (regiuni mai dezvoltate) nu se modifică decât la nivel subunitar, iar ratele de atingere a țintelor indicatorilor financiar cresc doar cu 1-2%.

Tabelul 191. Scenariul pesimist de progres al valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 6

Indicator	Cod	Regiune	Țintă 2023	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Valoare estimată 2020	Rată de atingere estimată 2023
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MPD	6.737.095.645 LEI	717.540.334 LEI	869.446.403 LEI	989.755.026 LEI	1.106.912.564 LEI	16%
Persoane (elevi/ cursanți, studenți) (din care roma/ din	4S100	MPD	36.465	12.530	16.258	16.283	16.283	45%

mediul rural) care beneficiază de sprijin pentru participare la învățământul terțiar, din care învățământ terțiar universitar/ non-universitar organizat în instituțiile de învățământ superior								
Persoane (studenți doctorat/ cercetători post-doctorat) care beneficiază de sprijin prin programe doctorat/post-doctorat, din care: roma/din mediul rural/netradițional/SEN	4S130	MPD	3.481	2.047	2.568	2.716	2.716	78%
Persoane (copii), din care Roma/ din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani	4S87	MPD	50.088	21.228	23.967	23.967	23.967	48%
Persoane (elevi), din care roma/ din mediul rural care beneficiază	4S91	MPD	49.247	122.274	130.931	130.931	130.931	266%

de sprijin pentru participarea la programe de educație (învățământul primar și secundar), din care: Învățământ primar (6-10 ani)/gimnazial (11-14 ani)/secundar superior (14-16 ani)								
Tineri/adulți, din care Roma/din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcere a la sistemul formal de educație și formare	4S92	MPD	75.000	6.582	7.455	7.455	7.455	10%
Personal didactic/personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/schimb de bune practici	4S94	MPD	142.000	39.508	47.415	47.993	48.575	34%
Suma totală a cheltuielii eligibile din sistemul contabil al autorității de certificare, certificată de această autoritate	01	MD	410.926.719 LEI	72.657.716 LEI	86.938.530 LEI	98.246.436 LEI	109.665.061 LEI	27%
Persoane (copii), din care Roma/din mediul rural care	4S87	MD	5.359	3.005	3.393	3.393	3.393	63%

beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (EICP), din care: copii 0-2 ani/copii 3-5 ani								
Tineri/adulți, din care Roma/din mediul rural care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație (reîntoarcere a la sistemul formal de educație și formare)	4S92	MD	8.025	931	1.055	1.055	1.055	13%
Personal didactic/personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/schimb de bune practici	4S94	MD	15.179	5.274	6.328	6.402	6.476	43%

Sursa: SMIS și prelucrarea autorilor

998. În scenariul pesimist, rata preconizată de atingere a țintelor indicatorului financiar pentru regiuni mai dezvoltate, precum și ratele indicatorilor fizici 4S92 (regiuni mai dezvoltate), 4S87 (regiuni mai dezvoltate) și 4S94 (regiuni mai dezvoltate) nu se modifică decât la nivel subunitar, iar rata indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate este prognozată la doar 16%.
999. De asemenea, indicatorii 4S91 și 4S130 sunt singurii indicatori care nu se află în zona de risc și în acest scenariu.

ÎE2: Care sunt principalele cauze ale riscurilor de neîndeplinire?

1000. Reprezentanții AM POCU au afirmat că estimările instrumentului în ceea ce privește indicatorii financiari sunt credibile. Raportat la forma programului din decembrie 2019, AP 6 avea o rată de contractare de doar 30,76%.¹⁶⁰ O parte din bugetul AP 6 a fost realocat, iar prioritatea de investiție 8.2 a fost restructurată și se regăsește în programul operațional modificat în cadrul AP 1 și 2, care vor concentra toate intervențiile ce au ca țintă tinerii NEETs, atât în domeniul ocupării, cât și al educației. Astfel că țintele indicatorului financiar

¹⁶⁰ Conform documentelor furnizate de către AM POCU la 30 aprilie 2020.

pentru AP 6 urmează să se modifice odată cu aprobarea modificărilor de program și acest aspect va genera și prognoze diferite în viitor.

1001. În cadrul focus grupului, reprezentanții AM POCU au furnizat informații suplimentare despre fiecare indicator fizic, și anume:¹⁶¹

- Indicatorul 4S87 (pentru ambele regiuni) este aferent priorității de investiție 10.1 (aferentă OS 6.2 – 6.6), în cadrul căreia este posibil să mai existe lansări de apeluri;
- Ținta indicatorului 4S92 (pentru ambele regiuni) urmează să fie modificată, având în vedere că nu vor mai fi alocate fonduri, dat fiind că apelurile lansate până în prezent nu s-au dovedit atractive pentru potențialii beneficiari;
- La valoarea indicatorilor 4S113 și 4S91 (regiuni mai puțin dezvoltate) au contribuit 2 proiecte „alternative” (proiecte cu logică de intervenție inovatoare față de cea planificată la momentul elaborării programului) cu grupuri țintă mari în raport cu bugetele solicitate. De asemenea, există mai multe proiecte în implementare care contribuie la acești indicatori pentru regiunile mai puțin dezvoltate. În cadrul priorităților de investiții 10.2 (cu indicatorul aferent 4S100) și 10.4 (cu indicatorul aferent 4S130) AM POCU dorește să mai lanseze apeluri, ceea ce va conduce la progres atât fizic, cât și financiar, dar acest lucru depinde de modalitatea în care vor fi realizate realocările în modificarea programului;
- La progresul înregistrat și prognozat pentru indicatorul 4S91 (rată de atingere estimată 283%) contribuie un alt proiect „alternativ” (cu logică de intervenție inovatoare față de cea planificată la momentul elaborării programului și buget mai mic decât s-a anticipat inițial raportat la grupul țintă vizat). Astfel, nu mai sunt planificate apeluri de proiecte care să contribuie la acest indicator, mai ales că alocările bugetare pentru această prioritate de investiție s-au epuizat;
- În privința indicatorului 4S113 (regiuni mai puțin dezvoltate), a fost contractat un alt proiect „alternativ” cu un grup țintă de 117.412 de persoane (cod SMIS 126577), dar care nu are, încă, date de monitorizare în SMIS, care să ne fi permis realizarea unei prognoze. Însă, conform AM POCU, indicatorul 4S113, și-a depășit ținta pentru anul 2023, valoarea actuală a acestuia fiind 117.412 de persoane.

Concluzii și recomandări

1002. În ansamblu, AP 6 a fost afectată de întârzieri în lansarea apelurilor (analizate și anterior în cazul axelor precedente), dar și de lipsa relativă de interes a potențialilor beneficiari, dat fiind că unele apeluri nu au avut solicitanți sau au avut foarte puțini solicitanți. Astfel, AP 6 avea o rată de contractare de puțin peste 30% și doar 2 indicatori fizici care se aflau în zona de risc ca urmare a estimărilor realizate de instrumentul de prognoză statistic.
1003. Progresul în cazul unora dintre indicatorii fizici este dat de proiecte „alternative” și ar trebui ca pe viitor estimarea țăintelor să aibă în vedere și posibilitatea finanțării și implementării de noi proiecte inovatoare. În aceste cazuri – de proiecte care propun soluții alternative/neașteptate - se pot realiza economii bugetare care să fie realocate spre alte priorități de investiții.
1004. Totuși, noul text al programului operațional va introduce o serie de modificări la nivelul alocărilor bugetare pe fiecare axă și la nivelul țăintelor indicatorilor. Astfel, în acest moment, recomandăm lansarea de apeluri de proiecte care să contribuie la indicatorii fizici și financiari care se află în zona de risc, în raport și cu noua formă și noile ținte ale programului operațional, după modificare.

---

¹⁶¹ *Idem.*

5. Concluzii, lecții învățate și recomandări

1005. În acest capitol prezentăm concluziile și recomandările studiului efectuat pe baza estimărilor instrumentului de prognoză. Sunt formulate concluzii și (acolo unde este cazul) recomandări principale la nivel de program și orizontale, mai precis care vizează toate sau majoritatea programelor analizate.

Programul Operațional Regional (POR)

1006. În cadrul POR, estimările cantitative și calitative realizate împart axele prioritare în trei categorii: axe prioritare cu risc scăzut de neîndeplinire a țintelor (AP 2), axe cu ridicat de neîndeplinire a țintelor (AP 1, 9, 11 și 14) dar și axe în cazul cărora riscul este mediu (AP 3, 4, 5, 6, 7). Riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, prin rate de contractare încă reduse cauzate de aspecte particulare (cum ar fi AP 14 în cadrul căreia trebuia să se construiască trei spitale regionale sau AP 9 care trebuie implementată în complementaritate cu intervențiile POCU) sau de condiții dificile de accesare a finanțărilor disponibile (AP 1 care vizează transferul tehnologic). Pentru axele cu risc mediu, care, în marea lor majoritate au o rată de contractare ridicată, o provocare principală derivă din contractarea relativ târzie dar în special din ritmul lent de implementare, datorat tipului de intervenție (contracte de lucrări). Aceste proiecte au nevoie de o perioadă mai lungă de implementare și există riscuri ca acestea să nu poată fi finalizate în perioada curentă de programare (situație ușor similară cu cea înregistrată în cazul POIM).
1007. **Recomandare specifică.** Pe lângă lansarea de noi apeluri în cazul axelor unde țintele indicatorilor nu vor fi atinse, se recomandă acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la acești indicatori, pentru a sprijinii beneficiarii în găsi soluții la dificultățile implementare întâmpinate și a asigura implementarea lor conform calendarului agreed. Ar trebui investigate și posibilitățile de a faza acest tip pe proiect pe perioada viitoare de programare sau a extinde perioada de implementare cu un an (până în 2024).
1008. Ca în cazul majorității programelor analizate, fondurile disponibile POR sunt supracontractate în cazul multor axe prioritare. Această dinamică permite de o manieră limitată realocarea fondurilor destinate axelor prioritare cu contractare limitată (de exemplu AP 1) către axele prioritare "de succes" (de exemplu AP 2). O astfel de realocare posibilă trebuie identificată de timpuriu pentru a permite AM să ia măsurile necesare (lansare de noi apeluri și contractare) în vederea absorbției acestora.

1009. **Recomandare specifică.** Recomandăm AM să monitorizeze cu atenție implementarea AP 2 și identificarea de timpuriu a măsurii în care este nevoie de fonduri suplimentare, care pot fi realocate, de exemplu, dinspre AP 1, semnificativ subcontractată în acest moment.
1010. POR este singurul program pentru care au fost realizate evaluări intermediare, în cazul majorității axelor prioritare. Rapoartele de evaluare aferente evidențiază provocările întâmpinate în implementare și emit o serie de recomandări, care explică și riscurile de neîndeplinire identificate de acest studiu.
1011. **Recomandare specifică.** Se recomandă AM POR să implementeze recomandările emise de evaluarea intermediară menționată mai sus.

Programul Interreg V-A Romania - Bulgaria

1012. În cazul ROBG, nu se înregistrează un risc ridicat de neîndeplinire a țintelor indicatorilor fizici decât în scenariul pesimist, însă, în cazul Axelor Prioritare 2, 3, 4, și 5, indicatorul financiar este estimat să nu își atingă ținta pentru anul 2023.. Riscurile nu sunt ridicate, fiind vorba, în acest moment de rate de realizare de aproximativ 75%. Ca în toate cazurile similare, explicația principală derivă din trecerea programului din faza de contractare în cea de implementare a proiectelor. Într-o primă fază a implementării proiectelor sumele solicitate la rambursare nu sunt foarte ridicate având în vedere că, în majoritatea cazurilor, nu sunt desfășurate multe activități în afara pregătirii și derulării procedurilor de achiziție publică.
1013. O problemă constatată în cadrul a mai multor Axe Prioritare este că țintele indicatorilor au fost subestimate. Această constatare a reieșit de pe urma discuțiilor cu reprezentanții Autorității de Management și din rezultatele produse de către instrumentul de prognoză. De asemenea, trebuie să se țină cont că în cazul Axei Prioritare 1, un posibil risc de neîndeplinire al indicatorilor pe viitor sunt posibile probleme de implementare ale proiectelor. Doar două proiecte sunt finalizate pe această axă, ambele din categoria „soft”, în timp ce restul de proiecte în implementare sunt din categoria hard, astfel realizarea indicatorului se bazează mult pe proiectele în implementare.
1014. **Recomandare specifică.** Acordarea unui nivel de atenție ridicat asupra cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor;
1015. **Recomandare specifică.** Stabilirea unei comunicări mai bune cu beneficiarii care au proiecte în implementare, utilizând instrucțiuni, activități sistematice de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun, pentru a sprijini beneficiarii în a-și mări eficacitatea în rambursarea cheltuielilor și în implementarea la timp a proiectelor.
1016. **Recomandare specifică.** Realocarea fondurilor necontractate de pe Axa Prioritară 4 pe Axei Prioritară 1.

Programul Interreg V-A Romania - Ungaria

1017. În cazul Programului Interreg V-A Romania - Ungaria, doi indicatori de realizare au fost identificați de către instrument ca fiind în situație de risc, principala cauză fiind ritmul lent de implementare și rata scăzută de contractare, din cauza faptului că proiectul care asigură atingerea acestei ținte nu este finalizat. În cazul a patru dintre cele șase axe prioritare, indicatorul financiar este estimat să nu își atingă țintele pe 2023. Indicatorul de realizare identificat de instrument în situație de risc este CO13a - *Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T*, din cadrul AP 2. Indicatorul se află în situația de risc deoarece proiectul care asigură atingerea acestei ținte nu este finalizat. Un risc privind nefinalizarea acestuia există, dacă luăm în considerare faptul că proiectul în cauză a fost demarat în 2019. Cu privire la cel de-al doilea indicator identificat în situația de risc, 11/b1 - *Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră*, rata de atingere scăzută a acestuia de poate explica prin numeroasele întârzieri în procesul de implementare a proiectelor, determinate de una dintre dificultățile principale aferente acestei axe, mai precis procesul de achiziții publice.
1018. Riscurile de neîndeplinire privind indicatorii financiari sunt ridicate, fiind vorba, în acest moment de rate de realizare de sub 60% pentru AP 1, 3 și 4, cu excepția AP 6, unde pentru indicatorul financiar este estimată o rată de atingere de 90%. Însă, potrivit informațiilor colectate pe parcursul focus grupului organizat cu reprezentanții Autorității de Management, nivelul ridicat de contractare de proiectele din ultima perioadă, care nu a fost surprins de eMS, va contribui obținerea unei rate de atingere mai mari în cea ce privește

indicatorii financiari. Următorul exercițiu de prognoză va stabili în ce măsură vor contribui aceste noi proiecte la ratele de atingere ale indicatorilor financiari.

1019. **Recomandare specifică.** Se recomandă Autorității de Management monitorizarea cu atenție a proiectelor care contribuie la realizarea indicatorilor CO13a și 11/b1, pentru evitarea întârzierilor sau a altor blocaje majore, care ar periclita eficacitatea acestei axe.

Programul Operațional Infrastructură Mare

1020. După cum a fost validat și în cadrul focus grupului, neatingerea indicatorilor din cadrul de performanță al POIM este înregistrată în multiple cazuri. Evoluția la nivel de indicator nu este majoră comparativ cu finalul anului 2018, deși au fost făcute eforturi pentru a se avansa cu pregătirea, evaluarea și contractarea proiectelor. În zonă de risc, în special din perspectiva indicatorului financiar, rămân majoritatea axelor, dar (luându-se în considerare rata scăzută de contractare) în special AP 3, 6, 7, 8.
1021. Totuși, și în cazul axelor performante, de exemplu AP 1 (unde niciun indicator nu este în situație de risc) sau AP 2 (unde riscul a fost identificat pentru indicatorul financiar, deoarece este foarte probabil ca o mare parte a proiectelor contactate sau în evaluare în acest moment să fie făcute în viitoarea perioadă de programare), este posibil ca țintele indicatorilor, în special de realizare, să nu fie atinse (o parte din fonduri să fie cheltuite în perioada curentă dar indicatorul să fie raportat în viitoarea perioadă de programare).
1022. Axele prioritare 3, 6, 7, 8 sunt într-o situație de risc ridicată. Toate proiectele finalizate în cadrul AP 3 au fost proiecte făcute din perioada anterioară de programare. Totuși, în continuare există multe proiecte făcute care sunt au un stadiu de implementare limitat și care nu vor putea fi finalizate în actuala perioadă de programare. În ceea ce privește AP 6, rata de contractare este foarte redusă din cauza necontractării a nici unui proiect în cadrul OS 6.1 – producție, singurele proiecte în implementare fiind în cadrul OS 6.1 – distribuție. În cadrul focus grupului s-a menționat faptul că fondurile din cadrul axei prioritare 6 trebuie realocate către altă Axă Prioritară, deoarece proiectele aflate în evaluare nu vor putea fi toate contractate.
1023. În privința AP 7, În cadrul OS 7.1 sunt contractate 6 proiecte și există 1 proiect în evaluare, în timp ce pe OS 7.2, șansele reale de a contracta proiectul de termoficare a Primăriei Municipiului București, în această perioadă de programare, sunt mici. În cazul AP8, cele două proiecte majore în implementare întâmpină probleme în încheierea contractelor de achiziție publică. Astfel, riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, **prin ritmul lent de dezvoltare a proiectelor, implementare (datorat lucrărilor de infrastructură) și problemelor privind licitațiile publice.**
1024. **Recomandare specifică.** În acest context recomandările principale pentru AM POIM sunt:
- estimarea, în cel mai scurt timp cu putință, a proiectelor/componentelor ce pot fi, realist, implementate până în anul 2023,
  - ajustarea țintelor indicatorilor, în concordanță cu rezultatele acestei estimări, implicit identificarea de posibilități de realocare către alte axe prioritare (de exemplu AP 5),
  - finalizarea contractării așa cum este precizat în recomandările orizontale (inclusiv pentru apelurile nou lansate sau planificate pentru AP 6 și AP 8),
  - identificarea de posibilități de alocare de fonduri către alte programe operaționale.

Programul Operațional Competitivitate

1025. În ceea ce privește POC, există pentru AP 1 un risc de neatingere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate iar în cazul AP2 riscul este pentru același indicator, pentru ambele tipuri de regiuni. Acest risc nu este unul foarte ridicat și măsurile deja luate de AM POC (de exemplu realocarea fondurilor între axele prioritare, recuperarea întârzierilor în evaluarea cererilor de finanțare și lansarea de noi apeluri) creează premisa absorbției la un nivel adecvat. Nici un indicator fizic de pe AP 1 nu se află în situația de risc, în timp ce în cazul AP 2, implementarea celor trei proiecte care contribuie la indicatorul 3S17 (în special proiectul „Sistem informatic de management al școlarității - SIMS”) întâmpină întârzieri substanțiale. În cazul acestui program se evidențiază posibilitatea ca țintele să fi fost inițial pesimist setate, ceea ce explică ratele de îndeplinire ridicate pentru majoritatea indicatorilor de realizare, în special de pe Axa Prioritară 1. O altă

posibilă explicație pentru această stare de fapt este raportarea incorectă în cazul Axei Prioritare 1, de către beneficiari, a valorii indicatorilor.

1026. **Recomandare specifică.** Analiza și recalcularea țintelor pentru toții indicatorii de performanță, utilizând în acest sens metodologia de calculare a țintelor inițială, dar clarificată pe parcursul implementării programului. Un avantaj al recalculării țintelor indicatorilor de realizare este că se va obține o imagine mai clară asupra performanței reale a Axei Prioritare.
1027. **Recomandare specifică.** Recalcularea costurilor unitare/metodologiei pentru estimarea țintelor privința indicatorilor financiari pentru ambele regiuni, în cazul ambelor Axe Prioritare, deoarece deși rata de realizare a indicatorului financiar este de sub 95%, ambii indicatori de realizare din cadrul celor două Axe Prioritare își ating sau depășesc țintele.
1028. **Recomandare specifică.** În cazul AP 1, elaborarea unui ghid al indicatorilor mai detaliat pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea unității de măsură, pentru a se evita situațiile de raportare incorectă de către beneficiari.
1029. **Recomandare specifică.** În cazul AP 2, o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă este necesară, în special prin organizarea de ședințe de lucru pe proiecte, care să permită beneficiarilor, OI și AM să identifice împreună probleme și blocaje, precum și soluții la acestea. Având în vedere caracterul strategic al proiectelor din cadrul AP 2, cooperarea dintre AM, OI și beneficiari trebuie să fie de tip partenerial, toate părțile fiind interesate de implementarea cu succes a proiectelor ce reprezintă elemente cheie ale politicilor naționale în educație și alte servicii publice și, în unele cazuri, asigură îndeplinirea unor obligații europene (cum este operaționalizarea cărții electronice de identitate)

Programul Operațional Pescuit și Afaceri Maritime

1030. Pentru POPAM a fost identificat un risc de neîndeplinire pentru indicatorul financiar în cazul tuturor priorităților, în special în cazul PU 3, al cărei beneficiar unic este Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA). Un risc există și pentru PU 1, în cazul căreia absorbția a mai mult de 50% din bugetul alocat depinde de contractarea unui proiect de dimensiuni mari, care este, totuși, incertă în acest moment. În ceea ce privește PU 3, riscul neîndeplinirii indicatorului 3.1 este legat mai degrabă de faptul că ținta are un caracter artificial. Singurul beneficiar, Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA), are posibilitatea de a comprima mai multe proiecte într-o singură cerere de finanțare, atât timp cât activitățile preconizate sunt realizate.
1031. Particularități prezintă și PU 4, implementată prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală pentru Pescuit (FLAG-uri). Ca și în cazul altor programe operaționale, principala cauză în neîndeplinire a indicatorilor este ritmul lent de contractare până în anul 2020. Deși situația contractării s-a îmbunătățit, un număr scăzut de FLAG-uri (3-4) înregistrează întârzieri mai mari. Autoritatea de Management are în vedere un mecanism de re-alocare a fondurilor disponibile între FLAG-uri, care să asigure absorbția.
1032. **Recomandare specifică:** Se recomandă concentrarea AM pe susținerea FLAG-urilor în procesul de selecție și evaluare a proiectelor. O altă recomandare este de a acorda o atenție sporită posibilității de realocare a fondurilor între FLAG-uri și a efectua această realocare la timp, pentru a evita dezangajarea.
1033. Pentru întregul studiu este important de evidențiat dinamica implementării în cadrul PU 5 a POPAM. Estimările nu au identificat riscuri de neîndeplinire a țintelor indicatorilor de realizare pentru această prioritate. Totuși, în ciuda faptului că această axă se consideră "închisă" (ținta a fost deja atinsă, iar banii rămași disponibili au fost realocați către alte priorități), riscul de neîndeplinire identificat pentru indicatorul financiar este cauzat de faptul că s-au înregistrat economii înregistrate la nivel de proiect. Sume mici au fost solicitate la rambursare, atât în cadrul celor 7 proiecte finalizate, cât și în cazul proiectelor aflate în implementare.
1034. **Recomandare specifică:** Dacă rata de rambursare la nivel de proiect se menține scăzută, AM ar trebui să aibă în vedere contractarea de alte proiecte sau realocarea fondurilor care este posibil să nu se cheltuiască.

Programul Operațional Capacitate Administrativă

1035. În cazul Programul Operațional Capacitate Administrativă estimările cantitative și calitative au indicat un risc de neîndeplinire doar în cazul indicatorilor financiari, risc mai ridicat în cazul AP 2 unde și rata de contractare este, încă, redusă. Evoluția pozitivă a ratei de realizare în cazul indicatorilor de realizare pentru AP 1 5S77 și 5S78 este dată de procesul de implementare eficient al acestei axe prioritare, ceea ce a condus la atingerea țintelor intermediare încă din anul 2018.
1036. **Recomandare specifică.** AM POCA ar trebui să lanseze în cel mai scurt timp apelurile în pregătire în acest moment. Lansarea de apeluri în anul 2021 trebuie să aibă în vedere necesitatea de a utiliza toate fondurile disponibile, ținând cont de nevoile administrației publice relevate mai ales în urma pandemiei de COVID-19 și a crizei generate de aceasta.
1037. **Recomandare specifică.** Finalizare procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor depuse în cadrul apelurilor deschise în acest moment.
1038. **Recomandare specifică.** Pentru indicatorii 5S80 și 5S79 pentru regiunea mai dezvoltate, se recomandă o revizuire a țintelor și ajutorarea lor prin realizarea unor estimări mai realiste;
1039. **Recomandare specifică.** Concentrarea eforturilor AM pe proiectele aflate în implementare, în contextul în care peste 150 de proiecte se află în implementare pe această axă prioritară. AM POCA trebuie să încurajeze activ beneficiarii să realoce economiile din achiziții publice, prin reutilizarea lor în cadrul acelorași proiecte, proces ce presupune o povară administrativă mai mică decât cea aferentă dezangajării sumelor într-un proiect și reutilizării lor pentru apelurile viitoare (după modelul recent oferit de POCU).

Programul Operațional Capital Uman

1040. În cadrul Programului Operațional Capital Uman, estimările cantitative și calitative realizate împart axele prioritare în două categorii: axe cu risc ridicat de neîndeplinire a țintelor (AP 1 și AP 2) și axe în cazul cărora riscul este mediu (AP 3, 4, 5, 6). Riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, prin rate de contractare încă foarte reduse, așa cum, de exemplu, a fost deja evidențiat de evaluări anterioare ale intervențiilor care vizează tinerii NEETs. Pentru axele cu risc mediu, o provocare principală derivă din contractarea relativ târzie a proiectelor.
1041. **Recomandare specifică.** Pentru toți indicatorii cu risc de neîndeplinire a țintelor, dar în special pentru Axele Prioritare 1 și 2 se recomandă lansarea imediată de noi apeluri de proiecte, sau, după caz, relansarea apelurilor deschise anterior în vederea atingerii țintelor indicatorilor din cadrul de performanță. Această recomandare este și mai importantă pentru AP 1, care beneficiază de o finanțare dedicată în cadrul "Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri" (ILMT), ce nu poate fi realocată altor axe prioritare.
1042. Provocările generate de pandemia de COVID-19 și fondurile recent realocate pentru a răspunde acestor provocări ar putea genera valori încă și mai mari pentru unii indicatori cu o rate deja ridicată de (supra)realizare. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că în primele luni afectate de pandemia de COVID-19 multe activități de formare și sprijin pentru șomerii și angajați au fost suspendate sau amânate. Implementarea cu succes a POCU, în special AP 3, este condiționată astfel de găsirea unor soluții (cel puțin pe termen scurt) pentru continuarea activităților afectate de regulile privind distanțarea fizică.
1043. Pe de altă parte, măsurile deja luate de AM POCU, în special faptul că nu mai sunt dezangajate automat economiile rezultate din achiziții și li se permite beneficiarilor să realoce sumele în cadrul propriilor proiecte pentru a contribui la implementarea mai bună a acestora, sunt un pas bun pentru creșterea ratei de absorbție.
1044. **Recomandare orizontală.** MFE și Autoritățile de Management ar trebui să analizeze în ce măsură abordarea POCU referitoare la consumarea economiilor în cadrul proiectelor nu poate fi aplicată și pentru alte programe operaționale.
1045. Întârzierile mari în implementarea AP 5 au fost generate de noutatea logicii de intervenție specifice mecanismului de dezvoltare locală sub responsabilitatea comunității (DLRC) și de faptul că pentru implementarea acestui mecanism este nevoie de cooperare instituțională (în special între AM POCU din cadrul MFE și AM POR în cadrul MLPDA). Pe de altă parte, nivelul relativ scăzut de interes pentru mecanismul DLRC din partea autorităților publice locale și a comunităților trebuie analizat în profunzime și explicat de evaluarea POCU în domeniul incluziunii sociale, pentru evitarea pe viitor a nerealizării planificărilor pentru Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității.

1046. Pe de altă parte, atingerea indicatorului 4S168 depinde de succesul celor două apeluri deschise și de buna implementare a strategiilor. Dat fiind numărul relativ mic de strategii, este recomandabil ca la nivelul AM POCU și AM POR să se creeze echipe specializate de monitorizare și sprijin pentru grupurile de acțiune locală, pentru a crește șansele acestora a sprijini eficace un număr cât mai mare de oameni din comunitățile pentru care se implementează strategii DRLC.
1047. **Recomandare specifică.** Este necesar ca la nivelul AM POCU și AM POR să se creeze echipe specializate de monitorizare și sprijin pentru grupurile de acțiune locală, pentru a crește șansele acestora de a sprijini eficace un număr cât mai mare de oameni din comunitățile pentru care se implementează strategii DRLC. Activitatea acestor echipe comune ar trebui monitorizată de structurile de coordonare aferente FESI, avându-se în vedere că se depășește jurisdicția unei singure Autorități de Management.

Concluzii și recomandări orizontale

1048. În ansamblu programele cu cele mai ridicate riscuri de neîndeplinire a țintelor sunt Programul Operațional Capital Uman, Programul Operațional Regional și Programul Operațional Infrastructură Mare. Fiecare din aceste programe, sau axele în situație de risc, prezintă particularități, în cele mai multe cazuri provocările întâmpinate fiind legate de grupul țintă sau beneficiarul eligibil, unic și cu capacitate redusă de dezvoltare și implementare de proiecte. Proiectele care implică lucrări de infrastructură reprezintă, după cum se cunoaște deja, o categorie cu riscuri mari, inclusiv datorită procedurilor de pregătire, evaluare și achiziție publică pe care le implică. În unele cazuri riscurile sunt cauzate de lipsa de cerere din partea beneficiarilor eligibili, în contextul unor condiții neclare sau dificil de îndeplinit, deci a unei logici de intervenție neclare/incomplete.
1049. În acest context Autoritățile de Management au luat o serie numeroasă de măsuri, inclusiv de realocare a fondurilor (și/sau a rezervei de performanță) între axe sau chiar programe. Este important de subliniat că aceste modificări au fost repetate și substanțiale și, din perspectiva eficacității programelor, aduc schimbări mari în ceea ce privește realizările (și, automat) rezultatele așteptate. Pe de altă parte, în unele cazuri (de exemplu AP 1 al POR) aceste modificări au trasat un alt curs procesului de implementare, proiectele viitoare fiind diferite de cele trecute/prezente. Astfel de modificări pot fi luate în considerare în viitoarele rulări ale instrumentului.
1050. Având în vedere că toate programele / o mare parte a axelor prioritare au trecut într-o a doua fază, de implementare (după faza de contractare și înainte de faza de închidere), atingerea țintei indicatorului financiar, estimată în acest moment în multe cazuri drept în risc, depinde, în cea mai mare parte, de măsura în care proiectele sunt implementate la timp și prin consumarea întregului buget.
1051. **Recomandare orizontală.** Se recomandă ca Autoritățile de Management să ia măsuri prin care se asigură implementarea proiectelor conform planificării (ca timp și nivel de absorbție ce poate fi influențat de activități nerealizate, economii, cheltuieli certificate), precum:
- Monitorizarea atentă a proiectelor și a calendarului de implementare a activităților proiectelor, pentru a sesiza din timp eventuale probleme și implementa soluții.
  - Asigurarea comunicării și susținerii beneficiarilor prin instrucțiuni, activități de help-desk sau seminarii online, asistență tehnică dedicată etc. pentru a finaliza procesele de achiziție publică și a încheia, la timp, contractele de lucrări publice (în special).
  - Implementarea un mecanism de suport comprehensiv pentru beneficiarii care induc riscuri ridicate la nivel de program, precum (în cazul POIM) Transgaz, Transelectrica, Primăria Municipiului București, (în cazul POPAM) Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA) sau Ministerul Afacerilor Interne, (în cazul POR) Agenția Națională de Cadastru și Promovare Imobiliară sau (în cazul POR/POCU) proiectelor complementare.
  - Monitorizarea atentă, la nivel de proiect, prioritate, axă a evoluției cheltuielilor solicitate la rambursare dar și certificate pentru a identifica la timp posibile scenarii de re-alocare a fondurilor între axele prioritare cu menținerea, în măsura în care este posibil, a efectelor așteptate. Această monitorizare atentă facilitează și estimarea reală a necesității de supra-contractare.

1052. Au fost identificate numeroase cazuri care indică o posibilă estimare conservatoare a țintelor (validată în cele mai multe cazuri de Autoritățile de Management), care au rezultat în rate de realizare estimate drept foarte ridicate, inclusiv după calibrarea modelului, de exemplu:

 ROBG - indicatorul 8e.1 *Numărul de inițiative* (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră – cu rată de realizare de peste 600%

 POC, AP 1. *Investiție productivă*: Număr de societăți sprijinite (CO01), Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin (CO24).

 POCU - 4S11 *Persoane care beneficiază de sprijin*, din care: șomeri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă și 4S12 aferenți obiectivului specific 3.7 Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană.

 POCA – indicatorii de realizare aferenți ambelor axe prioritare.

 În mod excepțional, în cazul POIM, ratele foarte ridicate de realizare a țintelor unor indicatori fizici (în special pentru AP 1 și AP 2) se datorează supracontractării prin care se pregătește și portofoliul de proiecte viitor.

1053. O rată de (supra)realizare a acestora nu reprezintă performanța reală a programului, definită drept diferența dintre ce și-a propus programul și ce a realizat. Țintele indicatorilor la nivelul tuturor programelor au fost modificate, dar de cele mai multe ori pentru a reflecta realocările financiare, nu pentru a asigura realismul țintelor. O estimare incorectă poate indica și nivelul mai puțin specific al logicii de intervenție (a ce s-a dorit, concret, a fi implementat, cu ce obiectiv/rezultat așteptat).

1054. Totodată, conform informațiilor colectate și analizei datelor furnizate, aceste rate de supra-realizare se pot datora și înțelegerii și raportării incorecte, de către beneficiari, a datelor aferente indicatorilor. Deși OI și AM verifică datele furnizate, erori există, așa cum au evidențiat, pentru unele programe, și rapoarte ale Curții Europene de Audit.

1055. **Recomandare orizontală.** Se recomandă ca Autoritățile de Management să ia măsuri prin care să asigure realismul țintelor și deci a estimării corecte a eficacității programelor, precum:

 Reanalizare a țintelor pe baze reale, dar prin raportare la metodologia inițială, nu prin alinierea automată la țintele asumate prin proiecte.

 Reanalizarea corectitudinii bazelor de date în ceea ce privește valorile raportate indicatorilor.

 Elaborarea unor ghiduri ale indicatorilor mai detaliate pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea unității de măsură, pentru a se evita situațiile de raportare incorectă de către beneficiari.

 În cazul axelor prioritare unde țintele nu sunt supraestimate, unde țintele indicatorilor fizici au depășit o rată de realizate de 125%, și unde fondurile alocate nu sunt contractate, este necesară analiza posibilității de realocare a acestora pentru prioritățile de investiții unde există pericol de neatingere a țintelor indicatorilor de realizare.

1056. După cum a fost detaliat și la nivel de program, o rată de realizare scăzută poate fi explicată și prin rata de contractare scăzută, după cum este cazul, de exemplu, la programul RO-HU pentru indicatorul financiar aferent AP 1 sau POIM, pentru toate axele prioritare etc.. În cadrul acestor axe se preconizează lansarea de noi apeluri, evaluarea, selectarea și contractarea de noi proiecte.

1057. **Recomandare orizontală.** Se recomandă accelerarea procesului de lansare de apeluri, evaluare și contractare a proiectelor estimate/planificate în acest moment astfel încât întregul proces de contractare să se finalizeze cel mai târziu la finalul anului 2020 (pentru proiecte care implică proiecte de infrastructură) sau 2021 pentru proiecte de natură "soft". Astfel se creează posibilitatea ca pe parcursul anilor 2021-2022 să se analizeze eficiența și eficacitatea programelor și luarea de măsuri (noi apeluri, supracontractare, re-alocări financiare). O excepție în acest sens este constituită de o serie de proiecte POIM și POR, complexe și de lungă durată, care, luându-se în considerare evoluția trecută, nu pot, realist, să fie finalizate până în decembrie 2023.

1058. Pentru aceste proiecte este necesară analiza detaliată a necesității fazării lor pentru perioada 2021-2027, fără a periclita țintele indicatorilor pe această perioadă. Alternativ, sau în același timp, este necesară analiza oportunității prelungirii perioadei de implementare a programelor până în anul 2024.
1059. Rata de realizare scăzută este determinată și de probleme specifice precum acordarea ajutorului de stat, care a întârziat întregul proces (de exemplu în cazul programului INTERREG V România Ungaria sau POPAM).

6. Anexe

Anexa 1. Tabelul de corelare între constatări, concluzii și recomandări

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
1	Analize realizate – Programul Operațional Regional – Secțiunea 4.1	În cadrul POR, estimările cantitative și calitative realizate împart axele prioritare în trei categorii: axe prioritare cu risc scăzut de neîndeplinire a țintelor (AP 2), axe cu ridicat de neîndeplinire a țintelor (AP 1, 9, 11 și 14) dar și axe în cazul cărora riscul este mediu (AP 3, 4, 5, 6, 7). Riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, prin rate de contractare încă reduse cauzate de aspecte particulare (cum ar fi AP 14 în cadrul căreia trebuia să se construiască trei spitale regionale sau AP 9 care trebuie implementată în complementaritate cu intervențiile POCU) sau de condiții dificile de accesare a finanțărilor disponibile (AP 1 care vizează transferul tehnologic). Pentru axele cu risc mediu, care, în marea lor majoritate au o rată de contractare ridicată, o provocare principală derivă din contractarea relativ târzie dar în special din ritmul lent de implementare, datorat tipului de intervenție (contracte de lucrări). Aceste proiecte au nevoie de o perioadă mai lungă de implementare și există riscuri ca acestea să nu poată fi finalizate în perioada curentă de programare (situație ușor similară cu cea înregistrată în cazul POIM).	Recomandare specifică. Pe lângă lansarea de noi apeluri în cazul axelor unde țintele indicatorilor nu vor fi atinși, se recomandă acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la acești indicatori, pentru a sprijinii beneficiarii în găsii soluții la dificultățile implementare întâmpinate și a asigura implementarea lor conform calendarului agreed. Ar trebui investigate și posibilitățile de a faza acest tip pe proiect pe perioada viitoare de programare sau a extinde perioada de implementare cu un an (până în 2024).	AM POR	2021
		Ca în cazul majorității programelor analizate, fondurile disponibile POR sunt supracontractate în cazul multor axe prioritare. Această dinamică	Recomandare specifică. Recomandăm AM să monitorizeze cu atenție	AM POR	Permanentă

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		permite de o manieră limitată realocarea fondurilor destinate axelor prioritare cu contractare limitată (de exemplu AP 1) către axele prioritare "de succes" (de exemplu AP 2). O astfel de realocare posibilă trebuie identificată de timpuriu pentru a permite AM să ia măsurile necesare (lansare de noi apeluri și contractare) în vederea absorbției acestora.	implementarea AP 2 și identificarea de timpuriu a măsurii în care este nevoie de fonduri suplimentare, care pot fi realocate, de exemplu, dinspre AP 1, semnificativ subcontractată în acest moment.		
		POR este singurul program pentru care au fost realizate evaluări intermediare, în cazul majorității axelor prioritare. Rapoartele de evaluare aferente evidențiază provocările întâmpinate în implementare și emit o serie de recomandări, care explică și riscurile de neîndeplinire identificate de acest studiu.	Recomandare specifică. Se recomandă AM POR să implementeze recomandările emise de evaluarea intermediară menționată mai sus.	AM POR	Permanentă
2	Analize realizate – Programul Interreg V-A Romania – Bulgaria – Secțiunea 4.2	În cazul ROBG nu se înregistrează un risc ridicat de neîndeplinire a țintelor decât în scenariul pesimist, pentru indicatorul financiar, în cazul a patru dintre cele șase axe prioritare. Riscurile nu sunt ridicate, fiind vorba, în acest moment de rate de realizare de aproximativ 75%. Ca în toate cazurile similare, explicația principală derivă din trecerea programului din faza de contractare înspre cea de implementare a proiectelor. Într-o primă fază a implementării proiectelor sumele solicitate la rambursare nu sunt foarte ridicate având în vedere că, în majoritatea cazurilor nu sunt desfășurate multe activități în afara pregătirii și derulării procedurilor de achiziție publică.	1060. Recomandare specifică. Acordarea unui nivel de atenție ridicat asupra cererilor de rambursare și calendarului de implementare a activităților proiectelor; 1061. Recomandare specifică. Stabilirea unei comunicări mai bune cu beneficiarii care au proiecte în		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
			<p>implementare, utilizând instrucțiuni, activități sistematice de help-desk sau seminare online organizate de către Secretariatul Comun, pentru a sprijini beneficiarii în a-și mări eficacitatea în rambursarea cheltuielilor și în implementarea la timp a proiectelor.</p> <p>Recomandare specifică. Realocarea fondurilor necontractate de pe Axa Prioritară 4 pe Axei Prioritară 1.</p>		
3	<p>Analize realizate – Programul Interreg V-A Romania – Ungaria – Secțiunea 4.3</p>	<p>În cazul Programului Interreg V-A Romania – Ungaria nu se înregistrează un risc ridicat de neîndeplinire a țintelor decât în scenariul pesimist, pentru indicatorul financiar, în cazul a trei dintre cele șase axe prioritare. Riscurile nu sunt ridicate, fiind vorba, în acest moment de rate de realizare de aproximativ 75% cu excepția Axei Prioritare 3. Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității transfrontaliere a muncii (rată de îndeplinire în jur de 40%). Principala cauză a ratei scăzute în privința acestui indicator este ritmul lent de implementare și rata scăzută de contractare</p>	<p>Recomandare specifică. Se recomandă Autorității de Management monitorizarea cu atenție a proiectului care contribuie la realizare indicatorului CO13a, pentru evitarea întârzierilor sau a altor blocaje majore, care ar periclita eficacitatea acestei axe.</p>	<p>Autoritatea de Management</p>	<p>Permanentă</p>

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		(78% dar în condițiile suplimentării bugetului aferent acestei axe). Un singur indicator de realizare a fost identificat de instrument în situație de risc (în cadrul AP 2, indicator C013a Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T), datorită faptului că proiectul care asigură atingerea acestei ținte nu este finalizat. Un risc în finalizarea acestuia există, dacă luăm în considerare faptul că proiectul în cauză a fost demarat în 2019.			
4	Analize realizate – Programul Operațional Infrastructură Mare – Secțiunea 4.4	<p>După cum a fost validat și în cadrul focus grupului, neatingerea indicatorilor din cadrul de performanță al POIM este înregistrată în multiple cazuri. Evoluția la nivel de indicator nu este majoră comparativ cu finalul anului 2018, deși au fost făcute eforturi pentru a se avansa cu pregătirea, evaluarea și contractarea proiectelor. În zonă de risc, în special din perspectiva indicatorului financiar, rămân majoritatea axelor, dar (luându-se în considerare rate de contractare) în special AP 3, 6, 7, 8.</p> <p>Totuși, și în cazul axelor performante, de exemplu AP 1 (unde niciun indicator nu este în situație de risc) sau AP 2 (unde riscul a fost identificat pentru indicatorul financiar) deoarece este foarte probabil ca o mare parte a proiectelor contactate sau în evaluare în acest moment să fie făcute în viitoarea perioadă de programare, este posibil ca țintele indicatorilor, în special de realizare, să nu fie atinse (o parte din fonduri să fie cheltuite în perioada curentă dar indicatorul să fie raportat în viitoarea perioadă de programare).</p> <p>Axele prioritare 3, 6, 7, 8 sunt într-o situație de</p>	<p>Recomandare specifică. În acest context recomandările principale pentru AM POIM sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> estimarea, în cel mai scurt timp cu putință, a proiectelor/componentelor ce pot fi, realist, implementate până în anul 2023 ajustarea țăintelor indicatorilor, în concordanță cu rezultatele acestei estimări, implicit identificarea de posibilități de realocare către alte axe prioritare (de exemplu AP 5) finalizarea contractării așa cum este precizat în recomandările orizontale (inclusiv pentru apelurile nou 	Autoritatea de management	În cel mai scurt timp cu putință/2021

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		<p>risc ridicată. Toate proiectele finalizate în cadrul AP3 au fost proiecte fazate din perioada anterioară de programare/ totuși, în continuare există multe proiecte fazate care sunt au un stadiu de implementare limitat și care nu vor putea fi finalizate în actuala perioadă de programare. În ceea ce privește AP 6, rata de contractare este foarte redusă. În cadrul AP 7 șansele reale de a contracta, în această perioadă de programare, proiectul de termoficare a Primăriei Municipiului București sunt mici.</p>	<p>lansate sau planificate pentru AP 6 și AP 8) identificarea de posibilități de alocare de fonduri către alte programe operaționale.</p>		
5	<p>Analize realizate – Programul Operațional Competitivitate – Secțiunea 4.5</p>	<p>În ceea ce privește POC, există pentru AP 1 un risc de neatigere a țintei indicatorului financiar pentru regiuni mai puțin dezvoltate iar în cazul AP2 riscul este pentru același indicator, ambele tipuri de regiuni. Acest risc nu este unul foarte ridicat (sub 75%) și măsurile deja luate de AM POC (de exemplu re-alocarea fondurilor între axele prioritare, recuperarea întâzierilor în evaluarea cererilor de finanțare și lansarea de noi apeluri) crează premisa absorbției la un nivel adecvat. În cazul acestui program se evidențiază posibilitatea ca țintele să fi fost inițial pesimist setate, ceea ce explică ratele de realizare ridicate pentru majoritatea indicatorilor de realizare. O altă posibilă explicație pentru această stare de fapt este raportarea incorectă, de către beneficiari, a indicatorilor.</p>	<p>1062. Recomandare specifică. Analiza și recalcularea țintelor pentru toții indicatorii de performanță, utilizând în acest sens metodologia de calculare a țintelor inițială, dar clarificată pe parcursul implementării programului. Un avantaj al recalculării țintelor indicatorilor de realizare este că se va obține o imagine mai clară asupra performanței reale a Axei Prioritare.</p> <p>1063. Recomandare specifică.</p>		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
			<p>Recalcularea costurilor unitare/metodologiei pentru estimarea țintelor privința indicatorilor financiari pentru ambele regiuni, în cazul ambelor Axe Prioritare, deoarece deși rata de realizare a indicatorului financiar este de sub 95%, ambii indicatori de realizare din cadrul celor două Axe Prioritare își ating sau depășesc țintele.</p> <p>1064. Recomandare specifică. În cazul AP 1, elaborarea unui ghid al indicatorilor mai detaliat pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea unității de măsură, pentru a se evita situațiile</p>		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
			<p>de raportare incorectă de către beneficiari.</p> <p>1065. Recomandare specifică. În cazul AP 2, o comunicare mai bună cu beneficiarii care au proiecte în implementare pe această axă este necesară, în special prin organizarea de ședințe de lucru pe proiecte, care să permită beneficiarilor, OI și AM să identifice împreună probleme și blocaje, precum și soluții la acestea.</p>		
6	<p>Analize realizate – POPAM – Secțiunea 4.6</p>	<p>Pentru POPAM a fost identificat un risc de neîndeplinire pentru indicatorul financiar în cazul tuturor priorităților, în special în cazul PU 3, al cărei beneficiar unic este Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA). Un risc există și pentru PU 1, în cazul căreia absorbția a mai mult de 50% din bugetul alocat depinde de contractarea unui proiect de dimensiuni mari, care este, totuși, incertă în acest moment. În ceea ce privește PU 3, riscul neîndeplinirii indicatorului 3.1 este legat mai degrabă de faptul</p>	<p>Recomandare specifică: Se recomandă concentrarea AM pe susținerea FLAG-urilor în</p>	<p>Autoritatea de</p>	<p>Permanentă</p>

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		<p>că ținta are un caracter artificial. Singurul beneficiar, Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA), are posibilitatea de a comprima mai multe proiecte într-o singură cerere de finanțare, atât timp cât activitățile preconizate sunt realizate.</p> <p>Particularități prezintă și PU 4, implementată prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală pentru Pescuit. Ca și în cazul altor programe operaționale, principala cauză în neîndeplinire a indicatorilor este ritmul lent de contractare până în anul 2020. Deși situația contractării s-a îmbunătățit, un număr scăzut de FLAG-uri (3-4) înregistrează întâzieri mai mari. Autoritatea de Management are în vedere un mecanism de re-alocare a fondurilor disponibile între FLAG-uri, care să asigure absorbția.</p>	<p>procesul de selecție și evaluare a proiectelor. O altă recomandare este de a acorda o atenție sporită posibilității de realocare a banilor între FLAG-uri și a efectua această realocare la timp, pentru a evita dezangajarea.</p>	Management	
		<p>Pentru întregul studiu este important de evidențiat dinamica implementării în cadrul PU 5 a POPAM. Estimările nu au identificat riscuri de neîndeplinire a țintelor indicatorilor de realizare pentru această prioritate. Totuși, în ciuda faptului că această axă se consideră "închisă" (ținta a fost deja atinsă, iar banii rămași disponibili au fost realocați către alte priorități), riscul de neîndeplinire identificat pentru indicatorul financiar este cauzat de faptul că s-au înregistrat economii înregistrate la nivel de proiect. Sume mici au fost solicitate la rambursare, atât în cadrul celor 7 proiecte finalizate, cât și în cazul proiectelor aflate în implementare.</p>	<p>Recomandare specifică: Dacă rata de rambursare la nivel de proiect se menține scăzută, AM ar trebui să aibă în vedere contractarea de alte proiecte sau realocarea fondurilor care este posibil să nu se cheltuiască.</p>	Autoritatea de Management	2021
7.	Analize realizate –	În cazul Programul Operațional Capacitate Administrativă estimările cantitative și calitative	Recomandare specifică. AM POCA ar trebui să lanseze în cel		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
	Programul Operațional Capacitate Administrativă – Secțiunea 4.7	au indicat un risc de neîndeplinire doar în cazul indicatorilor financiari, risc mai ridicat în cazul AP 2 unde și rata de contractare este, încă, redusă. Evoluția pozitivă a ratei de realizare în cazul indicatorilor de realizare pentru AP 1 5S77 și 5S78 este dată de procesul de implementare eficient al acestei axe prioritare, ceea ce a condus la atingerea țintelor intermediare încă din anul 2018.	<p>mai scurt timp cu puțință apelurile în pregătire în acest moment. Lansarea de apeluri în anul 2021 trebuie să aibă în vedere necesitatea de a utiliza toate fondurile disponibile, ținând cont de nevoile administrației publice relevate mai ales în urma pandemiei de COVID-19 și a crizei generate de aceasta. O altă recomandare se referă la finalizare procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor depuse în cadrul apelurilor deschise în acest moment.</p> <p>1066. Recomandare specifică. Finalizare procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor depuse în cadrul apelurilor deschise în acest moment.</p> <p>1067. Recomandare specifică. Pentru indicatorii 5S80 și 5S79 pentru regiunea mai dezvoltate, se recomandă o revizuire a țintelor</p>		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
			<p>și ajutarea lor prin realizarea unor estimări mai realiste;</p> <p>Recomandare specifică. Concentrarea eforturilor AM pe proiectele aflate în implementare, în contextul în care peste 150 de proiecte se află în implementare pe această axă prioritară.</p>		
8.	<p>Analize realizate – Programul Operațional Capital Uman – Secțiunea 4.8</p>	<p>În cadrul Programului Operațional Capital Uman, estimările cantitative și calitative realizate împart axele prioritare în două categorii: axe cu ridicat de neîndeplinire a țintelor (AP 1 și AP 2) și axe în cazul cărora riscul este mediu (AP 3, 4, 5, 6). Riscurile majore de neîndeplinire a țintelor se explică, în principal, prin rate de contractare încă foarte reduse, așa cum, de exemplu, a fost deja evidențiat de evaluări anterioare ale intervențiilor care vizează tinerii NEETs. Pentru axele cu risc mediu, o provocare principală derivă din contractarea relativ târzie a proiectelor.</p> <p>Provocările generate de pandemia de COVID-19 și fondurile recent realocate pentru a răspunde acestor provocări ar putea genera valori încă și</p>	<p>Recomandare specifică. Pentru toți indicatorii cu risc de neîndeplinire a țintelor, dar în special pentru Axele Prioritare 1 și 2 se recomandă lansarea imediată de noi apeluri de proiecte, sau, după caz, relansarea apelurilor deschise anterior în vederea atingerii țintelor indicatorilor din cadrul de performanță. Această recomandare este și mai importantă pentru AP 1, care beneficiază de o finanțare dedicată în cadrul "Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri" (ILMT), ce nu poate fi realocată altor axe prioritare.</p>	<p>Autoritatea de management</p>	<p>În cel mai scurt timp cu putință</p>

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		<p>mai mari pentru unii indicatori cu o rate deja ridicată de (supra)realizare. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că în primele luni afectate de pandemia de COVID-19 multe activități de formare și sprijin pentru șomeri și angajați au fost suspendate sau amânate. Implementarea cu succes a POCU, în special AP 3, este condiționată astfel de găsirea unor soluții (cel puțin pe termen scurt) pentru continuarea activităților afectate de regulile privind distanțarea fizică.</p> <p>Pe de altă parte, măsurile deja luate de AM POCU, în special faptul că nu mai sunt dezangajate automat economiile rezultate din achiziții și li se permite beneficiarilor să realoce sumele în cadrul propriilor proiecte pentru a contribui la implementarea mai bună a acestora, sunt un pas bun pentru creșterea ratei de absorbție.</p>	<p>Recomandare orizontală. MFE și Autoritățile de Management ar trebui să analizeze în ce măsură abordarea POCU referitoare la consumarea economiilor în cadrul proiectelor nu poate fi aplicată și pentru alte programe operaționale.</p>	<p>Toate Autoritățile de Management</p>	<p>2020</p>
		<p>Întârzierile mari în implementarea AP 5 au fost generate de noutatea logicii de intervenție specifice mecanismului de DLRC și de faptul că pentru implementarea acestui mecanisme este nevoie de cooperare instituțională (în special între AM POCU din cadrul MFE și AM POR în cadrul MLPDA). Pe de altă parte, nivelul relativ scăzut de interes pentru mecanismul DLRC din partea autorităților publice locale și a comunităților trebuie analizat în profunzime și explicat de evaluarea POCU în domeniul incluziunii sociale, pentru evitarea pe viitor a nerealizării planificărilor pentru Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității.</p> <p>Pe de altă parte, atingerea indicatorului 4S168 depinde de succesul celor două apeluri deschise și de buna implementare a strategiilor. Dat fiind</p>	<p>Recomandare specifică. Este necesar ca la nivelul AM POCU și AM POR să se creeze echipe specializate de monitorizare și sprijin pentru grupurile de acțiune locală, pentru a crește șansele acestora de a sprijini eficace un număr cât mai mare de oameni din comunitățile pentru care se implementează strategii DRLC. Activitatea</p>	<p>AM POR, AM POC, CCMAP</p>	<p>În cel mai scurt timp cu putință</p>

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		<p>numărul relativ mic de strategii, este recomandabil ca la nivelul AM POCU și AM POR să se creeze echipe specializate de monitorizare și sprijin pentru grupurile de acțiune locală, pentru a crește șansele acestora a sprijini eficiente un număr cât mai mare de oameni din comunitățile pentru care se implementează strategii DRLC.</p>	<p>acestor echipe comune ar trebui monitorizată de structurile de coordonare aferente FESI, avându-se în vedere că se depășește jurisdicția unei singure Autorități de Management.</p>		
9.	Secțiunile 4.1-4.8	<p>În ansamblu programele cu cele mai ridicate riscuri de neîndeplinire a țințelor sunt Programul Operațional Capital Uman, Programul Operațional Regional și Programul Operațional Infrastructură Mare. Fiecare din aceste programe, sau axele în situație de risc, prezintă particularități, în cele mai multe cazuri provocările întâmpinate sunt legate de grupul țintă sau beneficiarul eligibil, unic și cu capacitate redusă de dezvoltare și implementare de proiecte. Proiectele care implică lucrări de infrastructură reprezintă, după cum se cunoaște deja, o categorie cu riscuri mari, inclusiv datorită procedurilor de pregătire, evaluare și achiziție publică pe care le implică. În unele cazuri riscurile sunt cauzate de lipsa de cerere din partea beneficiarilor eligibili, în contextul unor condiții neclare sau dificil de îndeplinit.</p> <p>În acest context Autoritățile de Management au luat o serie numeroasă de măsuri, inclusiv de realocare a fondurilor (și/sau a rezervei de performanță) între axe sau chiar programe. Este important de suplinit că aceste modificări au fost repetate și substanțiale și, din perspectiva eficacității programelor, aduc schimbări mari în ceea ce privește outputurile (și, automat) rezultatele așteptate. Pe de altă parte, în unele</p>	N/A		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		cazuri (de exemplu AP 1 al POR) aceste modificări au trasat un alt curs procesului de implementare, proiectele viitoare fiind diferite de cele trecute/prezente. Astfel de modificări pot fi luate în considerare în viitoarele rulări ale instrumentului.			
10.	Secțiunile 4.1-4.8	Având în vedere că toate programele / o mare parte a axelor prioritare au trecut într-o a doua fază, de implementare (după faza de contractare și înainte de faza de închidere), atingerea țintei indicatorului financiar, estimată în acest moment în multe cazuri drept în risc, depinde, în cea mai mare parte, de măsura în care proiectele sunt implementate la timp și prin consumarea întregului buget.	<p>Recomandare orizontală. Se recomandă ca Autoritățile de Management să ia măsuri prin care se asigură implementarea proiectelor conform planificării (ca timp și nivel de absorbție ce poate fi influențat de activități nerealizate, economii, cheltuieli certificate), precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> Monitorizarea atentă a proiectelor și a calendarului de implementare a activităților proiectelor, pentru a sesiza din timp eventuale probleme și implementa soluții. Asigurarea comunicării și susținerii beneficiarilor prin instrucțiuni, activități de help-desk sau seminarii online, asistență tehnică dedicată etc. pentru a finaliza procesele de achiziție publică și a 	Toate Autoritățile de Management	În cel mai scurt timp cu putință

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
			<p>încheia, la timp, contractele de lucrări publice (în special).</p> <p>Implementarea un mecanism de suport comprehensiv pentru beneficiarii care induc riscuri ridicate la nivel de program, precum (în cazul POIM) Transgaz, Transelectrica, Primăria Municipiului București, (în cazul POPAM) Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (ANPA) sau Ministerul Afacerilor Interne, (în cazul POR) Agenția Națională de Cadastru și Promovare Imobiliară sau (în cazul POR/POCU) proiectelor complementare.</p> <p>Monitorizarea atentă, la nivel de proiect, priritate, axă a evoluției cheltuielilor solicitate la rambursare dar și certificate pentru a identifica la timp posibile scenarii de re-alocare a fondurilor între axele prioritare cu</p>		

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
			menținerea, în măsura în care este posibil, a efectelor așteptate. Această monitorizare atentă facilitează și estimarea reală a necesității de supra-contractare.		
11.	Secțiunile 4.1-4.8	<p>Au fost identificate numeroase cazuri care indică o posibilă estimare conservatoare a țintelor (validată în cele mai multe cazuri de Autoritățile de Management), care au rezultat în rate de realizare estimate drept foarte ridicate, inclusiv după calibrarea modelului, de exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ROBG - indicatorul 8e.1 <i>Numărul de inițiative</i> (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră – cu rată de realizare de peste 600% POC, AP 1. <i>Investiție productivă</i>: Număr de societăți sprijinite (CO01), Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin (CO24). POCU - 4S11 <i>Persoane care beneficiază de sprijin</i>, din care: șomeri & inactivi /angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă și 4S12 aferenți obiectivului specific 3.7 Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din 	<p>Recomandare orizontală. Se recomandă ca Autoritățile de Management să ia măsuri prin care se asigură realismul țintelor și deci a estimării corecte a eficacității programelor, precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> Reanalizare a țintelor pe baze reale, dar prin raportare la metodologia inițială, nu prin alinierea automată la țintele asumate prin proiecte. Reanalizarea corectitudinii bazelor de date în ceea ce privește valorile raportate indicatorilor. Elaborarea unor ghiduri ale indicatorilor mai detaliate pentru beneficiari, prin adăugarea unei definiții clare a indicatorilor și prin explicitarea 	Toate Autoritățile de Management	În cel mai scurt timp cu putință

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		<p>zona urbană.</p> <p> POCA – indicatorii de realizare aferenți ambelor axe prioritare.</p> <p> În mod excepțional, în cazul POIM, ratele foarte ridicate de realizare a țintelor unor indicatori fizici (în special pentru AP 1 și AP 2) se datorează supracontractării prin care se pregătește și portofoliul de proiecte viitor.</p> <p>O rată de (supra)realizare a acestora nu reprezintă performanța reală a programului, definită drept diferența dintre ce și-a propus programul și ce a realizat. Țintele indicatorilor la nivelul tuturor programelor au fost modificate, dar de cele mai multe ori pentru a reflecta realocările financiare, nu pentru a asigura realismul țintelor. O estimare incorectă poate indica și nivelul mai puțin specific al logicii de intervenție (a ce s-a dorit, concret, a fi implementat, cu ce obiectiv/rezultat așteptat). Totodată, conform informațiilor colectate și analizei datelor furnizate, aceste rate de supra-realizare se pot datora și înțelegerii și raportării incorecte, de către beneficiari, a datelor aferente indicatorilor. Deși OI și AM verifică datele furnizate, erori există, așa cum au evidențiat, pentru unele programe, și rapoarte ale Curții Europene de Audit.</p>	<p>unității de măsură, pentru a se evita situațiile de raportare incorectă de către beneficiari.</p> <p> În cazul axelor prioritare unde țintele nu sunt supraestimate, unde țintele indicatorilor fizici au depășit o rată de realizate de 125%, și unde fondurile alocate nu sunt contractate, este necesară analiza posibilității de realocare a acestora pentru prioritățile de investiții unde există pericol de neatingere a țintelor indicatorilor de realizare.</p>		
12.	Secțiunile 4.1-4.8	După cum a fost detaliat și la nivel de program, o rată de realizare scăzută poate fi explicată și prin rata de contractare scăzută, după cum este cazul, de exemplu, la programul RO-HU pentru	Recomandare orizontală. Se recomandă accelerarea procesului de lansare de apeluri, evaluare și contactare a	Toate Autoritățile de Management	În cel mai scurt timp cu putință

Nr. crt.	Constatări (nr. subsecțiuni)	Concluzii	Recomandări	Organism responsabil	Termen limită
		<p>indicatorul financiar aferent AP 1 sau POIM, pentru toate axele prioritare etc.. În cadrul acestor axe se preconizează lansarea de noi apeluri, evaluarea, selectarea și contractarea de noi proiecte.</p> <p>Rata de realizare scăzută este determinată și de probleme specifice precum acordarea ajutorului de stat, care a întârziat întregul proces (de exemplu în cazul programului INTERREG V România Ungaria sau POPAM).</p>	<p>proiectelor estimate/planificate în acest moment astfel încât întregul proces de contractare să se finalizeze cel mai târziu la finalul anului 2020 (pentru proiecte care implică proiecte de infrastructură) sau 2021 pentru proiecte de natură "soft". Astfel se crează posibilitatea ca pe parcursul anilor 2021-2022 să se analizeze eficiența și eficacitatea programelor și luarea de măsuri (noi apeluri, supracontractare, re-allocări financiare). O excepție în acest sens este constituită de o serie de proiecte POIM și POR, complexe și de lungă durată, care, luându-se în considerare evoluția trecută, nu pot, realist, să fie finalizate până în decembrie 2023.</p> <p>Pentru aceste proiecte este necesară analiza detaliată a necesității fazării acestora pentru perioada 2021-2027, fără a periclita țintele indicatorilor pe această perioadă. Alternativ, sau în același timp, este necesară analiză oportunității prelungirii perioadei de implementare a programelor până în anul 2024.</p>		

Anexa 2. Metodologia utilizată, inclusiv instrumentele de previzionare – anexate separat datorită dimensiunii acestora

Introducere

Un element esențial al proiectului „Evaluarea progreselor în atingerea țintelor indicatorilor din cadrul de performanță – Tema E” (contractul nr. 26425/27.03.2020) este elaborarea unui instrument de prognoză care previzionează valorile așteptate pentru indicatorii de realizare și financiară din cadrele de performanță pentru cele opt programe operaționale acoperite de evaluare. Acest lucru va permite Autorităților de Management să evalueze progresele înregistrate în îndeplinirea țintelor indicatorilor fiecărui program operațional. Documentul tehnic de față reprezintă baza pe care instrumentul de prognoză a fost elaborat și are un rol important pentru desfășurarea proiectului. Documentul descrie în detaliu instrumentul și metoda de prognozare, precum și logica și procesul general de prognozare.

Documentul începe cu un scurt rezumat al revizuirilor metodologiei aduse Ofertei Tehnice pe baza constatărilor din etapa de definire. După care, documentul oferă o descriere a logicii generale de prognoză și a datelor introduse în model: variabilele cheie necesare și modul de utilizare, sursele de date, precum și orice alte prelucrări aplicate datelor sursă. Următoarea secțiune oferă o schiță detaliată a procesului de prognoză, urmată de o descriere a realizărilor generate de instrumentul de prognoză.

Îmbunătățiri ale metodologiei propuse în oferta tehnică (pe baza constatărilor din etapa de definire)

Pe baza abordării prevăzute în propunerea tehnică, metoda și instrumentul de prognoză au fost adaptate ca răspuns la observațiile din stadiul de definire. Aceste îmbunătățiri se bazează pe o evaluare a calității datelor de intrare și pe o înțelegere mai detaliată a cerințelor Ministerului Fondurilor Europene din România și ale Autorităților de Management. Această secțiune prezintă principalele modificări metodologice și raționamentul acestora.

Omiterea utilizării datelor din 2007-2013

Metodologia de prognoză continuă să se axeze pe utilizarea caracteristicilor medii ale proiectului pentru a estima progresele înregistrate în atingerea țintelor indicatorilor în viitor, așa cum este prevăzut în oferta tehnică. Însă, metoda nu va mai utiliza date administrative din perioada 2007-2013. Acest lucru se datorează numărului limitat de intervenții și indicatori similari, problemelor privind calitatea datelor din perioada de programare 2007-2013 (ambele aspecte confirmate în interviurile și focus grupul preliminar) și faptului că s-au scurs șase ani din perioada actuală a programului (și, prin urmare, în cele mai multe cazuri, un eșantion suficient de mare de proiecte este disponibil). Așadar, datele din 2007-2013 au fost apreciate ca fiind de o valoare limitată. În consecință, următoarea clasificare a indicatorilor în funcție de cele patru tipuri nu a fost aplicată în scopul elaborării instrumentului de prognoză:

- Indicatori de tip I – informații disponibile din același indicator (identic), existent în perioada de programare anterioară;
- Indicatori de tip II – informații disponibile dintr-un indicator similar (nu identic, dar similar), din perioada de programare anterioară;
- Indicatori de tip III – nu sunt disponibile informații din perioada precedentă. Indicatorul este complet nou, iar pentru acest indicator nu există informații incluse în sistemul de monitorizare din perioada curentă datorită faptului că nu există proiecte care să fie monitorizate;
- Indicatori de tip IV – suficiente informații din perioada curentă (de exemplu, există suficiente proiecte finalizate în perioada curentă) – ceea ce se aplică în cazul majorității indicatorilor, după cum explicam mai sus.

Motivul pentru corelarea indicatorilor din cadrul actual de performanță cu indicatorii din perioada de programare anterioară a fost creșterea dimensiunii eșantionului (numărul de proiecte) în cazurile în care datele la nivel de proiect pentru programele actuale sunt foarte limitate.

Analiza din etapa de definire a indicat faptul că datele din perioada 2007-2013 pot avea o utilitate limitată. În primul rând, la data de începere a evaluării de față, au trecut deja șase ani din perioada actuală a programului și, prin urmare, posibilitatea de a avea un număr insuficient de proiecte pentru a pune în aplicare prognoza este mai mică în comparație cu momentul în care metodologia a fost dezvoltată inițial. În al doilea rând, recenzia literaturii de specialitate a metodelor și abordărilor existente a arătat că datele din perioada 2007-2013 au avut de suferit de pe urma unor posibile probleme de calitate, limitând utilitatea lor. În cele din urmă, interviurile și focus grup-urile cu principalii actori interesați au arătat că abordările alternative ar putea fi mai eficiente, inclusiv prin utilizarea planurilor viitoare privind apeluri de proiecte pentru a prevedea noi proiecte care vor începe în viitor.

Calcularea caracteristicilor medii ale proiectului la nivelul priorităților de investiții

Constatările din faza de clarificare a obiectivelor contractului (din perioada inițială) au condus, de asemenea, la calcularea caracteristicilor medii ale proiectului la un nivel mai detaliat pentru unele programe operaționale, anume la nivelul priorităților de investiții.

Abordarea inițială propusă în Oferta Tehnică a implicat focusarea pe calcularea variabilelor cheie la nivelul Axei Prioritare pentru a prognoza progresul viitor în îndeplinirea obiectivelor indicatorilor:

- caracteristicile medii ale proiectului la nivelul axei prioritare;
- utilizarea rezultatelor medii ale proiectelor pentru fiecare indicator din Axa Prioritară, și,
- numărul cumulativ de proiecte care contribuie la indicatorii din acea axă prioritară.

Cu toate acestea, feedback-ul din partea unor reprezentanți ai Autorităților de Management a indicat faptul că sunt unele cazuri în care proiectele din cadrul axelor prioritare individuale pot fi diferite. În schimb, aceste proiecte sunt mai asemănătoare la nivelul priorităților de investiții, datorită diferitelor tipuri de acțiuni eligibile și de beneficiari. Programele operaționale afectate sunt: POC, POR și POIM.

Prin urmare, pe lângă calcularea măsurilor cheie prezentate mai sus la nivelul axei prioritare, procesul de prognoză este extins pentru a calcula aceste măsuri la nivelul investițiilor prioritare pentru programele operaționale și axe prioritare identificate în tabel.

Însă, deoarece prioritățile de investiții reprezintă o subcategorie a axei prioritare, numărul de proiecte din fiecare categorie de investiții prioritare este același sau mai mic. În unele cazuri, ar putea exista un număr insuficient de proiecte la nivelul investițiilor prioritare pentru a calcula caracteristicile medii reprezentative ale proiectelor. În aceste cazuri, caracteristicile medii ale proiectului sunt calculate la nivelul axei prioritare. Nivelul la care se calculează caracteristicile este prezentat în Tabel 1 de mai jos.

Tabel 1 - Nivelul de prognoză

Programul	Caracteristicile medii ale proiectelor calculate la nivelul investițiilor prioritare (axa prioritară, numărul de investiții prioritare în cadrul axei prioritare respective)	Caracteristicile medii ale proiectelor calculate la nivelul axei prioritare (axa prioritară)
-----------	--	--

POPAM	N/A	Toate
POCA ¹⁶²	Toate	N/A
POR	AP 2: 1F, CO01 AP 3: 1F, 1S11, CO31 AP 4: 1F, 1S11, CO15 AP 5: 1F, 1S23 AP 6: 1F, CO14	AP 1: 1F, 1S2 AP 7: 1F, 1S27 AP 8: 1F, 1S35, 1S40 AP 9: 1F, CO39 AP 10: 1F, 1S55, 1S66 AP 11: 1F, 1S57 AP 13: 1F, CO39 AP 14: 1F, 1S39
POC	Nu există	Toate
POCU		AP 1: O1, 4S1 AP 2: O1, 4S1 AP 3: O1, 4S11, 4S12, 4S153, 4S27, 4S8 AP 4: O1, 4S206, 4S43, 4S58, 4S59, 4S60, 4S63 AP 5: O1, 4S168, 4S67, 4S68 AP 6: O1, 4S100, 4S113, 4S130, 4S87, 4S91, 4S92, 4S94
POIM	AP 1: CO12a, CO13a, F AP 2: CO13a, F AP 3: CO17, CO18, CO19, F AP 5: CO20, F	AP 4: CO23, F AP 6: S58, F AP 7: 2S62, F AP 8: 2S68, F
Interreg V-A Romania-Bulgaria ¹⁶³	Nu există	Toate
Interreg V-A Romania-Hungary ¹⁶⁴	Nu există	Toate

Prelucrarea datelor SMIS și EMS de către echipa de evaluatori

Calendarul rambursărilor pe durata proiectului

Conform cu ce s-a agreat la întâlnirea inițială, metoda de a proiecta progresele realizate în vederea atingerii țintelor indicatorilor financiari a fost rafinată pentru a ține seama de calendarul absorbției fondurilor pe durata de viață a unui proiect. Pe baza proiectelor finalizate numai în acest caz, estimăm o curbă pentru proiectul mediu la nivelul priorității de investiții/axei prioritare care surprinde valoarea fondurilor autorizate ca parte din bugetul total al proiectului de-a lungul timpului. Această curbă este utilizată pentru a aproxima calendarul de absorbție a fondurilor atât pentru proiectele în curs de implementare, cât și pentru cele viitoare. În consecință, contribuțiile proiectelor la indicatorii financiari sunt calculate pentru a se acumula pe durata proiectului, care este un tratament mai rafinat decât a fost propus inițial.

Etape cheie de implementare (key implementation stages)

¹⁶² În ceea ce privește POCA, indicatorii sunt mai dezagregați la nivel de axă prioritară decât la nivel de investiții prioritare.

¹⁶³ Din informațiile colectate, detaliile privind investițiile prioritare nu sunt incluse în tabelele globale, în tabelele de realizare a programului, în tabelele privind cerințele de transparență sau în rapoartele partenerilor.

¹⁶⁴ *Ibidem*.

Etapele cheie de implementare reprezintă un subset de indicatori incluși în cadrul logiciide intervenție. Acești indicatori sunt destinați să monitorizeze implementarea (mai degrabă decât rezultatul) politicilor, identificând „dacă realizările preconizate sunt livrate și dacă implementarea este pe drumul cel bun”¹⁶⁵.

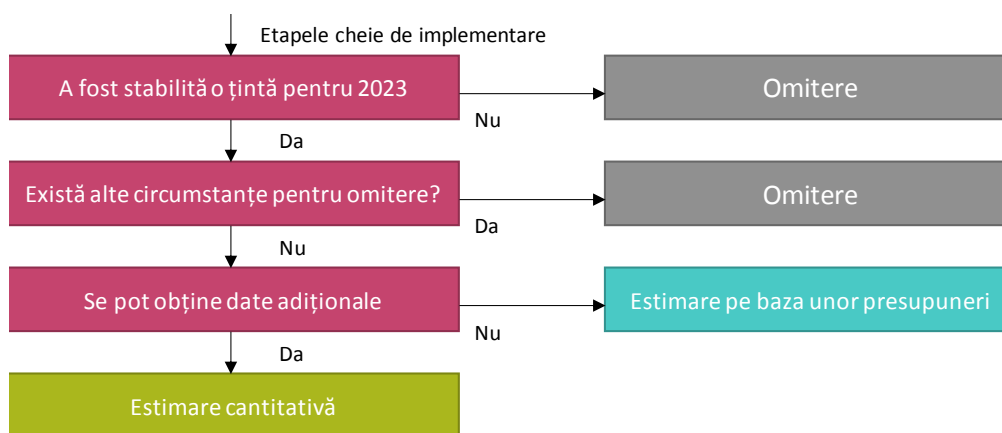
Distincția dintre principalii indicatori ai etapei de implementare și alți indicatori este importantă pentru procesul de modelare din două motive:

- **Excluderea indicatorului:** În anumite circumstanțe, etapele cheie de implementare pot fi excluse din instrumentul statistic de previzionare (de exemplu, dacă nu există o țintă stabilită pentru 2023).
- **Disponibilitatea datelor:** În majoritatea cazurilor, datele de intrare pentru etapele cheie de implementare nu sunt disponibile în principalele surse de date utilizate în instrument (principalele surse de date sunt descrise în următoarele secțiuni).

Excluderea etapelor cheie de implementare poate fi, de asemenea, luată în considerare în cazurile în care o țintă este stabilită pentru 2023, dar alte circumstanțe creează un caz de excludere a acestor indicatori. Astfel de circumstanțe ar putea include: dacă ținta pentru 2023 este aceeași cu ținta pentru 2018, și dacă ținta pentru 2018 a fost atinsă, atunci și ținta pentru 2023 a fost îndeplinită. De exemplu, indicatorul 2S52 (Lungimea de plajă și/sau faleză protejată inclusă în proiecte majore transmise COM) este o etapă cheie de implementare, care are o țintă în anul 2023 de 20. În anul 2018, această țintă a fost deja atinsă, astfel îndeplinind condițiile țintei.

Acolo unde nivelul de realizare a etapei cheie de implementare nu se poate/nu este relevant a fi estimat cantitativ, acesta se va analiza calitativ. Figura 3 ilustrează lanțul logic pentru luarea în considerare a includerii etapei cheie de implementare în prognoza statistică (cantitativă).

Figura 3 - Logica indicatorilor principali ai etapei de implementare

Sursa: Cambridge Econometrics și QURES.

Programul operațional care conține cele mai importante etape cheie de implementare cu ținte de atins este POIM. Tabelul 2 prezintă lista etapelor cheie de implementare din POIM împreună cu:

- ținta din 2023,
- ținta din 2018,
- progresele realizate în 2018 și

¹⁶⁵ Comisia Europeană, „The programming period 2014-2020: Guidance document on monitoring and evaluation”, *European Cohesion Fund, European Regional Development Fund*, 2014, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf.

- acțiuni sugerate în ceea ce privește includerea și extragerea datelor.

Pentru unii indicatori (de ex. 2S35), în SMIS există un indicator comparabil, însă nu există date privind „proiectele supuse aprobării Comisiei Europene”. Dacă pot fi obținute date de depunere a proiectelor care furnizează lista proiectelor transmise Comisiei Europene împreună cu codurile SMIS (sau identificatori unici care pot fi mapate cu ușurință către SMIS), atunci aceste etape cheie de implementare pot fi bazate pe un indicator similar/comparabil (de ex. CO19) și pe datele de transmitere ale proiectelor.

Analiza similară este prezentată pentru POR și Interreg România-Ungaria în Tabelul 3, respectiv Tabelul 4. În programele POCA și Interreg România-Bulgaria nu au existat etape cheie de implementare. Pentru toate celelalte programe, etapele cheie de implementare au fost excluse, deoarece nu este stabilită o țintă pentru anul 2023.

Tabel: 1 Etape cheie de implementare pentru obiective, etape și acțiuni sugerate.

Etapă cheie de implementare	AP	Țintă 2018	Țintă 2023	Valoare atinsă în 2018	Acțiune sugerată
2S10 – Lungimea liniilor feroviare reconstruite sau modernizate incluse în proiectele majore prezentate spre aprobare Comisiei Europene	1	140	140	314.47	Se omite pe baza faptului că obiectivul pentru 2023 este deja atins
2S9 – Lungimea drumurilor noi construite în rețeaua TEN-T incluse în proiectele majore prezentate Comisiei Europene spre aprobare	1	160	200	220.46	Se omite pe baza faptului că obiectivul pentru 2023 este deja atins
2S9 – Lungimea drumurilor noi construite în rețeaua TEN-T incluse în proiectele majore prezentate spre aprobare Comisiei Europene	2	140	140	118.01	Calcul pe baza indicatorilor CO13a/CO12a și datelor de transmitere a proiectelor.
2S34 – Populația suplimentară care beneficiază de o mai bună tratare a apelor uzate în urma proiectelor prezentate spre aprobare Comisiei Europene	3	1,500,000	1,870,000	1,500,000	Calcul pe baza datele referitoare indicatorului CO19 și datelor de transmitere a proiectelor.
2S35 – Populația suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă în urma proiectelor prezentate Comisiei Europene	3	2,640,000	3,300,000	2,640,000	Calcul pe baza datele referitoare indicatorului CO18 și datelor de transmitere a proiectelor.
2S45 – Seturi de acțiune/planuri de gestionare/planuri de acțiune care urmează să fie elaborate și aprobate din proiecte contractate	4	49	70	84	Se omite pe baza faptului că obiectivul pentru 2023 este deja atins.
2S46 – Habitate de interes comunitar care urmează să fie sprijinite pentru a obține o stare de conservare mai bună în cadrul proiectelor contractate	4	42	60	41,416	Se omite pe baza faptului că obiectivul pentru 2023 este deja atins
2S51 – Populația care va beneficia de măsuri de protecție împotriva inundațiilor în urma proiectelor contractate	5	110000	90	4,207,040	Se omite pe baza faptului că obiectivul pentru 2023 este deja atins

2S52 - Lungimea plajei și/sau a stâncilor protejate incluse în proiectele majore prezentate Comisiei Europene	5	12.65	20	30.54	Se omite pe baza faptului că obiectivul pentru 2023 este deja atins
2S59 - Capacitate instalată pentru producția de energie regenerabilă din proiecte contractate	6	48	60	0	Calcul pe baza datele referitoare indicatorului CO30 și datelor de transmitere a proiectelor.
2S60 - Capacitate instalată pentru producția de energie de cogenerare de înaltă eficiență din proiecte contractate	6	40	50	17.14	Nu există date în SMIS sau un indicator comparabil. O posibilă opțiune ar putea fi utilizarea datelor de etapele cheie de implementare pentru 2018, alături de numărul de proiecte finalizate pentru a obține o medie a proiectului.
2S63 - Lungimea rețelei termice propuse pentru reabilitare/extindere în contractele de achiziții publice semnate	7	130	0	62.61	Se omite pe baza faptului că nu există o țintă pentru 2023.
2S64 - Lungimea rețelei termice propuse pentru reabilitare/extindere incluse în proiectul major prezentat spre aprobare Comisiei Europene	7	500	200	0	Nu există date în SMIS, nu există indicatori comparabili în SMIS și nu există date de referință pentru 2018. Se va omite pe baza disponibilității datelor.
2S69 - Lungimea conductei operaționale de transport al gazelor, construită din contracte de achiziții publice semnate	8	160	160		Se omite (după cum s-a menționat).

Prelucrarea datelor SMIS de către echipa de evaluatori

Tabel 2 Indicatori principali ai etapei de implementare a POR – obiective, repere și acțiuni sugerate.

Etapă cheie de implementare	AP	Țintă 2018	Țintă 2023	Realizări 2018	Acțiune sugerată
1K8 - Entități de transfer tehnologic sprijinite prin contracte de finanțare	1	4	18		Nu este posibil să identificăm proiectele care vizează sau care au atins etapa cheie de implementare din cauza lipsei de date în SMIS. Etapa ar putea fi legată de proiectele care contribuie

Etapă cheie de implementare	AP	Țintă 2018	Țintă 2023	Realizări 2018	Acțiune sugerată
					la indicatorul „1S2 – Unități de transfer tehnologic sprijinite”, însă acest lucru ar trebui să fie confirmat de către autorități.
1K9 – Număr de societăți care beneficiază de grant în cadrul contractelor de finanțare	1	30	179		Nu este posibil să identificăm proiectele care vizează sau care au atins etapa cheie de implementare din cauza lipsei de date în SMIS. Etapa ar putea fi legată de proiectele care sprijină indicatorul "CO2 – Investiție productivă: Cu toate acestea, autoritățile ar trebui să confirme acest lucru.
1K7 – Operațiuni contractate	13	14	47		Nu este posibil să identificăm proiectele care vizează sau care au atins etapa cheie de implementare din cauza lipsei de date în SMIS. Etapa ar putea fi estimată ca fiind numărul de proiecte contractate, însă acest lucru ar trebui confirmat de către autorități.
1K17 – Spitale regionale cu studii de fezabilitate elaborate	14	3	3		Nu este posibil să identificăm proiectele care vizează sau care au atins etapa cheie de implementare din cauza lipsei de date în SMIS. În versiunea actuală a extractului SMIS, nu există proiecte înregistrate în SMIS în cadrul AP 14.
1K6 – Teren pentru înregistrare în cadrul SICCF conform contractelor de achiziții încheiate	11	2,395,470	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023.
1K1 – Operațiuni contractate pentru transportul public și nemotorizate	3	1/25	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023.
1K2 – Operațiuni contractate pentru transportul public și nemotorizate	4	25	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023.
1K3 – Lungimea totală a liniilor de tramvai/metro noi sau îmbunătățite în	4	25	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023.

Etapă cheie de implementare	AP	Țintă 2018	Țintă 2023	Realizări 2018	Acțiune sugerată
conformitate cu contractele semnate					
1K4 - Obiectivele patrimoniului cultural restaurate conform contractelor de finanțare	5	1	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023.
1K5 - Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane conform contractelor semnate	9	1,200/9,600	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023.

Prelucrarea datelor SMIS de către echipa de evaluatori

Tabel 3 Etape cheie de implementare pentru Interreg RO-HU – obiective, etape și acțiuni sugerate

Etapă cheie de implementare	PA	Țintă 2018	Țintă 2023	Realizări 2018	Acțiune sugerată
K6/b - Număr de puncte de măsurare care beneficiază de proiectele selectate pentru sprijin	1	1	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023
K6/c - Număr de proiecte menite să sporească vizitele la situri de patrimoniu cultural și natural selectate pentru sprijin	1	5	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023
K7/b - Număr de km de drumuri nou construite pentru care se elaborează documentația tehnică	2	2.4	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023
K7/c - Număr de servicii de transport public care beneficiază de proiecte selectate pentru sprijin	2	1	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023
K8/b - Număr de proiecte legate de inițiativele comune locale de ocupare a forței de muncă și de formarea comună aprobate	3	5	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023

Etapă cheie de implementare	PA	Țintă 2018	Țintă 2023	Realizări 2018	Acțiune sugerată
K9/a2 - Număr de departamente de sănătate care beneficiază de proiecte selectate pentru sprijin	4	12	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023
K5/b - Populația care beneficiază de pe urma proiectelor selectate	5	97,00 0	0	N/A	Se omite din instrument deoarece nu s-a stabilit o țintă pentru 2023

Prelucrarea datelor eMS de către echipa de evaluatori

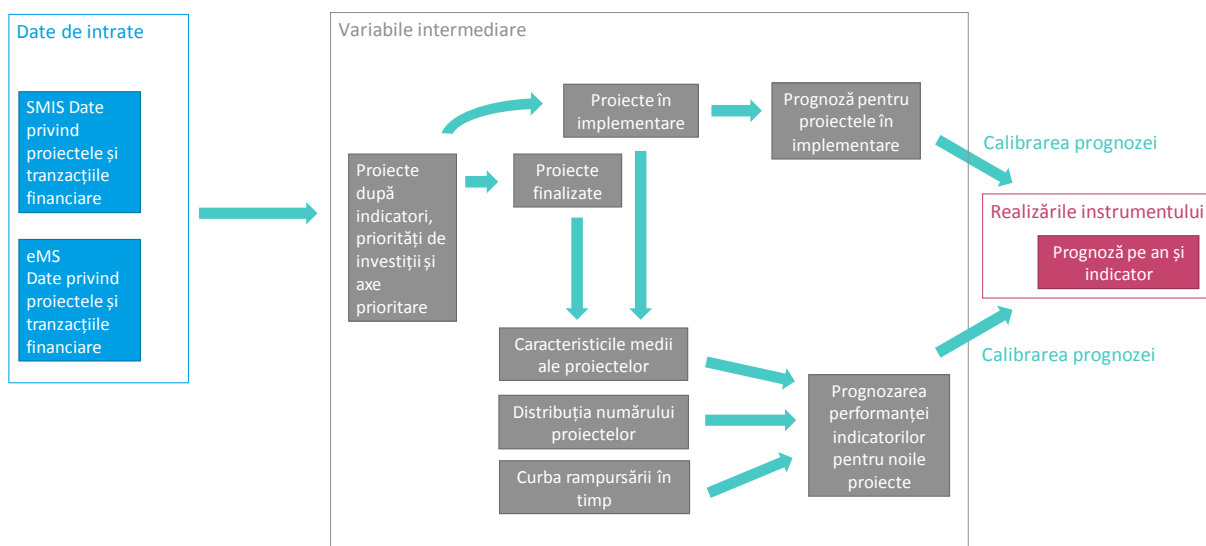
Logica generală de prognoză

Abordarea care a fost adoptată pentru a estima viitoarele progrese în direcția atingerii țintelor indicatorilor reflectă domeniul de aplicare și calendarul proiectului. Cerința este ca instrumentul să poată genera estimări pentru aproape 200 de indicatori răspândiți în opt programe operaționale și să fie operațional în primele zece săptămâni ale proiectului.

Prin urmare, abordarea prognozării indicatorilor se bazează pe o metodă standardizată și statistică, conform căreia proiectele progresează pe baza caracteristicilor proiectelor finalizate și în implementare, și se bazează în principal pe date administrative și de monitorizare care au fost deja colectate pentru fiecare proiect. Acest lucru face ca realizarea de previziuni pentru toți indicatorii de realizare să fie fezabilă și manevrabilă, iar rezultatele să fie comparabile.

O imagine de ansamblu a procesului de prognozare este prezentată în Figura 4 de mai jos. Mai multe detalii privind diferitele componente și variații ale metodei de prognozare la nivelul indicatorului sunt detaliate în secțiunile ulterioare ale raportului de față.

Figura 4 - Logica procesului de prognozare

Sursa: Cambridge Econometrics și QURES.

Instrumentul are la bază principalele date administrative de la Biroul de Evaluare Programe (preluate din SMIS) și Cooperare Teritorială (eMS). Datele administrative acoperă datele prestabilite, de monitorizare și financiare la nivel de proiect. Datele acoperă următoarele programe:

- POCU (Programul Operațional Capacitatea Umană);
- POCA (Programul Operațional Capacitate Administrativă);
- POR (Programul Operațional Regional);
- POC (Programul Operațional Competitivitate);
- POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare);
- POPAM (Programul Operațional Pescuit și Afaceri Maritime);
- Interreg V-A Romania-Bulgaria (eMS);
- Interreg V-A Romania-Ungaria (eMS).

Proiectele sunt grupate după indicatorii la care contribuie, iar indicatorii, în funcție de nivelul priorităților de investiții, sunt clasificați în indicatori fizici și financiari. Pentru fiecare raport se vor extrage cele mai recente date privind contribuțiile proiectelor la țintele indicatorilor de-a lungul timpului. De asemenea, proiectele sunt clasificate în proiecte finalizate și în proiecte în curs de desfășurare în momentul extragerii datelor.

Datele grupate la nivelul investițiilor prioritare sunt utilizate pentru a calcula caracteristicile medii ale proiectelor pentru proiectele finalizate și în curs de desfășurare, inclusiv:

- bugetul proiectului;
- durata proiectului;
- realizarea per proiect pentru fiecare indicator fizic.

Crearea unui profil clar al caracteristicilor și performanței medii a proiectelor anterioare este importantă în previziune, deoarece permite stabilirea unei legături între numărul de proiecte viitoare și performanța indicatorului pe axe prioritare/priorități de investiții (după cum se specifică în oferta tehnică). Aceasta oferă o măsură standardizată a performanței istorice, care poate fi înțeleasă și aplicată intuitiv pentru proiectele viitoare.

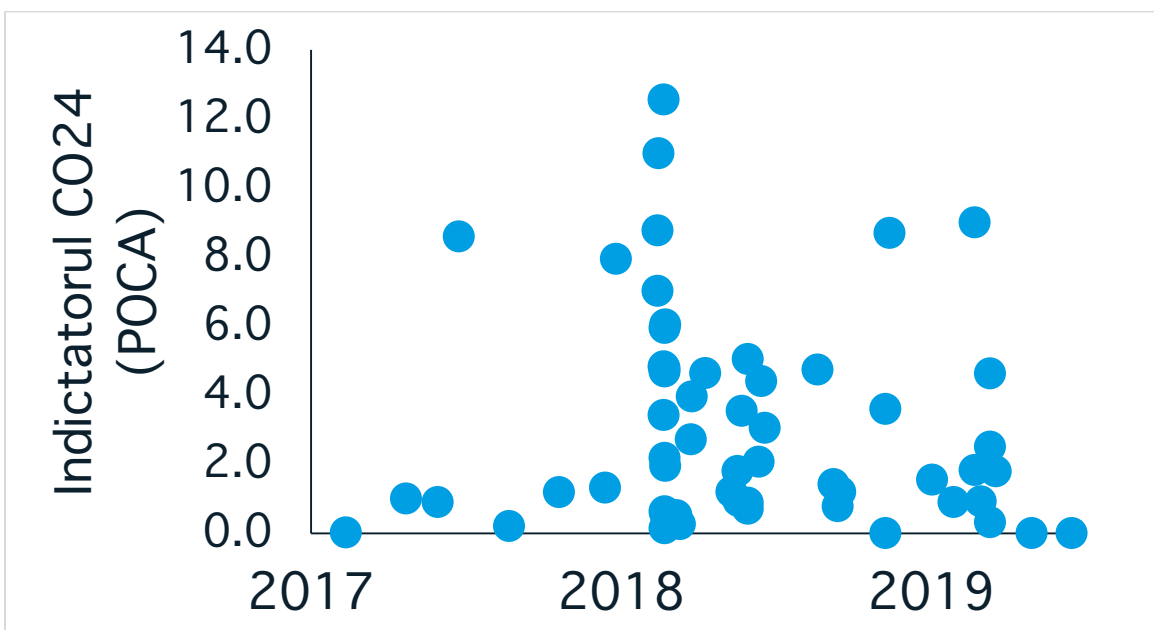
Logica pe care se bazează această abordare este aceea că alte tehnici care se bazează pe serii istorice pe perioade lungi (cum ar fi analiza seriilor de timp și regresia statistică) nu sunt realizabile având în vedere datele disponibile. Recenzia literaturii de specialitate a indicat că baza de date pentru programul anterior (2007-13) nu este adecvată, astfel utilizarea unui set de date istorice pe o perioadă mai lungă pentru a estima parametrii între variabilele de ieșire (realizări/output) și caracteristicile proiectului nu este posibilă.

Caracteristicile proiectului nu reprezintă rezultatul final al instrumentului, ci mai degrabă o variabilă intermediară care poate fi înțeleasă intuitiv de utilizator și moderată dacă este necesar. Ipoteza de lucru este că performanța viitoare a proiectului în îndeplinirea indicatorului este în concordanță cu performanța istorică medie a proiectelor care contribuie la indicator.

Precizia acestui parametru (și rațiunea de calibrare a utilizatorului) va depinde de măsura în care proiectele viitoare au caracteristici similare proiectelor anterioare la nivelul axelor prioritare. Performanța viitoarelor proiecte este inerent incertă și nu poate fi verificată cu siguranță. Cu toate acestea, testăm validitatea ipotezei de bază prin consultări cu actorii cheie atât în timpul dezvoltării metodei, cât și în timpul procesului de rafinare a previziunilor. De asemenea, vom testa validitatea prognozelor statistice prin măsurarea erorii de prognoză între primul și al doilea raport anual (descriș mai detaliat mai jos).

Așa cum s-a antemenționat în document, s-a testat deja ipoteza privind performanța medie a proiectelor cu actorii cheie prin organizarea unui focus grup, prin care am îmbunătățit metoda de previzionare prin considerarea performanței medii a proiectelor la priorități de investiții, în loc de axe prioritare, acolo unde este relevant și aplicabil a face acest lucru. Mai mult, avem în vedere că această testare și validare a utilizării caracteristicilor medii va implica validarea ipotezelor prognozate ale viitoarelor proiecte cu actorii cheie. Criteriile și procesul de utilizare sugerat pentru realizarea calibrării sunt enumerate mai târziu în această secțiune.

Figura 3. Progresul indicatorului CO24

Prelucrarea datelor SMIS de către echipa de evaluatori

În plus, se calculează valoarea cumulativă a proiectelor finalizate și în implementare pe an pentru fiecare prioritate de investiții. Instrumentul extrapolează numărul de proiecte noi în viitor pentru fiecare prioritate de investiții.

Previțiunile privind progresele viitoare în direcția atingerii țintelor indicatorilor se bazează pe:

- Realizarea viitoare a proiectelor în curs de implementare. Previțiunile indicatorilor fizici se bazează pe valoarea atinsă până în prezent și se presupune că evoluează în conformitate cu absorbția fondurilor până la finalizarea proiectului. S-ar putea ca unele proiecte să fie previzionate ca neatingându-și țintele. Previțiunile privind realizările indicatorilor financiari se bazează pe traiectoria rambursărilor existente, ajustată pentru finanțarea deja rambursată (ca procent din bugetul total al proiectului).
- Măsura în care proiectele își îndeplinesc obiectivele indicatorilor fizici a fost, de asemenea, explorată și testată metodic în contextul programelor operaționale. În special, am trasat diferența realizării proiectelor terminate (din raportul 18. Indicatori prestabiliți de realizare pe an) față de ținta proiectului, pentru a evalua empiric proporția de proiecte care își îndeplinesc sau depășesc obiectivele la nivelul programului operațional. S-au constatat diferențe mari în ceea ce privește ponderea proiectelor care și-au îndeplinit obiectivele de indicator în cadrul programelor operaționale. Proiectele din cadrul POCA, POC și POR au îndeplinit, în general, țintele indicatorilor (așa cum este detaliat în SMIS), în timp ce proiectele din cadrul POCU și POIM nu au reușit (rezultatele sintetizate sunt prezentate în tabelul 5). În general, s-a ajuns la concluzia că performanța medie a proiectului ar fi o estimare bună a rezultatelor viitoare ale indicatorilor pentru viitoarele obiective.
- Proiecte noi care vor începe în viitor și contribuția acestora la țintele indicatorilor fizici și financiari. Previțiunile noilor proiecte se bazează pe o estimare a numărului de proiecte suplimentare, ale căror dată de început se regăsește între data extragerii datelor și 2023, și pe realizările preconizate ale acestor noi proiecte, care se bazează pe performanța medie și rambursarea financiară a proiectelor finalizate și în curs de desfășurare de-a lungul timpului.

Tabelul 5. Realizarea indicatorilor pe program operațional

	100% realizat	100% sau mai mult	80%-120% realizat	0% realizat
POCA	75.3	89.8	86.8	0
POR	61.8	78.7	74.7	6.5
POIM	30.8	36.2	40	41.6
RO-BG	34.4	59.4	46.1	22.8
POCU	8.7	33.3	26.6	20.3
POR	61.5	68.1	77.4	6.6
POPAM*	N/A	N/A	N/A	N/A
RO-HU	13	47.8	26.1	21.7

Observație: pentru POPAM nu există date de monitorizare fizică, dar acest lucru nu este o problemă pentru instrument, deoarece acest PO analizează doar indicatorii care au ca unitate de măsură numărul de proiecte

Prelucrarea datelor SMIS și eMS de către echipa de evaluatori

Implicit, această metodă de prognozare conține ipoteze privind evoluția proiectelor cele în implementare și viitoare. Principalele ipoteze sunt următoarele:

- realizările viitoare ale proiectelor în implementare vor fi similare cu alte cele ale proiectelor din aceleași priorități de investiții. Caracteristicile medii ale proiectelor calculate pe baza proiectelor finalizate și în curs de implementare sunt utilizate pentru a estima realizările noilor proiecte.
- proiectele anterioare indică, în general, viitorul trend. Se presupune că numărul estimat de noi proiecte care încep în viitor se bazează pe tendințele istorice care încep 2014. Proiectele viitoare pot fi diferite de proiectele anterioare (finalizate și în desfășurare). Instrumentul de prognoză permite utilizatorului să calibreze caracteristicile medii ale proiectelor viitoare, dacă există motive întemeiate să creadă că vor fi diferite de proiectele anterioare.

Cu toate acestea, în unele cazuri, această metodologie standard de prognoză este invalidă, în special în cazurile în care numărul proiectelor care contribuie la prioritățile de investiții este scăzut. Variațiile acestei metodologii standard și indicatorii specifici la care se referă aceste variații sunt prezentate mai detaliat în continuare.

Prin posibilitatea de a calibra instrumentul de către utilizator, se oferă flexibilitatea de abatere de la prognoza statistică. Pentru calibrări se recomandă următoarele criterii și bune practici:

- Identificarea și documentarea ipotezelor false – Calibrarea efectuată de utilizatori are capacitatea de a îmbunătăți prognoza în situațiile în care ipotezele prognozei statistice sunt încălcate. Vom solicita părților interesate să ofere feedback sistematic cu privire la ipotezele cele mai importante care stau la baza previziunilor.
- Identificarea și documentarea surselor – În cazul în care un feedback calitativ din partea actorilor cheie indică faptul că o ipoteză/parametru specific al previziunilor statistice este falsă (de exemplu, ipoteze privind caracteristicile medii și performanța proiectelor în curs și viitoare), utilizatorul ar trebui să identifice, să descrie și să documenteze sursele utilizate pentru a ajunge la această concluzie. În cazul în care sursele sunt accesibile publicului, ar trebui furnizate link-uri. Actorilor

cheie li se va solicita să furnizeze opinii asupra (1) reprezentativității previziunilor pentru proiectele în implementare și (2) reprezentativitatea previziunilor pentru proiectele viitoare. În cazurile în care actorii cheie nu sunt de acord cu reprezentativitatea proiecțiilor statistice, vom analiza împreună cu actorii cheie informațiile specifice care stau la baza acestei aprecieri și de asemenea vom identifica care ipoteze ar trebui să fie modificate de către utilizator. Fiecare ipoteză va fi discutată ca fiind relevantă, concentrând parametrii pe care utilizatorii îi pot calibra în cadrul instrumentului de prognoză (documentați în alte secțiuni ale prezentului document). De exemplu, dacă proiectele anterioare durează în medie 1000 de zile și există motive să credem că proiectele viitoare vor fi mai scurte, atunci acest lucru ar trebui specificat și documentat.

- Elaborarea și documentarea logicii și a ipotezelor – Calibrările utilizatorului vor necesita raționament atent, utilizând surse identificate. Prin urmare, raționamentul și logica ar trebui, de asemenea, explicate și documentate, inclusiv orice ipoteze implicite formulate. O opțiune identificată pe parcursul focus grupului a fost aceea că, în cazurile în care numărul de proiecte în curs de implementare și finalizate până în prezent pentru un anumit indicator este scăzut, echipa de prognoză va identifica viitoarele cereri de contracte ca modalitate de determinare a profilului proiectelor viitoare.

Teste empirice noi vor fi efectuate între primul și al doilea raport anual. Prin actualizarea previziunilor pentru cel de-al doilea raport anual, echipa de evaluare va avea oportunitatea de a:

- evalua gradul în care previziunile pentru primul raport anual („prima prognoză”) sunt în concordanță cu cele mai recente date din SMIS și eMS în pregătirea celui de-al doilea raport anual;
- evalua gradul în care ipotezele care stau la baza primei previziuni diferă substanțial de caracteristicile calculate pentru cel de-al doilea raport anual utilizând datele actualizate;
- evalua modul în care metodologia sau ipotezele ar putea fi actualizate, fără a sacrifica, în același timp, comparabilitatea previziunilor între indicatori și programele operaționale.

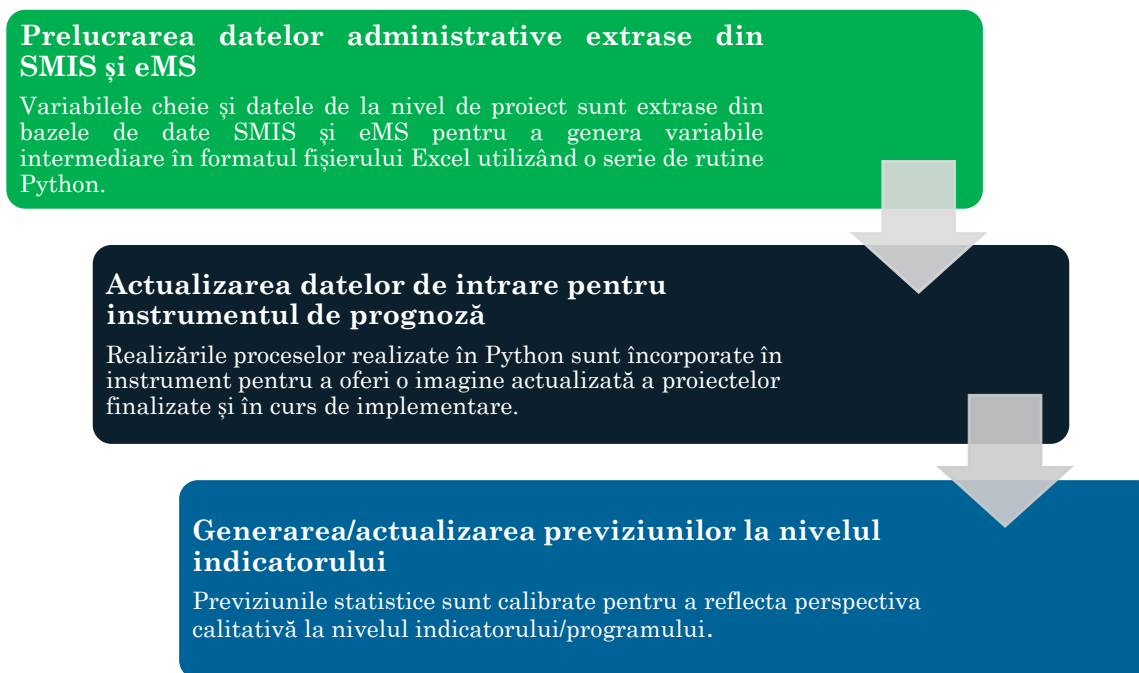
Procesul este comparabil din punct de vedere conceptual cu tehnicile de prognoză statistică „prin sub-eșantionare, prin evaluarea exactității primei prognoze cu rezultatele datelor. Echipa de evaluare va reflecta asupra acestor puncte va fi luată în considerare în contextul calendarului și resurselor disponibile pentru implementare.

În același timp, beneficiile testării ulterioare a ipotezei de bază ar trebui avute în vedere în contextul potențialelor dezavantaje ale numeroaselor modificări aduse indicatorilor individuali. Calibrarea este necesară pentru a surprinde caracteristicile specifice ale indicatorilor individuali sau ale programelor operaționale, însă unul dintre avantajele metodologiei aplicate și propuse în propunerea tehnică constă în faptul că previziunile sunt coerente și comparabile între indicatori; Abordarea uniformă și relativ simplă este, de asemenea, trasabilă, asigurând transparența și punerea în aplicare a unui număr mai mare de indicatori prognozați. O prognoză cu prea multe ajustări riscă să fie părtinitoare față de convingerile existente ale utilizatorilor.

Actualizarea previziunilor

Procesul de prognozare și calibrarea rezultatelor sunt integrate într-un instrument care prezintă estimări ale realizărilor proiectelor pentru 2020, 2021, 2022 și 2023. Instrumentul cuprinde o serie de fișiere Excel, dedicând un fișier Excel (spreadsheet) pentru fiecare program operațional. Procesul practic de elaborare a previziunilor indicatorului (și a actualizărilor ulterioare) urmează structura evidențiată în Figura .

Figura 4 - Actualizarea previziunilor

Sursa: Cambridge Econometrics și QURES.

Date de intrare pentru instrumentul de prognoză

Principalele contribuții la instrumentul de prognoză sunt datele la nivel de proiect din cadrul eMS pentru cele două programe de cooperare teritorială (România-Bulgaria și România-Ungaria) și SMIS pentru celelalte șase programe operaționale la nivel național. Această secțiune descrie caracteristicile și utilizarea acestor două surse de date în detaliu.

Deși dimensiunea bazelor de date este mare, evaluatorii au identificat lipsa următoarelor aspecte:

- În baza de date SMIS, au fost identificate următoarele lacune:
  - lipsa datelor de început și de încheiere ale proiectelor în două programe (POPAM, și POR, într-o măsură mai mică);
  - valori lipsă pentru indicatorii de realizare (pentru doi indicatori din POC);
  - pentru unele etape cheie de implementare din programele POIM și POR, nu există date suficiente în SMIS pentru a identifica ce proiecte contribuie la valoarea acestor etape, deci nu pot fi previzionate;
  - Indicatorul CO30 nu a fost găsit în datele SMIS pentru POIM;
  - potrivire nereușită între datele financiare, de monitorizare și de proiect
- În baza de date eMS, nu au fost identificate lacune. Baza de date era completă.

În ambele cazuri, datele disponibile care au fost extrase au fost de calitate rezonabilă. Abordarea previziunii a necesitat conectarea proiectelor în mai multe baze de date din SMIS și eMS. În unele cazuri, datele de monitorizare sunt prezente, dar lipsesc înregistrări ale proiectului. Aceste cazuri au fost omise din procesul

de prognoză. De asemenea, am validat acuratețea datelor prin verificarea coerenței realizărilor cu obiectivele proiectului și identificarea celor mai complete înregistrări de date în cazuri de duplicare a înregistrărilor.

Pentru indicatorii de realizare din cadrul de performanță, toate programele operaționale au avut indicatori la care în prezent niciun proiect nu contribuie pe baza datelor din SMIS și eMS și, prin urmare, progresul până în prezent este zero. Discuțiile ulterioare cu clientul și autoritățile de gestionare ne vor permite să stabilim dacă este o problemă de completare a datelor sau dacă datele reflectă lipsa de proiecte finalizate sau în derulare în sprijinirea realizării acelor indicatori și ținte indicatoare.

Restul acestei secțiuni descrie câmpurile care sunt extrase din fiecare dintre caracteristicile și utilizarea acestor două surse de date mai detaliat.

SMIS

Tabel detaliază câmpurile extrase pentru a fi utilizate în instrumentul de prognoză.

Tabel 6 - Variabile extrase din SMIS

Variabilă	Utilizarea în cadrul procesului de prognoză
AXA_PRIORITARA	Axa prioritară
BUGET_PUBL_TOT_ELIG	Furnizează numitorul în calcularea fondurilor proiectului de-a lungul timpului, pentru a trasa plata fondurilor pe durata proiectului.
BUGET_TOTAL_ELIG_REG_MAI_DEZV	Furnizează numitorul în calcularea fondurilor proiectului de-a lungul timpului, în cazurile în care indicatorii diferă în funcție de tipul de regiune.
BUGET_TOTAL_ELIG_REG_SUBDEZV	Furnizează numitorul în calculele fondurilor proiectului de-a lungul timpului, în cazurile în care indicatorii diferă în funcție de tipul de regiune.
COD_SMIS	Identificator unic de proiect.
COMMON_OUT_IND_CODE	Identificarea indicatorului la care se referă valorile de monitorizare a progresului, pentru a surprinde realizarea proiectelor finalizate și în curs de implementare în momentul prezentării raportului de progres.
CONTRIBUTIE_UE (IMPL_AUT_CR_PLATA)	Autorizațiile de plată ale fondurilor UE constituie o componentă a fondurilor absorbite de către fiecare proiect de-a lungul timpului.
CONTRIBUTIE_UE (IMPL_AUT_CR_RAMBURS)	Autorizațiile de rambursare a fondurilor UE constituie o componentă a fondurilor absorbite de către fiecare proiect de-a lungul timpului.
DATA_AUTORIZ_RAMBURS	Data plății este procesată și exprimată în raport cu data de încheiere a proiectului.
DATA_AUTORIZARE	Data plății este procesată și exprimată în raport cu data de încheiere a proiectului.
DATA_INCEPERE_PR	Data începerii proiectului.
DATA_INCHEIERE_PR	Data încheierii proiectului.
DATA_INREG_AUTORIZ_CP	Data plății este reprezentată în raport cu data de începere a proiectului.
DATA_ATING_INDIC	Data de raportare a indicatorului fizic.
LESS_PERC	Identificarea rezultatelor indicatorilor, în cazurile în care sunt disponibili indicatori de monitorizare diferiți

NR_OBIECTIV_SPECIFIC	pentru regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate. Obiectivele specificela care contribuie fiecare proiect, variabilă utilizată pentru clasificarea proiectelor în funcție de indicatori.
NR_ORDINE_AP	Axa prioritară la care se referă proiectul (pentru a clasifica proiectele).
PRIORITATE_INVESTITIE	Prioritatea de investiții la care se referă proiectul (utilizată pentru a calcula mediile proiectului la acest nivel).
REG_DEZV	Identificarea obiectivelor pentru indicatori care se referă la regiunile mai puțin dezvoltate.
REG_MAI_PUTIN_DEZV	Identificarea obiectivelor pentru indicatorii care se referă la regiunile dezvoltate.
STATUS_ULTIM	Identificarea proiectelor anulate.
VALOARE_TOTALA_AUTORIZATA	Autorizațiile de prefinanțare pentru fondurile UE constituie o componentă a contribuției fiecărui proiect la indicatorii financiari de-a lungul timpului.

Prelucrarea datelor SMIS de către echipa de evaluatori

Pentru unele programe operaționale, datele pentru variabilele enumerate în tabelul 5 lipsesc și, prin urmare, sunt insuficiente pentru a construi instrumentul de prognoză conform metodei generale. În aceste cazuri, câmpuri alternative de date sunt extrase din SMIS și eMIS pentru a acționa ca reprezentanți. Aceste excepții și utilizarea lor sunt detaliate în tabelul 6.

- În programul POPAM, datele de început (DATA_INCEPERE_PR) și data de încheiere (DATA_INCHEIERE_PR) ale proiectelor lipsesc;
- În programul POC, lipsa datelor privind realizările pentru regiuni mai dezvoltate și regiuni mai puțin dezvoltate pentru următorii indicatori:
  - 3S17 - Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație și
  - 3S15 - Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online

Tabelul 7: Date suplimentare din SMIS - cerințe specifice programului

Domeniu	Utilizați în cadrul procesului de prognoză	Programe pentru care sunt utilizate aceste variabile
REG_DEZV & REG_MAI_PUTIN_DEZV (PROIECTE_IP_REALIZARE)	Folosit pentru a completa indicatorii 3S15 și 3S17 unde datele nu sunt disponibile în baza de date de monitorizare	POC
DATA_SEMNARE_CONTRACT (ACHIZITII_PLANIFICARE), DATA_AUTORIZ_RAMBURS (IMPL_AUT_CR_RAMBURS)	Folosit pentru a completa datele de început și sfârșit ale proiectului unde lipsesc	POPAM

Prelucrarea datelor SMIS de către echipa de evaluatori

- În programul POR, lipsa pentru un număr mic de proiecte a datelor de început (DATA_INCEPERE_PR) și de încheiere (DATA_INCHEIERE_PR) ale proiectelor lipsesc. Acestea au fost excluse deoarece, în general, există un număr mare de proiecte cu datele necesare care să susțină prognoza.
- În programul POIM, datele pentru indicatorul CO30 (Energie din surse regenerabile: capacitate suplimentară de a produce energie din surse regenerabile) nu sunt disponibile. Deși din iscuțiile cu Autoritatea de Management a reieșit faptul că aceste date sunt disponibile, nu am primit aceste date.

eMS

Tabelul 8 prezintă variabilele care sunt extrase pentru utilizare în instrumentul de previzionare. Întrucât nu au fost identificate lacune în datele eMS, procesul de estimare a indicatorilor nu necesită date suplimentare pentru programele transfrontaliere care se bazează pe datele eMS (programele Interreg România-Ungaria și Interreg România-Bulgaria).

Tabelul 8: Câmpuri extrase din eMS

Domeniu	Utilizați în cadrul procesului de prognoză
Numărul proiectului / ID-ul operației	Identificator unic al proiectului
Axa prioritară	După cum este etichetat
Data de început a proiectului	După cum este etichetat
Date de finalizare a proiectului	După cum este etichetat
Situația proiectului	Identificarea proiectelor anulate
Total valoare sumă certificat flc D - E R D F	Folosit pentru identificarea plății fondurilor pentru indicatorii financiari.
Bugetul total al partenerilor B - E R D F	Folosit pentru identificarea bugetului total al proiectului.
Indicator (numele indicatorului)	Identificarea indicatorului la care se referă valorile de monitorizare a progreselor, pentru a surprinde realizarea proiectelor finalizate și în curs de implementare în momentul transmiterii raportului de progres
[An]	Valoarea cumulată a indicatorului de monitorizare (defalcat pe an).

Prelucrarea datelor eMS de către echipa de evaluatori

Descrierea detaliată a procesului de prognoză

Metodologia și procesul de prognoză adoptă o abordare bazată pe date și folosește surse administrative pentru a înțelege caracteristicile proiectelor, traiectoria proiectelor în implementare și parcursul proiectelor viitoare. Această secțiune prezintă mai întâi procesul de bază utilizat pentru prognozarea indicatorilor. În continuare, sunt prezentate excepțiile pentru care au fost necesare abateri de la metoda de bază.

Procesul de bază pentru prognozarea valorilor indicatorilor

Procesul de bază pentru a genera prognoze pentru fiecare indicator implică următorii pași:

PASUL 1: Procesarea și verificarea datelor de monitorizare SMIS și eMS

În primă instanță, datele SMIS și eMS sunt extrase, organizate și verificate automat folosind instrumente și programe operate prin Python. Aceste programe realizează următoarele operațiuni:

- Identificarea și împărțirea datelor în funcție de programul operațional, axa prioritara și prioritatea de investiții. Nu se iau în considerare datele privind axele prioritare care privesc „asistența tehnică”.
- Potrivirea datelor în diferite baze de date (de exemplu, între raportul care conține date privind monitorizarea datelor și raportul care conține informațiile despre proiect). Acest lucru a fost realizat pe baza codului de identificare SMIS al fiecărui proiect.
- Clasificarea proiectelor în proiecte „finalizate” și proiecte „în implementare”. Aceste două tipuri de proiecte vor avea tratamente diferite (după cum se specifică mai jos).
- Verificarea unor lacune în date, cum ar fi: datele de început și sfârșit ale proiectelor care lipsesc, informații lipsă despre împărțirea între regiunile mai puțin dezvoltate și cele mai dezvoltate, secțiuni de date pentru care nu există intrări de monitorizare. Pașii de urmat pentru a rezolva aceste lacune de date sunt discutați în secțiunea „Excepții”.

PASUL 2: Calcularea contribuției proiectelor finalizate

Contribuția proiectelor finalizate pentru indicatorii fizici și financiari este însumată la nivelul priorității de investiții. Indicatorii financiari sunt preluați din bazele de date referitoare la plată¹⁶⁶ (inclusiv pre-finanțare și rambursare), iar indicatorii fizici sunt preluați din baza de date de monitorizare. Deoarece aceste proiecte sunt finalizate, nu sunt necesare alte proiectii sau extrapolări.

PASUL 3: Estimarea contribuției preconizate a proiectelor în implementare

Estimarea contribuției preconizate a proiectelor în implementare urmează un proces similar cu proiectele finalizate și se bazează pe aceleași baze de date. Spre deosebire de proiectele finalizate, totuși, contribuția fiecărui proiect în derulare trebuie să fie prognozată pentru restul perioadei respective.

Pentru indicatorii financiari, estimarea se bazează pe bugetului proiectului - se presupune că fiecare proiect va rambursa 100% din buget până la data de încheiere a acestuia. În cazul în care fondul proiectului depășește bugetul, se utilizează datele privind plățile și nu se mai presupun alte plăți (deoarece nu există fonduri eligibile disponibile).

Pentru indicatorii fizici, datele de monitorizare sunt extrapolate pe baza proporției din proiectele finalizate (până la data introducerii ultimelor date). În prezent, se presupune că finalizarea proiectului este liniară pe durata de viață a proiectului (dacă a trecut 50% din perioada proiectului, se presupune că 50% din proiect a fost finalizat). Există posibilitatea de a perfecționa în continuare această ipoteză acolo unde este necesar, iar astfel de rafinări pot fi implementate în interfața instrumentului.

Pentru proiectele finanțate de Fondul Social European (FSE), în special POCU și POCA, se va utiliza un set suplimentar de date pentru a determina progresele pe perioada implementării proiectelor. În primul rând, dacă este necesar, realizarea până în prezent a acestor proiecte va fi actualizată, astfel încât să utilizeze cele mai recente rezultate ale indicatorilor. Performanța proiectelor în implementare va fi proiectată pe durata proiectului în fiecare an, nu doar la finalizarea acestuia. În al doilea rând, distribuția performanței indicatorilor fizici pe durata proiectului va fi dezvoltată în continuare, pentru a îmbunătăți profilul anual al previziunilor pentru îndeplinirea indicatorii de realizare de către proiectele viitoare.

---

¹⁶⁶Bazele de date în cauză sunt: 21. Autorizări cereri de pre-finanțare, 22. Autorizări cereri de plată și 23. Autorizări cereri de rambursare.

Această analiză se face de la proiect la proiect (prin urmare pot fi diferențiate axele prioritare și prioritatea de investiții). Abordarea generală presupune că contribuția finală preconizată a unui proiect este realizată la data prevăzută pentru încheierea proiectului.

PASUL 4: Generarea distribuției cumulative a proiectelor

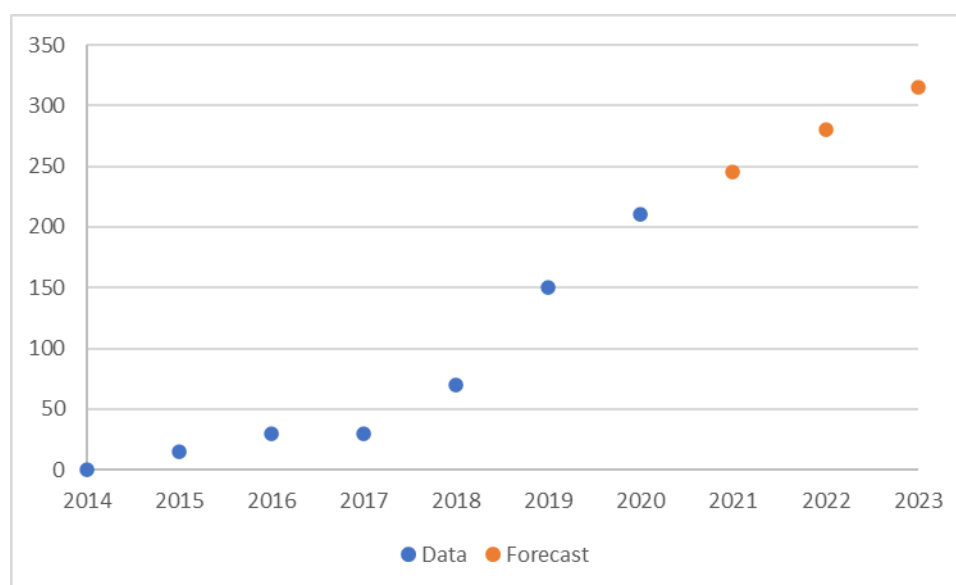
Pentru a construi o bază solidă în ceea ce privește volumul proiectelor anterioare și traiectoria proiectelor noi preconizate, numărul cumulat de proiecte este cuantificat. Acest lucru se realizează prin crearea unei „funcții de distribuție cumulative”, care mapează numărul de proiecte contractate (începute) actuale pentru fiecare prioritate de investiții. Această curbă este apoi extrapolată pentru a prognoza traiectoria proiectelor viitoare pentru fiecare prioritate de investiții. În general, curba este extrapolată linear în felul următor - rata estimată de contractare a proiectelor noi este estimată (din observații) și aceasta se aplică ca o rată fixă în anii viitori.

Motivul pentru care se presupune liniaritatea este, în principal, lipsa observațiilor disponibile la nivelul indicatorilor și axelor prioritare/priorităților de investiții. Tehnicile mai complexe (de exemplu, regresia univariată, analiza seriilor de timp) ar necesita un număr mai mare de observații decât cele disponibile. În plus, în cazul în care există puține observații, acest lucru limitează, de asemenea, măsura în care proiecțiile alternative (de exemplu, creșterea exponențială) pot fi testate cu datele istorice.

În esență, această metodă urmărește să formuleze proiecții rezonabile pentru proiecte, având în vedere necesitatea distribuirii proiectelor pe axe prioritare și priorități de investiții. În unele cazuri, ar putea exista suficiente date disponibile pentru a permite realizarea unei curbe neliniare instrumentului în viitor. Acest lucru ar putea lua forma unei curbe exponențiale (dacă ne așteptăm ca rata de noi proiecte să crească în timp) sau a unei distribuții normale cumulative (dacă ne așteptăm ca rata de noi proiecte să se diminueze spre sfârșitul perioadei de program).

Așa cum se arată în exemplul din Figura 4 pentru o prioritate de investiții, 70 de proiecte au fost contractate până la începutul anului 2018. Pe măsură ce 80 de proiecte noi au fost contractate pe parcursul anului 2018, numărul cumulat de proiecte a crescut la 150 la începutul anului 2019. Deoarece 60 de proiecte suplimentare au fost contractate în 2019, până la începutul anului 2020, numărul cumulat de proiecte contractate a crescut la 210. Deoarece 2019 este ultimul an pentru care sunt disponibile date (până la data extragerii datelor), valorile pentru restul anului 2020 și din 2021 se prognozează (pe baza ratei de contractare în perioada 2014-19: 210 proiecte contractate în timp de șase ani).

Figura 5: Exemplu de distribuție cumulativă a proiectelor (numărul de proiecte contractate la începutul anului)

PASUL 5: Estimarea caracteristicilor medii ale proiectului

În următorul pas se obține o estimare pentru caracteristicile medii ale proiectelor (bugetul, durata, realizarea pe proiect pentru fiecare indicator fizic), pentru a înțelege contribuțiile tipice pe care proiectele le fac de-a lungul indicatorilor financiari și fizici. Profilul proiectelor se realizează pe baza mediei indicatorilor de realizare ai proiectelor finalizate, la nivel de prioritate de investiții. Pe lângă valorile medii ale realizărilor proiectelor pe indicatori, profilul proiectelor include media bugetului și durata medie a acestora. În cazurile indicatorilor și priorităților de investiții, există puține sau deloc observații ale proiectelor finalizate, eșantionul este extins pentru a include proiecte în derulare și sunt utilizate realizările preconizate ale acestora (vezi PASUL 3).

PASUL 6: Estimarea curbelor de plată ale finanțării

Distribuția tipică a finanțării pe parcursul perioadei de proiect este estimată pentru a informa mai bine estimările pentru indicatorii financiari. Aceasta se face în două etape. În primul rând, toate proiectele observate (finalizate și în implementare până în prezent) sunt reunite în fiecare program operațional pentru a construi o relație generală între procentul de finalizare a proiectului (în timp) și procentul de fonduri plătite. Observațiile sunt reunite inițial, deoarece acest proces de potrivire a datelor este solicitant având în vedere numărul de observații. În continuare, curba proporțională este adaptată fiecărei priorități de investiții folosind durata medie a proiectului. Aceasta are ca rezultat o expresie a distribuției fondurilor plătite de an, care este, de asemenea, adaptată fiecărei priorități de investiții.

PASUL 7: Estimarea contribuției proiectelor viitoare (front-end)

Pașii 4-6 oferă informații despre numărul proiectat și caracteristicile proiectelor viitoare. Pasul 7 combină aceste informații pentru a produce o previziune a valorilor indicatorilor pentru perioada 2020-2023. Aceasta presupune, în primul rând, estimarea contribuției totale a proiectelor viitoare până la anul de început al previzionării. Acest lucru se realizează prin înmulțirea numărului de proiecte nou-începute în fiecare an cu caracteristicile medii ale proiectelor. În continuare, procesul implică distribuirea contribuției proiectelor la indicatorii fizici și financiari pe parcursul anilor care urmează după anul de început. Contribuțiile la indicatorii financiari sunt calculate pe baza curbei de plată (Pasul 6). Contribuția estimată la indicatorii fizici este alocată datei de finalizare a proiectului.

PASUL 8: Estimarea totalurilor în modelul (front-end)

Pentru proiectele viitoare și în curs de derulare sunt prezentate prognozele statistice, dar utilizatorul este capabil să înlocuiască sau să ajusteze estimările pe baza propriei înțelegeri a perspectivei sau a contextului proiectului. Un ultim pas este să însumăm valorile indicatorilor pentru proiectele viitoare și în curs de desfășurare (după ajustarea utilizatorului) și proiectele finalizate pe an pentru a produce o previziune a titlului.

Excepții

În unele cazuri, metoda de bază a trebuit să fie ajustată din cauza situației și caracteristicilor unor anumiți indicatori. Aceste excepții și ajustările necesare sunt enumerate mai jos. Indicatorii la care se aplică aceste excepții și ajustări sunt prezentați în tabelul 5.

- (1) **Indicatorul fizic are ca unitate de măsură numărul de proiecte** - În aceste cazuri, numărul proiectelor este obținut folosind rapoartele 18 și 28 care conțin informații despre proiecte. Distribuția realizărilor indicatorilor între regiunile mai dezvoltate și mai puțin dezvoltate este estimată folosind pro rata stabilită la nivelul programelor.
- (2) **Indicator fizic încadrat în baza de date PROIECTE REALIZARE** - Indicatorul fizic nu este disponibil în bazele de date obișnuite de monitorizare (rapoartele 18 și 19), ci poate fi găsit în baza de date care conține indicatori prestabiliti de realizare pentru fiecare proiect, raportul 16. Procesul de estimare este în mare parte neschimbat, dar divizarea între regiunile mai puțin dezvoltate și mai dezvoltate este identificată folosind variabilele: „REG_DEZV” și „REG_MAI_PUTIN_DEZV”.
- (3) **Indicatorul corespunde proiectelor care îndeplinesc un anumit obiectiv** - O mapare între obiectivul referitor la indicator și codurile obiectivelor specifice din SMIS sunt create folosind informațiile din logica de intervenție. De exemplu, indicatorul 5S77 se referă în mod specific la proiecte care „susțin dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde în administrația publică pentru optimizarea proceselor de luare a deciziilor”. Acest obiectiv poate fi asociat cu codurile obiective specifice din SMIS (OS1.1), permițând utilizatorului să filtreze proiectele care vizează acest obiectiv. Prin urmare, datele de monitorizare (sau datele de contorizare a proiectelor) pentru acești indicatori sunt filtrate pentru a include doar intrările proiectelor care corespund acestor obiective specifice.
- (4) **Indicatorul este o etapă cheie de implementare, fără o țintă pentru 2023** - Această variabilă este exclusă din instrument.
- (5) **Indicatorul este o etapă cheie de implementare, iar includerea/excluderea acestuia este ambiguă** - Se vor face analize suplimentare, totuși, indicatorul este exclus din versiunea actuală a instrumentului.
- (6) **Indicatorul este un subset al unui alt indicator pentru proiectele care au fost lansate** - Deoarece indicatorul se referă în mod specific la proiectele lansate, indicatorul nu face decât să corespundă rezultatele pentru proiectele aflate în derulare și finalizate (proiectele viitoare care nu au fost încă lansate sunt excluse).
- (7) **Indicatorul conturează un alt indicator deja inclus în instrument** - În aceste cazuri, indicatorul nu este inclus, deoarece se pot obține inferențe de la primul indicator.
- (8) **Valorile prognozate pentru proiectele aflate în derulare pentru POR și POCU** sunt foarte departe de țintă, pe baza metodologiei de prognoză implicită. Pentru aceste programe, a fost adoptată o abordare alternativă pentru a calcula realizarea indicatorilor fizici a proiectelor în derulare. Abordarea alternativă presupune că proiectele în curs vor îndeplini în totalitate obiectivele prestabilite ale indicatorilor fizici. Valorile țintă pentru aceste proiecte sunt obținute din variabila TARGET_TOTAL_VALUE din raportul 18. Indicatori prestabiliți de realizare (pe an), și din variabila VALOARE_TINTA din raportul 16. Proiecte – Indicatori prestabiliti de realizare.
- (9) **Datele de început și sfârșit ale proiectelor aferente POPAM sunt imputate pentru majoritatea proiectelor** - Deoarece datele de început și de sfârșit¹⁶⁷ lipsesc pentru majoritatea proiectelor, valorile sunt completate pe baza următoarelor surse:
  - a. Datele de început ale proiectului sunt completate cu cea mai timpurie dată disponibilă pentru un proiect dat în variabila DATA_SEMNARE_CONTRACT din raportul 14. Achiziții

---

¹⁶⁷ Câmpurile SMIS, DATA_INCEPERE_PR și respectiv DATA_INCHEIERE_PR.

planificare. Datele rămase de început ale proiectului sunt completate cu cea mai timpurie dată disponibilă pentru tranzacțiile referitoare la fiecare proiect din câmpul DATA_AUTORIZ_RAMBURS din tabelul IMPL_AUT_CR_RAMBURS.

- b. Ulterior, lipsa datelor de finalizare ale proiectelor sunt calculate pe baza datelor de început și duratei medii a proiectelor, estimată folosind proiectele în care atât datele de început cât și cele de sfârșit sunt disponibile.
- c. Dacă data de finalizare imputată a unui proiect este mai târzie decât data de extragere și proiectul este raportat în raportul 16 Proiecte – Indicatori prestabiliti de realizare, data sa de sfârșit este setată ca fiind egală cu data de extragere a datelor.

Deoarece acești pași prezintă incertitudini, curba de plată a finanțării nu a putut fi obținută în mod fiabil pentru POPAM. Avem în vedere alte discuții cu Autoritatea de Management, în vederea identificării și obținerii datelor de monitorizare privind datele de început și de încheiere ale proiectelor. Prin urmare, proiecțiile de plată financiară pentru proiectele în curs de desfășurare și viitoare sunt obținute folosind curba de plată estimată pentru POCU.

- (10) **Valoarea indicatorului fizic POPAM 4.1** - Contribuția la valoarea indicatorului fizic se presupune realizată la începerea unui proiect care vizează indicatorul și nu la finalizarea proiectului.

Tabelul 9 Excepții de la metoda generală de calcul a indicatorilor

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
POCA										
5S77 - Proiecte care sprijina dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică pentru optimizarea proceselor decizionale	✓		✓							
5S78 - Proiecte care urmăresc îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar	✓		✓							
5S79 - Proiecte care sprijina optimizarea structurilor și proceselor din cadrul autorităților și instituțiilor publice locale	✓		✓							
5S80 - Proiecte care privesc îmbunătățirea calității și transparenței actului de justiție	✓		✓							
POR										
Toți indicatorii fizici								✓		
PA1, C002 și 1S2		✓								
1K1 - Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat				✓						
1K2 - Operațiuni contractate destinate transportului public și nemotorizat				✓						

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1K3 - Lungime totala a liniilor noi sau imbunatatite de tramvai/și metrou conform contractelor semnate				✓						
1K4 - Obiective de patrimoniu cultural restaurate conform contractelor de finanțare				✓						
1K5 - Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane conform contractelor încheiate				✓						
1K6 - Suprafață de teren pentru înregistrare în SICCF conform contractelor de achiziție încheiate				✓						
1K7 - Operațiuni contractate					✓					
1K8 - Entități de transfer tehnologic sprijinite conform contractelor de finanțare					✓					
1K9 - Număr de întreprinderi care beneficiază de grant conform contractelor de finanțare					✓					
POPAM										
Toți indicatorii		✓							✓	
4.1										✓
POC										
3S15 - Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online		✓								
3S17 - Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație		✓								
3S21 - Contracte de achiziții încheiate pentru proiectele care vizează 36 de evenimente de viața (Nivel de sofisticare IV)				✓						
3S22 - Contracte de achiziții încheiate pentru proiecte care vizează implementarea Web 2.0 OER în educație în 2000 de școli				✓						
POIM										
2S9 - Lungimea liniilor de cale ferată renovate sau modernizate cuprinse în proiectele majore transmise Comisiei Europene spre aprobare					✓		✓			
2S10 - Lungimea liniilor de cale ferată renovate sau modernizate cuprinse în proiectele majore transmise Comisiei Europene spre aprobare					✓		✓			
2S34 - Populația suplimentară care beneficiază de o mai bună epurare a apelor uzate din proiectele transmise spre aprobare Comisiei Europene					✓					
2S35 - Populația suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă din proiectele transmise spre aprobare Comisiei Europene					✓					

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
2S45 - Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune ce urmează a fi elaborate și aprobate din proiectele contractate					✓					
2S46 - Habitate de interes comunitar preconizate a fi sprijinite în vederea obținerii unui stadiu de conservare mai bun din proiectele contractate					✓		✓			
2S51 - Populația care va beneficia de măsuri de protecție împotriva inundațiilor din proiecte contractate					✓					
2S52 - Lungimea de plajă și/sau faleză protejată inclusă în proiecte majore transmise COM					✓					
2S59 - Capacitate instalată pentru producția de energie regenerabilă din proiecte contractate					✓					
2S60 - Capacitate instalată pentru producția de energie în cogenerare de înaltă eficiență din proiecte contractate					✓					
2S63 - Lungimea rețelei termice propuse spre reabilitare/extindere în contracte de achiziții publice semnate				✓						
2S64 - Lungimea rețelei termice propuse spre reabilitare/extindere incluse în proiectul major transmis Comisiei Europene spre aprobare					✓					
RO-BG										
1K1 - Numărul de KM de drumuri care trebuie modernizați sau reconstruiți pentru care au fost lansate ofertele						✓				
RO-HU										
K5, K6, K7, K9 -Toți				✓						

Prelucrarea datelor SMIS și eMS de către echipa de evaluatori

Rezultatele instrumentului

Structura fiecărui fișier Excel este standardizată pentru a urma aceeași structură.

- **Proiecții** Această fișă oferă rezultatele cheie al exercițiului de prognoză. Fișa prezintă prognoze ale realizărilor anuale pentru fiecare indicator, precum și ținta pentru 2023. Acest lucru permite utilizatorului să evalueze progresul către obiectivele indicatorului în funcție de cadrul de performanță (bazat pe proiecte finalizate, realizarea estimată a proiectelor în curs de finalizare și realizarea estimată a proiectelor noi viitoare). Realizarea prognozei pe an este prezentată pentru totalul proiectelor finalizate, în curs de implementare și proiectele viitoare, precum și pentru fiecare dintre aceste componente în mod separat. Un exemplu de bază de date pentru output pentru programul de competitivitate este prezentat în Figura 5.

Tabelul 8. Fișa Proiecții din Instrumentul de previzionare

PA	PI	Indicator	Region	Target	Total				Finalised	
					2,020	2,021	2,022	2,023	2020	2021
1	1	5F1	More developed	63,183,542	620,833,075	738,343,436	775,234,813	778,349,280	71,221,382	71,2
1	1	5F1	Less developed	263,199,437	2,434,035,605	2,894,746,285	3,039,382,557	3,051,593,129	279,230,432	279,2
1	1	5S77	More developed	16	35	36	46	57	29	29
1	1	5S77	Less developed	69	131	136	174	215	109	109
1	1	5S78	More developed	2	29	29	30	30	29	29
1	1	5S78	Less developed	8	110	111	111	112	109	109
2	1	5F2	More developed	5,369,985	37,310,626	38,222,458	39,189,561	39,270,152	1,496,272	1,4
2	1	5F2	Less developed	18,810,325	238,999,017	255,731,414	273,478,056	274,956,943	27,457,069	27,4
2	1	5S79	More developed	68	5	5	6	7	4	4
2	1	5S79	Less developed	284	50	50	78	108	41	41
2	1	5S80	More developed	2	4	4	5	6	4	4
2	1	5S80	Less developed	8	42	42	45	48	41	41

Prelucrarea datelor SMIS de către echipa de evaluatori

- **Realizări finalizată.** Această fișă prezintă la nivelul indicatorului realizarea cumulativă a proiectelor finalizate între 2014 și data extragerii. Valorile din această foaie sunt calculate din procesele Python (procesele Python utilizează date SMIS și eMS).
- **Realizări curente în implementare.** Această fișă prezintă pentru fiecare proiect în derulare și fiecare indicator la care contribuie realizarea până în prezent, data de început și sfârșit a proiectului, precum și realizarea preconizată la finalizarea proiectului. Fiecare rând al fișei reprezintă o potrivire între proiect și indicator. Valorile din această foaie sunt calculate din procesele Python (procesele Python utilizează date SMIS și eMS).
- **Previziuni realizări în implementare.** Această fișă calculează realizarea prognozată a fiecărui proiect în derulare pentru fiecare indicator de la data extragerii datelor până în 2023. Fișă prezintă atât valorile prognozate statistic, cât și estimările calibrate de utilizator pentru fiecare proiect. Utilizatorii sunt capabili să calibreze realizarea proiectului după indicator și anul direct, dacă este necesar. Valorile din această fișă sunt calculate pe baza valorilor din fișă „Realizări curente în curs”
- **Caracteristici proiect.** Această foaie prezintă variabilele intermediare care sunt utilizate pentru a prognoza performanța și numărul de proiecte noi de la data extragerii datelor până în 2023, la nivelul priorității de investiții sau axei prioritare. Aceste caracteristici ale proiectelor includ atât proiecții statistice, cât și calibrările utilizatorului pentru caracteristicilor proiectelor. Caracteristicile medii ale proiectelor sunt calculate folosind procesele Python (procesele Python utilizează date SMIS și eMS). Caracteristicile medii ale proiectelor sunt calculate folosind proiecte finalizate pentru axele prioritare sau prioritățile de investiții unde există un număr suficient. În cazul în care numărul de proiecte finalizate este scăzut, caracteristicile medii ale proiectelor sunt calculate utilizând proiecte finalizate și în implementare sau numai proiectele în implementare. Astfel, utilizatorii sunt capabili să calibreze:
  - numărul de proiecte noi care încep pentru fiecare .
  - decontarea fondurilor în funcție de maturitatea proiectului pe baza mediei proiectului
  - caracteristicile medii ale proiectului (în special, durata medie, bugetul mediu și realizarea medie a proiectului pentru fiecare dintre indicatori)
- **Realizări proiecte noi.** Această fișă prezintă realizarea calculată pe indicator pe baza previziunilor proiectelor viitoare și a performanței medii a proiectului. Fișă include atât estimări statistice, cât și calibrări ale utilizatorilor pentru prognoze la nivelul indicatorului. Estimările sunt obținute pe baza valorilor din fișă „Caracteristici proiect”.

Aceste alegeri de estimare se bazează de observațiile cheie din faza de început a proiectului:

- **Seturile de date administrative sunt mari și sunt foarte intense din punct de vedere computerizat pentru Excel.** Datele administrative pot conține un număr de observații de peste 20.000 de proiecte, cu intrări diferite referitoare la datele de monitorizare, autorizările de plată și datele contractului de achiziții. Datele acoperă opt programe operaționale și pentru a prelucra toate aceste date folosind Microsoft Excel ar fi dificil și ineficient din punct de vedere tehnic. Ca urmare, sunt utilizate formulele bazate pe programarea în Python pentru a ușura procesarea datelor.
- **Prognozele statistice ar trebui calibrate cu informații calitative.** Așa cum s-a descris mai sus, previziunile pentru anumite programe care se bazează pe metode statistice ar putea duce la rezultate de prognoză de o calitate slabă, în special în cazurile în care numărul de proiecte finalizate și în derulare este scăzut. Prin urmare, este necesar ca instrumentul să se adapteze calibrărilor utilizatorilor de prognoze pentru a reflecta informații calitative ale proiectelor viitoare sau ale realizărilor estimate ale acestora.

Anexa 3. Lista documentelor și a literaturii parcurse

Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat

Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță

Tema E

Ministerul Fondurilor Europene

Biroul Evaluare Programe din cadrul Direcției Generale Programare și Coordonare Sistem

Lista documentelor și a literaturii parcurse

Următoarele documente și strategii au fost consultate de către evaluatori pe parcursul analizei documentare, pentru fiecare Program Operațional:

Programul Operațional Regional

- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 1
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 2
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 3
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 4
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 6
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 7
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 8
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 9
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 10
- Raportul de Evaluare Axa Prioritară 11
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2015
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2016
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2017

Programul Operațional Capital Uman

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2015
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2016
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2017
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2018
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2019
- Raportul de Evaluare „Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri” (ILMT) în România, implementata prin Axa Prioritară 1 a Programului Operațional Capital Uman 2014-2020
- Calendarul lansărilor de apeluri POCU – actualizat ianuarie 2020

Programul Operațional Infrastructură Mare

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017
- Raportul Anual de Implementare 2018
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2015
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2016
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2017
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2018
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2019
- Raportul de Evaluare „Implementarea Planului de Evaluare a Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 – Evaluarea intervențiilor POIM în domeniul transporturilor”
- Calendarul lansărilor de apeluri POIM – actualizat martie 2020

Programul Operațional Competitivitate

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017

- Raportul Anual de Implementare 2018
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2015
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2016
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2017
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2018
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2019
- Calendarul lansărilor de apeluri POC – actualizat martie 2020
- Strategia Națională de Cercetare Inovare 2014-2020
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2014 – 2020

Programul Operațional Capacitate Administrativă

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017
- Raportul Anual de Implementare 2018
- Deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2015
- Deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2016
- Deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2017
- Deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2018
- Deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2019
- Strategia pentru consolidarea administratiei publice 2014 - 2020

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017
- Raportul Anual de Implementare 2018
- Raportul Anual de Implementare 2019
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2015
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2016
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2017
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2018
- Minutele și deciziile Reuniunilor Comitetului de Coordonare aferente anului 2019
- Planul Strategic Național Multianual privind Acvacultura 2014-2020
- Raport de evaluare a stadiului implementarii POPAM 2014-2020 nr.1
- Raport de evaluare a stadiului implementarii POPAM 2014-2020 nr.2
- Raport de evaluare a stadiului implementarii POPAM 2014-2020 nr.3
- Raport de evaluare a stadiului implementarii POPAM 2014-2020 nr.4
- Raport evaluare intermediara

Interreg V-A România-Bulgaria

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017
- Raportul Anual de Implementare 2018
- Raport de Evaluare de Implementare

- Raport de Evaluare de Comunicare
- Manual de Implementare Proiecte
- Manual de raportare eMS
- Metodologia pentru stabilirea aplicării corecțiilor financiare
- Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)

Interreg V-A România-Ungaria

- Raportul Anual de Implementare 2015
- Raportul Anual de Implementare 2016
- Raportul Anual de Implementare 2017
- Raportul Anual de Implementare 2018
- Raport de Evaluare de Implementare
- Raport de Evaluare de Comunicare

Anexa 4. Lista de topicuri utilizată în cadrul focus grupurilor și numărul de participanți

***Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat
Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de
performanță***

Tema E

Ministerul Fondurilor Europene

Biroul Evaluare Programe din cadrul Direcției Generale Programare și Coordonare Sistem

Listă topicuri focus grupuri (Rapoartele Anuale 1-4)

1. Prezentarea rezultatelor exercițiului de prognoză pentru program, axă prioritară, indicator, cu semnalarea indicatorilor pentru care valorile prognozate sunt sub nivelul solicitat sau peste 120%.
2. Cauzele pentru care se înregistrează un nivel semnificat mai scăzut sau mai ridicat de atingere a țintelor indicatorilor
  - a. Definiția indicatorului / Calitatea datelor colectate/utilizate
  - b. Elemente de programare - Logica intervenției la nivel de program / apeluri. Modificări ale nevoilor / problemelor inițial identificate/vizate de intervenție
  - c. Elemente de strategia implementării - planificare, durata estimată a etapelor (pașilor în ciclul de implementare a programului)
  - d. Elemente de proces - durata reală a etapelor și cauze ale întârzierilor
  - e. Elemente contextuale care au dus la sub- / supra-performanță
3. Posibile măsuri de remediere?
  - a. Pentru perioada 2014-2020
  - b. Pentru perioada 2021-2027
4. Alte aspecte importante pentru exercițiul de prognoză și rezultatele așteptate din partea programelor, din perspectiva Cadrului de Performanță.

Numărul de participanți la focus grupurile organizate

Program	Participanți
POCU (Programul Operațional Capital Uman);	5
POCA (Programul Operațional Capacitate Administrativă);	3
POR (Programul Operațional Regional);	1
POC (Programul Operațional Competitivitate);	7
POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare);	4
POPAM (Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime);	6
Interreg V-A România-Bulgaria;	4
Interreg V-A România-Ungaria.	4

Anexa 5. Lista membrilor Comitetului de Coordonare a Evaluării

Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat

Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță

Tema E

Departamente, Servicii și Autorități de Management care fac parte din Comitetul de Coordonare al Evaluării

1. Serviciul Evaluare Programe și Politici de Coeziune Socială
2. Direcției Coordonare SMIS și IT – DCSMISIT
3. Cooperare Transfrontalieră Europeană – CTE
4. Programul Operațional Regional – POR
5. Programe Europene Infrastructură Mare – PEIM
6. Direcția Coordonare Sistem și Monitorizare – DCSM
7. Programul Operațional Capacitate Administrativă – POCA
8. Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime – POPAM
9. Biroul Evaluări Programe – BEP
10. Programe Europene Capital Uman – PECU
11. Programul Operațional Competitivitate – POC

Anexa 6. Minutele focus grupurilor

Focus Grup Programul Operațional Competitivitate

Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță Tema E

10/07/2020

Agenda focus grupului pentru Programul Operațional Competitivitate a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și de prognoză
- Dificultăți specifice ale programului
- Situația generală a programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognoză la nivelul fiecărei Axe Prioritare
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei Axe Prioritare
- Întrebări privind variabilele și ipotezele utilizate de instrumentul de prognoză

Următorii reprezentanți ai AM și ai echipei de evaluare au participat la focus grup:

- Mihaela Manolescu, Șef Serviciu de Monitorizare,
- Cornelia Budica, Consilier Serviciu de Monitorizare,
- Aurel Moise, Consilier Serviciu de Monitorizare,
- Ancuta Popa, Coordonator compartimentul Autorizare Proiecte
- Lucian Butiu, Șef Serviciu Gestionare Program,
- Catalin Cornea, manager public Serviciu Gestionare Program,

- George Carpusor, manager public Serviciu Gestionare Program,
- Laura Trofin, Key Expert 1 – Team Leader
- Robert Petraru, expert non-cheie în evaluarea politicilor și programelor

Constatări și observații generale

- Există o nouă versiune a programului care a fost aprobată recent (29 iunie 2020), astfel obiectivele indicatorilor au fost modificate. Cu toate acestea, în câteva săptămâni va fi operată o nouă modificare a programului care va modifica obiectivele indicatorilor (din nou) pentru a include măsuri care au scopul de a aborda efectele COVID-19 (inclusiv o nouă Axă prioritară):
- A existat o realocare financiară de la AP 2 la AP 1;

Concluziile privind modul de calculare al indicatorului financiar

- Reprezentanții AM au recomandat evaluatorilor să însumeze suma totală a contribuției UE la totalul eligibil declarat de beneficiar la nivelul cererii de rambursare (CONTRIBUTIE_UE) și suma totală a contribuției bugetului de stat la totalul eligibil declarat de beneficiar la nivelul cererii de rambursare (BUGET_STAT).
- Însumarea cererilor de prefinanțare, de plată și de rambursare este o metodă eronată, din cauza dublei contabilizări;
- Astfel, evaluatorii trebuie să utilizeze raportul 23. Autorizarea cererii de rambursare (IMPL_AUT_CR_RAMBURS) și formula de calcul trebuie să fie următoarea:

$$\text{Indicator financiar} = \text{CONTRIBUTIE\_UE} + \text{BUGET\_STAT}$$

Concluzii privind ipotezele prezentate de echipa de evaluare

Ipotezele privind numărul proiectului viitor de proiecte contractate

<i>Axa prioritară</i>	<i>Prioritate de Investiții</i>	<i>Plafon</i>
<i>PA1</i>	PI 1(a)	141 (valoarea estimată pentru 2022)
	PI 1(b)	157,5 (valoarea estimată pentru 2021)
<i>PA2</i>	PI 2(c)	22 (valoarea estimată pentru 2020), care este încă prea mare

Ipotezele privind rata de plată: rata medie a plăților pentru ambele AP este de aproximativ 95% (beneficiarii privați sunt mai eficienți în cheltuirea fondurilor alocate, decât beneficiarii publici)

Bugetul mediu al ipotezelor proiectului a fost validat pentru ambele PA

Durata medie a ipotezelor proiectului a fost validată pentru ambele PA.

Concluzii privind pro rata care trebuie utilizată

- Valorile atinse ale indicatorului pe regiune sunt declarate numai după vizita pe teren la proiect de către Organismul Intermediar;
- În ceea ce privește AP 1, doar câteva proiecte au activități în mai multe locații și pentru care trebuie aplicată pro rata. Cu toate acestea, pentru majoritatea proiectelor din AP 1, pro rata nu se aplică deoarece proiectele funcționează într-o singură categorie de regiune.
- Pro rata de 87,5% (pentru regiunile mai puțin dezvoltate) și 13,5 % (pentru regiunile mai dezvoltate) se aplică în mod artificial pentru toate proiectele PA2 datorită acoperirii lor naționale;
- AM va trimite o listă cu proiectele care au activități în mai multe locații și pentru care se aplică pro rata.
- AM a subliniat faptul că proiectele privind AP 1 au beneficiari privați, în timp ce proiectele privind AP 2 au beneficiari publici.

Concluzii privind estimările prezentate de echipa de evaluare

AP 1

- În ceea ce privește indicatorul CO24 — *Cercetare, inovare: Număr de noi cercetători în entitățile care beneficiază de sprijin*, raportarea de către beneficiari a realizărilor fost eronată. În cazul multor proiecte, beneficiarii au raportat noi cercetători angajați pe baza unei unități de măsură *headcount*, în loc de *echivalență cu normă întreagă*, unitatea de măsurare reală a indicatorului. AM verifică și corectează valorile din SMIS pentru proiectele finalizate și în cazurile în care proiectele au utilizat unitatea de măsură greșită, se revizuieste obiectivul pentru indicatorul CO24, pe baza unei noi metodologii convenite cu Comisia. Documentul juridic pe care se bazează modificarea țintă este un act suplimentar (act adițional). Prin urmare, este posibil ca rezultatele slabe să fie înregistrate pentru acest indicator;
- Aceeași problemă este prezentă și pentru indicatorul CO01 — *Investiție productivă: Număr de societăți sprijinite*, în care beneficiarii au contractat alte firme în cadrul activităților proiectelor și au raportat aceste întreprinderi contractate ca fiind întreprinderi sprijinite, pe când indicatorul măsoară doar beneficiarul care gestionează proiectul. AM verifică și corectează valorile în SMIS pentru proiectele finalizate.
- Valoarea ridicată estimată de model ar putea fi explicată, de asemenea, că fondurile contractate în cadrul PA1 sunt de peste 100 %;
- Estimarea indicatorului financiar a fost validată, însă este prea devreme pentru ca participanții la grupul de studiu să își exprime o opinie solidă, având în vedere numărul mic de proiecte finalizate;

PA2

- În ceea ce privește indicatorul 3S15 – *Servicii publice aferente evenimentelor de viață aduse la nivelul IV de sofisticare online*, cel mai bun scenariu pentru acest indicator este realizarea de 31 servicii publice noi. Există un singur proiect (cod SMIS: 23634) care contribuie cu 17 noi servicii publice la indicatorul 3S17, care prezintă unele întârzieri în punerea în aplicare;
- Estimările indicatorilor financiari sunt prea ridicate în opinia reprezentanților MA;
- Pentru indicatorul 3S15, niciun proiect nu va fi finalizat până în 2021, deoarece proiectele contractate sunt noi. AM speră că proiectele vor fi finalizate până în 2022, însă proiectele pe AP 2 au întârzieri de cel puțin 12 luni;
- Pentru indicatorul 3S17 — *Școli care utilizează OER, WEB 2.0 în educație*, există 3 proiecte contractate care contribuie la acest indicator care vizează **împreună aceleași 2000 școli (123312 — Wi-Fi în campusuri, 130181 – biblioteci virtuale în școli, 130632 – instalarea sistemelor informatice în școli – catalogul online)**. Există probleme cu proiectul 130632 (catalogul online), deoarece încă nu a început, iar în relația cu beneficiarii se întâmpină dificultăți. Implementarea este mai avansată pentru proiectul 123312 (Wi-Fi în campusuri). Implementarea proiectelor este foarte importantă, deoarece acestea reprezintă o prioritate majoră din perspectiva Comisiei (educația digitală).
- Noi cereri de propuneri vor fi lansate pentru următoarele activități:
  - Activitatea 2.3.3 – E-educație (achiziția de tablete pentru aceleași școli): apel nou;
  - Activitatea 2.3.1 – Date importante: vor fi contractate noi proiecte.

Focus Group Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță - Tema E

10/07/2020

Agenda focus grupului pentru programul Programul Operațional Capacitate Umană (POCA) 2014-2020 a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și prognoză
- Dificultățile specifice ale programului
- Situația generală a programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognoză pe axe prioritare
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei axe prioritare
- Întrebări cu privire la variabilele și ipotezele utilizate de instrument

La focus grup au participat următorii reprezentanți ai AM POCU și ai echipei de evaluare:

- Laura Trofin, Expert cheie 1 - Team Leader
- Adelina Alexe, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe

- Robert Petraru, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Anicuța Trăistaru, Șef AM POCA
- Claudia Vasilcă, Manager public
- Elisabeta Trifan, Manager public
- Răzvan Ionescu, Consilier

Principalele constatări și concluzii

Constatări și comentarii pentru toate axele prioritare

- Pro-rata nu are legătură cu datele din SMIS.

Concluzii privind estimările prezentate de echipa de evaluare

Axa prioritară 1:

- Trebuie stabilit ce înseamnă indicatorii 5S77 și 5S78 și ce apeluri contribuie la acești indicatori. Indicatorul 5S77 este aferent OS 1.1, iar indicatorul 5S78 este aferent OS 1.3.
- Obiectivele specifice 1.2 și 1.4 (acestea nu sunt în cadrul de performanță) nu trebuie luate în considerare pentru calcularea indicatorului 5S77, dar trebuie luate în considerare pentru indicatorul financiar.
- Estimările celor 2 indicatori de realizare nu sunt realiste (de exemplu, obiectivul 223 pentru 5S77 este incorect). Sunt proiecte în cadrul apelului CP 2 care nu contribuie la acești indicatori. În SMIS pot fi identificați indicatorii, dar nu trebuie să fie incluși indicatorii de realizare 5S44 și 5S45.
- Pentru indicatorul financiar, abordarea este bună, dar pentru indicatorii 5S77 și 5S78 nu trebuie luate în considerare toate proiectele și, deci, nu trebuie luat în calcul CP 2.
- Referitor la indicatorul financiar, singura problemă poate fi dată de rata de schimb valutar, astfel că trebui folosit *InfoEuro*.
- Pro-rata din SMIS este incorectă, astfel că nu se pot folosi datele SMIS pentru separarea dintre regiunile mai dezvoltate și mai puțin dezvoltate. SMIS nu reflectă elementele de monitorizare la nivel de program.
- Numărul de proiecte prognozate pentru AP1 (408 proiecte) trebuie să fie limitat.
- Nu vor mai fi lansate apeluri de proiecte pentru OS 1.1 și OS 1.3.
- Obiective specifice 1.2 și 1.4 (nu se află în cadrul de performanță) trebuie luate în considerare pentru calcularea indicatorului 5S77, nu vor mai fi lansate apeluri de proiecte pentru aceste obiective. Există proiecte depuse în cadrul unor apeluri deschise. Aceste proiecte sunt în curs de evaluare și vor fi contractate pentru a absorbi fondurile avute la dispoziție.
- În cadrul OS 1.1 vor mai fi contractate 16 proiecte suplimentare.
- În cadrul OS 1.3, alte 6 proiecte vor fi contractate.
- Este posibil ca încă un apel să fie lansat pentru OS 1.2 (relevant numai pentru indicatorul financiar).

Axa prioritară 2:

- La sfârșitul anului 2019, rezerva de performanță pentru AP2 a fost mutată în cadrul AP1 și o realocare de la POCU la AP1 a avut loc.

- Importante sunt țintele actuale, astfel că acestea vor fi folosite, dar, calitativ, se va menționa în raport că au existat modificări în ceea ce privește alocările bugetare.
- Pentru indicatorii de realizare 5S79 și 5S80, toate proiectele pot fi luate în considerare, dar numai cele pentru obiective specifice 2.1 și 2.3 (obiective specifice aferente cadrului de performanță), iar proiectele pentru OS 2.2 nu trebuie luate în considerare.
- SMIS nu reflectă toate elementele de monitorizare, iar AM-ul are grijă ca la nivelul programului nici o instituție să nu fie contorizată de mai multe ori.
- În noua versiune a programului, pro-rata este diferită de cea folosită până acum.
- Există un apel în calendar pentru OS 2.1 pentru a sprijini ONG-urile, dar aceste proiecte nu ar trebui luate în considerare, ele trebuind luate în considerare doar pentru indicatorul financiar 5F2. Vor mai fi lansate apeluri de proiecte pentru OS 2.3.
- În privința indicatorul financiar, în rularea instrumentului s-au folosit valorile autorizate. Cererile de prefinanțare, plată și rambursare au fost utilizate pentru sumele totale autorizate. Pentru cererile de plată și rambursare, a fost luată în considerare doar contribuția UE.
- Reprezentanții AM au precizat că prefinanțarea se acordă numai entităților private (de exemplu, dacă există un beneficiar public asociat cu un beneficiar privat, va exista o cerere de prefinanțare pentru beneficiarul privat, prin urmare, prefinanțarea trebuie dedusă din cererile de rambursare.
- Cererile de prefinanțare trebuie avut în vedere doar pentru proiectele care nu au încă o cerere de rambursare.

Constatări și comentarii pentru toate axele prioritare

- S-a concluzionat faptul că trebuie luată în considerare numai cererea de rambursare, nu și cererea de plată.
- ACP (Autoritatea de Certificare și Plată) validează ceea ce este transmis de către Autoritatea de Management, iar datele sunt trimise la nivel de proiect.
- Rata de dezangajare de 100% este incorectă, desi multe proiecte realizează acte adiționale pentru dezangajare. Calculul ratei de dezangajare ia în considerare valoarea contractată și valoarea plătită.
- Media de 663 de zile pentru proiectele din cadrul AP2 este realistă, deoarece, în medie, proiectele au o durată de 24 de luni.

Focus Group Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020

Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță - Tema E

14/07/2020

Agenda focus grupului pentru programul Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020 a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și prognoză
- Dificultățile specifice ale programului
- Situația generală a programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognoză pe axe prioritare
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei axe prioritare
- Întrebări cu privire la variabilele și ipotezele utilizate de instrument

La focus grup au participat următorii reprezentanți ai AM POCU și ai echipei de evaluare:

- Laura Trofin, Expert cheie 1 - Team Leader
- Dan Dușu, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Robert Petraru, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Irina Matei, Consilier superior
- Alina Varzaru, Consilier superior
- Magda Ivan, Manager public
- Doinita Manea, Consilier superior
- Ana Zamfir, Consilier superior

Principalele constatări și concluzii

Constatări și comentarii pentru toate axele prioritare

În cazul POCU, au fost realizate instrucțiuni pe baza cărora beneficiarii au putut să-și suspende proiectele, iar unii beneficiari încă au proiectele suspendate și au posibilitatea să-și continue suspendarea pe perioada stărilor de urgență și de alertă. Proiectele au putut fi suspendate încă de la începutul stării de urgență (martie 2020).

Concluzii privind estimările prezentate de echipa de evaluare

Axa Prioritară 1:

- În cadrul AP1 și AP2 vor mai fi contractate proiecte.
- Prognozarea pentru AP1 este corectă. În cadrul AP1 s-au depus și au fost contractate foarte puține proiecte și există eforturi din partea AM-ului pentru a se rezolva această situație, astfel că s-au diminuat țintele indicatorilor de rezultat (pentru a reprezenta 30% din cei de realizare).
- Urmează să fie relansate 2 apeluri: „Viitor pentru tineri NEETs” și „A doua șansă NEETs”. Fondul ILMT nu poate fi redistribuit către alte axe.
- Nu se știe dacă calendarul lansărilor de apeluri a fost actualizat. Nu se poate organiza CM în condițiile actuale.
- În cadrul AP1 există un singur proiect în implementare care contribuie la indicatorul 4S1 (proiectul a fost contractat în mai 2019 și s-au raportat valori după decembrie 2019).

Conform situației centralizate, în cadrul AP1 sunt 6 proiecte care și-au asumat indicatorul 4S1, dar acestea sunt finalizate.

Axa Prioritară 2:

- AM POCU crede că ratele de realizare pentru AP2 vor fi mai mari în viitor. Totuși, AP2 se află în oglindă față de AP1, existând proiecte pentru regiunile care nu se găseau în cadrul AP1. Există, totuși, proiecte similare cu cele din cadrul AP1.
- Atât în cadrul AP1, cât și în cadrul AP2, apelurile sunt neatractive pentru beneficiari.
- Rambursările se realizează pe toată durata proiectelor, astfel că nu se poate realiza un model al rambursărilor. Din experiența AM POCU, rambursările sunt mai accentuate în ultima parte a implementării proiectului. De asemenea, în funcție de progresul fizic apare și progresul financiar.
- Nu se cheltuie tot bugetul proiectelor. În cadrul contractului de finanțare există un articol privind dezangajarea pe care AM-ul îl va adapta conform legislației în vigoare. Beneficiarii au afirmat faptul că ar fi util ca banii să nu se dezangajeze ca urmare a contractelor de achiziție, astfel că li se oferă posibilitatea de a-și muta economiile astfel încât să cheltuiască banii mai eficient în cadrul proiectelor, urmărind atingerea indicatorilor în mod eficient și eficace, ceea ce va duce la o rată de absorbție mai mare. Legislația s-a modificat, astfel că AM-ul nu va mai dezangaja banii beneficiarilor în mod unilateral. Metodologia de pe site-ul AM-ului se va modifica, pentru că, împreună cu experții de la Banca Mondială, pe baza colectării indicatorilor, s-a stabilit o metodă automată de calcul pentru ca beneficiarilor să nu li se aplice corecții dacă țintele indicatorilor sunt atinse în proporție de peste 90%. Vor fi aplicate corecții pe baza bugetului proiectului doar dacă țintele indicatorilor nu se realizează.
- Înainte de instituirea stării de urgență, întârzierile proiectelor pe POCU nu erau mari, în medie nu mai mult de 1 lună pentru apelurile competitive. În urma stărilor de urgență și alertă, sunt întârzieri, astfel că beneficiarilor li s-a permis să-și prelungească perioada de implementare cu maxim 6 luni, chiar și în cazul proiectelor unde perioada de implementare era fixă.
- Proiectul ACTIMOB contribuie atât la indicatorul 4S1 (țintă de 17.000 de tineri pentru regiunile mai puțin dezvoltate), cât și la indicatorul financiar.

Axa Prioritară 3:

- În cadrul anumitor priorități de investiții sunt supracontractări. La nivel de program, rata de contractare în cadrul AP3 este de aprox. 89% (la sfârșitul lunii iunie).
- Nu există proiecte contractate care să contribuie la indicatorii 4S27 și 4S153.
- AP3 a fost singura axă care și-a atins cadrul de performanță în 2018 pentru regiuni mai puțin dezvoltate, iar anumite ținte au fost depășite de la milestone-ul din 2018. Astfel, estimările instrumentului sunt realiste.
- Pentru anumite zone nu se știe dacă vor mai fi lansări de proiecte, astfel că se vor implementa proiectele deja contractate. Situația e bună pe primele 3 priorități de investiții, iar în cadrul celorlalte priorități (8.7, 10.3) e posibil să mai fie lansări de apeluri. Pe prioritatea 8.1 e posibil să fie noutăți pe partea de apeluri care vizează COVID.

- Per ansamblu, în cadrul AP3 există sume contractate de aprox. 1,20 miliarde (1,10 mld. lei valoare eligibilă) pentru regiuni mai puțin dezvoltate și 27 milioane (22 mil. lei valoare eligibilă) pentru regiuni mai dezvoltate.
- O să crească numărul de proiecte pe anumite priorități de investiții, dar, de exemplu, nu și pe prioritatea de investiție cu start-up-uri.

Axa Prioritară 4:

- Proiectele care contribuie la indicatorul 4S59 au început mai târziu (foarte recent) și de aceea nu există date de monitorizare.
- Din datele existente la 30 iunie 2020, pe regiunile mai puțin dezvoltate este contractată suma de 1,99 mld. lei, față de 1,04 mld. lei (cât era, de fapt, alocarea), iar pe regiunile mai dezvoltate e contractată 151 mil. lei (față de 63 mil. lei alocare). A fost, deci, o supracontractare în cazul AP4.
- În cadrul AP4, pe zona de sănătate, e posibil să se implementeze un proiect COVID. În luna mai 2020 s-a realizat o modificare de program prin care s-au modificat țintele unor indicatori din cadrul de performanță (mai ales indicatorii financiari) și s-a realizat o realocare bugetară (AP4 a primit fonduri suplimentare). Modificarea programului este încă în analiză la Comisia Europeană.
- Indicatorul 4S208: proiectele pe zona de sănătate s-au lansat în 2 etape – proiecte pregătitoare și proiecte cu grup țintă -, astfel că există posibilitatea ca ratele mici de realizare previzionate să mai crească datorită proiectelor care vor fi contractate.
- Indicatorul 4S206: un singur proiect contribuie la acest indicator.
- În momentul acesta există 412 proiecte contractate (nu există o situație centralizată a proiectelor finalizate), astfel că prognoza de peste 1000 de proiecte contractate este prea mare.
- Indicatorul 4S205: valoarea acestui indicator va crește pentru că vor fi apeluri lansate pe COVID.
- Indicatorul 4S59: sunt puține proiecte care contribuie la acest indicator.
- Indicatorul 4S60: sunt raportate valori mici pe proiectul alternativ IMA, care are ținta 4000, deși ținta indicatorului 4S60 este de 141. Proiectul are întârzieri mari din cauza situațiilor de urgență și alertă.
- AP3 și AP4 sunt axe COVID, deci este posibil să existe plăți neașteptate (în cadrul AP 3 exista zona cu șomajul tehnic care are și o componentă COVID, iar în cadrul AP4 se află zona de sănătate care are o componentă COVID).

Axa Prioritară 5:

- Este una dintre axele din care s-au realocat bani către AP4.
- Există 2 apeluri lansate în mai 2020 (apelurile 827 și 828) și care au ca dată de închidere iulie 2020. Nu se știe dacă vor mai fi lansate alte apeluri de proiecte.

Axa Prioritară 6:

- Prognozarea indicatorului financiar e corectă. AP6 a fost subiect de realocare, iar prioritatea 8.2 s-a mutat în cadrul AP1 și AP2, astfel că e posibil să se schimbe țintele din punct de vedere financiar.
- Indicatorul 4S87: se află în cadrul priorității 10, unde sunt multe proiecte și e posibil să mai existe lansări de proiecte; majoritatea axelor au redirecționat bani către AP4, deci e posibil ca valorile indicatorilor să se schimbe.
- Indicatorul 4S92: se află în cadrul aceleiași priorități de investiții (10.1) ca indicatorul 4S92, deci situația este aceeași; se va diminua ținta indicatorului 4S92 dacă se va aproba modificarea de program.
- Indicatorul 4S94: este tot în cadrul priorității de investiții 10.1, dar ținta pentru acest indicator nu se va modifica.
- Indicatorii 4S100, 4S130 (regiuni mai puțin dezvoltate): au existat 2 proiecte alternative cu grupuri țintă mari și acestea au contribuit la valorile indicatorilor pentru regiunile mai puțin dezvoltate. Sunt mai multe proiecte în implementare pe indicatorii pentru regiuni mai puțin dezvoltate. În cadrul priorității de investiție 10.2 (4S100) și 10.4 (4S130) e posibil să se mai lanseze apeluri, dar depinde cum vor fi realizate realocările.
- Indicatorul 4S113 (regiuni mai puțin dezvoltate): a fost asumat de un proiect alternativ cu un grup țintă de 117.412 persoane (cod SMIS 126577).
- Indicatorul 4S91: există un proiect alternativ care a contribuit extrem de consistent la acest indicator (rată de atingere estimată 577%). Nu ar trebui să se mai lanseze apeluri de proiecte pentru acest indicator, mai ales că alocările bugetare s-au terminat. Nu există alocări pe indicatori, ci doar la nivel de prioritate de investiție.

**Focus Group Programul Operațional Infrastructură Mare
(POIM) 2014-2020**
**Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță -
Tema E**
13/07/2020

Agenda focus grupului pentru programul Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020 a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și prognoză
- Dificultățile specifice ale programului

- Situația generală a programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognoză pe axe prioritare
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei axe prioritare
- Întrebări cu privire la variabilele și ipotezele utilizate de instrument

La focus grup au participat următorii reprezentanți ai AM POIM și ai echipei de evaluare:

- Laura Trofin, Expert cheie 1 - Team Leader
- Dan Duțu, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Robert Petraru, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Cristina Ștefănciuc, POIM
- Florina Barbu, POIM

Principalele constatări și concluzii

Constatări și comentarii pentru toate axele prioritare

- Viitoarea modificare a programului operațional include și AP9, care are 2 indicatori financiar introduși în noul cadrul de performanță, deoarece există regiuni mai dezvoltate și mai puțin dezvoltate.
- În august 2020 se dorește aprobarea RAI 2019 în CM (procedură scrisă), iar lansarea acestuia va avea loc în septembrie 2020.

Concluzii privind estimările prezentate de echipa de evaluare

Axa Prioritară 1:

- AM POIM a realizat deja un exercițiu pentru a vedea cum arată lucrurile dacă se fazează o parte dintre proiectele aflate în implementare, obținându-se date mai pesimiste decât cele rezultate în urma rulării instrumentului. În cadrul AP1 se merge pe supracontractare până la limita finală (adică de 3 ori bugetul alocat – supracontractare de 300%), pentru că, astfel, se va consuma alocarea existentă. Necesitatea supracontractării derivă din implementare, pentru că progresul fizic se realizează încet (din cauza perioadei lungi de pregătire a proiectelor). În fiecare an programatic, proiectele fazate din perioada 2007-2013 se finalizează și se realizează pregătirea pentru proiectele care se vor faza pe următoarea perioadă de programare. Practic, se realizează *project pipeline preparation* pentru viitor.
- Programul a început târziu din 2 motive: (1) în iulie 2015, s-a aprobat POIM, deși anul de începere era 2014, dar acest lucru nu i-a împiedicat pe potențialii beneficiari să-și pregătească proiectele pentru că aveau posibilitatea să trimită cereri de rambursare pentru proiectele aflate în pregătire; (2) acreditarea POIM ca sistem, primele rambursări având loc după ce s-a realizat acreditarea, adică începând cu finalul anului 2016. Aceste evenimente influențează datele care sunt raportate, pentru că există fluctuații ale valorilor în anumite momente.
- Proiectele aflate acum în evaluare dau, de fapt, numărul proiectelor care vor fi contractate în viitor. Acest lucru este raport de către OI Transport prin rapoartele lunare de progres, iar AM POIM face estimările în funcție de totalul proiectelor, inclusiv cele aflate în evaluare. În

cadrul sectorului de energie (OS 6.1), unde procentul de contractare este foarte mic, sunt foarte multe proiecte în evaluare din cauza faptului că sunt probleme cu ajutorul de stat, care nu dă posibilitatea deblocării proiectelor (este modalitatea de interpretare a excepțiilor din Notificare pentru instituții publice care produc și livrează energie).

- În cadrul AP1 nu vor mai fi apeluri de proiecte, iar pipeline-ul de proiecte va fi constituit din proiectele aflate acum în evaluare (anumite proiecte vor fi făcute/parțial implementate/finalizate în perioada post-2021). În cadrul AP1 există 32 de proiecte contractate și 8 proiecte în evaluare.
- SMIS-ul nu generează informații despre etapele dinaintea contractării. Datele din SMIS nu sunt suficiente pentru evaluarea POIM. Totuși, AM-ul raportează bilunar date către cei de la coordonare: stadiul implementării (de la depunere până la contractare), Anexa 3 cu contractele semnate, etc.
- Rata prognozată de 144% este supraestimată (luând în considerare fazarea proiectelor) și este posibil ca numărul estimat de proiecte să se micșoreze.
- Țintele indicatorilor reies doar din proiectele contractate, dar ce se va realiza efectiv se va vedea în 2023. Valorile indicatorilor sunt mai mari acum decât vor fi în 2023 pentru că există supracontractare, iar o parte din proiecte vor fi făcute. În funcție de evoluția programului, țintele indicatorilor au fost modificate în noua versiune a programului.
- Dacă țintele unor indicatori de realizare au fost modificate, iar acești indicatori se regăsesc și în cadrul de performanță, atunci, automat, și țintele indicatorilor din cadrul de performanță s-au modificat.
- AM-ul ține evidența indicatorilor de realizare, iar cadrul de performanță se extrapolează din acești indicatori. În 2018, unele etape cheie de implementare puteau fi extrase din SMIS, dar cele care se refereau la contractele semnate nu puteau fi generate din SMIS. Etapele cheie de implementare care se refereau la proiectele transmise către Comisia Europeană puteau fi extrase din SMIS (proiectele majore sunt cele trimise către Comisia Europeană). Pentru indicatorii care au fost raportați în cadrul de performanță s-a făcut verificarea corelării indicatorilor de realizare din SMIS cu situațiile care existau, doar că, la sectorul de transport, acolo unde era vorba de rețeaua TEN-T, toate proiectele erau majore, deci indicatorul declarat trebuia să fie același cu cel din SMIS. Același lucru este valabil și pentru proiectele din cadrul sectorului de apă. Pentru proiectele din cadrul sectorului de deșeurii, indicatorii se refereau la proiectele făcute (cele 18 proiecte erau transmise către Comisie).
- Indicatorii 2S9 și 2S10 nu se mai raportează către Comisie, aceștia urmând să fie raportați abia în 2023. Deși pentru aceste etape cheie de implementare există ținte pentru 2023, acestea nu mai sunt raportate către Comisie.

Axa Prioritară 2:

- Sunt 70 de proiecte contractate și încă 36 de proiecte în evaluare.
- Există multe proiecte făcute din perioada 2007-2013 care duc la supracontractarea indicatorului CO13a. Totuși, ținta indicatorului pentru 2023 se referă la realizarea a 179 de km de drumuri în actuala perioadă de implementare. Există supracontractare în cadrul AP2 chiar acolo de unde rezultă valoarea lui CO13a, de aici rezultând valoarea previzionată de 414%.

- Alocarea bugetară în cadrul AP2 s-a diminuat cu 500 mil. lei (și, deci, și ținta indicatorului financiar s-a modificat, fiind de 1.297.335.242 lei).

Axa Prioritară 3:

- Ratele mici de atingere a țintelor indicatorilor care au fost previzionate de instrument sunt corecte, pentru că și din exercițiul de previzionare care a fost realizat intern a reieșit acest lucru. A fost realocată suma de 350 mil. lei, astfel că se modifică ținta indicatorului financiar.
- În cadrul sectorului de ape uzate, s-au finalizat doar proiectele fazate.
- Exercițiul anterior de previzionare realizat de AM a ajuns la aceeași concluzie: rămân sume mari de bani necheltuite. Exercițiul anterior a analizat evoluția procentuală a cererilor de rambursare în relație cu progresul fizic al programului.
- În cadrul AP3, pe sectorul de apă, sunt 88 proiecte contractate și nici un proiect în evaluare, dar sunt 10 proiecte în pregătire (acestea vor intra în evaluare după ce se termină procesul de pregătire). În cadrul OS 3.1, pe sectorul de deșeuri, sunt 19 proiecte contractate și 3 proiecte în evaluare. Astfel, progresul financiar scăzut se reflectă în progresul fizic.
- Indicatorul CO18 presupune finalizarea tuturor segmentelor de conductă și a bransamentelor populației, astfel ajungându-se la valoarea de 3.300.000 (populație suplimentară care beneficiază de o mai bună alimentare cu apă). Același mod de calcul este valabil și pentru CO19, indicatorul calculând populația suplimentară care este bransată la sistemele de canalizare, astfel că trebuie întâi finalizate lucrările de infrastructură.
- AM POIM estimează că toate proiectele fazate din 2007-2013 trebuie să se finalizeze, pentru că nu se mai pot faza în perioada următoare de programare. Aici este aplicabilă noua Ordonanță 60, care prevede că proiectele fazate care nu se finalizează sunt ajutate de la bugetul de stat. Multe proiecte fazate au dificultăți în implementare și sunt într-un stadiu fizic foarte scăzut și, deci, nu vor putea fi finalizate în această perioadă de implementare.
- Indicatorii CO18 și CO19 nu vor putea fi estimați decât într-o mică măsură, astfel că, în 2023, se va calcula progresul fiecărui contract (probleme la calcularea indicatorului).
- Modificarea programului a influențat, de fapt, și modificarea țintelor indicatorilor din cadrul de performanță, care au fost reduse cu aprox. 13,6%.

Axa Prioritară 4:

- Estimările instrumentului sunt corecte.
- La nivel de axă, sunt contractate 80 de proiecte și sunt în evaluare 26 de proiecte. Doar OS 4.1 contribuie la valoarea indicatorilor, iar în cadrul acestui obiectiv specific sunt 76 de contracte și 27 de proiecte în evaluare.
- Pentru a se atinge ținta indicatorului financiar, trebuie să existe lucrări de infrastructură care să genereze cheltuieli. În cererile de rambursare, predominante erau cheltuielile de personal, de aceea valoarea indicatorului financiar este foarte mică. Practic, toate lucrările/cheltuielile din cadrul AP4 vin din indicatorii CO23 și 2S46.
- Chiar dacă valorile etapelor cheie de implementare sunt atinse în 2018, indicatorul financiar arată că, de fapt, nu există o evoluție semnificativă a lucrărilor de infrastructură.
- Se dorește accelerarea implementării; apelul de proiecte este deschis și este posibil să mai fie contractate proiecte. Proiectele deja contractate sunt suficiente pentru cheltuirea

banilor, dar problema este ritmul de implementare a proiectelor. Valoarea proiectelor aflate în evaluare este de 539 mil. lei, în condițiile în care valoarea proiectelor contractate este de peste 757 mil. lei.

Axa Prioritară 5:

- În cadrul OS 5.2 există supracontractare (sunt proiecte de echipamente) și va trebui să existe o realocare a banilor. În cadrul OS 5.1 există un proiect pe eroziune costieră care a fost făcut din perioada 2007-2013 și care se află în faza 2 (în întârziere).
- Indicatorul 2S48 va trebui calibrat, pentru că 2S48 a avut valoarea 30,54 km față de ținta stabilită pentru 2018 de 20 km.

Axa Prioritară 6:

- În cadrul OS 6.1 s-au contractat proiecte doar pe sectorul de distribuție, care nu contribuie la indicatorul CO30. Există 32 de proiecte în evaluare și nici un proiect contractat în cadrul OS 6.1.
- Apelul pentru OS 6.1 (producție) nu a fost lansat din cauza problemelor în privința acordării ajutoarelor de stat (se așteaptă o decizie din partea autorităților publice în privința ajutoarelor de stat). Există posibilitatea ca acest apel să nu mai poată fi redeschis.
- Fondurile trebuie realocate pentru că nu toate proiectele aflate în evaluare vor fi contractate.

Axa Prioritară 7:

- În cadrul OS 7.2 urmează să se contracteze (pe Fondul de Coeziune) proiectul pentru termoficarea Bucureștiului.
- În cadrul OS 7.1 sunt contractate 6 proiecte și există 1 proiect în evaluare (aceste 7 proiecte au fost preidentificate în perioada 2007-2013 și ar trebui să ducă la atingerea țintelor indicatorilor în 2023). Cele 6 proiecte contractate duc, aproape, la atingerea țintei indicatorului 2S62 (regiuni mai puțin dezvoltate).
- Valorile financiare cresc mult în ultima parte a implementării proiectelor; același lucru se întâmplă și cu valoarea indicatorilor.
- Perioada de execuție de 4 ani este suficientă pentru finalizarea proiectelor, dar, de fapt, se ajunge la o perioadă de execuție de 2 ani. Lucrările nu sunt foarte complexe, dar durează până proiectul intră în implementare. Dacă proiectul PMB se contractează și dacă licitațiile se desfășoară repede, atunci se vor cheltui toți banii. Contează cum decurge implementarea proiectului.

Axa Prioritară 8:

- Ambele proiecte, Transgaz și Transelectrica, sunt contractate (sunt proiecte preidentificate în perioada 2007-2013), iar indicatorii din cadrul de performanță sunt doar în legătură cu contractul cu Transgazul. Dacă acest contract se va finaliza până în 2023, atunci țintele indicatorilor vor fi atinse.
- Pentru a se atinge ținta etapei cheie de implementare 2S68 ar trebui ca toate contractele de achiziție publică să fie încheiate. Totuși, multe proceduri de achiziție publică sunt încă în

desfășurare, de aceea ținta pentru 2018 încă nu este atinsă (se reduce foarte mult timpul de execuție). Aproximativ jumătate din contractele de achiziție publică sunt semnate, dar contează evoluția fizică a contractelor. Totuși, sunt șanse de atingere a indicatorului în 2023.

- Estimarea instrumentului este corectă, evoluția acestei axe ținând de capacitatea beneficiarilor. Ambele proiecte au dificultăți în implementare.
- În noul program a fost introdusă o acțiune în cadrul OS 8.1 (bugetul a fost suplimentat cu 100 mil. euro pentru că urmează să fie lansat apelul pe rețele de distribuție de gaz). Astfel, alocarea la nivelul AP8 va crește cu 100 mil. euro.

Întrebări:

- Sumele cererilor de plată se regăsesc în sumele cererilor de rambursare. Cererile de plată se transformă în cereri de rambursare (după autorizarea cererii de plată, în termen de 10 zile trebuie trimise cererile de rambursare). ACP certifică doar cererile de rambursare, de aceea sumele autorizate de ACP sunt mai mici decât cele autorizate de AM (care conțin sumele din cererile de plată și din cererile de rambursare).

Calendarul lansărilor de apeluri viitoare: OS 6.1, OS 8.1.

Focus Grup Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime

**Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat
Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță
Tema E**

10/07/2020

Agenda focus grupului pentru Programul Operațional Competitivitate a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și de prognoză
- Dificultăți specifice ale programului
- Situația generală a programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognoză la nivelul fiecărei Axe Prioritare
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei Axe Prioritare
- Întrebări privind variabilele și ipotezele utilizate de instrumentul de prognoză

Următorii reprezentanți ai AM și ai echipei de evaluare au participat la focus grup:

- Gheorghe Văcaru, AM POPAM

- Alina Alexe, AM POPAM
- Eduard Diaconeasa, AM POPAM
- Dan Stănescu, AM POPAM
- Ileana Beldie, AM POPAM
- Laura Trofin, Team Leader
- Adelina Alexe, expert non-cheie în evaluarea programelor și politicilor

Constatări și observații generale

- Realizarea de estimări este dificilă în cadrul acestui Program Operațional, deoarece instrumentul pornește de la premisa că vom continua în același mod în care am început. Iar evoluțiile viitoare în cazul majorității PU nu sunt similare cu evoluția până în acest moment;
- Analiza statistică simplă nu este suficientă deoarece există mai mulți factori care contribuie la evoluția programului, iar dinamica implementării poate modifica estimările inițiale;
- În cazurile în care Nu sunt făcute documente suplimentare pentru a ajusta sumele și a ajunge la rate de plată de 100 % – trebuie să ne calculăm această rată.

Concluziile privind modul de calculare al indicatorului financiar

Doamna Laura Trofin a prezentat situația de calcul a indicatorului financiar, apoi participanții la focus grup și-au exprimat următoarele aspecte:

- În cazul POPAM, pentru valoarea autorizată de ACP, trebuie considerată doar valoarea autorizată la rambursare
- Pre-finanțarea nu are semnificație pentru absorbție, este posibilă dar nu este acceptată ca sprijin rambursabil
- În declarația trimisă la ACP se trimite și valoarea cheltuielilor eligibile, dar ACP trimite declarație către Comisie doar pentru contribuția UE, partea UE din valoarea nerambursabilă.

Doamna Laura Trofin a rezumat următoarele aspecte: *ACP certifică toată valoarea inclusiv contribuția privată, dar pentru estimarea indicatorului financiar trebuie luat în calcul doar valoarea publică (contribuția UE + bugetul de stat), de asemenea în cazul POPAM trebuie considerate doar cererile de rambursare, nu există cereri de plată, iar cererile de pre-finanțare nu au un caracter important.* Domnul Eduard Diaconeasa a aprobat cele menționate de doamna Laura Trofin.

Doamna Laura a sumarizat discuția după cum urmează:

- Instrumentul trebuie calibrat la numărul de proiecte
  - O rulare în două luni va aduce o altă situație
  - Este important să ne uităm la disbursement
  - Va trebui să găsim o soluție privind rata de schimb
  - Trebuie ținut cont de particularitățile programului
- Pentru axele prioritare unde numărul de proiecte este mic trebuie realizată o estimare cât mai bună a indicatorului financiar

Prioritatea Uniunii 1

- Se intenționează contractarea unui proiect care ar consuma toată alocarea pentru PU1 și este posibil să fie nevoie de mai mulți bani, de aceea analiza pe baza datelor actuale nu conduce la un rezultat foarte real
- La finalul anului se va ști exact care este situația pentru alocarea de pe PU 1, în funcție de modul în care va evolua situația cu proiectul menționat anterior (proiect pe infrastructură). Este posibil ca acest proiect să fie finanțat în acest cadru financiar sau în următorul
- Simpla analiză statistică nu este suficientă deoarece sunt mai mulți factori care contribuie la evoluția programului, dinamica implementării poate modifica estimările inițiale
- **Ar trebui să se considere maxim 12 proiecte pentru PU 1**
- În PU 1 proiectele erau variate, de la finanțarea adăposturilor pescărești, până la porturi, trebuie văzut tipul de investiție, analiza este mult mai complexă și nu poate rezulta din tipul de monitorizare

Prioritatea Uniunii 2

- În privința indicatorului financiar, deși în primii ani ai programului, numărul solicitărilor a fost scăzut, la finalul 2019 a fost lansat apelul numărul 7 (investiții în acvacultura), prin care s-a contractat un număr ridicat de proiecte. Având în vedere că selecția cererilor de finanțare a început recent, reprezentanții AM sunt siguri că alocarea axei va fi contractată în perioada următoare. Reprezentanții AM au afirmat că rata de atingere a indicatorului financiar va fi mai mare în perioada următoare;
- Momentan, au fost selectate aproximativ 60 de proiecte care vor consuma alocarea de pe această axă, fiind similare cu proiecte aflate în implementare de pe PU 2;
- În condițiile prezentate anterior, nu vor mai fi lansate apeluri și nu vor mai fi proiecte;
- În condițiile prezentate prognoza se poate opri la un plafon de 217 proiecte.

Prioritatea Uniunii 3

- În cadrul acestei priorități s-a realizat contractarea doar a unui singur proiect, implementat de către Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA). AM depune eforturi pentru contractarea unui nou proiect prin care va colecta date, care apoi sunt transmise către Comisia Europeană. Contractarea acestui proiect este obligatorie, având în vedere obligația care decurge din calitatea de stat membru UE. Reprezentanții AM sunt siguri că proiectul care va fi contractat va fi și finalizat la timp;
- Este posibil ca obiectivele, în forma lor actuală, să nu fie atinse deoarece activitățile avute în vedere au fost grupate în proiecte de dimensiuni mai mici;
- Fondurile de pe această axă nu pot realocate, datorită stipulărilor din regulamentul pentru Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime;
- Instrumentul nu poate fi folosit pentru această Prioritate, deoarece ANPA poate comprima mai multe proiecte într-o singură cerere de finanțare;

Prioritatea Uniunii 4

- Pentru indicatorul I.4.1 - *Numărul de strategii locale de dezvoltare selectate*, instrumentul a realizat o rată de realizare pentru ținta pe 2023 de 40%;
- Așa cum este prevăzut în regulament, până la data de 31 decembrie 2017, trebuiau contractate toate cele 22 de strategii de dezvoltare locală (ținta indicatorului 4.1). Astfel, ținta acestui indicator a fost atinsă încă din 2018;
- Definiția indicatorului de output pentru PU 4 se referă la numărul de proiecte încheiate cu FLAG-urile, iar aceste proiecte puteau fi contractate până la 31 decembrie 2017, așa cum a fost menționat anterior
- Reprezentatul AM a confirmat faptul că pentru proiectul **115874** (contract de strategie locală) este completat în câmpul SMIS - indicator prestabilit de realizare – valoare țintă 1;
- Cu privire la indicatorul financiar, instrumentul a prognozat o rată de atingere de 35%;
- Ritmul de contractare a crescut la începutul acestui an și reprezentanții AM se așteaptă să contracteze întreaga suma alocată pentru această Prioritate;
- În contractarea proiectelor FLAG-urilor au fost întâmpinate dificultăți, însă durata medie a proiectelor este de un 1 an;
- Se întâmpină dificultăți pentru aproximativ 3-4 proiecte ale FLAG-urilor, din cauza contractării târzii. Reprezentanții AM au afirmat că în ciuda problemelor întâmpinate, fondurile vor fi cheltuite;
- În ceea ce privește sumele alocate pentru această Prioritate, AM se așteaptă ca până la sfârșitul anului viitor, alocarea să fie absorbită;
- AM consideră că estimarea de 429 de proiecte (potrivit instrumentului) pentru această Prioritate este o estimare corectă;
- Există o alocare inițială pentru fiecare FLAG, însă în situația în care FLAG-ul respectiv nu își consumă alocarea, fondurile vor fi realocate către un alt proiect.

Prioritatea Uniunii 5

- Pentru Indicatorul financiar din cadrul acestei Priorități, instrumentul prognozează o rată de realizare a țintei pe 2023 de 109%. Pe această Prioritate nu se va înregistra supracontractare, AM preconizează o rată de realizare a indicatorului financiar de 100% din cauza anumitor dezangajări în cazul unor proiecte;
- Cursul valutar RON-EURO afectează rata de rambursare, având în vedere că contractele se semnează în RON, iar alocarea este în EURO;
- Pentru indicatorul 5.3 - *Numărul de proiecte privind prelucrarea produselor*, instrumentul prognozează o rată de realizare de 167% pentru ținta pe 2023;
- Ținta de 15 proiecte a fost atinsă, iar suma care a rămas disponibilă la momentul atingerii țintei a fost transferată către alte priorități unde era nevoie de fonduri adiționale;
- Prioritatea poate fi considerate închisă, ținta nu va mai fi mărită;

Prioritatea Uniunii 6 – beneficiar unic

- Pentru indicator financiar, instrumentul estimează o rată de realizare de 72% pentru ținta pe 2023;
- Fondurile neangajate pot fi realocate, principalele măsuri pentru care se poate realiza realocarea este măsura 2.2- investiții productive în acvacultură și măsura 3.2- implementarea strategiilor de dezvoltare locală;
- Pentru indicatorul 6.1 - *Numărul de proiecte privind supravegherea maritimă integrate*, instrumentul estimează o rată de realizare de 100% pentru ținta pe 2023

Focus Group Interreg V-A Romania-Bulgaria

Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat. Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță

Tema E

09/07/2020

Agenda focus-grupului pentru programul Interreg V-A România-Bulgaria a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și de prognoză
- Dificultăți specifice ale programului
- Situația generală al programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognozare pe Axă Prioritară
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei Axe Prioritare
- Întrebări privind variabilele și ipotezele utilizate de instrument

Următorii reprezentanți ai Autorității de Management și ai Echipei de Evaluare au participat la focus grup:

- Gabriela Topa, AM RoBg
- Bogdan Musat, SC RoBg
- Rasvan Zamfir, SC RoBg
- Marcela Glodeanu, AM RoBg
- Laura Trofin, Key Expert 1 – Team Leader
- Robert Petraru, expert non-cheie în evaluarea politicilor și programelor
- Adelina Alexe, expert non-cheie în evaluarea politicilor și programelor

Principalele constatări și concluzii

Constatări și observații generale

- Nu au mai rămas proiecte care încă se află în etapa de evaluare/selecție. Cu excepția a două proiecte, nu vor mai exista proiecte care să fie contractate;
- În cazul încheierii proiectului, AM dispune de o listă de rezerve cu proiecte pentru fiecare AP, din care poate să înlocuiască eventuale proiecte reziliate cu proiecte noi;
- O sugestie din partea AM a fost de a compara estimările instrumentului de prognoză cu estimările realizate de beneficiari în formularul cererii de finanțare (putem descărca estimările din EMS sau din Raportul anual de punere în aplicare 2018 sau 2019);
- AM verifică și aprobă valorile raportate de beneficiari în eMS. Beneficiarii vor încărca un raport de progres al proiectului în cazul în care sunt incluse valorile atinse și estimările;
- AM va trimite evaluatorilor documentul propus pentru modificările programului;
- AM a sugerat evaluatorilor să consulte site-ul web al programului în cazul în care este disponibilă o listă cu toate proiectele contractate;
- AM a sugerat realizarea de estimări pentru proiecte din categoria „hard” și „soft” (pentru ca instrumentul să se diferențieze între cele două tipuri de proiecte), deoarece natura acestor două tipuri de proiecte este diferită. Proiectele din categoria „hard” **au** o componentă de infrastructură sau acordă mai mult de jumătate din bugetul total eligibil pentru achiziționarea de echipamente, în timp ce proiectele soft sunt proiecte care **nu au** o componentă de infrastructură sau care nu acordă mai mult de jumătate din bugetul total eligibil pentru achiziționarea de echipamente. Acest lucru poate fi luat în considerare în model prin utilizarea unei curbe diferite a plăților (2 ani pentru proiecte soft față de 4 ani pentru proiecte din categoria „hard”);
- Reprezentanții AM sunt disponibili pentru a răspunde la orice întrebări suplimentare din partea evaluatorilor cu privire la datele utilizate pentru instrumentul de prognoză sau ipotezele utilizate.

Concluziile privind modul de calculare al indicatorului financiar

- Variabila care trebuie utilizată pentru calcularea indicatorului financiar este **Total FLC certificate**, și nu **Total FLC certificate – ERDF**, deoarece trebuie luată în considerare și contribuția publică la proiecte, nu numai contribuția FEDER. Indicatorii financiari raportați de AM la Comisie includ atât contribuția FEDR, cât și contribuția publică.

Concluzii privind ipotezele prezentate de echipa de evaluare

- **Ipoteza numărului proiectului nu a fost validată – cu excepția a două proiecte (pentru AP 3 și AP 5), nu vor mai exista proiecte care urmează să fie contractate;** Astfel, se vor

pune limite pe valorile actuale pentru AP 1, 2, și 4, în timp ce la AP 3 și 5 se va adăuga câte un proiect.

- Ipoteza ratei de rambursare nu a fost **validată**, deoarece indicatorul financiar nu a fost niciodată realizat pe deplin. Un participant a menționat că poate fi chiar imposibil să se atingă o rată de rambursare de 100%;
- Durata proiectelor a fost **validată**;

Concluzii privind estimările prezentate de echipa de evaluare

AP 1

- Motivul pentru rata mare de realizare a indicatorului CO14 —*Drumuri: Lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate* reprezintă o greșeală de tipar în baza de date eMS, singurul proiect care contribuie la indicator a raportat o realizare greșită a proiectului de 11,000 km, pe când contribuția efectivă este de 11 km;
- AM a susținut că există două tipuri de date în eMS: un set de date cu ceea ce s-a realizat până în prezent de către beneficiari (care a fost utilizat pentru dezvoltarea instrumentului de prognoză) și un set de date care conține estimările beneficiarilor cu ceea ce se va realiza;
- Există un al doilea proiect care a fost contractat în aprilie pentru CO14, care s-a angajat să construiască 19 km în zona de frontieră;
- Conform contractelor semnate, aproximativ 240 km vor fi construiți în zona de frontieră;
- În ceea ce privește indicatorul financiar, este prea devreme pentru AM să valideze valoarea estimată, deoarece există doar două proiecte finalizate (proiecte din categoria „soft”);
- La întrebarea privind rata de realizare anterioară a indicatorului financiar pentru perioada 2007-2013, rata de rambursare a fost de aproximativ 70-80%. Însă, cifra furnizată nu este bazată pe niște calcule;
- Toate proiectele în curs de desfășurare sunt proiecte dure (lucrări și echipamente), în timp ce cele două proiecte finalizate sunt proiecte soft;

AP 2

- În ciuda ratei de realizare ridicate, AM a susținut că indicatorul CO09 – *Turism durabil: Creșterea numărului preconizat de vizite la siturile finanțate și obiectivele de patrimoniu cultural și natural*, are o estimare realistă (2656 %), datorită interesului ridicat al beneficiarilor pentru proiectele în turism, care contribuie la indicatorul CO09;
- Există posibilitatea ca obiectivul indicatorului CO09 să fie subestimat, din cauza contextului în care programul Interreg V-A România-Bulgaria (criza financiară), care a avut un impact asupra datelor utilizate de MA în stabilirea țintelor pentru indicatori;
- MA nu va lansa noi cereri de proiecte pentru AP 2, deoarece are deja o listă cu rezerve;
- O realocare financiară la nivel de program va transfera fondurile alocate de la PA2 la PA1. Realocarea nu este încă oficială, însă va avea loc în curând. Împreună cu realocarea financiară, obiectivele pentru PA 1 și 2 se vor schimba;

- În ceea ce privește indicatorul 6c.1 — *Numărul de produse/servicii turistice integrate create*, estimarea este realistă, estimarea beneficiarilor pentru acest indicator fiind de 178 % (185% în model); o altă modalitate de a verifica realismul estimărilor este AIR 2019.

AP 3

- Estimarea pentru indicatorul 5b.2 — *Numărul de parteneriate comune în domeniul avertizării anticipate și intervenției comune în situații de urgență* este similară cu așteptările AM (61 în instrumentul de prognoză, 55 în estimările beneficiarilor).

AP 4

- Rata de realizare ridicată a indicatorului 8e.1 – *Numărul de inițiative (instruiri, scheme educaționale, domenii pe internet, acorduri, rețele, târgurile pentru ocuparea locurilor de muncă etc) care activează mobilitatea forței de muncă în zona transfrontalieră* se poate explica prin prisma a două aspecte. În primul rând, ținta pe 2023 a fost subestimată (doar 50 inițiative). În al doilea rând, rezultatele proiectelor sunt foarte diferite. De exemplu, unele proiecte își focusează activitățile și pe producerea de inițiative de cooperare, dar și pe implementarea de alte operațiuni;
- În plus, raportarea cu privire la indicator de către beneficiari a fost, în unele cazuri, eronată, din cauza înțelegerii greșite a indicatorului;

AP 5

- Estimările pentru indicatorul 11b.2 — *Număr de mecanisme transfrontaliere finanțate (acorduri, rețele, reglementări, studii, politici, strategii, instrumente pentru a facilita schimburi de informații) de sporire a capacității de cooperare* sunt în conformitate cu estimările beneficiarilor (modelul evaluatorilor estimează o valoare atinsă de 149, în timp ce beneficiarii estimează 127)

Focus Group Interreg V-A România-Ungaria 2014-2020
Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță -
Tema E
09/07/2020

Agenda focus grupului pentru programul Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020 a fost următoarea:

- Prezentarea metodologiei de evaluare și prognoză
- Dificultățile specifice ale programului
- Situația generală a programului
- Prezentarea rezultatelor instrumentului de prognoză pe axe prioritare
- Prezentarea principalelor aspecte identificate la nivelul fiecărei axe prioritare
- Întrebări cu privire la variabilele și ipotezele utilizate de instrument

La focus grup au participat următorii reprezentanți ai AM POCU și ai echipei de evaluare:

- Laura Trofin, Expert cheie 1 - Team Leader
- Adelina Alexe, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Robert Petraru, Expert non-cheie pe Evaluarea de politici și programe
- Gheorghe-Pop Florin
- Sebastian Sturz
- Marius Olariu

Principalele constatări și concluzii

Constatări și comentarii pentru toate axele prioritare

- În cadrul proiectelor pentru care se lansează apeluri, nu prea se poate vorbi de o evoluție liniară, deoarece nu există apeluri deschise permanent.
- Deși apelurile s-au lansat abia în 2016, trebuie să se țină cont de faptul că programul a fost adoptat în decembrie 2015.

Concluzii privind estimările prezentate de echipa de evaluare

Axa Prioritară 1:

- Trebuie pus *plafon* la proiecte.
- În prezent, există 16 proiecte în curs de implementare. Doar un singur proiect va mai fi contractat în cadrul acestei axe prioritare, un proiect strategic major (proiect cu o durată mare și cu un buget de 10 milioane euro) care contribuie la indicatorul 6/b1 și la indicatorul financiar.
- Pentru indicatorul C009 - *Turismul Sustenabil: Creșterea numărului de vizite preconizate pentru destinații de patrimoniu cultural și natural*, rata de atingere a obiectivului estimate pentru 2023 - 152% - este o rată fezabilă.
- Indicatorul 6/b1 - *Numărul de puncte de măsurare afectate pozitiv de intervenții (după finalizarea proiectului)* se realizează prin două proiecte aflate în implementare (codurile 208 și 224).
- Este o estimare artificială, dar implementarea proiectelor va conduce la o țintă de 9 puncte de măsurare (un proiect va realiza 3 puncte, iar celălalt va realiza 6 puncte).
- Bani au fost alocați în totalitate și, deci, nu vor mai fi contractate alte proiecte (în afara proiectului strategic menționat anterior).

- Proiectele sunt în implementare și nu vor exista alte proiecte care să contribuie la acest indicator.
- În cadrul AP1 sunt 2 tipuri de proiecte: normale și strategice (sunt 3 proiecte strategice - aprox. 10 mil. €, 2 dintre ele sunt în implementare și unul în contractare, 11 proiecte normale, contractate în cadrul primului apel). Proiecte strategice au fost lansate mai târziu și acestea au două etape (Concept Note și faza de implementare).
- În privința indicatorului financiar, va fi contractat un proiect strategic cu o valoare foarte mare, iar alocarea pentru această axă va fi consumată. Astfel, nu vor mai fi lansate apeluri; există o listă de proiecte de rezervă și, dacă fondurile devin disponibile, sumele vor fi alocate acestor proiecte.
- Autoritatea de Management intenționează să supracontracteze până la 110%. Pragul de supracontractare a fost decis pentru nivelul programului, dar metodologia din spatele acestuia nu este clară.

Axa Prioritară 2:

- La nivel de axă există 5 proiecte, deoarece pe lângă cele menționate mai sunt două proiecte pentru piste de biciclete (7/c2 - *Lungimea totală a pistelor de biciclete nou construite* - nu este în cadrul de performanță).
- Pentru estimarea indicatorului financiar, trebuie luate în calcul toate cele 5 proiecte, dar pentru estimarea valorilor celor 2 indicatori trebuie luate în calcul doar cele 3 proiecte.
- Există un singur proiect strategic (cod 444) pentru indicatorul C013a - *Drumuri: Lungimea totală a drumurilor nou construite, dintre care: TEN-T* care își propune să realizeze 12,14 km de drum nou, astfel ținta va fi depășită cu 140 de metri.
- Nu mai sunt alte proiecte sau sume alocate care să vizeze acest indicator.
- Există 2 proiecte care contribuie la indicatorul 7/C1 - *Numărul serviciilor de transport public transfrontalier dezvoltat/îmbunătățit* și, potrivit acestora, numărul de puncte va ajunge la 16. Nici pentru acest indicator nu mai există sume disponibile.
- Referitor la indicatorul financiar, trebuie făcută diferența dintre tipurile de proiecte. Astfel, există un proiect strategic care este în implementare (RO-HU, cod 444), iar acest proiect va cheltui toate alocarea disponibilă, deoarece valoarea din proiect este puțin mai mare față de ce a putut să ofere programul. Reprezentanții AM au precizat că toate fondurile alocate vor fi cheltuite.

Axa Prioritară 3:

- În cadrul AP3, există 19 proiecte normale și 1 proiect strategic (buget de aprox. 8 mil.).
- Multe proiecte cad sub incidența ajutorului de stat, motiv pentru care rata de contractare este mai mică.
- Când se vor finaliza proiectele selectate în primul apel, vor începe cele selectate în cadrul apelului 2 și cele de din cadrul apelului pentru proiecte strategice.
- Au fost 2 apeluri de proiecte:
  - 1 apel pentru proiecte strategice, în cadrul căruia a fost contractat un proiect care a început în 2020;

- 1 apel pentru proiecte normale, în cadrul căruia au fost contractate 19 proiecte, dar în cazul acestora a existat dificultatea referitoare la acordarea ajutorului de stat.
- În acest moment, fondurile pentru AP3 sunt supracontractate.
- Datele de acum 2 săptămâni sunt diferite față de cele de acum, deoarece s-au contractat multe proiecte în ultimele 2 săptămâni. De asemenea, nu vor mai fi lansate alte apeluri de proiecte.
- Pentru indicatorul CO44 - *Piața muncii și instruire: număr de participanți la inițiative locale de angajare și formare comună*, sunt puține proiecte finalizate ca acesta să poată fi estimat (1 proiect finalizat – ROHU355).
- De cele mai multe ori, beneficiarii raportează spre sfârșitul implementării că au îndeplinit indicatorii. În ciuda pandemiei, nu există proiecte blocate.
- Rata de dezangajare de 100% este realistă.

Axa Prioritară 4:

- Ținta indicatorului 9/a2 - *Numărul serviciilor de asistență medicală afectate de echipamentele modernizate* se referă la modernizarea a 58 de departamente, existând și un indicator de output care se referă la populația din cele 8 județe, indicator care nu intră în cadrul de performanță.
- AM-ul estimează că ținta va fi depășită și că se va ajunge la 118 de departamente.
- Referitor la indicatorul financiar, nu s-au contractat toți banii, în acest moment fiind contractată suma de 56 de milioane lei (ținta este de 85.114.457 lei).
- Mai există 2 proiecte strategice pe sănătate care trebuie contractate, astfel explicându-se diferența între suma contractată și ținta pentru 2023. Cele două proiecte strategice au fost selectate de Comitetul de Monitorizare, iar acum se află în faza de contractare.
- De asemenea, există alte 3 proiecte normale (doar pe proiectele normale se face supracontractare).
- Nu au fost înregistrate economii substanțiale la nivelul echipamentelor medicale.
- Rata de dezangajare pentru AP4 este foarte aproape estimată (la nivel de proiect).
- Nu vor mai fi lansate apeluri de proiecte, existând deja liste de rezervă de proiecte.

Axa Prioritară 5:

- Indicatorul 5/b1 - *Populația protejată de serviciile de intervenție de urgență îmbunătățite* va rămâne cu o rată de realizare mare.
- Țintele au fost stabilite prin două metodologii, una care vizează indicatorii de realizare și una care vizează indicatorii de rezultat.
- Toate proiectele din cadrul AP5 au fost contractate în primul apel de proiecte. De asemenea, au fost suplimentate fondurile pentru această axă.
- Există proiecte care s-au finalizat și nu există proiecte strategice, doar normale (în cadrul acestei axe sunt 10 proiecte).
- S-a depășit alocarea financiară de 13 milioane lei, dar încă nu s-a ajuns la o supracontractare de 110%. Totuși, nu se vor mai contracta proiecte pentru această axă.

Axa prioritară 6:

- Sunt 2 tipuri de proiecte pe această axă (aferele indicatorilor 11/b1 și 11/b2). Numai proiectele aferente indicatorului 11/b1 (nu toate 356) contribuie la valoarea indicatorului din cadrul de performanță.
- În cadrul indicatului 11/b1 - *Număr de instituții implicate direct în inițiativele de cooperare transfrontalieră* există un proiect care contribuie cu 3000 la ținta pentru 2023. Este o problemă, pentru că, de fapt, acesta este numărul populației, nu al instituțiilor. Reprezentanții AM au precizat faptul că există o greșeală în baza de date eMS.
- De asemenea, există 10 proiecte care vizează cooperarea transfrontalieră.
- Referitor la indicatorul financiar, până acum au fost contractate 4.200.000 lei. În prezent, s-a supracontractat în cadrul AP6.

Anexa 7. Tabelul cu comentarii

Tabelul următor centralizează observațiile primite din partea Comitetului de Coordonare a Evaluării și Comitetului Științific, și oferă un răspuns la fiecare observație.

Nr.	Observație:	Adoptată (da/nu/p arțial)	Răspuns:	Pagina
Sursa observațiilor: Grila de verificare a calității raportului de evaluare				
1	Totuși, nu este suficient de clar modul în care s-au realizat ajustările instrumentului de prognoză în urma realizării focus grupurilor	Da	<p>Evaluatorii au clarificat în secțiunea „Abordarea Metodologică”, prin adăugarea frazelor următoare:</p> <p>Un aspect important de clarificat este procedura prin care se realizează corecțiile prognozelor și includerea unor teste de validitate. Ipoteza privind caracteristicile medii ale proiectelor a fost testată deja cu actorii cheie prin organizarea unui focus grup în faza inițială a proiectului, prin care am îmbunătățit metoda de previzionare prin considerarea caracteristicilor medii ale proiectelor la nivelul priorităților de investiții, în loc de axe prioritare, acolo unde este relevant și aplicabil. Mai mult, avem în vedere că această testare și validare a utilizării caracteristicilor medii va implica validarea ipotezelor prognozate ale viitoarelor proiecte cu actorii cheie. Criteriile și procesul de utilizare sugerat pentru realizarea calibrării sunt enumerate mai târziu în această secțiune.</p>	32-34
2	Totuși, deși au fost colectate date calitative, raportul de evaluare nu demonstrează clar cum au fost utilizate aceste date și relevanța lor în ajustarea instrumentului de prognoză	Da	<p>Pentru raportul de față, echipa de evaluare a calibrat pe baza criteriilor și bunelor practici menționate în Documentul Tehnic (Anexa 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificarea și documentarea ipotezelor false – Evaluatorii au identificat ipotezele false pe baza feedback-ului primit de la actorii cheie (în principal, Autoritățile de Management), cu privire la ipotezele cele mai importante care stau la baza previziunilor. Actorilor cheie li s-a solicitat să furnizeze opinii asupra (1) reprezentativității previziunilor pentru proiectele în implementare și (2) reprezentativitatea previziunilor pentru proiectele viitoare. În cazurile în care actorii cheie nu au fost de acord cu reprezentativitatea proiecțiilor statistice, echipa de evaluare a analizat împreună cu actorii cheie informațiile specifice care stau la baza acestei aprecieri și de asemenea au identificat care ipoteze ar trebui să fie 	
3	Totuși, interpretarea datelor calitative nu este suficient de clară și rolul lor în corecția prognozelor	Da		

			<p>modificate de către utilizator.</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificarea și documentarea surselor – În cazurile în care feedback-ul calitativ primit din partea actorilor cheie a indicat faptul că o ipoteză/parametru specific al previziunilor statistice este falsă (de exemplu, ipoteze privind caracteristicile medii și performanța proiectelor în curs și viitoare), evaluatorii au identificat, descris și documentat sursele utilizate pentru a ajunge la această concluzie. De exemplu, dacă proiectele anterioare durează în medie 1000 de zile și există motive să credem că proiectele viitoare vor fi mai scurte, atunci acest lucru ar trebui specificat și documentat. <p>De asemenea, evaluatorii au explicat pentru fiecare Axe Prioritare din Capitolul „Analizele efectuate” modul prin care datele calitative (în special informațiile colectate în focus grup) au fost utilizate pentru a ajusta prognozele.</p>	
4	De asemenea, este necesară clarificarea motivelor pentru care trendul liniar este cel potrivit	Da	<p>Evaluatorii au clarificat în secțiunea „Abordarea Metodologică”, prin adăugarea frazelor următoare:</p> <p>Ipoteza de liniarității este utilizată pentru a prognoza numărul de proiecte noi începând cu a doua parte a anului 2020, până în anul 2023. Prognoza statistică inițială presupune că numărul de proiecte noi în acești ani va urma o tendință liniară, adică același număr de proiecte noi vor începe în fiecare an în viitor, ca și în ultimul an pentru care sunt disponibile date anuale complete.</p> <p>Odată ce prognoza statistică este realizată, rezultatele sunt apoi validate de Autoritatea de Management relevantă. În cazul în care Autoritățile de Management consideră că tendința liniară (așa cum s-a demonstrat în rezultate) nu este adecvată, proiecțiile instrumentului sunt ajustate pentru a obține o traiectorie cât mai realistă, ținând cont de informațiile colectate din focus-grupuri și analiza documentară.</p> <p>De exemplu, pentru exercițiul de prognoză din iunie 2020, ultimul an pentru care sunt disponibile date complete (pentru toate lunile) este 2019. Pe baza acestor date, am estimat că 100 de proiecte au început în anul 2019 într-o Axă Prioritară. De asemenea, pe baza datelor incomplete pentru anul 2020, pentru aceeași Axă Prioritară, am estimat că 40 de proiecte au început până în iunie 2020.</p> <p>Pe baza acestor informații, previziunile noastre sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> Estimăm că alte 60 proiecte vor începe între iunie 2020 și ianuarie 2021, aducând totalul proiectelor demarate în 2020 la 100, la fel ca în 	32-34

		<p>2019.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estimăm că 100 proiecte vor începe în 2021, la fel ca în 2019. • Estimăm că 100 proiecte vor începe în 2022, la fel ca în 2019. • Estimăm că 100 proiecte vor începe în 2023, la fel ca în 2019. <p>În procesul de analiză a datelor, echipa de evaluare a elaborat statistici privind numărul de proiecte inițiate în timp util pentru fiecare Axă Prioritară și, în unele cazuri, pentru prioritățile de investiții. Evaluatorii au trasat numerele proiectelor începute în timp și au apreciat vizual dacă datele sugerează o anumită tendință în ceea ce privește modul în care proiectele au fost contractate în trecut. Constatările evaluatorilor pot fi rezumate prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pentru multe Programe Operaționale și Axe Prioritare, numărul proiectelor demarate au tendința de a crește în mod liniar. În anii anteriori, numărul proiectelor demarate a crescut continuu, aproximativ cu un număr similar de proiecte în fiecare an. Prin urmare, în aceste cazuri, dovezile empirice susțin alegerea ipotezei liniare. • În alte Axe Prioritare, numărul proiectelor începute a evoluat fără o tendință generală. Din evaluarea vizuală nu a fost posibil să se determine cu încredere ce distribuție statistică comună ar putea fi utilizată pentru a aproxima tendința: <ul style="list-style-type: none"> o O tendință frecvent observată este aceea de creștere relativ liniară a numărului de proiecte din anii anteriori și de o oprire bruscă în contractarea de noi proiecte. Acest lucru s-ar putea datora, de exemplu, alocării integrale a fondurilor și închiderii unei anumite Axe Prioritare sau din cauza efectelor pandemiei COVID-19; o În alte cazuri, numărul proiectelor inițiate pare să crească în loturi de proiecte contractate la intervale neregulate. Pe baza discuțiilor cu Autoritățile de Management, aceste loturi corespund cererilor de proiecte programate în mod neregular. o În unele Axe Prioritare și priorități de investiții în prezent nu există proiecte. Nu există date concrete care să motiveze aprecierea modului în care numărul de proiecte noi va evolua în viitor. <p>Pe baza acestor constatări, echipa de evaluare a apreciat că asumarea altor distribuții (logaritmice, exponențială, normală) pentru a prognoza numărul de proiecte noi nu ar îmbunătăți fiabilitatea previziunilor. Neregulile și</p>	
--	--	---	--

			<p>particularitățile fiecărui program și ale fiecărui PA au însemnat că numai o abordare care încorporează dovezi calitative orientate spre viitor ar putea îmbunătăți previziunile.</p> <p>Prin urmare, echipa de evaluare a organizat focus-grupuri cu Autoritățile de Management pentru a obține informații prospective cu privire la numărul de proiecte noi care urmează să fie contractate. În focus-grupurile organizate, evaluatorii au prezentat estimările privind evoluția numărului de proiecte noi pentru fiecare Axă Prioritară și prioritate de investiții, și s-a supus validării dacă tendințele recente sunt susceptibile schimbărilor cauzate de realocarea de fonduri, întârzieri, calendarul apelurilor viitoare și alți factori. Comentariile primite au fost apoi folosite pentru a calibra previziunile liniare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • În cazul a mai multor Axe Prioritare, autoritățile au confirmat că tendința liniară este probabilă să continue. • În unele cazuri, autoritățile au confirmat închiderea anumitor Axe Prioritare. În aceste cazuri am stabilit numărul de proiecte noi la zero. • În alte cazuri, autoritățile au indicat că rata de contractare va fi mai lentă în viitor – pentru a reflecta faptul că am plafonat previziunile privind numărul de proiecte noi care încep în viitor. • Dovezile din focus-grupuri nu au indicat faptul că distribuțiile proiectelor urmează sistematic o curbă diferită. <p>Evaluatorii au implementat aceste informații în proiecțiile instrumentului și, prin urmare, proiecțiile se bazează pe o combinație de ipoteze liniare, precum și pe ipoteze personalizate, bazate pe distribuții derivate din informațiile furnizate de Autoritățile de Management.</p> <p>Instrumentul este un instrument generalizat/standardizat capabil să genereze previziuni pentru toți indicatorii și programele. Având în vedere constrângerile bugetare/timp, nu a fost posibil să se conceapă un model care să poată fi personalizat pentru anumite Axe Prioritare/indicatori, în afară de calibrarea utilizatorului discutată anterior.</p>	
5	Introducerea unor teste de validitate	Da	<p>Evaluatorii au clarificat în secțiunea „Abordarea Metodologică”, prin adăugarea frazelor următoare:</p> <p>Testele empirice vor fi efectuate între primul și al doilea raport anual. Prin actualizarea previziunilor pentru cel de-al doilea raport anual, echipa de evaluare va avea oportunitatea de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evalua gradul în care previziunile pentru primul raport anual („prima prognoză”) sunt în concordanță cu cele mai recente date din SMIS și eMS 	32-34

			<p>în pregătirea celui de-al doilea raport anual;</p> <ul style="list-style-type: none"> • evalua gradul în care ipotezele care stau la baza primei previziuni diferă substanțial de caracteristicile calculate pentru cel de-al doilea raport anual utilizând datele actualizate; • evalua modul în care metodologia sau ipotezele ar putea fi actualizate, fără a sacrifica, în același timp, comparabilitatea previziunilor între indicatori și programele operaționale. <p>Procesul este comparabil din punct de vedere conceptual cu tehnicile de prognoză statistică „prin sub-eșantionare, prin evaluarea exactității primei prognoze cu rezultatele datelor. Echipa de evaluare va reflecta asupra acestor puncte va fi luată în considerare în contextul calendarului și resurselor disponibile pentru implementare.</p> <p>În același timp, beneficiile testării ulterioare a ipotezei de bază ar trebui avute în vedere în contextul potențialelor dezavantaje ale numeroaselor modificări aduse indicatorilor individuali. Calibrarea este necesară pentru a surprinde caracteristicile specifice ale indicatorilor individuali sau ale programelor operaționale, însă unul dintre avantajele metodologiei aplicate și propuse în propunerea tehnică constă în faptul că previziunile sunt coerente și comparabile între indicatori; Abordarea uniformă și relativ simplă este, de asemenea, trasabilă, asigurând transparența și punerea în aplicare a unui număr mai mare de indicatori prognozați. O prognoză cu prea multe ajustări riscă să fie părtinitoare față de convingerile existente ale utilizatorilor.</p>	
6	Totuși, constatările nu sunt suficient de clare fiind necesară clarificarea unor aspecte (vezi raportul comitetului științific)	Da	Evaluatorii au adăugat informații suplimentare în cazul Programelor Operaționale unde constatările nu erau suficient de clare și au revizuit „Capitolul Concluzii, lecții învățate și recomandări”.	288-292
7	Recomandăm ca pentru relevanța rezultatelor să se evidențieze mai clar logica dintre limitările constatate și recomandările propuse	Da	Evaluatorii au elaborat mai mult informațiile prezentate în „Capitolul Concluzii, lecții învățate și recomandări” pentru a evidenția mai clar logica dintre limitările constatate și recomandările propuse.	293-299

8	Raportul este structurat logic, totuși recomandăm revizuirea textului	Da	Evaluatorii au revizuit textul, și au efectuat modificările necesare acolo unde a fost cazul.	Valabil pentru textul întreg al raportului
9	Nu este inclus sumarul executiv în limba engleză, roma și maghiară, precum și în limbajul Braille	Da	În varianta revizuită a raportului de evaluare, evaluatorii au inclus sumarul executiv în limba engleză, roma și maghiară, precum și în limbajul Braille	12-29
Sursa observațiilor: Raportul Sintetic al Raportului Inițial redactat de membrii Comitetului Științific aferent Evaluării				
10	O prezentare mai clara a modului în care s-au realizat corecțiile prognozelor și includerea unor teste de validitate	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2, 3.	32-34
11	Clarificarea motivelor pentru care trendul liniar este potrivit, altele decât faptul că acesta este trendul accesibil pentru volumul de date existente	Da	Răspuns oferit la observația 4.	32-34
12	Clarificarea motivelor pentru care evaluatorii au considerat că aplicarea unei rate fixe pentru prognoza unei „funcții de distribuție cumulative”, este potrivită, având în vedere că această opțiune implică faptul că activitatea Agențiilor de Monitorizare și măsurile sugerate de raport pentru îmbunătățirea activității nu ar duce la o îmbunătățire, ci se va urma același trend (chiar dacă acesta ar trebui modificat în urma sugestiilor).	Da	Răspuns oferit la observația 4.	32-34

13	Prezentarea focus-grupurilor si modul in care acestea au contribuit la calibrarea unor prognoze	Da	Minutele celor 8 focus grupuri care au fost organizate au fost adăugate în anexele Raportului Anual de Evaluare I. De asemenea, echipa de evaluare a adăugat explicații privind modificările care au fost	349-373
14	Evitarea recomandărilor cu caracter foarte general, cum ar fi de exemplu: „se recomandă acordarea unei atenții sporite proiectelor care contribuie la indicatorul CO15”	Da	Răspuns oferit la observația 6.	293-299
15	Revederea Documentului tehnic CLEAN pentru a se asigura prezentarea clară legăturii dintre axa prioritară, obiective, măsuri, acțiuni, grupuri țintă, beneficiari.	Da	Documentul Tehnic a fost inclus în anexele Raportului Anual de Evaluare I (Anexa I).	317-343
16	Revederea timpilor alocați realizării rapoartelor astfel încât să se elimine timpul scurt de realizare a raportului ca limită a analizei.	Da	Această situație se regăsește doar în cazul primului raport anual de evaluare, din cauza perioadei de timp scurte între termenul limită de predare a Raportului Inițial și termenul limită de predare a raportului de față. Evaluatorii nu vor întâmpina aceeași provocare pentru următoarele rapoarte de evaluare.	-
17	Tabelul 7: La Investiție productivă: număr de societăți sprijinite sunt trecute la valoarea estimată sume desi ținta este număr de societăți. La tabelul 8 care redă scenariul estimărilor calibrate este indicat numărul societăților. Care este explicația? Ce reprezintă sumele din tabelul 7? Diferențele pe cifrele privind Rata de atingere obiectiv 2023 sunt mari și nu par credibile comparativ cu tabelul 7 fără explicații suplimentare care să justifice aceste evoluții. Este evident fie o subevaloare a obiectivelor pentru 2023 în ideea de raportări pozitive, fie o calibrare ce trebuie explicată în detaliu pentru ca rezultatele să fie credibile.	Da	În ambele tabele, unitatea de măsură este numărul de societăți sprijinite. Motivul pentru numărul foarte mare de societăți sprijinite din tabelul 7 este imputarea greșită a datelor de către beneficiari în SMIS. După cum este menționat în text, în urma discuției cu AM POR, s-au constatat greșeli în datele de intrare pentru anumite proiecte. Aceste proiecte (de exemplu, proiectele cu codul SMIS 117195, 117195 sau 109672) au fost eliminate din instrumentul de prognoză. Pentru claritate, evaluatorii au explicat în același paragraf efectele eliminării proiectelor acestor proiecte.	46-47

18	Cum se explică diferențele mari privind țintele pentru 2023 între regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate privind lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate?	Da	<p>Diferențele mari privind atingerea țintelor pentru 2023 între regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate privind lungimea totală a drumurilor reconstruite sau modernizate poate fi explicată prin rata foarte scăzută în contractarea de proiecte în regiunea mai dezvoltată.</p> <p>Evaluatorii au completat informațiile prezentate cu următoarele fraze: Cauzele pentru care se datorează această durată îndelungată de implementare a proiectelor sunt complicațiile care apar pe parcursul procedurilor de achiziție pentru lucrări și capacitatea scăzută a companiilor de construcții (din punct de vedere financiar și al forței de muncă)¹⁶⁸.</p> <p>Pentru regiunile mai puțin dezvoltate, indicatorul financiar și indicatorul CO14 își depășesc țintele stabilite pentru anul 2023, nefiind în riscul de a nu fi îndepliniți. Potrivit raportului intermediar de evaluare, transmiterea de cereri de finanțare pentru apelurile lansate a fost influențată de dificultatea încadrării în termenele limită de predare, din cauza cerințelor stricte referitoare la dovedirea statutului proprietății și de modificările succesive ale ghidurilor solicitantului. De asemenea, complexitatea tehnică ridicată și numărul mare de formulare/documente solicitate au afectat în mod negativ rata de transmitere de cereri de finanțare a potențialilor beneficiari în cadrul apelurilor lansate.</p>	66-67
19	Cum se explică necorelarea dintre rata de atingere a obiectivelor (indicator fizic și financiar) în anul 2023 din tabelul 46 (pag. 73), având în vedere că ar însemna că, o creștere cu numai 21% a sumelor ar permite o creștere de peste 7 ori a lungimii drumurilor? Necorelarea se menține și în tabelele privind scenariile, chiar dacă în mai mică măsură.	Da	În cazul tabelului 46. <i>Estimarea inițială a valorilor indicatorilor de performanță din cadrul Axei Prioritare 1</i> , care prezintă rezultatele inițiale pentru indicatorii de pe Axa Prioritară 1 (CO14 și 1F1), au fost identificate greșeli în imputarea datelor de monitorizare de către beneficiar (fiind vorba doar de un singur proiect). În privința tabelelor cu scenariile, necorelarea dintre rata de atingere a obiectivelor și sumelor cheltuite se poate explica prin greșeli în estimarea costurilor unitare/metodologiei utilizate pentru stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar.	90

Sursa observațiilor: Grilă de verificare a acurateței datelor utilizate, calității analizelor și imparțialității concluziilor de evaluare la acceptarea raportului de evaluare I

¹⁶⁸ Lattanzio Advisory Spa, Lattanzio Monitoring & Evaluation, Raport de Evaluare: Axa Prioritară 6 – Promovarea transferului tehnologic (Aprilie 2019), 9

20	Raportul include 8 focus-grupuri, insa in raport nu am regasit rezultatele obtinute in acest caz	Da	Răspuns oferit la observația 13.	349-373
21	Rezultatele obtinute pe baza celor trei scenarii sunt interpretate la nivel general, iar Raportul nu include informatii despre modul in care au fost utilizate focus-grupurile in alcatuirea scenariilor	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2 și 3.	32-34
22	Nu sunt prezentate testele de validitate	Da	Răspuns oferit la observația 5.	32-34
23	Rezultatele sunt inter-pretate la nivel general si exista discrepante destul de mari intre estimarile din anul 2020 si estimarile pentru perioada urmatoare (2021,2022, 2023)	Da	Răspuns oferit la observațiile 6 și 7.	293-299
24	Concluziile sunt destul de optimiste si generale.	Da	Răspuns oferit la observațiile 6 și 7.	293-299
Sursa observațiilor: Grilă de verificare a acurateții datelor utilizate, calității analizelor și imparțialității concluziilor de evaluare la acceptarea raportului de evaluare II				
25	Raportul prezintă sursele datelor adiționale, dar pe alocuri doar ca referinta. De exemplu, se menționează faptul că datorită insuficienței datelor cantitative au fost folosite pentru a realiza corecțiile celor trei scenarii, date calitative rezultate din focus grupri. Cu toate	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2, 3 și 13.	32-34, 317-343

	acestea, rezultatele acestor focus grupuri nu sunt prezentate.			
26	Pe tot parcursul raportului, ca de altfel și în documentul tehnic, se invoca insuficiența datelor și nevoia de a limita metodele de analiză și de prognoză în funcție de volumul de date disponibile. Ca atare, deși raportul cuprinde prezentări ale procedurilor pentru verificarea și validarea calității datelor, robustețea rezultatelor evaluării nu poate fi pe deplin judecată.	Da	Răspuns oferit la observația 5.	32-34
27	Toate rezultatele obținute stau sub semnul limitărilor impuse de insuficiența datelor, atât din punct de vedere al metodei de prognoză cât și din perspectiva interpretării rezultatelor. Aceasta este, probabil, și explicația faptului că prognozele realizate pe baza scenariilor sunt destul de diferite. Un element care lipsește și ar fi fost de mare interes ține de modul în care au fost integrate în prognoze informațiile provenite din focus – grupuri.	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2 și 3.	32-34
28	Nu sunt explicit prezentate corecțiile și modul cum au fost aplicate	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2 și 3.	32-34
29	Nu am identificat nicio referire la teste de validitate. Este precizat doar faptul că rezultatele au fost discutate în focus grupuri și că testarea se va face la al doilea raport anual. De asemenea, la pagina 16, punctul 34 din raport, se menționează	Da	Răspuns oferit la observația 5.	32-34

	faptul că în ceea ce privește indicatorul financiar, metoda de estimare a acestuia a fost validată cu fiecare Autoritate de Management și cu Autoritatea de Certificare și Plată, dar că sunt necesare discuții suplimentare.			
30	Rezultatele sunt interpretate ținând cont de obiectivele evaluării, dar unele rezultate ridică semne de întrebare. Motivul este acela că există diferențe foarte mari între estimările din anul 2020 și cele din anii ulteriori. În unele cazuri ținta este depășită spectaculos , așa cum se indică în Tabelul 16, iar aceste depășiri se înregistrează în regiuni mai puțin dezvoltate. Astfel de diferențe pot ridica semne de întrebare cu privire la acuratețea rezultatelor, cu atât mai mult cu cât prognoza este realizată în baza unor ipoteze care nu sunt pe deplin justificate (ipoteza de liniaritate) și despre care se spune că nu este obligatorie.	Da	Răspuns oferit la observația 4.	32-34
31	Interpretarea rezultatelor este validă în limita metodologiei utilizate și a corecțiilor aplicate.	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2, 3, 4 și 5.	32-34
32	Prognozele realizate au fost supuse unor corecții realizate pe baza unor date calitative (focus – gruouri). Pentru că maniera în care a fost realizată corecția și maniera în care au fost integrate aceste date calitative nu au fost prezentate, este dificil de evaluat relevanța rezultatelor. Lucrul acesta este accentuat de diferențele mari între scenarii, diferențe a căror sursă nu este identificată.	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2, 3 și 13.	32-34, 317-343

Sursa observațiilor: Grilă de verificare a acurateții datelor utilizate, calității analizelor și imparțialității concluziilor de evaluare la acceptarea raportului de evaluare III

33	Nu sunt prezentate rezultatele focus-grupurilor care au permis corecțiile în cele trei scenarii prezentate	Da	Răspuns oferit la observația 13.	317-343
34	Este specificat doar faptul că s-au făcut corecții în baza discuțiilor din focus-grupuri	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2, și 3.	32-34
35	Unele rezultate din scenariul general sunt discutabile iar scenariile prezentate sunt departe de primele, fără a se oferi suficiente explicații pentru modul cum au fost corectate în urma discuțiilor din focus-grupuri	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2 și 3.	32-34
36	Nu sunt explicit prezentate corecțiile și modul cum au fost aplicate	Da	Răspuns oferit la observațiile 1, 2, și 3.	32-34
37	Nu există prezentări ale testelor de validitate. Se menționează doar că rezultatele au fost discutate în focus grupuri și testarea se va face la al doilea raport anual	Da	Răspuns oferit la observația 5.	32-34
38	Rezultatele sunt interpretate ținând cont de obiective dar unele rezultate sunt discutabile. Nu este explicată diferența mare dintre estimările din anul 2020 și cele din anii ulterioari, mai ales în situația în care ținta este depășită uneori și de	Da	Răspuns oferit la observația 4.	32-34

	peste 6 ori în regiuni mai puțin dezvoltate (1S11) sau de 12 ori în cazul Axei prioritare 4 cod CO15 (tabel 16) ceea ce ridică semne de întrebare privind rezultatele estimării.			
39	Nu sunt prezentate în lucrare rezultatele focus grupurilor, ceea ce lasă loc de interpretări privind criteriile aplicate în corecția prognozelor, mai ale în cazul unor corecții majore.	Da	Răspuns oferit la observația 13.	317-343
40	Există diferențe în scenariii mai ales la nivel de regiuni care nu sunt suficient explicate și nu permit luarea unor măsuri concrete care să elimine riscul de nerealizare.	Da	Evaluatorii au completat cu informații adiționale în cadrul Programului Operațional Regional, pentru a explica mai mult diferențele între indicatorii de performanță.	39-86
Sursa observațiilor: Primate pe email din partea Autorității de Management a Programului Operațional Capital Uman				
41	La pagina 226, tabelul de la punctul 660 – în cazul AP 1 sunt 7 contracte (1 contract a fost reziliat), iar în cazul AP 5 sunt 73 de contracte (68 regiuni Less și 5 regiuni More)	Da	Observația a fost implementată în raport.	239
42	La pagina 232, punctul 679 ar trebui verificată valoarea asumată pentru 4S1 de 1.923.720 de persoane (Nu concorda cu tinta asumată cnf. tabelului de mai sus și pare nerealistă)	Da	Observația a fost implementată în raport.	240
43	În cazul scenariilor de la AP 3 (situația indicatorilor deja depășiți) este posibil să nu mai fie schimbări semnificative, întrucât e mică probabilitatea lansării de noi apeluri	Da	Observația a fost implementată în raport. Vom avea în vedere această observație pentru următoarele rapoarte de evaluare.	257

44	În situația anumitor indicatori (ex. AP 4 - 4S60, tabelele 182 - 183) scenariile trebuie să țină cont de fezabilitatea atingerii indicatorilor pentru proiectele deja contractate, întrucât probabilitatea de a se lansa apeluri noi este redusă	Da	Recomandarea elaborată pentru AP 4 este focalizată pe implementarea cât mai bună a proiectelor deja contractate. Evaluatorii au recomandat AM POCU organizarea unor echipe de monitorizare tehnică și financiară a acestor proiecte, care să ofere și sprijin beneficiarilor, pentru a crește șansele ca aceste proiecte să fie implementate și finalizate cu succes. Vom avea în vedere această observație pentru următoarele rapoarte de evaluare.	-
45	În cazul AP 6, la punctul 766, analiza va trebui actualizată cu valoarea indicatorului 4S113 (tinta depășită deja inclusiv pt 2023); realizat 117.412	Da	Observația a fost implementată în raport.	287
46	În cazul AP 6, de la punctul 767 va trebui eliminat indicatorul 4S131 întrucât nu face parte din Cadrul de Performanță	Da	Paragraful respectiv conține o greșeală, evaluatorii fac referire la indicatorul 4S113, nu la 4S131. Observația a fost implementată în raport.	278
47	La pagina 279, punctul 775, alin. 3, menționăm ca proiectele alternative au vizat indicatorii 4S113 și 4S91, nu 4S130 și 4S100	Da	Observația a fost implementată în raport.	291
48	La pagina 279, punctul 775, alin. 5, menționăm ca raportul tehnic aferent proiectului 126577, pentru care s-au raportat 117.412 persoane se afla încărcat în SMIS	Da	Este posibil ca raportul tehnic să fi fost încărcat după ce evaluatorii au descărcat datele SMIS (24 iunie). Evaluatorii au verificat de mai multe ori bazele de date SMIS și nu au putut identifica date înscrise pentru proiectul 126577. Vom avea în vedere această observație pentru următoarele rapoarte de evaluare.	-
49	Referitor la Instrumentul de previzionare, considerăm că ar fi utilă elaborarea unor instrucțiuni de utilizare (eventual un Manual)/ interpretare a datelor (Ex. Foaia Project_characteristics, tabelele Disbursement matrix, Completion matrix, Time elapsed), definiție a termenilor utilizați (ex. calibrare),	Da	Pentru următorul raport de evaluare anual, echipa de evaluare va elabora un ghid prin care vor fi menționate instrucțiunile de utilizare ale instrumentului de prognoză și modul de interpretare a rezultatelor. Evaluatorii au în vedere organizarea unei sesiuni de instruire pentru utilizarea instrumentului de prognoză și crearea de conținut video.	-

	modalitatea de resetare a proiectiilor (in ce conditii se poate utiliza? Pentru introducerea de date noi?).			
Sursa observațiilor: Primate pe email din partea Autorității de Management a Programului Operațional Regional				
50	<p>Pagina 18 – Tabel 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sumele din coloana 4 nu reprezinta contribuția UE la nivel de Axă Prioritară (AP), ci contribuția nerambursabilă la nivel de AP (FEDR + Buget de Stat); • sumele din coloana 5 (valoarea eligibilă a proiectelor), cuprinde pe lângă contribuția FEDR + Buget de Stat , din partea programului, și contribuția proprie a beneficiarului la cheltuielile eligibile; • astfel, având în vedere cele două precizări de mai sus, procentele calculate in coloana 6 (% din fondurile UE contractate din valoarea eligibilă) nu sunt calculate correct, întrucât s-a raportat valoarea eligibilă a proiectelor (contribuția FEDR + Buget de Stat + contribuția proprie a beneficiarului la cheltuielile eligibile), la contribuția nerambursabilă la nivel de AP (contribuția FEDR + Buget de Stat); un calcul correct pentru gradul de contractare a fondurilor UE ar fi trebuit sa raporteze valoarea FEDR aferentă contractelor de finanțare semnate, la 	Da	Observația a fost implementată în raport prin modificarea sumelor din tabel.	39

	<p>alocarea FEDR, specifice fiecărei Axe Prioritare;</p> <ul style="list-style-type: none"> de asemenea, având în vedere progresul continuu al implementării programului, poate ar fi utilă și specificarea datei de referință pentru informațiile prezentate în tabel. 			
51	Pagina 20 – punctul 51: care este logica prezentării ipotezelor privind AP 7 și AP8 în această secțiune? Este o greșală de editare?	Da	Funcțiile de creștere cumulativă pentru Axele Prioritare 7 și 8 sunt prezentate doar ca exemple pentru a ilustra ipotezele privind numărul viitor de proiecte și rata de rambursare a proiectelor.	
52	Pagina 20 – titlul Axei Prioritare 1 a POR este “Promovarea transferului tehnologic”; probabil din eroare a fost trecut titlul AP 1 POC!!	Da	Observația a fost implementată în raport.	39
53	Pagina 24, punctul 61-62: AMPOR a relansat deja apelurile pentru intervențiile 1.1.A (entități de transfer tehnologic - ITT), 1.1.B (parcuri științifice și tehnologice - PST), iar în prezent se pregătește relansarea apelului 1.1.C (ITT în colaborare cu IMM-uri), cât și lansarea unor noi apeluri sub obiectivul specific 1.2, respectiv Proof of Concept Programme și Research Valorization Programme. De asemenea, se are în vedere lansarea unui apel pentru finanțarea proiectelor rezultate din implementarea inițiativei Regiunii rămase în urmă, dedicat regiunii Sud-Est, care a realocat fonduri în acest sens.	Da	Observația a fost implementată în raport.	45-46

54	<p>Pagina 25 – punctul 67: beneficiarii diferă în funcție de obiectivul specific (OS) și tipul de apel, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • OS 2.1. A – apelul dedicat microîntreprinderilor – beneficiari sunt microîntreprinderile din mediul urban • OS 2.1.B – apelul dedicat incubatoarelor de afaceri – beneficiari sunt: entitățile individuale care au calitatea de fondator al incubatorului de afaceri (autoritatea publică a administrației publice locale, instituția sau consorțiul de instituții de învățământ superior acreditate, institutele, centrele și stațiunile de cercetare-dezvoltare, camerele de comerț, societățile cooperative, asociațiile și fundațiile, patronatele, sindicatele); - sau parteneriatele dintre fondatorii incubatorului de afaceri; • OS 2.2.A – apel dedicat IMM-urilor – beneficiari sunt: microîntreprinderilor din mediul urban, IMM-urilor non-agricole din mediul urban, precum și întreprinderilor mijlocii non-agricole din mediul rural; • OS 2.2.B – instrument de capital de risc – beneficiari finali sunt IMM-urile 	Da	Această informație a fost inclusă în instrumentul de prognoză, astfel încât estimarea ipotezelor privind numărul viitor de proiecte noi, rata de rambursare și durata medie a proiectelor pentru perioada 2020-2023 s-a realizat la nivelul priorităților de investiții, tocmai pentru a ține cont de aceste diferențe între beneficiari.	
55	<p>Pagina 27-28: ultimul paragraf de la pagina 27 este numerotat cu 71, în timp ce primul paragraf de la pagina 28 este numerotat cu 27, în loc de 72!! Probabil o eroare de typing, dar care se perpetuează în numărătoarea ulterioară a textului!</p>	Da	Observația a fost implementată în raport.	45

56	<p>Pagina 29 – punctul 31 și pagina 280 – punctul 783: AMPOR a demarat deja o serie de demersuri pentru a asigura bugetul necesar finanțării tuturor proiectelor depuse și evaluate pe AP2 POR, demersuri concretizate în aprobarea în Sedința Guvernului din data de 31.07.2020 a Memorandumului cu tema: “Asigurarea finanțării necesare contractării proiectelor depuse în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii pentru cererile de finanțare a căror valoare nerambursabilă totală depășește valoarea alocării financiare”, prin care s-a aprobat: - suplimentarea cu 1,13 miliarde euro a alocării financiare a AP2 POR pentru perioada 2020-2023; - alocarea de la bugetul de stat sau transferul de la alte programe operaționale a minim 580 milioane euro pentru anii 2020 și 2021 pentru continuarea procesului de contractare a cererilor de finanțare depuse în cadrul POR , AP2 și a căror valoare nerambursabilă totală depășește valoarea alocării financiare.</p>	Da	Vom avea în vedere această observație pentru următoarele rapoarte de evaluare.	-
Sursa observațiilor: Primate pe email din partea Autorității de Management a Programului Operațional Capacitate Administrativă				
57	<p>Va rugam sa aveti o abordare unitara. Lipsesc informatii privind activitatile din OS 1.2 si OS 1.4.</p> <p>Cu toate ca nr de proiecte din OS 1.2 si OS 1.4 nu se regaseste in cadrul de performanta, cheltuielile cu aceste activitati se reflecta in 5F1.</p>	Da	Observația a fost implementată în raport. Evaluatorii au completat secțiunea respectivă cu informații preluate din Programul 3.1	215-218

	Prin urmare, consideram oportuna introducerea activitatilor din POCA v.3.1. http://www.poca.ro/wp-content/uploads/2016/05/Programme_2014RO_05SFOP001_3_1_ro.pdf			
58	Valoarea actuală a indicatorului 5S78 pentru regiunile mai puțin dezvoltate este de 5 proiecte în timp ce pentru regiunea mai dezvoltată este de 2 proiecte.	Parțial	Evaluatorii au calculat valoarea actuală a indicatorilor pe baza datelor SMIS. Echipa de evaluare va adresa problema lipsei datelor pentru proiectele finalizate în următorul exercițiu de prognoză (cel trimestrial care va fi predat în Septembrie), prin identificarea problemelor din bazele de date SMIS sau prin utilizarea unei noi surse de date.	-
59	Va rog sa introduceti valoarea in euro si nu in lei (asa cum am discutat ultima data in FG).	Da	Sumele privind rambursările efectuate care au fost utilizate de către evaluatori pentru calculul indicatorilor financiari sunt în moneda RON. Pentru a evita greșeli sau erori în conversia din RON în EUR, s-a decis că ar fi mult mai corect dacă ținta indicatorilor financiari at fi convertiți. Așadar, ar fi mai corect dacă am păstra țintele .	-
60	Valoarea actuală a indicatorului 5S79 pentru regiunile mai puțin dezvoltate este de 141 de proiecte în timp ce pentru regiunea mai dezvoltată este de 34 de proiecte.	Parțial	Evaluatorii au calculat valoarea actuală a indicatorilor pe baza datelor SMIS. Echipa de evaluare va adresa problema lipsei datelor pentru proiectele finalizate în următorul exercițiu de prognoză (cel trimestrial care va fi predat în Septembrie), prin identificarea problemelor din bazele de date SMIS sau prin utilizarea unei noi surse de date.	-
61	Este necesară prelucrarea acestor informațiilor în aceasta sectiune. Lipsesc tipurile de activitati din OS 2.2 si sunt prea extinse activitatile din OS 2.3. Va rugam sa aveti aceeasi abordare pe toate obiectivele specifice.	Da	Observația a fost implementată în raport. Evaluatorii au completat secțiunea respectivă cu informații preluate din Programul 3.1.	227-229

Sursa observațiilor: Primate pe email din partea Autorității de Management a Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime

62	Estimările pentru indicatorii 2.3, din cadrul PU 2 și 4.2, din cadrul PU 4, sunt greșite, deoarece valoarea actuală a indicatorului 2.3 este de 45 de proiecte, în timp ce valoarea pentru indicatorul 4.2 este de 28.	Parțial	<p>Estimările pentru indicatorul 2.3 au fost afectate de lipsa datelor SMIS pentru anumite proiecte.</p> <p>În baza de date PROIECTE și PROIECTE_IP_REALIZARE primite de la SMIS, se poate observa că pentru indicatorul 2.3 din cadrul PU 2, există doar 35 de proiecte contractate, în timp ce pentru indicatorul 4.2, din cadrul PU 4, există doar 6 proiecte contractate. Aceste date au fost preluate de instrument pentru a estima realizările viitoare ale indicatorilor respectivi. Potrivit datelor din documentul primit de la dvs., se constată lipsuri de proiecte în bazele de date SMIS. Din documentul transmis de dvs. reiese că pentru indicatorul 2.3, valoarea actuală a indicatorului este de 45 de proiecte, în timp ce pentru indicatorul 4.2, numărul de proiecte selectate este de 28. Având în vedere că bazele de date au fost extrase recent, pe data de 24 iunie, putem spune că există anumite probleme privind inputarea datelor tuturor proiectelor în SMIS. Așadar, problemele constatate de dvs. în privința estimărilor pentru indicatorii respectivi sunt cauzate de lipsurile din bazele de date, și nu de metodologia de prognoză a instrumentului.</p> <p>Dna. Alina Alexe ne-a transmis baza de date completă, care va fi utilizată pentru următorul exercițiu de prognoză (Raportul Trimestrial din luna Septembrie). Echipa de evaluare va adresa problema lipsei datelor în următorul exercițiu de prognoză, și va lua în considerare datele și documentele furnizate de către AM POPAM.</p>	-
----	--	---------	--	---

Implementarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat

Evaluarea progresului în îndeplinirea indicatorilor din cadrul de performanță – Tema E

Primul Raport Anual de Evaluare

Acest raport a fost elaborat în baza unei evaluări independente efectuate de Asocieria QURES Consulting & Cambridge Econometrics. Opiniile exprimate în raport sunt cele ale echipei de evaluare și nu reprezintă neapărat punctul de vedere al Ministerului Fondurilor Europene. Autorii raportului de evaluare sunt Laura Trofin (Expert Cheie 1 – Team Leader), Graham Hay (Expert Cheie 2) și Irina Lonean (Expert Cheie 3).

Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020

Asocieria QURES Quality Research and Support și Cambridge Econometrics

25 august 2020